

ПОДАТКОВИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Із змінами і доповненнями, внесеними

Законами України

від 23 грудня 2010 року N 2856-VI, ОВУ, 2010 р., N 101, ст. 3619,

від 7 квітня 2011 року N 3205-VI, ОВУ, 2011 р., N 34, ст. 1398,

від 7 квітня 2011 року N 3221-VI, ОВУ, 2011 р., N 30, ст. 1289,

від 21 квітня 2011 року N 3292-VI, ОВУ, 2011 р., N 39, ст. 1587,

від 12 травня 2011 року N 3320-VI, ОВУ, 2011 р., N 42, ст. 1711

(зміни, внесені Законом України від 12 травня 2011 року N 3320-VI,

діють до **30 червня 2012 року**, враховуючи зміни, внесені **Законом України**

від 22 грудня 2011 року N 4278-VI),

від 19 травня 2011 року N 3387-VI, ОВУ, 2011 р., N 45, ст. 1822,

від 7 липня 2011 року N 3609-VI, ОВУ, 2011 р., N 60, ст. 2403

(зміни, внесені **абзацом двадцять четвертим підпункту 1 та**

підпунктами 101 - 105 пункту 1 розділу I Закону України

від 7 липня 2011 року N 3609-VI, набувають чинності з 1 жовтня 2011 року;

зміни, внесені **абзацом двадцять восьмим підпункту 1, абзацами п'ятим і шостим підпункту**

61,

абзацом сьомим підпункту 63, абзацами одинадцятим - тринадцятим підпункту 66, абзацами другим і третім підпункту 67, підпункту 96, підпункту 98, підпункту 115 та підпункту 117 пункту 1 розділу I Закону України від 7 липня 2011 року N 3609-VI,

набувають чинності з 1 січня 2012 року),

від 7 липня 2011 року N 3610-VI, ОВУ, 2011 р., N 60, ст. 2404,

від 8 липня 2011 року N 3675-VI, ОВУ, 2011 р., N 59, ст. 2350

(зміни, внесені **підпунктом 1 пункту 2 розділу I Закону України**

від 8 липня 2011 року N 3675-VI, вводяться в дію одночасно з набранням чинності

нормативно-правовим

актом Кабінету Міністрів України щодо визначення

обсягів та порядку ввезення товарів, що підпадають

під пільговий режим оподаткування),

від 20 вересня 2011 року N 3741-VI, ОВУ, 2011 р., N 79, ст. 2896,

від 4 листопада 2011 року N 4014-VI, ОВУ, 2011 р., N 91, ст. 3291

(зміни, внесені Законом України від 4 листопада 2011 року N 4014-VI, **набувають чинності**

з 1 січня 2012 року, крім змін, внесених підпунктом 10, абзацами двадцять третім, сто

чотирнадцятим

сто п'ятнадцятим і сто шістнадцятим підпункту 14 пункту 1 розділу I

Закону України від 4 листопада 2011 року N 4014-VI),

від 17 листопада 2011 року N 4057-VI, ОВУ, 2011 р., N 97, ст. 3525,

від 22 грудня 2011 року N 4220-VI, 2012 р., N 5, ст. 165,

від 22 грудня 2011 року N 4235-VI, 2012 р., N 4, ст. 137

(зміни, передбачені **пунктом 1 розділу I Закону України**

від 22 грудня 2011 року N 4235-VI до підпункту 215.3.1 пункту 215.3 статті 215

щодо збільшення ставок акцизного податку на спирт етиловий та інші спиртові

дистиляти, алкогольні напої, набувають чинності з 1 квітня 2012 року),

від 22 грудня 2011 року N 4238-VI, ОВУ, 2012 р., N 4, ст. 138,

від 22 грудня 2011 року N 4268-VI, ОВУ, 2012 р., N 1, ст. 13,

від 22 грудня 2011 року N 4212-VI, 2012 р., N 5, ст. 164,

від 22 грудня 2011 року N 4279-VI, ОВУ, 2012 р., N 4, ст. 140,
від 23 лютого 2012 року N 4453-VI, ОВУ, 2012 р., N 21, ст. 792,
від 13 квітня 2012 року N 4652-VI, ОВУ, 2012 р., N 37, ст. 1371,
від 24 квітня 2012 року N 4661-VI, ОВУ, 2012 р., N 34, ст. 1255,
від 15 травня 2012 року N 4677-VI, ОВУ, 2012 р., N 41, ст. 1568,
від 24 травня 2012 року N 4834-VI, ОВУ, 2012 р., N 49, ст. 1917

(зміни, внесені абзацами [другим, третім, п'ятим - сьомим пункту 14](#) та [пунктами 15 і 19 розділу I](#) Закону України від 24 травня 2012 року N 4834-VI, набирають чинності з [17 грудня 2012 року](#);

зміни, внесені [пунктом 1, абзацами другим, двадцять другим, двадцять третім пункту 2, пунктами 32, 72, 73, 77 до окремих норм статті 263](#) розділу I, [пунктом 2 розділу II](#) Закону України від 24 травня 2012 року N 4834-VI, набирають чинності з [1 січня 2013 року](#)),

від 7 червня 2012 року N 4915-VI, ОВУ, 2012 р., N 51, ст. 2034,
від 21 червня 2012 року N 5019-VI, ОВУ, 2012 р., N 58, ст. 2310,
від 4 липня 2012 року N 5043-VI, ОВУ, 2012 р., N 62, ст. 2507,
від 5 липня 2012 року N 5073-VI,

від 5 липня 2012 року N 5074-VI, ОВУ, 2012 р., N 58, ст. 2317,
від 5 липня 2012 року N 5083-VI, ОВУ, 2012 р., N 62, ст. 2510,

(зміни, внесені [пунктом 16, підпунктом 2 пункту 46, підпунктом 3 пункту 47, підпунктами 1, 2, 3, 4, 5 пункту 68 розділу I](#)

Закону України від 5 липня 2012 року N 5083-VI, набирають чинності з [1 січня 2013 року](#)),

від 5 липня 2012 року N 5091-VI, ОВУ, 2012 р., N 58, ст. 2320,
від 6 липня 2012 року N 5180-VI, ОВУ, 2012 р., N 63, ст. 2573,
від 6 вересня 2012 року N 5211-VI, ОВУ, 2012 р., N 76, ст. 3074

(враховуючи зміни, внесені [Законом України від 20 листопада 2012 року N 5503-VI](#)),

від 2 жовтня 2012 року N 5412-VI, ОВУ, 2012 р., N 85, ст. 3435

(зміни, внесені [пунктом 2 розділу I](#) Закону України від 2 жовтня 2012 року N 5412-VI, набирають чинності з [14 листопада 2012 року](#);

зміни, внесені [пунктом 8 та підпунктом 1 пункту 19 розділу I](#) Закону України від 2 жовтня 2012 року N 5412-VI, набирають чинності з [20 листопада 2012 року](#);

зміни, внесені [підпунктом 2 пункту 1, пунктами 3, 4, 5, підпунктом 2 пункту 6, пунктами 7, 9, підпунктом "б" підпункту 2 пункту 19 розділу I](#)

Закону України від 2 жовтня 2012 року N 5412-VI,

набирають чинності з [1 січня 2013 року](#)

(враховуючи зміни, внесені [Законом України від 20 листопада 2012 року N 5503-VI](#)),

від 2 жовтня 2012 року N 5413-VI, ОВУ, 2012 р., N 85, ст. 3436,
від 2 жовтня 2012 року N 5414-VI, ОВУ, 2012 р., N 83, ст. 3336,
від 6 листопада 2012 року N 5471-VI, ОВУ, 2012 р., N 86, ст. 3507,
від 20 листопада 2012 року N 5503-VI, ОВУ, 2013 р., N 1, ст. 5,
від 6 грудня 2012 року N 5515-VI, ОВУ, 2012 р., N 97, ст. 3903

(враховуючи зміни, внесені [Законом України від 4 липня 2013 року N 391-VII](#)),

від 6 грудня 2012 року N 5519-VI, ОВУ, 2013 р., N 1, ст. 7,

від 4 липня 2013 року N 403-VII,

від 4 липня 2013 року N 404-VII,

від 4 липня 2013 року N 407-VII

[\(з 1 січня 2014 року до цього Кодексу будуть внесені зміни згідно із Законом України від 6 вересня 2012 року N 5203-VI\)](#)

[\(з 1 вересня 2013 року до цього Кодексу будуть внесені](#)

зміни згідно із Законом України від 4 липня 2013 року
N 408-VII)

(З 1 вересня 2013 року до цього Кодексу будуть внесені
зміни згідно із Законом України від 4 липня 2013 року
N 422-VII)

Поняттю "щомісячне довічне грошове утримання", що міститься
у підпункті "е" підпункту 165.1.1 пункту 165.1 статті 165
цього Кодексу дано офіційне тлумачення
Рішенням Конституційного Суду України
від 14 грудня 2011 року N 18-рп/2011

(На часткову зміну положень статті 220 цього Кодексу
виробники або імпортери тютюнових виробів можуть
подати у місяці, в якому опубліковано [Закон України
від 22 грудня 2011 року N 4235-VI](#), нову декларацію
про встановлені максимальні роздрібні ціни,
включаючи останній робочий день цього календарного
місяця згідно із Законом України від 22 грудня 2011
року N 4235-VI)

Окремі положення цього Кодексу визнано такими, що
відповідають [Конституції України](#) (є конституційними)
(згідно з Рішенням Конституційного Суду України
від 12 червня 2012 року N 13-рп/2012)

(У тексті Кодексу: слова "центральный орган державної
податкової служби", "центральный орган державної
податкової служби України" в усіх відмінках замінено
словами "центральный орган виконавчої влади, що
забезпечує формування державної фінансової
політики" у відповідному відмінку; слова
"Міністерство фінансів України" в усіх відмінках
замінено словами "центральный орган виконавчої
влади, що забезпечує формування державної
фінансової політики" у відповідному відмінку; слова
"орган Державного казначейства України", "орган
Державного казначейства" в усіх відмінках і числах
замінено словами "орган, що здійснює казначейське
обслуговування бюджетних коштів" у відповідному
відмінку та числі; слова "орган державної митної
служби" в усіх відмінках замінено словами "митний
орган" у відповідному відмінку; слова "спеціально
уповноважений центральный орган виконавчої влади в
галузі митної справи" в усіх відмінках замінено
словами "центральный орган виконавчої влади, що
реалізує державну політику у сфері митної справи" у

відповідному відмінку; слова "центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної економічної політики" в усіх відмінках замінено словами "центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного розвитку" у відповідному відмінку; слова "центральний орган виконавчої влади з питань земельних ресурсів" у всіх відмінках і числах замінено словами "центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин" у відповідному відмінку і числі згідно із Законом України від 5 липня 2012 року N 5083-VI)

(У тексті Кодексу: слова "в органі державної податкової служби" в усіх відмінках і числах замінено словами "у контролюючому органі" у відповідному відмінку і числі, а слова "орган державної податкової служби, митний орган", "орган державної податкової служби", "орган податкової служби", "податковий орган", "державна податкова служба", "митний орган" в усіх відмінках і числах - словами "контролюючий орган" у відповідному відмінку і числі; слова "центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері митної справи", "центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику", "центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики", "центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері митної справи" в усіх відмінках замінено словами "центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику" у відповідному відмінку; слова "податків, зборів (обов'язкових платежів)" в усіх відмінках і числах замінено словами "податків, зборів, платежів" у відповідному відмінку і числі згідно із Законом України від 4 липня 2013 року N 404-VII)

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Сфера дії Податкового кодексу України

Науково-практичний коментар

1.1. Податковий кодекс України регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема, визначає вичерпний [перелік податків та зборів](#), що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх [права](#) та [обов'язки](#), компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.

Цим Кодексом визначаються функції та правові основи діяльності контролюючих органів, визначених пунктом 41.1 статті 41 цього Кодексу.

Державна податкова справа - сфера діяльності контролюючих органів, передбачена цим Кодексом та іншими актами законодавства України, спрямована на формування і реалізацію державної податкової політики в частині адміністрування податків, зборів, платежів.

1.2. Правила оподаткування товарів, що переміщуються через [митний кордон України](#), визначаються цим Кодексом, крім правил оподаткування товарів митом, які встановлюються [Митним кодексом України](#) та іншими законами з питань митної справи.

1.3. Цей Кодекс не регулює питання погашення податкових зобов'язань або стягнення податкового боргу з осіб, на яких поширюються судові процедури, визначені [Законом України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом"](#), з банків, на які поширюються норми [Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб"](#), та погашення зобов'язань зі сплати [єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування](#).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.06.2012 р. N 4915-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 2. Внесення змін до Податкового кодексу України

[Науково-практичний коментар](#)

2.1. Зміна положень цього Кодексу може здійснюватися виключно шляхом внесення змін до цього Кодексу.

Стаття 3. Податкове законодавство України

[Науково-практичний коментар](#)

3.1. Податкове законодавство України складається з [Конституції України](#); цього Кодексу; [Митного кодексу України](#) та інших законів з питань митної справи у частині регулювання правовідносин, що виникають у зв'язку з оподаткуванням митом операцій з переміщення товарів через [митний кордон України](#) (далі - законами з питань митної справи); чинних [міжнародних договорів](#), згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України і якими регулюються питання оподаткування; нормативно-правових актів, прийнятих на підставі та на виконання цього Кодексу та законів з питань митної справи; рішень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування з питань місцевих податків та зборів, прийнятих за правилами, встановленими цим Кодексом.

3.2. Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Кодексом, застосовуються правила міжнародного договору.

(Із змінами, внесеними згідно із Законом України від 07.06.2012 р. N 4915-VI)

Стаття 4. Основні засади податкового законодавства України

[Науково-практичний коментар](#)

4.1. Податкове законодавство України ґрунтується на таких принципах:

4.1.1. загальність оподаткування - кожна особа зобов'язана сплачувати встановлені цим Кодексом, законами з питань митної справи податки та збори, платником яких вона є згідно з положеннями цього Кодексу;

4.1.2. рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації - забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно від соціальної, расової, національної, релігійної приналежності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу;

4.1.3. невідворотність настання визначеної законом відповідальності у разі порушення податкового законодавства;

4.1.4. презумпція правомірності рішень платника податку в разі, якщо норма закону чи іншого нормативно-правового акта, виданого на підставі закону, або якщо норми різних законів чи різних нормативно-правових актів припускають неоднозначне (множинне) трактування прав та обов'язків платників податків або контролюючих органів, внаслідок чого є можливість прийняти рішення на користь як платника податків, так і контролюючого органу;

4.1.5. фіскальна достатність - встановлення податків та зборів з урахуванням необхідності досягнення збалансованості витрат бюджету з його надходженнями;

4.1.6. соціальна справедливість - установа податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків;

4.1.7. економічність оподаткування - установа податків та зборів, обсяг надходжень від сплати яких до бюджету значно перевищує витрати на їх адміністрування;

4.1.8. нейтральність оподаткування - установа податків та зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоздатності платника податків;

4.1.9. стабільність - зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки. Податки та збори, їх ставки, а також **податкові пільги** не можуть змінюватися протягом бюджетного року;

4.1.10. рівномірність та зручність сплати - установа строків сплати податків та зборів, виходячи із необхідності забезпечення своєчасного надходження коштів до бюджетів для здійснення витрат бюджету та зручності їх сплати платниками;

4.1.11. єдиний підхід до встановлення податків та зборів - визначення на законодавчому рівні усіх обов'язкових елементів податку.

4.2. **Загальнодержавні, місцеві податки та збори**, справляння яких не передбачено цим Кодексом, сплаті не підлягають.

4.3. **Податкові періоди та строки сплати податків та зборів** установаються, виходячи з необхідності забезпечення своєчасного надходження коштів до бюджетів, з урахуванням зручності виконання платником **податкового обов'язку** та зменшення витрат на адміністрування податків та зборів.

4.4. Установлення і скасування податків та зборів, а також **пільг** їх платникам здійснюються відповідно до цього Кодексу Верховною Радою України, а також Верховною Радою Автономної Республіки Крим, сільськими, селищними, міськими радами у межах їх повноважень, визначених **Конституцією України** та законами України.

4.5. При встановленні або розширенні існуючих податкових пільг такі пільги застосовуються з наступного бюджетного року.

(Із доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 5. Співвідношення податкового законодавства з іншими законодавчими актами

Науково-практичний коментар

5.1. Поняття, правила та положення, установлені цим Кодексом та законами з питань митної справи, застосовуються виключно для регулювання відносин, передбачених **статтею 1 цього Кодексу**.

5.2. У разі якщо поняття, терміни, правила та положення інших актів суперечать поняттям, термінам, правилам та положенням цього Кодексу, для регулювання відносин оподаткування застосовуються поняття, терміни, правила та положення цього Кодексу.

5.3. Інші терміни, що застосовуються у цьому Кодексі і не визначаються ним, використовуються у значенні, встановленому іншими законами.

Стаття 6. Поняття податку та збору

Науково-практичний коментар

6.1. Податком є обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників податку відповідно до цього Кодексу.

6.2. Збором (платою, внеском) є обов'язковий платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників зборів, з умовою отримання ними спеціальної вигоди, у тому числі внаслідок вчинення на користь таких осіб державними органами, органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами та особами юридично значимих дій.

6.3. Сукупність **загальнодержавних та місцевих податків та зборів**, що справляються в установленому цим Кодексом порядку, становить податкову систему України.

Стаття 7. Загальні засади встановлення податків і зборів

Науково-практичний коментар

7.1. Під час встановлення податку обов'язково визначаються такі елементи:

7.1.1. **платники податку**;

7.1.2. **об'єкт оподаткування**;

7.1.3. **база оподаткування**;

7.1.4. ставка податку;

7.1.5. порядок обчислення податку;

7.1.6. податковий період;

7.1.7. строк та порядок сплати податку;

7.1.8. строк та порядок подання звітності про обчислення і сплату податку.

7.2. Під час встановлення податку можуть передбачатися [податкові пільги](#) та порядок їх застосування.

7.3. Будь-які питання щодо оподаткування регулюються цим Кодексом і не можуть встановлюватися або змінюватися іншими законами України, крім законів, що містять виключно положення щодо внесення змін до цього Кодексу та/або положення, які встановлюють відповідальність за порушення норм податкового законодавства.

7.4. Елементи податку, визначені в [пункті 7.1 цієї статті](#), підстави для надання податкових пільг та порядок їх застосування визначаються виключно цим Кодексом.

Стаття 8. Види податків та зборів

[Науково-практичний коментар](#)

8.1. В Україні встановлюються [загальнодержавні](#) та [місцеві податки та збори](#).

8.2. До загальнодержавних належать податки та збори, що встановлені цим Кодексом і є обов'язковими до сплати на усій території України, крім випадків, передбачених цим Кодексом.

8.3. До місцевих належать податки та збори, що встановлені відповідно до переліку і в межах граничних розмірів ставок, визначених цим Кодексом, рішеннями сільських, селищних і міських рад у межах їх повноважень, і є обов'язковими до сплати на території відповідних територіальних громад.

Стаття 9. Загальнодержавні податки та збори

[Науково-практичний коментар](#)

9.1. До загальнодержавних належать такі податки та збори:

9.1.1. [податок на прибуток підприємств](#);

9.1.2. [податок на доходи фізичних осіб](#);

9.1.3. [податок на додану вартість](#);

9.1.4. [акцизний податок](#);

9.1.5. [збір за першу реєстрацію транспортного засобу](#);

9.1.6. [екологічний податок](#);

9.1.7. рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України;

9.1.8. виключено;

9.1.9. плата за користування надрами;

9.1.10. плата за землю;

9.1.11. збір за користування радіочастотним ресурсом України;

9.1.12. збір за спеціальне використання води;

9.1.13. збір за спеціальне використання лісових ресурсів;

9.1.14. фіксований сільськогосподарський податок;

9.1.15. збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства;

9.1.16. мито;

9.1.17. збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію, крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками;

9.1.18. збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності.

9.2. Відносини, пов'язані з установленням та справлянням мита, регулюються митним законодавством, якщо інше не передбачено цим Кодексом.

9.3. Зарахування загальнодержавних податків та зборів до державного і місцевих бюджетів здійснюється відповідно до [Бюджетного кодексу України](#).

9.4. Установлення загальнодержавних податків та зборів, не передбачених цим Кодексом, забороняється.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 10. Місцеві податки та збори

Науково-практичний коментар

10.1. До місцевих податків належать:

10.1.1. податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки;

10.1.2. єдиний податок.

10.2. До місцевих зборів належать:

10.2.1. збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності;

10.2.2. збір за місця для паркування транспортних засобів;

10.2.3. туристичний збір.

10.3. Місцеві ради обов'язково установлюють податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, єдиний податок та збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності.

10.4. Місцеві ради в межах повноважень, визначених цим Кодексом, вирішують питання відповідно до вимог цього Кодексу щодо встановлення збору за місця для паркування транспортних засобів, туристичного збору.

10.5. Установлення місцевих податків та зборів, не передбачених цим Кодексом, забороняється.

10.6. Зарахування місцевих податків та зборів до відповідних місцевих бюджетів здійснюється відповідно до Бюджетного кодексу України.

Стаття 11. Спеціальні податкові режими

Науково-практичний коментар

11.1. Спеціальні податкові режими встановлюються та застосовуються у випадках і порядку, визначених виключно цим Кодексом.

11.2. Спеціальний податковий режим - система заходів, що визначає особливий порядок оподаткування окремих категорій господарюючих суб'єктів.

11.3. Спеціальний податковий режим може передбачати особливий порядок визначення елементів податку та збору, звільнення від сплати окремих податків та зборів.

11.4. Не визнаються спеціальними режимами податкові режими, не визначені такими цим Кодексом.

Стаття 12. Повноваження Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, сільських, селищних та міських рад щодо податків та зборів

Науково-практичний коментар

12.1. Верховна Рада України встановлює на території України загальнодержавні податки та збори і визначає:

12.1.1. перелік загальнодержавних податків та зборів;

12.1.2. перелік місцевих податків та зборів, установлення яких належить до компетенції сільських, селищних та міських рад;

12.1.3. положення, визначені в пунктах 7.1, 7.2 статті 7 цього Кодексу щодо загальнодержавних податків та зборів;

12.1.4. положення, визначені в пунктах 7.1, 7.2 статті 7 цього Кодексу щодо місцевих податків та зборів.

12.2. До повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим належать:

12.2.1. установлення на території Автономної Республіки Крим загальнодержавного збору, зазначеного у [підпункті 9.1.9 пункту 9.1 статті 9 цього Кодексу](#) (крім плати за користування [надрами](#) для видобування [корисних копалин](#) загальнодержавного значення), у межах його граничних ставок, визначених цим Кодексом;

12.2.2. зміна розміру ставок збору, передбаченого [підпунктом 12.2.1 пункту 12.2 цієї статті](#), у межах його граничних ставок, визначених цим Кодексом, у порядку, встановленому цим Кодексом;

12.2.3. визначення розміру і надання додаткових податкових пільг у межах сум, що надходять до бюджету Автономної Республіки Крим відповідно до [статті 69 Бюджетного кодексу України](#).

12.3. Сільські, селищні, міські ради в межах своїх повноважень приймають рішення про встановлення [місцевих податків та зборів](#).

12.3.1. Встановлення місцевих податків та зборів здійснюється у порядку, визначеному цим Кодексом.

12.3.2. При прийнятті рішення про встановлення місцевих податків та зборів обов'язково визначаються [об'єкт оподаткування](#), [платник податків і зборів](#), [розмір ставки](#), [податковий період](#) та інші обов'язкові елементи, визначені [статтею 7 цього Кодексу](#) з дотриманням критеріїв, встановлених [розділом XII цього Кодексу](#) для відповідного місцевого податку чи збору.

12.3.3. Копія прийнятого рішення про встановлення місцевих податків чи зборів надсилається у десятиденний строк з дня оприлюднення до контролюючого органу, в якому перебувають на обліку платники відповідних місцевих податків та зборів.

12.3.4. Рішення про встановлення місцевих податків та зборів офіційно оприлюднюється відповідним органом місцевого самоврядування до 15 липня року, що передує бюджетному періоду, в якому планується застосування встановлюваних місцевих податків та зборів або змін (плановий період). В іншому разі норми відповідних рішень застосовуються не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим періодом.

12.3.5. У разі якщо сільська, селищна або міська рада не прийняла рішення про встановлення відповідних місцевих податків та зборів, що є обов'язковими згідно з нормами цього Кодексу, такі податки та збори справляються виходячи з норм цього Кодексу із застосуванням мінімальної ставки місцевих податків та зборів.

12.3.6. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, затверджує форми [податкових декларацій \(розрахунків\)](#) з місцевих податків та зборів згідно з порядком, встановленим цим Кодексом, а у разі потреби надає методичні рекомендації щодо їх заповнення.

12.3.7. Не дозволяється сільським, селищним, міським радам встановлювати індивідуальні пільгові ставки місцевих податків та зборів для окремих [юридичних осіб](#) та фізичних осіб - підприємців і фізичних осіб або звільняти їх від сплати таких податків та зборів.

12.4. До повноважень сільських, селищних, міських рад щодо податків та зборів належать:

12.4.1. встановлення ставок єдиного податку в межах ставок, визначених законодавчими актами;

12.4.2. визначення переліку [податкових агентів](#) згідно із [статтею 268](#) цього Кодексу;

12.4.3. до початку наступного бюджетного періоду прийняття рішення про встановлення [місцевих податків та зборів](#), зміну розміру їх [ставок](#), [об'єкта оподаткування](#), порядку справляння чи надання [податкових пільг](#), яке тягне за собою зміну податкових зобов'язань платників податків та яке набирає чинності з початку бюджетного періоду.

12.5. Офіційно оприлюднене рішення про встановлення місцевих податків та зборів є нормативно-правовим актом з питань оподаткування місцевими податками та зборами, який набирає чинності з урахуванням строків, передбачених [підпунктом 12.3.4](#) цієї статті.

Стаття 13. Усунення подвійного оподаткування

[Науково-практичний коментар](#)

13.1. [Доходи](#), отримані [резидентом](#) України (крім фізичних осіб) з джерел за межами України, враховуються під час визначення його [об'єкта](#) та/або [бази оподаткування](#) у повному обсязі.

13.2. При визначенні [об'єкта](#) та/або [бази оподаткування](#) витрати, здійснені резидентом України (крім фізичних осіб) у зв'язку з отриманням доходів з джерел походження за межами України, враховуються у порядку і розмірах, встановлених цим Кодексом.

13.3. Доходи, отримані [фізичною особою - резидентом](#) з джерел походження за межами України, включаються до складу загального річного оподаткованого доходу, крім доходів, що не підлягають оподаткуванню в Україні відповідно до положень цього Кодексу чи [міжнародного договору](#), згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України.

13.4. Суми податків та зборів, сплачені за межами України, зараховуються під час розрахунку податків та зборів в Україні за правилами, встановленими цим Кодексом.

13.5. Для отримання права на зарахування податків та зборів, сплачених за межами України, платник зобов'язаний отримати від державного органу країни, де отримується такий дохід (прибуток), уповноваженого справляти такий податок, довідку про суму сплаченого податку та збору, а також про базу та/або об'єкт оподаткування. Зазначена довідка підлягає легалізації у відповідній країні, відповідній закордонній дипломатичній установі України, якщо інше не передбачено чинними міжнародними договорами України.

Стаття 14. Визначення понять

[Експертний коментар](#)

14.1. У цьому Кодексі поняття вживаються в такому значенні:

14.1.1. аваль - вексельне поручительство, згідно з яким [банк](#) бере на себе відповідальність перед [векселедержателем](#) за виконання [векселедавцем](#) оплати [податкового векселя](#), яке оформляється шляхом проставляння гарантійного напису банку на кожному примірнику податкового векселя;

14.1.1¹. адміністрування податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі - єдиний внесок) та інших

платежів відповідно до законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи (далі - податків, зборів, платежів) - це сукупність рішень та процедур контролюючих органів і дій їх посадових осіб, що визначають інституційну структуру податкових та митних відносин, організують ідентифікацію, облік платників податків і платників єдиного внеску та об'єктів оподаткування, забезпечують сервісне обслуговування платників податків, організацію та контроль за сплатою податків, зборів, платежів відповідно до порядку, встановленого законом;

14.1.2. активи - у значенні, наведеному в [Законі України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні"](#);

14.1.3. амортизація - систематичний розподіл вартості [основних засобів](#), інших [необоротних та нематеріальних активів](#), що амортизується, протягом строку їх корисного використання (експлуатації);

14.1.4. акцизний податок - непрямий податок на споживання окремих видів товарів (продукції), визначених цим Кодексом як [підакцизні](#), що включається до ціни таких товарів (продукції), а також особливий податок на операції з відчуження цінних паперів та операцій з деривативами;

14.1.5. алкогольні напої - продукти, одержані шляхом спиртового бродіння цукровмісних матеріалів або виготовлені на основі харчових спиртів з вмістом спирту етилового понад 1,2 відсотка об'ємних одиниць, які зазначені у [товарних позиціях 2204, 2205, 2206, 2208 згідно з УКТ ЗЕД](#);

14.1.6. акцизний склад - спеціально обладнані приміщення на обмеженій території (далі - приміщення), розташовані на [митній території України](#), де під контролем постійних представників контролюючого органу розпорядник акцизного складу провадить свою господарську діяльність шляхом вироблення, оброблення (перероблення), змішування, розливу, пакування, фасування, зберігання, одержання чи видачі спирту етилового, горілки та лікєро-горілочаних виробів.

Приміщення відокремлених підрозділів розпорядника акцизного складу, які використовуються ним виключно для пакування, фасування, зберігання, одержання чи видачі маркованих марками акцизного податку горілки та лікєро-горілочаних виробів, відвантажених з акцизного складу, а також для здійснення оптової та/або роздрібної торгівлі відповідно до отриманої розпорядником акцизного складу ліцензії, не є акцизним складом;

14.1.7. [оскарження рішень контролюючих органів](#) - оскарження платником податку [податкового повідомлення - рішення](#) про визначення сум грошового зобов'язання платника податків або будь-якого рішення контролюючого органу в порядку і строки, які встановлені цим Кодексом за процедурами адміністративного оскарження, або в судовому порядку;

14.1.8. аукціон (публічні торги) - публічний спосіб продажу [активів](#) з метою отримання максимальної виручки від продажу активів у визначений час і в установленому місці;

14.1.9. балансова вартість [основних засобів](#), інших [необоротних та нематеріальних активів](#) - сума залишкової вартості таких засобів та активів, яка визначається як різниця між первісною вартістю з урахуванням переоцінки і сумою накопиченої [амортизації](#);

14.1.10. бартерна (товарообмінна) операція - господарська операція, яка передбачає проведення розрахунків за товари (роботи, послуги) у негрошовій формі в рамках одного [договору](#);

14.1.11. безнадійна заборгованість - заборгованість, що відповідає одній з таких ознак:

- а) заборгованість за зобов'язаннями, щодо яких минув строк позовної давності;
- б) прострочена заборгованість, що не погашена внаслідок недостатності майна фізичної особи, за умови, що дії кредитора, спрямовані на примусове стягнення майна боржника, не призвели до повного погашення заборгованості;
- в) заборгованість суб'єктів господарювання, визнаних банкрутами у встановленому [законом](#) порядку або припинених як [юридичні особи](#) у зв'язку з їх ліквідацією;
- г) заборгованість, яка виявилася непогашеною внаслідок недостатності коштів, одержаних після звернення кредитором стягнення на заставлене майно відповідно до [закону](#) та договору, за умови, що інші дії кредитора щодо примусового стягнення іншого майна позичальника, визначені нормативно-правовими актами, не призвели до повного покриття заборгованості;
- г) заборгованість, стягнення якої стало неможливим у зв'язку з дією обставин непереборної сили, стихійного лиха ([форс-мажорних обставин](#)), підтверджених у порядку, передбаченому законодавством;
- д) прострочена заборгованість померлих фізичних осіб, а також осіб, які у судовому порядку [визнані безвісно відсутніми, недієздатними або оголошені померлими](#), а також прострочена заборгованість фізичних осіб, засуджених до [позбавлення волі](#);

14.1.12. базова ставка [фрахту](#) - сума фрахту, включаючи витрати з навантаження, розвантаження, перевантаження та складування (схову) товарів, збільшена на суму витрат за рейс судна або іншого транспортного засобу, сплачених (відшкодовуваних) фрахтувальником згідно з укладеним [договором фрахтування](#);

14.1.13. безоплатно надані товари, роботи, послуги:

- а) товари, що надаються згідно з [договорами дарування](#), іншими [договорами](#), за якими не передбачається грошова або інша компенсація вартості таких товарів чи їх повернення, або без укладення таких договорів;
- б) роботи (послуги), що виконуються (надаються) без висування вимоги щодо компенсації їх вартості;
- в) товари, передані [юридичній](#) чи фізичній особі на [відповідальне зберігання](#) і використані нею;

14.1.14. біоетанол - спирт етиловий зневоджений, який виготовлений з біомаси для використання як біопаливо та належить до [товарної позиції 2207 згідно з УКТ ЗЕД](#);

14.1.15. будівлі - земельні поліпшення, що складаються з несучих та огорожувальних або сполучених (несуче-огорожувальних) конструкцій, які утворюють наземні або підземні приміщення, призначені для проживання або перебування людей, розміщення майна, тварин, рослин, збереження інших матеріальних цінностей, провадження економічної діяльності;

14.1.16. виробнича дотація з бюджету - фінансова допомога з боку держави, що надається суб'єкту господарювання на безповоротній основі з метою зміцнення його фінансово-економічного становища та/або для забезпечення виробництва товарів, виконання робіт, надання послуг;

14.1.17. бюджетна установа - у значенні, наведеному у [Бюджетному кодексі України](#);

14.1.18. бюджетне відшкодування - відшкодування від'ємного значення податку на додану вартість на підставі підтвердження правомірності сум бюджетного відшкодування податку на додану вартість за результатами перевірки платника, у тому числі автоматичне бюджетне відшкодування у порядку та за критеріями, визначеними у [розділі V цього Кодексу](#);

14.1.19. вартість [основних засобів](#), інших [необоротних](#) та [нематеріальних активів](#), яка амортизується, - первісна або переоцінена вартість основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості;

14.1.20. вартість малоцінних необоротних [матеріальних активів](#), яка амортизується, - первісна або переоцінена вартість малоцінних [необоротних](#) матеріальних активів;

14.1.21. вантаж для цілей [розділу IX](#) - природний [газ](#), [нафта](#) та продукти її переробки ([нафтопродукти](#)), а також аміак;

14.1.21¹. Ввезення товарів на митну територію України, вивезення товарів за межі митної території України - сукупність дій, пов'язаних із переміщенням товарів через митний кордон України у будь-який спосіб у відповідному напрямку, відповідно до [Митного кодексу України](#);

14.1.22. векселедавець для цілей [розділу VI цього Кодексу](#) - суб'єкт господарювання - виробник, який одержує:

з акцизного складу [спирт етиловий](#) для виробництва [алкогольних напоїв](#), визначених [статтею 225](#), а також для виробництва окремих видів продукції, визначених [пунктом 229.1 статті 229 розділу VI цього Кодексу](#);

з нафтопереробного підприємства або ввозить на митну територію України [нафтопродукти](#) для їх використання як сировини для виробництва продукції, визначеної [пунктами 229.2 - 229.5 статті 229 розділу VI цього Кодексу](#);

14.1.23. векселедержатель для цілей [розділу VI](#) - контролюючий орган за місцем реєстрації векселедавця;

14.1.24. великий платник податків - [юридична особа](#), у якої обсяг доходу від усіх видів діяльності за останні чотири послідовні податкові (звітні) квартали перевищує п'ятсот мільйонів гривень або загальна сума сплачених до Державного бюджету України податків за платежами, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи, за такий самий період перевищує дванадцять мільйонів гривень;

14.1.25. виключено;

14.1.26. виноробна продукція - [вина](#) виноградні [натуральні](#), вина натуральні [кріплені](#), шампанські, [ігристі](#), [газовані](#), вермути, бренді, [сусло](#) виноградне та інші виноматеріали, коньяки, інші алкогольні напої з винограду, плодів та ягід;

14.1.27. витрати - сума будь-яких витрат платника податку у грошовій, матеріальній або нематеріальній формах, здійснюваних для провадження [господарської діяльності](#) платника податку, в результаті яких відбувається зменшення економічних вигод у вигляді вибуття [активів](#) або збільшення зобов'язань, внаслідок чого відбувається зменшення власного капіталу (крім змін капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власником);

14.1.28. вироблена продукція - загальний обсяг продукції, видобутої відповідно до [угоди про розподіл продукції](#) і доставленої в пункт виміру;

14.1.29. відновлювальні джерела енергії - джерела вітрової, сонячної, геотермальної енергії, енергії хвиль та припливів, гідроенергії, енергії біомаси, газу з органічних відходів, газу каналізаційно-очисних станцій, біогазів;

14.1.30. відокремлені підрозділи - у значенні, визначеному [Цивільним кодексом України](#) та [Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців"](#). Для [розділу IV цього Кодексу](#) - у визначенні [Господарського кодексу України](#);

14.1.31. відчуження майна - будь-які дії платника податків, унаслідок вчинення яких такий платник податків у порядку, передбаченому законом, втрачає [право власності](#) на майно, що належить такому платнику податків, або право користування, зокрема, природними ресурсами, що у визначеному законодавством порядку надані йому в користування;

14.1.32. відповідальне зберігання - господарська операція, що здійснюється платником податків і передбачає передачу згідно з договорами схову матеріальних цінностей на зберігання іншій фізичній чи [юридичній особі](#) без права використання у господарському обороті такої особи з подальшим поверненням таких матеріальних цінностей платнику податків без зміни якісних або кількісних характеристик;

14.1.33. відповідний маршрут - шлях транспортування (переміщення) вантажу, що визначається видом транспортних послуг під час його транзиту [трубопроводами](#), зокрема:

між прикордонними пунктами приймання (відправлення) та призначення або перевалювальним комплексом для вантажу, що надійшов з територій інших держав і призначений для споживачів за межами України;

[магістральними трубопроводами](#), у тому числі з наданням послуг з [тимчасового зберігання](#) або [переробки](#) вантажу на території України, з подальшим переміщенням за її межі;

14.1.34. власники [земельних ділянок](#) - [юридичні](#) та [фізичні особи \(резиденти і нерезиденти\)](#), які відповідно до закону набули [права власності на землю](#) в Україні, а також територіальні громади та держава щодо [земель комунальної та державної власності](#) відповідно;

14.1.35. вуглеводнева сировина - [нафта](#), природний [газ](#) (у тому числі нафтовий (попутний) газ, газ (метан) вугільних родовищ, газ сланцевих товщ, газ центрально-басейнового типу, газ колекторів щільних порід), [газовий конденсат](#), що є товарною продукцією;

14.1.36. господарська діяльність - діяльність особи, що пов'язана з виробництвом (виготовленням) та/або реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг, спрямована на отримання доходу і проводиться такою особою самостійно та/або через свої відокремлені підрозділи, а також через будь-яку іншу особу, що діє на користь першої особи, зокрема за [договорами комісії, доручення та агентськими договорами](#);

14.1.37. господарська діяльність гірничодобувного підприємства з видобування [корисних копалин](#) для цілей [розділу XI цього Кодексу](#) - діяльність гірничодобувного підприємства, яка охоплює процеси добування та первинної переробки корисних копалин;

14.1.38. грошове зобов'язання в міжнародних правовідносинах - зобов'язання платника податків сплатити до бюджету іноземної держави відповідну суму коштів у порядку та строки, визначені законодавством такої іноземної держави;

14.1.39. грошове зобов'язання платника податків - сума коштів, яку платник податків повинен сплатити до відповідного бюджету як податкове зобов'язання та/або штрафну (фінансову) санкцію, що справляється з платника податків у зв'язку з порушенням ним вимог податкового законодавства та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, а також санкції за порушення законодавства у сфері [зовнішньоекономічної діяльності](#);

14.1.40. гудвіл (вартість ділової репутації) - [нематеріальний актив](#), вартість якого визначається як різниця між [ринковою ціною](#) та балансовою вартістю активів підприємства як цілісного майнового комплексу, що виникає в результаті використання кращих управлінських якостей, домінуючої позиції на ринку товарів, послуг, нових технологій тощо. Вартість гудвілу не підлягає [амортизації](#) і не враховується під час визначення витрат платника податку, щодо активів якого виник такий гудвіл;

14.1.41. давальницька сировина - сировина, матеріали, напівфабрикати, комплектуючі вироби, енергоносії, що є власністю одного суб'єкта господарювання (замовника) і передаються іншому суб'єкту господарювання (виробнику) для виробництва готової продукції, з подальшим переданням або поверненням такої продукції або її частини їх власникові або за його [дорученням](#) іншій особі.

Абзац другий виключено;

14.1.42. дані [державного земельного кадастру](#) - сукупність відомостей і документів про місце розташування та правовий режим [земельних ділянок](#), їх оцінку, класифікацію земель, кількісну та якісну характеристики, розподіл серед власників землі та землекористувачів, підготовлених відповідно до закону;

14.1.43. дебітор - особа, у якої внаслідок минулих подій утворилася заборгованість перед іншою особою у формі певної суми коштів, їх еквіваленту або інших [активів](#);

14.1.44. [депозит \(вклад\)](#) - кошти, які надаються фізичними чи [юридичними особами](#) в управління [резиденту](#), визначеному фінансовою організацією згідно із законодавством України, або [нерезиденту](#) на строк або на вимогу та під процент на умовах видачі на першу вимогу або повернення зі впливом встановленого [договором](#) строку. Залучення депозитів може здійснюватися у формі випуску (емісії) [ощадних \(депозитних\) сертифікатів](#). [Правила здійснення депозитних операцій встановлюються](#): для банківських депозитів - [Національним банком України](#) відповідно до законодавства; для депозитів (внесків) до інших [фінансових установ](#) - державним органом, визначеним законом;

14.1.45. дериватив - стандартний документ, що засвідчує право та/або зобов'язання придбати чи продати у майбутньому [цінні папери](#), [матеріальні](#) або [нематеріальні активи](#), а також кошти на визначених ним умовах. [Стандартна \(типова\) форма деривативів](#) і порядок їх випуску та обігу встановлюються законодавством.

До деривативів належать:

14.1.45.1. своп - цивільно-правова угода про здійснення обміну потоками платежів (готівкових або безготівкових) чи іншими [активами](#), розрахованими на підставі ціни (котирування) базового активу в межах суми, визначеної [договором](#) на конкретну дату платежів (дату проведення розрахунків) протягом дії контракту;

14.1.45.2. опціон - цивільно-правовий [договір](#), згідно з яким одна сторона контракту одержує право на придбання (продаж) базового [активу](#), а інша сторона бере на себе безумовне зобов'язання продати (придбати) базовий актив у майбутньому протягом строку дії опціону

чи на встановлену дату (дату виконання) за визначеною під час укладання такого контракту ціною базового активу. За умовами опціону покупець виплачує продавцю премію опціону;

14.1.45.3. форвардний контракт - цивільно-правовий **договір**, за яким продавець зобов'язується у майбутньому в установлений строк передати базовий **актив** у власність покупця на визначених умовах, а покупець зобов'язується прийняти в установлений строк базовий актив і сплатити за нього ціну, визначену таким договором.

Усі умови форварду визначаються сторонами контракту під час його укладення.

Укладення форвардів та їх обіг здійснюються поза організатором торгівлі стандартизованими строковими контрактами;

14.1.45.4. ф'ючерсний контракт (ф'ючерс) - стандартизований строковий контракт, за яким продавець зобов'язується у майбутньому в установлений строк (дата виконання зобов'язань за ф'ючерсним контрактом) передати базовий **актив** у власність покупця на визначених специфікацією умовах, а покупець зобов'язується прийняти базовий актив і сплатити за нього ціну, визначену сторонами контракту на дату його укладення.

Ф'ючерсний контракт виконується відповідно до його специфікації шляхом постачання базового активу та його оплати коштами або проведення між сторонами контракту грошових розрахунків без постачання базового активу.

Виконання зобов'язань за ф'ючерсом забезпечується шляхом створення відповідних умов організатором торгівлі стандартизованими строковими контрактами;

14.1.46. діяльність у сфері розваг - господарська діяльність **юридичних осіб** та фізичних осіб - підприємців, що полягає у проведенні **лотерей**, а також розважальних ігор, участь в яких не передбачає одержання її учасниками грошових або майнових призів (виграшів), зокрема більярд, кегельбан, боулінг, настільні ігри, дитячі відеоігри тощо;

14.1.47. додаткові блага - кошти, матеріальні чи нематеріальні цінності, послуги, інші види доходу, що виплачуються (надаються) платнику податку **податковим агентом**, якщо такий дохід не є **заробітною платою** та не пов'язаний з виконанням обов'язків трудового найму або не є винагородою за цивільно-правовими **договорами** (угодами), укладеними з таким платником податку (крім випадків, прямо передбачених нормами **розділу IV цього Кодексу**);

14.1.48. заробітна плата для цілей **розділу IV цього Кодексу** - основна та додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, які виплачуються (надаються) платнику податку у зв'язку з відносинами трудового найму згідно із законом;

14.1.49. дивіденди - платіж, що здійснюється **юридичною особою** - емітентом **корпоративних прав** чи **інвестиційних сертифікатів** на користь власника таких корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів та інших **цінних паперів**, що засвідчують право власності інвестора на частку (пай) у майні (**активах**) емітента, у зв'язку з розподілом частини його прибутку, розрахованого за правилами **бухгалтерського обліку**.

До дивідендів прирівнюється також платіж, що здійснюється **державним унітарним, комерційним, казенним чи комунальним підприємством** на користь відповідно держави або органу місцевого самоврядування у зв'язку з розподілом частини прибутку такого підприємства, платіж, який виплачується власнику сертифіката **фонду операцій з нерухомістю** в результаті розподілу доходу фонду операцій з нерухомістю. При цьому позитивне або від'ємне значення **об'єкта оподаткування**, розраховане згідно з **розділом III цього Кодексу**, не впливає на порядок нарахування дивідендів;

14.1.50. добавки на основі **біоетанолу** - біокомпоненти моторного палива, отримані шляхом синтезу із застосуванням біоетанолу або змішуванням біоетанолу з органічними сполуками та паливом, одержаними з **вуглеводневої сировини**, в яких вміст біоетанолу відповідає вимогам нормативних документів та які належать до біопалива;

14.1.51. добування **корисних копалин** - сукупність технологічних операцій з вилучення, у тому числі з покладів дна **водойм**, та переміщення, у тому числі тимчасове зберігання, на поверхню частини **надр** (гірничих порід, рудної сировини тощо), що вміщує корисні копалини;

14.1.52. договір довгострокового страхування життя - договір **страхування життя** строком на п'ять і більше років, який передбачає **страхову виплату** одноразово або у вигляді анuitету, якщо застрахована особа дожила до закінчення терміну дії договору страхування чи події, передбаченої у договорі страхування, або досягла віку, визначеного договором. Такий договір не може передбачати часткових виплат протягом перших п'яти років його дії, крім тих, що здійснюються у разі настання **страхових випадків**, пов'язаних із смертю чи хворобою застрахованої особи або нещасним випадком, що призвело до встановлення застрахованій особі інвалідності I або II групи чи встановлення інвалідності особі, яка не досягла вісімнадцятирічного віку. При цьому платник податку - **роботодавець** не може бути вигодонабувачем за такими договорами страхування життя;

14.1.53. документ іноземної держави, за яким здійснюється стягнення суми **податкового боргу** в міжнародних правовідносинах - рішення компетентного органу іноземної держави про нарахування податкового боргу до бюджету такої держави, що на запит зазначеного компетентного органу відповідно до **міжнародного договору** України підлягає виконанню на території України;

14.1.54. дохід з джерелом їх походження з України - будь-який дохід, отриманий **резидентами** або **нерезидентами**, у тому числі від будь-яких видів їх діяльності на території України (включаючи виплату (нарахування) винагороди іноземними роботодавцями), її **континентальному шельфі**, у **виключній (морській) економічній зоні**, у тому числі, але не виключно, доходи у вигляді:

а) **процентів, дивідендів, роялті** та будь-яких інших **пасивних** (інвестиційних) доходів, сплачених резидентами України;

б) доходів від надання резидентам або нерезидентам в оренду (користування) майна, розташованого в Україні, включаючи рухомий склад транспорту, приписаного до розташованих в Україні портів;

в) доходів від продажу **рухомого** та **нерухомого майна**, доходів від відчуження **корпоративних прав, цінних паперів**, у тому числі **акцій** українських емітентів;

г) доходів, отриманих у вигляді внесків та премій на страхування і перестрахування ризиків на території України;

г) доходів страховиків - резидентів від страхування ризиків страхувальників - резидентів за межами України;

д) інших доходів від діяльності, у тому числі пов'язаних з повною або частковою переуступкою прав та обов'язків за **угодами про розподіл продукції** на **митній території України** або на територіях, що перебувають під контролем контролюючих органів (у **зонах митного контролю**, на спеціалізованих **ліцензійних митних складах** тощо);

е) **спадщини**, подарунків, виграшів, призів;

є) **заробітної плати**, інших виплат та винагород, виплачених відповідно до умов **трудового та цивільно-правового договору**;

ж) доходів від зайняття **підприємницькою** та незалежною професійною діяльністю;

14.1.55. дохід, отриманий з джерел за межами України, - будь-який дохід, отриманий **резидентами**, у тому числі від будь-яких видів їх діяльності за межами митної території України, включаючи **проценти, дивіденди, роялті** та будь-які інші види **пасивних доходів, спадщину**, подарунки, виграші, призи, доходи від виконання робіт (надання послуг) за цивільно-правовими та **трудовими договорами**, від надання резидентам в оренду (користування) майна, розташованого за межами України, включаючи рухомий склад транспорту, приписаного до розташованих за межами України портів, доходи від продажу майна, розташованого за межами України, дохід від відчуження інвестиційних **активів**, у тому числі **корпоративних прав, цінних паперів** тощо; інші доходи від будь-яких видів діяльності за межами **митної території України** або територій, непідконтрольних контролюючим органам;

14.1.56. доходи - загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах як на території України, її **континентальному шельфі** у **виключній (морській) економічній зоні**, так і за їх межами;

14.1.57. екологічний податок - загальнодержавний обов'язковий платіж, що справляється з фактичних обсягів викидів у атмосферне повітря, скидів у **водні об'єкти забруднюючих речовин, розміщення відходів**, фактичного обсягу **радіоактивних відходів**, що тимчасово зберігаються їх виробниками, фактичного обсягу утворених радіоактивних відходів та з фактичного обсягу радіоактивних відходів, накопичених до 1 квітня 2009 року;

14.1.58. емісійний дохід - сума перевищення надходжень, отриманих емітентом від емісії (випуску) власних **акцій** (інших **корпоративних прав**) та **інвестиційних сертифікатів**, над номінальною вартістю таких акцій (інших **корпоративних прав**) та інвестиційних сертифікатів (під час їх первинного розміщення), або над ціною зворотного викупу під час наступних розміщень інвестиційних сертифікатів та акцій **інвестиційних фондів**;

14.1.59. житлово-комунальні підприємства - суб'єкти господарювання, які безпосередньо виробляють, створюють та/або надають **житлово-комунальні послуги** (застосовується до **розділу XVI цього Кодексу**);

14.1.60. Єдиний реєстр податкових накладних - реєстр відомостей щодо **податкових накладних** та розрахунків коригування, який ведеться центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, в електронному вигляді згідно з наданими платниками податку на додану вартість **електронними документами**;

14.1.61. заходи нетарифного регулювання:

1 - **ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій**;

2 - застосування **спеціальних заходів щодо імпорту** товарів в Україну;

3 - процедура реєстрації **зовнішньоекономічних контрактів**;

4 - процедура [видачі ліцензій на право імпорту, експорту - спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів](#);

5 - дозвільна система служби експортного контролю;

6 - [сертифікація товарів, що ввозяться в Україну](#);

7 - дозвільна система органів державної влади, що здійснюють [санітарно-епідеміологічний, ветеринарний, фітосанітарний, екологічний](#) та інші види контролю;

8 - реєстрація лікарських засобів, виробів медичного призначення, імунобіологічних препаратів, харчових добавок;

9 - застосування державного пробірного контролю;

14.1.62. збір, оподаткування, платник збору - збір за користування [радіочастотним ресурсом](#) України, оподаткування збором за користування радіочастотним ресурсом України, платник збору за користування радіочастотним ресурсом України (застосовується для [розділу XV цього Кодексу](#));

14.1.63. збір, оподаткування, платник збору - збір за [спеціальне використання води](#), оподаткування збором за спеціальне використання води, платник збору за спеціальне використання води (застосовується для [розділу XVI цього Кодексу](#));

14.1.64. збір, оподаткування, платник збору - збір за [спеціальне використання лісових ресурсів](#), оподаткування збором за спеціальне використання лісових ресурсів, платник збору за спеціальне використання лісових ресурсів (застосовується для [розділу XVII цього Кодексу](#));

14.1.65. збір за [спеціальне використання лісових ресурсів](#) - загальнодержавний збір, який справляється як плата за спеціальне використання лісових ресурсів (застосовується для [розділу XVII цього Кодексу](#));

14.1.66. збір за користування [радіочастотним ресурсом](#) України - загальнодержавний збір, який справляється як плата за користування радіочастотним ресурсом України (застосовується для [розділу XV цього Кодексу](#));

14.1.67. збір за [спеціальне використання води](#) - загальнодержавний збір (застосовується для [розділу XVI цього Кодексу](#)), який справляється за спеціальне:

а) використання води [водних об'єктів](#);

б) використання води, отриманої від інших водокористувачів;

в) використання води без її вилучення з водних об'єктів для потреб гідроенергетики і [водного транспорту](#);

г) використання води для потреб [рибництва](#);

14.1.68. збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності для цілей [розділу XII цього Кодексу](#) - сума коштів, яка сплачується за придбання та використання [торгового патенту](#);

14.1.69. звичайна процентна ставка за **депозит (вклад)** - процентна ставка, що встановлюється за кожним видом депозиту (вкладу) для всіх вкладників на умовах, визначених внутрішніми правилами **фінансової установи**, та офіційно оприлюднена на дату підписання **депозитного договору**;

14.1.70. звичайна ставка проценту за кредит (позику) - розмір доходу фінансової установи у вигляді процентної ставки за кредит (позику), що встановлюється залежно від виду кредиту (позики) в межах мінімального та максимального розмірів процентної ставки та тарифу за такі послуги за таким видом кредиту (позики) всім позичальникам на стандартних умовах, визначених внутрішніми правилами фінансової установи;

14.1.71. звичайна ціна - ціна товарів (робіт, послуг), визначена сторонами **договору**, якщо інше не встановлено цим Кодексом. Якщо не доведено зворотне, вважається, що така звичайна ціна відповідає рівню **ринкових цін**;

14.1.72. земельний податок - обов'язковий платіж, що справляється з власників **земельних ділянок** та земельних часток (паїв), а також постійних землекористувачів (далі - податок для цілей **розділу XIII цього Кодексу**);

14.1.73. землекористувачі - **юридичні та фізичні особи (резиденти і нерезиденти)**, яким відповідно до закону надані у користування **земельні ділянки державної та комунальної власності**, у тому числі на умовах **оренди**;

14.1.74. земельна ділянка - частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, цільовим (господарським) призначенням та з визначеними щодо неї правами;

14.1.75. земельне поліпшення - результати будь-яких заходів, що призводять до зміни якісних характеристик **земельної ділянки** та її вартості. До земельних поліпшень належать матеріальні об'єкти, розташовані у межах земельної ділянки, переміщення яких є неможливим без їх знецінення та зміни призначення, а також результати господарської діяльності або проведення певного виду робіт (зміна рельєфу, поліпшення ґрунтів, розміщення посівів, багаторічних насаджень, інженерної інфраструктури тощо);

14.1.76. землі сільськогосподарського призначення - землі, надані для виробництва сільськогосподарської продукції, здійснення сільськогосподарської науково-дослідної та навчальної діяльності, розміщення відповідної виробничої інфраструктури, у тому числі інфраструктури **оптових ринків сільськогосподарської продукції**, або призначені для цих цілей;

14.1.77. землі сільськогосподарського призначення для цілей **глави 2 розділу XIV цього Кодексу** - землі, надані для виробництва сільськогосподарської продукції;

14.1.78. землі житлової та громадської забудови - **земельні ділянки** в межах населених пунктів, які використовуються для розміщення житлової забудови, громадських будівель і споруд, інших об'єктів загального користування;

14.1.78¹. землі **залізничного транспорту** - до земель залізничного транспорту належать землі смуг відведення залізниць під залізничним полотном та його облаштуванням, станціями з усіма будівлями і спорудами енергетичного, локомотивного, вагонного, колійного, вантажного і пасажирського господарства, сигналізації та зв'язку, водопостачання, каналізації; під захисними та укріплювальними насадженнями, службовими, культурно-побутовими будівлями та іншими спорудами, необхідними для забезпечення роботи залізничного транспорту;

14.1.79. значні запаси [корисних копалин](#) - запаси корисних копалин, розмір яких перевищує [незначні запаси корисних копалин](#);

14.1.80. ідентичні товари (роботи, послуги) - товари (роботи, послуги), що мають однакові характерні для них основні ознаки.

При цьому під ідентичними розуміються товари, що мають однакові ознаки з оцінюваними товарами, у тому числі такі, як:

фізичні характеристики;

якість та репутація на ринку;

[країна виробництва \(походження\)](#);

виробник;

14.1.81. інвестиції - господарські операції, які передбачають придбання [основних засобів](#), [нематеріальних активів](#), [корпоративних прав](#) та/або [цінних паперів](#) в обмін на кошти або майно. Інвестиції поділяються на:

а) капітальні інвестиції - господарські операції, що передбачають придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності, інших основних засобів і нематеріальних активів, що підлягають [амортизації](#) відповідно до норм цього Кодексу;

б) фінансові інвестиції - господарські операції, що передбачають придбання корпоративних прав, цінних паперів, [деривативів](#) та/або інших фінансових інструментів. Фінансові інвестиції поділяються на:

прямі інвестиції - господарські операції, що передбачають внесення коштів або майна в обмін на корпоративні права, емітовані [юридичною особою](#) при їх розміщенні такою особою;

портфельні інвестиції - господарські операції, що передбачають купівлю цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів за кошти на [фондовому ринку](#) або біржовому товарному ринку;

в) реінвестиції - господарські операції, що передбачають здійснення капітальних або фінансових інвестицій за рахунок прибутку, отриманого від інвестиційних операцій;

14.1.82. інвестиційна складова - кошти, передбачені в тарифі на виробництво, передачу та постачання [електричної енергії](#), виробництво, транспортування та постачання [теплової енергії](#), а також транспортування, зберігання та постачання природного [газу](#) ліцензіата як частина прибутку, що залишається в розпорядженні суб'єкта господарювання для цільового фінансування видатків, пов'язаних із відновленням, реконструкцією, модернізацією [основних фондів](#) (у тому числі заходів з підвищення безпеки та дотримання екологічних норм) та будівництвом нових об'єктів [підприємств паливно-енергетичного комплексу](#), перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України;

14.1.83. термін "[інвестор](#)" для цілей оподаткування відповідно до розділу XVIII цього Кодексу вживається у значенні, наведеному в [Законі України "Про угоди про розподіл продукції"](#).

При укладанні багатосторонньої угоди інвесторами визначається оператор угоди (далі - інвестор (оператор), на якого покладаються функції, передбачені [Законом України "Про угоди про розподіл продукції"](#), у тому числі ведення обліку і сплати податкових зобов'язань за угодою.

У разі створення інвестором - нерезидентом для виконання угоди постійного представництва на території України представництво для цілей оподаткування розглядається як [інвестор](#) чи інвестор (оператор).

У статтях Кодексу, якими регулюються питання нарахування та сплати податків інвестором чи інвесторами при виконанні односторонньої чи багатосторонньої угоди про розподіл продукції, вживається термін "інвестор (оператор)";

14.1.84. інші терміни для цілей [розділу III](#) використовуються у значеннях, визначених [Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні"](#) та національними і міжнародними положеннями (стандартами) фінансової звітності, положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку;

14.1.85. інжиніринг - надання послуг (виконання робіт) із складення технічних завдань, проектних пропозицій, проведення наукових досліджень і техніко-економічних обстежень, виконання інженерно-розвідувальних робіт з будівництва об'єктів, розроблення технічної документації, проектування та конструкторського опрацювання об'єктів техніки і технології, надання консультації та авторського нагляду під час монтажних та пусконаладжувальних робіт, а також надання консультацій, пов'язаних із такими послугами (роботами);

14.1.86. інститути спільного інвестування (далі - ІСІ) - [інвестиційні фонди](#) та взаємні фонди інвестиційних компаній, [корпоративні інвестиційні фонди](#) та [пайові інвестиційні фонди](#), створені відповідно до [законодавства](#);

14.1.87. іпотечний житловий кредит - [фінансовий кредит](#), що надається фізичній особі [банківською](#) чи іншою [фінансовою установою](#) відповідно до закону строком не менш як на п'ять повних календарних років для фінансування витрат, пов'язаних з придбанням [квартири](#) (кімнати) чи [житлового будинку](#) (його частини) або будівництвом житлового будинку (його частини), що надаються у власність позичальника, з прийняттям кредитором такого житла (землі, що знаходиться під таким житловим будинком, у тому числі присадибної ділянки) у [заставу](#);

14.1.88. іпотечний сертифікат (у тому числі іпотечний сертифікат участі та іпотечний сертифікат з фіксованою дохідністю) - іпотечний [цінний папір](#), забезпечений [іпотечними активами](#) або [іпотеками](#) відповідно до закону;

14.1.89. консолідований іпотечний борг - зобов'язання за [договорами](#) про іпотечний кредит, реформовані кредитором відповідно до [закону](#);

14.1.89¹. термін "кооперативні виплати" вживається у значенні, наведеному в [Законі України "Про сільськогосподарську кооперацію"](#);

14.1.90. корпоративні права - права особи, частка якої визначається у статутному фонді (маїні) господарської організації, що включають правомочності на участь цієї особи в управлінні господарською організацією, отримання певної частки прибутку ([дивідендів](#)) даної організації та [активів](#) у разі [ліквідації](#) останньої відповідно до закону, а також інші правомочності, передбачені законом та статутними документами;

14.1.91. корисні копалини - природні мінеральні утворення органічного і неорганічного походження у [надрах](#), у тому числі будь-які [підземні води](#), а також техногенні мінеральні утворення в місцях видалення відходів виробництва та втрат продуктів переробки [мінеральної сировини](#), які можуть бути використані у сфері матеріального виробництва і споживання безпосередньо або після первинної переробки;

14.1.92. короткотерміновий торговий патент для цілей [розділу XII цього Кодексу](#) - торговий патент на провадження торговельної діяльності, строк дії якого не перевищує 15 календарних днів;

14.1.93. кошти - гривня або [іноземна валюта](#);

14.1.94. компенсаційна продукція - частина виробленої продукції, що передається у власність інвестора в рахунок компенсації його витрат;

14.1.95. кредитор - юридична або фізична особа, яка має підтверджені у встановленому порядку вимоги щодо грошових зобов'язань до боржника, у тому числі щодо виплати заборгованості із [заробітної плати](#) працівникам боржника, а також контролюючі органи - щодо податків та зборів;

14.1.96. кузови, що використовувалися для транспортних засобів, визначених у [товарній позиції 8703 згідно з УКТ ЗЕД](#) - кузови, які вже були встановлені на транспортних засобах або з моменту виготовлення яких минуло більше одного року;

14.1.97. лізингова (орендна) операція - господарська операція (крім операцій з [фрахтування \(чартеру\) морських суден](#) та інших транспортних засобів) фізичної чи юридичної особи (орендодавця), що передбачає надання [основних фондів](#) у користування іншим фізичним чи юридичним особам (орендарям) за плату та на визначений строк.

Лізингові (орендні) операції здійснюються у вигляді оперативного лізингу (оренди), [фінансового лізингу](#) (оренди), зворотного лізингу (оренди), [оренди житла з викупом](#), оренди [земельних ділянок](#) та оренди будівель, у тому числі житлових приміщень.

Лізингові операції поділяються на:

а) оперативний лізинг (оренда) - господарська операція фізичної або [юридичної особи](#), що передбачає передачу орендарю [основного фонду](#), придбаного або виготовленого орендодавцем, на умовах інших, ніж ті, що передбачаються фінансовим лізингом (орендою);

б) [фінансовий лізинг](#) (оренда) - господарська операція, що здійснюється фізичною або юридичною особою і передбачає передачу орендарю майна, яке є основним засобом згідно з цим Кодексом і придбане або виготовлене орендодавцем, а також усіх ризиків та винагород, пов'язаних з правом користування та володіння об'єктом лізингу.

Лізинг (оренда) вважається фінансовим, якщо лізинговий (орендний) [договір](#) містить одну з таких умов:

об'єкт лізингу передається на строк, протягом якого амортизується не менш як 75 відсотків його первісної вартості, а орендар зобов'язаний на підставі лізингового договору та протягом строку його дії придбати об'єкт лізингу з наступним переходом права власності від орендодавця до орендаря за ціною, визначеною у такому лізинговому договорі;

балансова (залишкова) вартість об'єкта лізингу на момент закінчення дії лізингового договору, передбаченого таким договором, становить не більш як 25 відсотків первісної вартості ціни такого об'єкта лізингу, що діє на початок строку дії лізингового договору;

сума лізингових (орендних) платежів з початку строку оренди дорівнює первісній вартості об'єкта лізингу або перевищує її;

майно, що передається у фінансовий лізинг, виготовлене за замовленням лізингоотримувача (орендаря) та після закінчення дії лізингового договору не може бути використаним іншими особами, крім лізингоотримувача (орендаря), виходячи з його технологічних та якісних характеристик.

Під терміном "строк фінансового лізингу" слід розуміти передбачений лізинговим договором строк, який розпочинається з дати передання ризиків, пов'язаних із зберіганням або використанням майна, чи права на отримання будь-яких вигод чи винагород, пов'язаних з його використанням, або будь-яких інших прав, що слідує з прав на володіння, користування або розпоряджання таким майном, лізингоотримувачу (орендарю) та закінчується строком закінчення дії лізингового договору, включаючи будь-який період, протягом якого лізингоотримувач має право прийняти одноосібне рішення про продовження строку лізингу згідно з умовами [договору](#).

Незалежно від того, регулюється господарська операція нормами цього підпункту чи ні, сторони договору мають право під час укладення договору (правочину) визначити таку операцію як оперативний лізинг без права подальшої зміни статусу такої операції до закінчення дії відповідного договору;

в) зворотний лізинг (оренда) - господарська операція, що здійснюється фізичною чи юридичною особою і передбачає продаж [основних засобів](#) фінансовій організації з одночасним зворотним отриманням таких основних засобів такою фізичною чи юридичною особою в оперативний або [фінансовий лізинг](#);

г) оренда житлових приміщень - операція, що передбачає надання [житлового будинку, квартири](#) або їх частини її власником у користування орендарю на визначений строк для цільового використання за орендну плату;

г) оренда житла з викупом - господарська операція [юридичної особи](#), що передбачає відповідно до [договору оренди житла з викупом](#) передання другій стороні - фізичній особі (особі-орендарю) майнових прав на [нерухомість](#), будівництво якої не завершено та/або житло за плату на довготривалий (до 30 років) строк, після закінчення якого або достроково, за умови повної сплати орендних платежів та відсутності інших обтяжень та обмежень на таке житло, житло переходить у власність орендаря. Оренда житла з викупом може передбачати [відступлення права вимоги](#) на платежі за договором оренди житла з викупом;

14.1.98. лісові землі - [земельні ділянки](#), на яких розташовані [лісові ділянки](#);

14.1.99. ліцензія - у значенні, наведеному в [Господарському кодексі України](#);

14.1.100. ломбардна операція - операція, що здійснюється фізичною чи [юридичною особою](#), з отримання коштів від юридичної особи, що є фінансовою установою, згідно із законодавством України, під [заставу](#) товарів або [валютних цінностей](#). Ломбардні операції є різновидом кредиту під заставу;

14.1.101. лотерея - масова гра незалежно від її назви, умовами проведення якої передбачається розіграш призового (виграшного) фонду між її гравцями, приз (виграш) в

якій має випадковий характер і територія проведення якої не обмежується одним приміщенням (будівлею). Діяльність з проведення лотерей регулюється спеціальним законом. Не вважаються лотереєю ігри, що проводяться на безоплатних засадах юридичними особами та фізичними особами - підприємцями і мають на меті рекламування їх товару (платної послуги), сприяння їх продажу (наданню) за умови, що організатори цих ігор витрачають на їх проведення свій прибуток (дохід);

14.1.102. магазин безмитної торгівлі - заклад торгівлі товарами, що знаходяться в митному режимі безмитної торгівлі відповідно до [глав 22 та 60 Митного кодексу України](#);

14.1.103. материнські компанії - [юридичні особи](#), які є власниками інших юридичних осіб або здійснюють контроль над такими юридичними особами, як пов'язані особи;

14.1.104. майданчики для платного паркування - площа території (землі), що належить на правах власності територіальній громаді або державі, на якій відповідно до рішення органу місцевого самоврядування здійснюється платне паркування транспортних засобів;

14.1.105. майно - у значенні, наведеному в [Цивільному кодексі України](#);

14.1.106. максимальні роздрібні ціни - ціни, встановлені на [підакцизні товари](#) (продукцію з урахуванням усіх видів податків (зборів), вищими за які не може здійснюватися продаж підакцизних товарів (продукції) у [роздрібній торгівлі](#). Максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари (продукцію) встановлюються виробниками або імпортерами товарів (продукції) шляхом декларування таких цін у порядку, встановленому цим [Кодексом](#);

14.1.107. марка акцизного податку - спеціальний знак для маркування алкогольних напоїв та тютюнових виробів, віднесений до документів суворого обліку, який підтверджує сплату акцизного податку, легальність ввезення та реалізації на території України цих виробів;

14.1.108. маркетингові послуги (маркетинг) - послуги, що забезпечують функціонування діяльності платника податків у сфері вивчення ринку, стимулювання збуту продукції (робіт, послуг), політики цін, організації та управління руху продукції (робіт, послуг) до споживача та післяпродажного обслуговування споживача в межах [господарської діяльності](#) такого платника податків. До маркетингових послуг належать, у тому числі: послуги з розміщення продукції платника податку в місцях продажу, послуги з вивчення, дослідження та аналізу споживчого попиту, внесення продукції (робіт, послуг) платника податку до інформаційних баз продажу, послуги зі збору та розповсюдження інформації про продукцію (роботи, послуги);

14.1.109. маркування алкогольних напоїв та тютюнових виробів - [наклеювання марки](#) акцизного податку на пляшку (упаковку) алкогольного напою чи пачку (упаковку) тютюнового виробу в [порядку](#), визначеному Кабінетом Міністрів України щодо виробництва, зберігання та продажу марок акцизного податку;

14.1.110. маршрут транспортування для цілей [розділу IX цього Кодексу](#) - шлях транспортування (переміщення) вантажу між пунктами приймання (відправлення) та призначення, що визначені сторонами в істотних умовах договору з надання транспортних послуг;

14.1.111. матеріальні активи - [основні засоби](#) та оборотні [активи](#) у будь-якому вигляді (включаючи [електричну, теплову](#) та іншу енергію, [газ](#), воду), що не є коштами, [цінними паперами, деривативами і нематеріальними активами](#);

14.1.112. мінеральна сировина - товарна продукція гірничодобувного підприємства, що є результатом його господарської діяльності з видобутку [корисних копалин](#), у тому числі шляхом виконання господарських [договорів](#) про послуги з [давальницькою сировиною](#), і за якісними характеристиками відповідає вимогам установлених законодавством стандартів або вимогам договорів.

Не належать до мінеральної сировини речовини, які виникають в результаті фізико-хімічної переробки видобутої корисної копалини або продуктів її первинної переробки;

14.1.113. митні платежі - податки, що відповідно до цього Кодексу або митного законодавства справляються під час переміщення або у зв'язку з переміщенням товарів через [митний кордон України](#) та контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи;

14.1.113¹. [митні режими](#) - вживається у значенні, наведеному в [Митному кодексі України](#);

14.1.113². [міжнародні поштові відправлення, міжнародні експрес-відправлення, несупроводжуваний багаж, особисті речі, ручна поклажа, супроводжуваний багаж](#) - вживаються у значеннях, наведених у [Митному кодексі України](#);

14.1.114. мінімальне акцизне податкове зобов'язання - мінімальна величина податкового зобов'язання зі сплати акцизного податку з сигарет, виражена у твердій сумі за 1000 штук сигарет одного найменування, реалізованих на [митній території України](#) чи ввезених на митну територію України;

14.1.114¹. надання послуг електронного цифрового підпису - реєстрація заявників, надання у користування засобів електронного цифрового підпису, надання допомоги при генерації відкритих та особистих ключів, обслуговування сертифікатів ключів (формування, розповсюдження, скасування, зберігання, блокування та відновлення), надання інформації щодо чинних, скасованих і блокованих сертифікатів ключів, надання послуги фіксування часу, консультаційних та інших послуг, визначених [Законом України "Про електронний цифровий підпис"](#);

14.1.115. надміру сплачені грошові зобов'язання - суми коштів, які на певну дату зараховані до відповідного бюджету понад нараховані суми грошових зобов'язань, граничний строк сплати яких настав на таку дату;

14.1.116. недержавне пенсійне забезпечення - пенсійне забезпечення, яке здійснюється [недержавними пенсійними фондами](#), страховими організаціями та банками відповідно до [Закону України "Про недержавне пенсійне забезпечення"](#);

14.1.117. незалежні гральні місця для цілей [розділу XII цього Кодексу](#) - це:

місця за одним гральним столом, які дають можливість кільком гравцям одночасно брати участь в іграх, що не пов'язані між собою та не впливають на результати інших гравців;

місця за одним гральним автоматом, обладнані окремими моніторами, приймальниками монет, жетонів або купюр, клавіатурами або іншими засобами керування таким автоматом, які дають можливість кільком гравцям одночасно брати участь в іграх. При цьому ситуація, що складається під час гри в одного з гравців, не залежить від ситуацій, що складаються в інших гравців;

14.1.118. незначні запаси [корисних копалин](#) - запаси корисних копалин, що визначаються за [критеріями](#), які встановлюються Кабінетом Міністрів України;

14.1.119. нелісові землі - [земельні ділянки](#), зайняті чагарниками, комунікаціями, [сільськогосподарськими угіддями](#), [водами](#) і [болотами](#), малопродуктивними землями тощо;

14.1.120. нематеріальні активи - [право власності](#) на результати інтелектуальної діяльності, у тому числі промислової власності, а також інші аналогічні права, визнані [об'єктом права власності \(інтелектуальної власності\)](#), право користування майном та майновими правами платника податку в установленому законодавством порядку, у тому числі набуті в установленому законодавством порядку права користування природними ресурсами, майном та майновими правами;

14.1.121. неприбуткові підприємства, установи та організації - підприємства, установи та організації, основною метою діяльності яких є не одержання прибутку, а провадження [благодійної діяльності](#) та [меценатства](#) і іншої діяльності, передбаченої законодавством;

14.1.122. нерезиденти - це:

а) іноземні компанії, організації, утворені відповідно до законодавства інших держав, їх зареєстровані (акредитовані або легалізовані) відповідно до законодавства України філії, представництва та інші відокремлені підрозділи з місцезнаходженням на території України;

б) [дипломатичні представництва](#), [консульські установи](#) та інші офіційні представництва інших держав і міжнародних організацій в Україні;

в) фізичні особи, які не є [резидентами](#) України;

14.1.123. несільськогосподарські угіддя - господарські шляхи і прогони, полезахисні лісові смуги та інші захисні насадження, крім віднесених до [земель лісгосподарського призначення](#), землі під господарськими будівлями і дворами, землі під інфраструктурою [оптових ринків сільськогосподарської продукції](#), землі тимчасової консервації тощо;

14.1.124. новий транспортний засіб - транспортний засіб, що не має актів державної реєстрації уповноважених органів, у тому числі іноземних, які дають право на його експлуатацію;

14.1.125. нормативна грошова оцінка [земельних ділянок](#) для цілей [розділу XIII, глави 2 розділу XIV цього Кодексу](#) - капіталізований рентний дохід із земельної ділянки, визначений відповідно до законодавства центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин;

14.1.126. обсяг видобутої [вуглеводневої сировини](#):

а) для цілей [розділів X, XI](#) - обсяг [нафти](#), природного [газу](#) (у тому числі супутнього (нафтового) газу), [газового конденсату](#) у значенні, наведеному в підпункті 14.1.128 цієї статті;

б) для цілей [розділу XVIII](#) - вироблена продукція у значенні, наведеному в [Законі України "Про угоди про розподіл продукції"](#), крім випадків, коли вироблена продукція обліковується та використовується інвестором як паливо або сировина;

14.1.127. обсяг вантажу - обсяг за [договором](#) між перевізником та вантажовідправником, що підлягає транспортуванню (переміщенню) засобами [трубопровідного транспорту](#) згідно з істотними умовами (обсяги, строки та відповідні маршрути) відповідного договору з надання транспортних послуг;

14.1.128. обсяг видобутих **корисних копалин** (мінеральної сировини) - обсяг товарної продукції гірничодобувного підприємства, що відповідно до **Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 "Запаси"** обліковується гірничодобувним підприємством як запаси - **активи**, вартість яких може бути достовірно визначена, для яких існує імовірність отримання їх власником - суб'єктом господарювання економічної вигоди, пов'язаної з їх використанням, та які складаються з: сировини, призначеної для обслуговування виробництва, у тому числі шляхом виконання господарських **договорів** про послуги з **давальницькою сировиною**, та адміністративних потреб; готової продукції, що виготовлена на гірничодобувному підприємстві, у тому числі шляхом виконання господарських договорів про послуги з давальницькою сировиною, призначена для продажу і відповідає технічним та якісним характеристикам, передбаченим договором або іншим нормативно-правовим актом;

14.1.129. об'єкти житлової нерухомості - будівлі, віднесені відповідно до законодавства до **житлового фонду**, дачні та садові будинки. Об'єкти житлової нерухомості поділяються на такі типи:

а) житловий будинок - будівля капітального типу, споруджена з дотриманням вимог, встановлених законом, іншими нормативно-правовими актами, і призначена для постійного у ній проживання. Житлові будинки поділяються на житлові будинки садибного типу та житлові будинки квартирного типу різної поверховості;

б) житловий будинок садибного типу - житловий будинок, розташований на окремій **земельній ділянці**, який складається із житлових та допоміжних (нежитлових) приміщень;

в) прибудова до житлового будинку - частина будинку, розташована поза контуром його капітальних зовнішніх стін, і яка має з основною частиною будинку одну (або більше) спільну капітальну стіну;

г) квартира - ізольоване помешкання в житловому будинку, призначене та придатне для постійного у ньому проживання;

г) котедж - одно-, півтораповерховий будинок невеликої житлової площі для постійного чи тимчасового проживання з присадибною ділянкою;

д) кімнати у багатосімейних (комунальних) квартирах - ізольовані помешкання в квартирі, в якій мешкають двоє чи більше квартирнаймачів;

е) садовий будинок - будинок для літнього (сезонного) використання, який в питаннях нормування площі забудови, зовнішніх конструкцій та інженерного обладнання не відповідає нормативам, установленим для житлових будинків;

є) дачний будинок - житловий будинок для використання протягом року з метою позаміського відпочинку;

14.1.130. одиниця площі оподаткованої **земельної ділянки**:

у межах населеного пункту - 1 (один) метр квадратний (кв. метр);

за межами населеного пункту - 1 (один) гектар (га);

14.1.131. однорідні (подібні) товари (роботи, послуги) - товари (роботи, послуги), що не є ідентичними, але мають схожі характеристики і складаються із схожих компонентів, у результаті чого виконують однакові функції порівняно з товарами, що оцінюються, та вважаються комерційно взаємозамінними.

Для визначення товарів однорідними (подібними) враховуються такі ознаки:

якість та ділова репутація на ринку;

наявність [торговельної марки](#);

[країна виробництва \(походження\)](#);

виробник;

рік виробництва;

новий чи вживаний;

термін придатності;

14.1.132. окреме гральне місце для цілей [розділу XII цього Кодексу](#) - гральний автомат, гральний/більярдний стіл, інший стіл, призначений для проведення розважальних ігор, гральний жолоб (доріжка) для боулінгу або кегельбану. Окреме гральне місце може включати незалежні гральні місця;

14.1.133. операційний (банківський) день - частина робочого дня, протягом якої приймаються документи на переказ та на їх відкликання і, за наявності технічної можливості, здійснюється їх обробка, передача та виконання;

14.1.134. операція з [давальницькою сировиною](#) - операція з переробки (обробки, збагачення чи використання) давальницької сировини (незалежно від кількості замовників і виконавців, а також етапів (операцій)) з метою одержання готової продукції за відповідну плату. До операцій з давальницькою сировиною належать операції, в яких сировина замовника на конкретному етапі її переробки становить не менш як 20 відсотків загальної вартості готової продукції;

14.1.135. оподаткування для цілей [розділу IX цього Кодексу](#) - оподаткування рентною платою за транзитне транспортування трубопроводами природного [газу](#) територією України, оподаткування рентною платою за транспортування нафти [магістральними нафтопроводами](#) територією України, оподаткування рентною платою за транспортування [нафтопродуктів](#) магістральними нафтопродуктопроводами територією України, оподаткування рентною платою за транзитне транспортування трубопроводами [аміаку](#) територією України;

14.1.136. орендна плата за [земельні ділянки державної і комунальної власності](#) - обов'язковий платіж, який орендар вносить орендодавцеві за користування земельною ділянкою (далі у [розділі XIII](#) - орендна плата);

14.1.137. орган стягнення - державний орган, уповноважений здійснювати заходи щодо забезпечення погашення [податкового боргу](#) в межах повноважень, встановлених цим Кодексом та іншими законами України;

14.1.138. основні засоби - [матеріальні активи](#), у тому числі запаси [корисних копалин](#) наданих у користування ділянок [надр](#) (крім вартості землі, незавершених [капітальних інвестицій](#), [автомобільних доріг загального користування](#), [бібліотечних](#) і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 2500 гривень, невиробничих основних засобів і [нематеріальних активів](#)), що призначаються платником податку для використання у [господарській діяльності](#) платника податку, вартість яких перевищує 2500 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк

корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік);

14.1.139. особа для цілей [розділу V цього Кодексу](#) - будь-яка із зазначених нижче осіб:

а) [юридична особа](#), створена відповідно до закону у будь-якій організаційно-правовій формі, у тому числі підприємство з іноземними інвестиціями, яка:

або є платником податків і зборів, встановлених цим Кодексом, крім [єдиного податку](#);

або є платником єдиного податку за ставкою, що передбачає сплату податку на додану вартість;

або є платником єдиного податку за ставкою, що передбачає включення податку на додану вартість до складу єдиного податку, і добровільно переходить у встановленому цим Кодексом порядку на сплату єдиного податку за ставкою, що передбачає сплату податку на додану вартість;

б) [фізична особа - підприємець](#), яка:

або є платником податків і зборів, встановлених цим Кодексом, крім єдиного податку;

або є платником єдиного податку за ставкою, що передбачає сплату податку на додану вартість;

або є платником єдиного податку за ставкою, що передбачає включення податку на додану вартість до складу єдиного податку, і добровільно переходить у встановленому цим Кодексом порядку на сплату єдиного податку за ставкою, що передбачає сплату податку на додану вартість;

в) [юридична особа](#), [фізична особа](#), фізична особа - підприємець, яка ввозить товари на митну територію України;

г) постійне представництво;

г) [інвестор](#) (оператор) відповідно до угоди про розподіл продукції, на якого покладено ведення податкового обліку з податку на додану вартість за [угодою про розподіл продукції](#).

Для цілей оподаткування дві чи більше особи, які здійснюють [спільну діяльність](#) без утворення юридичної особи, вважаються окремою особою у межах такої діяльності.

Облік результатів спільної діяльності ведеться платником податку, уповноваженим на це іншими сторонами згідно з умовами [договору](#), окремо від обліку господарських результатів такого платника податку.

Для цілей оподаткування господарські відносини між учасниками спільної діяльності порівнюються до відносин на основі окремих цивільно-правових договорів.

[Порядок податкового обліку](#) та звітності про результати спільної діяльності встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику;

14.1.140. офіційний валютний курс (валютний курс) - у значенні, наведеному в [Законі України "Про Національний банк України"](#);

14.1.141. паливо моторне сумішеве - види палива, отримані в результаті змішування палива, одержаного з нафтової сировини, з [біоетанолом](#) та добавками на основі біоетанолу, біодизелю або іншими біокомпонентами, вміст яких відповідає вимогам нормативних документів на паливо моторне сумішеве;

14.1.142. пересувне джерело забруднення - транспортний засіб, рух якого супроводжується викидом в атмосферу [забруднюючих речовин](#);

14.1.143. передавальні пристрої - земельні поліпшення, створені для виконання спеціальних функцій з передачі енергії, речовини, сигналу, інформації тощо будь-якого походження та виду на відстань (лінії електропередачі, трубопроводи, водопроводи, теплові та газові мережі, лінії зв'язку тощо);

14.1.144. пиво - насичений діоксидом вуглецю пінистий напій, отриманий під час бродіння охмеленого сусла пивними дріжджами, який зазначений у [товарній позиції 2203 згідно з УКТ ЗЕД](#);

14.1.145. підакцизні товари (продукція) - товари за кодами згідно з [УКТ ЗЕД](#), на які цим Кодексом встановлено [ставки акцизного податку](#);

14.1.146. пільговий торговий патент для цілей [розділу XII цього Кодексу](#) - торговий патент на провадження торговельної діяльності певними видами товарів, визначених [статтею 267 цього Кодексу](#);

14.1.147. плата за землю - загальнодержавний податок, який справляється у формі земельного податку та [орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності](#);

14.1.148. плата за марки акцизного податку - плата, що вноситься вітчизняними виробниками та імпортерами алкогольних напоїв і тютюнових виробів за покриття витрат з виробництва, зберігання та реалізації марок акцизного податку. [Розмір плати за марки акцизного податку](#) встановлюється Кабінетом Міністрів України;

14.1.149. платник рентної плати для цілей [розділу IX цього Кодексу](#) - платник рентної плати за транзитне транспортування трубопроводами природного [газу](#) територією України, платник рентної плати за транспортування нафти [магістральними нафтопроводами](#) територією України, платник рентної плати за транспортування [нафтопродуктів](#) магістральними нафтопродуктопроводами територією України, платник рентної плати за транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією України;

14.1.150. первинна переробка (збагачення) мінеральної сировини як вид господарської діяльності гірничодобувного підприємства включає сукупність операцій збирання, дроблення або мелення, сушку, класифікацію (сортування), брикетування, агломерацію, за виключенням агломерації руд з термічною обробкою, та збагачення фізико-хімічними методами (без якісної зміни мінеральних форм [корисних копалин](#), їх агрегатно-фазового стану, кристалохімічної структури), а також може включати переробні технології, що є спеціальними видами робіт з добування корисних копалин (підземна газифікація та виплавляння, хімічне та бактеріальне вилуговування, дражна та гідравлічна розробка розсіпних родовищ, гідравлічний транспорт гірничих порід покладів дна водойм);

14.1.151. платні послуги для цілей [розділу XII цього Кодексу](#) - діяльність, пов'язана з наданням побутових послуг для задоволення особистих потреб замовника за готівку, а також з використанням інших форм розрахунків, включаючи [платіжні картки](#). [Перелік](#) платних

послуг, для надання яких необхідно придбавати **торговий патент**, визначається Кабінетом Міністрів України;

14.1.152. погашення **податкового боргу** - зменшення абсолютного значення суми такого боргу, підтвержене відповідним документом;

14.1.153. **податкова вимога** - письмова вимога контролюючого органу до платника податків щодо погашення суми податкового боргу;

14.1.154. податковий борг в міжнародних правовідносинах - грошове зобов'язання з урахуванням штрафних санкцій, пені за їх наявності та витрат, пов'язаних з його стягненням, несплачене в установлений строк, що на підставі відповідного документа іноземної держави є предметом стягнення, яке може бути звернуто відповідно до **міжнародного договору** України;

14.1.155. **податкова застава** - спосіб забезпечення сплати платником податків грошового зобов'язання та пені, не сплачених таким платником у строк, визначений цим Кодексом. Податкова застава виникає на підставах, встановлених цим Кодексом.

У разі невиконання платником податків грошового зобов'язання, забезпеченого податковою заставою, орган стягнення у порядку, визначеному цим Кодексом, звертає стягнення на майно такого платника, що є предметом податкової застави;

14.1.156. податкове зобов'язання - сума коштів, яку платник податків, у тому числі **податковий агент**, повинен сплатити до відповідного бюджету як податок або збір на підставі, в порядку та строки, визначені податковим законодавством (у тому числі сума коштів, визначена платником податків у податковому векселі та не сплачена в установлений законом строк);

14.1.157. **податкове повідомлення-рішення** - письмове повідомлення контролюючого органу (рішення) про обов'язок платника податків сплатити суму грошового зобов'язання, визначену контролюючим органом у випадках, передбачених цим Кодексом та іншими законодавчими актами, контроль за виконанням яких покладено на контролюючі органи, або внести відповідні зміни до податкової звітності;

14.1.158. податкове повідомлення в міжнародних правовідносинах - письмове повідомлення контролюючого органу про обов'язок платника податків сплатити суму грошового зобов'язання, визначену документом іноземної держави, за яким здійснюється погашення такої суми грошового зобов'язання відповідно до **міжнародного договору** України;

14.1.159. пов'язані особи - **юридичні** та/або фізичні особи, взаємовідносини між якими можуть впливати на умови або економічні результати їх діяльності чи діяльності осіб, яких вони представляють і які відповідають будь-якій з наведених нижче ознак:

юридична особа, що здійснює контроль за господарською діяльністю платника податку або контролюється таким платником податку чи перебуває під спільним контролем з таким платником податку;

фізична особа або члени її сім'ї, які здійснюють контроль за платником податку;

посадова особа платника податку, уповноважена здійснювати від імені платника податку юридичні дії, спрямовані на встановлення, зміну або припинення правових відносин, а також члени її сім'ї;

платники податку - учасники об'єднання підприємств незалежно від його виду та організаційно-правової форми, що провадять свою господарську діяльність шляхом утворення такого об'єднання.

Під контролем **господарської діяльності** платника податку слід розуміти:

а) володіння безпосередньо або через пов'язаних фізичних та/або юридичних осіб часткою (паєм, пакетом **акцій**) статутного фонду платника податку в розмірі не менш як 20 відсотків статутного фонду платника податку;

б) вплив безпосередньо або через пов'язаних фізичних та/або юридичних осіб на господарську діяльність суб'єкта господарювання в результаті:

надання права, яке забезпечує вирішальний вплив на формування складу, результати голосування та рішення органів управління платника податку;

обіймання посад членів наглядової (спостережної) ради, правління, інших наглядових чи виконавчих органів платника податку особами, які вже обіймають одну чи декілька із зазначених посад в іншому суб'єкті господарювання;

обіймання посади керівника, заступника керівника спостережної ради, правління, іншого наглядового чи виконавчого органу платника податку особою, яка вже обіймає одну чи декілька із зазначених посад в інших суб'єктах господарювання;

надання права на укладення **договорів** і контрактів, які дають можливість визначати умови **господарської діяльності**, давати обов'язкові до виконання вказівки або здійснювати делеговані повноваження і функції органу управління платника податку.

Для фізичної особи загальна сума володіння часткою статутного фонду платника податку (голосів у керівному органі) визначається як загальна сума **корпоративних прав**, що належать такій фізичній особі, членам сім'ї такої фізичної особи та юридичним особам, які контролюються такою фізичною особою або членами її сім'ї;

14.1.160. пенсійний внесок - кошти, внесені до **недержавного пенсійного фонду**, страхової організації або на пенсійний депозитний рахунок до **банківської установи** у межах **недержавного пенсійного забезпечення** чи сплачені до **Накопичувального пенсійного фонду** загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (далі - Накопичувальний фонд) відповідно до **закону**. Для цілей оподаткування пенсійний внесок не є **єдиним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування**;

14.1.161. пенсійний вклад - кошти, внесені на пенсійний депозитний рахунок, відкритий у **банківській установі** згідно з договором пенсійного вкладу відповідно до закону;

14.1.162. пеня - сума коштів у вигляді відсотків, нарахованих на суми грошових зобов'язань, не сплачених у встановлені законодавством строки;

14.1.163. перша реєстрація транспортного засобу - реєстрація транспортного засобу, яка здійснюється уповноваженими державними органами України щодо цього транспортного засобу в Україні вперше;

14.1.164. план - графік документальних виїзних перевірок - перелік платників податків, що підлягають плановій перевірці контролюючими органами у відповідний період календарного року;

14.1.165. податок, платник податку, оподаткування, оподатковуваний прибуток для цілей [розділу III цього Кодексу](#) - податок на прибуток підприємств, платник податку на прибуток підприємств, оподаткування податком на прибуток підприємств, прибуток, який підлягає оподаткуванню;

14.1.166. податок, платник податку, оподаткування, оподатковуваний дохід для цілей [розділу IV цього Кодексу](#) - податок на доходи фізичних осіб, платник податку на доходи фізичних осіб, оподаткування податком на доходи фізичних осіб, дохід фізичної особи, який підлягає оподаткуванню;

14.1.167. операція РЕПО - операція купівлі (продажу) [цінних паперів](#) із зобов'язанням зворотного їх продажу (купівлі) через визначений строк за заздалегідь обумовленою ціною, що здійснюється на основі єдиного договору РЕПО. В цілях цього Кодексу строк між датами виконання першої та другої частин операції РЕПО (строк РЕПО) не може перевищувати одного року;

14.1.168. податок, платник податку, оподаткування, ставка податку для цілей [глави 2 розділу XIV цього Кодексу](#) - фіксований сільськогосподарський податок, платник фіксованого сільськогосподарського податку, оподаткування фіксованим сільськогосподарським податком, ставка фіксованого сільськогосподарського податку;

14.1.169. збір за першу реєстрацію транспортного засобу - загальнодержавний збір, який справляється за першу реєстрацію в Україні транспортних засобів, визначених [розділом VII цього Кодексу](#);

14.1.170. податкова знижка для фізичних осіб, які не є суб'єктами господарювання, - документально підтверджена сума (вартість) витрат платника податку - [резидента](#) у зв'язку з придбанням товарів (робіт, послуг) у резидентів - фізичних або юридичних осіб протягом звітного року, на яку дозволяється зменшення його загального річного оподаткованого доходу, одержаного за наслідками такого звітного року у вигляді [заробітної плати](#), у випадках, визначених цим Кодексом;

14.1.171. податкова інформація - у значенні, визначеному [Законом України "Про інформацію"](#);

14.1.172. [податкова консультація](#) - допомога контролюючого органу конкретному платнику податків стосовно практичного використання конкретної норми закону або нормативно-правового акта з питань адміністрування податків чи зборів, контроль за справлянням яких покладено на такий контролюючий орган;

14.1.173. узагальнююча письмова податкова консультація - оприлюднення позиції контролюючого органу, що склалася за результатами узагальнення податкових консультацій, наданих платникам податків;

14.1.174. виключено;

14.1.175. податковий борг - сума узгодженого грошового зобов'язання (з урахуванням штрафних санкцій за їх наявності), але не сплаченого платником податків у встановлений цим Кодексом строк, а також пеня, нарахована на суму такого грошового зобов'язання;

14.1.176. податковий вексель, авальований [банком](#) (податкова розписка) (далі - податковий вексель для цілей [розділу VI цього Кодексу](#)), - простий вексель, авальований банком, що видається векседавцем: до отримання з [акцизного складу](#) спирту етилового, до отримання з нафтопереробного підприємства нафтопродуктів або до ввезення [нафтопродуктів](#) на [митну](#)

територію України і є забезпеченням виконання ним зобов'язання сплатити суму акцизного податку у строк, визначений [статтями 225, 229 цього Кодексу](#);

14.1.176¹. виключено;

14.1.177. податковий пост - пост, що утворюється на території підприємств, де виробляються продукти з використанням [підакцизних товарів](#), на які встановлено нульову ставку податку, що визначені у [статті 230 цього Кодексу](#). На податковому посту здійснюють постійний безпосередній контроль постійні представники контролюючого органу за місцем його розташування;

14.1.178. податок на додану вартість - непрямий податок, який нараховується та сплачується відповідно до норм [розділу V цього Кодексу](#);

14.1.179. податкове зобов'язання для цілей [розділу V цього Кодексу](#) - загальна сума податку на додану вартість, одержана (нарахована) платником податку в звітному ([податковому](#)) періоді;

14.1.180. податковий агент щодо податку на доходи фізичних осіб - [юридична особа](#) (її філія, відділення, інший відокремлений підрозділ), [самозайнята особа](#), представництво нерезидента - юридичної особи, [інвестор](#) (оператор) за [угодою про розподіл продукції](#), які незалежно від організаційно-правового статусу та способу оподаткування іншими податками та/або форми нарахування (виплати, надання) доходу (у грошовій або негрошовій формі) зобов'язані нараховувати, утримувати та сплачувати податок, передбачений [розділом IV цього Кодексу](#), до бюджету від імені та за рахунок фізичної особи з доходів, що виплачуються такій особі, вести податковий облік, подавати податкову звітність контролюючим органам та нести відповідальність за порушення його норм в порядку, передбаченому [статтею 18 та розділом IV цього Кодексу](#);

14.1.181. податковий кредит - сума, на яку платник податку на додану вартість має право зменшити податкове зобов'язання звітного ([податкового](#)) періоду, визначена згідно з [розділом V цього Кодексу](#);

14.1.182. помилково сплачені грошові зобов'язання - суми коштів, які на певну дату надійшли до відповідного бюджету від юридичних осіб (їх філій, відділень, інших відокремлених підрозділів, що не мають статусу юридичної особи) або фізичних осіб (які мають статус суб'єктів підприємницької діяльності або не мають такого статусу), що не є платниками таких грошових зобов'язань;

14.1.183. послуга з надання персоналу - господарська або цивільно-правова угода, відповідно до якої особа, що надає послугу ([резидент](#) або [нерезидент](#)), направляє у розпорядження іншої особи (резидента або нерезидента) одну або декількох фізичних осіб для виконання визначених цією угодою функцій. Угода про надання персоналу може передбачати укладання зазначеними фізичними особами [трудової угоди](#) або [трудового контракту](#) із особою, у розпорядження якої вони направлені. Інші умови надання персоналу (у тому числі винагорода особи, що надає послугу) визначаються угодою сторін;

14.1.184. послуги для цілей [розділу IX цього Кодексу](#) - транспортування (переміщення) вантажу [магістральними трубопроводами](#) України;

14.1.185. постачання послуг - будь-яка операція, що не є постачанням товарів, чи інша операція з передачі права на [об'єкти права інтелектуальної власності](#) та інші [нематеріальні активи](#) чи надання інших майнових прав стосовно таких об'єктів права інтелектуальної

власності, а також надання послуг, що споживаються в процесі вчинення певної дії або провадження певної діяльності.

З метою оподаткування постачанням послуг, зокрема є:

а) досягнення домовленості утримуватися від певної дії або від конкуренції з третьою особою чи надання дозволу на будь-яку дію за умови укладення **договору**;

б) постачання послуг за рішенням органу державної влади чи органу місцевого самоврядування або в примусовому порядку;

в) постачання послуг іншій особі на безоплатній основі;

г) передача результатів виконаних робіт, наданих послуг платнику податку, уповноваженому згідно з договором вести облік результатів **спільної діяльності** без утворення **юридичної особи**, а також їх повернення таким платником податку після закінчення спільної діяльності;

г) передача (внесення) виконаних робіт, наданих послуг як вклад у спільну діяльність без утворення юридичної особи, а також повернення послуг;

д) постачання послуг з розміщення знаку відповідної торгової марки або самого товару чи послуги в кінофільмі, серіалі або телевізійній програмі, які є візуальними (глядачі лише бачать продукт або знак **торговельної марки**, продукт чи торговельна марка згадується у розмові персонажа; товар, послуга чи торговельна марка органічно вплітаються в сюжет і є його частиною);

14.1.186. податок; оподаткування; платник податку; оподатковувана операція для цілей **розділу V цього Кодексу** - відповідно податок на додану вартість; оподаткування податком на додану вартість; платник податку на додану вартість; операція, яка підлягає оподаткуванню податком на додану вартість;

14.1.187. податок, платник податку, оподаткування, ставка податку для цілей **розділу VI цього Кодексу** - акцизний податок, платник акцизного податку, оподаткування акцизним податком, ставка акцизного податку;

14.1.188. податкова різниця - різниця, яка виникає між оцінкою і критеріями визнання доходів, витрат, **активів**, зобов'язань за національними положеннями (стандартами) **бухгалтерського обліку** або міжнародними стандартами **фінансової звітності**, та доходами і витратами, визначеними згідно з **розділом III цього Кодексу**;

14.1.189. тимчасова податкова різниця - податкова різниця, яка виникає у звітному періоді та анулюється в наступних звітних **податкових періодах**;

14.1.190. покупець марок акцизного податку - суб'єкт господарювання, який відповідно до законодавства України є платником акцизного податку з алкогольних напоїв та тютюнових виробів;

14.1.191. постачання товарів - будь-яка передача права на розпоряджання товарами як власник, у тому числі продаж, обмін чи дарування такого товару, а також постачання товарів за рішенням суду.

З метою застосування терміна "постачання товарів" **електрична та тепла енергія, газ, пар, вода, повітря, охолоджене чи кондиційоване, вважаються товаром.**

Постачанням товарів також вважаються:

а) фактична передача **матеріальних активів** іншій особі на підставі **договору про фінансовий лізинг** (повернення матеріальних активів згідно з договором про фінансовий лізинг) чи іншої домовленості, відповідно до якої оплата відстрочена, але **право власності** на матеріальні активи передається не пізніше дати здійснення останнього платежу;

б) передача права власності на матеріальні активи за рішенням органу державної влади або органу місцевого самоврядування чи відповідно до законодавства;

в) будь-яка із зазначених дій платника податку щодо матеріальних активів, якщо платник податку мав право на віднесення сум податку до **податкового кредиту** у разі придбання зазначеного майна чи його частини (безоплатна передача майна іншій особі; передача майна у межах балансу платника податку, що використовується у господарській діяльності платника податку для його подальшого використання з метою, не пов'язаною із **господарською діяльністю** такого платника податку; передача у межах балансу платника податку майна, що планувалося для використання в оподатковуваних операціях, для його використання в операціях, що звільняються від оподаткування або не підлягають оподаткуванню);

г) передача (внесення) товарів (у тому числі **необоротних активів**) як вклад у **спільну діяльність** без утворення **юридичної особи**, а також їх повернення;

г) виключено;

д) ліквідація платником податку за власним бажанням **необоротних активів**, які перебувають у такого платника;

е) передача товарів згідно з **договором**, за яким сплачується комісія (винагорода) за продаж чи купівлю.

Не є постачанням товарів випадки, коли основні виробничі засоби або невикористані засоби ліквідуються у зв'язку з їх знищенням або зруйнуванням внаслідок дії обставин непереборної сили, а також в інших випадках, коли така ліквідація здійснюється без згоди платника податку, у тому числі в разі викрадення **необоротних активів**, або коли платник податку надає контролюючому органу відповідний документ про знищення, розібрання або перетворення **необоротних активів** в інший спосіб, внаслідок чого **необоротний актив** не може використовуватися за первісним призначенням;

14.1.192. постійна податкова різниця - податкова різниця, яка виникає у звітному періоді та не анулюється в наступних звітних **податкових періодах**;

14.1.193. постійне представництво - постійне місце діяльності, через яке повністю або частково проводиться господарська діяльність **нерезидента** в Україні, зокрема: місце управління; філія; офіс; фабрика; майстерня; установка або споруда для розвідки природних ресурсів; шахта, нафтова/газова свердловина, кар'єр чи будь-яке інше місце видобутку природних ресурсів; склад або приміщення, що використовується для доставки товарів.

З метою оподаткування термін "постійне представництво" включає будівельний майданчик, будівельний, складальний або монтажний об'єкт чи пов'язану з ними наглядову діяльність, якщо тривалість робіт, пов'язана з таким майданчиком, об'єктом чи діяльністю, перевищує шість місяців; надання послуг (крім послуг з надання персоналу), у тому числі консультаційних, нерезидентом через співробітників або інший персонал, найнятий ним для таких цілей, але якщо така діяльність провадиться (в рамках одного проекту або проекту, що

пов'язаний з ним) в Україні протягом періоду або періодів, загальна тривалість яких становить більш як шість місяців, у будь-якому дванадцятимісячному періоді; **резидентів**, які мають повноваження діяти від імені виключно такого нерезидента, що тягне за собою виникнення у цього нерезидента цивільних прав та обов'язків (укладати договори (контракти) від імені цього нерезидента; утримувати (зберігати) запаси товарів, що належать нерезиденту, із складу яких здійснюється поставка товару від імені нерезидента, крім резидентів, що мають статус **складу тимчасового зберігання** або **митного ліцензійного складу**).

Постійним представництвом не є використання споруд виключно з метою зберігання, демонстрації або доставки товарів чи виробів, що належать **нерезиденту**; зберігання запасів товарів або виробів, що належать нерезиденту, виключно з метою зберігання або демонстрації; зберігання запасів товарів або виробів, що належать нерезиденту, виключно з метою переробки іншим підприємством; утримання постійного місця діяльності виключно з метою закупівлі товарів чи виробів або для збирання інформації для нерезидента; направлення у розпорядження особи фізичних осіб у межах виконання угод про послуги з надання персоналу; утримання постійного місця діяльності виключно з метою провадження для нерезидента будь-якої іншої діяльності, яка має підготовчий або допоміжний характер;

14.1.194. постійний представник (представники) контролюючого органу на **акцизному складі** - призначена наказом контролюючого органу за місцем розташування акцизного складу посадова особа, яка здійснює постійний безпосередній контроль за дотриманням установленого порядку виробництва, оброблення (перероблення), змішування, розливу, пакування, фасування, зберігання, одержання чи видачі **підакцизних товарів** (продукції) у порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику;

14.1.195. працівник - фізична особа, яка безпосередньо власною працею виконує трудову функцію згідно з укладеним з роботодавцем **трудовим договором** (**контрактом**) відповідно до закону;

14.1.196. **прибуткова продукція** для цілей **розділу XVIII цього Кодексу** - частина виробленої продукції, що розподіляється між інвестором і державою та визначається як різниця між виробленою і компенсаційною продукцією;

14.1.197. проведення **лотереї** - господарська діяльність, яка включає в себе прийняття сплати участі у лотереї (ставок), проведення розіграшів призового (виграшного) фонду лотереї, виплату виграшів (видачу призів), а також інші операції, що забезпечують проведення лотереї;

14.1.198. продавець марок акцизного податку - контролюючі органи;

14.1.199. продукція для цілей **розділу XVIII цього Кодексу** - **корисні копалини** загальнодержавного та місцевого значення (**мінеральна сировина**), що видобуваються (виробляються) під час розробки родовищ корисних копалин;

14.1.200. **призовий (виграшний) фонд** - сукупність виграшів (призів), а саме коштів, майна, майнових прав, які підлягають виплаті (видачі) гравцям у разі їх виграшу в **лотерею** відповідно до оприлюднених умов її випуску та проведення;

14.1.201. державні грошові лотереї - **лотереї**, які передбачають наявність призового (виграшного) фонду у розмірі не менш як 50 відсотків суми отриманих доходів, а також відрахувань до Державного бюджету України в розмірі ставки податку, яка встановлена

пунктом 151.1 статті 151, від частини тих доходів, що залишилися після формування призового фонду.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, встановлює вимоги щодо порядку фінансового контролю за діяльністю з випуску та проведення лотерей, а також вимоги до статутного капіталу операторів, що не можуть бути меншими за ті, що висуваються [Національним банком України](#) до банків, які провадять діяльність на всій території України;

14.1.202. продаж (реалізація) товарів - будь-які операції, що здійснюються згідно з [договорами купівлі-продажу, міни](#), поставки та іншими господарськими, цивільно-правовими [договорами](#), які передбачають передачу прав власності на такі товари за плату або компенсацію незалежно від строків її надання, а також операції з безоплатного надання товарів. Не вважаються продажем товарів операції з надання товарів у межах [договорів комісії](#) (консигнації), [поруки](#), схову ([відповідального зберігання](#)), [доручення](#), довірчого управління, оперативного лізингу (оренди), інших цивільно-правових договорів, які не передбачають передачі прав власності на такі товари;

14.1.203. продаж результатів робіт (послуг) - будь-які операції господарського, цивільно-правового характеру з виконання робіт, надання послуг, надання права на користування або розпоряджання товарами, у тому числі [нематеріальними активами](#) та іншими об'єктами власності, що не є товарами, за умови компенсації їх вартості, а також операції з безоплатного надання результатів робіт (послуг). Продаж результатів робіт (послуг) включає, зокрема, надання права на користування товарами за [договорами оперативного лізингу](#) (оренди), продажу, передачі права відповідно до авторських або ліцензійних договорів, а також інші способи передачі [об'єктів авторського права](#), патентів, [знаків для товарів і послуг](#), інших [об'єктів права інтелектуальної](#), у тому числі промислової власності;

14.1.204. простий вексель, авальований [банком](#), - [цінний папір](#), який посвідчує безумовне грошове зобов'язання [векселедавця](#) або його наказ банку сплатити після настання строку платежу визначену суму [векселедержателю](#).

Вексель засвідчує безумовне грошове зобов'язання векселедавця сплатити до Державного бюджету України відповідну суму коштів і є податковим зобов'язанням, визначеним векселедавцем самостійно і узгодженим з дня взяття на облік векселя контролюючим органом за місцезнаходженням векселедавця, а в разі, якщо законодавством передбачено відстрочення із сплати митних платежів, - з дня [митного оформлення](#) товарів у відповідний режим;

14.1.205. прибудинкова територія - територія навколо багатоквартирного будинку, визначена на підставі відповідної містобудівної та земельпорядної документації в межах відповідної земельної ділянки, на якій розташовані багатоквартирний будинок і належні до нього будівлі і споруди, та необхідна для обслуговування багатоквартирного будинку та забезпечення задоволення житлових, соціальних і побутових потреб власників (співвласників) та наймачів (орендарів) квартир, а також нежитлових приміщень, розташованих у багатоквартирному будинку;

14.1.206. проценти - дохід, який сплачується (нараховується) позичальником на користь кредитора як плата за використання залучених на визначений або невизначений строк коштів або майна.

До процентів включаються:

а) платіж за використання коштів або товарів (робіт, послуг), отриманих у кредит;

б) платіж за використання коштів, залучених у [депозит](#);

в) платіж за придбання товарів у розстрочку;

г) платіж за користування майном згідно з [договорами фінансового лізингу](#) (оренди) (без урахування частини лізингового платежу, що надається в рахунок компенсації частини вартості об'єкта фінансового лізингу);

г) винагорода (дохід) орендодавця як частина орендного платежу за [договором оренди житла з викупом](#), сплачена фізичною особою платнику податку, на користь якого відступлено право на отримання таких платежів.

Проценти нараховуються у вигляді відсотків на основну суму заборгованості чи вартості майна або у вигляді фіксованих сум. У разі якщо залучення коштів здійснюється шляхом продажу [облігацій](#), [казначейських зобов'язань](#) чи [ощадних \(депозитних\) сертифікатів](#), емітованих позичальником, або шляхом врахування векселів та здійснення операцій з придбання [цінних паперів](#) із зворотним викупом, сума процентів визначається шляхом нарахування їх на номінал такого цінного паперу, виплати фіксованої премії чи виграшу або шляхом визначення різниці між ціною розміщення (продажу) та ціною погашення (зворотного викупу) такого цінного паперу.

Платежі за іншими цивільно-правовими [договорами](#) незалежно від того, встановлені вони в абсолютних (фіксованих) цінах або у відсотках суми договору або іншої вартісної бази, не є процентами;

14.1.207. пункт виміру - пункт, у якому відповідно до [угоди про розподіл продукції](#) проводиться вимір виробленої продукції та її розподіл на компенсаційну та прибуткову;

14.1.208. пункт обміну [іноземної валюти](#) для цілей [розділу XII цього Кодексу](#) - структурна одиниця, яка відкривається [банком](#) (фінансовою установою), у порядку, встановленому Національним банком України, у тому числі на підставі [агентських договорів](#) з юридичними особами - [резидентами](#), а також [національним оператором поштового зв'язку](#), де здійснюються валютно-обмінні операції для фізичних осіб - резидентів і нерезидентів, та розташована поза межами операційного залу;

14.1.209. пункт приймання (відправлення) та призначення - пункт, що для відповідного вантажу визначається як прикордонний пункт, перевалювальний комплекс, пункт [тимчасового зберігання](#) вантажу, у тому числі підземне сховище природного [газу](#), на території України до його переміщення за межі держави, пункт [переробки](#) вантажу на території України до переміщення вантажу за її межі;

14.1.210. виключено;

14.1.211. пункт продажу товарів для цілей [розділу XII цього Кодексу](#) - це:

магазин, інша торговельна точка, що розташовані в окремому приміщенні, будівлі або їх частині, і мають торговельний зал для покупців або використовують для торгівлі його частину;

кіоск, палатка, інша мала архітектурна форма, яка розташована в окремому приміщенні, але не має вбудованого торговельного залу для покупців;

автомагазин, розвозка, інший вид пересувної торговельної мережі;

лоток, прилавок, інший вид торговельної точки у відведеному для торговельної діяльності місці, крім лотків і прилавків, що надаються в оренду суб'єктам господарювання - фізичним особам та розташовані в межах спеціалізованих підприємств сфери торгівлі - ринків усіх форм власності;

стаціонарна, малогабаритна і пересувна автозаправна станція, заправний пункт, який здійснює торгівлю **нафтопродуктами, скрапленням** та стиснутим газом;

фабрика-кухня, фабрика-заготівельня, їдальня, ресторан, кафе, закусочна, бар, буфет, відкритий літній майданчик, кіоск, інший пункт **ресторанного господарства**;

оптова база, склад-магазин, інші приміщення, що використовуються для здійснення **оптової торгівлі** за готівку, інші готівкові платіжні засоби та з використанням платіжних карток;

14.1.212. реалізація **підакцизних товарів** (продукції) - будь-які операції на **митній території України**, що передбачають відвантаження підакцизних товарів (продукції) згідно з **договорами купівлі-продажу, міни**, поставки та іншими господарськими, цивільно-правовими **договорами** з передачею прав власності або без такої, за плату (компенсацію) або без такої, незалежно від строків її надання, а також безоплатного відвантаження товарів, у тому числі з **давальницької сировини**;

14.1.213. резиденти - це:

а) **юридичні особи** та їх відокремлені особи, які утворені та провадять свою діяльність відповідно до законодавства України з **місцезнаходженням** як на її території, так і за її межами;

б) **дипломатичні представництва, консульські установи** та інші офіційні представництва України за кордоном, які мають дипломатичні привілеї та імунітет;

в) фізична особа - резидент - фізична особа, яка має **місце проживання** в Україні.

У разі якщо фізична особа має місце проживання також в іноземній державі, вона вважається резидентом, якщо така особа має місце постійного проживання в Україні; якщо особа має місце постійного проживання також в іноземній державі, вона вважається резидентом, якщо має більш тісні особисті чи економічні зв'язки (центр життєвих інтересів) в Україні. У разі якщо державу, в якій фізична особа має центр життєвих інтересів, не можна визначити, або якщо фізична особа не має місця постійного проживання у жодній з держав, вона вважається резидентом, якщо перебуває в Україні не менше 183 днів (включаючи день приїзду та від'їзду) протягом періоду або періодів податкового року.

Достатньою (але не виключною) умовою визначення місця знаходження центру життєвих інтересів фізичної особи є місце постійного проживання членів її сім'ї або її **реєстрації** як суб'єкта підприємницької діяльності.

Якщо неможливо визначити резидентський статус фізичної особи, використовуючи попередні положення цього підпункту, фізична особа вважається резидентом, якщо вона є громадянином України.

Якщо всупереч закону фізична особа - громадянин України має також громадянство іншої країни, то з метою оподаткування цим податком така особа вважається громадянином України, який не має права на залік податків, сплачених за кордоном, передбаченого цим Кодексом або нормами міжнародних угод України.

Якщо фізична особа є особою без громадянства і на неї не поширюються положення абзаців першого - четвертого цього підпункту, то її статус визначається згідно з нормами міжнародного права.

Достатньою підставою для визначення особи резидентом є самостійне визначення нею основного **місця проживання** на території України у порядку, встановленому цим Кодексом, або її реєстрація як **самозайнятої особи**.

У разі якщо у **розділі IV цього Кодексу** використовується термін "резидент" у відповідних відмінках, під цим терміном розуміється "фізична особа - резидент";

14.1.214. виключено;

14.1.215. рентна плата для цілей **розділу IX цього Кодексу** - рентна плата за транзитне транспортування трубопроводами природного **газу** територією України, рентна плата за транспортування нафти **магістральними нафтопроводами** територією України, рентна плата за транспортування **нафтопродуктів** магістральними нафтопродуктопроводами територією України, рентна плата за транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією України;

14.1.216. рециркулюючий газ - природний **газ**, який повернуто (закачано) в один або декілька нафтогазоносних покладів такого родовища (свердловини) для підтримання в них необхідних пластового тиску або пластової енергії відповідно до затверджених в установленому законодавством порядку центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у нафтогазовому комплексі, проекту промислової або дослідно-промислової розробки родовища (покладу), а також до комплексного проекту його облаштування.

Джерелом походження рециркулюючого газу може бути природний **газ**: видобутий надрокористувачем із наданої йому в користування ділянки нафтогазоносних надр, для якої відповідним проектом передбачено повернення такого газу в **надра**; видобутий на іншій, ніж зазначена вище, ділянці надр, що контролюється надрокористувачем та переданий (із внесенням відповідної рентної плати) ним для використання на такому родовищі; придбаний надрокористувачем у третіх осіб для використання на такому родовищі;

14.1.217. рентна плата за транспортування **нафти** і **нафтопродуктів** **магістральними нафтопроводами** та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного **газу** та аміаку територією України - загальнодержавний обов'язковий платіж, який сплачується за надані послуги з транспортування (переміщення) вантажу територією України **об'єктами трубопровідного транспорту**;

14.1.218. ринок товарів (робіт, послуг) - сфера обігу товарів (робіт, послуг), що визначається виходячи з можливості покупця (продавця) без значних додаткових витрат придбати (реалізувати) товар (роботи, послуги) на найближчій для покупця (продавця) території;

14.1.219. ринкова ціна - ціна, за якою товари (роботи, послуги) передаються іншому власнику за умови, що продавець бажає передати такі товари (роботи, послуги), а покупець бажає їх отримати на добровільній основі, обидві сторони є взаємно незалежними юридично та фактично, володіють достатньою інформацією про такі товари (роботи, послуги), а також ціни, які склалися на ринку ідентичних (а за їх відсутності - однорідних) товарів (робіт, послуг) у порівняних економічних (комерційних) умовах;

14.1.220. рік виготовлення транспортного засобу - календарна дата виготовлення транспортного засобу (день, місяць, рік); для транспортних засобів, календарну дату

виготовлення яких визначити неможливо, - 1 січня року виготовлення, зазначеного в [реєстраційних документах](#);

14.1.221. ризик - ймовірність недекларування (неповного декларування) платником податків податкових зобов'язань, невиконання платником податків іншого законодавства, контроль за яким покладено на контролюючі органи;

14.1.222. роботодавець - [юридична особа](#) (її [філія](#), відділення, інший відокремлений підрозділ чи її [представництво](#)) або [самозайнята особа](#), яка використовує найману працю фізичних осіб на підставі укладених [трудових договорів \(контрактів\)](#) та несе обов'язки із сплати їм [заробітної плати](#), а також нарахування, утримання та сплати податку на доходи фізичних осіб до бюджету, нарахувань на фонд оплати праці, інші обов'язки, передбачені законами.

Для цілей [розділу IV цього Кодексу](#) до роботодавця прирівнюються [юридична особа](#) (її філія, відділення, інший відокремлений підрозділ чи її представництво), [постійне представництво нерезидента](#) або [самозайнята особа](#), які нараховують (виплачують) дохід за виконання роботи та/або надання послуги згідно із цивільно-правовим [договором](#) у разі, якщо буде встановлено, що відносини за таким договором фактично є трудовими;

14.1.223. розміщення [відходів](#) - постійне (остаточне) перебування або захоронення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи об'єктах (місцях розміщення відходів, сховищах, полігонах, комплексах, спорудах, ділянках [надр](#) тощо), на використання яких отримано дозволи уповноважених органів;

14.1.224. розпорядник [акцизного складу](#) - суб'єкт господарювання, який одержав ліцензію на право виробництва [спирту етилового](#), [алкогольних напоїв](#), зареєстрований платником акцизного податку;

14.1.225. роялті - будь-який платіж, отриманий як винагорода за користування або за надання права на користування будь-яким [авторським](#) та [суміжним правом](#) на літературні твори, твори мистецтва або науки, включаючи комп'ютерні програми, інші записи на носіях інформації, відео- або аудіокасети, кінематографічні фільми або плівки для радіо- чи телевізійного мовлення, передачі (програми) організацій мовлення, будь-яким патентом, зареєстрованим [знаком на товари і послуги](#) чи торгівельною маркою, дизайном, секретним кресленням, моделлю, формулою, процесом, правом на інформацію щодо промислового, комерційного або наукового досвіду ([ноу-хау](#)).

Не вважаються роялті платежі за отримання об'єктів власності, визначених в абзаці першому цього пункту, у володіння або розпорядження чи власність особи або, якщо умови користування такими об'єктами власності надають право користувачу продати або здійснити відчуження в інший спосіб такого об'єкта власності або оприлюднити (розголосити) секретні креслення, моделі, формули, процеси, права на інформацію щодо промислового, комерційного або наукового досвіду ([ноу-хау](#)), за винятком випадків, коли таке оприлюднення (розголошення) є обов'язковим згідно із законодавством України;

14.1.226. самозайнята особа - платник податку, який є фізичною особою - підприємцем або провадить незалежну професійну діяльність за умови, що така особа не є працівником в межах такої [підприємницької](#) чи незалежної професійної діяльності.

Незалежна професійна діяльність - участь фізичної особи у науковій, літературній, артистичній, художній, освітній або викладацькій діяльності, діяльність лікарів, приватних нотаріусів, адвокатів, [арбітражних керуючих](#) (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів), аудиторів, бухгалтерів, оцінщиків, інженерів чи архітекторів, особи, зайнятої

релігійною (місіонерською) діяльністю, іншою подібною діяльністю за умови, що така особа не є працівником або фізичною особою - підприємцем та використовує найману працю не більш як чотирьох фізичних осіб;

14.1.227. **середньооблікова кількість працівників** - кількість працівників у **юридичних осіб**, визначена за методикою, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері статистики, з урахуванням усіх найманих працівників і осіб, що працюють за цивільно-правовими **договорами** та за **сумісництвом** більш як один календарний місяць, а також найманих працівників представництв, філій, відділень та інших відокремлених підрозділів в еквіваленті повної зайнятості, крім найманих працівників, які перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами та у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею передбаченого законодавством віку;

14.1.228. **собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг для цілей розділу III цього Кодексу** - витрати, що прямо пов'язані з виробництвом та/або придбанням реалізованих протягом звітного податкового періоду товарів, виконаних робіт, наданих послуг, які визначаються відповідно до положень (стандартів) **бухгалтерського обліку**, що застосовуються в частині, яка не суперечить положенням цього розділу;

14.1.229. **спеціально відведені автостоянки** - площа території (землі), що належить на правах власності територіальній громаді або державі, яка визначається органами місцевого самоврядування із встановленням правил щодо відповідальності за збереження транспортного засобу.

До спеціально відведених автостоянок можуть належати комунальні гаражі, стоянки, паркінги (будівлі, споруди, їх частини), які побудовані за рахунок коштів місцевого бюджету з метою здійснення організації паркування транспортних засобів.

Не належать до спеціально відведених автостоянок гаражі, автостоянки, власники або користувачі яких є платниками земельного податку або **орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності**, а також земельні ділянки, що належать до **прибудинкових територій**;

14.1.230. **стаціонарне джерело забруднення** - підприємство, цех, агрегат, установка або інший нерухомий об'єкт, що зберігає свої просторові координати протягом певного часу і здійснює викиди забруднюючих речовин в атмосферу та/або скиди **забруднюючих речовин у водні об'єкти**;

14.1.231. **розумна економічна причина (ділова мета)** - причина, яка може бути наявна лише за умови, що платник податків має намір одержати економічний ефект у результаті господарської діяльності;

14.1.232. **сертифікат фонду операцій з нерухомістю** - **цінний папір**, що засвідчує право його власника на отримання доходу від інвестування в операції з нерухомістю відповідно до закону;

14.1.233. **сільськогосподарські угіддя** - рілля, багаторічні насадження, сіножаті, пасовища та перелоги;

14.1.234. **сільськогосподарська продукція (сільськогосподарські товари)** для цілей **глави 2 розділу XIV цього Кодексу** - продукція/товари, що підпадають під визначення **груп 1 - 24 УКТ ЗЕД**, якщо при цьому такі товари (продукція) вирощуються, відгодовуються, виловлюються, збираються, виготовляються, виробляються, переробляються безпосередньо виробником цих товарів (продукції), а також продукти обробки та переробки цих товарів

(продукції), якщо вони були придбані або вироблені на власних або орендованих потужностях (площах) для продажу, переробки або внутрішньогосподарського споживання;

14.1.235. сільськогосподарський товаровиробник для цілей [глави 2 розділу XIV цього Кодексу](#) - юридична особа незалежно від організаційно-правової форми, яка займається виробництвом сільськогосподарської продукції та/або розведенням, вирощуванням та виловом риби у внутрішніх [водоймах \(озерах, ставках та водосховищах\)](#) та її переробкою на власних чи орендованих потужностях, у тому числі власновиробленої сировини на давальницьких умовах, та здійснює операції з її постачання;

14.1.236. виключено;

14.1.237. спирт етиловий - всі види спирту етилового, [біоетанол](#), які зазначені у товарних [позиціях 2207 та 2208 згідно з УКТ ЗЕД](#);

14.1.238. споруди - земельні поліпшення, що не належать до будівель і призначені для виконання спеціальних технічних функцій;

14.1.239. виключено;

14.1.240. ставка податку для цілей [розділу XIII цього Кодексу](#) - законодавчо визначений річний розмір плати за одиницю площі оподаткованої [земельної ділянки](#);

14.1.241. суб'єкт владних повноважень - у значенні, визначеному [Кодексом адміністративного судочинства України](#);

14.1.242. виключено;

14.1.243. тариф для цілей [розділу IX](#) - вартість транспортування облікової одиниці вантажу [магістральними трубопроводами](#) України (без податку на додану вартість), що встановлюється:

на транспортування для споживачів України - центральним органом виконавчої влади, уповноваженим Президентом України;

для транзиту територією України - на підставі [договорів](#);

14.1.244. товари - [матеріальні та нематеріальні активи](#), у тому числі [земельні ділянки](#), земельні частки (паї), а також [цінні папери та деривативи](#), що використовуються у будь-яких операціях, крім операцій з їх випуску (емісії) та погашення.

В цілях оподаткування операцій з переміщення майна та енергії через [митний кордон України](#) термін "товари" вживається у значенні, визначеному [Митним кодексом України](#);

14.1.245. товарний кредит - товари (роботи, послуги), що передаються [резидентом](#) або [нерезидентом](#) у власність юридичних чи фізичних осіб на умовах [договору](#), що передбачає відстрочення остаточних розрахунків на визначений строк та під процент. Товарний кредит передбачає передачу права власності на товари (роботи, послуги) покупцеві (замовникові) у момент підписання договору або в момент фізичного отримання товарів (робіт, послуг) таким покупцем (замовником), незалежно від часу погашення заборгованості;

14.1.246. торговельна діяльність для цілей [розділу XII цього Кодексу](#) - [роздрібна та оптова торгівля](#), діяльність у торговельно-виробничій ([ресторанне господарство](#)) сфері за готівку, інші готівкові платіжні засоби та з використанням платіжних карток;

14.1.247. торгівля **валютними цінностями** - операції, пов'язані з переходом права власності на національну валюту України, **іноземну валюту**, платіжні документи та інші **цінні папери**, виражені у національній валюті України, в іноземній валюті або **банківських металах**, банківські метали;

14.1.248. торгівля **іноземною валютою** - валютні операції, пов'язані з переходом права власності на **валютні цінності**, за винятком операцій, що здійснюються між **резидентами** за умови, що такими валютними цінностями є національна валюта України, **цінні папери** та чеки, виражені у національній валюті України;

14.1.249. торгівля у розстрочку - господарська операція, яка передбачає продаж **резидентом** або **нерезидентом** товарів фізичним чи юридичним особам на умовах розстрочення кінцевого розрахунку, на визначений строк та під процент.

Торгівля у розстрочку передбачає передачу товарів у розпорядження покупця в момент здійснення першого внеску (завдатку) з передачею права власності на такі товари після кінцевого розрахунку.

Правила торгівлі у розстрочку фізичним особам установлюються Кабінетом Міністрів України;

14.1.250. торговий патент для цілей **розділу XII цього Кодексу** - державне свідоцтво з обмеженим строком дії на провадження певного виду **підприємницької діяльності** та користування яким передбачає своєчасне внесення до бюджету відповідного збору;

14.1.251. транспортні засоби, що використовувалися, - транспортні засоби, на які уповноваженими державними органами, в тому числі іноземними, видані **реєстраційні документи**, що дають право експлуатувати такі транспортні засоби;

14.1.252. тютюнові вироби - сигарети з фільтром або без фільтру, цигарки, сигари, сигарили, а також люльковий, нюхальний, смоктальний, жувальний тютюн, махорка та інші вироби з тютюну чи його замінників для куріння, нюхання, смоктання чи жування;

14.1.253. умовне звільнення від оподаткування митними платежами - звільнення від сплати митних платежів, застосування якого передбачає дотримання певних умов та обмежень під час використання товарів і транспортних засобів комерційного призначення, розпорядження ними після їх випуску;

14.1.254. умовне звільнення від оподаткування податком на додану вартість та акцизним податком у разі ввезення товарів на митну територію України - звільнення (умовне повне або умовне часткове) від сплати нарахованого податкового зобов'язання у разі розміщення товарів у митних режимах, що передбачають звільнення від оподаткування за умови дотримання вимог митного режиму, встановлених **Митним кодексом України**;

14.1.255. відступлення права вимоги - операція з переуступки кредитором прав вимоги боргу третьої особи новому кредитору з попередньою або наступною компенсацією вартості такого боргу кредитору або без такої компенсації;

14.1.256. фіксований сільськогосподарський податок для цілей **глави 2 розділу XIV цього Кодексу** - податок, який справляється з одиниці земельної площі у відсотках її **нормативної грошової оцінки** та сплата якого замінює сплату окремих податків і зборів;

14.1.257. фінансова допомога - фінансова допомога, надана на безповоротній або поворотній основі.

Безповоротна фінансова допомога - це:

сума коштів, передана платнику податків згідно з [договорами дарування](#), іншими подібними договорами або без укладення таких договорів;

сума безнадійної заборгованості, відшкодована кредитором позичальником після [списання](#) такої безнадійної заборгованості;

сума заборгованості одного платника податків перед іншим платником податків, що не стягнута після закінчення строку позовної давності;

основна сума кредиту або [депозиту](#), що надані платнику податків без встановлення строків повернення такої основної суми, за винятком кредитів, наданих під безстрокові [облігації](#), та депозитів до запитання у [банківських установах](#), а також сума [процентів](#), нарахованих на таку основну суму, але не сплачених (списаних);

сума [процентів](#), умовно нарахованих на суму поворотної фінансової допомоги, що залишається неповерненою на кінець звітного періоду, у [розмірі облікової ставки Національного банку України](#), розрахованої за кожний день фактичного використання такої поворотної фінансової допомоги.

Поворотна фінансова допомога - сума коштів, що надійшла платнику податків у користування за [договором](#), який не передбачає нарахування процентів або надання інших видів компенсацій у вигляді плати за користування такими коштами, та є обов'язковою до повернення;

14.1.258. фінансовий кредит - кошти, що надаються банком-резидентом або нерезидентом, що кваліфікується як [банківська установа](#) згідно із законодавством країни перебування нерезидента, або [резидентами](#) і [нерезидентами](#), які мають згідно з відповідним законодавством статус [небанківських фінансових установ](#), а також іноземною державою або його офіційними агентствами, міжнародними фінансовими організаціями та іншими кредиторами - нерезидентами юридичній чи фізичній особі на визначений строк для цільового використання та під процент;

14.1.259. фонд банківського управління - кошти учасників фондів банківського управління та інші [активи](#), що перебувають у [довірчому управлінні](#) уповноваженого [банку](#) відповідно до [закону](#);

14.1.260. фрахт - винагорода (компенсація), що сплачується за договорами перевезення, найму або піднайму судна або транспортного засобу (їх частин) для:

перевезення вантажів та пасажирів морськими або повітряними суднами;

перевезення вантажів [залізничним](#) або автомобільним транспортом;

14.1.261. цільове призначення [земельної ділянки](#) - використання земельної ділянки за призначенням, визначеним на підставі документації із землеустрою у встановленому законодавством порядку;

14.1.262. частка сільськогосподарського товаровиробництва для цілей [глави 2 розділу XIV цього Кодексу](#) - питома вага доходу сільськогосподарського товаровиробника, отриманого від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки, у загальній сумі його доходу, що враховується під час визначення права такого товаровиробника на реєстрацію як платника податку;

14.1.263. членами сім'ї фізичної особи першого ступеня споріднення вважаються її батьки, чоловік або дружина, діти, у тому числі усиновлені. Інші члени сім'ї фізичної особи вважаються такими, що мають другий ступінь споріднення;

14.1.264. хронометраж - процес спостереження за веденням господарської діяльності платника податків, який здійснюється під час проведення фактичних перевірок та застосовується контролюючими органами з метою встановлення реальних показників щодо діяльності платника податків, яка здійснюється на відповідному місці її провадження;

14.1.265. штрафна санкція (фінансова санкція, штраф) - плата у вигляді фіксованої суми та/або відсотків, що справляється з платника податків у зв'язку з порушенням ним вимог податкового законодавства та іншого законодавства, контроль за дотриманням яких покладено на контролюючі органи, а також штрафні санкції за порушення у сфері зовнішньоекономічної діяльності;

14.1.266. касовий метод для цілей оподаткування згідно з розділом V цього Кодексу - метод податкового обліку, за яким дата виникнення податкових зобов'язань визначається як дата зарахування (отримання) коштів на банківський рахунок (у касу) платника податку або дата отримання інших видів компенсацій вартості поставлених (або тих, що підлягають поставці) ним товарів (послуг), а дата виникнення права на податковий кредит визначається як дата списання коштів з банківського рахунку (видачі з каси) платника податку або дата надання інших видів компенсацій вартості поставлених (або тих, що підлягають поставці) йому товарів (послуг);

14.1.267. позика - грошові кошти, що надаються резидентами, які є фінансовими установами, або нерезидентами, крім нерезидентів, які мають офшорний статус, позичальнику на визначений строк із зобов'язанням їх повернення та сплатою процентів за користування сумою позики;

14.1.268. пасивні доходи - доходи, отримані у вигляді процентів, дивідендів, страхових виплат і відшкодувань, а також роялті.

14.2. Для цілей цього Кодексу до цінних паперів прирівнюються боргові зобов'язання Національного банку України.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 04.11.2011 р. N 4014-VI, від 22.12.2011 р. N 4212-VI, від 22.12.2011 р. N 4238-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 07.06.2012 р. N 4915-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 02.10.2012 р. N 5412-VI, від 20.11.2012 р. N 5503-VI, від 06.12.2012 р. N 5519-VI, від 04.07.2013 р. N 404-VII, від 04.07.2013 р. N 407-VII)

Стаття 15. Платники податків

Науково-практичний коментар

15.1. Платниками податків визнаються **фізичні особи** (резиденти і нерезиденти України), **юридичні особи** (резиденти і нерезиденти України) та їх відокремлені підрозділи, які мають, одержують (передають) **об'єкти оподаткування** або провадять діяльність (операції), що є об'єктом оподаткування згідно з цим Кодексом або податковими законами, і на яких покладено обов'язок із сплати податків та зборів згідно з цим Кодексом.

15.2. Кожний з платників податків може бути платником податку за одним або кількома податками та зборами.

Стаття 16. Обов'язки платника податків

Науково-практичний коментар

16.1. Платник податків зобов'язаний:

16.1.1. стати на облік у контролюючих органах в **порядку**, встановленому законодавством України;

16.1.2. вести в установленому порядку облік доходів і витрат, складати звітність, що стосується обчислення і сплати податків та зборів;

16.1.3. подавати до контролюючих органів у порядку, встановленому податковим та митним законодавством, декларації, звітність та інші документи, пов'язані з обчисленням і сплатою податків та зборів;

16.1.4. сплачувати податки та збори в строки та у розмірах, встановлених цим Кодексом та законами з питань митної справи;

16.1.5. подавати на належним чином оформлену письмову вимогу контролюючих органів (у випадках, визначених законодавством) документи з обліку доходів, витрат та інших показників, пов'язаних із визначенням **об'єктів оподаткування** (податкових зобов'язань), первинні документи, **реєстри бухгалтерського обліку**, **фінансову звітність**, інші документи, пов'язані з обчисленням та сплатою податків та зборів. У письмовій вимозі обов'язково зазначаються конкретний перелік документів, які повинен надати платник податків, та підстави для їх надання;

16.1.6. подавати контролюючим органам інформацію, відомості про суми коштів, не сплачених до бюджету в зв'язку з отриманням **податкових пільг** (суми отриманих пільг) та напрями їх використання (щодо умовних податкових пільг - пільг, що надаються за умови використання коштів, вивільнених у суб'єкта господарювання внаслідок надання пільги, у визначеному державою порядку);

16.1.7. подавати контролюючим органам інформацію в порядку, у строки та в обсягах, встановлених податковим законодавством;

16.1.8. виконувати законні вимоги контролюючих органів щодо усунення виявлених порушень законів з питань оподаткування та митної справи і підписувати акти (довідки) про проведення перевірки;

16.1.9. не перешкоджати законній діяльності посадової особи контролюючого органу під час виконання нею службових обов'язків та виконувати законні вимоги такої посадової особи;

16.1.10. повідомляти контролюючим органам за місцем обліку такого платника про його **ліквідацію** або **реорганізацію** протягом трьох робочих днів з дня прийняття відповідного

рішення (крім випадків, коли обов'язок здійснювати таке повідомлення покладено законом на орган державної реєстрації);

16.1.11. повідомляти контролюючі органи про зміну місцезнаходження юридичної особи та зміну місця проживання фізичної особи - підприємця;

16.1.12. забезпечувати збереження документів, пов'язаних з виконанням податкового обов'язку, протягом строків, установлених цим Кодексом;

16.1.13. допускати посадових осіб контролюючого органу під час проведення ними перевірок до обстеження приміщень, територій (крім житла громадян), що використовуються для одержання доходів чи пов'язані з утриманням об'єктів оподаткування, а також для проведення перевірок з питань обчислення і сплати податків та зборів у випадках, встановлених цим Кодексом.

(положення підпункту 16.1.13 пункту 16.1 статті 16, згідно з яким платник податків зобов'язаний допускати посадових осіб контролюючого органу під час проведення ними перевірок до обстеження приміщень, територій (крім житла громадян), що використовуються для одержання доходів чи пов'язані з утриманням об'єктів оподаткування, а також для проведення перевірок з питань обчислення і сплати податків та зборів у випадках, встановлених цим Кодексом, визнано такими, що відповідають Конституції України (є конституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 12.06.2012 р. N 13-рп/2012)

Стаття 17. Права платника податків

Науково-практичний коментар

17.1. Платник податків має право:

17.1.1. безоплатно отримувати у контролюючих органах, у тому числі і через мережу Інтернет, інформацію про податки та збори і нормативно-правові акти, що їх регулюють, порядок обліку та сплати податків та зборів, права та обов'язки платників податків, повноваження контролюючих органів та їх посадових осіб щодо здійснення податкового контролю;

17.1.2. представляти свої інтереси в контролюючих органах самостійно, через податкового агента або уповноваженого представника;

17.1.3. обирати самостійно, якщо інше не встановлено цим Кодексом, метод ведення обліку доходів і витрат;

17.1.4. користуватися податковими пільгами за наявності підстав у порядку, встановленому цим Кодексом;

17.1.5. одержувати відстрочення, розстрочення сплати податків або податковий кредит в порядку і на умовах, встановлених цим Кодексом;

17.1.6. бути присутнім під час проведення [перевірок](#) та надавати пояснення з питань, що виникають під час таких перевірок, ознайомлюватися та отримувати акти (довідки) перевірок, проведених контролюючими органами, перед підписанням актів (довідок) про проведення перевірки, у разі наявності зауважень щодо змісту (тексту) складених актів (довідок) підписувати їх із застереженням та подавати контролюючому органу письмові [заперечення](#) в порядку, встановленому цим Кодексом;

17.1.7. оскаржувати в порядку, встановленому цим Кодексом, рішення, дії (бездіяльність) контролюючих органів (посадових осіб), надані контролюючими органами роз'яснення;

17.1.8. вимагати від контролюючих органів проведення перевірки відомостей та фактів, що можуть свідчити на користь платника податків;

17.1.9. на нерозголошення контролюючим органом (посадовими особами) відомостей про такого платника без його письмової згоди та відомостей, що становлять [конфіденційну інформацію](#), [державну](#), [комерційну](#) чи [банківську таємницю](#) та стали відомі під час виконання посадовими особами службових обов'язків, крім випадків, коли це прямо передбачено законами;

17.1.10. на залік чи [повернення надміру сплачених](#), а також надміру стягнутих сум податків та зборів, пені, штрафів у порядку, встановленому цим Кодексом;

17.1.11. на повне відшкодування збитків (шкоди), заподіяних незаконними діями (бездіяльністю) контролюючих органів (їх посадових осіб), у встановленому законом порядку;

17.1.12. за [методикою](#), затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, вести облік [тимчасових](#) та [постійних податкових різниць](#), та використовувати дані такого обліку для складання декларації з податку на прибуток.

17.2. Платник податку має також інші права, передбачені законом.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 18. Податкові агенти

Науково-практичний коментар

18.1. Податковим агентом визнається особа, на яку цим Кодексом покладається обов'язок з обчислення, утримання з доходів, що нараховуються (виплачуються, надаються) платнику, та перерахування податків до відповідного бюджету від імені та за рахунок коштів платника податків.

18.2. Податкові агенти прирівнюються до платників податку і мають [права](#) та виконують [обов'язки](#), встановлені цим Кодексом для платників податків.

Стаття 19. Представники платника податків

Науково-практичний коментар

19.1. Платник податків веде справи, пов'язані зі сплатою податків, особисто або через свого представника. Особиста участь платника податків в податкових відносинах не позбавляє його права мати свого представника, як і участь податкового представника не позбавляє платника податків права на особисту участь у таких відносинах.

19.2. Представниками платника податків визнаються особи, які можуть здійснювати представництво його законних інтересів та ведення справ, пов'язаних із сплатою податків, на підставі закону або довіреності. Довіреність, видана платником податків - фізичною особою на представництво його інтересів та ведення справ, пов'язаних із сплатою податків, має бути засвідчена відповідно до чинного законодавства.

19.3. Представник платника податків користується **правами**, встановленими цим Кодексом для платників податків.

Стаття 19¹. Функції контролюючих органів

19¹.1. Контролюючі органи виконують такі функції:

19¹.1.1. здійснюють адміністрування податків, зборів, платежів;

19¹.1.2. контролюють своєчасність подання платниками податків та платниками єдиного внеску передбаченої законом звітності (декларацій, розрахунків та інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків, зборів, платежів), своєчасність, достовірність, повноту нарахування та сплати податків, зборів, платежів;

19¹.1.3. надають адміністративні послуги платникам податків, зборів, платежів;

19¹.1.4. здійснюють контроль за встановленими законом строками проведення розрахунків в іноземній валюті, за додержанням порядку приймання готівки для подальшого переказу (крім приймання готівки банками), за дотриманням суб'єктами господарювання установлених законодавством обов'язкових вимог щодо забезпечення можливості розрахунків за товари (послуги) з використанням електронних платіжних засобів, порядку проведення готівкових розрахунків за товари (послуги), проведення розрахункових операцій, а також за наявністю ліцензій на провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню відповідно до закону, наявністю торгових патентів;

19¹.1.5. здійснюють контроль за додержанням виконавчими органами сільських і селищних рад порядку прийняття та обліку податків і зборів від платників податків, своєчасністю і повнотою перерахування зазначених сум до бюджету;

19¹.1.6. здійснюють контроль за правомірністю бюджетного відшкодування податку на додану вартість;

19¹.1.7. реєструють та ведуть облік платників податків, осіб, які здійснюють операції з товарами, що перебувають під митним контролем, об'єктів оподаткування та об'єктів, пов'язаних з оподаткуванням, проводять диференціацію платників податків;

19¹.1.8. забезпечують достовірність та повноту обліку платників податків та платників єдиного внеску, суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, об'єктів оподаткування та об'єктів, пов'язаних з оподаткуванням;

19¹.1.9. формують та ведуть Державний реєстр фізичних осіб - платників податків, Єдиний банк даних про платників податків - юридичних осіб, реєстри, ведення яких покладено законодавством на контролюючі органи;

- 19¹.1.10. забезпечують ведення обліку податків, зборів, платежів;
- 19¹.1.11. забезпечують перегляд рішень контролюючих органів нижчого рівня у встановленому законодавством порядку;
- 19¹.1.12. вирішують відповідно до [Митного кодексу України](#) питання щодо реалізації компромісу;
- 19¹.1.13. здійснюють ліцензування діяльності суб'єктів господарювання з виробництва спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів, оптової торгівлі спиртом, оптової та роздрібною торгівлі алкогольними напоями і тютюновими виробами та контроль за таким виробництвом;
- 19¹.1.14. здійснюють контроль у сфері виробництва, обігу та реалізації підакцизних товарів, контроль за їх цільовим використанням, забезпечують міжгалузеву координацію у цій сфері;
- 19¹.1.15. забезпечують контроль за прийняттям декларацій про максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари (продукцію), встановлені виробником або імпортером, та узагальненням відомостей, зазначених у таких деклараціях, для організації роботи та контролю за повнотою обчислення і сплати акцизного податку;
- 19¹.1.16. здійснюють заходи щодо запобігання та виявлення порушень законодавства у сфері виробництва та обігу спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів;
- 19¹.1.17. проводять роботу щодо боротьби з незаконним виробництвом, переміщенням, обігом спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів;
- 19¹.1.18. організують роботу, пов'язану із замовленням марок акцизного податку, їх зберіганням, продажем, відбором зразків, з метою проведення експертизи щодо їх автентичності та здійснюють контроль за наявністю таких марок на пляшках (упаковках) з алкогольними напоями і пачках (упаковках) тютюнових виробів під час їх транспортування, зберігання і реалізації;
- 19¹.1.19. забезпечують контроль за дотриманням суб'єктами господарювання, які провадять роздрібну торгівлю тютюновими виробами, вимог законодавства щодо максимальних роздрібних цін на тютюнові вироби, встановлених виробниками або імпортерами таких виробів;
- 19¹.1.20. забезпечують контроль за дотриманням суб'єктами господарювання, які провадять оптову або роздрібну торгівлю алкогольними напоями, вимог законодавства щодо мінімальних оптово-відпускних або роздрібних цін на такі напої;
- 19¹.1.21. організують роботу та здійснюють контроль за застосуванням арешту майна платника податків, що має податковий борг, та/або зупинення видаткових операцій на його рахунках у банку;
- 19¹.1.22. здійснюють погашення податкового боргу, стягнення своєчасно ненарахованих та/або несплачених сум єдиного внеску та інших платежів;
- 19¹.1.23. організують роботу з виявлення, обліку, зберігання, оцінки та розпорядження безхазайним майном та іншим майном, що переходить у власність держави, а також з обліку, попередньої оцінки, зберігання майна, вилученого та конфіскованого за порушення митного і податкового законодавства;

19¹.1.24. здійснюють відстрочення, розстрочення та реструктуризацію грошових зобов'язань та/або податкового боргу, недоїмки із сплати єдиного внеску, а також списання безнадійного податкового боргу;

19¹.1.25. розробляють та затверджують порядки, інструкції, положення, форми розрахунків, звітів, декларацій, інших документів з питань, що належать до компетенції контролюючих органів;

19¹.1.26. прогнозують, аналізують надходження податків, зборів, платежів, визначених Податковим та Митним кодексами України, Законом України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування", джерела податкових надходжень, вивчають вплив макроекономічних показників, законодавства, угод про вступ до міжнародних організацій, інших міжнародних договорів України на надходження податків, зборів, платежів, розробляють пропозиції щодо збільшення їх обсягу та зменшення втрат бюджету;

19¹.1.27. забезпечують розвиток, впровадження та технічне супроводження інформаційно-телекомунікаційних систем і технологій, автоматизацію процедур, зокрема, контроль за повнотою та правильністю виконання митних формальностей, організують впровадження електронних сервісів для суб'єктів господарювання;

19¹.1.28. надають консультації відповідно до цього Кодексу, законодавства з питань сплати єдиного внеску та інформаційно-довідкові послуги з питань оподаткування й іншого законодавства, контроль за додержанням якого покладено на контролюючі органи;

19¹.1.29. забезпечують інформування громадськості про реалізацію державної податкової і митної політики;

19¹.1.30. розробляють пропозиції до проектів міжнародних договорів України з питань оподаткування та забезпечують виконання укладених міжнародних договорів;

19¹.1.31. узагальнюють практику застосування законодавства з питань оподаткування, законодавства з питань сплати єдиного внеску, розробляють проекти нормативно-правових актів Президента України, Кабінету Міністрів України та в установленому порядку вносять на розгляд Кабінету Міністрів України;

19¹.1.32. організують взаємодію та обмін інформацією з державними органами інших держав згідно із законодавством, міжнародними договорами України, здійснюють міжнародне співробітництво у податковій і митній сферах;

19¹.1.33. подають центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, та центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, звіти та інформацію про надходження податків, зборів, платежів, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи;

19¹.1.34. забезпечують визначення в установлених цим Кодексом, іншими законами України випадках сум податкових та грошових зобов'язань платників податків, застосування і своєчасне стягнення сум передбачених законом штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) за порушення податкового, валютного та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи;

19¹.1.35. вживають заходів до виявлення, аналізу та перевірки фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму, щодо відповідності законодавству;

19¹.1.36. забезпечують іншим державним органам у встановлених законом випадках доступ до інформації з баз даних центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику;

19¹.1.37. здійснюють контроль та забезпечують надання допомоги у стягненні податкового боргу в міжнародних правовідносинах за запитами компетентних органів іноземних держав;

19¹.1.38. забезпечують стягнення сум простроченої заборгованості суб'єктів господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) за кредитами (позиками), залученими державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) або під державні (місцеві) гарантії, а також за кредитами із бюджету в порядку, визначеному цим Кодексом та іншими законами України;

19¹.1.39. здійснюють відомчий контроль та внутрішній аудит за додержанням вимог законодавства і виконанням службових обов'язків у контролюючих органах, на підприємствах, в установах, організаціях, що належать до сфери їх управління;

19¹.1.40. організовують інформаційно-аналітичне забезпечення та автоматизацію процесів адміністрування;

19¹.1.41. забезпечують виконання функцій та повноважень, покладених на підрозділи податкової міліції;

19¹.1.42. погоджують рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку щодо встановлення ознак фіктивності емітента цінних паперів, а також щодо встановлення порядку визначення емітента цінних паперів таким, що відповідає ознакам фіктивності;

19¹.1.43. розглядають та погоджують фінансові плани державних підприємств, акціонерних, холдингових компаній та інших суб'єктів господарювання з часткою державної власності, їх дочірніх підприємств та здійснюють моніторинг виконання ними показників розрахунків з бюджетом та державними цільовими фондами, затверджених узгодженими фінансовими планами;

19¹.1.44. надають послуги електронного цифрового підпису;

19¹.1.45. звертаються до суду у випадках, передбачених законодавством;

19¹.1.46. здійснюють інші функції, визначені законами України.

(Доповнено статтею 19¹ згідно із
Законом України від 05.07.2012 р. N 5083-VI;
із доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 06.12.2012 р. N 5519-VI;
у редакції Закону України
від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 20. Права контролюючих органів

20.1. Контролюючі органи мають право:

20.1.1. запрошувати платників податків, зборів, платежів або їх представників для перевірки правильності нарахування та своєчасності сплати податків, зборів, платежів, дотримання вимог іншого законодавства, у тому числі законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму, контроль за додержанням якого покладено на контролюючі органи. Письмові повідомлення про такі запрошення надсилаються в порядку, встановленому статтею 42 цього Кодексу, не пізніше ніж за 10 календарних днів до дня запрошення рекомендованими листами, в яких зазначаються підстави запрошення, дата і час, на які запрошується платник податків (представник платника податків);

20.1.2. для здійснення функцій, визначених законом, отримувати безоплатно від платників податків, у тому числі благодійних та інших неприбуткових організацій, усіх форм власності у порядку, визначеному законодавством, довідки, копії документів, засвідчені підписом платника або його посадовою особою та скріплені печаткою (за наявності), про фінансово-господарську діяльність, отримані доходи, видатки платників податків та іншу інформацію, пов'язану з обчисленням та сплатою податків, зборів, платежів, про дотримання вимог законодавства, здійснення контролю за яким покладено на контролюючі органи, а також фінансову і статистичну звітність у порядку та на підставах, визначених законом;

20.1.3. отримувати безоплатно від державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій усіх форм власності та їх посадових осіб, у тому числі від органів, які забезпечують ведення відповідних державних реєстрів (кадастрів), інформацію, документи і матеріали;

20.1.4. проводити відповідно до законодавства перевірки і звірки платників податків (крім Національного банку України), у тому числі після проведення процедур митного контролю та/або митного оформлення;

20.1.5. отримувати безоплатно від платників податків, а також від установ Національного банку України, банків та інших фінансових установ довідки у порядку, встановленому [Законом України "Про банки і банківську діяльність"](#) та цим Кодексом, довідки та/або копії документів про наявність банківських рахунків, а на підставі рішення суду - інформацію про обсяг та обіг коштів на рахунках, у тому числі про ненадходження в установлені строки валютної виручки від суб'єктів господарювання;

20.1.6. запитувати та вивчати під час проведення перевірок первинні документи, що використовуються в бухгалтерському обліку, реєстри, фінансову, статистичну та іншу звітність, пов'язану з обчисленням і сплатою податків, зборів, платежів, виконанням вимог законодавства, контроль за додержанням якого покладено на контролюючі органи;

20.1.7. отримувати від платників податків, платників єдиного внеску та надавати у межах, передбачених законом, документи в електронному вигляді;

20.1.8. під час проведення перевірок у платників податків - фізичних осіб, а також у посадових осіб платників податків - юридичних осіб та платників єдиного внеску перевіряти документи, що посвідчують особу, а також документи, що підтверджують посаду посадових осіб та/або осіб, які фактично здійснюють розрахункові операції;

20.1.9. вимагати під час проведення перевірок від платників податків, що перевіряються, проведення інвентаризації основних засобів, товарно-матеріальних цінностей, коштів, зняття залишків товарно-матеріальних цінностей, готівки. У разі відмови платника податків (його посадових осіб або осіб, які здійснюють готівкові розрахунки та/або провадять діяльність, що підлягає ліцензуванню, патентуванню та/або сертифікації) від проведення такої

інвентаризації або ненадання для перевірки документів, їх копій (за умови наявності таких документів) застосовуються заходи, передбачені статтею 94 цього Кодексу;

20.1.10. здійснювати контроль за додержанням законодавства з питань регулювання обігу готівки (крім банків), порядку проведення готівкових розрахунків за товари (послуги), за наявністю ліцензій на провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню відповідно до закону, торгових патентів, за додержанням порядку приймання готівки для подальшого переказу (крім приймання готівки банками), за дотриманням суб'єктами господарювання установлених законодавством обов'язкових вимог щодо забезпечення можливості розрахунків за товари (послуги) з використанням електронних платіжних засобів;

20.1.11. проводити контрольні розрахункові операції до початку перевірки платника податків щодо дотримання ним порядку проведення готівкових розрахунків та застосування реєстраторів розрахункових операцій. Товари, отримані службовими (посадовими) особами контролюючих органів під час проведення контрольної розрахункової операції, підлягають поверненню платнику податків у непошкодженому вигляді. У разі неможливості повернення такого товару відшкодування витрат здійснюється відповідно до законодавства з питань захисту прав споживачів;

20.1.12. вимагати під час проведення перевірок від посадових або службових осіб платника податків залучення повноважних осіб для спільного з працівниками контролюючого органу зняття показань внутрішніх та зовнішніх лічильників, якими обладнані технічні пристрої, що використовуються у процесі провадження діяльності, що перевіряється;

20.1.13. доступу під час проведення перевірок до територій, приміщень (крім житла громадян) та іншого майна, що використовуються для провадження господарської діяльності та/або є об'єктами оподаткування, або використовуються для отримання доходів (прибутку), або пов'язані з іншими об'єктами оподаткування та/або можуть бути джерелом погашення податкового боргу;

20.1.14. у разі виявлення порушення вимог податкового чи іншого законодавства України, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, надсилати платникам податків письмові запити щодо надання засвідчених належним чином копій документів;

20.1.15. вимагати під час проведення перевірок від керівників та інших посадових осіб підприємств, установ та організацій, а також фізичних осіб - підприємців та фізичних осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, усунення виявлених порушень законодавства;

20.1.16. користуватися у службових справах засобами зв'язку, що належать платникам податків, з їх дозволу або з дозволу посадових осіб таких платників;

20.1.17. залучати у разі потреби фахівців, експертів та перекладачів;

20.1.18. визначати у порядку, встановленому цим Кодексом, суми податкових та грошових зобов'язань платників податків;

20.1.19. застосовувати до платників податків передбачені законом фінансові (штрафні) санкції (штрафи) за порушення податкового чи іншого законодавства, контроль за додержанням якого покладено на контролюючі органи; стягувати до бюджетів та державних цільових фондів суми грошових зобов'язань та/або податкового боргу у випадках, порядку та розмірі, встановлених цим Кодексом та іншими законами України; стягувати суми недоїмки із сплати єдиного внеску; стягувати суми простроченої заборгованості суб'єктів

господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) за кредитами (позиками), залученими державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) або під державні (місцеві) гарантії, а також за кредитами із бюджету в порядку, визначеному цим Кодексом та іншими законами України;

20.1.20. одержувати безоплатно необхідні відомості для ведення Єдиного реєстру податкових накладних, формування інформаційного фонду Державного реєстру фізичних осіб - платників податків від платників податків, а також Національного банку України та його установ - про суми доходів, виплачених фізичним особам, та утриманих з них податків, зборів, платежів; від органів, уповноважених проводити державну реєстрацію суб'єктів, видавати ліцензії на провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню відповідно до закону, - про державну реєстрацію та видачу ліцензій суб'єктам господарської діяльності; від органів, що здійснюють реєстрацію фізичних осіб, - про громадян, які прибули на проживання до відповідного населеного пункту чи вибули з нього; від органів державної реєстрації актів цивільного стану - про фізичних осіб, які померли; інформацію, необхідну для забезпечення реєстрації та обліку платників податків, об'єктів оподаткування та об'єктів, пов'язаних з оподаткуванням;

20.1.21. одержувати безоплатно від органів статистики дані, необхідні для використання у проведенні аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств, установ, організацій усіх форм власності;

20.1.22. отримувати від нотаріусів за письмовим запитом інформацію про вступ фізичної особи у права спадкоємця з обов'язковим зазначенням повних даних про таку особу та даних про майно, отримане за правом спадкування;

20.1.23. надавати відповідно до закону інформацію з Державного реєстру фізичних осіб - платників податків та Державного реєстру страхувальників органам державної влади, Пенсійному фонду України та органам фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування;

20.1.24. отримувати безоплатно від органів, що забезпечують ведення відповідних державних реєстрів (кадастрів), інформацію, необхідну для здійснення повноважень контролюючих органів щодо забезпечення погашення податкового боргу платника податків. Строк надання інформаційних довідок цими органами на письмові запити контролюючих органів не може перевищувати п'яти робочих днів з дня отримання таких запитів;

20.1.25. приймати рішення про зміну основного місця обліку та переведення великих платників податків на облік у контролюючі органи, що здійснюють податкове супроводження великих платників податків, знімати їх з обліку і переводити до інших контролюючих органів;

20.1.26. користуватися інформаційними базами даних державних органів, державними, у тому числі урядовими, системами зв'язку і комунікацій, мережами спеціального зв'язку та іншими технічними засобами відповідно до закону;

20.1.27. застосовувати до фінансових установ, які не подали відповідним контролюючим органам в установленій законом строк повідомлення про відкриття або закриття рахунків платників податків або розпочали здійснення видаткових операцій за рахунком платника податків до отримання повідомлення відповідного контролюючого органу про взяття рахунка на облік у такого органу, фінансові (штрафні) санкції (штрафи) в установленому цим Кодексом розмірі;

20.1.28. стягувати з банків та інших фінансових установ пеню за несвоєчасне виконання ними рішень суду та доручень платників податків про сплату податків, зборів, платежів;

20.1.29. приймати рішення про розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу, а також про списання безнадійного податкового боргу у порядку, передбаченому законодавством;

20.1.30. звертатися до суду, у тому числі подавати позови до підприємств, установ, організацій та фізичних осіб, щодо визнання оспорюваних правочинів недійсними та застосування визначених законодавством заходів, пов'язаних із визнанням правочинів недійсними, а також щодо стягнення в дохід держави коштів, отриманих за нікчемними договорами;

20.1.31. звертатися до суду щодо зупинення видаткових операцій платника податків на рахунках такого платника податків у банках та інших фінансових установах (крім операцій з видачі заробітної плати та сплати податків, зборів, єдиного внеску, а також визначених контролюючим органом грошових зобов'язань платника податків, погашення податкового боргу), у тому числі при недопущенні посадових осіб контролюючих органів до обстеження територій та приміщень;

20.1.32. звертатися до суду, якщо платник податків перешкоджає виконанню податковим керуючим повноважень, визначених цим Кодексом, щодо зупинення видаткових операцій на рахунках платника податків шляхом накладення арешту на цінні папери та/або кошти та інші цінності такого платника податків, що знаходяться в банку (крім операцій з видачі заробітної плати та сплати податків, зборів, єдиного внеску, а також визначених контролюючим органом грошових зобов'язань платника податків, погашення податкового боргу), та зобов'язання такого платника податків виконати законні вимоги податкового керуючого, передбачені цим Кодексом;

20.1.33. звертатися до суду щодо накладення арешту на кошти та інші цінності, що знаходяться в банку, платника податків, який має податковий борг, у разі якщо у такого платника податків відсутнє майно та/або його балансова вартість менша суми податкового боргу, та/або таке майно не може бути джерелом погашення податкового боргу;

20.1.34. звертатися до суду щодо стягнення коштів платника податків, який має податковий борг, з рахунків у банках, що обслуговують такого платника податків, на суму податкового боргу або його частини;

20.1.35. звертатися до суду щодо стягнення з дебіторів платника податків, який має податковий борг, сум дебіторської заборгованості, строк погашення якої настав та право вимоги якої переведено на контролюючий орган, у рахунок погашення податкового боргу такого платника податків;

20.1.36. звертатися до суду щодо нарахування та сплати податкових зобов'язань, коригування від'ємного значення об'єкта оподаткування або інших показників податкової звітності у результаті застосування звичайних цін;

20.1.37. звертатися до суду щодо припинення юридичної особи та припинення фізичною особою - підприємцем підприємницької діяльності та/або про визнання недійсними установчих (засновницьких) документів суб'єктів господарювання;

20.1.38. звертатися до суду із заявою про вилучення оригіналів первинних фінансово-господарських та бухгалтерських документів у випадках, передбачених цим Кодексом;

20.1.39. звертатися до суду із заявами щодо порушення справ про банкрутство;

20.1.40. звертатися до суду щодо застосування санкцій, пов'язаних із заборонаю організації і проведення азартних ігор на території України;

20.1.41. складати стосовно платників податків - фізичних осіб та посадових осіб платників податків - юридичних осіб протоколи про адміністративні правопорушення та виносити постанови у справах про адміністративні правопорушення у порядку, встановленому законом;

20.1.42. проводити аналіз та здійснювати управління ризиками з метою визначення форм та обсягів податкового і митного контролю;

20.1.43. здійснювати інші повноваження, передбачені законом.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.04.2011 р. N 3205-VI,
від 07.07.2011 р. N 3609-VI)

(положення підпункту 20.1.11 пункту 20.1 статті 20, відповідно до якого органи державної податкової служби мають право доступу під час проведення перевірок до територій, приміщень (крім житла громадян) та іншого майна, що використовується для провадження господарської діяльності, та/або є об'єктами оподаткування або використовується для отримання доходів (прибутку) чи пов'язані з іншими об'єктами оподаткування та/або можуть бути джерелом погашення податкового боргу, визнано такими, що відповідають [Конституції України](#) (є конституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 12.06.2012 р. N 13-рп/2012)

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI,
від 06.12.2012 р. N 5519-VI;
у редакції Закону України
від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 21. Обов'язки і відповідальність посадових осіб контролюючих органів

Науково-практичний коментар

21.1. Посадові особи контролюючих органів зобов'язані:

21.1.1. дотримуватися [Конституції України](#) та діяти виключно у відповідності з цим Кодексом та іншими законами України, іншими нормативними актами;

21.1.2. забезпечувати сумлінне виконання покладених на контролюючі органи функцій;

21.1.3. забезпечувати ефективну роботу та виконання завдань контролюючих органів відповідно до їх повноважень;

21.1.4. не допускати порушень прав та охоронюваних законом інтересів громадян, підприємств, установ, організацій;

21.1.5. коректно та уважно ставитися до **платників податків**, їх **представників** та інших учасників відносин, що виникають під час реалізації норм цього Кодексу та інших законів, не принижувати їх честі та гідності;

21.1.6. не допускати розголошення **інформації з обмеженим доступом**, що одержується, використовується, зберігається під час реалізації функцій, покладених на контролюючі органи;

21.1.7. надавати органам державної влади та органам місцевого самоврядування на їх письмовий запит відкрити **податкову інформацію** в порядку, встановленому законом.

21.2. За невиконання або неналежне виконання своїх обов'язків посадові особи контролюючих органів несуть відповідальність згідно із законом.

21.3. Шкода, завдана неправомірними діями посадових осіб контролюючих органів, підлягає відшкодуванню за рахунок коштів державного бюджету, передбачених таким контролюючим органам.

Стаття 22. Об'єкт оподаткування

Науково-практичний коментар

22.1. Об'єктом оподаткування можуть бути майно, товари, дохід (прибуток) або його частина, обороти з реалізації товарів (робіт, послуг), операції з постачання товарів (робіт, послуг) та інші об'єкти, визначені податковим законодавством, з наявністю яких податкове законодавство пов'язує виникнення у платника **податкового обов'язку**.

Стаття 23. База оподаткування

Науково-практичний коментар

23.1. Базою оподаткування визнаються конкретні вартісні, фізичні або інші характеристики певного **об'єкта оподаткування**.

База оподаткування - це фізичний, вартісний чи інший характерний вираз об'єкта оподаткування, до якого застосовується податкова ставка і який використовується для визначення розміру податкового зобов'язання.

23.2. База оподаткування і порядок її визначення встановлюються цим Кодексом для кожного податку окремо.

23.3. У випадках, передбачених цим Кодексом, один об'єкт оподаткування може утворювати кілька баз оподаткування для різних **податків**.

23.4. У випадках, передбачених цим Кодексом, конкретна вартісна, фізична або інша характеристика певного об'єкта оподаткування може бути базою оподаткування для різних податків.

Стаття 24. Одиниця виміру бази оподаткування

Науково-практичний коментар

24.1. Одиницею виміру **бази оподаткування** визнається конкретна вартісна, фізична або інша характеристика бази оподаткування або її частини, щодо якої застосовується ставка податку.

24.2. Одиниця виміру бази оподаткування є єдиною для розрахунку і обліку податку.

24.3. Одній базі оподаткування повинна відповідати одна одиниця виміру бази оподаткування.

Стаття 25. Ставка податку

Науково-практичний коментар

25.1. Ставкою податку визнається розмір податкових нарахувань на (від) **одиницю (одиниці) виміру** бази оподаткування.

Стаття 26. Базова (основна) ставка податку

Науково-практичний коментар

26.1. Базовою (основною) ставкою податку визначається ставка, що визначена такою для окремого **податку** відповідним розділом цього Кодексу.

26.2. У випадках, передбачених цим Кодексом, під час обчислення одного і того самого податку можуть використовуватися декілька базових (основних) ставок.

Стаття 27. Гранична ставка податку

Науково-практичний коментар

27.1. Граничною ставкою податку визнається максимальний або мінімальний розмір ставки за певним **податком**, встановлений цим Кодексом.

Стаття 28. Абсолютна та відносна ставки податку

Науково-практичний коментар

28.1. Абсолютною (специфічною) є ставка податку, згідно з якою розмір податкових нарахувань встановлюється як фіксована величина стосовно кожної **одиниці виміру** бази оподаткування.

28.2. Відносною (адвалорною) визнається ставка податку, згідно з якою розмір податкових нарахувань встановлюється у відсотковому або кратному відношенні до одиниці вартісного виміру бази оподаткування.

Стаття 29. Обчислення суми податку

Науково-практичний коментар

29.1. Обчислення суми податку здійснюється шляхом множення **бази оподаткування** на ставку податку із/без застосуванням відповідних коефіцієнтів.

29.2. Специфічні ставки, фіксовані ставки та показники, встановлені цим Кодексом у вартісному вимірі, підлягають індексації в порядку, визначеному цим Кодексом.

Стаття 30. Податкові пільги

Науково-практичний коментар

30.1. Податкова пільга - передбачене податковим та митним законодавством звільнення платника податків від обов'язку щодо нарахування та сплати [податку](#) та [збору](#), сплата ним податку та збору в меншому розмірі за наявності підстав, визначених [пунктом 30.2 цієї статті](#).

30.2. Підставами для надання податкових пільг є особливості, що характеризують певну групу платників податків, вид їх діяльності, [об'єкт оподаткування](#) або характер та суспільне значення здійснюваних ними витрат.

30.3. Платник податків вправі використовувати податкову пільгу з моменту виникнення відповідних підстав для її застосування і протягом усього строку її дії.

30.4. Платник податків вправі відмовитися від використання податкової пільги чи зупинити її використання на один або декілька [податкових періодів](#), якщо інше не передбачено цим Кодексом. Податкові пільги, не використані платником податків, не можуть бути перенесені на інші податкові періоди, зараховані в рахунок майбутніх платежів з податків та зборів або відшкодовані з бюджету.

30.5. Податкові пільги, порядок та підстави їх надання встановлюються з урахуванням вимог [законодавства України про захист економічної конкуренції](#) виключно цим Кодексом, рішеннями Верховної Ради Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування, прийнятими відповідно до цього Кодексу.

30.6. Суми податку та збору, не сплачені суб'єктом господарювання до бюджету у зв'язку з отриманням податкових пільг, обліковуються таким суб'єктом - платником податків. Облік зазначених коштів ведеться в [порядку](#), визначеному Кабінетом Міністрів України.

30.7. Контролюючі органи складають зведену інформацію про суми податкових пільг юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців та визначають втрати доходів бюджету внаслідок надання податкових пільг.

30.8. Контролюючі органи здійснюють контроль за правильністю надання та обліку податкових пільг, а також їх цільовим використанням, за наявності законодавчого визначення напрямів використання (щодо умовних податкових пільг) та своєчасним поверненням коштів, не сплачених до бюджету внаслідок надання пільги, у разі її надання на поворотній основі. Податкові пільги, використані не за призначенням чи несвоєчасно повернуті, повертаються до відповідного бюджету з нарахуванням пені в розмірі 120 відсотків річних [облікової ставки Національного банку України](#).

30.9. Податкова пільга надається шляхом:

а) податкового вирахування (знижки), що зменшує [базу оподаткування](#) до нарахування податку та збору;

б) зменшення податкового зобов'язання після нарахування податку та збору;

в) встановлення зниженої ставки податку та збору;

г) звільнення від сплати податку та збору.

Стаття 31. Строк сплати податку та збору

Науково-практичний коментар

31.1. Строком сплати **податку** та **збору** визнається період, що розпочинається з моменту виникнення податкового обов'язку платника податку із сплати конкретного **виду податку** і завершується останнім днем строку, протягом якого такий податок чи збір повинен бути сплачений у порядку, визначеному податковим законодавством. Податок чи збір, що не був сплачений у визначений строк, вважається не сплаченим своєчасно.

Момент виникнення **податкового обов'язку** платника податків, у тому числі **податкового агента**, визначається календарною датою.

31.2. Строк сплати податку та збору обчислюється роками, кварталами, місяцями, декадами, тижнями, днями або вказівкою на подію, що повинна настати або відбутися.

31.3. Строк сплати податку та збору встановлюється відповідно до податкового законодавства для кожного податку окремо. Зміна **платником податку, податковим агентом** або **представником** платника податку чи контролюючим органом встановленого строку сплати податку та збору забороняється, крім випадків, передбачених цим Кодексом.

Стаття 32. Зміна строку сплати податку та збору

Науково-практичний коментар

32.1. Зміна строку сплати **податку** та **збору** здійснюється шляхом перенесення встановленого податковим законодавством строку сплати податку та збору або його частини на більш пізній строк.

32.2. Зміна строку сплати податку здійснюється у формі:

відстрочки;

розстрочки;

податкового кредиту.

32.3. Зміна строку сплати податку не скасовує діючого і не створює нового **податкового обов'язку**.

Стаття 33. Податковий період

33.1. Податковим періодом визнається встановлений цим Кодексом період часу, з урахуванням якого відбувається обчислення та сплата окремих видів податків та зборів.

33.2. Податковий період може складатися з кількох звітних періодів.

33.3. Базовий податковий (звітний) період - період, за який платник податків зобов'язаний здійснювати розрахунки податків, подавати **податкові декларації** (звіти, розрахунки) та сплачувати до бюджету суми **податків** та **зборів**, крім випадків, передбачених цим Кодексом, коли контролюючий орган зобов'язаний самостійно визначити суму податкового зобов'язання платника податку.

Стаття 34. Види податкового періоду

Науково-практичний коментар

34.1. Податковим періодом може бути:

34.1.1. календарний рік;

34.1.2. календарне півріччя;

34.1.3. календарні три квартали;

34.1.4. календарний квартал;

34.1.5. календарний місяць;

34.1.6. календарний день.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 35. Порядок сплати податків та зборів

Науково-практичний коментар

35.1. Сплата **податків** та **зборів** здійснюється в грошовій формі у національній валюті України, крім випадків, передбачених цим Кодексом або законами з питань митної справи.

35.2. Сплата податків та зборів здійснюється в готівковій або безготівковій формі, крім випадків, передбачених цим Кодексом або законами з питань митної справи.

35.3. Порядок сплати податків та зборів встановлюється цим Кодексом або законами з питань митної справи для кожного податку окремо.

Стаття 36. Податковий обов'язок

Науково-практичний коментар

36.1. Податковим обов'язком визнається обов'язок платника податку обчислити, задекларувати та/або сплатити суму **податку** та **збору** в порядку і строки, визначені цим Кодексом, законами з питань митної справи.

36.2. Податковий обов'язок виникає у платника за кожним податком та збором.

36.3. Податковий обов'язок є безумовним і першочерговим стосовно інших неподаткових обов'язків платника податків, крім випадків, передбачених законом.

36.4. Виконання податкового обов'язку може здійснюватися платником податків самостійно або за допомогою свого **представника** чи **податкового агента**.

36.5. Відповідальність за невиконання або неналежне виконання податкового обов'язку несе платник податків, крім випадків, визначених цим Кодексом або законами з питань митної справи.

Стаття 37. Виникнення, зміна і припинення податкового обов'язку

Науково-практичний коментар

37.1. Підстави для виникнення, зміни і припинення податкового обов'язку, порядок і умови його виконання встановлюються цим Кодексом або законами з питань митної справи.

37.2. Податковий обов'язок виникає у платника податку з моменту настання обставин, з якими цей Кодекс та закони з питань митної справи пов'язує сплату ним [податку](#).

37.3. Підставами для припинення податкового обов'язку, крім його виконання, є:

37.3.1. [ліквідація юридичної особи](#);

37.3.2. [смерть фізичної особи, визнання її недієздатною або безвісно відсутньою](#);

37.3.3. втрата особою ознак [платника податку](#), які визначені цим Кодексом;

37.3.4. скасування податкового обов'язку у передбачений законодавством спосіб.

Стаття 38. Виконання податкового обов'язку

Науково-практичний коментар

38.1. Виконанням [податкового обов'язку](#) визнається сплата в повному обсязі платником відповідних сум податкових зобов'язань у встановлений податковим законодавством строк.

38.2. Сплата [податку](#) та [збору](#) здійснюється платником податку безпосередньо, а у випадках, передбачених податковим законодавством, - [податковим агентом](#), або [представником](#) платника податку.

38.3. Спосіб, порядок та строки виконання податкового обов'язку встановлюються цим Кодексом та законами з питань митної справи.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI)

Стаття 39. Методи визначення та порядок застосування звичайної ціни

Науково-практичний коментар

39.1. [Звичайна ціна](#) на товари (роботи, послуги) збігається з договірною ціною, якщо інше не встановлено цим Кодексом і не доведено зворотне, в тому числі в результаті неможливості визначення звичайної ціни із застосуванням положень [пунктів 39.3 - 39.4 цієї статті](#).

Звичайна ціна застосовується у разі здійснення платником податків:

а) [бартерних операцій](#);

б) операцій з [пов'язаними особами](#);

в) операцій з [платниками податків](#), що застосовують [спеціальні режими оподаткування](#) або інші ставки, ніж [основна ставка податку на прибуток](#), або не є платником цього податку, крім фізичних осіб, які не є суб'єктами підприємницької діяльності;

г) в інших випадках, визначених цим Кодексом.

39.2. Визначення **звичайної ціни** у випадках, встановлених цим Кодексом, здійснюється за одним з методів, вказаних в цьому пункті. Встановлюються такі методи визначення звичайної ціни:

а) **порівняльної неконтрольованої ціни (аналогів продажу);**

б) **ціни перепродажу;**

в) **"витрати плюс";**

г) **розподілення прибутку;**

г) **чистого прибутку.**

При визначенні звичайної ціни згідно з методами, встановленими цим пунктом, використовується інформація про ціни в операціях між непов'язаними особам у співставних умовах на відповідному ринку товарів (робіт, послуг).

При цьому умови визнаються співставними, якщо відмінність між такими умовами істотно не впливає на ціни, які отримуються в результаті застосування методів, встановлених цим пунктом.

39.3. У разі відсутності даних для застосування зазначених методів визначення **звичайної ціни** така ціна може бути визначена виходячи з результатів **незалежної оцінки майна** та майнових прав, яка проводиться **суб'єктом оціночної діяльності** відповідно до **Закону України "Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні"**.

39.4. За методом порівняльної неконтрольованої ціни (аналогів продажу) застосовується ціна, яка визначається за ціною на ідентичні (а за їх відсутності - однорідні) товари (роботи, послуги), що реалізуються (придбаваються) не пов'язаній з продавцем (покупцем) особі за звичайних умов діяльності.

Для визначення **звичайної ціни** товару (роботи, послуги) згідно з методом порівняльної неконтрольованої ціни (аналогів продажу) використовується інформація про укладені на момент продажу такого товару (роботи, послуги) **договори** з ідентичними (однорідними) товарами (роботами, послугами) у порівнянних умовах на відповідному ринку товарів (робіт, послуг). Враховуються, зокрема, такі умови договорів, як кількість (обсяг) товарів (наприклад, обсяг товарної партії); обсяг функцій, що виконуються сторонами; умови розподілу між сторонами ризиків і вигод; строки виконання зобов'язань; умови здійснення платежів, звичайних для такої операції; характеристика ринку товарів, на якому здійснено господарську операцію; бізнес-стратегія підприємства; звичайні надбавки чи знижки до ціни під час укладення договорів між непов'язаними особами, а також інші об'єктивні умови, що можуть вплинути на ціну. При цьому умови договорів на ринку ідентичних (за їх відсутності - однорідних) товарів (робіт, послуг) визнаються порівнянними, якщо відмінність між такими умовами істотно не впливає на ціну або може бути економічно обґрунтована. При цьому враховуються звичайні під час укладення договорів між непов'язаними особами надбавки чи знижки до ціни, зокрема знижки, зумовлені сезонними та іншими коливаннями споживчого попиту на товари (роботи, послуги), втратою товарами якості або інших властивостей; закінченням (наближенням дати закінчення) строку зберігання (придатності, реалізації); збутом неліквідних або низьколіквідних товарів.

Якщо товари (роботи, послуги), стосовно яких визначається звичайна ціна, ідентичні (за їх відсутності - однорідні) товарам (роботам, послугам), які прилюдно пропонуються до продажу, або мають ціни, встановлені на організованому ринку [цінних паперів](#), або мають біржову ціну (біржове котирування), визначення звичайної ціни, в установленому в абзаці першому цього пункту порядку, здійснюється з урахуванням таких факторів.

39.5. Згідно з методом ціни перепродажу застосовується договірна ціна товарів (робіт, послуг), визначена під час подальшого продажу таких товарів (робіт, послуг) покупцем третій особі, за вирахуванням відповідної націнки та витрат, пов'язаних із збутом.

39.6. За методом "витрати плюс" застосовується ціна, що складається з собівартості готової продукції (товарів, робіт, послуг), яку визначає продавець, і відповідної націнки, звичайної для відповідного виду діяльності за співставних умов. Мінімальний розмір націнки може бути визначено на законодавчому рівні.

39.7. Відповідно до методу розподілення прибутку визначається прибуток від операції, який повинен бути розподілений між її учасниками. Такий прибуток розподіляється на економічно обґрунтованій основі, що наближує цей розподіл до розподілу прибутку, який отримали б учасники операцій, якби були непов'язаними особами.

39.8. Метод чистого прибутку ґрунтується на порівнянні показників рентабельності операції, які розраховуються на підставі відповідної бази (такої як витрати, обсяг реалізації, [активи](#)), з аналогічними показниками рентабельності операцій між непов'язаними особами у співставних економічних умовах відповідно до [пункту 39.2 цієї статті](#).

39.9. [Методику визначення звичайної ціни страхового тарифу](#) затверджує національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, виходячи з положень цієї статті.

39.10. У разі якщо ціни на товари (роботи, послуги) підлягають державному регулюванню згідно із законодавством, звичайною вважається ціна, встановлена відповідно до принципів такого регулювання. Це положення не поширюється на встановлення мінімальної ціни продажу або індикативної ціни. У цьому разі звичайною є [ринкова ціна](#), але не нижче встановленої мінімальної ціни продажу або індикативної ціни.

39.11. Для визначення [звичайних цін](#) на товари (роботи, послуги) використовуються офіційні джерела інформації, у тому числі:

39.11.1. статистичні дані державних органів і установ;

39.11.2. ціни спеціалізованих аукціонів з торгівлі окремими видами продукції, біржові котирування;

39.11.3. довідкові ціни спеціалізованих комерційних видань та публікацій, у тому числі електронних та інших [банків](#) даних;

39.11.4. звіти та довідки відділів з економічних питань у складі [дипломатичних представництв](#) України за кордоном;

39.11.5. інші інформаційні джерела, що визнаються офіційними в установленому порядку.

39.12. Якщо продаж (відчуження) товарів здійснюється у примусовому порядку згідно із законодавством, звичайною є ціна, отримана під час такого продажу.

39.13. Для товарів, раніше ввезених на [митну територію України](#) у [митному режимі імпорту](#) або [реімпорту](#), звичайною ціною продажу (поставки) на митній території України вважається [ринкова ціна](#), але не нижче [митної вартості](#) товарів, з якої були сплачені податки та збори під час їх [митного оформлення](#).

39.14. Обов'язок доведення того, що ціна [договору](#) (правочину) не відповідає рівню [звичайної ціни](#), покладається на контролюючий орган у порядку, встановленому законом.

Під час проведення [перевірки](#) платника податку контролюючий орган має право надати запит, а платник податку зобов'язаний обґрунтувати рівень договірних цін або послатися на норми абзацу першого цього пункту.

39.15. У разі відхилення договірних цін у податковому обліку платника податків у бік збільшення або зменшення від звичайних цін менше ніж на 20 відсотків, таке відхилення не може бути підставою для визначення (нарахування) податкового зобов'язання, коригування від'ємного значення [об'єкта оподаткування](#) або інших показників податкової звітності.

Визначені із застосуванням [звичайних цін](#) база, об'єкт оподаткування та інші показники податкового обліку використовуються контролюючими органами для проведення розрахунку податкових зобов'язань, коригування від'ємного значення об'єкта оподаткування або інших показників податкової звітності за результатами проведення перевірки.

За результатами цієї [перевірки](#) приймається відповідне [податкове повідомлення-рішення](#). У разі коли платник податків розпочинає процедуру [оскарження](#) цього податкового повідомлення-рішення, або несплати відповідної суми, визначеної в такому податковому повідомленні-рішенні, протягом строків, встановлених цим Кодексом податкове повідомлення-рішення вважається відкликаним. Керівник контролюючого органу зобов'язаний звернутися до суду з позовом про нарахування та сплату податкових зобов'язань, коригування від'ємного значення об'єкта оподаткування або інших показників податкової звітності.

39.16. [Великий платник податків](#) має право звернутися до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної податкової політики, із заявою про укладення договору про ціноутворення для цілей оподаткування.

Договір про ціноутворення для цілей оподаткування є договором між зазначеним платником податків та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної податкової політики, про порядок визначення цін (методів) відповідно до цієї статті та її застосування для цілей оподаткування протягом строку дії такого договору. [Порядок](#) укладення та виконання таких договорів встановлюється Кабінетом Міністрів України.

39.17. Під час проведення аукціону (тендера) звичайною вважається ціна, яка склалася за результатами такого аукціону (тендера).

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3610-VI,
від 07.06.2012 р. N 4915-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

РОЗДІЛ II. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ, ЗБОРІВ, ПЛАТЕЖІВ

ГЛАВА 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 40. Сфера застосування цього розділу

40.1. Цей розділ визначає порядок адміністрування податків та зборів, визначених у [розділі I цього Кодексу](#), а також порядок контролю за дотриманням вимог податкового та іншого законодавства у випадках, коли здійснення такого контролю покладено на контролюючі органи.

У разі якщо іншими розділами цього Кодексу або законами з питань митної справи визначається спеціальний порядок адміністрування окремих податків, зборів, платежів, використовуються правила, визначені в іншому розділі або законі з питань митної справи.

Стаття 41. Контролюючі органи та органи стягнення

41.1. Контролюючими органами є органи доходів і зборів - центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування єдиної державної податкової, державної митної політики в частині адміністрування податків і зборів, митних платежів та реалізує державну податкову, державну митну політику, забезпечує формування та реалізацію державної політики з адміністрування єдиного внеску, забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями при застосуванні податкового та митного законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску (далі - центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику), його територіальні органи.

У складі контролюючих органів діють підрозділи податкової міліції.

41.2. Органами стягнення є виключно контролюючі органи, уповноважені здійснювати заходи щодо забезпечення погашення податкового боргу та недоїмки зі сплати єдиного внеску у межах повноважень, а також державні виконавці у межах своїх повноважень. Стягнення податкового боргу та недоїмки зі сплати єдиного внеску за виконавчими написами нотаріусів не дозволяється.

41.3. Повноваження і функції контролюючих органів визначаються цим Кодексом, Митним кодексом України та законами України.

Розмежування повноважень і функціональних обов'язків контролюючих органів визначається законодавством України.

41.4. Інші державні органи не мають права проводити перевірки своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати податків і зборів, у тому числі на запит правоохоронних органів.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 07.06.2012 р. N 4915-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI;
у редакції Закону України
від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 42. Листування з платником податків

42.1. Податкові повідомлення - рішення, податкові вимоги або інші документи, адресовані контролюючим органом платнику податків, повинні бути складені у письмовій формі,

відповідним чином підписані та у випадках, передбачених законодавством, завірені печаткою такого контролюючого органу.

42.2. Документи вважаються належним чином врученими, якщо вони надіслані за адресою ([місцезнаходженням, податковою адресою](#)) платника податків рекомендованим листом з повідомленням про вручення або особисто вручені платнику податків або його законному чи уповноваженому [представникові](#).

42.3. Якщо платник податків у порядку та у строки, визначені [статтею 66 цього Кодексу](#), повідомив контролюючий орган про зміну податкової адреси, він на період з дня державної реєстрації зміни податкової адреси до дня внесення змін до облікових даних такого платника податків звільняється від виконання вимог документів, надісланих йому контролюючим органом за попередньою податковою адресою та в подальшому повернених як таких, що не знайшли адресата.

42.4. З платниками податків, які подають звітність в електронній формі, листування з контролюючими органами може здійснюватися засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням вимог [закону щодо електронного документообігу](#) та [електронного цифрового підпису](#).

На вимогу платника податків, який отримав документ в електронній формі, контролюючий орган надає такому платнику податків відповідний документ у паперовій формі протягом трьох робочих днів з дня надходження відповідної вимоги (в письмовій або електронній формі) платника податків.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI)

Стаття 43. Умови повернення помилково та/або надміру сплачених грошових зобов'язань

43.1. Помилково та/або надміру сплачені суми грошового зобов'язання підлягають поверненню платнику відповідно до цієї статті та [статті 301 Митного кодексу України](#), крім випадків наявності у такого платника [податкового боргу](#).

43.2. У разі наявності у платника податків [податкового боргу](#), повернення помилково та/або надміру сплаченої суми грошового зобов'язання на поточний рахунок такого платника податків в установі [банку](#) або шляхом повернення готівковими коштами за чеком, у разі відсутності у платника податків рахунку в банку, проводиться лише після повного погашення такого податкового боргу платником податків.

43.3. Обов'язковою умовою для здійснення повернення сум грошового зобов'язання є подання платником податків заяви про таке повернення (крім повернення надміру утриманих (сплачених) сум податку з доходів фізичних осіб, які розраховуються контролюючим органом на підставі поданої платником податків [податкової декларації](#) за звітний календарний рік шляхом проведення перерахунку за загальним річним оподаткуванням доходом платника податку) протягом 1095 днів від дня виникнення помилково та/або надміру сплаченої суми.

43.4. Платник податків подає заяву на повернення помилково та/або надміру сплачених грошових зобов'язань у довільній формі, в якій зазначає напрям перерахування коштів: на поточний рахунок платника податків в установі банку; на погашення грошового зобов'язання ([податкового боргу](#)) з інших платежів, контроль за справлянням яких покладено на

контролюючі органи, незалежно від виду бюджету; повернення готівковими коштами за чеком у разі відсутності у платника податків рахунку в банку.

43.5. Контролюючий орган не пізніше ніж за п'ять робочих днів до закінчення двадцятиденного строку з дня подання платником податків заяви готує **висновок** про повернення відповідних сум коштів з відповідного бюджету та подає його для виконання відповідному органіві, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів.

На підставі отриманого **висновку** орган, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, протягом п'яти робочих днів здійснює повернення помилково та/або надміру сплачених грошових зобов'язань платникам податків у **порядку**, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

Контролюючий орган несе відповідальність згідно із законом за несвоєчасність передачі **органу, що здійснює казначейське обслуговування** бюджетних коштів, для виконання висновку про повернення відповідних сум коштів з відповідного бюджету.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.06.2012 р. N 4915-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 44. Вимоги до підтвердження даних, визначених у податковій звітності

44.1. Для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням **об'єктів оподаткування** та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, **регістрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності**, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством.

Платникам податків забороняється формування показників **податкової звітності, митних декларацій** на підставі даних, не підтверджених документами, що визначені абзацом першим цього пункту.

У випадках, передбачених **статтею 216 Цивільного кодексу України**, платники податків мають право вносити відповідні зміни до податкової звітності у порядку, визначеному **статтею 50 цього Кодексу**.

44.2. Для обрахунку об'єкта оподаткування **платник податку на прибуток** використовує дані **бухгалтерського обліку** щодо доходів та витрат з врахуванням положень цього Кодексу.

Платники податку, які відповідно до **Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні"** застосовують міжнародні стандарти фінансової звітності, ведуть облік доходів і витрат за такими стандартами з урахуванням положень цього Кодексу. Такі платники податку при застосуванні положень цього Кодексу, в яких міститься посилання на положення (стандарти) бухгалтерського обліку, застосовують відповідні міжнародні стандарти фінансової звітності.

Платники податку на прибуток підприємств, прибуток яких оподатковується за ставкою нуль відсотків і які відповідають критеріям, визначеним **пунктом 154.6 статті 154 цього Кодексу**, та платники єдиного податку, які відповідають критеріям, визначеним **підпунктом 4 пункту 291.4 статті 291 цього Кодексу**, ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів та витрат з метою обрахунку об'єкта оподаткування за методикою, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну фінансову політику.

Методика бухгалтерського обліку тимчасових та постійних податкових різниць затверджується у порядку, передбаченому Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні".

44.3. Платники податків зобов'язані забезпечити зберігання документів, визначених у [пункті 44.1 цієї статті](#), а також документів, пов'язаних із виконанням вимог законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, не менш як 1095 днів з дня подання податкової звітності, для складення якої використовуються зазначені документи, а у разі її неподання - з передбаченого цим Кодексом граничного терміну подання такої звітності.

У разі [ліквідації](#) платника податків документи, визначені у [пункті 44.1 цієї статті](#), за період діяльності платника податків не менш як 1095 днів, що передували даті ліквідації платника податків, в установленому законодавством порядку передаються до архіву.

44.4. Якщо документи, визначені у [пункті 44.1 цієї статті](#), пов'язані з предметом перевірки, проведенням процедури адміністративного оскарження прийнятого за її результатами [податкового повідомлення-рішення](#) або судового розгляду, такі документи повинні зберігатися до закінчення [перевірки](#) та передбаченого законом строку оскарження прийнятих за її результатами рішень та/або вирішення справи судом, але не менше строків, передбачених [пунктом 44.3 цієї статті](#).

44.5. У разі втрати, пошкодження або дострокового знищення документів, зазначених в [пунктах 44.1 і 44.3 цієї статті](#), платник податків зобов'язаний у п'ятиденний строк з дня такої події письмово повідомити контролюючий орган за місцем обліку в порядку, встановленому цим Кодексом для подання податкової звітності, та контролюючий орган, яким було здійснено [митне оформлення](#) відповідної [митної декларації](#).

Платник податків зобов'язаний відновити втрачені документи протягом 90 календарних днів з дня, що настає за днем надходження повідомлення до контролюючого органу.

У разі неможливості проведення [перевірки](#) платника податків у випадках, передбачених цим підпунктом, терміни проведення таких перевірок переносяться до дати відновлення та надання документів до перевірки в межах визначених цим підпунктом строків.

44.6. У разі якщо до закінчення перевірки або у терміни, визначені в абзаці другому [пункту 44.7 цієї статті](#) платник податків не надає посадовим особам контролюючого органу, які проводять перевірку, документи (незалежно від причин такого ненадання, крім випадків [віймки](#) документів або іншого вилучення [правоохоронними органами](#)), що підтверджують показники, відображені таким платником податків у [податковій звітності](#), вважається, що такі документи були відсутні у такого платника податків на час складення такої звітності.

Якщо платник податків після закінчення перевірки та до прийняття рішення контролюючим органом за результатами такої перевірки надає документи, що підтверджують показники, відображені таким платником податків у податковій звітності, не надані під час перевірки (у випадках, передбачених абзацами другим і четвертим [пункту 44.7 цієї статті](#)), такі документи повинні бути враховані контролюючим органом під час розгляду ним питання про прийняття рішення.

44.7. У разі якщо посадова особа контролюючого органу, яка здійснює перевірку, відмовляється з будь-яких причин від врахування документів, наданих платником податків під час проведення перевірки, платник податків має право до закінчення перевірки надіслати листом з повідомленням про вручення та з описом вкладеного або надати безпосередньо до контролюючого органу, який призначив проведення перевірки, копії таких документів

(засвідчені печаткою платника податків (за наявності печатки) та підписом платника податків - фізичної особи або посадової особи платника податків - юридичної особи).

Протягом п'яти робочих днів з дня отримання акта перевірки [платник податків](#) має право надати до контролюючого органу, що призначив перевірку, документи, визначені в акті перевірки як відсутні.

У разі якщо під час проведення перевірки платник податків надає документи менше ніж за три дні до дня її завершення або коли надіслані у передбаченому абзацом першим цього пункту порядку документи надійшли до контролюючого органу менше ніж за три дні до дня завершення перевірки, проведення перевірки продовжується на строк, визначений [статтею 82 цього Кодексу](#).

У разі якщо надіслані у передбаченому абзацом першим цього пункту порядку документи надійшли до контролюючого органу після завершення перевірки або у разі надання таких документів відповідно до абзацу другого цього пункту, контролюючий орган має право не приймати рішення за результатами проведеної перевірки та призначити позапланову документальну перевірку такого платника податків.

44.8. Відокремлені підрозділи, які визначені платником окремого податку, повинні вести облік з такого податку за правилами, встановленими цим Кодексом.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 04.11.2011 р. N 4014-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 45. Податкова адреса

Експертний коментар

45.1. Платник податків - фізична особа зобов'язаний визначити свою податкову адресу.

Податковою адресою платника податків - фізичної особи визнається [місце її проживання](#), за яким вона береться на облік як платник податків у контролюючому органі.

Платник податків - фізична особа може мати одночасно не більше однієї податкової адреси.

45.2. Податковою адресою [юридичної особи](#) (відокремленого підрозділу юридичної особи) є [місцезнаходження](#) такої юридичної особи, відомості про що містяться у [Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців](#).

Податковою адресою підприємства, переданого у довірче управління, є місцезнаходження довірчого власника.

(Із змінами, внесеними згідно із Законом України від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

ГЛАВА 2. ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ

Стаття 46. Податкова декларація (розрахунок)

Науково-практичний коментар

46.1. Податкова декларація, розрахунок (далі - податкова декларація) - документ, що подається платником податків (у тому числі відокремленим підрозділом у випадках, визначених цим Кодексом) контролюючому органу у строки, встановлені законом, на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата податкового зобов'язання, чи документ, що свідчить про суми доходу, нарахованого (виплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, суми утриманого та/або сплаченого податку.

Митні декларації прирівнюються до податкових декларацій для цілей нарахування та/або сплати податкових зобов'язань.

Додатки до податкової декларації є її невід'ємною частиною.

46.2. **Платник податку на прибуток** подає разом з відповідною податковою декларацією квартальну або річну **фінансову звітність** (крім **малих підприємств**) у порядку, передбаченому для подання податкової декларації.

Платники податку на прибуток, малі підприємства, віднесені до таких відповідно до **Господарського кодексу України**, подають разом з річною податковою декларацією річну фінансову звітність у порядку, передбаченому для подання податкової декларації.

У складі фінансової звітності платник податків зазначає **тимчасові** та **постійні податкові різниці** за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну фінансову політику.

46.3. Якщо згідно з правилами, визначеними цим Кодексом, податкова звітність з окремого податку складається наростаючим підсумком, податкова декларація за результатами останнього **податкового періоду** року прирівнюється до річної податкової декларації. У такому разі річна податкова декларація не подається.

46.4. Якщо платник податків вважає, що форма податкової декларації, визначена центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, збільшує або зменшує його податкові зобов'язання, всупереч нормам цього Кодексу з такого **податку** чи **збору**, він має право зазначити цей факт у спеціально відведеному місці в податковій декларації.

У разі необхідності платник податків може подати разом з такою податковою декларацією доповнення до такої декларації, які складені за довільною формою, що вважатиметься невід'ємною частиною податкової декларації. Таке доповнення подається з поясненням мотивів його подання.

46.5. Форма податкової декларації встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

У такому ж порядку встановлюються форми податкових декларацій з **місцевих податків і зборів**, що є обов'язковими для застосування їх платниками (**податковими агентами**).

Форма декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації) встановлюється з урахуванням особливостей, визначених **пунктом 179.9 статті 179 цього Кодексу**.

Форма спрощеної податкової декларації, що передбачена **пунктом 49.2 статті 49 цього Кодексу**, та порядок переходу платників податків на подання такої декларації встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Форма, порядок та строки подання митної декларації, а також порядок прийняття контролюючим органом митної декларації визначаються з урахуванням вимог митного законодавства України.

Державні органи, які встановлюють відповідно до цього пункту форми податкових декларацій, зобов'язані оприлюднити такі форми для використання їх платниками податків.

46.6. Якщо в результаті запровадження нового податку або зміни правил оподаткування змінюються форми податкової звітності, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, який затвердив такі форми, зобов'язаний оприлюднити нові форми звітності.

До визначення нових форм декларацій (розрахунків), які набирають чинності для складання звітності за **податковий період**, що настає за податковим періодом, у якому відбулося їх оприлюднення, є чинними форми декларацій (розрахунків), чинні до такого визначення.

Після внесення змін до нормативно-правових актів з питань оподаткування центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, повинен здійснити заходи, пов'язані з оприлюдненням та застосуванням таких змін.

Вимоги **статей 46 - 50 цього Кодексу** не поширюються на декларування товарів (продукції), ввезених на **митну територію України** або вивезених з неї відповідно до митного законодавства України (крім випадків, визначених у цих статтях), а також на декларування відрахувань до соціальних фондів та інше інформаційне декларування, яке містить економічні відомості про суб'єктів оподаткування, що не стосуються обчислення податків.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI,
від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 47. Особи, які несуть відповідальність за складення податкової звітності

Науково-практичний коментар

47.1. Відповідальність за неподання, порушення порядку заповнення документів податкової звітності, порушення строків їх подання контролюючим органам, недостовірність інформації, наведеної у зазначених документах, несуть:

47.1.1. **юридичні особи, постійні представництва** нерезидентів, які відповідно до цього Кодексу визначені платниками податків, а також їх посадові особи.

Відповідальність за порушення податкового законодавства відокремленим підрозділом юридичної особи несе юридична особа, до складу якої він входить;

47.1.2. фізичні особи - платники податків та їх законні чи уповноважені **представники** у випадках, передбачених законом;

47.1.3. **податкові агенти**.

Стаття 48. Складення податкової декларації

Науково-практичний коментар

48.1. **Податкова декларація** складається за формою, затвердженою в порядку, визначеному положеннями **пункту 46.5 статті 46 цього Кодексу** та чинному на час її подання.

Форма податкової декларації повинна містити необхідні обов'язкові реквізити і відповідати нормам та змісту відповідних податку та збору.

48.2. Обов'язкові реквізити - це інформація, яку повинна містити форма податкової декларації та за відсутності якої документ втрачає визначений цим Кодексом статус із настанням передбачених законом юридичних наслідків.

48.3. Податкова декларація повинна містити такі обов'язкові реквізити:

тип документа (звітний, уточнюючий, звітний новий);

звітний (**податковий**) період, за який подається податкова декларація;

звітний (податковий) період, що уточнюється (для уточнюючого розрахунку);

повне найменування (прізвище, ім'я, по батькові) платника податків згідно з реєстраційними документами;

код платника податків згідно з **Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України** або податковий номер;

реєстраційний номер **облікової картки** платника податків або серію та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті);

місцезнаходження (місце проживання) платника податків;

найменування контролюючого органу, до якого подається звітність;

дата подання звіту (або дата заповнення - залежно від форми);

ініціали, прізвища та реєстраційні номери облікових карток або інші відомості, визначені в абзаці сьомому цього пункту, посадових осіб платника податків;

підписи платника податку - фізичної особи та/або посадових осіб платника податку, визначених цим Кодексом, засвідчені печаткою платника податку (за наявності).

48.4. У окремих випадках, коли це відповідає сутності податку або збору та є необхідним для його адміністрування, форма податкової декларації додатково може містити такі обов'язкові реквізити:

відмітка про звітування за спеціальним режимом;

код виду економічної діяльності (**КВЕД**);

код органу місцевого самоврядування за КОАТУУ;

індивідуальний податковий номер та номер [свідоцтва про реєстрацію платника податку на додану вартість](#) згідно з даними [реєстру платників податку на додану вартість](#) за звітний (податковий) період.

48.5. [Податкова декларація](#) повинна бути підписана:

48.5.1. керівником платника податків або уповноваженою особою, а також особою, яка відповідає за ведення [бухгалтерського обліку](#) та подання податкової декларації до контролюючого органу. У разі ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації безпосередньо керівником платника податку така податкова декларація підписується таким керівником;

Достатнім підтвердженням справжності документа податкової звітності є наявність оригіналу підпису уповноваженої особи на документі у паперовій формі або наявність в [електронному документі електронного цифрового підпису](#) платника податку.

48.5.2. фізичною особою - платником податків або його законним [представником](#);

48.5.3. особою, відповідальною за ведення [бухгалтерського обліку](#) та подання податкової декларації згідно із [договором про спільну діяльність](#) або [угодою про розподіл продукції](#).

48.6. Якщо податкова декларація подається [податковими агентами - юридичними особами](#), вона повинна бути підписана керівником такого агента та особою, яка відповідає за ведення [бухгалтерського обліку](#) та подання податкової декларації такого агента, а якщо податковим агентом є платник податків - фізична особа - таким платником податків.

48.7. Податкова звітність, складена з порушенням норм цієї статті, не вважається податковою декларацією, крім випадків, встановлених [пунктом 46.4 статті 46 цього Кодексу](#).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 49. Подання податкової декларації до контролюючих органів

[Експертний](#)

[коментар](#)

[Науково-практичний коментар](#)

49.1. [Податкова декларація](#) подається за звітний період в установлені цим Кодексом строки контролюючому органу, в якому перебуває на обліку платник податків.

49.2. Платник податків зобов'язаний за кожний встановлений цим Кодексом звітний період подавати податкові декларації щодо кожного окремого податку, платником якого він є, відповідно до цього Кодексу незалежно від того, чи провадив такий платник податку [господарську діяльність](#) у звітному періоді.

[Платники податку на прибуток](#) підприємств, які оподатковуються за ставкою нуль відсотків відповідно до [пункту 154.6 статті 154 цього Кодексу](#), подають контролюючим органам декларації (розрахунки) з податку на прибуток підприємств за спрощеною формою у порядку, встановленому цим Кодексом.

49.3. Податкова декларація подається за вибором платника податків, якщо інше не передбачено цим Кодексом, в один із таких способів:

а) особисто платником податків або уповноваженою на це особою;

б) надсилається поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення;

в) засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством.

49.4. Платники податків, що належать до великих та середніх підприємств, подають [податкові декларації](#) до контролюючого органу в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації [електронного підпису](#) підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством.

49.4¹. Акредитований центр сертифікації ключів центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, безоплатно надає особам, які мають намір подавати податкову декларацію в електронній формі, послуги у сфері електронного цифрового підпису.

49.5. У разі надсилання податкової декларації поштою, платник податку зобов'язаний здійснити таке відправлення на адресу відповідного контролюючого органу не пізніше ніж за десять днів до закінчення граничного строку подання податкової декларації, визначеного цією статтею, а при поданні податкової звітності в електронній формі, - не пізніше закінчення останньої години дня, в якому спливає такий граничний строк.

49.6. У разі втрати або зіпсуття [поштового відправлення](#) чи затримки його вручення контролюючому органу з вини [оператора поштового зв'язку](#), такий оператор несе відповідальність відповідно до [закону](#). У такому разі платник податків звільняється від будь-якої відповідальності за неподання або несвоєчасне подання такої податкової декларації.

Платник податків протягом п'яти робочих днів з дня отримання повідомлення про втрату або зіпсуття поштового відправлення зобов'язаний надіслати поштою або надати особисто (за його вибором) контролюючому органу другий примірник податкової декларації разом з копією повідомлення про втрату або зіпсуття поштового відправлення.

49.7. Незалежно від факту втрати або зіпсуття такого [поштового відправлення](#) чи затримки його вручення платник податків зобов'язаний сплатити суму податкового зобов'язання, самостійно визначену ним у такій податковій декларації, протягом строків, установлених цим Кодексом.

49.8. Прийняття [податкової декларації](#) є обов'язком контролюючого органу. Під час прийняття податкової декларації уповноважена посадова особа контролюючого органу, в якому перебуває на обліку платник податків, зобов'язана перевірити наявність та достовірність заповнення всіх обов'язкових реквізитів, передбачених [пунктами 48.3 та 48.4 статті 48 цього Кодексу](#). Інші показники, зазначені в податковій декларації платника податків, до її прийняття перевірці не підлягають.

49.9. За умови дотримання платником податків вимог цієї статті посадова особа контролюючого органу, в якому перебуває на обліку платник податків, зобов'язана зареєструвати податкову декларацію платника датою її фактичного отримання контролюючим органом.

За умови дотримання вимог, встановлених [статтями 48 і 49 цього Кодексу](#) податкова декларація, надана платником, також вважається прийнятою:

49.9.1. за наявності на всіх аркушах, з яких складається податкова декларація та, за бажанням платника податків, на її копії, відмітки (штампу) контролюючого органу, яким отримана податкова декларація, із зазначенням дати її отримання, або квитанції про отримання податкової декларації у разі її подання засобами електронного зв'язку, або поштового повідомлення з відміткою про вручення контролюючому органу, у разі надсилання податкової декларації поштою;

49.9.2. у разі, якщо контролюючий орган із дотриманням вимог [пункту 49.11 цієї статті](#) не надає платнику податків повідомлення про відмову у прийнятті податкової декларації або у випадках, визначених цим пунктом, не надсилає його платнику податків у встановлений цією статтею строк.

49.10. Відмова посадової особи контролюючого органу прийняти податкову декларацію з будь-яких причин, не визначених цією статтею, у тому числі висунення будь-яких не визначених цією статтею передумов щодо такого прийняття (включаючи зміну показників такої податкової декларації, зменшення або скасування від'ємного значення [об'єктів оподаткування](#), сум бюджетних відшкодувань, незаконного збільшення податкових зобов'язань тощо) забороняється.

49.11. У разі подання платником податків до контролюючого органу податкової декларації, заповненої з порушенням вимог [пунктів 48.3 та 48.4 статті 48 цього Кодексу](#), такий контролюючий орган зобов'язаний надати такому платнику податків письмове повідомлення про відмову у прийнятті його податкової декларації із зазначенням причин такої відмови:

49.11.1. у разі отримання такої [податкової декларації](#), надісланої поштою або засобами електронного зв'язку, - протягом п'яти робочих днів з дня її отримання;

49.11.2. у разі отримання такої податкової декларації особисто від платника податку або його [представника](#) - протягом трьох робочих днів з дня її отримання.

49.12. У разі отримання відмови контролюючого органу у прийнятті податкової декларації платник податків має право:

49.12.1. подати податкову декларацію та сплатити штраф у разі порушення строку її подання;

49.12.2. оскаржити рішення контролюючого органу у порядку, передбаченому [статтею 56 цього Кодексу](#).

49.13. У разі якщо в установленому законодавством порядку буде встановлено факт неправомірної відмови контролюючим органом (посадовою особою) у прийнятті податкової декларації, остання вважається прийнятою у день її фактичного отримання контролюючим органом.

49.14. За кожною заявою платника податків щодо порушення посадовою особою контролюючого органу цієї статті в обов'язковому порядку проводиться службове розслідування відповідно до закону.

За результатами такого розслідування винна посадова особа контролюючого органу притягується до відповідальності відповідно до закону.

49.15. Податкова декларація, надіслана платником податків або його представником поштою або засобами електронного зв'язку, вважається неподаною за умови її заповнення з порушенням норм [пунктів 48.3 і 48.4 статті 48 цього Кодексу](#) та надсилання контролюючим органом платнику податків письмової відмови у прийнятті його податкової декларації.

49.16. Незалежно від наявності відмови у прийнятті податкової декларації платник податків зобов'язаний погасити податкове зобов'язання, самостійно визначене ним у такій податковій декларації, протягом строків, установлених цим Кодексом.

49.17. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інформатизації, формування і використання національних електронних інформаційних ресурсів, впроваджує та утримує автоматизовану систему "Єдине вікно подання електронної звітності" для надання послуг з подання за допомогою мережі Інтернет в електронному вигляді звітності, обов'язковість подання якої встановлено законодавством, до міністерств, інших органів державної влади та фондів загальнообов'язкового державного страхування.

Автоматизована система "Єдине вікно подання електронної звітності" повинна забезпечувати підтримку роботи засобів електронного цифрового підпису всіх акредитованих центрів сертифікації ключів, що працюють на ринку України відповідно до чинного законодавства.

Опис форматів (стандартів), структура електронних документів, що забезпечує подання електронної звітності до автоматизованої системи "Єдине вікно подання електронної звітності", повинні розміщуватися та підтримуватися в актуальному стані на безоплатній для користувачів основі на загальнодоступних інформаційних ресурсах центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, та тих органів державної влади, до яких обов'язковість подання звітності встановлена законодавством.

Автоматизована система "Єдине вікно подання електронної звітності" та всі її компоненти є державною власністю.

За допомогою автоматизованої системи "Єдине вікно подання електронної звітності" або її компонентів можуть надаватися інші послуги.

49.18. Податкові декларації, крім випадків, передбачених цим Кодексом, подаються за базовий звітний (податковий) період, що дорівнює:

49.18.1. календарному місяцю (у тому числі в разі сплати місячних авансових внесків) - протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця;

49.18.2. календарному кварталу або календарному півріччю (у тому числі в разі сплати квартальних або піврічних авансових внесків) - протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу (півріччя);

49.18.3. календарному року, крім випадків, передбачених підпунктами 49.18.4 та 49.18.5 цього пункту - протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року;

49.18.4. календарному року для платників податку на доходи фізичних осіб - до 1 травня року, що настає за звітним, крім випадків, передбачених розділом IV цього Кодексу;

49.18.5. календарному року для платників податку на доходи фізичних осіб - підприємців - протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року.

49.19. Якщо податкова декларація за квартал, півріччя, три квартали або рік розраховується наростаючим підсумком на підставі показників базових податкових періодів, з яких

складаються такі квартал, півріччя, три квартали або рік (без урахування авансових внесків), згідно з відповідним розділом цього Кодексу, зазначена податкова декларація подається у строки, визначені [пунктом 49.18 цієї статті](#) для такого базового звітного (податкового) періоду.

Для цілей цього Кодексу під терміном "базовий звітний (податковий) період" слід розуміти перший звітний (податковий) період року, визначений відповідним розділом цього Кодексу.

49.20. Якщо останній день строку подання податкової декларації припадає на [вихідний або святковий день](#), то останнім днем строку вважається операційний (банківський) день, що настає за вихідним або святковим днем.

Граничні строки подання податкової декларації можуть бути збільшені за правилами та на підставах, які передбачені цим Кодексом.

49.21. Якщо згідно з відповідним розділом цього Кодексу з питань окремого податку, збору звітний ([податковий](#)) період не встановлено, податкова декларація подається та податкове зобов'язання сплачується у строки, передбачені цим пунктом для місячного базового звітного (податкового) періоду, крім випадків, коли подання [податкової декларації](#) не передбачено таким розділом цього Кодексу.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.04.2012 р. N 4661-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI,
від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 50. Внесення змін до податкової звітності

Науково-практичний коментар

50.1. У разі якщо у майбутніх [податкових періодах](#) (з урахуванням строків давності, визначених [статтею 102 цього Кодексу](#)) платник податків самостійно (у тому числі за результатами електронної перевірки) виявляє помилки, що містяться у раніше поданій ним [податковій декларації](#) (крім обмежень, визначених цією статтею), він зобов'язаний надіслати уточнюючий розрахунок до такої податкової декларації за формою чинного на час подання уточнюючого розрахунку.

Платник податків має право не подавати такий розрахунок, якщо відповідні уточнені показники зазначаються ним у складі податкової декларації за будь-який наступний податковий період, протягом якого такі помилки були самостійно (у тому числі за результатами електронної перевірки) виявлені.

Платник податків, який самостійно (у тому числі за результатами електронної перевірки) виявляє факт заниження податкового зобов'язання минулих податкових періодів, зобов'язаний, за винятком випадків, установлених [пунктом 50.2 цієї статті](#):

а) або надіслати уточнюючий розрахунок і сплатити суму недоплати та штраф у розмірі трьох відсотків від такої суми до подання такого уточнюючого розрахунку;

б) або відобразити суму недоплати у складі декларації з цього податку, що подається за податковий період, наступний за періодом, у якому виявлено факт заниження податкового зобов'язання, збільшену на суму штрафу у розмірі п'яти відсотків від такої суми, з відповідним збільшенням загальної суми грошового зобов'язання з цього податку.

Якщо після подачі декларації за звітний період платник податків подає нову декларацію з виправленими показниками до закінчення граничного строку подання декларації за такий самий звітний період, то штрафи, визначені у цьому пункті, не застосовуються.

50.2. Платник податків під час проведення документальних планових та позапланових перевірок не має права подавати уточнюючі розрахунки до поданих ним раніше [податкових декларацій](#) за будь-який звітний (податковий) період з відповідного податку і збору, який перевіряється контролюючим органом.

Це правило не поширюється на випадки, встановлені [статтею 177 цього Кодексу](#).

50.3. У разі якщо платник податків подає уточнюючий розрахунок до податкової декларації, поданої за період, що перевірявся, або не подає уточнюючий розрахунок протягом 20 робочих днів після дати складення довідки про проведення електронної перевірки, якою встановлено порушення податкового законодавства, відповідний контролюючий орган має право на проведення [позапланової перевірки](#) платника податків за відповідний період.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 51. Подання відомостей про суми виплачених доходів платникам податків - фізичним особам

Науково-практичний коментар

51.1. [Податковий агент](#) зобов'язаний подавати у строки, встановлені цим Кодексом для податкового кварталу, податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь [платників податків](#), а також сум нарахованого та утриманого з них податку контролюючому органу за місцем свого обліку.

51.2. У визначених цим Кодексом випадках розрахунки подаються в електронному вигляді.

ГЛАВА 3. ПОДАТКОВІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

Стаття 52. Податкова консультація

Експертний коментар

52.1. За зверненням платників податків контролюючі органи надають безоплатно консультації з питань практичного використання окремих норм податкового законодавства протягом 30 календарних днів, що настають за днем отримання такого звернення даним контролюючим органом.

52.2. [Податкова консультація](#) має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.

52.3. За вибором платника податків консультація надається в усній, письмовій або електронній формі.

(зміни, внесені абзацами [четвертим - п'ятим підпункту 11 розділу I Закону України від 07.07.2011 р. N 3609-VI](#), у частині запровадження електронної форми податкової консультації набувають чинності з

01.01.2012 р.)

52.4. Консультації надаються контролюючими органами.

52.5. Контролюючі органи мають право надавати консультації виключно з тих питань, що належать до їх повноважень.

52.6. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, проводить періодичне узагальнення податкових консультацій, які стосуються значної кількості платників податків або значної суми податкових зобов'язань, та затверджує наказом [узагальнюючі податкові консультації](#), які підлягають оприлюдненню, у тому числі за допомогою Інтернет-ресурсів.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI,
від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 53. Наслідки застосування податкових консультацій

Експертний коментар

53.1. Не може бути притягнуто до відповідальності платника податків, який діяв відповідно до податкової консультації, наданої йому у письмовій або електронній формі, а також [узагальнюючої податкової консультації](#), зокрема, на підставі того, що у майбутньому така податкова консультація або узагальнююча податкова консультація була змінена або скасована.

53.2. Виключено.

53.3. Платник податків може оскаржити до суду як правовий акт індивідуальної дії податкову консультацію контролюючого органу, викладену в письмовій або електронній формі, яка, на думку такого платника податків, суперечить нормам або змісту відповідного податку чи збору.

Визнання судом такої податкової консультації недійсною є підставою для надання нової податкової консультації з урахуванням висновків суду.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р.
N 3609-VI)

(зміни, внесені [підпунктом 12 розділу I Закону України від 07.07.2011 р. N 3609-VI](#), щодо запровадження електронної форми податкової консультації набувають чинності з 01.01.2012 р.)

ГЛАВА 4. ВИЗНАЧЕННЯ СУМИ ПОДАТКОВИХ ТА/АБО ГРОШОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПЛАТНИКА ПОДАТКІВ, ПОРЯДОК ЇХ СПЛАТИ ТА ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ

Стаття 54. Визначення сум податкових та грошових зобов'язань

Науково-практичний коментар

54.1. Крім випадків, передбачених податковим законодавством, **платник податків** самостійно обчислює суму податкового та/або грошового зобов'язання та/або пені, яку зазначає у **податковій (митній)** декларації або уточнюючому розрахунку, що подається контролюючому органу у строки, встановлені цим Кодексом. Така сума грошового зобов'язання та/або пені вважається узгодженою.

54.2. Грошове зобов'язання щодо суми податкових зобов'язань з податку, що підлягає утриманню та сплаті (перерахуванню) до бюджету в разі нарахування/виплати доходу на користь платника податку - фізичної особи, вважається узгодженим **податковим агентом** або платником податку, який отримує доходи не від податкового агента, в момент виникнення податкового зобов'язання, який визначається за календарною датою, встановленою **розділом IV цього Кодексу** для граничного строку сплати податку до відповідного бюджету.

54.3. Контролюючий орган зобов'язаний самостійно визначити суму грошових зобов'язань, зменшення (збільшення) суми бюджетного відшкодування та/або зменшення (збільшення) від'ємного значення **об'єкта оподаткування податком на прибуток** або від'ємного значення суми **податку на додану вартість** платника податків, передбачених цим Кодексом або іншим законодавством, якщо:

54.3.1. платник податків не подає в установлені строки податкову (митну) декларацію;

54.3.2. дані перевірок результатів діяльності платника податків, крім електронної перевірки, свідчать про заниження або завищення суми його податкових зобов'язань, суми бюджетного відшкодування та/або від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість платника податків, заявлених у податкових (митних) деклараціях, уточнюючих розрахунках;

54.3.3. згідно з податковим та іншим законодавством особою, відповідальною за нарахування сум податкових зобов'язань з окремого **податку** або **збору**, застосування **штрафних (фінансових) санкцій** та пені, у тому числі за порушення у сфері **зовнішньоекономічної діяльності**, є контролюючий орган;

54.3.4. рішенням суду, що набрало законної сили, особу визнано винною в **ухиленні від сплати податків**;

54.3.5. дані перевірок щодо утримання податків у джерела виплати, в тому числі **податкового агента**, свідчать про порушення правил нарахування, утримання та сплати до відповідних бюджетів податків і зборів, передбачених цим Кодексом, у тому числі **податку на доходи фізичних осіб** таким податковим агентом;

54.3.6. результати митного контролю, отримані після закінчення процедури **митного оформлення** та випуску товарів, свідчать про заниження або завищення податкових зобов'язань, визначених платником податків у **митних деклараціях**.

54.4. У разі надходження від уповноважених органів іноземних держав документально підтверджених відомостей щодо **країни походження**, вартісних, кількісних або якісних характеристик, які мають значення для оподаткування товарів і предметів при ввезенні (пересиланні) на **митну територію України** або територію **вільної митної зони** або вивезенні (пересиланні) товарів і предметів з митної території України або території вільної митної зони, які відрізняються від задекларованих під час митного оформлення, контролюючий

орган має право самостійно визначити **базу оподаткування** та податкові зобов'язання платника податків шляхом проведення дій, визначених **пунктом 54.3 цієї статті**, на підставі відомостей, зазначених у таких документах.

54.5. Якщо згідно з нормами цієї статті сума грошового зобов'язання розраховується контролюючим органом, платник податків не несе відповідальності за своєчасність, достовірність і повноту нарахування такої суми, проте несе відповідальність за своєчасне та повне погашення нарахованого узгодженого грошового зобов'язання і має право оскаржити зазначену суму в **порядку**, встановленому цим Кодексом.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 07.06.2012 р. N 4915-VI, від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 55. Скасування рішень контролюючих органів

Експертний

коментар

Науково-практичний коментар

55.1. **Податкове повідомлення-рішення** про визначення суми грошового зобов'язання платника податків або будь-яке інше рішення контролюючого органу може бути скасоване контролюючим органом вищого рівня під час проведення процедури його адміністративного оскарження та в інших випадках у разі встановлення невідповідності таких рішень актам законодавства.

Абзац другий виключено.

55.2. Контролюючими органами вищого рівня є:

центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, - для контролюючих органів в Автономній Республіці Крим, містах Києві та Севастополі, областях, міжрегіональних територіальних органів та митниць;

контролюючі органи в Автономній Республіці Крим, містах Києві та Севастополі, областях, міжрегіональні територіальні органи - для державних податкових інспекцій, які їм підпорядковуються.

(Із змінами, внесеними згідно із законами України від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 56. Оскарження рішень контролюючих органів

Експертний

коментар

Науково-практичний коментар

56.1. Рішення, прийняті контролюючим органом, можуть бути оскаржені в адміністративному або судовому порядку.

56.2. У разі коли **платник податків** вважає, що контролюючий орган неправильно визначив суму грошового зобов'язання або прийняв будь-яке інше рішення, що суперечить законодавству або виходить за межі повноважень контролюючого органу, встановлених цим

Кодексом або іншими законами України, він має право звернутися до контролюючого органу вищого рівня із [скаргою](#) про перегляд цього рішення.

56.3. Скарга подається до контролюючого органу вищого рівня у письмовій формі (за потреби - з належним чином засвідченими копіями документів, розрахунками та доказами, які платник податків вважає за потрібне надати з урахуванням вимог пункту 44.6 статті 44 цього Кодексу) протягом 10 календарних днів, що настають за днем отримання платником податків податкового повідомлення-рішення або іншого рішення контролюючого органу, що оскаржується.

Скарги на рішення державних податкових інспекцій подаються до контролюючих органів в Автономній Республіці Крим, містах Києві та Севастополі, областях, міжрегіональних територіальних органів.

Скарги на рішення контролюючих органів в Автономній Республіці Крим, містах Києві та Севастополі, областях, міжрегіональних територіальних органів та митниць подаються до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

56.4. Під час процедури адміністративного оскарження обов'язок доведення того, що будь-яке нарахування, здійснене контролюючим органом у випадках, визначених цим Кодексом, або будь-яке інше рішення контролюючого органу є правомірним, покладається на контролюючий орган.

Обов'язок доведення правомірності нарахування або прийняття будь-якого іншого рішення контролюючим органом у судовому оскарженні встановлюється процесуальним законом.

56.5. Платник податків одночасно з поданням скарги контролюючому органу вищого рівня зобов'язаний письмово повідомляти контролюючий орган, яким визначено суму грошового зобов'язання або прийнято інше рішення, про оскарження його [податкового повідомлення-рішення](#) або будь-якого іншого рішення.

56.6. У разі коли контролюючий орган приймає рішення про повне або часткове незадоволення скарги платника податків, такий платник податків має право звернутися протягом 10 календарних днів, наступних за днем отримання рішення про результати розгляду скарги, зі скаргою до контролюючого органу вищого рівня.

56.7. У разі порушення платником податків вимог [пунктів 56.3](#) і [56.6](#) подані ним скарги не розглядаються та повертаються йому із зазначенням причин повернення.

56.8. Контролюючий орган, який [розглядає скаргу](#) платника податків, зобов'язаний прийняти вмотивоване рішення та надіслати його протягом 20 календарних днів, наступних за днем отримання скарги, на адресу платника податків поштою з повідомленням про вручення або надати йому під розписку.

56.9. Керівник (його заступник або інша уповноважена посадова особа) відповідного контролюючого органу може прийняти рішення про продовження строку розгляду скарги платника податків понад 20-денний строк, визначений у [пункті 56.8 цієї статті](#), але не більше 60 календарних днів, та письмово повідомити про це платника податків до закінчення строку, визначеного у [пункті 56.8 цієї статті](#).

Якщо вмотивоване рішення за скаргою платника податків не надсилається платнику податків протягом 20-денного строку або протягом строку, продовженого за рішенням керівника (його заступника або іншої уповноваженої посадової особи), така скарга вважається

повністю задоволеною на користь платника податків з дня, наступного за останнім днем зазначених строків.

Скарга вважається також повністю задоволеною на користь платника податків, якщо рішення керівника (його заступника або іншої уповноваженої посадової особи) про продовження строків її розгляду не було надіслано платнику податків до закінчення 20-денного строку, зазначеного в абзаці першому цього пункту.

56.10. Рішення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, прийняте за розглядом скарги платника податків, є остаточним і не підлягає подальшому адміністративному оскарженню, але може бути оскаржене в судовому порядку.

56.11. Не підлягає оскарженню грошове зобов'язання, самостійно визначене платником податків.

56.12. Якщо відповідно до цього Кодексу контролюючий орган самостійно визначає грошове зобов'язання платника податків за причинами, не пов'язаними із порушенням податкового законодавства, такий платник податків має право на адміністративне оскарження рішень контролюючого органу протягом 30 календарних днів, що настають за днем надходження [податкового повідомлення-рішення](#) (рішення) контролюючого органу.

56.13. У разі коли останній день строків, зазначених у цій статті, припадає на [вихідний](#) або [святковий день](#), останнім днем таких строків вважається перший робочий день, що настає за вихідним або святковим днем.

56.14. Строки подання скарги на податкове повідомлення-рішення або будь-яке інше рішення контролюючого органу можуть бути продовжені за правилами і на підставах, визначених [пунктом 102.6 статті 102](#) цього Кодексу.

56.15. Скарга, подана із дотриманням строків, визначених [пунктом 56.3 цієї статті](#), зупиняє виконання платником податків грошових зобов'язань, визначених у податковому повідомленні-рішенні (рішенні), на строк від дня подання такої скарги до контролюючого органу до дня закінчення процедури адміністративного оскарження.

Протягом зазначеного строку [податкові вимоги](#) з податку, що оскаржується, не надсилаються, а сума грошового зобов'язання, що оскаржується, вважається неузгодженою.

56.16. Днем подання скарги вважається день фактичного отримання скарги відповідним контролюючим органом, а в разі надсилання скарги поштою - дата отримання відділенням поштового зв'язку від платника податків [поштового відправлення](#) із скаргою, яка зазначена відділенням поштового зв'язку в повідомленні про вручення поштового відправлення або на конверті.

56.17. Процедура адміністративного оскарження закінчується:

56.17.1. днем, наступним за останнім днем строку, передбаченого для подання скарги на [податкове повідомлення-рішення](#) або будь-яке інше рішення відповідного контролюючого органу у разі, коли така скарга не була подана у зазначений строк;

56.17.2. днем отримання платником податків рішення відповідного контролюючого органу про повне задоволення скарги;

56.17.3. днем отримання платником податків рішення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику;

56.17.4. виключено;

56.17.5. днем звернення платника податків до контролюючого органу із заявою про [розстрочення, відстрочення](#) грошових зобов'язань що оскаржувались.

День закінчення процедури адміністративного оскарження вважається днем узгодження грошового зобов'язання платника податків.

56.18. З урахуванням строків давності, визначених [статтею 102 цього Кодексу](#), платник податків має право оскаржити в суді податкове повідомлення-рішення або інше рішення контролюючого органу про нарахування грошового зобов'язання у будь-який момент після отримання такого рішення.

Рішення контролюючого органу, оскаржене в судовому порядку, не підлягає адміністративному оскарженню.

Процедура адміністративного оскарження вважається досудовим порядком вирішення спору.

При зверненні платника податків до суду з позовом щодо визнання недійсним рішення контролюючого органу грошове зобов'язання вважається неузгодженим до дня набрання судовим рішенням законної сили.

56.19. У разі коли до подання позовної заяви проходила процедура адміністративного оскарження, платник податків має право оскаржити в суді [податкове повідомлення-рішення](#) або інше рішення контролюючого органу про нарахування грошового зобов'язання протягом місяця, що настає за днем закінчення процедури адміністративного оскарження відповідно до [пункту 56.17 цієї статті](#).

56.20. Вимоги до оформлення скарги, [порядок](#) подання та розгляду скарг встановлюється центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

56.21. У разі коли норма цього Кодексу чи іншого нормативно-правового акта, виданого на підставі цього Кодексу, або коли норми різних законів чи різних нормативно-правових актів, або коли норми одного і того ж нормативно-правового акта суперечать між собою та припускають неоднозначне (множинне) трактування прав та обов'язків платників податків або контролюючих органів, внаслідок чого є можливість прийняти рішення на користь як платника податків, так і контролюючого органу, рішення приймається на користь платника податків.

56.22. Якщо платник податків оскаржує рішення контролюючого органу в адміністративному порядку та/або до суду, повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення щодо ухилення від сплати податків не може ґрунтуватися виключно на цьому рішенні контролюючого органу до закінчення процедури адміністративного оскарження або до остаточного вирішення справи судом.

Початок [досудового розслідування](#) стосовно платника податків або повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення його службовим (посадовим) особам не може бути підставою для зупинення провадження у справі або залишення без розгляду скарги (позову) такого платника податків, поданої до суду в межах процедури оскарження рішень контролюючих органів.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 13.04.2012 р. N 4652-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 57. Строки сплати податкового зобов'язання

Науково-практичний коментар

57.1. Платник податків зобов'язаний самостійно сплатити суму податкового зобов'язання, зазначену у поданій ним [податковій декларації](#), протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку, передбаченого цим Кодексом для подання податкової декларації, крім випадків, встановлених цим Кодексом.

[Податковий агент](#) зобов'язаний сплатити суму податкового зобов'язання (суму нарахованого (утриманого) податку), самостійно визначеного ним з доходу, що виплачується на користь платника податку - фізичної особи та за рахунок такої виплати, у строки, передбачені цим Кодексом.

Суму податкового зобов'язання, визначену у [митній декларації](#), платник податків зобов'язаний сплатити до/або на день подання [митної декларації](#).

Платники податку на прибуток (крім новостворених, виробників сільськогосподарської продукції, неприбуткових установ (організацій) та платників податків, у яких доходи, що враховуються при визначенні об'єкта оподаткування, за останній річний звітний податковий період не перевищують 10 мільйонів гривень) щомісяця сплачують авансовий внесок з податку на прибуток у порядку і в строки, які встановлені для місячного податкового періоду, у розмірі не менше 1/12 нарахованої до сплати суми податку за попередній звітний (податковий) рік без подання податкової декларації.

На суму сплачених авансових внесків з податку на прибуток при виплаті дивідендів відповідно до пункту 153.3 статті 153 цього Кодексу (в тому числі за наслідками попередніх звітних (податкових) періодів) зменшується сума авансових внесків з податку на прибуток, визначених цим пунктом.

Якщо сума авансових внесків з податку на прибуток, сплачена при виплаті дивідендів відповідно до пункту 153.3 статті 153 цього Кодексу, перевищує суму авансових внесків з податку на прибуток, визначених цим пунктом, сума перевищення зараховується у зменшення авансових внесків, визначених цим пунктом, у наступних звітних місяцях до повного її погашення.

Платники податку, які зареєстровані протягом звітного (податкового) року (новостворені), сплачують податок на прибуток на підставі річної податкової декларації за період діяльності у звітному (податковому) році без подання податкової декларації за звітні (податкові) періоди (календарний квартал, півріччя та дев'ять місяців) та не сплачують авансового внеску.

Платники податку, у яких доходи, що враховуються при визначенні об'єкта оподаткування, за останній річний звітний (податковий) період не перевищують 10 мільйонів гривень, та неприбуткові установи (організації) сплачують податок на прибуток на підставі податкової декларації, яку подають до контролюючих органів за звітний (податковий) рік і не сплачують авансових внесків.

У разі якщо платник податку, який сплачує авансовий внесок, за підсумками першого кварталу звітного (податкового) року не отримав прибуток або отримав збиток, він має право подати податкову декларацію та фінансову звітність за перший квартал. Такий платник податку авансових внесків у другому - четвертому кварталах звітного (податкового) року не здійснює, а податкові зобов'язання визначає на підставі податкової декларації за підсумками першого півріччя, трьох кварталів та за рік, яка подається до контролюючого органу в порядку, передбаченому цим Кодексом.

Платник податку, який за підсумками минулого звітного (податкового) року не отримав прибутку або отримав збиток, податкові зобов'язання не нараховував і не мав базового показника для визначення авансових внесків у наступному році, а за підсумками першого кварталу отримує прибуток, має подати податкову декларацію за перше півріччя, три квартали звітного (податкового) року та за звітний (податковий) рік для нарахування та сплати податкових зобов'язань.

У складі річної податкової декларації платником податку подається розрахунок щомісячних авансових внесків, які мають сплачуватися у наступні дванадцять місяців. Визначена в розрахунку сума авансових внесків вважається узгодженою сумою грошових зобов'язань.

При цьому дванадцятимісячний період для сплати авансових внесків визначається починаючи з березня поточного звітного (податкового) року по лютий наступного звітного (податкового) року включно.

Форма розрахунку, передбачена у цьому пункті, затверджується у порядку, встановленому цим Кодексом.

Податкова декларація та розрахунок щомісячних авансових внесків за базовий звітний (податковий) рік подаються протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року.

57.2. У разі коли відповідно до цього Кодексу або інших законів України контролюючий орган самостійно визначає податкове зобов'язання платника податків з причин, не пов'язаних з порушенням податкового законодавства, такий платник податків зобов'язаний сплатити нараховану суму податкового зобов'язання у строки, визначені в цьому Кодексі та в [статті 297 Митного кодексу України](#), а якщо такі строки не визначено, - протягом 30 календарних днів, що настають за днем отримання [податкового повідомлення-рішення](#) про таке нарахування.

57.3. У разі визначення грошового зобов'язання контролюючим органом за підставами, зазначеними у [підпунктах 54.3.1 - 54.3.6 пункту 54.3 статті 54 цього Кодексу](#), платник податків зобов'язаний сплатити нараховану суму грошового зобов'язання протягом 10 календарних днів, що настають за днем отримання податкового повідомлення-рішення, крім випадків, коли протягом такого строку такий платник податків розпочинає процедуру [оскарження рішення контролюючого органу](#).

У разі оскарження рішення контролюючого органу про нараховану суму грошового зобов'язання платник податків зобов'язаний самостійно погасити узгоджену суму, а також пеню та штрафні санкції за їх наявності протягом 10 календарних днів, наступних за днем такого узгодження.

57.4. Пеня та штрафні санкції, нараховані на суму грошового зобов'язання (її частку), скасовану за результатами адміністративного чи судового оскарження, також підлягають скасуванню, а якщо такі пеня та санкції були сплачені, вони підлягають зарахуванню в

рахунок погашення [податкового боргу](#), грошових зобов'язань або поверненню в порядку, встановленому [статтею 43](#) цього Кодексу.

57.5. Фізичні особи - платники податків повинні сплачувати [податки](#) і [збори](#), що встановлені цим Кодексом, через установи [банків](#) та поштові відділення.

У разі коли зазначені особи проживають у сільській (селищній) місцевості, вони можуть сплачувати податки і збори через каси сільських (селищних) рад за квитанцією про прийняття податків і зборів, [форма](#) якої встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 07.06.2012 р. N 4915-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI,
від 04.07.2013 р. N 403-VII)

Стаття 58. Податкове повідомлення-рішення

[Експертний](#)

[коментар](#)

[Науково-практичний коментар](#)

58.1. У разі коли сума грошового зобов'язання платника податків, передбаченого податковим або іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, розраховується контролюючим органом відповідно до [статті 54](#) цього Кодексу (крім декларування товарів, передбаченого для громадян), або у разі коли за результатами перевірки контролюючий орган встановлює факт невідповідності суми бюджетного відшкодування сумі, заявленій у [податковій декларації](#), або зменшує розмір задекларованого від'ємного значення [об'єкта оподаткування податком на прибуток](#) або від'ємного значення суми [податку на додану вартість](#), розрахованого платником податків відповідно до [розділу V](#) цього Кодексу, такий контролюючий орган надсилає (вручає) платнику податків податкове повідомлення-рішення.

Податкове повідомлення-рішення містить підставу для такого нарахування (зменшення) податкового зобов'язання та/або зменшення (збільшення) суми бюджетного відшкодування та/або зменшення від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість; посилання на норму цього Кодексу та/або іншого закону, контроль за виконанням якого покладено на контролюючі органи, відповідно до якої був зроблений розрахунок або перерахунок грошових зобов'язань платника податків; суму грошового зобов'язання, що повинен сплатити платник податку; суму зменшеного (збільшеного) бюджетного відшкодування та/або зменшення від'ємного значення результатів господарської діяльності або від'ємного значення суми податку на додану вартість; граничні строки сплати грошового зобов'язання та/або строки виправлення платником податків показників [податкової звітності](#); попередження про наслідки несплати грошового зобов'язання або внесення виправлень до показників податкової звітності в установленій строк; граничні строки, передбачені цим Кодексом для оскарження податкового повідомлення-рішення.

До податкового повідомлення-рішення додається розрахунок податкового зобов'язання та [штрафних \(фінансових\) санкцій](#).

[Форма](#) та [порядок](#) надіслання податкового повідомлення-рішення і розрахунку грошового зобов'язання визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

58.2. Податкове повідомлення-рішення надсилається (вручається) за кожним окремим податком, збором та/або разом із штрафними санкціями, передбаченими цим Кодексом, а також за кожною штрафною (фінансовою) санкцією за порушення норм іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на такий контролюючий орган, та/або пенею за порушення строків розрахунків у сфері [зовнішньоекономічної діяльності](#).

У разі зменшення (збільшення) контролюючим органом суми бюджетного відшкодування та/або зменшення від'ємного значення [об'єкта оподаткування податком на прибуток](#) або від'ємного значення суми [податку на додану вартість](#) платнику податків надсилаються (вручаються) окремі податкові повідомлення-рішення.

Контролюючий орган веде реєстр виданих податкових повідомлень-рішень щодо окремих платників податків.

58.3. Податкове повідомлення-рішення вважається надісланим (врученим) платнику податків, якщо його передано посадовій особі такого платника податків під розписку або надіслано листом з повідомленням про вручення.

Податкове повідомлення-рішення вважається надісланим (врученим) фізичній особі, якщо його вручено їй особисто чи її законному [представникові](#) або надіслано на адресу за [місцем проживання](#) або останнього відомого її місцезнаходження фізичної особи з повідомленням про вручення. У такому самому порядку надсилаються [податкові вимоги](#) та рішення про результати розгляду скарг.

У разі коли пошта не може вручити платнику податків податкове повідомлення-рішення або податкові вимоги, або рішення про результати розгляду скарги через відсутність за місцезнаходженням посадових осіб, їх відмову прийняти податкове повідомлення-рішення або податкову вимогу, або рішення про результати розгляду скарги, незнаходження фактичного місця розташування ([місцезнаходження](#)) платника податків або з інших причин, податкове повідомлення-рішення або податкова вимога, або рішення про результати розгляду скарги вважаються врученими платнику податків у день, зазначений поштовою службою в повідомленні про вручення із зазначенням причин невручення.

У разі якщо вручити податкове повідомлення-рішення неможливо через помилку, допущену контролюючим органом, податкове повідомлення-рішення вважається таким, що не вручено платнику податків.

58.4. У разі коли судом за результатами розгляду кримінального провадження про кримінальне правопорушення, предметом якого є [податки, збори](#), винесено [обвинувальний вирок](#), що набрав законної сили, або винесено рішення про закриття кримінального провадження за [нереабілітуючими підставами](#), відповідний контролюючий орган зобов'язаний визначити податкові зобов'язання платника податків за податками та зборами, несплата податкових зобов'язань за якими встановлена [судовим рішенням](#), та прийняти податкове повідомлення-рішення про нарахування платнику таких податкових зобов'язань і застосування стосовно нього штрафних (фінансових) санкцій у розмірах, визначених цим Кодексом.

Складання та надсилання платнику податків податкового повідомлення-рішення за податковими зобов'язаннями платника податків за податками та зборами, несплата податкових зобов'язань за якими встановлена судовим рішенням, забороняється до набрання законної сили судовим рішенням у [кримінальному провадженні](#) або винесення ухвали про закриття такого кримінального провадження за [нереабілітуючими підставами](#).

Абзац другий цього пункту не застосовується, коли податкове повідомлення-рішення надіслане (вручене) до повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 13.04.2012 р. N 4652-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 59. Податкова вимога

Експертний

коментар

Науково-практичний коментар

59.1. У разі коли платник податків не сплачує узгодженої суми грошового зобов'язання в установлені законодавством строки, контролюючий орган надсилає (вручає) йому **податкову вимогу** в **порядку**, визначеному для надсилання (вручення) **податкового повідомлення-рішення**.

Податкова вимога не надсилається (не вручається), якщо загальна сума податкового боргу платника податків не перевищує двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. У разі збільшення загальної суми податкового боргу до розміру, що перевищує двадцять **неоподатковуваних мінімумів доходів громадян**, контролюючий орган надсилає (вручає) податкову вимогу такому платнику податків.

59.2. Виключено.

59.3. Податкова вимога надсилається не раніше першого робочого дня після закінчення граничного строку сплати суми грошового зобов'язання.

Податкова вимога повинна містити відомості про факт виникнення грошового зобов'язання та права **податкової застави**, розмір **податкового боргу**, який забезпечується податковою заставою, обов'язок погасити податковий борг та можливі наслідки його непогашення в установленій строк, попередження про опис **активів**, які відповідно до законодавства можуть бути предметом податкової застави, а також про можливі дату та час проведення публічних торгів з їх продажу.

59.4. Податкова вимога надсилається (вручається) також платникам податків, які самостійно подали **податкові декларації**, але не погасили суми податкових зобов'язань у встановлені цим Кодексом строки, без попереднього надсилання (вручення) **податкового повідомлення-рішення**.

59.5. У разі якщо у платника податків, якому надіслано (вручено) податкову вимогу, сума податкового боргу збільшується (зменшується), погашенню підлягає вся сума податкового боргу такого платника податку, що існує на день погашення.

У разі якщо після направлення (вручення) податкової вимоги сума податкового боргу змінилася, але податковий борг не був погашений в повному обсязі, податкова вимога додатково не надсилається (не вручається).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 60. Відкликання податкового повідомлення-рішення і податкової вимоги

Науково-практичний коментар

60.1. Податкове повідомлення-рішення або податкова вимога вважаються відкликаними, якщо:

60.1.1. сума податкового боргу самостійно погашається платником податків або органом стягнення;

60.1.2. контролюючий орган скасовує раніше прийняте податкове повідомлення-рішення про нарахування суми грошового зобов'язання або податкову вимогу;

60.1.3. контролюючий орган зменшує нараховану суму грошового зобов'язання раніше прийнятого податкового повідомлення-рішення або суму податкового боргу, визначену в податковій вимозі;

60.1.4. рішенням суду, що набрало законної сили, скасовується повідомлення-рішення контролюючого органу або сума податкового боргу, визначена в податковій вимозі;

60.1.5. рішенням суду, що набрало законної сили, зменшується сума грошового зобов'язання, визначена у податковому повідомленні-рішенні контролюючого органу, або сума податкового боргу, визначена в податковій вимозі.

60.2. У випадках, визначених підпунктом 60.1.1 пункту 60.1 цієї статті, податкова вимога вважається відкликаною у день, протягом якого відбулося погашення суми податкового боргу в повному обсязі.

60.3. У випадках, визначених підпунктом 60.1.2 пункту 60.1 цієї статті, податкове повідомлення-рішення або податкова вимога вважаються відкликаними з дня прийняття контролюючим органом рішення про скасування такого податкового повідомлення-рішення або податкової вимоги.

60.4. У випадках, визначених підпунктами 60.1.3 і 60.1.5 пункту 60.1 цієї статті, податкове повідомлення-рішення або податкова вимога вважаються відкликаними з дня надходження до платника податків податкового повідомлення-рішення або податкової вимоги, які містять зменшену суму грошового зобов'язання або податкового боргу.

60.5. У випадках, визначених підпунктом 60.1.4 пункту 60.1 цієї статті, податкове повідомлення-рішення або податкова вимога вважаються відкликаними у день набрання законної сили відповідним рішенням суду.

60.6. Якщо нарахована сума грошового зобов'язання або податкового боргу збільшується внаслідок їх адміністративного оскарження, раніше надіслане (вручене) податкове повідомлення-рішення або податкова вимога не відкликаються. На суму збільшення грошового зобов'язання надсилається окреме податкове повідомлення-рішення, а на суму збільшення податкового боргу окрема податкова вимога не надсилається (не вручається).

60.7. Виключено.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 04.07.2013 р. N 404-VII)

ГЛАВА 5. ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Стаття 61. Визначення податкового контролю та повноваження органів державної влади щодо його здійснення

Науково-практичний коментар

61.1. Податковий контроль - система заходів, що вживаються контролюючими органами з метою контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати **податків і зборів**, а також дотримання законодавства з питань регулювання обігу готівки, проведення **розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування** та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

Абзац другий виключено

61.2. Податковий контроль здійснюється органами, зазначеними у **статті 41 цього Кодексу**, в межах їх повноважень, встановлених цим Кодексом.

61.3. Органи Служби безпеки України, **внутрішніх справ**, податкової міліції, прокуратури та їх службові (посадові) особи не можуть брати безпосередньої участі у проведенні перевірок, що здійснюються контролюючими органами, та проводити перевірки суб'єктів підприємницької діяльності з питань оподаткування.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 62. Способи здійснення податкового контролю

Науково-практичний коментар

62.1. Податковий контроль здійснюється шляхом:

62.1.1. ведення **обліку платників податків**;

62.1.2. інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючих органів;

62.1.3. **перевірок** та звірок відповідно до вимог цього Кодексу, а також перевірок щодо дотримання законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, у порядку, встановленому законами України, що регулюють відповідну сферу правовідносин.

ГЛАВА 6. ОБЛІК ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ

Стаття 63. Загальні положення щодо **обліку платників податків**

Науково-практичний коментар

63.1. Облік **платників податків** ведеться з метою створення умов для здійснення контролюючими органами контролю за правильністю нарахування, своєчасністю і повнотою сплати **податків**, нарахованих фінансових санкцій, дотримання податкового та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

63.2. Взяттю на облік або реєстрації у контролюючих органах підлягають всі платники податків.

Взяття на облік у контролюючих органах **юридичних осіб**, їх відокремлених підрозділів, а також **самозайнятих осіб** здійснюється незалежно від наявності обов'язку щодо сплати того або іншого податку та збору.

63.3. З метою проведення податкового контролю платники податків підлягають реєстрації або взяттю на облік у контролюючих органах за **місцезнаходженням** юридичних осіб, відокремлених підрозділів юридичних осіб, **місцем проживання** особи (основне місце обліку), а також за місцем розташування (реєстрації) їх підрозділів, **рухомого та нерухомого майна, об'єктів оподаткування** або об'єктів, які пов'язані з оподаткуванням або через які провадиться діяльність (неосновне місце обліку).

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, може прийняти рішення про зміну основного місця обліку платника податків.

Об'єктами оподаткування і об'єктами, пов'язаними з оподаткуванням, є майно та дії, у зв'язку з якими у платника податків виникають обов'язки щодо сплати податків та зборів. Такі об'єкти за кожним видом податку та збору визначаються згідно з відповідним розділом цього Кодексу.

Платник податків зобов'язаний стати на облік у відповідних контролюючих органах за основним та неосновним місцем обліку, повідомляти про всі об'єкти оподаткування і об'єкти, пов'язані з оподаткуванням, контролюючі органи за місцезнаходженням таких об'єктів у **порядку**, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

Заява про взяття на облік платника податків за неосновним місцем обліку подається у відповідний контролюючий орган протягом 10 робочих днів після створення відокремленого підрозділу, реєстрації рухомого чи **нерухомого майна** чи відкриття об'єкта чи підрозділу, через які провадиться діяльність або які підлягають оподаткуванню.

63.4. Взяття на облік платників податків - **юридичних осіб** та їх відокремлених підрозділів здійснюється після їх державної реєстрації чи включення відомостей про них до відповідних державних реєстрів на умовах, що визначаються законодавчими актами України, крім випадків, визначених цим Кодексом, коли органами реєстрації є контролюючі органи або коли проведення державної реєстрації платника податків у відповідному статусі законодавством не передбачається.

63.5. Всі фізичні особи - платники податків та зборів **реєструються** у контролюючих органах шляхом включення відомостей про них до **Державного реєстру фізичних осіб - платників податків** у порядку, визначеному цим Кодексом.

Фізичні особи - підприємці та особи, які мають намір провадити незалежну професійну діяльність, підлягають взяттю на облік як **самозайняті особи** у контролюючих органах згідно з цим Кодексом.

63.6. Облік платників податків у контролюючих органах ведеться за податковими номерами.

Порядок визначення податкового номера встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

Облік осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера **облікової картки** платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган, ведеться за прізвищем, ім'ям, по батькові і серією та номером діючого паспорта. У паспортах зазначених осіб контролюючими органами робиться відмітка про наявність у них права здійснювати будь-які платежі за серією та номером паспорта. Порядок внесення відмітки визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

63.7. Контролюючий орган зазначає податковий номер або серію та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті) у всіх свідоцтвах, довідках, патентах, в інших документах або повідомленнях, що видаються платнику податків або надсилаються йому.

Кожен платник податків зазначає податковий номер або серію та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті) в усіх **податкових деклараціях** (розрахунках, звітах), платіжних документах щодо податків і зборів, у фінансових документах, а також в інших випадках, передбачених законодавством.

63.8. Особливості обліку платників податків за окремими податками, а також окремих категорій платників податків встановлюються відповідними розділами цього Кодексу.

63.9. Документи, що подаються платниками податків для взяття на облік у контролюючих органах, перевіряються у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, і в разі виявлення помилок або подання недостовірних відомостей повертаються для виправлення. Платники податків, які не подали протягом 5 календарних днів, наступних за днем отримання повернутих документів, виправлених документів для взяття на облік у контролюючих органах або повторно подали такі документи з помилками, несуть відповідальність відповідно до закону.

63.10. Центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, визначаються:

63.10.1. **порядок обліку платників податків і зборів;**

63.10.2. **перелік документів, які подаються для взяття на облік платників податків, а також порядок подання таких документів;**

63.10.3. **форми заяв, свідоцтв та документів з питань реєстрації та обліку платників податків.**

63.11. Контролюючі органи забезпечують достовірність даних про платників податків в Єдиному банку даних про платників податків - юридичних осіб та **Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків, реєстрі платників податку на додану вартість, реєстрі неприбуткових організацій** та інших реєстрах, що формуються та ведуться контролюючими органами згідно з цим Кодексом, їх захист від несанкціонованого доступу, оновлення, архівування та відновлення даних.

63.12. Інформація, що збирається, використовується та формується контролюючими органами у зв'язку з обліком платників податків, вноситься до інформаційних баз даних і

використовується з урахуванням обмежень, передбачених для податкової інформації з обмеженим доступом.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 64. Взяття на облік юридичних осіб та відокремлених підрозділів юридичних осіб

Науково-практичний коментар

64.1. Взяття на облік за основним місцем обліку юридичних осіб та їх відокремлених підрозділів як платників податків та зборів у контролюючих органах здійснюється на підставі відомостей з реєстраційної картки, наданих державним реєстратором згідно із Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців", не пізніше наступного робочого дня з дня отримання зазначених відомостей контролюючими органами.

Дані про взяття на облік юридичних осіб та їх відокремлених підрозділів як платників податків і зборів у контролюючих органах передаються до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців у день взяття на облік юридичної особи та відокремленого підрозділу юридичної особи в порядку, встановленому Міністерством юстиції України та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

64.2. Взяття на облік за основним місцем обліку платників податків - юридичних осіб та відокремлених підрозділів юридичних осіб, для яких законом установлені особливості їх державної реєстрації та які не включаються до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, здійснюється не пізніше наступного робочого дня з дня надходження від них відповідної заяви, яку платник податків зобов'язаний подати у десятиденний строк після державної реєстрації (легалізації, акредитації чи засвідчення факту створення іншим способом).

64.3. Взяття на облік юридичних осіб та їх відокремлених підрозділів як платників податків і зборів у контролюючих органах згідно з пунктом 64.1 цієї статті підтверджується випискою з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, яка надсилається (видається) цим юридичним особам та відокремленим підрозділам юридичних осіб у порядку, встановленому Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців".

У разі взяття на облік юридичних осіб та їх відокремлених підрозділів як платників податків і зборів у контролюючих органах згідно з пунктом 64.2 цієї статті цим юридичним особам та відокремленим підрозділам юридичних осіб наступного робочого дня з дня взяття на облік за основним місцем обліку надсилається (видається) довідка про взяття на облік.

64.4. Військові частини зобов'язані протягом 10 календарних днів після реєстрації військової частини як суб'єкта господарювання стати на облік у контролюючому органі за місцем своєї дислокації згідно із пунктом 64.2 цієї статті.

64.5. Підставою для взяття на облік (внесення змін, перереєстрації) відокремленого підрозділу іноземної компанії, організації, у тому числі постійного представництва нерезидента, є належна акредитація (реєстрація, легалізація) такого підрозділу на території України згідно із законом.

Для **взяття на облік** постійні представництва нерезидентів та відокремлені підрозділи іноземних юридичних осіб зобов'язані звернутися протягом 10 календарних днів з дня їх державної реєстрації (акредитації, легалізації) в установленому порядку або до початку провадження господарської діяльності, якщо така реєстрація не є обов'язковою згідно із законодавством, до контролюючих органів за своїм місцезнаходженням. Взяття на облік таких платників податків здійснюється відповідно до **пункту 64.2 цієї статті**.

У разі встановлення контролюючим органом за результатами податкового контролю ведення **нерезидентом** господарської діяльності через постійне представництво на території України без взяття на податковий облік складається акт, який надсилається через компетентний орган України до компетентного органу іноземної держави для організації заходів стягнення.

Форма зазначеного акта затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

Абзац п'ятий виключено.

64.6. На обліку у контролюючих органах повинні перебувати угоди про розподіл продукції, договори управління майном (крім договорів щодо операцій, визначених у **підпункті 153.13.10 пункту 153.13 статті 153** або у другому реченні абзацу другого **підпункту 5 пункту 180.1 статті 180 цього Кодексу**) та договори про спільну діяльність на території України без створення юридичних осіб, на які поширюються особливості податкового обліку та оподаткування діяльності за такими договорами (угодами), визначені цим Кодексом.

У контролюючих органах не обліковуються договори про спільну діяльність, на які не поширюються особливості податкового обліку та оподаткування спільної діяльності, визначені цим Кодексом. Кожен учасник таких договорів перебуває на обліку у контролюючих органах та виконує обов'язки платника податків самостійно.

Абзац третій виключено.

Взяття на облік договору або угоди здійснюється шляхом додаткового взяття на облік управителя майна, учасника договору про спільну діяльність або угоди про розподіл продукції як платника податків - відповідального за утримання та внесення податків до бюджету під час виконання договору або угоди.

Заяву про взяття на облік такий платник податків зобов'язаний подати протягом 10 календарних днів після реєстрації договору або угоди або після набрання ним чинності, якщо відповідно до законодавства реєстрація договору не проводиться.

64.7. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, визначає **порядок обліку платників податків** у контролюючих органах та **порядок** формування Реєстру великих платників податків на відповідний рік з урахуванням критеріїв, визначених цим Кодексом для великих платників податків.

У разі включення платника податків до Реєстру великих платників податків на нього поширюються особливості, визначені цим Кодексом для **великих платників податків**.

Після включення платника податків до Реєстру великих платників податків та отримання повідомлення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, про таке включення платник податків зобов'язаний стати на облік у контролюючому органі, що здійснює податкове супроводження великих платників податків, з початку **податкового періоду** (календарного року), на який сформовано Реєстр.

Щодо великих платників податків, які самостійно не стали на облік у контролюючому органі, що здійснює супроводження великих платників податків, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, має право приймати рішення про зміну основного місця обліку та переведення їх на облік у контролюючі органи, що здійснюють супроводження великих платників податків.

У разі відсутності за місцем реєстрації **великого платника податків** контролюючого органу, що здійснює супроводження великих платників податків, облік такого платника податків за рішенням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, здійснюється або територіально найближчим контролюючим органом, що здійснює супроводження великих платників податків, або іншим контролюючим органом.

У разі прийняття рішення про **переведення** великого платника податків на облік у контролюючий орган, що здійснює супроводження великих платників податків, чи інший контролюючий орган відповідні контролюючі органи зобов'язані протягом 20 календарних днів після прийняття такого рішення здійснити **взяття на облік/зняття з обліку** такого платника податків.

Великий платник податків, щодо якого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, прийнято рішення про **переведення** на облік у контролюючий орган, що здійснює супроводження великих платників податків, чи інший контролюючий орган, після взяття його на облік за новим місцем обліку зобов'язаний сплачувати податки за місцем попереднього обліку у контролюючих органах, а подавати податкову звітність та виконувати інші обов'язки, передбачені цим Кодексом, за новим місцем обліку.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 23.12.2010 р. N 2856-VI, від 07.04.2011 р. N 3205-VI, від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 65. Облік самозайнятих осіб

Науково-практичний коментар

65.1. **Взяття на облік** фізичних осіб - підприємців у контролюючих органах здійснюється за місцем їх державної реєстрації на підставі відомостей з **реєстраційної картки**, наданих державним реєстратором згідно із **Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців"**.

Приватні **нотаріуси** та інші фізичні особи, умовою ведення незалежної професійної діяльності яких згідно із законом є державна реєстрація такої діяльності у відповідному уповноваженому органі та отримання свідоцтва про реєстрацію чи іншого документа (дозволу, сертифіката тощо), що підтверджує право фізичної особи на ведення незалежної професійної діяльності, протягом 10 календарних днів після такої реєстрації зобов'язані стати на облік у контролюючому органі за **місцем свого постійного проживання**.

65.2. Облік **самозайнятих осіб** здійснюється шляхом внесення до **Державного реєстру фізичних осіб - платників податків** (далі - Державний реєстр) записів про державну реєстрацію або припинення **підприємницької діяльності**, незалежної професійної діяльності,

перереєстрацію, [постановку на облік](#), [зняття з обліку](#), внесення змін стосовно самозайнятої особи, а також вчинення інших дій, які передбачені [Порядком обліку платників податків, зборів](#).

65.3. Для взяття на облік фізичної особи, яка має намір провадити незалежну професійну діяльність, така особа повинна подати заяву та документи особисто (надіслати рекомендованим листом з описом вкладення) або через уповноважену особу до контролюючого органу за місцем постійного проживання.

65.4. Контролюючий орган відмовляє в розгляді документів, поданих для взяття на облік особи, яка здійснює незалежну професійну діяльність, у разі:

65.4.1. наявності обмежень на провадження незалежної професійної діяльності, встановлених законодавством;

65.4.2. коли документи подані за неналежним місцем обліку;

65.4.3. коли документи не відповідають встановленим вимогам, подані не в повному обсязі або коли зазначені в різних документах відомості є взаємно невідповідними;

65.4.4. коли фізична особа вже взята на облік як [самозайнята особа](#);

65.4.5. неподання для реєстрації особою, яка має намір провадити незалежну професійну діяльність, свідоцтва про реєстрацію чи іншого документа (дозволу, сертифіката тощо), що підтверджує право фізичної особи на провадження незалежної професійної діяльності.

Після усунення причин, що були підставою для відмови у взятті на облік [самозайнятої особи](#), фізична особа може повторно подати документи для взяття на облік.

65.5. Взяття на облік самозайнятої особи здійснюється контролюючим органом не пізніше наступного робочого дня з дня отримання відповідних відомостей від державного реєстратора (для фізичних осіб - підприємців) або прийняття заяви (для осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність).

Дані про взяття на облік фізичної особи - підприємця передаються до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців у день взяття на облік у порядку, встановленому Міністерством юстиції України та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

Взяття на облік фізичної особи - підприємця підтверджується випискою з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, яка надсилається (видається) фізичній особі - підприємцю у порядку, встановленому [Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців"](#).

[Довідка про взяття на облік](#) платника податків надсилається (видається) особі, яка здійснює незалежну професійну діяльність, наступного робочого дня з дня взяття на облік.

65.6. Видача та заміна довідки про взяття на облік платника податків здійснюється безоплатно.

65.7. Фізичній особі, яка провадить незалежну професійну діяльність, [довідка про взяття на облік](#) платника податків видається контролюючим органом із зазначенням строку, якщо такий строк вказаний у свідоцтві про реєстрацію чи іншому документі (дозволі, сертифікаті

тощо), що підтверджує право фізичної особи на провадження незалежної професійної діяльності.

65.8. Довідка про взяття на облік **самозайнятої особи** втрачає чинність з моменту виникнення змін у даних про фізичну особу, які зазначаються у такій довідці, та підлягає заміні у контролюючому органі.

65.9. Самозайняті особи зобов'язані подавати до контролюючих органів за місцем свого обліку відомості про зміну облікових даних протягом місяця з дня виникнення таких змін.

Зміни до відомостей про самозайняту особу, які містяться у Державному реєстрі, набирають чинності з дня внесення відповідного запису до такого реєстру.

65.10. Внесення до Державного реєстру запису про припинення **підприємницької діяльності** фізичної особи - підприємця чи незалежної професійної діяльності фізичної особи здійснюється у разі:

65.10.1. визнання фізичної особи **недієздатною** або **обмеження її цивільної дієздатності** - з дати набрання законної сили відповідним рішенням суду;

65.10.2. смерті фізичної особи, у тому числі оголошення такої особи **померлою**, що підтверджується **свідцтвом про смерть** (витягом з **Державного реєстру актів цивільного стану громадян**, інформацією **органу державної реєстрації актів цивільного стану**), а також визнання фізичної особи **безвісно відсутньою**, що підтверджується судовим рішенням;

65.10.3. внесення до **Єдиного державного реєстру** юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців запису про **державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця** - з дати державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця;

65.10.4. реєстрації припинення незалежної професійної діяльності фізичної особи у відповідному уповноваженому органі - з дати реєстрації;

65.10.5. закінчення строку, на який було видано свідоцтво про реєстрацію чи інший документ (дозвіл, сертифікат тощо), - з дати закінчення такого строку;

65.10.6. заборони судом фізичній особі провадити **підприємницьку діяльність** або незалежну професійну діяльність - з дати набрання законної сили відповідним рішенням суду, якщо інше не визначене у рішенні суду;

65.10.7. наявності обмежень права на провадження **підприємницької діяльності** або незалежної професійної діяльності, які встановлені законодавством, - з дати надходження відповідних документів до контролюючого органу за місцем обліку фізичної особи, якщо інше не встановлено законом чи рішенням суду;

65.10.8. анулювання чи скасування згідно із законодавством свідоцтва про реєстрацію чи іншого документа (дозволу, сертифіката тощо), що підтверджує право фізичної особи на провадження **підприємницької** або незалежної професійної діяльності, - з дати такого анулювання чи скасування.

Державна реєстрація (реєстрація) припинення підприємницької чи незалежної професійної діяльності фізичної особи або внесення до Державного реєстру запису про припинення такої діяльності фізичною особою не припиняє її зобов'язань, що виникли під час провадження

підприємницької чи незалежної професійної діяльності, та не змінює строків, порядків виконання таких зобов'язань та застосування санкцій за їх невиконання.

У разі коли після внесення до Державного реєстру запису про припинення підприємницької чи незалежної професійної діяльності фізична особа продовжує провадити таку діяльність, вважається, що вона розпочала таку діяльність без взяття її на облік як **самозайнятої особи**.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 66. Внесення змін до облікових даних платників податків, крім фізичних осіб, які не зареєстровані підприємцями та не провадять незалежну професійну діяльність

Науково-практичний коментар

66.1. Підставами для внесення змін до облікових даних платників податків є:

66.1.1. інформація органів державної реєстрації;

66.1.2. інформація **банків** та інших **фінансових установ** про відкриття (закриття) рахунків платників податків;

66.1.3. документально підтверджена інформація, що надається платниками податків;

66.1.4. інформація суб'єктів інформаційного обміну, уповноважених вчиняти будь-які реєстраційні дії стосовно платника податків;

66.1.5. рішення суду, що набрало законної сили;

66.1.6. дані **перевірок** платників податків.

66.2. Внесення змін до облікових даних платників податків здійснюється у **порядку**, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

66.3. У разі проведення державної реєстрації зміни **місцезнаходження** або **місця проживання** платника податків, внаслідок якої змінюється адміністративно-територіальна одиниця та контролюючий орган, в якому на обліку перебуває платник податків (далі - адміністративний район), а також у разі зміни **податкової адреси** платника податків, контролюючими органами за попереднім та новим місцезнаходженням (місцем проживання) платника податків проводяться процедури відповідно **зняття з обліку/взяття на облік** такого платника податків.

Підставою для зняття з обліку платника податків в одному контролюючому органі і взяття на облік в іншому є надходження хоча б до одного з цих органів даних, що свідчать про належну державну реєстрацію таких змін органами державної реєстрації.

У такому разі платник податків зобов'язаний подати контролюючому органу за новим місцезнаходженням відповідну заяву у десятиденний строк від дня реєстрації зміни місцезнаходження (місця проживання) у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику. У разі неподання такої заяви протягом 10 календарних днів платник податків або посадові особи платника податків несуть відповідальність відповідно до закону.

66.4. Платники податків - **юридичні особи** та їх відокремлені підрозділи зобов'язані подати контролюючому органу відомості стосовно осіб, відповідальних за ведення **бухгалтерського** та/або податкового обліку юридичної особи, її відокремлених підрозділів, у 10-денний строк з дня взяття на облік чи виникнення змін у облікових даних платників податків, шляхом подання заяви у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику. Відповідальність за неподання такої інформації визначається цим Кодексом.

66.5. У разі виникнення змін у даних або внесення змін до документів, що подаються для взяття на облік згідно з цією главою, платник податків зобов'язаний подати контролюючому органу, в якому він обліковується, уточнені документи протягом 10 календарних днів з дня внесення змін до зазначених документів.

(Із доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 67. Підстави та порядок зняття з обліку у контролюючих органах юридичних осіб, їх відокремлених підрозділів та самозайнятих осіб

Науково-практичний коментар

67.1. Підставами для **зняття з обліку** у контролюючих органах юридичної особи, її відокремлених підрозділів та **самозайнятих осіб** є:

67.1.1. повідомлення чи документальне підтвердження **державного реєстратора** чи іншого органу державної реєстрації про проведення **державної реєстрації припинення юридичної особи**, закриття відокремленого підрозділу юридичної особи.

У разі коли внаслідок припинення платника податків - **юридичної особи** шляхом **реорганізації** частина його податкових зобов'язань чи **податкового боргу** залишається непогашеною, такі податкові зобов'язання чи борг переходять (розподіляються) до юридичних осіб - правонаступників реорганізованої юридичної особи у порядку, визначеному цим Кодексом.

У разі коли внаслідок припинення платника податків - юридичної особи шляхом **ліквідації** частина його податкових зобов'язань чи податкового боргу залишається непогашеною, такі податкові зобов'язання чи борг погашаються за рахунок **активів** засновників або учасників такого підприємства, якщо вони несуть повну або додаткову відповідальність за зобов'язаннями платника податків відповідно до закону, у межах повної або додаткової відповідальності, а в разі ліквідації **філії**, відділення чи іншого відокремленого підрозділу юридичної особи - за рахунок юридичної особи незалежно від того, чи є вона платником податку та збору, стосовно якого виникло податкове зобов'язання або податковий борг таких філії, відділення, іншого відокремленого підрозділу;

67.1.2. наявність хоча б однієї з підстав, визначених **пунктом 65.10 статті 65 цього Кодексу** для **самозайнятої особи**.

У випадках, що стосуються самозайнятих осіб, **зняття з обліку** таких осіб здійснюється за відсутності **податкового боргу** або в разі його погашення за рахунок майна зазначеної фізичної особи, що переходить за правом **спадщини** у власність інших осіб, або визнання такого податкового боргу **безнадійним** і списання його в установленому **порядку**, коли таке майно відсутнє або не з'являються інші особи, які вступають у права спадщини незалежно від часу набуття таких прав.

В інших випадках грошові зобов'язання або податковий борг, що залишаються непогашеними після ліквідації платника податків, визначеного у цій статті, вважаються безнадійним боргом і підлягають списанню у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

67.2. Контролюючі органи в установленому законом порядку мають право звертатися до суду про винесення судового рішення щодо:

припинення юридичних осіб або підприємницької діяльності фізичних осіб - підприємців;

відміни державної реєстрації припинення юридичних осіб або підприємницької діяльності фізичних осіб - підприємців;

скасування державної реєстрації змін до установчих документів.

67.3. У разі припинення юридичної особи її відокремлені підрозділи підлягають зняттю з обліку в контролюючих органах.

Порядок зняття з обліку у контролюючих органах юридичних осіб, їх відокремлених підрозділів та самозайнятих осіб встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

67.4. Договори про спільну діяльність, договори управління майном та угоди про розподіл продукції знімаються з обліку у контролюючих органах після їх припинення, розірвання, закінчення строку дії чи після досягнення мети, для якої вони були укладені, визнання їх недійсними у судовому порядку.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 68. Інформація, що подається для обліку платників податків органами державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності та іншими органами

Науково-практичний коментар

68.1. Орган державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців не пізніше наступного робочого дня з дати державної реєстрації такої особи, державної реєстрації припинення юридичної особи чи підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця, внесення будь-яких інших записів до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців повинен передати відповідному контролюючому органу повідомлення та відомості з реєстраційної картки про вчинення реєстраційних дій, передбачених законом.

68.2. Виключено.

68.3. Органи, що ведуть облік або реєстрацію рухомого майна та інших активів, які є об'єктом оподаткування, зобов'язані повідомляти про власників та/або користувачів такого рухомого майна та інших активів, розміщених на відповідній території, або про транспортні засоби, зареєстровані у цих органах, та їх власників контролюючі органи за своїм місцезнаходженням щомісяця, але не пізніше 10 числа наступного місяця. Порядок такого повідомлення встановлює Кабінет Міністрів України.

68.4. Державні органи повинні подавати контролюючим органам іншу інформацію у випадках, передбачених цим Кодексом та іншими нормативно-правовими актами України.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 69. Вимоги до відкриття та закриття рахунків платників податків у банках та інших фінансових установах

Науково-практичний коментар

69.1. Банки та інші фінансові установи відкривають поточні та інші рахунки платникам податків - юридичним особам (резидентам і нерезидентам) незалежно від організаційно-правової форми, відокремленим підрозділам та представництвом юридичних осіб, для яких законом установлені особливості їх державної реєстрації та які не включаються до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, фізичним особам, які провадять незалежну професійну діяльність, за наявності документів, виданих контролюючими органами, що підтверджують взяття їх на облік у таких органах, або виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців (для осіб, взяття на облік яких у контролюючих органах здійснюється на підставі відомостей з реєстраційної картки, наданих державним реєстратором згідно із [Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців"](#)).

69.2. Банки та інші фінансові установи зобов'язані надіслати [повідомлення](#) про відкриття або закриття рахунка платника податків - юридичної особи, у тому числі відкритого через його відокремлені підрозділи, чи [самозайнятої фізичної особи](#) до контролюючого органу, в якому обліковується платник податків, протягом трьох робочих днів з дня відкриття/закриття рахунка (включаючи день відкриття/закриття).

У разі відкриття або закриття рахунка платника податків - банку, у тому числі відкритого через його відокремлені підрозділи, повідомлення надсилається в [порядку](#), визначеному цим пунктом, лише в разі відкриття або закриття [кореспондентського рахунка](#).

У разі відкриття або закриття власного кореспондентського рахунка банки зобов'язані надіслати повідомлення до контролюючого органу, в якому обліковуються, в строки, визначені цим пунктом.

69.3. Контролюючий орган протягом трьох робочих днів з дня отримання [повідомлення](#) від фінансової установи про відкриття рахунка зобов'язаний направити повідомлення про взяття рахунка на облік або [відмову у взятті](#) контролюючим органом [рахунка на облік](#) із зазначенням підстав.

69.4. Датою початку видаткових операцій за рахунком платника податків, визначеного пунктом 69.1 цієї статті (крім банку), у банках та інших фінансових установах є дата отримання банком або іншою фінансовою установою повідомлення контролюючому органу про взяття рахунка на облік у контролюючих органах.

69.5. [Порядок](#) подання та [форма](#) і зміст повідомлень про відкриття/закриття рахунків платників податків у [банках](#) та інших [фінансових установах](#), [перелік підстав](#) для відмови контролюючих органів у взятті рахунків на облік визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, за погодженням з відповідними державними органами, які регулюють діяльність фінансових установ.

69.6. Банки та інші **фінансові установи** за невиконання норм цієї статті несуть відповідальність, передбачену цим Кодексом.

Абзац другий виключено.

69.7. Фізичні особи - підприємці та особи, які провадять незалежну професійну діяльність, зобов'язані повідомляти про свій статус банки та інші фінансові установи, в яких такі особи відкривають рахунки.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 70. Державний реєстр фізичних осіб - платників податків

Науково-практичний коментар

70.1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, формує та веде **Державний реєстр фізичних осіб - платників податків** (далі - Державний реєстр).

До Державного реєстру вноситься інформація про осіб, які є:

громадянами України;

іноземцями та особами без громадянства, які постійно проживають в Україні;

іноземцями та особами без громадянства, які не мають постійного **місця проживання** в Україні, але відповідно до законодавства зобов'язані сплачувати податки в Україні або є засновниками **юридичних осіб**, створених на території України.

Облік фізичних осіб - платників податків, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера **облікової картки** платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган, ведеться в окремому реєстрі Державного реєстру за прізвищем, ім'ям, по батькові та серією і номером паспорта без використання реєстраційного номера облікової картки.

70.2. До **облікової картки** фізичної особи - платника податків та **повідомлення** (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків) вноситься така інформація:

70.2.1. прізвище, ім'я та по батькові;

70.2.2. дата народження;

70.2.3. місце народження (країна, область, район, населений пункт);

70.2.4. **місце проживання**, а для іноземних громадян - також громадянство;

70.2.5. серія, номер свідоцтва про народження, паспорта (аналогічні дані іншого документа, що посвідчує особу), ким і коли виданий.

70.3. До інформаційної бази **Державного реєстру** включаються такі дані про фізичних осіб:

70.3.1. джерела отримання доходів;

70.3.2. [об'єкти оподаткування](#);

70.3.3. сума нарахованих та/або отриманих доходів;

70.3.4. сума нарахованих та/або сплачених податків;

70.3.5. інформація про податкову знижку та [податкові пільги](#) платника податків.

70.4. До Державного реєстру вносяться відомості про державну реєстрацію, реєстрацію та взяття на облік фізичних осіб - підприємців і осіб, які провадять незалежну професійну діяльність. Такі відомості включають:

70.4.1. дати, номери записів, свідоцтв та інших документів, а також підстави державної реєстрації, реєстрації та взяття на облік, припинення [підприємницької](#) чи незалежної професійної діяльності, інші реєстраційні дані;

70.4.2. інформацію про державну реєстрацію, реєстрацію та взяття на облік змін у даних про особу, заміну чи продовження дії довідок про взяття на облік;

70.4.3. місце провадження діяльності, телефони та іншу додаткову інформацію для зв'язку з фізичною особою - підприємцем чи особою, яка здійснює незалежну професійну діяльність;

70.4.4. види діяльності;

70.4.5. громадянство та номер, що використовується під час оподаткування в країні громадянства, - для іноземців;

70.4.6. системи оподаткування із зазначенням періодів її дії.

70.5. Фізична особа - платник податків незалежно від віку (як [резидент](#), так і [нерезидент](#)), для якої раніше не формувалася [облікова картка](#) платника податків та яка не включена до Державного реєстру, зобов'язана особисто або через законного [представника](#) чи уповноважену особу подати відповідному контролюючому органу облікову картку фізичної особи - платника податків, яка є водночас заявою для реєстрації в Державному реєстрі, та пред'явити документ, що посвідчує особу.

Фізична особа - платник податків, яка через свої релігійні переконання відмовляється від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, зобов'язана особисто подати відповідному контролюючому органу [повідомлення](#) та документи для забезпечення її обліку за прізвищем, ім'ям, по батькові і серією та номером паспорта, а також пред'явити паспорт.

Фізична особа подає облікову картку фізичної особи - платника податків або повідомлення (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків) до контролюючого органу за своєю [податковою адресою](#), а фізична особа, яка не має постійного [місця проживання](#) в Україні, - контролюючому органу за місцем отримання доходів або за [місцезнаходженням](#) іншого [об'єкта оподаткування](#).

Для заповнення облікової картки фізичної особи - платника податків використовуються дані документа, що посвідчує особу. Для заповнення повідомлення (для фізичних осіб, які через

свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків) використовуються дані паспорта.

Форма облікової картки фізичної особи - платника податків та **повідомлення** (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків) і порядок їх подання встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

Фізична особа несе відповідальність згідно із законом за достовірність інформації, що подається для реєстрації у Державному реєстрі.

70.6. **Органи державної реєстрації актів цивільного стану, органи внутрішніх справ**, органи, що здійснюють **реєстрацію фізичних осіб**, зобов'язані подавати відповідним контролюючим органам інформацію щодо зміни даних, які включаються до облікової картки фізичної особи - платника податків, щомісяця, але не пізніше 10 числа наступного місяця.

Порядок подання такої інформації та взаємодії суб'єктів інформаційних відносин визначається Кабінетом Міністрів України.

70.7. Фізичні особи - платники податків зобов'язані подавати контролюючим органам відомості про зміну даних, які вносяться до облікової картки або повідомлення (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків і мають відмітку у паспорті), протягом місяця з дня виникнення таких змін шляхом подання відповідної заяви за формою та у порядку, визначеними центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

70.8. Про проведення державної реєстрації фізичної особи - платника податків у Державному реєстрі та внесення змін до даних, які містяться у Державному реєстрі, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, інформує територіальний орган.

70.9. За зверненням платника податків, його законного **представника** або уповноваженої особи контролюючий орган видає документ, що засвідчує реєстрацію у Державному реєстрі, крім осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті.

У такому документі зазначається реєстраційний номер **облікової картки** платника податків.

Порядок формування реєстраційного номера облікової картки платника податків визначається та затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

Форма документа і порядок його видачі встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

70.10. Контролюючим органом за місцем проживання фізичної особи - платника податків на прохання такої особи до паспорта можуть бути внесені (сьома, восьма або дев'ята сторінки) дані про реєстраційний номер облікової картки платника податків з Державного реєстру.

70.11. У разі виявлення недостовірних даних або помилок у поданій обліковій картці або повідомленні (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від

прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків) фізичній особі може бути відмовлено у реєстрації та/або внесенні відмітки до паспорта або продовжено строк реєстрації.

70.12. Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті) використовуються органами державної влади та органами місцевого самоврядування, **юридичними особами** незалежно від організаційно-правових форм, включаючи установи **Національного банку України**, **банки** та інші фінансові установи, біржі, особами, які провадять незалежну професійну діяльність, фізичними особами - підприємцями, а також фізичними особами в усіх документах, які містять інформацію про **об'єкти оподаткування** фізичних осіб або про сплату податків, зокрема у разі:

70.12.1. виплати доходів, з яких утримуються податки згідно із законодавством України. Фізичні особи зобов'язані подавати інформацію про реєстраційний номер облікової картки юридичним та фізичним особам, що виплачують їм доходи;

70.12.2. укладення цивільно-правових **договорів**, предметом яких є об'єкти оподаткування та щодо яких виникають обов'язки щодо сплати податків і зборів;

70.12.3. відкриття рахунків у **банках** або інших **фінансових установах**, а також у **розрахункових документах** під час здійснення фізичними особами безготівкових розрахунків;

70.12.4. заповнення фізичними особами, визначеними у **пункті 70.1 цієї статті**, **митних декларацій** під час перетину **митного кордону України**;

70.12.5. сплати фізичними особами податків і зборів;

70.12.6. проведення **державної реєстрації фізичних осіб - підприємців** або видачі таким особам спеціальних дозволів (ліцензій, патентів тощо) на провадження деяких видів господарської діяльності, а також реєстрації незалежної професійної діяльності;

70.12.7. реєстрації майна та інших **активів** фізичних осіб, що є **об'єктом оподаткування**, або прав на нього;

70.12.8. подання контролюючим органам декларацій про доходи, майно та інші активи;

70.12.9. **реєстрації транспортних засобів**, що переходять у власність фізичних осіб;

70.12.10. оформлення фізичним особам пільг, субсидій та інших соціальних виплат з державних цільових фондів;

70.12.11. в інших випадках, визначених законами України та іншими нормативно-правовими актами.

70.13. Документи, пов'язані з проведенням операцій, передбачених **пунктом 70.12 цієї статті**, які не мають реєстраційного номера облікової картки платника податків або серії та номера паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті), вважаються оформленими з порушенням вимог законодавства України.

70.14. контролюючий орган зазначає реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті) у всіх повідомленнях, що надсилаються йому.

Кожен платник податків зазначає реєстраційний номер своєї облікової картки платника податків або серію та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті) в усіх звітних або інших документах, а також в інших випадках, передбачених законодавством України.

70.15. Відомості з Державного реєстру:

70.15.1. використовуються контролюючими органами виключно для здійснення контролю за дотриманням податкового законодавства України;

70.15.2. є [інформацією з обмеженим доступом](#), крім відомостей про взяття на облік фізичних осіб - підприємців та осіб, які провадять незалежну професійну діяльність.

70.16. Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, [самозайняті особи](#), [податкові агенти](#) подають безоплатно в [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України, контролюючим органам за своїм місцезнаходженням інформацію про фізичних осіб, що пов'язана з реєстрацією таких осіб як платників податків, нарахуванням, сплатою податків і контролем за дотриманням податкового законодавства України, із зазначенням реєстраційних номерів облікових карток платника податків або серії та номера паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті), зокрема:

70.16.1. органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, юридичні особи та фізичні особи - підприємці, [податкові агенти](#) - про дату прийняття на роботу або звільнення з роботи фізичних осіб протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу, а також інформацію, передбачену [статтею 51 цього Кодексу](#);

70.16.2. органи внутрішніх справ - про транспортні засоби, щодо яких у фізичних осіб виникає або припиняється право власності, щомісяця, але не пізніше 10 числа наступного місяця;

70.16.3. [органи державної реєстрації морських, річкових та повітряних суден](#) - про судна, щодо яких у фізичних осіб виникає або припиняється право власності, щомісяця, але не пізніше 10 числа наступного місяця;

70.16.4. [органи державної реєстрації актів цивільного стану](#) - про фізичних осіб, які померли (для закриття облікових карток), а також про зміну фізичними особами прізвища, імені, по батькові, дати і місця народження, щомісяця, але не пізніше 10 числа наступного місяця;

70.16.5. органи, що здійснюють [реєстрацію приватної нотаріальної, адвокатської](#), іншої незалежної професійної діяльності та видають свідоцтва про право на провадження такої діяльності, - про видачу або анулювання реєстраційного посвідчення - у п'ятиденний строк від дня провадження відповідної дії;

70.16.6. органи державної реєстрації прав - про оподатковуване **нерухоме майно**, щодо якого у фізичних осіб виникає або припиняється **право власності**, у строки та в порядку, встановлені підпунктом 265.7.4 пункту 265.7 статті 265 цього Кодексу;

70.16.7. **органи опіки і піклування**, виховні, лікувальні заклади, заклади соціального захисту населення та інші заклади, що відповідно до законодавства здійснюють **опіку, піклування** або управління майном підопічного, зобов'язані повідомляти про встановлення опіки над фізичними особами, визнаними судом **недієздатними**, опіку, піклування і управління майном **малолітніх, інших неповнолітніх фізичних осіб, фізичних осіб, обмежених судом у дієздатності**, дієздатних фізичних осіб, над якими встановлене піклування у формі патронажу, піклування або управління майном фізичних осіб, визнаних судом **безвісно відсутніми**, а також про подальші зміни, пов'язані із зазначеною опікою, піклуванням або управлінням майном, у контролюючі органи за місцем свого перебування не пізніше, як протягом п'яти календарних днів від дня прийняття відповідного рішення;

70.16.7 ¹. органи, що здійснюють **реєстрацію фізичних осіб**, - про фізичних осіб, які зареєстрували своє місце проживання у відповідному населеному пункті чи місце проживання яких знято з реєстрації в такому населеному пункті, щомісяця, але не пізніше 10 числа наступного місяця, а також про втрачені, викрадені паспорти громадянина України у п'ятиденний строк з дня надходження відповідних заяв фізичних осіб та про паспорти громадянина України померлих громадян щомісяця, але не пізніше 10 числа наступного місяця;

70.16.8. інші органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування - інформацію про інші **об'єкти оподаткування**.

70.17. **Державний реєстр фізичних осіб - платників податків** формується на основі Державного реєстру фізичних осіб - платників податків та інших обов'язкових платежів. **Обліковим карткам** фізичних осіб, які на момент набрання чинності цим Кодексом зареєстровані у Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків та інших обов'язкових платежів, присвоюються номери, що відповідають ідентифікаційним номерам платників податків - фізичних осіб. Документи про реєстрацію фізичних осіб у Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків та інших обов'язкових платежів, видані контролюючими органами у порядку, визначеному законодавством, що діяло до набрання чинності цим Кодексом, вважаються дійсними для всіх випадків, передбачених для використання реєстраційних номерів облікових карток фізичних осіб, не підлягають обов'язковій заміні та є такими, що засвідчують **реєстрацію фізичних осіб** у Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI,
від 20.11.2012 р. N 5503-VI,
від 04.07.2013 р. N 404-VII)

ГЛАВА 7. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ

Стаття 71. Визначення інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючого органу

71.1. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів - комплекс заходів щодо збору, опрацювання та використання інформації, необхідної для виконання покладених на контролюючі органи функцій.

Стаття 72. Збір податкової інформації

Науково-практичний коментар

72.1. Для інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючого органу використовується інформація, що надійшла:

72.1.1. від [платників податків](#) та [податкових агентів](#), зокрема інформація:

72.1.1.1. що міститься в [податкових деклараціях](#), розрахунках, інших звітних документах;

72.1.1.2. що міститься у наданих [великими платниками податків](#) в електронній формі копіях документів з обліку доходів, витрат та інших показників, пов'язаних із визначенням [об'єктів оподаткування](#) (податкових зобов'язань), первинних документах, які ведуться в електронній формі, [реєстрах бухгалтерського обліку](#), [фінансовій звітності](#), інших документах, пов'язаних з обчисленням та сплатою [податків і зборів](#);

72.1.1.3. про фінансово-господарські операції платників податків;

72.1.1.4. про застосування [реєстраторів розрахункових операцій](#);

72.1.2. від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та [Національного банку України](#), зокрема інформація:

72.1.2.1. про об'єкти оподаткування, що надаються та/або реєструються такими органами. Зазначена інформація повинна містити, зокрема, вид, характеристики, індивідуальні ознаки об'єкта оподаткування (в разі наявності), за якими його можна ідентифікувати;

72.1.2.2. про результати здійснення державного контролю за [господарською діяльністю](#) платника податків;

72.1.2.3. що міститься у звітних документах (крім персоніфікованої статистичної інформації), які подаються платником податків органам виконавчої влади та/або органам місцевого самоврядування;

72.1.2.4. про встановлені органами місцевого самоврядування ставки [місцевих податків, зборів](#) та надані такими органами [податкові пільги](#);

72.1.2.5. про дозволи, ліцензії, патенти, свідоцтва на право провадження окремих видів діяльності, яка повинна містити, зокрема:

найменування платника податків, якому видані такі дозволи, ліцензії, патенти;

податковий номер або реєстраційний номер облікової картки фізичної особи;

вид [дозвільного документа](#);

вид діяльності, на провадження якої видано дозвільний документ;

дату видачі дозвільного документа;

строк дії дозвільного документа, інформацію про припинення (зупинення) дії дозвільного документа із зазначенням підстав такого припинення (зупинення);

сплату належних платежів за видачу дозвільного документа;

перелік місць провадження діяльності, на яку видано дозвільний документ;

72.1.2.6. про експортні та імпорتنі операції платників податків;

72.1.3. від банків, інших фінансових установ - інформація про наявність та рух коштів на рахунках платника податків;

72.1.4. від органів влади інших держав, міжнародних організацій або нерезидентів;

72.1.5. за результатами податкового контролю;

72.1.6. для інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності також використовується інша інформація, оприлюднена як така, що підлягає оприлюдненню відповідно до законодавства та/або добровільно чи за запитом надана контролюючому органу в установленому законом порядку.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 73. Отримання податкової інформації контролюючими органами

Науково-практичний коментар

73.1. Інформація, визначена у статті 72 цього Кодексу, безоплатно надається контролюючим органам періодично або на окремий письмовий запит контролюючого органу у терміни, визначені пунктом 73.2 цього Кодексу.

73.2. До інформації, що надається періодично, належить інформація, визначена у підпунктах 72.1.1.1, 72.1.1.2, 72.1.1.3 (в частині обов'язку платника податків надавати розшифровку податкового кредиту та податкових зобов'язань у розрізі контрагентів, передбачених розділом V цього Кодексу), 72.1.1.4, 72.1.2.1, 72.1.2.3, 72.1.2.4, 72.1.2.5, 72.1.2.6 підпункту 72.1.2, підпункті 72.1.5 статті 72 цього Кодексу.

У разі коли іншими розділами цього Кодексу не визначено інші строки надання такої інформації:

73.2.1. інформація, зазначена у підпунктах 72.1.2.1 та 72.1.2.5 підпункту 72.1.2 пункту 72.1 статті 72 цього Кодексу, надається органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування щомісяця протягом 10 календарних днів місяця, що настає за звітним;

73.2.2. інформація, зазначена у підпункті 72.1.2.3 підпункту 72.1.2 пункту 72.1 статті 72 цього Кодексу, надається органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування протягом 10 календарних днів з дня подання такої звітності відповідному органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування. Органами державної статистики інформація надається відповідно до плану державних статистичних спостережень;

73.2.3. інформація, зазначена у підпункті [72.1.2.4 підпункту 72.1.2 пункту 72.1 статті 72 цього Кодексу](#), надається органами місцевого самоврядування не пізніше 10 календарних днів з дати набрання чинності відповідним рішенням.

73.2.4. виключено.

[Порядок](#) подання інформації контролюючим органам визначається Кабінетом Міністрів України.

73.3. Контролюючі органи мають право звернутися до платників податків та інших суб'єктів інформаційних відносин із письмовим запитом про подання інформації (вичерпний перелік та підстави надання якої встановлено законом), необхідної для виконання покладених на контролюючі органи функцій, завдань, та її документального підтвердження.

Такий запит підписується керівником (заступником керівника) контролюючого органу і повинен містити перелік інформації, яка запитується, та документів, що її підтверджують, а також підстави для надіслання запиту.

Письмовий запит про подання інформації надсилається платнику податків або іншим суб'єктам інформаційних відносин за наявності хоча б однієї з таких підстав:

- 1) за результатами аналізу [податкової інформації](#), отриманої в установленому законом порядку, виявлено факти, які свідчать про порушення платником податків податкового, валютного законодавства, [законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації \(відмиванню\) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи](#);
- 2) для визначення рівня [звичайних цін](#) на товари (роботи, послуги) під час проведення [перевірок](#);
- 3) виявлено недостовірність даних, що містяться у [податкових деклараціях](#), поданих платником податків;
- 4) щодо платника податків подано скаргу про ненадання таким платником податків [податкової накладної](#) покупцю або про порушення правил заповнення податкової накладної;
- 5) у разі проведення зустрічної звірки;
- 6) в інших випадках, визначених цим Кодексом.

Запит вважається врученим, якщо його надіслано поштою листом з повідомленням про вручення за [податковою адресою](#) або надано під розписку платнику податків або іншому суб'єкту інформаційних відносин або його посадовій особі.

Платники податків та інші суб'єкти інформаційних відносин зобов'язані подавати інформацію, визначену у запиті контролюючого органу, та її документальне підтвердження протягом одного місяця з дня, що настає за днем надходження запиту (якщо інше не передбачено цим Кодексом). У разі коли запит складено з порушенням вимог, викладених в абзацах першому та другому цього пункту, платник податків звільняється від обов'язку надавати відповідь на такий запит.

Інформація на запит контролюючого органу надається [Національним банком України](#), іншими [банками](#) безоплатно у порядку і обсягах, встановлених [Законом України "Про банки і банківську діяльність"](#).

Порядок отримання інформації контролюючими органами за їх письмовим запитом визначається Кабінетом Міністрів України.

73.4. Інформація про наявність та рух коштів на рахунках платника податків надається в обсягах більших, ніж передбачені **пунктом 73.3 цієї статті, банками та іншими фінансовими установами** контролюючим органам за рішенням суду. Для отримання такої інформації контролюючий орган звертається до суду.

73.5. З метою отримання **податкової інформації** контролюючі органи мають право **проводити зустрічні звірки** даних суб'єктів господарювання щодо платника податків.

Зустрічною звіркою вважається співставлення даних первинних бухгалтерських та інших документів суб'єкта господарювання, що здійснюється контролюючими органами з метою документального підтвердження господарських відносин з платником податків та зборів, а також підтвердження відносин, виду, обсягу і якості операцій та розрахунків, що здійснювалися між ними, для з'ясування їх реальності та повноти відображення в обліку платника податків.

Зустрічні звірки не є перевітками і проводяться в **порядку**, визначеному Кабінетом Міністрів України.

За результатами зустрічних звірок складається **довідка**, яка надається суб'єкту господарювання у десятиденний термін.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI,
від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 74. Обробка та використання податкової інформації

Науково-практичний коментар

74.1. **Податкова інформація**, зібрана відповідно до цього Кодексу, може зберігатися та опрацьовуватися в інформаційних базах контролюючих органів або безпосередньо посадовими (службовими) особами контролюючих органів.

Перелік інформаційних баз, а також форми і методи опрацювання інформації визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

74.2. Зібрана податкова інформація та результати її опрацювання використовуються для виконання покладених на контролюючі органи функцій та завдань.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

ГЛАВА 8. ПЕРЕВІРКИ

Стаття 75. Види перевірок

Експертний

коментар

Науково-практичний коментар

75.1. Контролюючі органи мають право проводити камеральні, документальні (планові або позапланові; виїзні або невиїзні) та фактичні перевірки.

Камеральні та документальні перевірки проводяться контролюючими органами в межах їх повноважень виключно у випадках та у порядку, встановлених цим Кодексом, а фактичні перевірки - цим Кодексом та іншими законами України, контроль за дотриманням яких покладено на контролюючі органи.

75.1.1. Камеральною вважається перевірка, яка проводиться у приміщенні контролюючого органу виключно на підставі даних, зазначених у [податкових деклараціях](#) (розрахунках) платника податків.

75.1.2. Документальною перевіркою вважається перевірка, предметом якої є своєчасність, достовірність, повнота нарахування та сплати усіх передбачених цим Кодексом податків та зборів, а також дотримання валютного та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, дотримання роботодавцем законодавства щодо укладення [трудового договору](#), оформлення трудових відносин з працівниками (найманими особами) та яка проводиться на підставі податкових декларацій (розрахунків), [фінансової](#), статистичної та іншої звітності, реєстрів податкового та [бухгалтерського обліку](#), ведення яких передбачено законом, первинних документів, які використовуються в бухгалтерському та податковому обліку і пов'язані з нарахуванням і сплатою податків та зборів, виконанням вимог іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, а також отриманих в установленому законодавством порядку контролюючим органом документів та [податкової інформації](#), у тому числі за результатами перевірок інших платників податків.

Документальна планова перевірка проводиться відповідно до плану-графіка перевірок.

Документальна позапланова перевірка не передбачається у плані роботи контролюючого органу і проводиться за наявності хоча б однієї з обставин, визначених цим Кодексом.

Документальною виїзною перевіркою вважається перевірка, яка проводиться за [місцезнаходженням](#) платника податків чи місцем розташування об'єкта права власності, стосовно якого проводиться така перевірка.

Документальною невиїзною перевіркою вважається перевірка, яка проводиться в приміщенні контролюючого органу.

Документальною невиїзною позаплановою електронною перевіркою (далі - електронна перевірка) вважається перевірка, що проводиться на підставі заяви, поданої платником податків з незначним ступенем ризику, визначеним відповідно до пункту 77.2 статті 77 цього Кодексу, до контролюючого органу, в якому він перебуває на податковому обліку. Заява подається за 10 календарних днів до очікуваного початку проведення електронної перевірки. Форма заяви, порядок її подання, прийняття рішення про проведення електронної перевірки встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

75.1.3. Фактичною вважається перевірка, що здійснюється за місцем фактичного провадження платником податків діяльності, розташування господарських або інших об'єктів права власності такого платника. Така перевірка здійснюється контролюючим органом щодо дотримання норм законодавства з питань регулювання обігу готівки, порядку здійснення платниками податків [розрахункових операцій](#), [ведення касових операцій](#), наявності ліцензій, патентів, свідоцтв, у тому числі про виробництво та обіг [підакцизних товарів](#), дотримання

роботодавцем законодавства щодо укладення [трудового договору](#), оформлення трудових відносин з працівниками (найманими особами).

Абзац другий виключено.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.04.2011 р. N 3205-VI, від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 76. Порядок проведення камеральної перевірки

[Експертний](#)

[коментар](#)

[Науково-практичний коментар](#)

76.1. Камеральна перевірка проводиться посадовими особами контролюючого органу без будь-якого спеціального рішення керівника такого органу або направлення на її проведення.

Камеральній перевірці підлягає вся податкова звітність суцільним порядком.

Згода платника податків на перевірку та його присутність під час проведення камеральної перевірки не обов'язкова.

76.2. Порядок оформлення результатів камеральної перевірки здійснюється відповідно до вимог [статті 86 цього Кодексу](#).

Стаття 77. Порядок проведення документальних планових перевірок

[Експертний коментар](#)

77.1. Документальна планова перевірка повинна бути передбачена у плані-графіку проведення планових документальних перевірок.

77.2. До плану-графіка проведення документальних планових перевірок відбираються [платники податків](#), які мають ризик щодо несплати податків та зборів, невиконання іншого законодавства, контроль за яким покладено на контролюючі органи.

Періодичність проведення документальних планових перевірок платників податків визначається залежно від ступеня ризику в діяльності таких платників податків, який поділяється на високий, середній та незначний. Платники податків з незначним ступенем ризику включаються до плану-графіка не частіше, ніж раз на три календарних роки, середнім - не частіше ніж раз на два календарних роки, високим - не частіше одного разу на календарний рік.

Порядок формування та затвердження плану-графіка, перелік ризиків та їх поділ за ступенями встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

Платники податків - [юридичні особи](#), що відповідають критеріям, визначеним [пунктом 154.6 статті 154](#), та у яких сума сплаченого до бюджету податку на додану вартість становить не менше п'яти відсотків від задекларованого доходу за звітний [податковий період](#), а також [самозайняті особи](#), сума сплачених податків яких становить не менше п'яти відсотків від

задекларованого доходу за звітний податковий період, включаються до плану-графіка не частіше, ніж раз на три календарних роки. Зазначена норма не поширюється на таких платників податків у разі порушення ними [статей 45, 49, 50, 51, 57 цього Кодексу](#).

77.3. Забороняється проведення документальної планової перевірки за окремими видами зобов'язань перед бюджетами, крім правильності обчислення, повноти і своєчасності сплати податку з доходів фізичних осіб та зобов'язань за бюджетними позиками і кредитами, що гарантовані бюджетними коштами.

77.4. Про проведення документальної планової перевірки керівником контролюючого органу приймається рішення, яке оформлюється наказом.

Право на проведення документальної планової перевірки платника податків надається лише у випадку, коли йому не пізніше ніж за 10 календарних днів до дня проведення зазначеної перевірки вручено під розписку або надіслано рекомендованим листом з повідомленням про вручення копію наказу про проведення документальної планової перевірки та письмове повідомлення із зазначенням дати початку проведення такої перевірки.

77.5. У разі планування перевірок одного й того самого платника податків контролюючими органами та органами державного фінансового контролю у звітному періоді такі перевірки проводяться зазначеними органами одночасно. Порядок координації проведення таких перевірок та залучення до перевірок інших органів, передбачених законом, визначається Кабінетом Міністрів України.

77.6. Допуск посадових осіб контролюючих органів до проведення документальної планової виїзної перевірки здійснюється згідно із [статтею 81 цього Кодексу](#). Документальна планова невиїзна перевірка здійснюється у порядку, передбаченому [статтею 79 цього Кодексу](#).

77.7. Строки проведення документальної планової перевірки встановлені [статтею 82 цього Кодексу](#).

77.8. Перелік матеріалів, які можуть бути підставою для висновків під час проведення документальної планової перевірки, та порядок надання платниками податків документів для такої перевірки встановлено [статтями 83, 85 цього Кодексу](#).

77.9. Порядок оформлення результатів документальної планової перевірки встановлено [статтею 86 цього Кодексу](#).

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 05.07.2012 р. N 5083-VI,
від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 78. Порядок проведення документальних позапланових перевірок

Експертний коментар

78.1. Документальна позапланова перевірка здійснюється за наявності хоча б однієї з таких обставин:

78.1.1. за наслідками перевірок інших платників податків або отримання [податкової інформації](#) виявлено факти, що свідчать про можливі порушення платником податків податкового, валютного та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, якщо платник податків не надасть пояснення та їх документальні

підтвердження на обов'язковий письмовий запит контролюючого органу протягом 10 робочих днів з дня отримання запиту;

78.1.2. платником податків не подано в установлений законом строк [податкову декларацію](#) або розрахунки, якщо їх подання передбачено законом;

78.1.3. платником податків подано контролюючому органу уточнюючий розрахунок з відповідного податку за період, який перевірявся контролюючим органом;

78.1.4. виявлено недостовірність даних, що містяться у податкових деклараціях, поданих платником податків, якщо платник податків не надасть пояснення та їх документальні підтвердження на письмовий запит контролюючого органу протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту;

78.1.5. платником податків подано в установленому порядку контролюючому органу [заперечення](#) до акта перевірки або скаргу на прийняте за її результатами [податкове повідомлення-рішення](#), в яких вимагається повний або частковий перегляд результатів відповідної перевірки або скасування прийнятого за її результатами податкового повідомлення-рішення у разі, коли платник податків у своїй скарзі (запереченнях) посилається на обставини, що не були досліджені під час перевірки, та об'єктивний їх розгляд неможливий без проведення перевірки. Така перевірка проводиться виключно з питань, що стали предметом оскарження;

78.1.6. виключено;

78.1.7. розпочато процедуру [реорганізації](#) юридичної особи (крім [перетворення](#)), [припинення юридичної особи](#) або підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця, [порушено провадження у справі про визнання банкрутом](#) платника податків або подано [заяву](#) про зняття з обліку платника податків;

78.1.8. платником подано декларацію, в якій заявлено до відшкодування з бюджету податок на додану вартість, за наявності підстав для перевірки, визначених у [розділі V цього Кодексу](#), та/або з від'ємним значенням з податку на додану вартість, яке становить більше 100 тис. гривень.

Документальна позапланова перевірка з підстав, визначених у цьому підпункті, проводиться виключно щодо законності декларування заявленого до відшкодування з бюджету податку на додану вартість та/або з від'ємного значення з податку на додану вартість, яке становить більше 100 тис. гривень;

78.1.9. щодо платника податку подано скаргу про ненадання таким платником податків [податкової накладної](#) покупцю або про порушення правил заповнення податкової накладної у разі ненадання таким платником податків пояснень та документального підтвердження на письмовий запит контролюючого органу протягом десяти робочих днів з дня його отримання;

78.1.10. виключено;

78.1.11. отримано судові рішення суду (слідчого судді) про призначення перевірки або постанову органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, слідчого, прокурора, винесену ними відповідно до закону;

78.1.12. контролюючим органом вищого рівня в порядку контролю за діями або бездіяльністю посадових осіб контролюючого органу нижчого рівня здійснено перевірку

документів обов'язкової звітності платника податків або матеріалів документальної перевірки, проведеної контролюючим органом нижчого рівня, і виявлено невідповідність висновків акта перевірки вимогам законодавства або неповне з'ясування під час перевірки питань, що повинні бути з'ясовані під час перевірки для винесення об'єктивного висновку щодо дотримання платником податків вимог законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

Рішення про проведення документальної позапланової перевірки в цьому випадку приймається контролюючим органом вищого рівня лише у тому разі, коли стосовно посадових осіб контролюючого органу нижчого рівня, які проводили документальну перевірку зазначеного платника податків, розпочато службове розслідування або їм повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення;

78.1.13. у разі отримання інформації про ухилення [податковим агентом](#) від оподаткування виплаченої (нарахованої) найманим особам (у тому числі без документального оформлення) [заробітної плати, пасивних доходів](#), додаткових благ, інших виплат та відшкодувань, що підлягають оподаткуванню, у тому числі внаслідок неукладення платником податків [трудових договорів](#) з найманими особами згідно із законом, а також здійснення особою господарської діяльності без [державної реєстрації](#). Така перевірка проводиться виключно з питань, що стали підставою для проведення такої перевірки.

78.2. Обмеження у підставах проведення перевірок платників податків, визначені цим Кодексом, не поширюються на перевірки, що проводяться на звернення такого платника податків, або перевірки, що проводяться у межах [кримінального провадження](#).

78.3. Працівникам податкової міліції забороняється брати участь у проведенні планових та позапланових виїзних перевірок платників податків, що проводяться контролюючими органами, якщо такі перевірки не пов'язані з веденням оперативно-розшукових справ або здійсненням [кримінального провадження](#) стосовно таких платників податків (посадових осіб платників податків), що знаходяться в їх провадженні. Перевірки платників податків податковою міліцією проводяться у межах повноважень, визначених законом, та в порядку, передбаченому [Законом України "Про оперативно-розшукову діяльність"](#), [Кримінальним процесуальним кодексом України](#) та іншими законами України.

78.4. Про проведення документальної позапланової перевірки керівник контролюючого органу приймає рішення, яке оформлюється наказом.

Право на проведення документальної позапланової перевірки платника податків надається лише у випадку, коли йому до початку проведення зазначеної перевірки вручено під розписку копію наказу про проведення документальної позапланової перевірки.

78.5. Допуск посадових осіб контролюючих органів до проведення документальної позапланової виїзної перевірки здійснюється згідно із [статтею 81 цього Кодексу](#). Документальна позапланова невиїзна перевірка здійснюється у порядку, передбаченому [статтею 79 цього Кодексу](#).

78.6. Строки проведення документальної позапланової перевірки встановлені [статтею 82 цього Кодексу](#).

78.7. Перелік матеріалів, які можуть бути підставою для висновків під час проведення документальної позапланової перевірки, та порядок надання платниками податків документів для такої перевірки встановлено [статтями 83, 85 цього Кодексу](#).

78.8. Порядок оформлення результатів документальної позапланової перевірки встановлено [статтею 86 цього Кодексу](#).

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 13.04.2012 р. N 4652-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 79. Особливості проведення документальної невіїзної перевірки

Експертний коментар

79.1. Документальна невіїзна перевірка здійснюється у разі прийняття керівником контролюючого органу рішення про її проведення та за наявності обставин для проведення документальної перевірки, визначених [статтями 77 та 78 цього Кодексу](#). Документальна невіїзна перевірка здійснюється на підставі зазначених у [підпункті 75.1.2 пункту 75.1 статті 75 цього Кодексу](#) документів та даних, наданих платником податків у визначених цим Кодексом випадках, або отриманих в інший спосіб, передбачений законом.

79.2. Документальна позапланова невіїзна перевірка проводиться посадовими особами контролюючого органу виключно на підставі рішення керівника контролюючого органу, оформленого наказом, та за умови надіслання платнику податків рекомендованим листом із повідомленням про вручення або вручення йому чи його уповноваженому [представнику](#) під розписку копії наказу про проведення документальної позапланової невіїзної перевірки та письмового повідомлення про дату початку та місце проведення такої перевірки.

Виконання умов цієї статті надає посадовим особам контролюючого органу право розпочати проведення документальної невіїзної перевірки.

79.3. Присутність платників податків під час проведення документальних невіїзних перевірок не обов'язкова.

(Із доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 80. Порядок проведення фактичної перевірки

Експертний коментар

80.1. Фактична перевірка здійснюється без попередження платника податків (особи).

80.2. Фактична перевірка може проводитися на підставі рішення керівника контролюючого органу, оформленого наказом, копія якого вручається платнику податків або його уповноваженому [представнику](#), або особам, які фактично проводять розрахункові операції, під розписку до початку проведення такої перевірки, та за наявності хоча б однієї з таких обставин:

80.2.1. у разі коли за результатами перевірок інших платників податків виявлено факти, які свідчать про можливі порушення платником податків [законодавства щодо виробництва та обігу підакцизних товарів](#), здійснення платником податків [розрахункових операцій, ведення касових операцій](#), наявності патентів, ліцензій та інших документів, контроль за наявністю яких покладено на контролюючі органи, та виникає необхідність перевірки таких фактів;

80.2.2. у разі отримання в установленому законодавством порядку інформації від державних органів або органів місцевого самоврядування, яка свідчить про можливі порушення

платником податків законодавства, контроль за яким покладено на контролюючі органи, зокрема, щодо здійснення платниками податків розрахункових операцій, ведення касових операцій, наявності патентів, ліцензій, та інших документів, контроль за наявністю яких покладено на контролюючі органи, виробництва та обігу підакцизних товарів;

80.2.3. письмового звернення покупця (споживача), оформленого відповідно до закону, про порушення платником податків установленого порядку проведення розрахункових операцій, касових операцій, [патентування](#) або [ліцензування](#);

80.2.4. неподання суб'єктом господарювання в установленій законом строк обов'язкової звітності про використання [реєстраторів розрахункових операцій](#), [розрахункових книжок](#) та [книг обліку розрахункових операцій](#), подання їх із нульовими показниками;

80.2.5. отримання в установленому законодавством порядку інформації про порушення вимог законодавства в частині виробництва, обліку, зберігання та транспортування спирту, алкогольних напоїв та [тютюнових виробів](#) та цільового використання спирту платниками податків, а також здійснення функцій, визначених [законодавством у сфері виробництва і обігу спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів](#);

80.2.6. у разі виявлення за результатами попередньої перевірки порушення законодавства з питань, визначених у [пункті 75.1.3](#);

80.2.7. у разі отримання в установленому законодавством порядку інформації про використання праці найманих осіб без належного оформлення трудових відносин та виплати роботодавцями доходів у вигляді [заробітної плати](#) без сплати податків до бюджету, а також здійснення фізичною особою [підприємницької діяльності](#) без [державної реєстрації](#).

80.3. Фактична перевірка, що здійснюється за наявності обставини, визначеної у пункті 80.2.6, може бути проведена для контролю щодо припинення порушення законодавства з питань, визначених у [пункті 75.1.3](#), одноразово протягом 12 місяців з дати складання акта за результатами попередньої перевірки.

80.4. Перед початком фактичної перевірки, з питань дотримання порядку здійснення [розрахункових операцій](#) та [ведення касових операцій](#), посадовими особами контролюючих органів на підставі [підпункту 20.1.9 пункту 20.1 статті 20 цього Кодексу](#) може бути проведена контрольна розрахункова операція.

80.5. Допуск посадових осіб контролюючих органів до проведення фактичної перевірки здійснюється згідно із [статтею 81 цього Кодексу](#).

80.6. Під час проведення фактичної перевірки в частині дотримання роботодавцем законодавства щодо укладення [трудового договору](#), оформлення трудових відносин з працівниками (найманими особами), в тому числі тим, яким встановлено випробування, перевіряється наявність належного оформлення трудових відносин, з'ясовуються питання щодо ведення обліку роботи, виконаної працівником, обліку витрат на оплату праці, відомості про оплату праці працівника. Для з'ясування факту належного оформлення трудових відносин з працівником, який здійснює трудову діяльність, можуть використовуватися документи, що посвідчують особу, або інші документи, які дають змогу її ідентифікувати (посадове посвідчення, посвідчення водія, санітарна книжка тощо).

80.7. Фактична перевірка проводиться двома і більше посадовими особами контролюючого органу у присутності посадових осіб суб'єкта господарювання або його представника та/або особи, що фактично здійснює розрахункові операції.

80.8. Під час проведення перевірки посадовими особами, які здійснюють таку перевірку, може проводитися хронометраж господарських операцій. За результатами хронометражу складається довідка, яка підписується посадовими особами контролюючого органу та посадовими особами суб'єкта господарювання або його представника та/або особами, що фактично здійснюють господарські операції.

80.9. Строки проведення фактичної перевірки встановлені [статтею 82 цього Кодексу](#).

80.10. Порядок оформлення результатів фактичної перевірки встановлено [статтею 86 цього Кодексу](#).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.04.2011 р. N 3205-VI,
від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 81. Умови та порядок допуску посадових осіб контролюючих органів до проведення документальних виїзних та фактичних перевірок

Експертний коментар

81.1. Посадові особи контролюючого органу мають право приступити до проведення документальної виїзної перевірки, фактичної перевірки за наявності підстав для їх проведення, визначених цим Кодексом, та за умови пред'явлення або надіслання у випадках, визначених цим Кодексом, таких документів:

направлення на проведення такої перевірки, в якому зазначаються дата видачі, найменування контролюючого органу, реквізити наказу про проведення відповідної перевірки, найменування та реквізити суб'єкта (прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи - платника податку, який перевіряється) або об'єкта, перевірка якого проводиться, мета, вид (документальна планова/позапланова або фактична), підстави, дата початку та тривалість перевірки, посада та прізвище посадової (службової) особи, яка проводитиме перевірку. Направлення на перевірку у такому випадку є дійсним за наявності підпису керівника контролюючого органу або його заступника, що скріплений печаткою контролюючого органу;

копії наказу про проведення перевірки;

службового посвідчення осіб, які зазначені в направленні на проведення перевірки.

Непред'явлення або ненадіслання у випадках, визначених цим Кодексом, платнику податків (його посадовим (службовим) особам або його уповноваженому представнику, або особам, які фактично проводять [розрахункові операції](#)) цих документів або пред'явлення зазначених документів, що оформлені з порушенням вимог, встановлених цим пунктом, є підставою для недопущення посадових (службових) осіб контролюючого органу до проведення документальної виїзної або фактичної перевірки.

Відмова [платника податків](#) та/або посадових (службових) осіб платника податків (його [представників](#) або осіб, які фактично проводять [розрахункові операції](#)) від допуску до перевірки на інших підставах, ніж визначені в абзаці п'ятому цього пункту, не дозволяється.

При пред'явленні направлення платнику податків та/або посадовим (службовим) особам платника податків (його представникам або особам, які фактично проводять [розрахункові](#)

операції) такі особи розписуються у направленні із зазначенням свого прізвища, імені, по батькові, посади, дати і часу ознайомлення.

У разі відмови платника податків та/або посадових (службових) осіб платника податків (його представників або осіб, які фактично проводять розрахункові операції) розписатися у направленні на перевірку посадовими (службовими) особами контролюючого органу складається акт, який засвідчує факт відмови. У такому випадку акт про відмову від підпису у направленні на перевірку є підставою для початку проведення такої перевірки.

81.2. У разі відмови платника податків та/або посадових (службових) осіб платника податків (його [представників](#) або осіб, які фактично проводять [розрахункові операції](#)) у допуску посадових (службових) осіб контролюючого органу до проведення перевірки складається акт, який засвідчує факт відмови.

81.3. Під час проведення перевірок посадові (службові) особи органів державної служби повинні діяти у межах повноважень, визначених цим Кодексом.

Керівники і відповідні посадові особи юридичних осіб та фізичні особи - платники податків під час перевірки, що проводиться контролюючими органами, зобов'язані виконувати вимоги контролюючих органів щодо усунення виявлених порушень законів про оподаткування і підписати акт (довідку) про проведення перевірки та мають право надати [заперечення](#) на цей акт (довідку).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 06.12.2012 р. N 5519-VI)

Стаття 82. Строки проведення виїзних перевірок

82.1. Тривалість перевірок, визначених у [статті 77 цього Кодексу](#), не повинна перевищувати 30 робочих днів для [великих платників податків](#), щодо [суб'єктів малого підприємництва](#) - 10 робочих днів, інших платників податків - 20 робочих днів.

Продовження строків проведення перевірок, визначених у [статті 77 цього Кодексу](#), можливе за рішенням керівника контролюючого органу не більш як на 15 робочих днів для великих платників податків, щодо суб'єктів малого підприємництва - не більш як на 5 робочих днів, інших платників податків - не більш як на 10 робочих днів.

82.2. Тривалість перевірок, визначених у [статті 78 цього Кодексу](#) (крім перевірок, що проводяться за наявності обставин, визначених у [підпункті 78.1.8 пункту 78.1 статті 78 цього Кодексу](#), тривалість яких встановлена у [статті 200 цього Кодексу](#)), не повинна перевищувати 15 робочих днів для великих платників податків, щодо суб'єктів малого підприємництва - 5 робочих днів, для фізичних осіб - підприємців, які не мають найманих працівників, за наявності умов, визначених в абзацах третьому - восьмому цього пункту, - 3 робочі дні, інших платників податків - 10 робочих днів.

Продовження строків проведення перевірок, визначених у [статті 78 цього Кодексу](#), можливе за рішенням керівника контролюючого органу не більш як на 10 робочих днів для великих платників податків, щодо суб'єктів малого підприємництва - не більш як на 2 робочих дні, інших платників податків - не більш як на 5 робочих днів.

Документальна позапланова перевірка з підстав, визначених у [підпункті 78.1.7 пункту 78.1 статті 78 цього Кодексу](#), для фізичних осіб - підприємців, які не мають найманих

працівників, проводиться у строк, визначений абзацом першим цього пункту, за наявності за два останні календарні роки одночасно таких умов:

платником податку подано податкову декларацію про відсутність доходів від провадження господарської діяльності;

платник податку не зареєстрований як платник податку на додану вартість;

в контролюючих органах відсутня податкова інформація щодо:

використання платником податку найманої праці фізичних осіб;

відкритих платником податку рахунків у банках та інших фінансових установах.

82.3. Тривалість перевірок, визначених [статтею 80 цього Кодексу](#), не повинна перевищувати 10 діб.

Продовження строку таких перевірок здійснюється за рішенням керівника контролюючого органу не більш як на 5 діб.

Підставами для подовження строку перевірки є:

82.3.1. заява суб'єкта господарювання (у разі необхідності подання ним документів, які стосуються питань перевірки);

82.3.2. змінний режим роботи або підсумований облік робочого часу суб'єкта господарювання та/або його господарських об'єктів.

82.4. Проведення документальної виїзної планової та позапланової перевірки [великого платника податків](#) може бути зупинено за рішенням керівника контролюючого органу, що оформляється наказом, копія якого не пізніше наступного робочого дня вручається платнику податків або його уповноваженому [представнику](#) під розписку, з подальшим поновленням її проведення на невикористаний строк.

Зупинення документальної виїзної планової, позапланової перевірки перериває перебіг строку проведення перевірки в разі вручення платнику податків або його уповноваженому представнику під розписку копії наказу про зупинення документальної виїзної планової, позапланової перевірки.

При цьому перевірка може бути зупинена на загальний строк, що не перевищує 30 робочих днів, а в разі необхідності проведення експертизи, отримання інформації від іноземних державних органів щодо діяльності платника податків, завершення розгляду судом позовів з питань, пов'язаних з предметом перевірки, відновлення платником податків втрачених документів перевірка може бути зупинена на строк, необхідний для завершення таких процедур.

Загальний термін проведення перевірок, визначених у пунктах 200.10 та 200.11 [статті 200 цього Кодексу](#), з урахуванням установлених цим пунктом строків зупинення не може перевищувати 60 календарних днів.

(Із доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 02.10.2012 р. N 5412-VI)

Стаття 83. Матеріали, які є підставами для висновків під час проведення перевірок

83.1. Для посадових осіб контролюючих органів під час проведення перевірок підставами для висновків є:

83.1.1. документи, визначені цим Кодексом;

83.1.2. податкова інформація;

83.1.3. експертні висновки;

83.1.4. судові рішення;

83.1.5. виключено;

83.1.6. інші матеріали, отримані в порядку та у спосіб, передбачені цим Кодексом або іншими законами, контроль за дотриманням яких покладений на контролюючі органи.

Стаття 84. Проведення експертизи під час здійснення податкового контролю контролюючими органами

84.1. Експертиза проводиться у разі, коли для вирішення питань, що мають значення для здійснення податкового контролю, необхідні спеціальні знання у галузі науки, мистецтва, техніки, економіки та в інших галузях. Залучення експерта здійснюється на договірних засадах та за рахунок коштів сторони, що є ініціатором залучення експерта.

84.2. Експертиза призначається за заявою [платника податків](#) або за рішенням керівника (або його заступника) контролюючого органу, в яких зазначаються:

84.2.1. підстави для залучення експерта;

84.2.2. прізвище, ім'я та по батькові експерта;

84.2.3. реквізити платника податків, стосовно якого здійснюється податковий контроль;

84.2.4. питання, поставлені до експерта;

84.2.5. документи, предмети та інші матеріали, які подаються на розгляд експерта.

84.3. Контролюючий орган, керівник (або заступник) якого призначив проведення експертизи, зобов'язаний ознайомити платника податків (його [представника](#)) з рішенням про проведення експертизи, а після закінчення експертизи - з висновком експерта.

84.4. виключено.

84.5. Експерт має право ознайомлюватися з поданими йому матеріалами, які стосуються предмета експертизи, та просити надання додаткових матеріалів.

Експерт має право відмовитися від надання висновку, якщо поданих матеріалів недостатньо або такий експерт не володіє необхідними знаннями для проведення зазначеної експертизи.

84.6. За надання завідомо неправдивого висновку експерт несе відповідальність відповідно до закону.

Стаття 85. Надання платниками податків документів

Експертний коментар

85.1. Забороняється витребування документів від **платника податків** будь-якими посадовими (службовими) особами контролюючих органів у випадках, не передбачених цим Кодексом.

85.2. Платник податків зобов'язаний надати посадовим (службовим) особам контролюючих органів у повному обсязі всі документи, що належать або пов'язані з предметом перевірки. Такий обов'язок виникає у платника податків після початку перевірки.

При цьому **великий платник податків** зобов'язаний також надати в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації **електронного підпису** підзвітних осіб копії документів з обліку доходів, витрат та інших показників, пов'язаних із визначенням об'єктів оподаткування (податкових зобов'язань), первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням та сплатою податків і зборів (якщо такі документи створюються ним в електронній формі), не пізніше робочого дня, наступного за днем початку **документальної виїзної планової, позапланової перевірки, документальної невиїзної перевірки**.

Для платників податків, які відповідно до цього пункту зобов'язані надавати інформацію в електронній формі, загальний формат та порядок подачі такої інформації визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику. У разі невстановлення електронного формату та порядку надання такої інформації платник податків звільняється від обов'язку подання її в електронній формі.

(зміни, внесені **підпунктом 26 розділу I Закону України від 07.07.2011 р. N 3609-VI**, у частині порядку надання інформації в електронній формі набирають чинності з 01.01.2012 р.)

Для проведення електронної перевірки платник податків забезпечує подання до контролюючого органу в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб документів, які відповідно до цього Кодексу пов'язані з обчисленням та сплатою податків і зборів (якщо такі документи створюються таким платником податків в електронній формі та зберігаються на машинних носіях інформації). Загальний формат та порядок подання такої інформації встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

85.3. Документи, що містять **комерційну таємницю** або є конфіденційними, передаються окремо із зазначенням посадової (службової) особи, що їх отримала. Передача таких документів для їх огляду, вивчення і їх повернення оформляються актом у довільній формі, який підписують посадова (службова) особа контролюючого органу та платник податків (його **представник**).

85.4. При проведенні **перевірок** посадові особи контролюючого органу мають право отримувати у платників податків належним чином завірені копії первинних фінансово-господарських, бухгалтерських та інших документів, що свідчать про приховування (заниження) об'єктів оподаткування, несплату податків, зборів, платежів, порушення вимог іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

85.5. Забороняється вилучення оригіналів первинних фінансово-господарських, бухгалтерських та інших документів за винятком випадків, передбачених кримінальним процесуальним законодавством.

85.6. У разі відмови платника податків або його законних представників надати копії документів посадовій (службовій) особі контролюючого органу така особа складає акт у довільній формі, що засвідчує факт відмови, із зазначенням посади, прізвища, імені, по батькові платника податків (його законного представника) та переліку документів, які йому запропоновано подати. Зазначений акт підписується посадовою (службовою) особою контролюючого органу та платником податків або його законним представником. У разі відмови платника податків або його законного представника від підписання зазначеного акта в ньому вчиняється відповідний запис.

85.7. Отримання копій документів оформляється описом. Копія опису, складеного посадовими (службовими) особами контролюючого органу, вручається під підпис платнику податків або його законному представнику. Якщо платник податків або його законний представник відмовляється від засвідчення опису або від підпису про отримання копії опису, то посадові (службові) особи контролюючого органу, які отримують копії, роблять відмітку про відмову від підпису.

85.8. Посадова (службова) особа контролюючого органу, яка проводить перевірку, у випадках, передбачених цим Кодексом, має право отримувати від платника податків або його законних представників копії документів, що належать до предмета перевірки. Такі копії повинні бути засвідчені підписом платника податків або його посадової особи та скріплені печаткою (за наявності).

85.9. У разі коли до початку або під час проведення перевірки оригінали первинних документів, облікових та інших реєстрів, фінансової та статистичної звітності, інших документів з питань обчислення і сплати податків та зборів, а також виконання вимог іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, були вилучені правоохоронними та іншими органами, зазначені органи зобов'язані надати для проведення перевірки контролюючому органу копії зазначених документів або забезпечити доступ до перевірки таких документів.

Такі копії, засвідчені печаткою та підписами посадових (службових) осіб правоохоронних та інших органів, якими було здійснено вилучення оригіналів документів, або яким було забезпечено доступ до перевірки вилучених документів, повинні бути надані протягом трьох робочих днів з дня отримання письмового запиту контролюючого органу.

У разі якщо документи, зазначені в абзаці першому цього пункту, було вилучено правоохоронними та іншими органами, терміни проведення такої перевірки, у тому числі розпочатої, переносяться до дати отримання вказаних копій документів або забезпечення доступу до них.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 13.04.2012 р. N 4652-VI, від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 86. Оформлення результатів перевірок

86.1. Результати перевірок (крім камеральних та електронних перевірок) оформлюються у формі акта або довідки, які підписуються посадовими особами контролюючого органу та платниками податків або їх законними представниками (у разі наявності). У разі

встановлення під час перевірки порушень складається акт. Якщо такі порушення відсутні, складається довідка.

Акт (довідка), складений за результатами перевірки та підписаний посадовими особами, які проводили перевірку, у строки визначені цим Кодексом, надається платнику податків або його законному представнику, який зобов'язаний його підписати.

Строк складення акта (довідки) про результати перевірки не зараховується до строку проведення перевірки, встановленого цим Кодексом (з урахуванням його продовження).

У разі незгоди платника податків з висновками акта такий платник зобов'язаний підписати такий акт перевірки із зауваженнями, які він має право надати разом з підписаним примірником акта або окремо у строки, передбачені цим Кодексом.

86.2. За результатами камеральної [перевірки](#) у разі встановлення порушень складається акт у двох примірниках, який підписується посадовими особами такого органу, які проводили перевірку, і після реєстрації у контролюючому органі вручається або надсилається для підписання протягом трьох робочих днів платнику податків у порядку, визначеному [статтею 42 цього Кодексу](#).

86.3. Акт (довідка) [документальної виїзної перевірки](#), що визначено [статтями 77 і 78 цього Кодексу](#), складається у двох примірниках, підписується посадовими особами контролюючого органу, які проводили перевірку, та реєструється у контролюючому органі протягом п'яти робочих днів з дня, що настає за днем закінчення установленого для проведення перевірки строку (для платників податків, які мають [філії](#) та/або перебувають на консолідованій сплаті, - протягом 10 робочих днів).

У разі відмови платника податків або його законних [представників](#) від підписання акта (довідки) посадовими особами контролюючого органу складається відповідний акт, що засвідчує факт такої відмови. Один примірник акта або довідки про результати виїзної планової чи позапланової документальної перевірки у день його підписання або відмови від підписання вручається або надсилається платнику податків чи його законному представнику.

Відмова платника податків або його законних представників від підписання акта перевірки або отримання його примірника не звільняє платника податків від обов'язку сплатити визначені контролюючим органом за результатами перевірки грошові зобов'язання.

У разі відмови платника податків або його законних представників від отримання примірника акта або довідки про результати перевірки або неможливості його вручення та підписання у зв'язку з відсутністю платника податків або його законних представників за місцезнаходженням такий акт або довідка надсилається платнику податків у порядку, визначеному [статтею 58 цього Кодексу](#) для надсилання (вручення) податкових повідомлень-рішень. У зазначених у цьому абзаці випадках контролюючим органом складається відповідний акт.

86.4. Акт (довідка) документальної невиїзної перевірки складається у двох примірниках, підписується посадовими особами контролюючого органу, які проводили перевірку, та реєструється у контролюючому органі протягом п'яти робочих днів з дня, що настає за днем закінчення установленого для проведення перевірки строку (для платників податків, які мають [філії](#) та/або перебувають на консолідованій сплаті, - протягом 10 робочих днів).

Акт (довідка) документальної невиїзної перевірки після його реєстрації вручається особисто платнику податків чи його законним представникам або надсилається рекомендованим листом з повідомленням про вручення. У разі відмови платника податків або його законних

представників від підписання акта (довідки) перевірки посадовими особами контролюючого органу складається відповідний акт, що засвідчує факт такої відмови. Відмова платника податків або його законних представників від підписання акта перевірки не звільняє такого платника податків від обов'язку сплатити визначені контролюючим органом за результатами перевірки грошові зобов'язання. Заперечення по акту перевірки розглядаються у порядку і строки, передбачені [пунктом 86.7 цієї статті](#). Податкове повідомлення-рішення приймається у порядку і строки, передбачені [пунктом 86.8 цієї статті](#).

86.5. Акт (довідка) про результати фактичних перевірок, визначених [статтею 80 цього Кодексу](#), складається у двох примірниках, підписується посадовими особами контролюючих органів, які проводили перевірку, реєструється не пізніше наступного робочого дня після закінчення перевірки. Акт (довідка) про результати зазначених перевірок підписується особою, яка здійснювала [розрахункові операції](#), платником податків та його законними [представниками](#) (у разі наявності).

У разі якщо платник податків (його відокремлені підрозділи) здійснює свою діяльність не за основним місцем обліку платника податків, контролюючий орган, який проводив перевірку, не пізніше трьох робочих днів з дня реєстрації акта (довідки) в цьому органі направляє акт (довідку) до контролюючого органу за основним місцем обліку платника податків. Копія акта (довідки) перевірки з відміткою про реєстрацію в журналі реєстрації актів (довідок) перевірок зберігається у контролюючому органі, який проводив перевірку.

Підписання акта (довідки) таких перевірок особою, яка здійснювала [розрахункові операції](#), платником податків та/або його законними представниками та посадовими особами контролюючого органу, які проводили перевірку, здійснюється за місцем проведення перевірки або у приміщенні контролюючого органу.

У разі відмови платника податків, його законних представників або особи, яка здійснювала [розрахункові операції](#), від підписання акта (довідки), посадовими особами контролюючого органу складається акт, що засвідчує факт такої відмови. Один примірник акта або довідки про результати перевірки не пізніше наступного робочого дня після його складення реєструється в журналі реєстрації актів контролюючого органу і не пізніше наступного дня після його реєстрації вручається або надсилається платнику податків, його законному представнику або особі, яка здійснювала [розрахункові операції](#).

У разі відмови платника податків або його законних представників від отримання примірника акта (довідки) перевірки чи неможливості його вручення платнику податків або його законним представникам чи особі, яка здійснювала [розрахункові операції](#) з будь-яких причин, такий акт або довідка надсилається платнику податків у порядку, визначеному [статтею 58 цього Кодексу](#) для надсилання (вручення) податкових повідомлень-рішень. У зазначених в цьому абзаці випадках контролюючим органом складається відповідний акт або робиться позначка в акті або довідці про результати перевірки.

86.6. Відмова платника податків або його законних [представників](#) чи особи, яка здійснювала [розрахункові операції](#), від підписання акта перевірки або отримання його примірника не звільняє платника податків від обов'язку сплатити визначені контролюючим органом за результатами перевірки грошові зобов'язання.

86.7. У разі незгоди платника податків або його законних представників з висновками перевірки чи фактами і даними, викладеними в акті (довідці) перевірки, вони мають право подати свої заперечення до контролюючого органу за основним місцем обліку такого платника податків протягом п'яти робочих днів з дня отримання акта (довідки). Такі заперечення розглядаються контролюючим органом протягом п'яти робочих днів, що настають за днем їх отримання (днем завершення перевірки, проведеної у зв'язку з

необхідністю з'ясування обставин, що не були досліджені під час перевірки та зазначені у зауваженнях), та платнику податків надсилається відповідь у порядку, визначеному [статтею 58 цього Кодексу](#) для надсилання (вручення) податкових повідомлень-рішень. Платник податку (його уповноважена особа та/або представник) має право брати участь у розгляді заперечень, про що такий платник податку зазначає у запереченнях.

У разі якщо платник податку виявив бажання взяти участь у розгляді його заперечень до акта перевірки, контролюючий орган зобов'язаний повідомити такого платника податків про місце і час проведення такого розгляду. Таке повідомлення надсилається платнику податків не пізніше наступного робочого дня з дня отримання від нього заперечень, але не пізніше ніж за два робочих дні до дня їх розгляду.

Участь керівника відповідного контролюючого органу (або уповноваженого ним представника) у розгляді заперечень платника податків до акта перевірки є обов'язковою. Такі заперечення є невід'ємною частиною акта (довідки) перевірки.

Рішення про визначення грошових зобов'язань приймається керівником контролюючого органу (або його заступником) з урахуванням результатів розгляду заперечень платника податків (у разі їх наявності). Платник податків або його законний представник може бути присутнім під час прийняття такого рішення.

86.8. [Податкове повідомлення-рішення](#) приймається керівником контролюючого органу (його заступником) протягом десяти робочих днів з дня, наступного за днем вручення платнику податків акта перевірки у порядку, передбаченому [статтею 58 цього Кодексу](#), для надсилання (вручення) податкових повідомлень-рішень (за результатами фактичної перевірки - з дня реєстрації (надходження) акта такої перевірки до контролюючого органу за основним місцем обліку платника податків), а за наявності заперечень посадових осіб платника податків до акта перевірки приймається з урахуванням висновку про результати розгляду заперечень до акта перевірки - протягом трьох робочих днів, наступних за днем розгляду заперечень і надання (надсилання) письмової відповіді платнику податків.

86.9. У разі якщо грошове зобов'язання розраховується контролюючим органом за результатами перевірки, проведеної з обставин, визначених підпунктом 78.1.11 пункту 78.1 статті 78 цього Кодексу, щодо кримінального провадження, у якому розслідується кримінальне правопорушення стосовно посадової особи (посадових осіб) платника податків (юридичної особи) або фізичної особи - підприємця, що перевіряється, предметом якого є податки та/або збори, податкове повідомлення-рішення за результатами такої перевірки приймається таким контролюючим органом протягом 10 робочих днів з дня, наступного за днем отримання цим контролюючим органом відповідного судового рішення (обвинувальний вирок, ухвала про закриття кримінального провадження за нереабілітуючими підставами), що набрало законної сили.

Матеріали такої перевірки разом з висновками контролюючого органу передаються органу, що призначив перевірку.

86.10. В акті перевірки зазначаються як факти заниження, так і факти завищення податкових зобов'язань платника.

86.11. За результатами електронної перевірки складається довідка у двох примірниках, що підписується посадовими особами контролюючого органу, які проводили перевірку, та реєструється у контролюючому органі протягом трьох робочих днів з дня закінчення устанавленого для проведення перевірки строку (для платників податків, які мають філії та/або перебувають на консолідованій сплаті, - протягом п'яти робочих днів).

Довідка електронної перевірки після її реєстрації вручається особисто платнику податків або його законним представникам для ознайомлення та підписання протягом п'яти робочих днів з дня вручення.

У разі незгоди платника податків або його законних представників з висновками перевірки чи фактами і даними, викладеними в довідці, складеній за результатами електронної перевірки, вони зобов'язані підписати таку довідку та мають право подати свої заперечення, які є невід'ємною частиною такої довідки, разом з підписаним примірником довідки.

Такі заперечення розглядаються контролюючим органом протягом п'яти робочих днів з дня їх отримання та платнику податків надсилається відповідь у порядку, визначеному статтею 58 цього Кодексу для надсилання (вручення) податкових повідомлень-рішень. Така відповідь є невід'ємною частиною довідки про проведення електронної перевірки. Платник податку (його уповноважена особа та/або представник) має право брати участь у розгляді заперечень, про що він зазначає у поданих запереченнях.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 13.04.2012 р. N 4652-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

ГЛАВА 9. ПОГАШЕННЯ ПОДАТКОВОГО БОРГУ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ

Стаття 87. Джерела сплати грошових зобов'язань або погашення податкового боргу платника податків

87.1. Джерелами самостійної сплати грошових зобов'язань або погашення **податкового боргу** платника податків є будь-які власні кошти, у тому числі ті, що отримані від продажу товарів (робіт, послуг), майна, випуску **цінних паперів**, зокрема **корпоративних прав**, отримані як **позика** (кредит), та з інших джерел, з урахуванням особливостей, визначених цією статтею, а також суми надміру сплачених платежів до відповідних бюджетів.

Сплата грошових зобов'язань або погашення податкового боргу платника податків з відповідного платежу може бути здійснена також за рахунок надміру сплачених сум такого платежу (без заяви платника) або за рахунок помилково та/або надміру сплачених сум з інших платежів (на підставі відповідної заяви платника) до відповідних бюджетів.

87.2. Джерелами погашення **податкового боргу** платника податків є будь-яке майно такого платника податків з урахуванням обмежень, визначених цим Кодексом, а також іншими законодавчими актами.

87.3. Не можуть бути використані як джерела погашення **податкового боргу** платника податків:

87.3.1. майно платника податків, надане ним у **заставу** іншим особам (на час дії такої застави), якщо така застава зареєстрована згідно із законом у відповідних державних реєстрах до моменту виникнення права **податкової застави**;

87.3.2. майно, яке належить на правах власності іншим особам та перебуває у володінні або користуванні платника податків, у тому числі (але не виключно) майно, передане платнику податків у **лізинг (оренду)**, схов (**відповідальне зберігання**), ломбардний схов, на **комісію** (консигнацію); **давальницька сировина**, надана підприємству для переробки, крім її частини, що надається платнику податків як оплата за такі послуги, а також майно інших осіб,

прийняті платником податків у заставу чи [заклад](#), довірче та будь-які інші види агентського управління;

87.3.3. майнові права інших осіб, надані платнику податків у користування або володіння, а також немайнові права, у тому числі права інтелектуальної (промислової) власності, передані в користування такому платнику податків без права їх відчуження;

87.3.4. Кошти кредитів або [позик](#), наданих платнику податків кредитно-фінансовою установою, що обліковуються на позичкових рахунках, відкритих такому платнику податків, суми акредитивів, що виставлені на ім'я платника податків, але не відкриті, суми авансових платежів та попередньої оплати за контрактами підприємств суднобудівної промисловості ([клас 35.11 група 35 КВЕД ДК 009:2005](#)), отримані від замовників морських та річкових суден та інших плавучих засобів.

87.3.5. майно, включене до складу цілісних майнових комплексів [державних підприємств, які не підлягають приватизації](#), у тому числі [казених підприємств](#). Порядок віднесення майна до такого, що включається до складу цілісного майнового комплексу державного підприємства, встановлюється Фондом державного майна України;

87.3.6. майно, вільний обіг якого заборонено згідно із законодавством України;

87.3.7. майно, що не може бути предметом застави відповідно до [Закону України "Про заставу"](#);

87.3.8. кошти інших осіб, надані платнику податків у [вклад \(депозит\)](#) або [довірче управління](#), а також власні кошти [юридичної особи](#), що використовуються для виплат заборгованості з основної [заробітної плати](#) за фактично відпрацьований час фізичним особам, які перебувають у трудових відносинах з такою юридичною особою.

87.4. Посадові особи, у тому числі [державні виконавці](#), які прийняли рішення про використання майна, визначеного [пунктом 87.3 цієї статті](#), як джерела погашення грошового зобов'язання або [податкового боргу](#) платника податків несуть відповідальність відповідно до закону.

87.5. У разі якщо здійснення заходів щодо продажу майна платника податків не привело до повного погашення суми податкового боргу, орган стягнення може визначити додатковим джерелом погашення [податкового боргу](#) дебіторську заборгованість платника податків, строк погашення якої настав та право вимоги якої переведено на контролюючі органи.

Така дебіторська заборгованість продовжує залишатися [активом](#) платника податків, що має податковий борг, до надходження коштів до бюджету за рахунок стягнення цієї дебіторської заборгованості. Контролюючий орган [повідомляє](#) платника податків про таке надходження коштів в п'ятиденний термін з дня отримання відповідного документа.

87.6. У разі відсутності у платника податків, що є [філією](#), відокремленим підрозділом юридичної особи, майна, достатнього для погашення його грошового зобов'язання або [податкового боргу](#), джерелом погашення грошового зобов'язання або податкового боргу такого платника податків є майно такої [юридичної особи](#), на яке може бути звернено стягнення згідно з цим Кодексом.

[Порядок](#) застосування [пунктів 87.5 і 87.6 цієї статті](#) визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

87.7. Забороняється будь-яка уступка грошового зобов'язання або **податкового боргу** платника податків третім особам. Положення цього пункту не поширюються на випадки, коли гарантами повного та своєчасного погашення грошових зобов'язань платника податків є інші особи, якщо таке право передбачено цим Кодексом.

87.8. Додатково до джерел, визначених у **пункті 87.1 цієї статті**, джерелом погашення податкового боргу **банків, небанківських фінансових установ**, у тому числі страхових організацій, можуть бути кошти, незалежно від джерел їх походження та без застосування обмежень, визначених у **підпунктах 87.3.4 та 87.3.8 пункту 87.3 цієї статті**, у сумі, яка не перевищує суму їх власного капіталу (без урахування **страхових** та прирівняних до них обов'язкових резервів, сформованих відповідно до закону). Визначення розміру власного капіталу здійснюється відповідно до законодавства України.

87.9. У разі наявності у платника податків податкового боргу контролюючі органи зобов'язані зарахувати кошти, що сплачує такий платник податків, в рахунок погашення **податкового боргу** згідно з черговістю його виникнення незалежно від напряму сплати, визначеного платником податків. У такому ж порядку відбувається зарахування коштів, що надійдуть у рахунок погашення податкового боргу платника податків відповідно до **статті 95 цього Кодексу** або за рішенням суду у випадках, передбачених законом.

Спрямування коштів платником податків на погашення грошового зобов'язання перед погашенням податкового боргу забороняється, крім випадків спрямування цих коштів на виплату **заробітної плати та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування**.

87.10. З моменту винесення судом ухвали про **порушення провадження у справі про банкрутство** платника податків порядок погашення грошових зобов'язань, які включені до конкурсних кредиторських вимог контролюючих органів до такого боржника, визначається згідно із **Законом України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом"** без застосування норм цього Кодексу.

87.11. Орган стягнення звертається до суду з позовом про стягнення суми **податкового боргу** платника податку - фізичної особи. Стягнення податкового боргу за рішенням суду здійснюється **державною виконавчою службою** відповідно до **закону про виконавче провадження**.

87.12. У разі якщо **податковий борг** виник за операціями, що виконувалися в межах **договорів про спільну діяльність**, джерелом погашення такого податкового боргу є майно платників податків, що є учасниками такого договору.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 88. Зміст податкової застави

Експертний коментар

88.1. З метою забезпечення виконання платником податків своїх обов'язків, визначених цим Кодексом, майно платника податків, який має **податковий борг**, передається у **податкову заставу**.

88.2. Право податкової застави виникає згідно з цим Кодексом та не потребує письмового оформлення.

88.3. У разі якщо **податковий борг** виник за операціями, що виконувалися в межах **договорів про спільну діяльність**, у податкову заставу передається майно платника податків, який згідно з умовами договору був відповідальним за перерахування **податків** до бюджету та/або майно, яке внесене у спільну діяльність та/або є результатом спільної діяльності платників податків. У разі недостатності майна такого платника податків у податкову заставу передається майно інших учасників договору про спільну діяльність у розмірах, пропорційних їх участі у такій спільній діяльності.

Стаття 89. Виникнення права податкової застави

Експертний коментар

89.1. Право податкової застави виникає у разі:

89.1.1. несплати у строки, встановлені цим Кодексом, суми грошового зобов'язання, самостійно визначеної **платником податків у податковій декларації**, - з дня, що настає за останнім днем зазначеного строку;

89.1.2. несплати у строки, встановлені цим Кодексом, суми грошового зобов'язання, самостійно визначеної контролюючим органом, - з дня виникнення **податкового боргу**.

89.2. З урахуванням положень цієї статті право податкової застави поширюється на будь-яке майно платника податків, яке перебуває в його власності (господарському віданні або оперативному управлінні) у день виникнення такого права і балансова вартість якого відповідає сумі **податкового боргу** платника податків, крім випадків, передбачених **пунктом 89.5 цієї статті**, а також на інше майно, на яке платник податків набуде **прав власності** у майбутньому.

У разі якщо балансова вартість майна, на яке поширюється податкова заставка, є меншою ніж сума податкового боргу платника податків, право податкової застави поширюється на таке майно.

У разі якщо балансова вартість такого майна не визначена, його опис здійснюється за результатами оцінки, яка проводиться відповідно до **Закону України "Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні"**.

У разі збільшення суми податкового боргу складається акт опису до суми, відповідної сумі податкового боргу платника податків, у порядку, передбаченому цією статтею.

Право податкової застави не поширюється на майно, визначене **підпунктом 87.3.7 пункту 87.3 статті 87 цього Кодексу**, на **іпотечні активи**, що належать емітенту та є забезпеченням відповідного **випуску іпотечних сертифікатів** з фіксованою дохідністю, на грошові доходи від цих іпотечних активів до повного виконання емітентом зобов'язань за цим випуском іпотечних сертифікатів з фіксованою дохідністю, а також на склад іпотечного покриття та грошові доходи від нього до повного виконання емітентом зобов'язань за відповідним випуском звичайних іпотечних облігацій.

Право **податкової застави** не застосовується, якщо загальна сума податкового боргу платника податків не перевищує двадцяти **неоподатковуваних мінімумів доходів громадян**.

89.3. Майно, на яке поширюється право податкової застави, оформлюється **актом опису**.

До акта опису включається ліквідне майно, яке можливо використати як джерело погашення **податкового боргу**.

Опис майна у податкову заставу здійснюється на підставі рішення керівника контролюючого органу, яке пред'являється платнику податків, що має податковий борг.

Акт опису майна, на яке поширюється право податкової застави, складається **податковим керуючим у порядку** та за формою, що затверджені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

Відмова платника податків від підписання акта опису майна, на яке поширюється право податкової застави, не звільняє такого платника податків від поширення права податкової застави на описане майно. У такому випадку опис здійснюється у присутності не менш як двох понятих.

89.4. У разі якщо платник податків не допускає **податкового керуючого** для здійснення опису майна такого платника податків у податкову заставу та/або не подає документів, необхідних для такого опису, податковий керуючий складає **акт відмови платника податків від опису майна у податкову заставу**.

Контролюючий орган звертається до суду щодо зупинення видаткових операцій на рахунках платника податків, заборону **відчуження** таким платником податків майна та зобов'язання такого платника податків допустити податкового керуючого для опису майна у податкову заставу.

Зупинення видаткових операцій на рахунках платника податків та заборона відчуження таким платником податків майна діють до дня складення акта опису майна платника податків у податкову заставу податковим керуючим або акта про відсутність майна, що може бути описано у податкову заставу, або погашення **податкового боргу** в повному обсязі. **Податковий керуючий** не пізніше робочого дня, що настає за днем складення цих актів, зобов'язаний надіслати банкам, іншим фінансовим установам, а також платнику податків рішення про складення актів, яке є підставою для поновлення видаткових операцій та скасування заборони на **відчуження майна**.

89.5. У разі якщо на момент складення акта опису майно відсутнє або його балансова вартість менша від суми **податкового боргу**, право податкової застави поширюється на інше майно, на яке платник податків набуде **право власності** у майбутньому до погашення податкового боргу в повному обсязі.

Платник податків зобов'язаний не пізніше робочого дня, наступного за днем набуття права власності на будь-яке майно, повідомити контролюючий орган про наявність такого майна. Контролюючий орган зобов'язаний протягом трьох робочих днів з дня отримання зазначеного повідомлення прийняти рішення щодо включення такого майна до акта опису майна, на яке поширюється право податкової застави та балансова вартість якого відповідає сумі податкового боргу платника податків, або відмовити платнику податків у включенні такого майна до акта опису.

У разі якщо контролюючий орган приймає рішення про включення майна до **акта опису**, складається відповідний акт опису, один примірник якого надсилається платнику податків з повідомленням про вручення.

До прийняття відповідного рішення контролюючим органом платник податків не має права **відчужувати** таке майно.

У разі порушення платником податків вимог цього пункту він несе відповідальність згідно із законом.

89.6. Якщо майно платника податків є неподільним і його балансова вартість більша від суми [податкового боргу](#), таке майно підлягає опису у податкову заставу у повному обсязі.

89.7. Заміна предмета застави може здійснюватися тільки за згодою контролюючого органу.

89.8. Контролюючий орган зобов'язаний безоплатно зареєструвати податкову заставу у відповідному [державному реєстрі](#).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 90. Податковий пріоритет

90.1. Пріоритет [податкової застави](#) щодо пріоритету інших обтяжень (включаючи інші [застави](#)) встановлюється відповідно до закону.

Стаття 91. Податковий керуючий

91.1. Керівник контролюючого органу за місцем реєстрації платника податків, що має [податковий борг](#), призначає такому [платнику податків](#) податкового керуючого. Податковий керуючий повинен бути посадовою (службовою) особою контролюючого органу. Податковий керуючий має права та обов'язки, визначені цим Кодексом.

91.2. [Порядок](#) призначення та звільнення, а також функції та повноваження податкового керуючого визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

91.3. Податковий керуючий описує майно платника податків, що має [податковий борг](#), в [податкову заставу](#), здійснює [перевірку стану збереження майна, яке перебуває у податковій заставі](#), проводить [опис майна](#), на яке поширюється право податкової застави, для його продажу у випадках, передбачених цим Кодексом, одержує від боржника інформацію про операції із заставленим майном, а в разі його відчуження без згоди контролюючого органу (за умови, коли наявність такої згоди має бути обов'язковою згідно з вимогами цього Кодексу) вимагає пояснення від платника податків або його службових (посадових) осіб. У разі продажу в рахунок погашення податкового боргу майна платника податків, на яке поширюється право податкової застави, податковий керуючий має право отримувати від такого платника податків документи, що засвідчують [право власності](#) на зазначене майно.

91.4. У разі якщо платник податків, що має [податковий борг](#), перешкоджає виконанню податковим керуючим повноважень, визначених цим Кодексом, такий податковий керуючий складає акт про перешкоджання платником податків виконанню таких повноважень у порядку та за [формою](#), що встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

Контролюючий орган звертається до суду щодо зупинення видаткових операцій на рахунках платника податків та зобов'язання такого платника податків виконати законні вимоги податкового керуючого, передбачені цим Кодексом. Строк, на який можуть бути зупинені видаткові операції, визначається судом, але не більше двох місяців.

Зупинення видаткових операцій на рахунках платника податків може бути достроково скасовано за [рішенням](#) податкового керуючого або суду.

Стаття 92. Узгодження операцій із заставленим майном

Експертний коментар

92.1. Платник податків зберігає право користування майном, що перебуває у **податковій заставі**, якщо інше не передбачено законом.

Платник податків може **відчужувати майно**, що перебуває у податковій заставі, тільки за згодою контролюючого органу, а також у разі, якщо контролюючий орган впродовж десяти днів з моменту отримання від платника податків відповідного звернення не надав такому платнику податків відповіді щодо надання (ненадання) згоди.

У разі якщо в податковій заставі перебуває лише готова продукція, товари та товарні запаси, платник податків може відчужувати таке майно без згоди контролюючого органу за кошти за цінами, що не є меншими за звичайні, та за умови, що кошти від такого відчуження будуть направлені в повному обсязі в рахунок виплати **заробітної плати, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування** та/або погашення **податкового боргу**.

92.2. У разі **відчуження** або оренди (**лізингу**) майна, яке перебуває у податковій заставі, платник податків за згодою контролюючого органу зобов'язаний замінити його іншим майном такої самої або більшої вартості. Зменшення вартості заміненого майна допускається тільки за згодою контролюючого органу за умови часткового погашення податкового боргу.

92.3. У разі здійснення операцій з майном, яке перебуває у податковій заставі, без попередньої згоди контролюючого органу платник податків несе відповідальність відповідно до закону.

Стаття 93. Припинення податкової застави

Експертний коментар

93.1. Майно платника податків звільняється з **податкової застави** з дня:

93.1.1. отримання контролюючим органом підтвердження повного погашення суми **податкового боргу** в установленому законодавством порядку;

93.1.2. визнання податкового боргу безнадійним;

93.1.3. набрання законної сили відповідним рішенням суду про припинення податкової застави у межах процедур, визначених **законодавством з питань банкрутства**;

93.1.4. отримання платником податків рішення відповідного органу про скасування раніше прийнятих рішень щодо нарахування суми грошового зобов'язання або його частини (пені та штрафних санкцій) внаслідок проведення процедури адміністративного або судового оскарження.

93.1.5. виключено.

93.2. Підставою для звільнення майна платника податків з-під податкової застави та її виключення з відповідних державних реєстрів є відповідний документ, що засвідчує закінчення будь-якої з подій, визначених **підпунктами 93.1.1 - 93.1.5 пункту 93.1 цієї статті**.

93.3. **Порядок** застосування податкової застави встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

93.4. У разі продажу майна, що перебуває у податковій заставі, відповідно до [статті 95 цього Кодексу](#) таке майно звільняється з податкової застави (із внесенням змін до відповідних державних реєстрів) з дня отримання контролюючим органом підтвердження про надходження коштів до бюджету від такого продажу.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 94. Адміністративний арешт майна

94.1. [Адміністративний арешт майна платника податків](#) (далі - арешт майна) є винятковим способом забезпечення виконання платником податків його обов'язків, визначених законом.

94.2. Арешт майна може бути застосовано, якщо з'ясується одна з таких обставин:

94.2.1. платник податків порушує правила [відчуження майна](#), що перебуває у [податковій заставі](#);

94.2.2. фізична особа, яка має податковий борг, виїжджає за кордон;

94.2.3. платник податків відмовляється від проведення [документальної перевірки](#) за наявності законних підстав для її проведення або від допуску посадових осіб контролюючого органу;

94.2.4. відсутні дозволи (ліцензії) на здійснення [господарської діяльності](#), [торгові патенти](#), а також у разі відсутності [реєстраторів розрахункових операцій](#), зареєстрованих у встановленому законодавством порядку, крім випадків, визначених законодавством;

94.2.5. відсутня [реєстрація особи як платника податків](#) у контролюючому органі, якщо така реєстрація є обов'язковою відповідно до цього Кодексу, або коли платник податків, що отримав податкове повідомлення або має [податковий борг](#), вчиняє дії з переведення майна за межі України, його приховування або передачі іншим особам;

94.2.6. платник податків відмовляється від проведення перевірки стану збереження майна, яке перебуває у податковій заставі;

94.2.7. платник податків не допускає [податкового керуючого](#) до складення [акта опису майна](#), яке передається в податкову заставу.

94.3. Арешт майна полягає у забороні платнику податків вчиняти щодо свого майна, яке підлягає арешту, дії, зазначені у [пункті 94.5 цієї статті](#).

94.4. Арешт може бути накладено контролюючим органом на будь-яке майно платника податків, крім майна, на яке не може бути звернено стягнення відповідно до закону, та коштів на рахунку платника податків.

94.5. Арешт майна може бути повним або умовним.

Повним арештом майна визнається заборона платнику податків на реалізацію прав розпорядження або користування його майном. У цьому випадку ризик, пов'язаний із втратою функціональних чи споживчих якостей такого майна, покладається на орган, який прийняв рішення про таку заборону.

Умовним арештом майна визнається обмеження платника податків щодо реалізації прав власності на таке майно, який полягає в обов'язковому попередньому отриманні дозволу керівника відповідного контролюючого органу на здійснення платником податків будь-якої операції з таким майном. Зазначений дозвіл може бути виданий керівником контролюючого органу, якщо за висновком [податкового керуючого](#) здійснення платником податків окремої операції не призведе до збільшення його [податкового боргу](#) або до зменшення ймовірності його погашення.

94.6. Керівник контролюючого органу (його заступник) за наявності однієї з обставин, визначених у [пункті 94.2 цієї статті](#), приймає [рішення про застосування арешту майна платника податків](#), яке надсилається:

94.6.1. платнику податків з вимогою тимчасово зупинити [відчуження](#) його майна;

94.6.2. іншим особам, у володінні, розпорядженні або користуванні яких перебуває майно такого платника податків, з вимогою тимчасово зупинити його відчуження.

[Арешт коштів](#) на рахунку платника податків здійснюється виключно на підставі рішення суду шляхом звернення контролюючого органу до суду.

Звільнення коштів з-під арешту [банк](#) або інша [фінансова установа](#) здійснює за рішенням суду.

94.7. Арешт майна може бути також застосований до товарів, які виготовляються, зберігаються, переміщуються або реалізуються з порушенням правил, визначених митним законодавством України чи законодавством з питань оподаткування акцизним податком, та товарів, у тому числі [валютних цінностей](#), які продаються з порушенням порядку, визначеного законодавством, якщо їх власника не встановлено.

У цьому випадку службові (посадові) особи контролюючих органів або інших [правоохоронних органів](#) відповідно до їх повноважень тимчасово затримують таке майно із складенням протоколу, який повинен містити відомості про причини такого затримання з посиланням на порушення конкретної законодавчої норми; опис майна, його родових ознак і кількості; відомості про особу (особи), в якій було вилучено такі товари (за їх наявності); перелік прав та обов'язків таких осіб, що виникають у зв'язку з таким вилученням. [Форма](#) зазначеного протоколу затверджується Кабінетом Міністрів України.

Керівник підрозділу правоохоронного органу, у підпорядкуванні якого перебуває службова (посадова) особа, яка склала протокол про тимчасове затримання майна, зобов'язаний невідкладно поінформувати керівника контролюючого органу (його заступника), на території якого здійснено таке затримання, з обов'язковим врученням примірника протоколу.

На підставі відомостей, зазначених у протоколі, керівник контролюючого органу (його заступник) приймає рішення про накладення арешту на таке майно або відмову в ньому шляхом неприйняття такого рішення.

[Рішення про накладення арешту на майно](#) повинне бути прийняте до 24 години робочого дня, що настає за днем складення протоколу про тимчасове затримання майна, але коли відповідно до законодавства України контролюючий орган закінчує роботу раніше, то такий строк закінчується на час такого закінчення роботи.

У разі якщо рішення про арешт майна не приймається протягом зазначеного строку, майно вважається звільненим з-під режиму тимчасового затримання, а посадові чи службові особи, які перешкоджають такому звільненню, несуть відповідальність відповідно до закону.

94.8. При накладенні арешту на майно у випадках, визначених [пунктом 94.7 цієї статті](#), рішення керівника контролюючого органу (його заступника) невідкладно вручається особі (особам, зазначеним у [пункті 94.6 цієї статті](#)), зазначеній у протоколі про тимчасове затримання майна, без виконання положень [пункту 94.6 цієї статті](#).

94.9. У разі якщо місцезнаходження осіб, зазначених у протоколі про тимчасове затримання майна, не виявлено або коли майно було затримано, а осіб, яким воно належить на [праві власності](#) чи інших правах, не встановлено, рішення про арешт майна приймається керівником контролюючого органу (його заступником) без вручення його особам, зазначеним у [пункті 94.6 цієї статті](#).

94.10. Арешт на майно може бути накладено рішенням керівника контролюючого органу (його заступника), обґрунтованість якого протягом 96 годин має бути перевірена судом.

Зазначений строк не може бути продовжений в адміністративному порядку, у тому числі за рішенням інших державних органів, крім випадків, коли власника майна, на яке накладено арешт, не встановлено (не виявлено). У цих випадках таке майно перебуває під режимом адміністративного арешту протягом строку, визначеного законом для визнання його [безхазяйним](#), або у разі якщо майно є таким, що швидко псується, - протягом граничного строку, визначеного законодавством. Порядок операцій з майном, власника якого не встановлено, визначається законодавством з питань поводження з безхазяйним майном.

Строк, визначений цим пунктом, не включає добові години, що припадають на [вихідні та святкові дні](#).

94.11. Рішення керівника контролюючого органу (його заступника) щодо арешту майна може бути оскаржене платником податків в адміністративному або судовому порядку.

У всіх випадках, коли контролюючий орган вищого рівня або суд скасовує рішення про арешт майна, контролюючий орган вищого рівня проводить службове розслідування щодо мотивів прийняття керівником контролюючого органу (його заступником) рішення про арешт майна та приймає рішення про притягнення винних до відповідальності відповідно до закону.

94.12. При прийнятті рішення про арешт майна [банку](#) арешт не може бути накладено на його [кореспондентський рахунок](#).

94.13. Платник податків має право на відшкодування збитків та немайнової шкоди, завданих контролюючим органом внаслідок неправомірного застосування арешту майна такого платника податків, за рахунок коштів державного бюджету, передбачених контролюючим органам, згідно із законом. Рішення про таке відшкодування приймається судом.

94.14. Функції виконавця рішення про арешт майна платника податків покладаються на [податкового керуючого](#) або іншого працівника контролюючого органу, призначеного його керівником (заступником). Виконавець рішення про арешт:

94.14.1. надсилає рішення про арешт майна відповідно до [пункту 94.6 цієї статті](#);

94.14.2. організовує опис майна платника податків.

94.15. [Опис майна](#) платника податків проводиться у присутності його посадових осіб чи їх [представників](#), а також понятих.

У разі відсутності посадових осіб платника податків або їх представників опис його майна здійснюється у присутності понятих.

Для проведення опису майна у разі потреби залучається оцінювач.

Представникам платника податків, майно якого підлягає адміністративному арешту, роз'яснюються їх права та обов'язки.

Понятими не можуть бути працівники контролюючих органів або [правоохоронних органів](#), а також інші особи, участь яких як понятих обмежується [Законом України "Про виконавче провадження"](#).

94.16. Під час опису майна платника податків особи, які його проводять, зобов'язані пред'явити посадовим особам такого платника податків або їх [представникам](#) відповідне рішення про накладення адміністративного арешту, а також документи, які засвідчують їх повноваження на проведення такого опису. За результатами проведення опису майна платника податків складається протокол, який містить опис та перелік майна, що арештовується, із зазначенням назви, кількості, мір ваги та індивідуальних ознак та за умови присутності оцінювача, вартості, визначеної таким оцінювачем. Усе майно, що підлягає опису, пред'являється посадовим особам платника податків або їх представникам і понятим, а за відсутності посадових осіб або їх представників - понятим, для огляду.

94.17. Посадова особа контролюючого органу, яка виконує рішення про адміністративний арешт майна платника податків, визначає порядок його збереження та охорони.

94.18. Виконання заходів, передбачених [пунктами 94.15 - 94.17 цієї статті](#), у період з 20-ї години до 9-ї години наступного дня не допускається.

94.19. Припинення адміністративного арешту майна платника податків здійснюється у зв'язку з:

94.19.1. відсутністю протягом строку, зазначеного у [пункті 94.10](#), рішення суду про визнання арешту обґрунтованим;

94.19.2. погашенням [податкового боргу](#) платника податків;

94.19.3. усуненням платником податків причин застосування адміністративного арешту;

94.19.4. [ліквідацією](#) платника податків, у тому числі внаслідок проведення [процедури банкрутства](#);

94.19.5. наданням відповідному контролюючому органу третьою особою належних доказів про належність арештованого майна до об'єктів [права власності](#) цієї третьої особи;

94.19.6. скасуванням судом або контролюючим органом рішення керівника контролюючого органу (його заступника) про арешт;

94.19.7. прийняттям судом рішення про припинення адміністративного арешту;

94.19.8. пред'явленням платником податків дозволів (ліцензій) на провадження діяльності, [торгових патентів](#), а також документа, що підтверджує [реєстрацію реєстраторів розрахункових операцій](#), здійснену в установленому законодавством порядку, крім випадків, визначених законодавством;

94.19.9. фактичним проведенням платником податків [інвентаризації основних фондів](#), товарно-матеріальних цінностей, коштів, у тому числі зняття залишків товарно-матеріальних цінностей, готівки.

94.20. У випадках, визначених [підпунктами 94.19.2 - 94.19.4, 94.19.8, 94.19.9](#) пункту 94.19 цієї статті, рішення щодо звільнення з-під арешту майна приймається контролюючим органом протягом двох робочих днів, що наступають за днем, коли контролюючому органу стало відомо про виникнення підстав припинення адміністративного арешту.

У разі якщо рішення про звільнення майна з-під арешту прийнято щодо арешту, який було визнано судом обґрунтованим, контролюючий орган повідомляє про своє рішення відповідний суд не пізніше наступного робочого дня.

94.21. У разі якщо майно платника податків звільняється з-під адміністративного арешту у випадках, визначених [пунктами 94.19.1, 94.19.6, 94.19.7, 94.19.9](#), повторне накладення адміністративного арешту з підстав накладення першого арешту не дозволяється.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.04.2011 р. N 3205-VI, від 07.07.2011 р. N 3609-VI)

(положення підпункту 94.2.2 пункту 94.2 статті 94, згідно з яким адміністративний арешт майна платника податків може бути застосовано, якщо з'ясується, що фізична особа, яка має податковий борг, виїжджає за кордон, визнано такими, що відповідають [Конституції України](#) (є конституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 12.06.2012 р. N 13-рп/2012)

(положення підпункту 94.2.5 пункту 94.2 статті 94, відповідно до якого адміністративний арешт майна платника податків може бути застосовано, якщо з'ясується, що відсутня реєстрація особи як платника податків в органі державної податкової служби, якщо така реєстрація є обов'язковою відповідно до цього Кодексу, або коли платник податків, що отримав податкове повідомлення або має податковий борг, вчиняє дії з переведення майна за межі України, його приховування або передачі іншим особам, визнано такими, що відповідають [Конституції України](#) (є конституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 12.06.2012 р. N 13-рп/2012)

(Із змінами, внесеними згідно із законами України від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 95. Продаж майна, що перебуває у податковій заставі

95.1. Контролюючий орган здійснює за платника податків і на користь держави заходи щодо погашення [податкового боргу](#) такого платника податків шляхом стягнення коштів, які

перебувають у його власності, а в разі їх недостатності - шляхом продажу майна такого платника податків, яке перебуває у [податковій заставі](#).

95.2. Стягнення коштів та продаж майна платника податків провадяться не раніше ніж через 60 календарних днів з дня надіслання (вручення) такому платнику [податкової вимоги](#).

95.3. Стягнення коштів з рахунків платника податків у [банках](#), обслуговуючих такого платника податків, здійснюється за рішенням суду, яке направляється до виконання контролюючим органам, у розмірі суми [податкового боргу](#) або його частини.

Контролюючий орган звертається до суду щодо надання дозволу на погашення усієї суми податкового боргу за рахунок майна платника податків, що перебуває у податковій заставі.

Рішення суду щодо надання вказаного дозволу є підставою для прийняття контролюючим органом рішення про погашення усієї суми податкового боргу. Рішення контролюючого органу підписується його керівником та скріплюється гербовою печаткою контролюючого органу. Перелік відомостей, які зазначаються у такому рішенні, встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

95.4. Контролюючий орган на підставі рішення суду здійснює стягнення коштів у рахунок погашення [податкового боргу](#) за рахунок готівки, що належить такому платнику податків. Стягнення готівкових коштів здійснюється у [порядку](#), визначеному Кабінетом Міністрів України.

95.5. Вилучені відповідно до цієї статті готівкові кошти вносяться посадовою особою контролюючого органу до [банку](#) в день їх стягнення для перерахування до відповідного бюджету чи державного цільового фонду в рахунок погашення [податкового боргу](#) платника податків. У разі неможливості внесення зазначених коштів протягом того самого дня їх необхідно внести в банк наступного робочого дня. Забезпечення збереження зазначених коштів до моменту їх внесення в банк здійснюється відповідним контролюючим органом.

95.6. У разі якщо сума коштів, отримана у результаті продажу майна платника податків, перевищує суму його грошового зобов'язання та податкового боргу, різниця перераховується на рахунки такого платника податків або його правонаступників.

95.7. Продаж майна платника податків здійснюється на публічних торгах та/або через торговельні організації.

Продаж майна платника податків на публічних торгах здійснюється у такому порядку:

95.7.1. майно, яке може бути згруповано та стандартизовано, підлягає продажу за кошти виключно на [біржових торгах](#), які проводяться біржами, що створені відповідно до закону і визначені контролюючим органом на [конкурсних засадах](#);

95.7.2. [цінні папери](#) - на фондових біржах у порядку, встановленому [Законом України "Про цінні папери та фондовий ринок"](#);

95.7.3. інше майно, об'єкти [рухомого](#) чи [нерухомого майна](#), а також цілісні майнові комплекси підприємств підлягають продажу за кошти виключно на [цільових аукціонах](#), які організуються за поданням відповідного контролюючого органу на зазначених біржах.

95.8. Майно, що швидко псується, а також інше майно, обсяги якого не є достатніми для організації прилюдних торгів, підлягають продажу за кошти на комісійних умовах через організації торгівлі, визначені контролюючим органом на конкурсних засадах.

Майно боржника, щодо обігу якого встановлено обмеження законом, продається на закритих торгах, які проводяться на умовах змагальності. У таких закритих торгах беруть участь особи, які відповідно до законодавства можуть мати зазначене майно у власності чи на підставі іншого речового права.

95.9. У разі якщо продажу підлягає цілісний майновий комплекс підприємства, майно якого перебуває у державній або комунальній власності, чи якщо згідно із [законодавством з питань приватизації](#) для [відчуження майна](#) підприємства необхідна попередня згода [органу приватизації](#) або іншого державного органу, уповноваженого здійснювати [управління корпоративними правами](#), продаж майна такого підприємства організовується державним органом приватизації за поданням відповідного контролюючого органу із дотриманням законодавства з питань приватизації. При цьому інші способи приватизації, крім грошової, не дозволяються.

Державний орган приватизації зобов'язаний організувати продаж цілісного майнового комплексу протягом 60 календарних днів з дня надходження подання контролюючого органу.

95.10. З метою реалізації майна, яке перебуває у [податковій заставі](#), проводиться експертна оцінка вартості такого майна для визначення початкової ціни його продажу. Така оцінка проводиться у порядку, визначеному [Законом України "Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні"](#).

95.11. Не проводиться оцінка майна, яке може бути згруповано або стандартизовано чи має курсову (поточну) біржову вартість та/або перебуває у [лістингу](#) товарних бірж.

95.12. Платник податків має право самостійно здійснити [оцінку](#) шляхом укладення [договору](#) з оцінювачем. Якщо платник податків самостійно не здійснює оцінку протягом двох місяців з дня прийняття рішення про реалізацію майна, контролюючий орган самостійно укладає договір про проведення оцінки майна.

95.13. Під час продажу майна на [товарних біржах](#) контролюючий орган укладає відповідний договір з брокером (брокерською конторою), яка вчиняє дії з продажу такого майна за дорученням контролюючого органу на умовах найкращої цінової пропозиції.

95.14. Покупець майна, яке перебуває у податковій заставі, набуває права власності на таке майно відповідно до умов, визначених у договорі (контракті), що укладається за результатами проведених торгів.

95.15. [Порядок](#) збільшення або зменшення початкової ціни продажу майна платника податків визначається Кабінетом Міністрів України, крім випадків, визначених [пунктом 95.9 цієї статті](#), які регулюються [законодавством про приватизацію](#).

95.16. Інформація про склад майна платників податків, призначеного для продажу, оприлюднюється відповідною біржею. Компенсація витрат, пов'язаних з організацією і проведенням торгів з продажу майна платника податків, що перебуває у податковій заставі, та оплата банківських послуг за перерахування коштів до відповідного бюджету здійснюються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, за рахунок коштів, отриманих від реалізації такого майна, та за рахунок стягнутих коштів.

95.17. Інформація про час та умови проведення прилюдних торгів майном платників податків оприлюднюється відповідною біржею.

95.18. Інформація, зазначена у [пункті 95.17 цієї статті](#), та [порядок](#) її оприлюднення визначаються Кабінетом Міністрів України.

95.19. Платник податків або будь-яка інша особа, яка здійснює управління майном платника податків або контроль за їх використанням, зобов'язані забезпечити за першою вимогою безперешкодний доступ [податкового керуючого](#) та учасників публічних торгів до огляду та оцінки майна, що пропонується для продажу, а також безперешкодне набуття прав власності на таке майно особою, яка придбала їх на публічних торгах.

95.20. Якщо платник податків у будь-який момент до укладення [договору купівлі-продажу](#) його майна повністю погашає суму [податкового боргу](#), контролюючий орган скасовує рішення про проведення його продажу та вживає заходів щодо зупинення торгів.

95.21. Операції з продажу визначеного у цій статті майна на [біржових торгах](#), аукціонах не підлягають нотаріальному посвідченню.

95.22. Контролюючий орган звертається до суду щодо стягнення з дебіторів платника податку, що має [податковий борг](#), сум дебіторської заборгованості, строк погашення якої настав та право вимоги якої переведено на контролюючі органи, у рахунок погашення податкового боргу такого платника податків. Сума коштів, що надходить у результаті стягнення дебіторської заборгованості, в повному обсязі (але в межах суми податкового боргу) зараховується до відповідного бюджету чи державного цільового фонду в рахунок погашення податкового боргу платника податків. Сума дебіторської заборгованості, що стягнута понад суму податкового боргу, передається у розпорядження платника податку.

95.23. Пункт виключено.

95.24. У разі якщо сума коштів, отримана в результаті продажу майна платника податків, є недостатньою для погашення податкового боргу платника податків, податковий керуючий здійснює додатковий опис майна у податкову заставу в порядку, визначеному [статтею 89 цього Кодексу](#).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 96. Погашення податкового боргу державних підприємств, які не підлягають приватизації, та комунальних підприємств

96.1. У разі якщо сума коштів, отримана від продажу внесеного в [податкову заставу](#) майна комунального підприємства, не покриває суму його [податкового боргу](#) і витрат, пов'язаних з організацією та проведенням публічних торгів, або у разі відсутності у такого боржника власного майна, що відповідно до законодавства України може бути внесено в податкову заставу та відчужено, контролюючий орган зобов'язаний звернутися до органу місцевого самоврядування чи органу виконавчої влади, до сфери управління якого належить майно такого платника податків, з поданням щодо прийняття рішення про:

96.1.1. виділення коштів місцевого бюджету на сплату податкового боргу такого платника податків. Рішення про фінансування таких витрат розглядається на найближчій сесії відповідної ради;

96.1.2. затвердження плану [досудової санації](#) такого платника податків, який передбачає погашення його податкового боргу;

96.1.3. [ліквідацію](#) такого платника податків та призначення ліквідаційної комісії;

96.1.4. прийняття сесією відповідної ради рішення щодо [порушення справи про банкрутство](#) платника податків.

96.2. У разі якщо сума коштів, отримана від продажу внесеного в податкову заставу майна [державного підприємства, яке не підлягає приватизації](#), у тому числі [казенного підприємства](#), не покриває суму податкового боргу такого платника податків і витрат, пов'язаних з організацією та проведенням публічних торгів, або у разі відсутності майна, що відповідно до законодавства України може бути внесено в податкову заставу та відчужено, контролюючий орган зобов'язаний звернутися до органу виконавчої влади, до сфери управління якого належить такий платник податків, з поданням щодо прийняття рішення про:

96.2.1. надання відповідної компенсації з бюджету за рахунок коштів, призначених для утримання такого органу виконавчої влади, до сфери управління якого належить такий платник податків;

96.2.2. [досудову санацію](#) такого платника податків за рахунок коштів державного бюджету;

96.2.3. [ліквідацію](#) такого платника податків та призначення ліквідаційної комісії;

96.2.4. виключення платника податків із [переліку об'єктів державної власності, які не підлягають приватизації](#) відповідно до закону, з метою [порушення справи про банкрутство](#), у порядку, встановленому законодавством України.

96.3. Відповідь щодо прийняття одного із зазначених у пунктах 96.1 та 96.2 цієї статті рішень надсилається контролюючому органу протягом 30 календарних днів з дня направлення звернення.

У разі неотримання зазначеної відповіді у визначений цим пунктом строк або отримання відповіді про відмову у задоволенні його вимог контролюючий орган зобов'язаний звернутися до суду із позовною заявою про звернення стягнення [податкового боргу](#) на кошти державного органу чи органу місцевого самоврядування, в управлінні якого перебуває таке державне (комунальне) підприємство або його майно.

96.4. Виникнення у державного або комунального підприємства [податкового боргу](#) є підставою для розірвання [трудового договору \(контракту\)](#) з керівником такого підприємства.

96.5. [Трудові договори \(контракти\)](#), що укладаються з керівником державного або комунального підприємства, повинні містити положення про зазначену відповідальність, що є їх істотною умовою.

Норми цього пункту не поширюються на випадки виникнення [податкового боргу](#) внаслідок обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин) або невиконання або неналежного виконання державними органами зобов'язань щодо оплати товарів (робіт, послуг), придбаних у такого платника податків за рахунок бюджетних коштів, з надання платнику податків субсидій або дотацій, передбачених законодавством або з повернення платнику податків надміру внесених податків та зборів чи їх бюджетного відшкодування згідно з цим Кодексом та податковим законодавством України.

96.6. Будь-які **договори** про передачу **акцій** (інших **корпоративних прав**), що перебувають у державній або комунальній власності, в управління третім особам повинні містити зобов'язання таких третіх осіб щодо недопущення виникнення **податкового боргу** після такої передачі, а також умову щодо припинення дії договору в разі виникнення податкового боргу, право відповідно держави або територіальної громади на одностороннє (позасудове) розірвання таких договорів у разі виникнення такого податкового боргу.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 97. Погашення грошових зобов'язань або податкового боргу в разі ліквідації платника податків, не пов'язаної з банкрутством

97.1. У цій статті під ліквідацією платника податків розуміється **ліквідація** платника податків як **юридичної особи** або зупинення державної реєстрації фізичної особи - підприємця, внаслідок якої відбувається закриття їх рахунків та/або втрата їх статусу як платника податків відповідно до законодавства.

97.2. У разі якщо власник або уповноважений ним орган приймає рішення про **ліквідацію** платника податків, не пов'язану з банкрутством, майно зазначеного платника податків використовується у черговості, визначеній відповідно до законів України.

97.3. У разі якщо внаслідок **ліквідації** платника податків або скасування **державної реєстрації фізичної особи - підприємця** частина його грошових зобов'язань чи **податкового боргу** залишається непогашеною у зв'язку з недостатністю майна, така частина погашається за рахунок майна засновників або учасників такого підприємства, якщо вони несуть повну або додаткову відповідальність за зобов'язаннями платника податків згідно із законом, у межах повної або додаткової відповідальності, а в разі ліквідації **філії**, відділення чи іншого відокремленого підрозділу юридичної особи - за рахунок юридичної особи незалежно від того, чи є вона платником податку, стосовно якого виникло грошове зобов'язання або виник податковий борг такої філії, відділення, іншого відокремленого підрозділу.

В інших випадках грошові зобов'язання або податковий борг, що залишаються непогашеними після **ліквідації** платника податків, вважаються безнадійним боргом і підлягають списанню в **порядку**, визначеному Кабінетом Міністрів України. Те саме стосується фізичної особи - платника податків, яка померла або визнана судом **безвісно відсутньою** або **оголошена померлою** чи визнана **недієздатною**, крім випадків, коли з'являються інші особи, що вступають у права **спадщини**, незалежно від часу набуття таких прав.

97.4. Особою, відповідальною за погашення грошових зобов'язань чи **податкового боргу** платника податків, є:

97.4.1. стосовно платника податків, який ліквідується, - ліквідаційна комісія або інший орган, що проводить **ліквідацію** згідно із законодавством України;

97.4.2. щодо філій, відділень, інших відокремлених підрозділів платника податків, що ліквідуються, - такий платник податків;

97.4.3. стосовно фізичної особи - підприємця - така фізична особа;

97.4.4. стосовно фізичної особи, яка померла або визнана судом [безвісно відсутньою](#) або [оголошена померлою](#) чи визнана [недієздатною](#), - особи, які вступають у права [спадщини](#) або уповноважені здійснювати розпорядження майном такої особи;

97.4.5. щодо [кооперативів](#), [кредитних спілок](#) або інших колективних господарств - їх члени (пайовики) солідарно;

97.4.6. щодо [інвестиційних фондів](#) - інвестиційна компанія, яка здійснює управління таким інвестиційним фондом.

97.5. У разі якщо платник податків, що ліквідується, має суми надміру сплачених грошових зобов'язань або суми невідшкодованих податків з відповідного бюджету, такі суми підлягають заліку в рахунок його грошових зобов'язань або [податкового боргу](#) перед таким бюджетом.

97.6 У разі якщо суми надміру сплачених грошових зобов'язань або суми невідшкодованих податків з відповідного бюджету перевищують суми грошових зобов'язань або [податкового боргу](#) перед таким бюджетом, суми перевищення використовуються для погашення грошових зобов'язань або податкового боргу перед іншими бюджетами, а за відсутності таких зобов'язань (боргу) перераховуються у розпорядження такого платника податків. [Порядок](#) проведення заліків, визначених у цьому пункті, встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI)

Стаття 98. Порядок погашення грошових зобов'язань або податкового боргу у разі реорганізації платника податків або передачі цілісного майнового комплексу державного чи комунального підприємства в оренду чи концесію

98.1. Під реорганізацією платника податків у цій статті розуміється зміна його правового статусу, яка передбачає будь-яку з таких дій або їх поєднання:

98.1.1. для господарських товариств - зміна організаційно-правового статусу товариства, що тягне за собою зміну коду згідно з [Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України](#);

98.1.2. злиття платників податків, а саме передача майна платника податків до статутних фондів інших платників податків, унаслідок чого відбувається [ліквідація](#) платника податків, який зливається з іншими;

98.1.3. поділ платника податків на декілька осіб, а саме поділ його майна між статутними фондами новоутворених [юридичних осіб](#) та/або фізичними особами, внаслідок якого відбувається ліквідація юридичного статусу платника податків, який поділяється;

98.1.4. виділення з платника податків інших платників податків, а саме передача частини майна платника податків, що реорганізується, до статутних фондів інших платників податків в обмін на їх [корпоративні права](#), внаслідок якого не відбувається ліквідація платника податків, що реорганізується;

98.1.5. [реєстрацію фізичної особи як суб'єкта господарювання](#) без скасування її попередньої реєстрації як іншого суб'єкта господарювання або з таким скасуванням.

98.2. У разі якщо власник платника податків або уповноважений ним орган приймає рішення про реорганізацію такого платника податків або цілісний майновий комплекс державного чи комунального підприємства передається в **оренду** чи **концесію**, грошові зобов'язання чи **податковий борг** підлягає врегулюванню в такому порядку:

98.2.1. якщо реорганізація здійснюється шляхом зміни найменування, організаційно-правового статусу або місця реєстрації платника податків, після реорганізації він набуває усіх прав і обов'язків щодо погашення грошових зобов'язань чи податкового боргу, які виникли до його реорганізації;

98.2.2. якщо реорганізація здійснюється шляхом об'єднання двох або більше платників податків в одного платника податків з ліквідацією платників податків, що об'єдналися, об'єднаний платник податків набуває усіх прав і обов'язків щодо погашення грошових зобов'язань чи податкового боргу всіх платників податків, що об'єдналися;

98.2.3. якщо реорганізація здійснюється шляхом поділу платника податків на дві або більше особи з ліквідацією такого платника податків, що розподіляється, усі платники податків, які виникнуть після такої реорганізації, набувають усіх прав і обов'язків щодо погашення грошових зобов'язань чи податкового боргу, які виникли до такої реорганізації;

98.2.4. у разі передачі в **оренду** чи **концесію** цілісного майнового комплексу державного або комунального підприємства платник податків - орендар чи концесіонер після прийняття цілісного майнового комплексу державного або комунального підприємства в оренду чи концесію набуває усіх прав і обов'язків щодо погашення грошових зобов'язань чи податкового боргу, які виникли у державного або комунального підприємства до передачі цілісного майнового комплексу в оренду чи концесію.

Зазначені зобов'язання чи борг розподіляються між новоутвореними платниками податків пропорційно часткам балансової вартості майна, отриманого ними у процесі реорганізації згідно з розподільним балансом.

У разі якщо одна чи більше новоутворених осіб не є платниками податків, щодо яких виникли грошові зобов'язання або борг платника податків, який був реорганізований, зазначені грошові зобов'язання чи податковий борг повністю розподіляються між особами, що є платниками таких податків, пропорційно часткам отриманого ними майна, без урахування майна, наданого особам, що не є платниками таких податків.

98.3. Реорганізація платника податків шляхом виділення з його складу іншого платника податків або внесення частини майна платника податків до статутного фонду іншого платника податків без ліквідації платника податків, який реорганізується, не тягне за собою розподілу грошових зобов'язань чи **податкового боргу** між таким платником податків та особами, утвореними у процесі його реорганізації, чи встановлення їх солідарної відповідальності за порушення податкового законодавства, крім випадків, коли за висновками контролюючого органу така реорганізація може призвести до неналежного погашення грошових зобов'язань чи податкового боргу платником податків, який реорганізується. Рішення про застосування солідарної або розподільної відповідальності за порушення податкового законодавства може бути прийняте контролюючим органом у разі, коли майно платника податків, що реорганізується, перебуває у **податковій заставі** на момент прийняття рішення про таку реорганізацію.

98.4. Платник податків, майно якого передане в податкову заставу, або той, що скористався правом реструктуризації **податкового боргу**, зобов'язаний завчасно повідомити контролюючий орган про прийняття рішення щодо проведення будь-яких видів реорганізації та подати контролюючому органу план такої реорганізації. У разі коли контролюючий орган

встановлює, що план реорганізації призводить або може у майбутньому призвести до неналежного погашення грошових зобов'язань чи податкового боргу, він має право прийняти рішення про:

98.4.1. розподіл суми грошових зобов'язань або податкового боргу між платниками податків, що виникають у результаті реорганізації, з урахуванням очікуваної прибутковості (ліквідності) кожного такого платника податків без застосування принципу пропорційного розподілу, встановленого [пунктами 98.2 і 98.3 цієї статті](#);

98.4.2. погашення грошових зобов'язань або податкового боргу, забезпечених податковою заставою, до проведення такої реорганізації;

98.4.3. встановлення солідарної відповідальності за сплату грошових зобов'язань платника податків, який реорганізується, щодо всіх осіб, утворених у процесі реорганізації, що тягне за собою застосування режиму податкової застави щодо всього майна таких осіб;

98.4.4. поширення права податкової застави на майно платника податків, який створюється шляхом об'єднання інших платників податків, якщо один або більше з них мали грошові зобов'язання або податковий борг, забезпечений податковою заставою.

98.5. Прийняті відповідно до [пункту 98.4 цієї статті](#) рішення контролюючого органу можуть бути оскаржені в порядку та у строки, визначені цим Кодексом для оскарження грошового зобов'язання, нарахованого контролюючим органом.

98.6. Проведення реорганізації з порушенням правил, визначених [пунктом 98.4 цієї статті](#), тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

98.7. Реорганізація платника податків не змінює строків погашення грошових зобов'язань або [податкового боргу](#) платниками податків, утвореними у результаті такої реорганізації.

98.8. У разі якщо платник податків, що реорганізується, має суми надміру сплачених грошових зобов'язань, такі суми підлягають заліку в рахунок його непогашених грошових зобов'язань або [податкового боргу](#) за іншими податками. Зазначена сума розподіляється між бюджетами та державними цільовими фондами пропорційно загальним сумах грошового зобов'язання або податкового боргу такого платника податків.

98.9. У разі якщо сума надміру сплачених грошових зобов'язань або невідшкодованих податків та зборів платника податків перевищує суму грошових зобов'язань або [податкового боргу](#) з інших податків, сума перевищення перераховується в розпорядження правонаступників такого платника податків пропорційно його частці в майні, що розподіляється, згідно з розподільним балансом або передаточним актом, а у разі отримання цілісного майнового комплексу державного або комунального підприємства в [оренду](#) чи [концесію](#) сума перевищення перераховується в розпорядження платника податків - орендаря чи концесіонера згідно з передаточним балансом або актом.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 17.11.2011 р. N 4057-VI)

Стаття 99. Порядок виконання грошових зобов'язань фізичних осіб у разі їх смерті або визнання безвісно відсутніми чи недієздатними, а також неповнолітніх осіб

99.1. Грошові зобов'язання фізичної особи у разі її смерті або оголошення судом **померлою** виконуються її спадкоємцями, які прийняли **спадщину** (крім держави), в межах вартості майна, що успадковується, та пропорційно частці у спадщині на дату її відкриття.

Претензії спадкоємцям пред'являються контролюючими органами в **порядку**, встановленому цивільним законодавством України для пред'явлення претензій кредиторами спадкодавця.

Після закінчення **строку прийняття спадщини** грошові зобов'язання та/або **податковий борг** спадкодавця стають грошовими зобов'язаннями та/або податковим боргом спадкоємців.

Протягом строку прийняття спадщини на грошові зобов'язання та/або податковий борг спадкодавців пеня не нараховується.

У разі переходу спадщини до держави грошові зобов'язання померлої фізичної особи припиняються.

99.2. Грошові зобов'язання **неповнолітніх осіб** виконуються їх батьками (усиновителями), опікунами (піклувальниками) до набуття неповнолітніми особами **цивільної дієздатності** в повному обсязі.

Батьки (усиновителі) неповнолітніх і неповнолітні у разі невиконання грошових зобов'язань неповнолітніх несуть солідарну майнову відповідальність за погашення грошових зобов'язань та/або **податкового боргу**.

99.3. Грошові зобов'язання фізичної особи, яка визнана судом **недієздатною**, виконуються її опікуном за рахунок майна такої фізичної особи у порядку, встановленому цим Кодексом.

Опікун недієздатної особи виконує грошові зобов'язання, що виникли на день визнання її недієздатною за рахунок майна, на яке може бути звернуто стягнення згідно із законом, такої фізичної особи.

99.4. Грошові зобов'язання фізичної особи, яка визнана судом **безвісно відсутньою**, виконуються особою, на яку в установленому порядку покладено здійснення **опіки** над майном безвісно відсутньої особи.

Особа, яка здійснює опіку над майном безвісно відсутньої особи, виконує грошові зобов'язання, що виникли на день визнання її безвісно відсутньою, за рахунок майна такої фізичної особи, на яке може бути звернуто стягнення згідно із законом.

99.5. Батьки (усиновителі) та опікуни (піклувальники) **неповнолітніх**, опікуни недієздатних, особи, на яких покладено здійснення опіки над майном безвісно відсутніх (законні представники платників податків - фізичних осіб), повинні від імені відповідних фізичних осіб:

99.5.1. подати за наявності підстав контролюючому органу заяву для реєстрації таких фізичних осіб у **Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків** та у випадках, передбачених цим Кодексом, іншу інформацію, необхідну для ведення зазначеного Державного реєстру;

99.5.2. своєчасно подавати належним чином заповнені декларації про доходи та майно;

99.5.3. у випадках, передбачених цим Кодексом, вести облік доходів і витрат;

99.5.4. виконувати інші обов'язки, визначені цим Кодексом.

99.6. Законні [представники](#) платників податків - фізичних осіб несуть відповідальність, передбачену цим Кодексом та іншими законами для платників податків, за невиконання обов'язків, зазначених у [пункті 99.5 цієї статті](#).

99.7. Якщо майна недієздатної або безвісно відсутньої особи недостатньо для забезпечення виконання грошових зобов'язань такої фізичної особи, а також для сплати нарахованих штрафних (фінансових) санкцій, то суми [податкового боргу](#) списуються у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

99.8. У разі скасування судом рішення про визнання фізичної особи [безвісно відсутньою](#) або прийняття рішення про [поновлення цивільної дієздатності](#) фізичної особи, яка визнавалася [недієздатною](#), грошове зобов'язання такої фізичної особи відновлюється в частині сум податків, списаних відповідно до [пункту 99.7 цієї статті](#). Штрафні (фінансові) санкції у такому разі не сплачуються за період з дня набрання законної сили рішенням суду про визнання фізичної особи безвісно відсутньою чи недієздатною до дня набрання законної сили рішеннями про скасування рішення про визнання фізичної особи безвісно відсутньою чи рішення про поновлення цивільної дієздатності фізичної особи.

Стаття 100. Розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу платника податків

100.1. Розстроченням, відстроченням грошових зобов'язань або [податкового боргу](#) є перенесення строків сплати [платником податків](#) його грошових зобов'язань або податкового боргу під проценти, розмір яких дорівнює розміру пені, визначеному [пунктом 129.4 статті 129 цього Кодексу](#).

Якщо до складу розстроченої (відстроченої) суми входить пеня, то для розрахунку [процентів](#) береться сума за вирахуванням суми пені.

100.2. Платник податків має право звернутися до контролюючого органу із заявою про розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань або [податкового боргу](#). Платник податків, який звертається до контролюючого органу із заявою про розстрочення, відстрочення грошових зобов'язань, вважається таким, що узгодив суму такого грошового зобов'язання.

100.3. Розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань або [податкового боргу](#) в межах процедури відновлення платоспроможності боржника здійснюються відповідно до [законодавства з питань банкрутства](#).

100.4. Підставою для розстрочення грошових зобов'язань або [податкового боргу](#) платника податків є надання ним достатніх доказів існування обставин, [перелік](#) яких визначається Кабінетом Міністрів України, що свідчать про наявність загрози виникнення або накопичення податкового боргу такого платника податків, а також економічного обґрунтування, яке свідчить про можливість погашення грошових зобов'язань та податкового боргу та/або збільшення податкових надходжень до відповідного бюджету внаслідок застосування режиму розстрочення, протягом якого відбудуться зміни політики управління виробництвом чи збутом такого платника податків.

100.5. Підставою для відстрочення грошових зобов'язань або [податкового боргу](#) платника податків є надання ним доказів, [перелік](#) яких визначається Кабінетом Міністрів України, що свідчать про наявність дії обставин непереборної сили, що призвели до загрози виникнення або накопичення податкового боргу такого платника податків, а також економічного обґрунтування, яке свідчить про можливість погашення грошових зобов'язань або

податкового боргу та/або збільшення податкових надходжень до відповідного бюджету внаслідок застосування режиму відстрочення, протягом якого відбудуться зміни політики управління виробництвом чи збутом такого платника податків.

100.6. Розстрочені суми грошових зобов'язань або **податкового боргу** (в тому числі окремо - суми штрафних (фінансових) санкцій) погашаються рівними частками починаючи з місяця, що настає за тим місяцем, у якому прийнято рішення про надання такого розстрочення.

100.7. Відстрочені суми грошових зобов'язань або **податкового боргу** погашаються рівними частками починаючи з будь-якого місяця, визначеного відповідним контролюючим органом чи відповідним органом місцевого самоврядування, який згідно із **пунктом 100.8 цієї статті** затверджує рішення про розстрочення або відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу, але не пізніше закінчення 12 календарних місяців з дня виникнення такого грошового зобов'язання або податкового боргу, або одноразово у повному обсязі.

100.8. Рішення про розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань чи **податкового боргу** у межах одного бюджетного року приймається у такому порядку:

стосовно **загальнодержавних податків та зборів** - керівником контролюючого органу (його заступником);

стосовно **місцевих податків і зборів** - керівником контролюючого органу (його заступником) та затверджується фінансовим органом місцевого органу виконавчої влади, до бюджету якого зараховуються такі місцеві податки чи збори.

100.9. Рішення про розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань чи податкового боргу щодо загальнодержавних податків та зборів на строк, що виходить за межі одного та/або більше бюджетних років, приймається керівником (заступником керівника) центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, про що повідомляється центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики.

100.10. Рішення щодо розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань чи **податкового боргу** окремих платників податків щороку оприлюднюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

100.11. Розстрочення або відстрочення надаються окремо за кожним податком та збором. Строки сплати розстрочених (відстрочених) сум або їх частки можуть бути перенесені шляхом прийняття окремого рішення та внесення відповідних змін до договорів розстрочення (відстрочення).

100.12. **Договори про розстрочення (відстрочення)** можуть бути достроково розірвані:

100.12.1. з ініціативи платника податків - при достроковому погашенні розстроченої суми грошового зобов'язання та **податкового боргу** або відстроченої суми грошового зобов'язання або податкового боргу, щодо яких була досягнута домовленість про розстрочення, відстрочення;

100.12.2. з ініціативи контролюючого органу в разі, якщо:

з'ясовано, що інформація, подана платником податків при укладенні зазначених договорів, виявилася недостовірною, перекрученою або неповною;

платник податків визнається таким, що має **податковий борг** із грошових зобов'язань, які виникли після укладення зазначених договорів;

платник податків порушує умови погашення розстроченого грошового зобов'язання чи податкового боргу або відстроченого грошового зобов'язання чи податкового боргу.

100.13. **Порядок розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу платника податків** встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

100.14. Розстрочення, відстрочення **податкового боргу** не звільняють майно платника податків з **податкової застави**.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 05.07.2012 р. N 5083-VI,
від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 101. Списання безнадійного податкового боргу

101.1. **Списанню** підлягає безнадійний **податковий борг**, у тому числі пеня та штрафні санкції, нараховані на такий податковий борг.

101.2. Під терміном "безнадійний" розуміється:

101.2.1. податковий борг платника податку, визнаного в установленому порядку **банкрутом**, вимоги щодо якого не були задоволені у зв'язку з недостатністю майна банкрута;

101.2.2. податковий борг фізичної особи, яка:

визнана у судовому порядку **недієздатною**, **безвісно відсутньою** або **оголошена померлою**, у разі недостатності майна, на яке може бути звернуто стягнення згідно із законом;

померла, у разі недостатності майна, на яке може бути звернуто стягнення згідно із законом;

понад 720 днів перебуває у розшуку;

101.2.3. **податковий борг** платника податків, стосовно якого минув **строк давності**, встановлений цим Кодексом;

101.2.4. податковий борг платника податків, що виник внаслідок обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин);

101.2.5. податковий борг платника податків, щодо якого до Державного реєстру внесено запис про його припинення на підставі рішення суду, а для банків - на підставі рішення Фонду гарантування вкладів фізичних осіб про затвердження звіту про завершення ліквідації банку або рішення Національного банку України про затвердження ліквідаційного балансу, ухвалення остаточного звіту ліквідатора і завершення ліквідаційної процедури.

101.3. У разі якщо фізична особа, яка у судовому порядку визнана **безвісно відсутньою** або **оголошена померлою**, з'являється або якщо фізичну особу, яка перебувала у розшуку понад 720 днів, розшукано, списана заборгованість таких осіб підлягає відновленню та стягненню у загальному порядку з дотриманням строків позовної давності починаючи з дня відновлення такого **податкового боргу**.

101.4. Органи стягнення відкликають [розрахункові документи](#), якими передбачено стягнення пені, штрафних санкцій та безнадійного податкового боргу, списаних відповідно до цього Кодексу.

101.5. Контролюючі органи щокварталу здійснюють списання безнадійного [податкового боргу](#). [Порядок](#) такого списання встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 06.12.2012 р. N 5519-VI)

Стаття 102. Строки давності та їх застосування

Експертний коментар

102.1. Контролюючий орган, крім випадків, визначених [пунктом 102.2 цієї статті](#), має право самостійно визначити суму грошових зобов'язань платника податків у випадках, визначених цим Кодексом, не пізніше закінчення 1095 дня, що настає за останнім днем граничного строку подання [податкової декларації](#) та/або граничного [строку сплати грошових зобов'язань](#), нарахованих контролюючим органом, а якщо така податкова декларація була надана пізніше, - за днем її фактичного подання. Якщо протягом зазначеного строку контролюючий орган не визначає суму грошових зобов'язань, платник податків вважається вільним від такого грошового зобов'язання, а спір стосовно такої декларації та/або податкового повідомлення не підлягає розгляду в адміністративному або судовому порядку.

У разі подання платником податку уточнюючого розрахунку до податкової декларації контролюючий орган має право визначити суму податкових зобов'язань за такою податковою декларацією протягом 1095 днів з дня подання уточнюючого розрахунку.

102.2. Грошове зобов'язання може бути нараховане або провадження у справі про стягнення такого податку може бути розпочате без дотримання строку давності, визначеного в абзаці першому [пункту 102.1 цієї статті](#), якщо:

102.2.1. податкову декларацію за період, протягом якого виникло податкове зобов'язання, не було подано;

102.2.2. посадову особу платника податків (фізичну особу - платника податків) засуджено за [ухилення від сплати](#) зазначеного грошового зобов'язання або у [кримінальному провадженні](#) винесено рішення про його закриття з не реабілітуючих підстав, яке набрало законної сили.

102.3. Відлік строку давності зупиняється на будь-який період, протягом якого контролюючому органу згідно з рішенням суду заборонено проводити [перевірку](#) платника податків або платник податків перебуває поза межами України, якщо таке перебування є безперервним та дорівнює чи є більшим за 183 дні.

102.4. У разі якщо грошове зобов'язання нараховане контролюючим органом до закінчення строку давності, визначеного у [пункті 102.1 цієї статті](#), [податковий борг](#), що виник у зв'язку з відмовою у самостійному погашенні такого грошового зобов'язання, може бути стягнутий протягом наступних 1095 календарних днів з дня виникнення податкового боргу. Якщо платіж стягується за рішенням суду, строки стягнення встановлюються до повного погашення такого платежу або визначення боргу безнадійним.

102.5. Заяви про [повернення надміру сплачених грошових зобов'язань](#) або про їх відшкодування у випадках, передбачених цим Кодексом, можуть бути подані не пізніше 1095

дня, що настає за днем здійснення такої переплати або отримання права на таке відшкодування.

102.6. Граничні строки для подання [податкової декларації](#), заяв про перегляд рішень контролюючих органів, заяв про [повернення надміру сплачених грошових зобов'язань](#), підлягають продовженню керівником контролюючого органу (його заступником) за письмовим запитом платника податків, якщо такий платник податків протягом зазначених строків:

102.6.1. перебував за межами України;

102.6.2. перебував у плаванні на морських суднах за кордоном України у складі команди (екіпажу) таких суден;

102.6.3. перебував у місцях позбавлення волі за вироком суду;

102.6.4. мав обмежену свободу пересування у зв'язку з ув'язненням чи полоном на території інших держав або внаслідок інших [обставин непереборної сили, підтверджених документально](#);

102.6.5. був визнаний за рішенням суду [безвісно відсутнім](#) або перебував у розшуку у випадках, передбачених законом.

Штрафні санкції, визначені цим Кодексом, не застосовуються протягом строків продовження граничних строків подання податкової декларації згідно з цим пунктом.

102.7. Дія [пункту 102.6 цієї статті](#) поширюється на:

102.7.1. платників податків - фізичних осіб;

102.7.2. посадових осіб [юридичної особи](#) у разі, якщо протягом зазначених граничних строків така юридична особа не мала інших посадових осіб, уповноважених відповідно до законодавства України нараховувати, стягувати та вносити до бюджету податки, а також вести [бухгалтерський облік](#), складати та подавати податкову звітність.

102.8. [Порядок застосування пунктів 102.6 - 102.7 цієї статті](#) встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 13.04.2012 р. N 4652-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

ГЛАВА 10. ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ ТА ПОГАШЕННЯ ПОДАТКОВОГО БОРГУ ЗА ЗАПИТАМИ КОМПЕТЕНТНИХ ОРГАНІВ ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ

Стаття 103. Порядок застосування міжнародного договору України про уникнення подвійного оподаткування стосовно повного або часткового звільнення від оподаткування доходів нерезидентів із джерелом їх походження з України

103.1. Застосування правил [міжнародного договору](#) України здійснюється шляхом звільнення від оподаткування доходів із джерелом їх походження з України, зменшення ставки податку або шляхом повернення різниці між сплаченою сумою податку і сумою, яку [нерезиденту](#) необхідно сплатити відповідно до міжнародного договору України.

103.2. Особа ([податковий агент](#)) має право самостійно застосувати звільнення від оподаткування або зменшену ставку податку, передбачену відповідним міжнародним договором України на час виплати доходу нерезиденту, якщо такий нерезидент є бенефіціарним (фактичним) отримувачем (власником) доходу і є [резидентом](#) країни, з якою укладено міжнародний договір України.

Застосування міжнародного договору України в частині звільнення від оподаткування або застосування пониженої ставки податку дозволяється тільки за умови надання нерезидентом особі (податковому агенту) документа, який підтверджує статус податкового резидента згідно з вимогами [пункту 103.4 цієї статті](#).

103.3. Бенефіціарним (фактичним) отримувачем (власником) доходу для цілей застосування пониженої ставки податку згідно з правилами [міжнародного договору](#) України до [дивідендів](#), [процентів](#), [роялті](#), винагород тощо нерезидента, отриманих із джерел в Україні, вважається особа, що має право на отримання таких доходів.

При цьому бенефіціарним (фактичним) отримувачем (власником) доходу не може бути юридична або фізична особа, навіть якщо така особа має право на отримання доходу, але є агентом, номінальним утримувачем (номінальним власником) або є тільки посередником щодо такого доходу.

103.4. Підставою для звільнення (зменшення) від оподаткування доходів із джерелом їх походження з України є подання нерезидентом з урахуванням особливостей, передбачених [пунктами 103.5 і 103.6 цієї статті](#), особі ([податковому агенту](#)), яка виплачує йому доходи, довідки (або її нотаріально засвідченої копії), яка підтверджує, що нерезидент є резидентом країни, з якою укладено міжнародний договір України (далі - довідка), а також інших документів, якщо це передбачено міжнародним договором України.

103.5. Довідка видається компетентним (уповноваженим) органом відповідної країни, визначеним [міжнародним договором](#) України, за формою, затвердженою згідно із законодавством відповідної країни, і повинна бути належним чином легалізована, перекладена відповідно до законодавства України.

103.6. У разі потреби така довідка може бути затребувана у [нерезидента](#) особою, яка виплачує йому доходи, або контролюючим органом під час розгляду питання про [повернення сум надміру сплачених грошових зобов'язань](#) на іншу дату, що передує даті виплати доходів.

У разі потреби особа, яка виплачує доходи нерезидентів, може звернутися до контролюючого органу за своїм [місцезнаходженням \(місцем проживання\)](#) щодо здійснення центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, запиту до компетентного органу країни, з якою укладено міжнародний договір України, про підтвердження зазначеної у довідці інформації.

103.7. При здійсненні [банками](#) та [фінансовими установами](#) України операцій з іноземними банками, пов'язаних з виплатою [процентів](#), підтвердження факту, що такий іноземний банк є резидентом країни, з якою укладено [міжнародний договір](#) України, не вимагається, якщо це підтверджується витягом з міжнародного каталогу "International Bank Identifier Code" (видання S.W.I.F.T., Belgium International Organization for Standardization, Switzerland).

103.8. Особа, яка виплачує доходи нерезидентів у звітному (податковому) році, у разі подання нерезидентом довідки з інформацією за попередній звітний **податковий період** (рік) може застосувати правила міжнародного договору України, зокрема щодо звільнення (зменшення) від оподаткування, у звітному (податковому) році з отриманням довідки після закінчення звітного (податкового) року.

103.9. Особа, яка виплачує доходи **нерезидентів**, зобов'язана у разі здійснення у звітному періоді (кварталі) виплат нерезидентам доходів із джерелом їх походження з України подавати контролюючому органу за своїм **місцезнаходженням (місцем проживання)** звіт про виплачені доходи, утримані та перераховані до бюджету податки на доходи нерезидентів у строки та за формою, встановленими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

103.10. У разі неподання нерезидентом довідки відповідно до **пункту 103.4 цієї статті** доходи нерезидента із джерелом їх походження з України підлягають оподаткуванню відповідно до законодавства України з питань оподаткування.

103.11. У разі якщо нерезидент вважає, що з його доходів було утримано суму податку, яка перевищує суму, належну до сплати відповідно до правил **міжнародного договору** України, розгляд питання про відшкодування різниці здійснюється на підставі подання до контролюючого органу за **місцезнаходженням (місцем проживання)** особи, яка виплатила доходи нерезидентів та утримала з них податок, заяви про повернення суми податку на доходи із джерелом їх походження з України.

Необхідні документи подаються нерезидентом або посадовою (уповноваженою) особою, яка повинна підтвердити свої повноваження відповідно до законодавства України.

103.12. Контролюючий орган перевіряє відповідність даних, зазначених у заяві та підтвердних документах, фактичним даним та відповідному міжнародному договору України, а також факт перерахування до бюджету відповідних сум податку особою, яка виплатила доходи нерезидентів.

У разі підтвердження факту зайвого утримання сум податку контролюючий орган приймає рішення про повернення відповідної суми **нерезидентів**, копії якого надаються особі, яка під час виплати доходів нерезидентів утримала податок, та нерезидентів (уповноваженій особі). Висновок про **повернення сум надміру сплаченого податку** надсилається до відповідного органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів.

У разі відмови в поверненні суми податку контролюючий орган зобов'язаний надати нерезидентів (уповноваженій особі) обґрунтовану відповідь.

103.13. Орган, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, на підставі висновку контролюючого органу перераховує кошти у розмірі, визначеному у висновку, на рахунок особи, яка надміру утримала податок з доходів нерезидента.

103.14. Особа, яка здійснила виплату доходу нерезидентів, повертає йому різницю між сумою податку, яка була утримана, та сумою, належною до сплати відповідно до **міжнародного договору** України, після отримання копії рішення контролюючого органу про **повернення суми надміру сплачених грошових зобов'язань** або після зарахування коштів від відповідного органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів.

Кошти, які за рішенням контролюючого органу повинні повертатись особі, яка зайво утримала податок з доходів нерезидента, можуть бути зараховані в рахунок сплати інших податкових зобов'язань такої особи за її письмовою заявою, яка подається під час розгляду

заяви нерезидента про повернення надміру утриманих сум податку. У цьому разі висновок про повернення надміру сплаченої суми податку до відповідного органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, не надсилається.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 104. Порядок надання допомоги у стягненні податкового боргу в міжнародних правовідносинах

104.1. Надання допомоги у стягненні **податкового боргу** в міжнародних правовідносинах, за **міжнародними договорами** України, здійснюється в порядку, передбаченому цим Кодексом, з урахуванням визначених цією статтею особливостей.

104.2. Контролюючий орган після отримання документа іноземної держави, за яким здійснюється стягнення суми **податкового боргу** в міжнародних правовідносинах, у тридцятиденний строк визначає відповідність такого документа міжнародним договорам України. У разі невідповідності такого документа повертає його компетентному органу іноземної держави. Якщо зазначений документ визнано таким, що відповідає міжнародним договорам України, контролюючий орган надсилає платнику податків податкове повідомлення в міжнародних правовідносинах у порядку, передбаченому **статтею 42 цього Кодексу**.

104.3. Податковий борг в міжнародних правовідносинах перераховується у гривні за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, визначеним **Національним банком України** на день надсилання такому платнику податків податкового повідомлення.

Стаття 105. Узгодження суми податкового боргу в міжнародних правовідносинах

105.1. У разі якщо платник податків вважає, що **податковий борг** в міжнародних правовідносинах, визначений контролюючим органом на підставі документа іноземної держави, за яким здійснюється стягнення суми податкового боргу, не відповідає дійсності, такий платник податків має право протягом десяти календарних днів, що настають за днем отримання податкового повідомлення в міжнародних правовідносинах про визначення податкового боргу в міжнародних правовідносинах, подати через контролюючий орган компетентному органу іноземної держави скаргу про перегляд такого рішення.

105.2. У період оскарження суми грошового зобов'язання в міжнародних правовідносинах таке зобов'язання не може бути **податковим боргом** до отримання від компетентного органу іноземної держави остаточного документа про нарахування податкового боргу в міжнародних правовідносинах. Такий документ надсилається контролюючим органом платнику податків разом з податковим повідомленням в міжнародних правовідносинах у порядку, визначеному **статтею 58 цього Кодексу**. Таке податкове повідомлення в міжнародних правовідносинах не підлягає адміністративному оскарженню.

105.3. На розгляд заяв платників податків про перегляд рішення компетентного органу іноземної держави не поширюються норми **статті 56 цього Кодексу**.

Стаття 106. Відкликання податкових повідомлень в міжнародних правовідносинах або податкових вимог

106.1. Податкове повідомлення в міжнародних правовідносинах або [податкові вимоги](#) вважаються відкликаними, якщо компетентний орган іноземної держави скасовує або змінює документ іноземної держави, за яким здійснюється стягнення суми [податкового боргу](#) в міжнародних правовідносинах. Такі податкові повідомлення в міжнародних правовідносинах або податкові вимоги вважаються відкликаними з дня отримання контролюючим органом документа компетентного органу іноземної держави рішення про скасування або зміну раніше нарахованої суми податкового боргу в міжнародних правовідносинах, який виник в іноземній державі.

Стаття 107. Заходи щодо стягнення суми податкового боргу в міжнародних правовідносинах

107.1. Контролюючий орган самостійно перераховує у гривні суму [податкового боргу](#) в міжнародних правовідносинах та здійснює заходи щодо стягнення суми податкового боргу платника податку не пізніше закінчення 1095 дня, що настає за останнім днем граничного строку сплати податку і збору в іноземній державі, зазначеного у документі компетентного органу іноземної держави, за яким здійснюється стягнення суми податкового боргу в міжнародних правовідносинах. Граничний строк стягнення податкового боргу в міжнародних правовідносинах визначається відповідно до [пункту 102.4 статті 102 цього Кодексу](#), якщо інше не передбачено [міжнародним договором](#) України.

Стаття 108. Нарахування пені та штрафних санкцій на суму податкового боргу в міжнародних правовідносинах

108.1. Пеня не нараховується на суму [податкового боргу](#) в міжнародних правовідносинах при виконанні документа іноземної держави, за яким здійснюється стягнення суми податкового боргу в міжнародних правовідносинах.

108.2. Штрафні санкції на суму податкового боргу в міжнародних правовідносинах не накладаються при виконанні документа іноземної держави, за яким здійснюється стягнення суми податкового боргу в міжнародних правовідносинах.

ГЛАВА 11. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

[Науково-практичний коментар](#)

Стаття 109. Загальні положення

[Науково-практичний коментар](#)

109.1. Податковими правопорушеннями є протиправні діяння (дія чи бездіяльність) [платників податків, податкових агентів](#), та/або їх посадових осіб, а також посадових осіб контролюючих органів, що призвели до невиконання або неналежного виконання вимог, установлених цим Кодексом та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

109.2. Вчинення платниками податків, їх посадовими особами та посадовими особами контролюючих органів порушень законів з питань оподаткування та порушень вимог, встановлених іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, тягне за собою відповідальність, передбачену цим Кодексом та іншими законами України.

Стаття 110. Особи, які притягаються до відповідальності за вчинення правопорушень

Науково-практичний коментар

110.1. **Платники податків, податкові агенти** та/або їх посадові особи несуть відповідальність у разі вчинення порушень, визначених законами з питань оподаткування та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

Стаття 111. Види відповідальності за порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи

Науково-практичний коментар

111.1. За порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, застосовуються такі види юридичної відповідальності:

111.1.1. фінансова;

111.1.2. адміністративна;

111.1.3. кримінальна.

111.2. Фінансова відповідальність за порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства встановлюється та застосовується згідно з цим Кодексом та іншими законами. Фінансова відповідальність застосовується у вигляді штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) та/або пені.

Стаття 112. Загальні умови притягнення до фінансової відповідальності

Науково-практичний коментар

112.1. Притягнення до фінансової відповідальності **платників податків** за порушення законів з питань оподаткування, іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, не звільняє їх посадових осіб за наявності відповідних підстав від притягнення до адміністративної або кримінальної відповідальності.

Стаття 113. Штрафні (фінансові) санкції (штрафи)

Науково-практичний коментар

113.1. Строки застосування, сплата, стягнення та оскарження сум штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) здійснюються у порядку, визначеному цим Кодексом для сплати, стягнення та оскарження сум грошових зобов'язань. Суми штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) зараховуються до бюджетів, до яких згідно із законом зараховуються відповідні **податки та збори**.

113.2. Застосування штрафних (фінансових) санкцій (штрафів), передбачених цією главою, не звільняє платників податків від обов'язку сплатити до бюджету належні суми податків та зборів, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи, а також від застосування до них інших заходів, передбачених цим Кодексом.

113.3. Штрафні (фінансові) санкції (штрафи) за порушення норм законів з питань оподаткування або іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на

контролюючі органи, застосовуються у порядку та у розмірах, встановлених цим Кодексом та іншими законами України.

Застосування за порушення норм законів з питань оподаткування або іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, штрафних (фінансових) санкцій (штрафів), не передбачених цим Кодексом та іншими законами України, не дозволяється.

Стаття 114. Строки давності для застосування штрафних (фінансових) санкцій (штрафів)

[Науково-практичний коментар](#)

114.1. Граничні строки застосування штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) до [платників податків](#) відповідають строкам давності для нарахування податкових зобов'язань, визначеним [статтею 102 цього Кодексу](#).

Стаття 115. Застосування штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) у разі вчинення кількох порушень

[Науково-практичний коментар](#)

115.1. У разі вчинення платником податків двох або більше порушень законів з питань оподаткування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, штрафні (фінансові) санкції (штрафи) застосовуються за кожне вчинене разове та триваюче порушення окремо.

Стаття 116. Рішення про застосування штрафних (фінансових) санкцій (штрафів)

[Науково-практичний коментар](#)

116.1. У разі застосування контролюючими органами до [платника податків](#) штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) за порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, такому платнику податків надсилаються (вручаються) [податкові повідомлення - рішення](#).

116.2. За одне податкове правопорушення контролюючий орган може застосувати тільки один вид штрафної (фінансової) санкції (штрафу), передбаченої цим Кодексом та іншими законами України.

Стаття 117. Порушення встановленого порядку взяття на облік (реєстрації) у контролюючих органах

[Науково-практичний коментар](#)

117.1. Неподання у строки та у випадках, передбачених цим Кодексом, заяв або документів для [взяття на облік](#) у відповідному контролюючому органі, реєстрації змін [місцезнаходження](#) чи внесення інших змін до своїх облікових даних, неподання виправлених документів для взяття на облік чи внесення змін, подання з помилками чи у неповному обсязі, неподання відомостей стосовно осіб, відповідальних за ведення [бухгалтерського обліку](#) та/або складення податкової звітності, відповідно до вимог встановлених цим Кодексом, -

тягнуть за собою накладення штрафу на **самозайнятих осіб** у розмірі 170 гривень, на **юридичних осіб**, відокремлені підрозділи юридичної особи чи юридичну особу, відповідальну за нарахування та сплату податків до бюджету під час виконання договору про спільну діяльність, - 510 гривень.

У разі неусунення таких порушень або за ті самі дії, вчинені протягом року особою, до якої були застосовані штрафи за таке порушення, -

тягнуть за собою накладення штрафу на самозайнятих осіб у розмірі 340 гривень, на юридичних осіб, відокремлені підрозділи юридичної особи чи юридичну особу, відповідальну за нарахування та сплату податків до бюджету під час виконання договору про спільну діяльність, - 1020 гривень.

117.2. Виключено.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI)

Стаття 118. Порушення строку та порядку подання інформації про відкриття або закриття банківських рахунків

Науково-практичний коментар

118.1. Неподання **банками** або іншими **фінансовими установами** відповідним контролюючим органам в установленій **статтею 69 цього Кодексу** строк повідомлення про відкриття або закриття рахунків платників податків -

тягне за собою накладення штрафу у розмірі 340 гривень за кожний випадок неподання або затримки.

118.2. Здійснення видаткових операцій за рахунком платника податків до отримання повідомлення відповідного контролюючого органу про взяття рахунку на облік у контролюючих органах -

тягне за собою накладення штрафу на банк або іншу фінансову установу в розмірі 10 відсотків суми усіх операцій за весь період до отримання такого повідомлення, здійснених з використанням таких рахунків (крім операцій з перерахування коштів до бюджетів або державних цільових фондів), але не менш як 850 гривень.

118.3. Неповідомлення фізичними особами - підприємцями та особами, що проводять незалежну професійну діяльність, про свій статус банку або іншої фінансовій установі при відкритті рахунку -

тягне за собою накладення штрафу в розмірі 340 гривень за кожний випадок неповідомлення.

Стаття 119. Порушення платником податків порядку подання інформації про фізичних осіб - платників податків

Науково-практичний коментар

119.1. Неподання або порушення порядку подання платником податків інформації для формування та ведення **Державного реєстру фізичних осіб - платників податків**, передбаченого цим Кодексом, -

тягнуть за собою накладення штрафу у розмірі 85 гривень.

Ті самі дії, вчинені платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке саме порушення, -

тягнуть за собою накладення штрафу у розмірі 170 гривень.

119.2. Неподання, подання з порушенням встановлених строків, подання не у повному обсязі, з недостовірними відомостями або з помилками податкової звітності про суми доходів, нарахованих (сплачених) на користь платника податків, суми утриманого з них податку -

тягнуть за собою накладення штрафу у розмірі 510 гривень.

Ті самі дії, вчинені платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке саме порушення, -

тягнуть за собою накладення штрафу у розмірі 1020 гривень.

119.3. Оформлення документів, які містять інформацію про [об'єкти оподаткування](#) фізичних осіб або про сплату податків без зазначення реєстраційного номера [облікової картки](#) платника податків, або з використанням недостовірного реєстраційного номера облікової картки платника податків, крім випадків, визначених [пунктом 119.2 цієї статті](#), -

тягне за собою накладення штрафу у розмірі 170 гривень.

Стаття 120. Неподання або несвоєчасне подання податкової звітності або невиконання вимог щодо внесення змін до податкової звітності

Науково-практичний коментар

120.1. Неподання або несвоєчасне подання [платником податків](#) або іншими особами, зобов'язаними нараховувати та сплачувати податки, збори [податкових декларацій \(розрахунків\)](#), -

тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 170 гривень, за кожне таке неподання або несвоєчасне подання.

Ті самі дії, вчинені платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке порушення, -

тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 1020 гривень за кожне таке неподання або несвоєчасне подання.

120.1.1. Виключено.

120.2. Невиконання платником податків вимог, передбачених абзацом другим [пункту 50.1 статті 50 цього Кодексу](#), щодо умов самостійного внесення змін до податкової звітності -

тягне за собою накладення штрафу у розмірі 5 відсотків від суми самостійно нарахованого заниження податкового зобов'язання (недоплати).

При самостійному донарахованні суми податкових зобов'язань інші штрафи, передбачені цією главою Кодексу, не застосовуються.

Стаття 121. Порушення встановлених законодавством строків зберігання документів з питань обчислення і сплати податків та зборів, а також документів, пов'язаних із виконанням вимог іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи

Науково-практичний коментар

121.1. Незабезпечення **платником податків** зберігання первинних документів облікових та інших реєстрів, бухгалтерської та статистичної звітності, інших документів з питань обчислення і сплати податків та зборів протягом установлених **статтею 44 цього Кодексу** строків їх зберігання та/або ненадання платником податків контролюючим органам оригіналів документів чи їх копій при здійсненні податкового контролю у випадках, передбачених цим Кодексом, -

тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 510 гривень.

Ті самі дії, вчинені платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке саме порушення, -

тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 1020 гривень.

Стаття 122. Порушення правил застосування спрощеної системи оподаткування фізичною особою - підприємцем

Науково-практичний коментар

122.1. Несплата (неперерахування) фізичною особою - платником єдиного податку, визначеною **підпунктами 1 і 2 пункту 291.4 статті 291 цього Кодексу**, авансових внесків єдиного податку в **порядку та у строки**, визначені цим Кодексом, тягне за собою накладення штрафу в розмірі 50 відсотків **ставки єдиного податку**, обраної платником єдиного податку відповідно до цього Кодексу.

Стаття 123. Штрафні (фінансові) санкції (штрафи) у разі визначення контролюючим органом суми податкового зобов'язання

Науково-практичний коментар

123.1. У разі якщо контролюючий орган самостійно визначає суму **податкового зобов'язання**, зменшення суми бюджетного відшкодування та/або від'ємного значення суми податку на додану вартість платника податків на підставах, визначених **підпунктами 54.3.1, 54.3.2, 54.3.4, 54.3.5, 54.3.6 пункту 54.3 статті 54 цього Кодексу**, -

тягне за собою накладення на платника податків штрафу в розмірі 25 відсотків суми визначеного податкового зобов'язання, завищеної суми бюджетного відшкодування.

При повторному протягом 1095 днів визначенні контролюючим органом суми податкового зобов'язання з цього податку, зменшення суми бюджетного відшкодування -

тягне за собою накладення на платника податків штрафу у розмірі 50 відсотків суми нарахованого податкового зобов'язання, завищеної суми бюджетного відшкодування.

123.2. Використання платником податків (посадовими особами платника податків) сум, що не сплачені до бюджету внаслідок отримання (застосування) [податкової пільги](#), не за призначенням та/або всупереч умовам чи цілям її надання згідно із законом з питань відповідного податку, збору, платежу додатково до штрафів, передбачених [пунктом 123.1 цієї статті](#), -

тягне за собою стягнення до бюджету суми податків, зборів, платежів, що підлягали нарахуванню без застосування податкової пільги. Сплата штрафу не звільняє таких осіб від відповідальності за умисне [ухилення від оподаткування](#).

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI)

Стаття 124. Відчуження майна, яке перебуває у податковій заставі, без згоди контролюючого органу

[Науково-практичний коментар](#)

124.1. [Відчуження](#) платником податків майна, яке перебуває у [податковій заставі](#), без попередньої згоди контролюючого органу, якщо отримання такої згоди є обов'язковим згідно з цим Кодексом, -

тягне за собою накладення штрафу в розмірі вартості відчуженого майна.

Стаття 125. Порушення порядку отримання та використання торгового патенту

[Науково-практичний коментар](#)

125.1. Суб'єкти господарювання, що проводять торговельну діяльність, здійснюють торгівлю готівковими [валютними цінностями](#), [діяльність у сфері розваг](#) та надають платні послуги:

за порушення порядку використання [торгового патенту](#), передбаченого підпунктами [267.6.1 - 267.6.3 пункту 267.6 статті 267 цього Кодексу](#), сплачують штраф у розмірі збору на один календарний місяць (для діяльності у сфері розваг - у розмірі збору на один квартал);

за здійснення діяльності, передбаченої [статтею 267 цього Кодексу](#), без отримання відповідних торгових патентів або з порушенням порядку використання торгового патенту, передбаченого [підпунктами 267.6.4 - 267.6.6 пункту 267.6 статті 267 цього Кодексу](#) (крім діяльності у сфері розваг), сплачують штраф у подвійному розмірі збору за весь період здійснення такої діяльності, але не менше подвійного його розміру за один місяць;

за здійснення реалізації товарів, визначених [пунктом 267.2 статті 267 цього Кодексу](#), без отримання пільгового торгового патенту або з порушенням порядку його отримання та використання, передбаченого [підпунктами 267.6.4 - 267.6.6 пункту 267.6 статті 267 цього Кодексу](#), сплачують штраф у п'ятикратному розмірі збору за весь період здійснення такої діяльності, але не менше п'ятикратного його розміру за рік;

за здійснення торговельної діяльності без придбання короткотермінового патенту або з порушенням порядку його отримання та використання, передбаченого [підпунктами 267.6.4 -](#)

[267.6.6 пункту 267.6 статті 267 цього Кодексу](#), сплачують штраф у подвійному розмірі збору за весь строк такої діяльності;

за здійснення діяльності у сфері розваг, передбаченої [статтею 267 цього Кодексу](#), без отримання відповідного торгового патенту або з порушенням порядку його використання, передбаченого [підпунктами 267.6.4 і 267.6.5 пункту 267.6 статті 267 цього Кодексу](#), сплачують штраф у восьмикратному розмірі збору за весь період здійснення такої діяльності, але не менше восьмикратного його розміру за один квартал.

Несплата (неперерахування) суб'єктом господарювання сум збору за здійснення деяких видів підприємницької діяльності, зазначених у [підпункті 267.1.1 пункту 267.1 статті 267 цього Кодексу](#) в порядку та у строки, визначені цим Кодексом, -

тягне за собою накладення штрафу у розмірі 50 відсотків ставок збору, встановлених [статтею 267 цього Кодексу](#).

Стаття 126. Порушення правил сплати (перерахування) податків

Науково-практичний коментар

126.1. У разі якщо [платник податків](#) не сплачує узгоджену суму [грошового зобов'язання](#) та/або авансових внесків з податку на прибуток підприємств протягом строків, визначених цим Кодексом, такий платник податків притягується до відповідальності у вигляді штрафу у таких розмірах:

при затримці до 30 календарних днів включно, наступних за останнім днем строку сплати суми грошового зобов'язання, - у розмірі 10 відсотків погашеної суми [податкового боргу](#);

при затримці більше 30 календарних днів, наступних за останнім днем строку сплати суми грошового зобов'язання, - у розмірі 20 відсотків погашеної суми податкового боргу.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,

від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

(зміни, передбачені [пунктом 32 розділу I Закону України від 24.05.2012 р. N 4834-VI](#), внесені не будуть у зв'язку з виключенням [пункту 32 розділу I Закону України від 24.05.2012 р. N 4834-VI](#) згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 127. Порушення правил нарахування, утримання та сплати (перерахування) податків у джерела виплати

Науково-практичний коментар

127.1. Ненарахування, неутримання та/або несплата (неперерахування) податків [платником податків](#), у тому числі [податковим агентом](#), до або під час виплати доходу на користь іншого платника податків, -

тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 25 відсотків суми податку, що підлягає нарахуванню та/або сплаті до бюджету.

Ті самі дії, вчинені повторно протягом 1095 днів, -

тягнуть за собою накладення штрафу у розмірі 50 відсотків суми податку, що підлягає нарахуванню та/або сплаті до бюджету.

Дії, передбачені абзацом першим цього пункту, вчинені протягом 1095 днів втретє та більше,
-

тягнуть за собою накладення штрафу у розмірі 75 відсотків суми податку, що підлягає нарахуванню та/або сплаті до бюджету.

Відповідальність за погашення суми податкового зобов'язання або [податкового боргу](#), що виникає внаслідок вчинення таких дій, та обов'язок щодо погашення такого податкового боргу покладається на особу, визначену цим Кодексом, у тому числі на [податкового агента](#). При цьому платник податку - отримувач таких доходів звільняється від обов'язків погашення такої суми податкових зобов'язань або податкового боргу, крім випадків, встановлених [розділом IV цього Кодексу](#).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI)

Стаття 128. Неподання або подання з порушенням строку банками чи іншими фінансовими установами податкової інформації контролюючим органам

[Науково-практичний коментар](#)

128.1. Неподання або подання податкової інформації [банками](#) чи іншими [фінансовими установами](#) з порушенням строку, визначеного цим Кодексом, контролюючим органам, -

тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 170 гривень.

Ті самі дії, вчинені протягом року після застосування штрафу, -

тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 340 гривень.

ГЛАВА 12. ПЕНЯ

Стаття 129. Пеня

[Науково-практичний коментар](#)

129.1. Пеня [нараховується](#):

129.1.1. після закінчення встановлених цим Кодексом строків погашення узгодженого грошового зобов'язання на суму [податкового боргу](#) нараховується пеня.

Нарахування пені розпочинається:

а) при самостійному нарахуванні суми грошового зобов'язання платником податків - від першого робочого дня, наступного за останнім днем граничного [строку сплати грошового зобов'язання](#), визначеного цим Кодексом;

б) при нарахуванні суми грошового зобов'язання контролюючими органами - від першого робочого дня, наступного за останнім днем граничного строку сплати грошового зобов'язання, визначеного у [податковому повідомленні-рішенні](#) згідно із цим Кодексом;

129.1.2. у день настання строку погашення податкового зобов'язання, нарахованого контролюючим органом або платником податків у разі виявлення його заниження на суму такого заниження та за весь період заниження (в тому числі за період адміністративного та/або судового оскарження);

129.1.3. у день настання строку погашення податкового зобов'язання, визначеного [податковим агентом](#) при виплаті (нарахуванні) доходів на користь платників податків - фізичних осіб, та/або контролюючим органом під час перевірки такого податкового агента.

129.2. У разі скасування нарахованого контролюючим органом грошового зобов'язання (його частини) у порядку адміністративного та/або судового оскарження пеня за період заниження такого грошового зобов'язання (його частини) скасовується.

129.3. Нарахування пені закінчується:

129.3.1. у день зарахування коштів на відповідний рахунок [органу, що здійснює казначейське обслуговування](#) бюджетних коштів, та/або в інших випадках погашення [податкового боргу](#) та/або грошових зобов'язань;

129.3.2. у день проведення взаєморозрахунків непогашених зустрічних грошових зобов'язань відповідного бюджету перед таким платником податків;

129.3.3. у день запровадження [мораторію на задоволення вимог кредиторів](#) (при винесенні відповідної ухвали суду у справі про [банкрутство](#) або прийнятті відповідного рішення [Національним банком України](#));

129.3.4. при прийнятті рішення щодо скасування або списання суми податкового боргу (його частини).

У разі часткового погашення податкового боргу сума такої частки визначається з урахуванням пені, нарахованої на таку частку.

129.4. Пеня, визначена [підпунктом 129.1.1 пункту 129.1 цієї статті](#), нараховується на суму [податкового боргу](#) (включаючи суму штрафних санкцій за їх наявності та без урахування суми пені) із розрахунку 120 відсотків річних [облікової ставки Національного банку України](#), діючої на день виникнення такого податкового боргу або на день його (його частини) погашення, залежно від того, яка з величин таких ставок є більшою, за кожний календарний день прострочення у його сплаті.

Пеня, визначена [підпунктом 129.1.2 пункту 129.1 цієї статті](#), нараховується із розрахунку 120 відсотків річних [облікової ставки Національного банку України](#), діючої на день заниження.

Пеня, визначена [підпунктом 129.1.3 пункту 129.1 цієї статті](#), нараховується із розрахунку 120 відсотків річних [облікової ставки Національного банку України](#), діючої на день виплати (нарахування) доходів на користь платників податків - фізичних осіб.

129.5. Зазначений розмір пені застосовується щодо всіх видів податків, зборів та інших грошових зобов'язань, крім пені, яка нараховується за порушення строку розрахунку у сфері [зовнішньоекономічної діяльності](#), що встановлюється відповідним законодавством.

129.6. За порушення строку зарахування податків до бюджетів або державних цільових фондів, установлених [Законом України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні"](#), з вини [банку](#) такий банк сплачує пеню за кожний день прострочення, включаючи день сплати, та штрафні санкції у розмірах, встановлених цим Кодексом, а також несе іншу відповідальність, встановлену цим Кодексом, за порушення порядку своєчасного та повного внесення податків, зборів, платежів до бюджету або державного цільового фонду. При цьому платник податків звільняється від відповідальності за несвоєчасне або перерахування не в повному обсязі таких податків, зборів та інших платежів до бюджетів та державних цільових фондів, включаючи нараховану пеню або штрафні санкції.

129.7. Не вважається порушенням строку перерахування податків, зборів, платежів з вини [банку](#) порушення, вчинене внаслідок регулювання [Національним банком України](#) економічних нормативів такого банку, що призводить до нестачі вільного залишку коштів на такому [кореспондентському рахунку](#).

Якщо у майбутньому банк або його правонаступники відновлюють платоспроможність, відлік строку зарахування податків, зборів та інших платежів розпочинається з моменту такого відновлення.

129.8. При стягненні коштів і майна платників податків - клієнтів [банків](#), страхувальників страхових організацій або членів інших [небанківських фінансових установ](#), утворених відповідно до закону, контролюючі органи або [державні виконавці](#) не мають права звертати стягнення на залишки коштів на кореспондентських рахунках банків, а також на [страхові](#) та прирівняні до них резерви банків, страхових організацій або [фінансових установ](#), що сформовані відповідно до законодавства України.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 130. Зупинення строків нарахування пені

Науково-практичний коментар

130.1. У разі якщо керівник контролюючого органу (його заступник) відповідно до процедури адміністративного оскарження приймає рішення про продовження строків розгляду скарги платника податків понад строки, визначені [статтею 56 цього Кодексу](#), пеня не нараховується протягом таких додаткових строків, незалежно від результатів адміністративного оскарження.

Стаття 131. Порядок сплати пені, нарахованої за невиконання податкового зобов'язання

Науково-практичний коментар

131.1. Нараховані контролюючим органом суми пені самостійно сплачуються [платником податків](#).

131.2. При погашенні суми [податкового боргу](#) (його частини) кошти, що сплачує такий платник податків, у першу чергу зараховуються в рахунок [податкового зобов'язання](#). У разі повного погашення суми податкового боргу кошти, що сплачує такий платник податків, в наступну чергу зараховуються у рахунок погашення штрафів, в останню чергу зараховуються в рахунок пені.

Якщо платник податків не виконує встановленої цим пунктом черговості платежів або не визначає її у платіжному документі (чи визначає з порушенням зазначеного порядку), контролюючий орган самостійно здійснює такий розподіл такої суми у порядку, визначеному цим пунктом.

131.3. Суми пені зараховуються до бюджетів або державних цільових фондів, до яких згідно із законом зараховуються відповідні податки.

Стаття 132. Порядок нарахування пені у разі порушення умов, за яких надавалося звільнення (умовне звільнення) від оподаткування при ввезенні товарів на митну територію України

Науково-практичний коментар

132.1. У разі порушення умов [митних режимів](#), при розміщенні в які надано умовне звільнення від оподаткування, а також у разі порушення умов щодо цільового використання товарів, при ввезенні яких надано звільнення від оподаткування відповідно до цього Кодексу, особа, відповідальна за дотримання митного режиму, а також особа, відповідальна за дотримання умов, за яких надається звільнення від оподаткування (щодо цільового використання товарів), зобов'язані сплатити суму податкового зобов'язання, на яку було надано звільнення (умовне звільнення), та пеню, нараховану на суму такого податкового зобов'язання за період з дня надання звільнення (умовного звільнення) від оподаткування до дня оплати.

У разі направлення претензій щодо сплати податкових зобов'язань гаранту пеня нараховується на строк, що не перевищує 3 місяці з дня, що настає за днем закінчення строку виконання зобов'язань, забезпечених гарантією.

Під час здійснення перевезень на умовах [Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП 1975 року](#) нарахування пені призупиняється на строк до трьох місяців з дня отримання претензії гарантійним об'єднанням і поновлюється, якщо після закінчення цього строку претензія залишається неврегульованою.

132.2. Для цілей обчислення пені строком сплати митних платежів вважається:

132.2.1. при використанні товарів в інших цілях, ніж ті, у зв'язку з якими було надано звільнення (умовне звільнення) від оподаткування митними платежами, - перший день, коли особою було порушено обмеження щодо користування та розпорядження товарами.

Якщо такий день установити неможливо, строком сплати митних платежів вважається день прийняття контролюючим органом [митної декларації](#) на такі товари;

132.2.2. при порушенні вимог і умов митних процедур, що відповідно до податкового законодавства тягне за собою обов'язок щодо сплати митних платежів - день здійснення такого порушення. Якщо такий день установити неможливо - строком сплати митних платежів вважається день початку дії відповідної митної процедури;

132.2.3. в інших випадках - день виникнення обов'язку щодо сплати митних платежів.

132.3. У разі якщо платник податків до початку його перевірки контролюючим органом самостійно виявляє факт заниження податкового зобов'язання та погашає його, пеня не нараховується.

Це правило не застосовується, якщо:

а) платник податків не подає [податкову декларацію](#) за період, протягом якого відбулося таке заниження;

б) судом встановлено вчинення злочину посадовими особами платника податків або фізичною особою - платником податків щодо умисного [ухилення від сплати](#) зазначеного податкового зобов'язання.

(Із доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 07.06.2012 р. N 4915-VI)

РОЗДІЛ III. ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

[Науково-практичний коментар](#)

Стаття 133. Платники податку

[Експертний](#)

[коментар](#)

[Науково-практичний коментар](#)

133.1. Платниками податку з числа [резидентів](#) є:

133.1.1. суб'єкти господарювання - [юридичні особи](#), які провадять [господарську діяльність](#) як на території України, так і за її межами;

133.1.2. управління залізниці, яке отримує прибуток від основної діяльності [залізничного транспорту](#). [Перелік робіт та послуг, що належать до основної діяльності залізничного транспорту](#), визначається Кабінетом Міністрів України. Доходи залізниць, отримані від основної діяльності залізничного транспорту, визначаються в межах надходжень доходу, перерозподіленого між залізницями в [порядку](#), що встановлюється Кабінетом Міністрів України;

133.1.3. підприємства залізничного транспорту та їх структурні підрозділи, які отримують прибуток від неосновної діяльності залізничного транспорту;

133.1.4. [неприбуткові установи та організації](#) у разі отримання прибутку від неосновної діяльності та/або доходів, що підлягають оподаткуванню відповідно до цього розділу;

133.1.5. відокремлені підрозділи платників податку, зазначених у [підпункті 133.1.1 цього пункту](#), визначені відповідно до [розділу I цього Кодексу](#), за винятком представництв.

Для цілей цього розділу представництво платника податку - відокремлений підрозділ юридичної особи, що розташований поза її [місцезнаходженням](#), та який здійснює представництво і захист інтересів [юридичної особи](#), фінансується такою юридичною особою та не отримує інших доходів, окрім [пасивних доходів](#).

133.2. Платниками податку з числа [нерезидентів](#) є:

133.2.1. юридичні особи, що створені в будь-якій організаційно-правовій формі, та отримують доходи з джерелом походження з України, за винятком установ та організацій, що мають дипломатичні привілеї або імунітет згідно з [міжнародними договорами](#) України;

133.2.2. [постійні представництва](#) нерезидентів, які отримують доходи із джерелом походження з України або виконують агентські (представницькі) та інші функції стосовно таких нерезидентів чи їх засновників.

133.3. [Постійне представництво](#) до початку своєї господарської діяльності стає на облік у податковому органі за своїм [місцезнаходженням у порядку](#), встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику. Постійне представництво, яке розпочало свою господарську діяльність до реєстрації у податковому органі, вважається таким, що ухиляється від оподаткування, а одержані ним прибутки вважаються прихованими від оподаткування.

Нерезиденти, що діють відповідно до положень [Рамкової угоди між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку стосовно діяльності Чорнобильського фонду "Укриття" в Україні та Угоди про грант \(Проекту ядерної безпеки Чорнобильської АЕС\) між Європейським банком реконструкції та розвитку як Розпорядником коштів, наданих згідно з Грантом з Рахунку ядерної безпеки, Урядом України та Чорнобильською атомною електростанцією](#), можуть провадити свою господарську діяльність без реєстрації у податковому органі.

133.4. [Національний банк України](#) здійснює розрахунки з Державним бюджетом України відповідно до [Закону України "Про Національний банк України"](#).

133.5. [Установи кримінально-виконавчої системи](#) та їх підприємства, які використовують працю спецконтингенту, спрямовують доходи, отримані від діяльності, визначеної центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, на фінансування господарської діяльності таких установ та підприємств, із включенням сум таких доходів до відповідних кошторисів їх фінансування, затверджених зазначеним органом виконавчої влади.

133.6. Особливості справляння податку суб'єктами господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, встановлюються [главою 1 розділу XIV цього Кодексу](#).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, [зміни](#), внесені до статті 133 Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, застосовуються з 01.08.2011 р., від 04.11.2011 р. N 4014-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 134. Об'єкт оподаткування

Науково-практичний коментар

134.1. У цьому розділі об'єктом оподаткування є:

134.1.1. прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом зменшення суми доходів звітного періоду, визначених згідно зі [статтями 135 - 137 цього Кодексу](#), на [собівартість реалізованих товарів](#), виконаних робіт, наданих послуг та суму інших витрат звітного [податкового періоду](#), визначених згідно зі [статтями 138 - 143 цього Кодексу](#), з урахуванням правил, встановлених [статтею 152 цього Кодексу](#);

134.1.2. дохід (прибуток) [нерезидента](#), що підлягає оподаткуванню згідно зі [статтею 160 цього Кодексу](#), з джерелом походження з України.

Стаття 135. Порядок визначення доходів та їх склад

135.1. Доходи, що враховуються при обчисленні об'єкта оподаткування, включаються до доходів звітного періоду за датою, визначеною відповідно до [статті 137](#), на підставі документів, зазначених у [пункті 135.2 цієї статті](#), та складаються з:

доходу від операційної діяльності, який визначається відповідно до [пункту 135.4 цієї статті](#);

інших доходів, які визначаються відповідно до [пункту 135.5 цієї статті](#), за винятком доходів, визначених у [пункті 135.3 цієї статті](#) та у [статті 136 цього Кодексу](#).

135.2. Доходи визначаються на підставі первинних документів, що підтверджують отримання платником податку доходів, обов'язковість ведення і зберігання яких передбачено правилами ведення [бухгалтерського обліку](#), та інших документів, встановлених [розділом II цього Кодексу](#).

135.3. Суми, відображені у складі доходів платника податку, не підлягають повторному включенню до складу його доходів.

135.4. Дохід від операційної діяльності визнається в розмірі договірної (контрактної) вартості, але не менше ніж сума компенсації, отримана в будь-якій формі, в тому числі при зменшенні зобов'язань, та включає:

135.4.1. дохід від реалізації товарів, виконаних робіт, наданих послуг, у тому числі винагороди комісонера (повіреного, агента тощо); особливості визначення доходів від реалізації товарів, виконаних робіт, наданих послуг для окремих категорій платників податків або доходів від окремих операцій встановлюються положеннями цього розділу;

135.4.2. дохід [банківських установ](#), до якого включаються:

а) процентні доходи за кредитно-депозитними операціями (в тому числі за [кореспондентськими рахунками](#)) та [цінними паперами](#), придбаними [банком](#);

б) комісійні доходи, в тому числі за кредитно-депозитними операціями, наданими гарантіями, [розрахунково-касове обслуговування](#), [інкасацію](#) та перевезення цінностей, операціями з цінними паперами, операціями на валютному ринку, операціями з [довірчого управління](#);

в) позитивний результат за операціями з цінними паперами відповідно до [пункту 153.8 статті 153 цього Кодексу](#);

г) прибуток від операцій з купівлі/продажу [іноземної валюти](#) та [банківських металів](#);

г) позитивне значення курсових різниць відповідно до [підпункту 153.1.3 пункту 153.1 статті 153 цього Кодексу](#);

д) надлишкові суми [страхового резерву](#), що підлягають включенню до доходу згідно з [пунктами 159.2, 159.4 статті 159 цього Кодексу](#) та суми заборгованості, що підлягають включенню до складу доходів згідно з [пунктом 159.5 статті 159 цього Кодексу](#);

е) доходи від [відступлення права вимоги боргу](#) третьої особи або виконання вимоги боржником ([факторингу](#)) згідно з [пунктом 153.5 статті 153 цього Кодексу](#);

є) дохід, пов'язаний з [реалізацією заставленого майна](#);

ж) інші доходи, прямо пов'язані зі здійсненням банківських операцій та наданням [банківських послуг](#);

з) інші доходи, передбачені цим розділом.

135.5. Інші доходи включають:

135.5.1. доходи у вигляді [дивідендів](#), отриманих від [нерезидентів](#), крім визначених [підпунктом 153.3.6 пункту 153.3 статті 153 цього Кодексу](#), [процентів](#), [роялті](#), від володіння борговими вимогами;

135.5.2. доходи від операцій оренди/[лізингу](#), визначені відповідно до [пункту 153.7 статті 153 цього Кодексу](#);

135.5.3. суми штрафів та/або неустойки чи пені, фактично отримані за рішенням сторін [договору](#) або відповідних державних органів, суду;

135.5.4. вартість товарів, робіт, послуг, безоплатно отриманих платником податку у звітному періоді, визначена на рівні не нижче [звичайної ціни](#), суми безповоротної фінансової допомоги, отриманої платником податку у звітному [податковому періоді](#), безнадійної кредиторської заборгованості, крім випадків, коли операції з надання/отримання безповоротної фінансової допомоги проводяться між платником податку та його відокремленими підрозділами, які не мають статусу [юридичної особи](#);

135.5.5. суми поворотної фінансової допомоги, отриманої платником податку у звітному [податковому періоді](#), що залишаються неповерненими на кінець такого звітного періоду, від осіб, які не є платниками цього податку (в тому числі [нерезидентів](#)), або осіб, які згідно із цим Кодексом мають пільги з цього податку, в тому числі право застосовувати ставки податку нижчі, ніж установлені [пунктом 151.1 статті 151 цього Кодексу](#).

У разі якщо в майбутніх звітних податкових періодах платник податку повертає таку поворотну фінансову допомогу (її частину) особі, яка її надала, такий платник податку збільшує суму витрат на суму такої поворотної фінансової допомоги (її частини) за наслідками звітного податкового періоду, в якому відбулося таке повернення.

При цьому доходи такого платника податку не збільшуються на суму умовно нарахованих [процентів](#), а податкові зобов'язання особи, яка надала поворотну фінансову допомогу, не змінюються як при її видачі, так і при її зворотному отриманні.

Положення цього пункту не поширюються на суми поворотної фінансової допомоги, отриманої від засновника/учасника (в тому числі нерезидента) такого платника податку, у випадку повернення такої допомоги не пізніше 365 календарних днів з дня її отримання.

Операції з отримання/надання фінансової допомоги між платником податку та його відокремленими підрозділами, що не мають статусу [юридичної особи](#), не приводять до зміни їх витрат або доходів;

135.5.6. суми невикористаної частини коштів, що повертаються з [страхових резервів](#) у порядку, передбаченому [пунктом 159.2 статті 159 цього Кодексу](#);

135.5.7. суми заборгованості, що підлягають включенню до доходів згідно з [пунктами 159.3 та 159.5 статті 159 цього Кодексу](#);

135.5.8. фактично отримані суми **державного мита**, попередньо сплаченого позивачем, що повертаються на його користь за рішенням суду;

135.5.9. суми **акцизного податку**, сплаченого/нарахованого покупцями/покупцям **підакцизних товарів** (за їх рахунок) на користь платника такого акцизного податку, уповноваженого цим Кодексом вносити його до бюджету, та **рентної плати**, а також суми **збору у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну, теплову енергію та природний газ**;

135.5.10. суми дотацій, субсидій, **капітальних інвестицій** із фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування або бюджетів, отримані платником податку;

135.5.11. доходи, визначені відповідно до **статей 146, 147, 153 і 155 - 161 цього Кодексу**;

135.5.12. доходи, не враховані при обчисленні доходу періодів, що передують звітному, та виявлені у звітному **податковому періоді**;

135.5.13. дохід від реалізації **необоротних матеріальних активів**, майнових комплексів, оборотних активів, визначений з урахуванням положень **статей 146 і 147 цього Кодексу**;

135.5.14. суми коштів (інших видів компенсації), отримані платником податку як оплата товарів (виконаних робіт, наданих послуг), відвантажених у період перебування такого платника на **спрощеній системі оподаткування**, обліку та звітності, з яких не був сплачений єдиний податок, включаються до доходу (без урахування сум податку на додану вартість, що надійшли у вартості таких товарів (виконаних робіт, наданих послуг) у звітному податковому періоді отримання таких коштів (інших видів компенсації));

135.5.15. інші доходи платника податку за звітний податковий період.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 06.12.2012 р. N 5519-VI)

Стаття 136. Доходи, що не враховуються для визначення об'єкта оподаткування

Експертний коментар

136.1. Для визначення об'єкта оподаткування не враховуються доходи:

136.1.1. сума попередньої оплати та авансів, отримана в рахунок оплати товарів, виконаних робіт, наданих послуг;

136.1.2. суми **податку на додану вартість**, отримані/нараховані платником податку на додану вартість, нарахованого на вартість продажу товарів, виконаних робіт, наданих послуг, за винятком випадків, коли підприємство-продавець не є платником податку на додану вартість.

До доходів платника податку, який зареєстрований як суб'єкт спеціального режиму оподаткування згідно із **статтею 209 цього Кодексу**, включається позитивна різниця між сумами податку на додану вартість, нарахованими таким сільськогосподарським підприємством на ціну поставлених ним сільськогосподарських товарів протягом звітного або попередніх звітному періодів, та сумами податку на додану вартість, сплаченими

(нарахованими) ним протягом звітнього періоду на ціну виробничих факторів, визначених [статтею 209 цього Кодексу](#);

136.1.3. суми коштів або вартість майна, що надходять платнику податку у вигляді [прямих інвестицій](#) або [реінвестицій](#) у [корпоративні права](#), емітовані таким платником податку, в тому числі грошові або майнові внески згідно з [договорами про спільну діяльність](#) на території України без створення [юридичної особи](#);

136.1.4. суми коштів або вартість майна, отримані платником податку як компенсація (відшкодування) за примусове відчуження державою іншого майна платника податку у випадках, передбачених законом;

136.1.5. суми коштів або вартість майна, отримані платником податку за рішенням суду або в результаті задоволення претензій у порядку, встановленому законом, як компенсація прямих витрат або збитків, понесених таким платником податку в результаті порушення його прав та інтересів, що охороняються законом, а також суми відшкодування немайнової шкоди за рішенням Європейського суду, якщо вони не були віднесені таким платником податку до складу витрат або відшкодовані за рахунок коштів [страхових резервів](#);

136.1.6. суми коштів у частині [надміру сплачених](#) податків та зборів, що [повертаються](#) або мають бути повернені платнику податку з бюджетів, якщо такі суми не були включені до складу витрат;

136.1.7. суми доходів органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, отримані від надання державних послуг (видача дозволів (ліцензій), сертифікатів, посвідчень, реєстрація, інші послуги, обов'язковість придбання яких передбачена законодавством), у разі зарахування таких доходів до відповідного бюджету;

136.1.8. суми коштів у вигляді внесків, які:

а) надходять до платників податку, що здійснюють недержавне пенсійне забезпечення відповідно до [закону](#), від вкладників пенсійних фондів, вкладників пенсійних депозитних рахунків та осіб, які уклали договори страхування відповідно до [Закону України "Про недержавне пенсійне забезпечення"](#), а також осіб, що уклали договори страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника [недержавного пенсійного фонду](#) відповідно до вказаного Закону;

б) надходять та накопичуються за пенсійними вкладками, рахунками учасників [фондів банківського управління](#) відповідно до [закону](#);

в) надходять до [неприбуткових установ і організацій](#) згідно з вимогами [статті 157 цього Кодексу](#);

136.1.9. суми коштів спільного інвестування, а саме коштів, залучених від інвесторів [інститутів спільного інвестування](#), доходи від проведення операцій з [активами](#) таких інститутів та доходи, нараховані за активами зазначених інститутів, а також кошти, залучені від власників [сертифікатів фондів операцій з нерухомістю](#), доходи від проведення операцій з активами [фондів операцій з нерухомістю](#) та доходи, нараховані за активами фондів операцій з нерухомістю, створених відповідно до закону;

136.1.10. суми отриманого платником податку [емісійного доходу](#);

136.1.11. номінальна вартість взятих на облік, але неоплачених (непогашених) [цінних паперів](#), які засвідчують відносини [позики](#), а також платіжних документів, емітованих

(виданих) боржником на користь (на ім'я) платника податку як забезпечення або підтвердження заборгованості такого боржника перед зазначеним платником податку (облігацій, ощадних сертифікатів, казначейських зобов'язань, векселів, боргових розписок, акредитивів, чеків, гарантій, банківських наказів та інших подібних платіжних документів);

136.1.12. дивіденди, отримані платником податку від інших платників податку, у випадках, передбачених [пунктом 153.3 статті 153 цього Кодексу](#);

136.1.13. кошти або майно, які повертаються власнику [корпоративних прав](#), емітованих юридичною особою, після повної і кінцевої ліквідації такої юридичної особи - емітента, або в разі зменшення розміру статутного фонду такої особи, але не вище вартості придбання [акцій](#), часток, паїв;

кошти або майно, внесені до статутного капіталу, які не повернуті власнику корпоративних прав, емітованих платником податку, або не повернуті учаснику господарського товариства у зв'язку з недостатністю або відсутністю активів внаслідок погашення зобов'язань при припиненні діяльності такого платника шляхом [ліквідації юридичної особи](#);

136.1.14. кошти або майно, які повертаються учаснику [договору про спільну діяльність](#) без створення [юридичної особи](#), в разі припинення, розірвання або внесення відповідних змін до договору про спільну діяльність, але не вище вартості вкладу;

136.1.15. кошти або майно, що надходять у вигляді [міжнародної технічної допомоги](#), яка надається відповідно до чинних [міжнародних договорів](#);

136.1.16. вартість [основних засобів](#), безоплатно отриманих платником податку з метою здійснення їх експлуатації у таких випадках:

якщо такі основні засоби отримані за рішенням центральних органів виконавчої влади або рішень місцевих органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування, прийнятих у межах їх повноважень;

у разі отримання спеціалізованими експлуатуючими підприємствами об'єктів енергопостачання, газо- і теплозабезпечення, водопостачання, каналізаційних мереж відповідно до рішень місцевих органів виконавчої влади та виконавчих органів рад, прийнятих у межах їх повноважень;

у разі отримання підприємствами комунальної власності об'єктів соціальної інфраструктури, що перебували на балансі інших підприємств та утримувалися за їх рахунок;

у разі отримання підприємствами залізничного транспорту загального користування основних засобів транспортної інфраструктури, що перебували на балансі інших підприємств, утримувалися за їх рахунок та передані для експлуатації підприємствам залізничного транспорту за рішенням таких підприємств.

[Порядок](#) безоплатної передачі таких основних засобів встановлюється Кабінетом Міністрів України;

136.1.17. кошти або майно, що надаються у вигляді допомоги [громадським організаціям інвалідів](#), спілкам громадських організацій інвалідів та підприємствам і організаціям, що визначені [пунктом 154.1 статті 154 цього Кодексу](#);

136.1.18. суми коштів або вартість майна, отримані засновником [третейського суду](#) як третейський збір чи на покриття інших витрат, пов'язаних з вирішенням спору третейським судом відповідно до закону;

136.1.19. кошти або вартість майна, що надходять комісіонеру (повіреному, агенту тощо) в межах [договорів комісії](#), [доручення](#), консигнації та інших аналогічних цивільно-правових [договорів](#);

136.1.20. основна сума отриманих кредитів, [позик](#) та інших доходів, що визначені нормами цього розділу, які не враховуються для визначення об'єкта оподаткування;

136.1.21. виключено;

136.1.22. вартість переданого рухомого складу [залізничного транспорту](#) загального користування від одної залізниці або підприємства залізничного транспорту загального користування іншим залізницям або підприємствам залізничного транспорту загального користування за рішенням Укрзалізниці. Така передача вважається операцією з безоплатної передачі та призводить до зміни балансової вартості відповідної групи [основних засобів](#) сторони, що приймає, і сторони, що передає такий рухомий склад;

136.1.23. вартість безоплатно отриманого платником податку майна, що створене в результаті виконання заходів, передбачених державними цільовими, галузевими, регіональними програмами поліпшення стану безпеки, умов праці та виробничого середовища, програмами організації розроблення і виробництва засобів індивідуального та колективного захисту працівників, а також іншими профілактичними заходами відповідно до завдань страхування від нещасних випадків;

136.1.24. вартість об'єктів [концесії](#), отриманих (за винятком випадків, передбачених [пунктом 137.19 статті 137 цього Кодексу](#)) платником податків від концесіодавця та повернутих відповідно до [договору концесії](#);

136.1.25. вартість безоплатно отриманого (переданого) платником податку майна, якщо така передача здійснюється [Державним концерном "Укроборонпром"](#) та державними підприємствами, у тому числі казенними підприємствами, які включені до його складу, з метою проведення демонстрації [товарів військового призначення](#) або [подвійного використання](#) (з подальшим поверненням цього майна), проведення спільних або самостійних випробувань [виробів військового призначення](#) (з подальшим поверненням цього майна або без такого), підтримки науково-дослідної та дослідно-конструкторської діяльності державних підприємств, установ та організацій (з подальшим поверненням цього майна або без такого), забезпечення діяльності представництв Державного концерну "Укроборонпром" та підприємств оборонно-промислового комплексу, включених до його складу (з подальшим поверненням цього майна або без такого).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, [зміни](#), внесені до статті 136 Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, застосовуються з 01.08.2011 р., від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 02.10.2012 р. N 5414-VI)

Стаття 137. Порядок визнання доходів

137.1. Дохід від реалізації товарів визнається за датою переходу покупцеві **права власності** на такий товар.

Дохід від надання послуг та виконання робіт визнається за датою складення акта або іншого документа, оформленого відповідно до вимог чинного законодавства, який підтверджує виконання робіт або надання послуг.

137.2. Доходом у разі отримання коштів цільового фінансування з фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування або бюджетів визнається:

137.2.1. сума коштів, що дорівнює частині **амортизації** об'єкта інвестування (**основних засобів, нематеріальних активів**), пропорційній долі отриманого платником податку з бюджету або за рахунок кредитів, залучених Кабінетом Міністрів України, цільового фінансування **капітальних інвестицій** у загальній вартості таких інвестицій в об'єкт;

137.2.2. цільове фінансування для компенсації витрат (збитків), яких зазнало підприємство, та фінансування для надання підтримки підприємству без установлення умов витрачання таких коштів на виконання в майбутньому певних заходів - з моменту його фактичного отримання;

137.2.3. цільове фінансування, крім випадків, зазначених у **підпунктах 137.2.1 і 137.2.2 цього пункту**, протягом тих періодів, у яких були здійснені витрати, пов'язані з виконанням умов цільового фінансування.

137.3. У разі якщо платник податку виробляє товари, виконує роботи, надає послуги з довготривалим (більше одного року) технологічним циклом виробництва та якщо **договорами**, укладеними на виробництво таких товарів, виконання робіт, надання послуг, не передбачено поетапного їх здавання, доходи нараховуються платником податку самостійно відповідно до ступеня завершеності виробництва (операції з надання послуг), який визначається за питомою вагою витрат, здійснених у звітному **податковому періоді**, у загальній очікуваній сумі таких витрат та/або за питомою вагою обсягу послуг, наданих у звітному податковому періоді, у загальному обсязі послуг, які мають бути надані.

Після переходу покупцю **права власності** на товари (роботи, послуги) з довготривалим технологічним циклом виробництва, зазначені у попередньому абзаці, виконавець здійснює коригування фактично отриманого доходу, пов'язаного з виготовленням таких товарів (робіт, послуг), нарахованого в попередні періоди протягом терміну їх виготовлення.

При цьому, якщо фактично отриманий дохід у вигляді кінцевої договірної ціни (з урахуванням додаткових угод) перевищує суму доходу, попередньо нараховану за наслідками кожного **податкового періоду** протягом строку виготовлення таких товарів (робіт, послуг), таке перевищення підлягає зарахуванню до доходів звітного періоду, в якому відбувається перехід права власності на такі товари (роботи, послуги).

Якщо фактично отриманий дохід у вигляді кінцевої договірної ціни (з урахуванням додаткових угод) менше суми доходу, попередньо визначеного за наслідками кожного податкового періоду протягом строку виготовлення таких товарів (робіт, послуг), така різниця підлягає зарахуванню у зменшення доходів звітного періоду, в якому відбувається перехід права власності на такі товари (роботи, послуги).

137.4. Датою отримання доходів, які враховуються для визначення об'єкта оподаткування, є звітний період, у якому такі доходи визнаються згідно з цією статтею, незалежно від

фактичного надходження коштів (метод нарахувань), визначений з урахуванням норм цього пункту та [статті 159 цього Кодексу](#).

137.5. У разі продажу товарів за [договором комісії \(агентським договором\)](#) платником податку - комітентом датою отримання доходу від такого продажу вважається дата продажу товарів, що належать комітенту, яка зазначена у звіті комісіонера (агента).

137.6. У разі здійснення торгівлі товарами або послугами з використанням автоматів із продажу товарів (послуг) чи іншого подібного обладнання, що не передбачає наявності [реєстратора розрахункових операцій](#), контрольованого уповноваженою на це фізичною особою, датою отримання доходу вважається дата вилучення з таких автоматів або подібного обладнання грошової виручки.

У разі якщо торгівля товарами (роботами, послугами) через торговельні автомати здійснюється з використанням жетонів, карток або інших замінників грошового знака, вираженого в грошовій одиниці України, датою отримання доходу вважається дата продажу таких жетонів, карток або інших замінників грошового знака, вираженого в грошовій одиниці України.

137.7. У разі якщо торгівля товарами, виконання робіт, надання послуг здійснюються з використанням кредитних або дебетових карток, дорожніх, комерційних, іменних або інших чеків, датою отримання доходу вважається дата оформлення відповідного рахунка ([розрахункового документа](#)).

137.8. Датою визнання та сумою доходів платника податку від проведення кредитно-депозитних операцій є дата визнання [процентів](#) (комісійних та інших платежів, пов'язаних зі створенням або придбанням кредитів, [вкладів \(депозитів\)](#) та їх сума, визначені згідно з правилами [бухгалтерського обліку](#).

137.9. Датою отримання доходів власника [іпотечного сертифіката](#) участі за операціями з таким іпотечним сертифікатом є дата нарахування протягом відповідного звітного періоду доходу за [консолідованим іпотечним боргом](#) (зменшеного на суму винагороди за управління та обслуговування іпотечних активів).

Абзац другий виключено.

Абзац третій виключено.

137.10. Суми безповоротної фінансової допомоги та безоплатно отримані товари (роботи, послуги) вважаються доходами на дату фактичного отримання платником податку товарів (робіт, послуг) або за датою надходження коштів на банківський рахунок чи в касу платника податку, якщо інше не передбачено цим розділом.

137.11. Датою отримання доходів у вигляді орендних/лізингових платежів (без урахування частини лізингового платежу, що надається в рахунок компенсації частини вартості об'єкта [фінансового лізингу](#)) за майно, що передано платником податку в оренду/[лізинг](#), ліцензійних платежів (у тому числі [роялті](#)) за користування [об'єктами інтелектуальної власності](#) є дата нарахування таких доходів, яка встановлена відповідно до умов укладених договорів.

137.12. Датою отримання доходів від продажу [іноземної валюти](#) є дата переходу [права власності](#) на іноземну валюту.

137.13. Суми штрафів та/або неустойки чи пені, отримані за рішенням сторін договору або відповідних державних органів, суду, включаються до складу доходів платника податку за датою їх фактичного надходження.

137.14. Датою збільшення доходів від страхової діяльності є дата виникнення відповідальності платника податку - страховика перед страхувальником за укладеним договором, що випливає з умов [договорів страхування/перестраховування](#) незалежно від порядку сплати страхового внеску, визначеного у відповідному договорі (крім [довгострокових договорів страхування життя](#) та інших договорів страхування, укладених на строк більше одного року, договорів страхування, укладених відповідно до [Закону України "Про недержавне пенсійне забезпечення"](#)).

137.15. За [договорами довгострокового страхування життя](#) та іншими договорами страхування, укладеними на строк більше одного року, договорами страхування, укладеними відповідно до [Закону України "Про недержавне пенсійне забезпечення"](#) дохід у вигляді частини страхового внеску визнається в момент виникнення у платника податку права на отримання чергового страхового внеску відповідно до умов зазначених договорів.

137.16. Датою отримання інших доходів є дата їх виникнення згідно з положеннями (стандартами) [бухгалтерського обліку](#), якщо інше не передбачено нормами цього розділу.

137.17. Доходи платника податку у вигляді вартості [основних засобів](#), отриманих з метою здійснення їх експлуатації, які не враховані у складі доходу під час їх зарахування на баланс платника податку відповідно до цього Кодексу, з метою оподаткування визнаються доходами в сумі, що дорівнює сумі [амортизації](#) відповідних активів, нарахованої у порядку, передбаченому цим Кодексом, у момент нарахування такої амортизації у разі:

безоплатно отриманих об'єктів енергопостачання, газо- і теплозабезпечення, водопостачання, каналізаційних мереж, побудованих споживачами на вимогу спеціалізованих експлуатуючих підприємств згідно з технічними умовами на приєднання до зазначених мереж;

безоплатно отриманих або виготовлених чи споруджених за рахунок коштів бюджету або кредитів, залучених Кабінетом Міністрів України чи під гарантії Кабінету Міністрів України, у разі виконання зобов'язань за гарантією Кабінетом Міністрів України;

безоплатно отриманих підприємствами залізничного транспорту загального користування основних засобів транспортної інфраструктури, що перебували на балансі інших підприємств.

137.18. За цінними паперами, придбаними платником податку з метою їх продажу або утримання до дати погашення, сума процентів включається до складу його доходів за правилами, визначеними положеннями (стандартами) [бухгалтерського обліку](#).

137.19. Доходи концесіонера у вигляді вартості, визначеної на рівні звичайної ціни, [основних засобів](#), отриманих платником податків від концесіодавця відповідно до [Закону України "Про особливості передачі в оренду чи концесію об'єктів централізованого водо-, теплопостачання і водовідведення, що перебувають у комунальній власності"](#), визнаються в сумі, що дорівнює сумі амортизації відповідних активів, нарахованої згідно із [статтею 145 цього Кодексу](#), одночасно з її нарахуванням.

137.20. Доходи платника податку - ліцензіата з постачання природного газу за регульованим тарифом (гарантований постачальник), який визначається відповідно до [Закону України "Про засади функціонування ринку природного газу"](#) (далі - гарантований постачальник), враховані для визначення об'єкта оподаткування відповідно до норм цієї статті, зменшуються

на суму нарахованих але не отриманих у звітному періоді коштів з бюджету за програмою фінансування пільг та житлових субсидій окремим категоріям населення на оплату окремих видів енергії, товарів та послуг.

Сума заборгованості бюджету з оплати пільг та житлових субсидій, погашеної з бюджету, у наступному звітному (податковому) періоді включається до суми доходу, визначеної як об'єкт оподаткування.

137.21. Якщо позичальник (дебітор) затримує сплату процентів (комісійних), кредитор урегулює таку заборгованість згідно з пунктом 159.1 [статті 159 цього Кодексу](#).

При цьому метод нарахування процентів (комісійних) за таким кредитом не застосовується до повного погашення позичальником (дебітором) заборгованості або списання заборгованості, яка визнана безнадійною згідно із [статтею 159 цього Кодексу](#).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, [зміни](#), внесені до статті 137 Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, застосовуються з 01.08.2011 р., від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 06.12.2012 р. N 5519-VI)

Стаття 138. Склад витрат та порядок їх визнання

[Експертний](#)

[коментар](#)

[Науково-практичний коментар](#)

138.1. Витрати, що враховуються при обчисленні об'єкта оподаткування, складаються із:

витрат операційної діяльності, які визначаються згідно з [пунктами 138.4, 138.6 - 138.9, підпунктами 138.10.2 - 138.10.4 пункту 138.10, пунктом 138.11 цієї статті](#):

інших витрат, визначених згідно з [пунктом 138.5, підпунктами 138.10.5, 138.10.6 пункту 138.10, пунктами 138.11, 138.12 цієї статті, пунктом 140.1 статті 140 і статтею 141 цього Кодексу](#);

крім витрат, визначених у [пунктах 138.3 цієї статті](#) та у [статті 139 цього Кодексу](#).

138.1.1. Витрати операційної діяльності включають:

[собівартість реалізованих товарів](#), виконаних робіт, наданих послуг та інші витрати беруться для визначення об'єкта оподаткування з урахуванням [пунктів 138.2, 138.11 цієї статті, пунктів 140.2 - 140.5 статті 140, статей 142 і 143 та інших статей цього Кодексу](#), які прямо визначають особливості формування витрат платника податку;

витрати [банківських установ](#), до яких відносяться:

а) процентні витрати за кредитно-депозитними операціями, в тому числі за [кореспондентськими рахунками](#) та коштами до запитання, [цінними паперами](#) власного обігу;

б) комісійні витрати, в тому числі за кредитно-депозитними операціями, [розрахунково-касове обслуговування, інкасацію](#) та перевезення цінностей, операціями з цінними паперами, операціями на валютному ринку, операціями з [довірчого управління](#);

в) від'ємний результат (збиток) від операцій з купівлі/продажу іноземної валюти та банківських металів;

г) від'ємне значення курсових різниць від переоцінки активів та зобов'язань у зв'язку зі зміною офіційного курсу національної валюти до іноземної валюти відповідно до підпункту 153.1.3 пункту 153.1 статті 153 цього Кодексу;

г) суми страхових резервів, сформованих у порядку, передбаченому статтею 159 цього Кодексу;

д) суми коштів (зборів), внесені до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб;

е) витрати з придбання права вимоги на виконання зобов'язань у грошовій формі за поставлені товари чи надані послуги (факторинг);

є) витрати, пов'язані з реалізацією заставленого майна;

ж) інші витрати, прямо пов'язані зі здійсненням банківських операцій та наданням банківських послуг;

з) інші витрати, передбачені цим розділом.

138.2. Витрати, які враховуються для визначення об'єкта оподаткування, визнаються на підставі первинних документів, що підтверджують здійснення платником податку витрат, обов'язковість ведення і зберігання яких передбачено правилами ведення бухгалтерського обліку, та інших документів, встановлених розділом II цього Кодексу.

У разі якщо платник податку здійснює виробництво товарів, виконання робіт, надання послуг з довготривалим (більше одного року) технологічним циклом виробництва за умови, що договорами, укладеними на виробництво таких товарів, виконання робіт, надання послуг, не передбачено поетапної їх здачі, до витрат звітного податкового періоду включаються витрати, пов'язані з виробництвом таких товарів, виконанням робіт, наданням послуг у цьому періоді.

Платник податку для визначення об'єкта оподаткування має право на врахування витрат, підтверджених документами, що складені нерезидентами відповідно до правил інших країн.

138.3. У цілях цього розділу суми, відображені у складі витрат платника податку, у тому числі в частині амортизації необоротних активів, не підлягають повторному включенню до складу його витрат.

138.4. Витрати, що формують собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг, крім нерозподільних постійних загальновиробничих витрат, які включаються до складу собівартості реалізованої продукції в періоді їх виникнення, визнаються витратами того звітного періоду, в якому визнано доходи від реалізації таких товарів, виконаних робіт, наданих послуг.

138.5. Інші витрати визнаються витратами того звітного періоду, в якому вони були здійснені, згідно з правилами ведення бухгалтерського обліку, з урахуванням наступного:

138.5.1. датою здійснення витрат, нарахованих платником податку у вигляді сум податків та зборів, вважається останній день звітного податкового періоду, за який проводиться нарахування податкового зобов'язання з податку та збору;

138.5.2. датою визнання та сумою витрат платника податку від здійснення кредитно-депозитних операцій, у тому числі субординованого боргу, є дата визнання **процентів** (комісійних та інших платежів, пов'язаних зі створенням або придбанням кредитів, **вкладів (депозитів)**) та їх сума, визначені згідно з правилами **бухгалтерського обліку**.

Для цілей цієї статті під субординованим боргом розуміються звичайні незабезпечені боргові капітальні інструменти (складові елементи капіталу), які відповідно до **договору** не можуть бути взяті з **банку** раніше п'яти років, а у випадку **банкрутства** чи **ліквідації** повертаються інвестору після погашення претензій усіх інших кредиторів;

138.5.3. витрати, понесені платником податку, у вигляді благодійних чи інших внесків та/або вартості товарів (робіт, послуг) до **неприбуткових організацій**, які згідно з нормами цього розділу враховуються для визначення об'єкта оподаткування платника податку, включаються до складу витрат за датою фактичного перерахування таких внесків та/або вартості товарів (робіт, послуг).

138.6. **Собівартість** придбаних та реалізованих товарів формується відповідно до ціни їх придбання з урахуванням ввізного мита і витрат на доставку та доведення до стану, придатного для продажу.

138.7. Фактична вартість остаточно забракованої продукції не включається до складу витрат платника податку, крім втрат від браку, які складаються з вартості остаточно забракованої з технологічних причин продукції (виробів, вузлів, напівфабрикатів) та витрат на виправлення такого технічно неминучого браку, в разі реалізації такої продукції.

Платник податку має право самостійно визначати допустимі норми технічно неминучого браку в наказі по підприємству за умови обґрунтування його розміру. Такі самостійно встановлені платником податку норми діють до встановлення таких норм центральними органами виконавчої влади у відповідній сфері.

138.8. **Собівартість** виготовлених та реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг складається з витрат, прямо пов'язаних з виробництвом таких товарів, виконанням робіт, наданням послуг, а саме:

прямих матеріальних витрат;

прямих витрат на оплату праці;

амортизації виробничих **основних засобів** та **нематеріальних активів**, безпосередньо пов'язаних з виробництвом товарів, виконанням робіт, наданням послуг;

загальновиробничі витрати, які відносяться на собівартість виготовлених та реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг відповідно до положень (стандартів) **бухгалтерського обліку**;

вартості придбаних послуг, прямо пов'язаних з виробництвом товарів, виконанням робіт, наданням послуг;

інших прямих витрат, у тому числі витрат з придбання **електричної енергії** (включаючи **реактивну**);

138.8.1. до складу прямих матеріальних витрат включається вартість сировини та основних матеріалів, що утворюють основу виготовленого товару, виконаної роботи, наданої послуги, придбаних напівфабрикатів та комплектувальних виробів, допоміжних та інших матеріалів,

які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат. Прямі матеріальні витрати зменшуються на вартість зворотних [відходів](#), отриманих у процесі виробництва, які оцінюються у порядку, визначеному в положеннях (стандартах) [бухгалтерського обліку](#);

138.8.2. до складу прямих витрат на оплату праці включаються [заробітна плата](#) та інші виплати робітникам, зайнятим у виробництві товарів (виконанні робіт, наданні послуг), які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат;

138.8.3. платники податку - ліцензіати з виробництва [електричної](#) та/або [теплової енергії](#), які використовують для виробництва електричної та/або теплової енергії вугілля та/або мазут, до собівартості реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг протягом року до прямих матеріальних витрат замість вартості витраченого в технологічному процесі вугілля та/або мазуту, включають суму резерву запасу палива (вугілля та/або мазуту), який створюється для безперебійного постачання електричної енергії споживачам.

Сума резерву запасу палива визначається самостійно платником податку щомісяця на основі середньомісячної вартості придбаного палива (вугілля, мазуту) за попередній рік, але не менше фактичної вартості придбаного протягом поточного місяця палива (вугілля, мазуту). В кінці звітного року створений резерв корегується на вартість витраченого в технологічному процесі палива (вугілля, мазуту), а саме:

якщо фактична вартість витраченого в технологічному процесі палива (вугілля, мазуту) протягом звітного року більша, ніж сума нарахованого за звітний рік резерву, то [собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг](#) збільшується на суму різниці між вартістю витраченого в технологічному процесі палива та нарахованого резерву за результатами звітного року;

якщо фактична вартість витраченого в технологічному процесі палива (вугілля, мазуту) протягом звітного року менша, ніж сума нарахованого за звітний рік резерву, то собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг зменшується на суму різниці між вартістю витраченого в технологічному процесі палива та нарахованого резерву за результатами звітного року;

138.8.4. платники податків - ліцензіати з передачі та/або постачання [електричної](#) та/або [теплової енергії](#) у звітному податковому періоді до собівартості реалізації електричної та/або теплової енергії, надання послуг з передачі та/або постачання електричної та/або теплової енергії також включають фактично понесені в такому звітному періоді витрати з придбання електричної та/або теплової енергії;

138.8.5. До складу загальновиробничих витрат включаються:

а) витрати на управління виробництвом (оплата праці працівників апарату управління цехами, дільницями відповідно до законодавства тощо; внески на соціальні заходи, визначені [статтею 143 цього розділу](#); медичне страхування, страхування відповідно до [Закону України "Про недержавне пенсійне забезпечення"](#), страхування за [довгостроковими договорами страхування життя](#) в межах, визначених абзацами другим і третім [пункту 142.2 статті 142 цього Кодексу](#), працівників апарату управління цехами, дільницями; витрати на оплату службових відряджень персоналу цехів, дільниць тощо);

б) амортизація [основних засобів](#) загальновиробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення;

в) амортизація нематеріальних активів загальновиробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення;

г) витрати на утримання, експлуатацію та ремонт, страхування, оперативну оренду основних засобів, інших [необоротних активів](#) загальновиробничого призначення;

г) витрати на вдосконалення технології та організації виробництва (оплата праці та внески на соціальні заходи, визначені [статтею 143 цього розділу](#), працівників, зайнятих удосконаленням технології та організації виробництва, поліпшенням якості продукції, підвищенням її надійності, довговічності, інших експлуатаційних характеристик у виробничому процесі; витрати матеріалів, придбаних комплектувальних виробів і напівфабрикатів, оплата послуг сторонніх організацій);

д) витрати на опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення та інші послуги з утримання виробничих приміщень;

е) витрати на обслуговування виробничого процесу (оплата праці загальновиробничого персоналу; внески на соціальні заходи, визначені [статтею 143 цього Кодексу](#); медичне страхування, страхування відповідно до [Закону України "Про недержавне пенсійне забезпечення"](#) та страхування за [довгостроковими договорами страхування життя](#) в межах, визначених абзацами другим і третім [пункту 142.2 статті 142 цього Кодексу](#), робітників та працівників апарату управління виробництвом; витрати на здійснення технологічного контролю за виробничими процесами та якістю продукції, робіт, послуг);

є) витрати на охорону праці, техніку безпеки, понесені відповідно до законодавства;

ж) суми витрат, пов'язаних із підтвердженням відповідності продукції, систем якості, систем управління якістю, систем екологічного управління, персоналу, встановленим вимогам відповідно до [Закону України "Про підтвердження відповідності"](#);

з) суми витрат, пов'язаних з розвідкою/дорозвідкою та облаштуванням нафтових та газових родовищ (за винятком витрат на спорудження будь-яких свердловин, що використовуються для розробки нафтових та газових родовищ, понесених з моменту зарахування таких свердловин до експлуатаційного фонду, а також інших витрат, пов'язаних з придбанням/виготовленням [основних засобів](#), які підлягають амортизації згідно із [статтею 148 цього Кодексу](#));

и) інші загальновиробничі витрати (внутрішньозаводське переміщення матеріалів, деталей, напівфабрикатів, інструментів із складів до цехів і готової продукції на склади); нестачі незавершеного виробництва, нестачі і втрати від псування матеріальних цінностей у цехах у межах норм природного убутку згідно із затвердженими центральними органами виконавчої влади та погодженими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, нормативами;

138.8.6. витрати з придбання природного газу, що формують собівартість послуг гарантованого постачальника з [постачання природного газу](#) споживачам за регульованим тарифом у звітному податковому періоді, визначаються в розмірі суми коштів, що перераховані власнику [природного газу](#) з відкритого у банку відповідно до закону гарантованим постачальником поточного рахунку із спеціальним режимом використання для зарахування коштів, що надходять за спожитий природний газ від усіх категорій споживачів.

Після оформлення акта приймання-передачі природного газу між власником природного газу та гарантованим постачальником витрати, включені до собівартості постачання природного газу, підлягають коригуванню (у сторону збільшення чи зменшення) відповідно до суми вартості придбаного природного газу гарантованим постачальником, визначеної в акті приймання-передачі природного газу за звітний [податковий період](#).

138.9. До складу інших прямих витрат включаються всі інші виробничі витрати, які можуть бути безпосередньо віднесені на конкретний об'єкт витрат, у тому числі внески на соціальні заходи, визначені [статтею 143 цього Кодексу](#), плата за оренду земельних і майнових паїв, кооперативні виплати фізичним особам - членам виробничого сільськогосподарського кооперативу, які не є підприємцями та які беруть трудову участь у діяльності такого сільськогосподарського кооперативу.

138.10. До складу інших витрат включаються:

138.10.1. виключено;

138.10.2. адміністративні витрати, спрямовані на обслуговування та управління підприємством:

а) загальні корпоративні витрати, в тому числі організаційні витрати, витрати на проведення річних та інших зборів органів управління, представницькі витрати;

б) витрати на службові відрядження й утримання апарату управління підприємством (у тому числі витрати на оплату праці адміністративного апарату) та іншого загальногосподарського персоналу;

в) витрати на утримання [основних засобів](#), інших [необоротних](#) матеріальних активів загальногосподарського використання (операційна оренда (у тому числі оренда легкових автомобілів), придбання пально-мастильних матеріалів, стоянка, паркування легкових автомобілів, страхування майна, [амортизація](#), ремонт, опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення, охорона);

г) винагороди за консультаційні, інформаційні, аудиторські та інші послуги, що отримує платник податку для забезпечення [господарської діяльності](#);

г) витрати на оплату послуг зв'язку (пошта, телеграф, телефон, телекс, телефакс, стільниковий зв'язок та інші подібні витрати);

д) амортизація [нематеріальних активів](#) загальногосподарського використання;

е) витрати на врегулювання спорів у судах;

є) плата за [розрахунково-касове обслуговування](#) та інші послуги [банків](#);

ж) інші витрати загальногосподарського призначення;

138.10.3. витрати на збут, які включають витрати, пов'язані з реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг:

а) витрати на пакувальні матеріали для затарювання товарів на складах готової продукції;

б) витрати на ремонт тари;

в) оплата праці та комісійні винагороди продавцям, торговим агентам та працівникам підрозділів, що забезпечують збут;

г) витрати на [рекламу](#) та дослідження ринку (маркетинг), на передпродажну підготовку товарів;

г) витрати на відрядження працівників, зайнятих збутом;

д) витрати на утримання **основних засобів**, інших необоротних **матеріальних активів**, пов'язаних зі збутом товарів, виконанням робіт, наданням послуг (оперативна оренда, страхування, **амортизація**, ремонт, опалення, освітлення, охорона);

е) витрати на транспортування, перевалку і страхування товарів, **транспортно-експедиційні** та інші послуги, пов'язані з транспортуванням продукції (товарів) відповідно до умов договору (базису) поставки;

є) витрати на гарантійний ремонт і гарантійне обслуговування;

ж) витрати на транспортування готової продукції (товарів) між складами підрозділів підприємства;

з) інші витрати, пов'язані зі збутом товарів, виконанням робіт, наданням послуг;

138.10.4. інші операційні витрати, що включають, зокрема:

а) витрати за операціями в **іноземній валюті**, втрати від курсової різниці, визначені згідно зі **статтею 153 цього Кодексу**;

б) амортизацію наданих в оперативну оренду **необоротних активів**; амортизацію необоротних та нематеріальних активів у складі об'єктів, отриманих у концесію відповідно до **Закону України "Про особливості передачі в оренду чи концесію об'єктів централізованого водо-, теплопостачання і водовідведення, що перебувають у комунальній власності"**;

в) інші витрати операційної діяльності, пов'язані з господарською діяльністю, у тому числі, але не виключно:

суми коштів, внесені до **страхових резервів** у порядку, передбаченому **статтею 159 цього Кодексу**;

суми нарахованих податків та зборів, установлених цим Кодексом (крім тих, що не визначені в **переліку податків та зборів**, встановлених цим Кодексом), **єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування**, відшкодування Пенсійному фонду України сум фактичних витрат на виплату і доставку пенсій, призначених відповідно до **пункту "а" статті 13 Закону України "Про пенсійне забезпечення"**, сум фактичних витрат на виплату і доставку пенсій, призначених відповідно до **пунктів "б" - "з" статті 13 Закону України "Про пенсійне забезпечення"**, різниці між сумою пенсії, призначеної за **Законом України "Про наукову і науково-технічну діяльність"**, та сумою пенсії, обчисленої відповідно до інших законодавчих актів, на яку має право особа, які згідно із законодавством фінансуються за рахунок коштів підприємств, установ, організацій в обов'язковому порядку, а також інших обов'язкових платежів, встановлених законодавчими актами, за винятком податків та зборів, передбачених **підпунктами 139.1.6 і 139.1.10 статті 139 цього Кодексу**, та пені, штрафів, неустойки, передбачених **підпунктом 139.1.11 статті 139 цього Кодексу**.

Для платників податку, основною діяльністю яких є виробництво сільськогосподарської продукції, до складу витрат включається **плата за землю**, що не використовується в сільськогосподарському виробничому обороті;

витрати на інформаційне забезпечення господарської діяльності платника податку, в тому числі з питань законодавства, на придбання літератури, оплати Інтернет-послуг і передплату спеціалізованих періодичних видань;

суми коштів, спрямовані уповноваженими банками до додаткового спеціального резерву страхування пенсійних вкладів та додаткових спеціальних резервів страхування коштів фондів банківського управління відповідно до закону, що регулює питання створення та функціонування фондів банківського управління;

138.10.5. фінансові витрати, до яких належать витрати на нарахування процентів (за користування кредитами та позиками, за випущеними облігаціями та фінансовою орендою) та інші витрати підприємства в межах норм, встановлених цим Кодексом, пов'язані із запозиченнями (крім фінансових витрат, які включені до собівартості кваліфікаційних активів відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку);

138.10.6. інші витрати звичайної діяльності (крім фінансових витрат), не пов'язані безпосередньо з виробництвом та/або реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг, зокрема:

а) суми коштів або вартість товарів, виконаних робіт, наданих послуг, добровільно перераховані (передані) протягом звітного року до Державного бюджету України або бюджетів місцевого самоврядування, до неприбуткових організацій, визначених у статті 157 цього розділу в розмірі, що не перевищує чотирьох відсотків оподаткованого прибутку попереднього звітного року;

б) суми коштів, перераховані роботодавцями первинним профспілковим організаціям на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу, передбачені колективними договорами (угодами) відповідно до Закону України "Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності", в межах чотирьох відсотків оподаткованого прибутку за попередній звітний рік з урахуванням положень абзацу "а" підпункту 138.10.6 пункту 138.10 цієї статті.

При цьому в разі якщо за результатами попереднього звітного року платником податку отримано від'ємний результат об'єкта оподаткування, то сума коштів, що перераховується, визначається з урахуванням оподаткованого прибутку, отриманого в році, що передуює року декларування такого річного від'ємного значення, але не раніш як за чотири попередні звітні роки;

в) суми коштів, перераховані підприємствами всеукраїнських об'єднань осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, на яких працює за основним місцем роботи не менш як 75 відсотків таких осіб, цим об'єднанням для ведення благодійної діяльності, але не більше 10 відсотків оподаткованого прибутку попереднього звітного року;

г) витрати на створення резерву сумнівної заборгованості визнаються витратами з метою оподаткування в сумі безнадійної дебіторської заборгованості з урахуванням підпункту 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 цього Кодексу. Для банків та небанківських фінансових установ норми цього пункту діють з урахуванням норм статті 159 цього Кодексу;

г) вартість вугілля та вугільних брикетів, безоплатно наданих в обсягах та за переліком професій, що встановлюються Кабінетом Міністрів України, в тому числі компенсації вартості такого вугілля та вугільних брикетів:

працівникам з видобутку (переробки) вугілля та вуглебудівних підприємств;

пенсіонерам, які пропрацювали на підприємствах з видобутку (переробки) вугілля, вуглебудівних підприємствах: на підземних роботах - не менше ніж 10 років для чоловіків і не менше ніж 7 років 6 місяців - для жінок; на роботах, пов'язаних із підземними умовами, - не менше ніж 15 років для чоловіків і не менше ніж 12 років 6 місяців - для жінок; на роботах технологічної лінії на поверхні діючих шахт чи на шахтах, що будуються, розрізах, збагачувальних та брикетних фабриках - не менше ніж 20 років для чоловіків і не менше ніж 15 років - для жінок;

інвалідам і ветеранам війни та праці, особам, нагородженим знаками "Шахтарська слава" або "Шахтарська доблесть" I, II, III ступенів, особам, інвалідність яких настала внаслідок загального захворювання, у разі якщо вони користувалися цим правом до настання інвалідності;

сім'ям працівників, які загинули (померли) на підприємствах з видобутку (переробки) вугілля, що отримують [пенсії у зв'язку із втратою годувальника](#), а також вдовам померлих пенсіонерів, зазначених в цьому підпункті, які за життя мали таке право;

д) суми коштів або вартість майна, добровільно перераховані/передані для цільового використання з метою [охорони культурної спадщини](#) установам науки, освіти, культури, заповідникам, музеям, музеям-заповідникам у розмірі, що не перевищує 10 відсотків оподаткованого прибутку за попередній звітний рік;

е) суми коштів або вартість майна, добровільно перераховані/передані на користь [резидентів](#) для цільового використання з метою виробництва [національних фільмів](#) (у тому числі анімаційних) та аудіовізуальних творів, але не більше 10 відсотків оподаткованого прибутку за попередній податковий рік;

є) витрати платника податку, пов'язані з утриманням та експлуатацією [фондів природоохоронного призначення](#) (крім витрат, що підлягають [амортизації](#) або відшкодуванню згідно з нормами [статей 144 - 148 цього Кодексу](#)), які перебувають у його власності; витрати на самостійне зберігання, переробку, захоронення або придбання послуг із збирання, зберігання, перевезення, знешкодження, видалення і захоронення [відходів](#) від виробничої діяльності платника податку, що надаються сторонніми організаціями, з очищення стічних вод; інші витрати на збереження екологічних систем, які перебувають під негативним впливом господарської діяльності платника податку. У разі виникнення розбіжностей між контролюючим органом та платником податку стосовно зв'язку проведених витрат на природоохоронні заходи з діяльністю платника податку контролюючий орган зобов'язаний звернутися до уповноваженого органу, чий експертний висновок є підставою для прийняття рішення контролюючим органом;

ж) витрати на придбання ліцензій та інших спеціальних дозволів (крім тих, вартість та строк використання яких відповідають ознакам, встановленим для основних засобів [розділом I цього Кодексу](#), та підлягають амортизації у складі [нематеріальних активів](#)), виданих державними органами для провадження [господарської діяльності](#), в тому числі витрати на плату за реєстрацію підприємства в органах державної реєстрації, витрати на придбання ліцензій та інших спеціальних дозволів на право здійснення за межами України вилову риби та морепродуктів, а також надання транспортних послуг.

138.11. Суми витрат, не віднесені до складу витрат минулих звітних [податкових періодів](#) у зв'язку з втратою, знищенням або зіпсуттям документів, що підтверджують здійснення витрат, установлених цим розділом, та підтверджених такими документами у звітному податковому періоді.

Суми витрат, не враховані в минулих податкових періодах у зв'язку з допущенням помилок та виявлені у звітному податковому періоді в розрахунку податкового зобов'язання.

Зазначені в цьому пункті витрати, здійснені в минулі звітні роки, відображаються у складі інших витрат, а ті, які здійснені у звітному податковому році, - у складі витрат відповідної групи (собівартості реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг, загальновиробничих витрат, адміністративних витрат тощо).

138.12. До складу інших витрат, у тому числі включаються:

138.12.1. витрати, визначені відповідно до [статей 144 - 148, 150, 153, 155 - 161 цього Кодексу](#), які не включені до собівартості реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг згідно із цією статтею;

138.12.2. інші витрати господарської діяльності, до яких цим розділом прямо не встановлено обмежень щодо віднесення до складу витрат;

138.12.3. сума коштів або вартість майна, добровільно перераховані (передані) [організаціям роботодавців](#) та їх [об'єднанням](#), створеним відповідно до [закону](#) з цього питання, у вигляді вступних, членських та цільових внесків, але не більше 0,2 відсотка фонду оплати праці платника податку в розрахунку за звітний податковий рік;

138.12.4. суми коштів у розмірі, що дорівнює щорічному зменшенню банком на 0,5 відсотка від суми основного непогашеного боргу протягом наступних п'яти років, що слідує за трирічним строком повного та своєчасного виконання позичальником реструктуризованих зобов'язань за кредитним договором.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, [зміни](#), внесені до статті 138 Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, застосовуються з 01.08.2011 р., від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 21.06.2012 р. N 5019-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 02.10.2012 р. N 5412-VI, від 06.12.2012 р. N 5519-VI)

Стаття 139. Витрати, що не враховуються при визначенні оподаткованого прибутку

[Експертний](#)

[коментар](#)

[Науково-практичний коментар](#)

139.1. Не включаються до складу витрат:

139.1.1. витрати, не пов'язані з провадженням господарської діяльності, а саме витрати на:

організацію та проведення прийомів, презентацій, свят, розваг та відпочинку, придбання та розповсюдження подарунків (крім благодійних внесків та пожертвувань [неприбутковим організаціям](#), визначених [статтею 157 цього Кодексу](#), та витрат, пов'язаних із провадженням рекламної діяльності, які регулюються нормами [підпункту 140.1.5 пункту 140.1 статті 140 цього Кодексу](#)).

Обмеження, передбачені абзацом другим цього підпункту, не стосуються платників податку, основною діяльністю яких є:

організація прийомів, презентацій і свят за замовленням та за рахунок інших осіб;

придбання лотерейних білетів, інших документів, що засвідчують право участі в [лотереї](#);

фінансування особистих потреб фізичних осіб за винятком виплат, передбачених [статтями 142 і 143 цього Кодексу](#), та в інших випадках, передбачених нормами цього розділу;

139.1.2. платежі платника податку в сумі вартості товару на користь комітента, принципала тощо за [договорами комісії, агентськими договорами](#) та іншими аналогічними договорами, перераховані платником на виконання цих договорів;

139.1.3. суми попередньої (авансової) оплати товарів, робіт, послуг;

139.1.4. витрати на погашення основної суми отриманих [позик](#), кредитів (крім повернення поворотної фінансової допомоги, включеної до складу доходів відповідно до [підпункту 135.5.6 пункту 135.5 статті 135 цього Кодексу](#));

139.1.5. витрати на придбання, виготовлення, будівництво, реконструкцію, модернізацію та інше поліпшення [основних засобів](#) та витрати, пов'язані з видобутком [корисних копалин](#), а також з придбанням (виготовленням) [нематеріальних активів](#), які підлягають [амортизації](#) згідно зі [статтями 144 - 148 цього Кодексу](#), з урахуванням [пунктів 146.11 і 146.12 статті 146 та пункту 148.5 статті 148 цього Кодексу](#);

139.1.6. суми податку на прибуток, а також податків, установлених [пунктом 153.3 статті 153 та статтю 160 цього Кодексу](#); податку на додану вартість, включеного до ціни товару (роботи, послуги), що придбаваються платником податку для виробничого або невиробничого використання, податків на доходи фізичних осіб, які відраховуються із сум виплат таких доходів згідно з [розділом IV цього Кодексу](#).

Для платників податку, які не зареєстровані як платники податку на додану вартість, до складу витрат входять суми податків на додану вартість, сплачених у складі ціни придбання товарів, робіт, послуг, вартість яких належить до витрат такого платника податку.

У разі якщо платник податку, [зареєстрований як платник податку на додану вартість](#), одночасно проводить операції з продажу товарів (виконання робіт, надання послуг), що оподатковуються податком на додану вартість та [звільнені від оподаткування](#) або не є об'єктом оподаткування таким податком, податок на додану вартість, сплачений у складі витрат на придбання товарів, робіт, послуг, які входять до складу витрат, та [основних засобів і нематеріальних активів](#), що підлягають [амортизації](#), включається відповідно до витрат або вартість відповідного об'єкта основних засобів чи нематеріального активу збільшується на суму, що не включена до [податкового кредиту](#) такого платника податку згідно з [розділом V цього Кодексу](#);

У разі якщо платник податку на додану вартість відповідно до [розділу V цього Кодексу](#) визначає [базу оподаткування](#) для нарахування податкових зобов'язань з податку на додану вартість виходячи із винагороди (маржинального прибутку, маржі), податок на додану вартість, сплачений у складі витрат на придбання товарів (послуг), які входять до складу витрат та основних засобів чи нематеріальних активів, що підлягають амортизації, включається відповідно до витрат або до вартості відповідного об'єкта основних засобів чи нематеріального активу;

139.1.7. витрати на утримання органів управління об'єднань платників податку, включаючи утримання материнських компаній, які є окремими [юридичними особами](#);

139.1.8. [дивіденди](#);

139.1.9. витрати, не підтверджені відповідними [розрахунковими](#), платіжними та іншими первинними документами, обов'язковість ведення і зберігання яких передбачена правилами ведення [бухгалтерського обліку](#) та нарахування податку.

У разі втрати, знищення або зіпсуття зазначених документів платник податку має право письмово заявити про це контролюючому органу та здійснити заходи, необхідні для поновлення таких документів. Письмова заява має бути надіслана до/або разом із поданням розрахунку податкових зобов'язань за звітний податковий період. Платник податків зобов'язаний відновити втрачені, знищені або зіпсовані документи протягом 90 календарних днів з дня, що настає за днем надходження такої заяви до контролюючого органу.

Якщо платник податку поновить зазначені документи в наступних податкових періодах, підтверджені витрати включаються до витрат за податковий період, на який припадає таке поновлення;

139.1.10. сума збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності, яка враховується у зменшення податкового зобов'язання платника податку в порядку, передбаченому [пунктами 152.1 і 152.2 статті 152 цього Кодексу](#);

139.1.11. суми штрафів та/або неустойки чи пені за рішенням сторін [договору](#) або за рішенням відповідних державних органів, суду, які підлягають сплаті платником податку;

139.1.12. виключено з 1 січня 2012 року;

139.1.13. витрати, понесені (нараховані) у звітному періоді у зв'язку з придбанням у [нерезидента](#) послуг (робіт) з консалтингу, маркетингу, [реклами](#) (крім витрат, здійснених (нарахованих) на користь [постійних представництв](#) нерезидентів, які підлягають оподаткуванню згідно з [пунктом 160.8 статті 160 цього Кодексу](#)) в обсязі, що перевищує 4 відсотки доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (за вирахуванням податку на додану вартість та акцизного податку) за рік, що передує звітному, а для банків - в обсязі, що перевищує 4 відсотки доходу від операційної діяльності (за вирахуванням податку на додану вартість) за рік, що передує звітному.

При цьому до складу витрат не включаються у повному обсязі витрати, понесені (нараховані) у звітному періоді у зв'язку з придбанням у нерезидента послуг (робіт) з консалтингу, маркетингу, реклами у випадку, якщо особа, на користь якої здійснюються відповідні платежі, є нерезидентом, що має офшорний статус з урахуванням положень [пункту 161.3 статті 161 цього Кодексу](#);

139.1.14. витрати, понесені (нараховані) у зв'язку з придбанням у нерезидента послуг (робіт) з [інжинірингу](#) (крім витрат, нарахованих на користь [постійних представництв](#) нерезидентів, які підлягають оподаткуванню згідно з [пунктом 160.8](#)) у обсязі, що перевищує 5 відсотків [митної вартості](#) обладнання, імпортованого згідно з відповідним контрактом, а також у випадках, визначених [підпунктом 139.1.15 пункту 139.1 статті 139 цього Кодексу](#);

139.1.15. витрати, нараховані у зв'язку з придбанням у [нерезидента](#) послуг (робіт) з інжинірингу, не включаються до складу витрат, якщо виконується будь-яка з умов:

а) особа, на користь якої нараховується плата за послуги інжинірингу, є нерезидентом, що має офшорний статус з урахуванням положень [пункту 161.3 статті 161 цього Кодексу](#);

б) особа, на користь якої нараховується плата за такі послуги, не є бенефіціарним (фактичним) отримувачем (власником) такої плати за послуги.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, [зміни](#), внесені до статті 139 Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, застосовуються з 01.08.2011 р., від 04.11.2011 р. N 4014-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 140. Особливості визнання витрат подвійного призначення

[Експертний](#)

[коментар](#)

[Науково-практичний коментар](#)

140.1. При визначенні об'єкта оподаткування враховуються такі витрати подвійного призначення:

140.1.1. витрати платника податку на забезпечення найманих працівників спеціальним одягом, взуттям, спеціальним (форменим) одягом, мийними та знешкоджувальними засобами, засобами індивідуального захисту, що необхідні для виконання професійних обов'язків, а також продуктами спеціального харчування за [переліком](#), що встановлюється Кабінетом Міністрів України, та/або галузевими нормами безплатної видачі працівникам спеціального одягу, спеціального взуття та інших [засобів індивідуального захисту](#).

Витрати (крім тих, що підлягають [амортизації](#)), здійснені в порядку, встановленому законодавством, на організацію, утримання та експлуатацію пунктів безоплатного медичного огляду, безоплатної медичної допомоги та профілактики працівників (у тому числі забезпечення медикаментами, медичним устаткуванням, інвентарем, а також витрати на [заробітну плату](#) найманих працівників);

140.1.2. витрати (крім тих, що підлягають [амортизації](#)), пов'язані з науково-технічним забезпеченням господарської діяльності, на винахідництво і раціоналізацію господарських процесів, проведення дослідно-експериментальних та конструкторських робіт, виготовлення та дослідження моделей і зразків, пов'язаних з основною діяльністю платника податку, витрати з нарахування [роялті](#) та придбання [нематеріальних активів](#) (крім тих, що підлягають амортизації) для їх використання в [господарській діяльності](#) платника податку.

До складу витрат не включаються нарахування роялті у звітному періоді на користь:

1) [нерезидента](#) (крім нарахувань на користь [постійного представництва](#) нерезидента, яке підлягає оподаткуванню згідно з [пунктом 160.8](#), нарахувань, що здійснюються суб'єктами господарювання у сфері телебачення і радіомовлення відповідно до [Закону України "Про телебачення і радіомовлення"](#), та нарахувань за надання права на користування [авторським, суміжним правом](#) на кінематографічні фільми іноземного виробництва, музичні та літературні твори) в обсязі, що перевищує 4 відсотки доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (за вирахуванням податку на додану вартість та акцизного податку) за рік, що передує звітному, а для банків - в обсязі, що перевищує 4 відсотки доходу від операційної діяльності (за вирахуванням податку на додану вартість) за рік, що передує звітному, а також у випадках, якщо виконується будь-яка з умов:

а) особа, на користь якої нараховуються роялті, є нерезидентом, що має офшорний статус з урахуванням [пункту 161.3 статті 161 цього Кодексу](#);

б) особа, на користь якої нараховується плата за такі послуги, не є бенефіціарним (фактичним) отримувачем (власником) такої плати за послуги за виключенням випадків, коли бенефіціар (фактичний власник) надав право отримувати таку винагороду іншим особам;

в) роялті виплачуються щодо [об'єктів, права інтелектуальної власності](#) щодо яких вперше виникли у [резидента](#) України.

У разі виникнення розбіжностей між контролюючим органом та платником податку стосовно визначення особи, у якої вперше виникли (були набуті) права інтелектуальної власності на об'єкт інтелектуальної власності, такі контролюючі органи зобов'язані звернутися до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності, для отримання відповідного висновку;

г) особа, на користь якої нараховуються роялті, не підлягає оподаткуванню у відношенні роялті в державі, [резидентом](#) якої вона є;

2) [юридичної особи](#), яка відповідно до [статті 154 цього Кодексу](#) звільнена від сплати цього податку чи сплачує цей податок за ставкою, іншою, ніж встановлена в [пункті 151.1 статті 151 цього Кодексу](#);

3) особи, яка сплачує податок у складі інших податків, крім фізичних осіб, які оподатковуються в порядку, встановленому [розділом IV цього Кодексу](#);

140.1.3. витрати платника податку на професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації працівників робітничих професій, а також у разі якщо законодавством передбачено обов'язковість періодичної перепідготовки або підвищення кваліфікації;

витрати на навчання та/або професійну підготовку, перепідготовку або підвищення кваліфікації у вітчизняних або закордонних навчальних закладах, якщо наявність сертифіката про освіту в таких закладах є обов'язковою для виконання певних умов ведення господарської діяльності, в тому числі, але не виключно вищих та професійно-технічних навчальних закладах фізичних осіб (незалежно від того, чи перебувають такі особи в трудових відносинах з платником податку), які уклали з ним письмовий [договір](#) (контракт) про взяті ними зобов'язання відпрацювати у платника податку після закінчення вищого та/або професійно-технічного навчального закладу і отримання спеціальності (кваліфікації) не менше трьох років;

витрати на організацію навчально-виробничої практики за профілем основної діяльності платника податку або в структурних підрозділах, що забезпечують його [господарську діяльність](#), осіб, які навчаються у вищих та професійно-технічних навчальних закладах.

У разі розірвання письмового договору (контракту), зазначеного в абзаці другому цього підпункту, платник податку зобов'язаний збільшити дохід у сумі фактично здійснених ним витрат на навчання та/або професійну підготовку, які були включені до складу його витрат. Внаслідок такого збільшення доходу нараховується додаткове податкове зобов'язання та пеня в розмірі 120 відсотків [облікової ставки Національного банку України](#), що діяла на день виникнення податкового зобов'язання з податку, яке мав би сплатити платник податку у встановлений строк у разі, якщо б він не користувався [податковою пільгою](#), встановленою цим підпунктом, обчислені до суми такого податкового зобов'язання та розраховані за кожен день недоплати, закінчуючи днем збільшення доходу. Сума відшкодованих платнику

податку збитків за такою угодою (договором, контрактом) не є об'єктом оподаткування в частині, що не перевищує суми, на які збільшено дохід, сплати додаткового податкового зобов'язання та пені, зазначених в цьому абзаці.

У разі виникнення розбіжностей між контролюючим органом та платником податку стосовно зв'язку витрат на цілі, обумовлені цим підпунктом, з основною діяльністю платника податку, такий контролюючий орган зобов'язаний звернутися до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти, експертний висновок якого є підставою для прийняття рішення контролюючим органом.

[Оскарження рішень](#) контролюючих органів, прийнятих на підставі експертних висновків центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти, здійснюється платниками податку в загальному порядку;

140.1.4. будь-які витрати на гарантійний ремонт (обслуговування) або гарантійні заміни товарів, проданих платником податку, вартість яких не компенсується за рахунок покупців таких товарів, у розмірі, що відповідає рівню гарантійних заміन, прийнятих/оприлюднених платником податку.

У разі здійснення гарантійних замін товарів платник податку зобов'язаний вести облік покупців, що отримали таку заміну товарів або послуги з ремонту (обслуговування), у [порядку](#), встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

Здійснення заміни товару без зворотного отримання бракованого товару або без належного ведення зазначеного обліку не дає права на збільшення витрат продавця такого товару на вартість заміни.

[Порядок](#) гарантійного ремонту (обслуговування) або гарантійних заміни, а також [перелік товарів](#), на які встановлюється гарантійне обслуговування, визначаються Кабінетом Міністрів України на підставі норм [законодавства з питань захисту прав споживачів](#).

Термін "оприлюднення" означає розповсюджене в [рекламі](#), технічній документації, [договорі](#) або іншому документі зобов'язання продавця щодо умов та строків гарантійного обслуговування;

140.1.5. витрати платника податку на проведення [реклами](#);

140.1.6. будь-які витрати із страхування ризиків загибелі врожаю, транспортування продукції платника податку; цивільної відповідальності, пов'язаної з експлуатацією транспортних засобів, що перебувають у складі [основних засобів](#) платника податку; будь-які витрати із страхування ризиків, пов'язаних із виробництвом [національних фільмів](#) (у розмірі не більше 10 відсотків вартості виробництва національного фільму); екологічної та ядерної шкоди, що може бути завдана платником податку іншим особам; майна платника податку; об'єкта [фінансового лізингу](#), а також оперативного лізингу, [концесії](#) державного чи комунального майна за умови, якщо це передбачено [договором](#); фінансових, кредитних та інших ризиків платника податку, пов'язаних із провадженням ним господарської діяльності, в межах [звичайної ціни](#) страхового тарифу відповідного виду страхування, що діє на момент укладення такого [страхового договору](#), за винятком страхування життя, здоров'я або інших ризиків, пов'язаних з діяльністю фізичних осіб, що перебувають у трудових відносинах з платником податку, обов'язковість якого не передбачена законодавством, або будь-яких витрат із страхування сторонніх фізичних чи юридичних осіб.

Якщо умови страхування передбачають виплату страхового відшкодування на користь платника податку - страхувальника, то застраховані збитки, яких зазнав такий платник податку у зв'язку з веденням [господарської діяльності](#), включаються до його витрат за [податковий період](#), в якому він зазнав збитків, а будь-які суми страхового відшкодування зазначених збитків включаються до доходів такого платника податку за податковий період їх отримання;

140.1.7. витрати на відрядження фізичних осіб, які перебувають у трудових відносинах із таким платником податку або є членами керівних органів платника податку, в межах фактичних витрат особи, яка відряджена, на проїзд (у тому числі перевезення багажу, бронювання транспортних квитків) як до місця відрядження і назад, так і за місцем відрядження (у тому числі на орендованому транспорті), оплату вартості проживання у готелях (мотелях), а також включених до таких рахунків витрат на харчування чи побутові послуги (прання, чищення, лагодження та прасування одягу, взуття чи білизни), на найм інших жилих приміщень, оплату телефонних розмов, оформлення закордонних паспортів, дозволів на в'їзд (віз), обов'язкове страхування, інші документально оформлені витрати, пов'язані з правилами в'їзду та перебування у місці відрядження, в тому числі будь-які збори і податки, що підлягають сплаті у зв'язку із здійсненням таких витрат.

Зазначені в абзаці першому цього підпункту витрати можуть бути включені до складу витрат платника податку лише за наявності підтверджених документів, що засвідчують вартість цих витрат у вигляді транспортних квитків або транспортних рахунків (багажних квитанцій), у тому числі електронних квитків за наявності посадкового талона та документа про сплату за всіма видами транспорту, в тому числі чартерних рейсів, рахунків, отриманих із готелів (мотелів) або від інших осіб, що надають послуги з розміщення та проживання фізичної особи, в тому числі бронювання місць у місцях проживання, страхових полісів тощо.

Не дозволяється включати до складу витрат на харчування вартість [алкогольних напоїв](#) і [тютюнових виробів](#), суми "чайових", за винятком випадків, коли суми таких "чайових" включаються до рахунку згідно із законами країни перебування, а також плату за видовищні заходи.

До складу витрат на відрядження відносяться також витрати, не підтверджені документально, на харчування та фінансування інших власних потреб фізичної особи (добові витрати), понесені у зв'язку з таким відрядженням у межах території України, але не більш як 0,2 розміру [мінімальної заробітної плати](#), встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року, в розрахунку за кожен календарний день такого відрядження, а для відряджень за кордон - не вище 0,75 розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року, в розрахунку за кожен календарний день такого відрядження.

Кабінетом Міністрів України окремо визначаються [граничні норми](#) добових для відрядження членів екіпажів суден/інших транспортних засобів або суми, що спрямовуються на харчування таких членів екіпажів замість добових, якщо такі судна (інші транспортні засоби):

провадять комерційну, промислову, науково-пошукову чи риболовецьку діяльність за межами територіальних вод України;

виконують міжнародні рейси для провадження навігаційної діяльності чи перевезення пасажирів або вантажів за плату за межами повітряного або [митного кордону України](#);

використовуються для проведення аварійно-рятувальних та пошуково-рятувальних робіт за межами митного кордону або територіальних вод України.

Суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів, визначаються Кабінетом Міністрів України. Сума добових для таких категорій фізичних осіб не може перевищувати суму, встановлену абзацом четвертим цього підпункту.

Сума добових визначається в разі відрядження:

у межах України та країн, в'їзд громадян України на територію яких не потребує наявності візи (дозволу на в'їзд), - згідно з наказом про відрядження та відповідними первинними документами;

до країн, в'їзд громадян України на територію яких здійснюється за наявності візи (дозволу на в'їзд), - згідно з наказом про відрядження та відмітками уповноваженої службової особи Державної прикордонної служби України в закордонному паспорті або документі, що його замінює.

За відсутності зазначених відповідних підтвердних документів, наказу або відміток уповноваженої службової особи Державної прикордонної служби України в паспорті або документі, що його замінює сума добових не включається до складу витрат платника податку.

Будь-які витрати на відрядження можуть бути включені до складу витрат платника податку за наявності документів, що підтверджують зв'язок такого відрядження з діяльністю такого платника податку, зокрема (але не виключно) таких: запрошень сторони, що приймає, діяльність якої збігається з діяльністю платника податку; укладеного [договору](#) чи контракту; інших документів, які встановлюють або засвідчують бажання встановити цивільно-правові відносини; документів, що засвідчують участь відрядженої особи в переговорах, конференціях або симпозіумах, інших заходах, які проводяться за тематикою, що збігається з господарською діяльністю платника податку.

Якщо згідно із законами країни відрядження або країн, територією яких здійснюється транзитний рух до країни відрядження, обов'язково необхідно здійснити страхування життя або здоров'я відрядженої особи чи її цивільної відповідальності (у разі використання транспортних засобів), то витрати на таке страхування включаються до складу витрат платника податку, що відряджає таку особу.

За запитом представника контролюючого органу платник податку забезпечує за власний рахунок переклад підтвердних документів, виданих іноземною мовою;

140.1.8. витрати платника податку (крім капітальних, які підлягають [амортизації](#)) на утримання та експлуатацію таких об'єктів, що перебували на балансі та утримувалися за рахунок платника податку станом на 1 липня 1997 року, але не використовуються з метою отримання доходу:

дитячих ясел або садків;

закладів середньої і середньої професійно-технічної освіти та закладів підвищення кваліфікації працівників такого платника податку;

дитячих, музичних і художніх шкіл, шкіл мистецтв;

спортивних комплексів, залів і майданчиків, що використовуються для фізичного оздоровлення та психологічної реабілітації працівників платника податку, клубів і будинків культури;

приміщень, що використовуються платником податку для організації харчування працівників такого платника податку;

багатоквартирного [житлового фонду](#), в тому числі гуртожитків, одноквартирного житлового фонду в сільській місцевості та об'єктів житлово-комунального господарства;

дитячих таборів відпочинку і оздоровлення;

установ соціального захисту громадян (будинки-інтернати, будинки для престарілих).

140.2. У разі якщо після продажу товарів, виконання робіт, надання послуг здійснюється будь-яка зміна суми компенсації їх вартості, в тому числі перерахунок у випадках повернення проданих товарів чи права власності на такі товари (результати робіт, послуг) продавцю, платник податку - продавець та платник податку - покупець здійснюють відповідний перерахунок доходів або витрат (балансової вартості [основних засобів](#)) у звітному періоді, в якому сталася така зміна суми компенсації.

Перерахунок доходів та витрат (балансової вартості основних засобів) також проводиться сторонами:

у звітному періоді (періодах), в якому витрати та доходи (балансова вартість основних засобів) за правочином, визнаним недійсним, були враховані в обліку сторони правочину - у разі визнання судом правочину недійсним;

у звітному періоді, в якому рішення суду про визнання правочину недійсним набуло законної сили - у разі визнання правочину недійсним з інших підстав.

Цей пункт не регулює правила визначення та коригування витрат та доходів внаслідок проведення процедур урегулювання сумнівної або безнадійної заборгованості чи визнання боргу покупця безнадійним, що визначаються [статтею 159 цього Кодексу](#).

140.3. До витрат не включається сума фактичних втрат товарів, крім втрат у межах норм природного убутку чи технічних (виробничих) втрат та витрат із розбалансування природного [газу](#) в газорозподільних мережах, що не перевищують розмір, визначений Кабінетом Міністрів України, або іншим органом, визначеним законодавством України.

Правила цього пункту не застосовуються до [електричної](#) та/або [теплової енергії](#) при визначенні витрат платників податків, пов'язаних із передачею та/або постачанням електричної та/або теплової енергії.

140.4. Платник податку проводить оцінку вибуття запасів за методами, встановленими відповідним положенням (стандартом) [бухгалтерського обліку](#).

Для всіх одиниць запасів, що мають однакове призначення та однакові умови використання, застосовується лише один із дозволених методів оцінки їх вибуття.

140.5. Установлення додаткових обмежень щодо складу витрат платника податку, крім тих, що зазначені в цьому розділі, не дозволяється.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, [зміни](#), внесені до статті 140 Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, застосовуються з 01.08.2011 р., від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 141. Особливості визначення складу витрат платника податку в разі сплати процентів за борговими зобов'язаннями

[Експертний](#)

[коментар](#)

[Науково-практичний коментар](#)

141.1. До складу витрат включаються будь-які витрати, пов'язані з нарахуванням [процентів](#) за борговими зобов'язаннями (в тому числі за будь-якими кредитами, [позиками](#), [депозитами](#), крім фінансових витрат, включених до собівартості кваліфікаційних активів відповідно до положень (стандартів) [бухгалтерського обліку](#)) протягом звітного періоду, якщо такі нарахування здійснюються у зв'язку з провадженням [господарської діяльності](#) платника податку.

141.2. Для платника податку, 50 та більше відсотків статутного фонду ([акцій](#), інших [корпоративних прав](#)) якого перебуває у власності або управлінні [нерезидента](#) (нерезидентів), віднесення до складу витрат нарахування процентів за кредитами, позиками та іншими борговими зобов'язаннями на користь таких нерезидентів та пов'язаних з ними осіб дозволяється в сумі, що не перевищує суму доходів такого платника податку, отриману протягом звітного періоду у вигляді процентів від розміщення власних [активів](#), збільшену на суму, що дорівнює 50 відсоткам оподатковуваного прибутку звітного періоду, без урахування суми таких отриманих процентів.

141.3. Проценти, які відповідають вимогам [пункту 141.1 цієї статті](#), але не віднесені до складу витрат виробництва (обігу) згідно з положеннями [пункту 141.2 цієї статті](#), протягом звітного періоду підлягають перенесенню на результати майбутніх податкових періодів із збереженням обмежень, передбачених [пунктом 141.2 цієї статті](#).

Стаття 142. Особливості визначення складу витрат на виплати фізичним особам згідно з [трудовими договорами](#) та договорами цивільно-правового характеру

[Науково-практичний коментар](#)

142.1. До складу витрат платника податку включаються витрати на оплату праці фізичних осіб, що перебувають у трудових відносинах з таким платником податку (далі - працівники), які включають нараховані витрати на оплату основної і додаткової [заробітної плати](#) та інших видів [заохочень](#) і виплат виходячи з тарифних ставок, у вигляді премій, заохочень, відшкодувань вартості товарів, робіт, послуг, витрати на оплату [авторської винагороди](#) та за виконання робіт, послуг згідно з [договорами](#) цивільно-правового характеру, будь-яка інша оплата у грошовій або натуральній формі, встановлена за домовленістю сторін, (крім сум матеріальної допомоги, які звільняються від оподаткування згідно з нормами [розділу IV цього Кодексу](#)).

142.2. Крім витрат, передбачених [пунктом 142.1 цієї статті](#), до складу витрат платника податку включаються обов'язкові виплати, а також компенсація вартості послуг, які надаються працівникам у випадках, передбачених законодавством, внески платника податку

на обов'язкове страхування життя або здоров'я працівників у випадках, передбачених законодавством, а також внески, визначені абзацом другим цього пункту.

Якщо відповідно до [договору довгострокового страхування життя](#), договору довірчого управління або будь-якого виду [недержавного пенсійного забезпечення](#) платник цього податку зобов'язаний сплачувати за власний рахунок страхові платежі (страхові премії, страхові внески), пенсійні внески до [недержавних пенсійних фондів](#) та внески на рахунки учасників [фондів банківського управління](#) найманої ним фізичної особи, то такий платник податку має право включити до складу витрат кожного звітного [податкового періоду](#) (наростаючим підсумком) суму таких внесків, загальний обсяг якої не перевищує 25 відсотків [заробітної плати](#), нарахованої такій найманій особі протягом податкового року, на який припадають такі податкові періоди.

При цьому сума таких платежів не може перевищувати розмірів, визначених у [розділі IV цього Кодексу](#), протягом такого податкового періоду.

Норми цього підпункту застосовуються із врахуванням положень [розділу XX "Перехідні положення"](#) цього Кодексу.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, [зміни](#), внесені до статті 142 Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, застосовуються з 01.08.2011 р.)

Стаття 143. Особливості віднесення до складу витрат сум внесків на соціальні заходи

143.1. До складу витрат платника податку відносяться суми [єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування](#), у розмірах і порядку, встановлених [законом](#).

143.2. Якщо наймана особа доручає роботодавцю здійснювати внески на довгострокове страхування життя або будь-який вид [недержавного пенсійного забезпечення](#) або на пенсійний вклад чи рахунки учасників [фондів банківського управління](#) за рахунок витрат на оплату праці такої найманої особи, включених до складу витрат платника податку відповідно до [пункту 142.1 статті 142 цього Кодексу](#), такий роботодавець не включає суму зазначених внесків до складу своїх витрат.

Стаття 144. Об'єкти амортизації

Науково-практичний коментар

144.1. [Амортизації](#) підлягають:

витрати на придбання [основних засобів](#), [нематеріальних активів](#) та довгострокових біологічних активів для використання в господарській діяльності;

витрати на самостійне виготовлення (створення) основних засобів, нематеріальних активів, вирощування довгострокових біологічних активів для використання в [господарській діяльності](#), в тому числі витрати на оплату [заробітної плати](#) працівникам, які були зайняті на виготовленні (створенні) основних засобів та нематеріальних активів;

витрати на проведення ремонту, реконструкції, модернізації та інших видів поліпшення основних засобів, що перевищують 10 відсотків сукупної балансової вартості всіх груп основних засобів, що підлягають амортизації, на початок звітного року;

витрати на капітальне поліпшення землі, не пов'язане з будівництвом, а саме іригацію, осушення та інше подібне капітальне поліпшення землі;

капітальні інвестиції, отримані платником податку з бюджету, у вигляді цільового фінансування на придбання (створення) об'єкта інвестування (основного засобу, нематеріального активу) за умови визнання доходів пропорційно сумі нарахованої амортизації по такому об'єкту відповідно до положень [підпункту 137.2.1 пункту 137.2 статті 137 цього Кодексу](#);

сума переоцінки вартості основних засобів, проведеної відповідно до [статті 146 цього Кодексу](#);

вартість безоплатно отриманих об'єктів енергопостачання, газо- і теплозабезпечення, водопостачання, каналізаційних мереж, побудованих споживачами на вимогу спеціалізованих експлуатуючих підприємств згідно з технічними умовами на приєднання до вказаних мереж або об'єктів,

вартість основних засобів, безоплатно отриманих або виготовлених чи споруджених за рахунок коштів бюджету або кредитів, залучених Кабінетом Міністрів України чи під гарантії Кабінету Міністрів України, у разі виконання зобов'язань за гарантією Кабінетом Міністрів України,

вартість безоплатно отриманих для експлуатації підприємствами залізничного транспорту загального користування основних засобів транспортної інфраструктури, що перебували на балансі інших підприємств;

вартість основних засобів, визначена на рівні звичайної ціни, отриманих в концесію відповідно до [Закону України "Про особливості передачі в оренду чи концесію об'єктів централізованого водо-, теплопостачання і водовідведення, що перебувають у комунальній власності"](#).

144.2. Не підлягають [амортизації](#) та повністю відносяться до складу витрат за звітний період витрати платника податку на:

утримання [основних засобів](#), що знаходяться на [консервації](#);

ліквідацію основних засобів;

придбання (виготовлення) сценічно-постановочних предметів вартістю до 5 тисяч гривень театральньо-видовищними підприємствами - платниками податку;

витрати на виробництво [національного фільму](#) та придбання майнових прав інтелектуальної власності на національний фільм.

144.3. Не підлягають [амортизації](#) та проводяться за рахунок відповідних джерел фінансування:

витрати бюджетів на будівництво та утримання споруд благоустрою та [житлових будинків](#), придбання і збереження [бібліотечних](#) і архівних фондів;

витрати бюджетів на будівництво та утримання [автомобільних доріг загального користування](#);

витрати на придбання та збереження [Національного архівного фонду](#) України, а також бібліотечного фонду, що формується та утримується за рахунок бюджетів;

вартість [гудвілу](#);

витрати на придбання/самостійне виготовлення та ремонт, а також на реконструкцію, модернізацію або інші поліпшення невикористаних основних засобів.

Термін "невиробничі основні засоби" означає [необоротні матеріальні активи](#), які не використовуються в господарській діяльності платника податку.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, [зміни](#), внесені до статті 144 Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, застосовуються з 01.08.2011 р., від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 145. Класифікація груп основних засобів та інших необоротних активів. Методи нарахування амортизації

Науково-практичний коментар

145.1. Класифікація груп [основних засобів](#) та інших [необоротних активів](#) і мінімально допустимих строків їх [амортизації](#).

Групи	Мінімально допустимі строки корисного використання, років
група 1 - земельні ділянки	-
група 2 - капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15
група 3 - будівлі,	20
споруди,	15
передавальні пристрої	10
група 4 - машини та обладнання	5
з них:	
електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, пов'язані з ними комп'ютерні програми (крім програм, витрати на придбання яких визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони (в тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких	2

перевищує 2500 гривень	
група 5 - транспортні засоби	5
група 6 - інструменти, прилади, інвентар (меблі)	4
група 7 - тварини	6
група 8 - багаторічні насадження	10
група 9 - інші основні засоби	12
група 10 - бібліотечні фонди	-
група 11 - малоцінні необоротні матеріальні активи	-
група 12 - тимчасові (нетитульні) споруди	5
група 13 - природні ресурси	-
група 14 - інвентарна тара	6
група 15 - предмети прокату	5
група 16 - довгострокові біологічні активи	7

145.1.1. Нарахування **амортизації** нематеріальних активів здійснюється із застосуванням методів, визначених у **підпункті 145.1.5 пункту 145.1 статті 145 цього Кодексу**, протягом таких строків:

Групи	Строк дії права користування
група 1 - права користування природними ресурсами (право користування надрами , іншими ресурсами природного середовища, геологічною та іншою інформацією про природне середовище);	відповідно до правовстановлюючого документа
група 2 - права користування майном (право користування земельною ділянкою , крім права постійного користування земельною ділянкою , відповідно до закону, право користування будівлею, право на оренду приміщень тощо);	відповідно до правовстановлюючого документа
група 3 - права на комерційні позначення (права на торговельні марки (знаки для товарів і послуг) , комерційні (фірмові) найменування тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті ;	відповідно до правовстановлюючого документа
група 4 - права на об'єкти промислової власності (право на винаходи, корисні моделі, промислові зразки , сорти рослин, породи тварин, компонування (топографії) інтегральних мікросхем, комерційні таємниці , в тому числі ноу-хау, захист від недобросовісної конкуренції тощо) крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті ;	відповідно до правовстановлюючого документа, але не менш як 5 років
група 5 - авторське право та суміжні з ним права (право на літературні, художні, музичні твори, комп'ютерні програми, програми для електронно-обчислювальних машин, компіляції даних (бази даних), фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення тощо) крім тих, витрати на придбання яких	відповідно до правовстановлюючого документа, але не менш як 2 роки

визнаються роялті;	
група 6 - інші нематеріальні активи (право на ведення діяльності, використання економічних та інших привілеїв тощо)	відповідно до правовстановлюючого документа

Облік вартості, яка амортизується, **нематеріальних активів** ведеться за кожним з об'єктів, що входить до складу окремої групи.

Якщо відповідно до правовстановлюючого документа строк дії права користування нематеріального активу не встановлено, такий строк становить 10 років безперервної експлуатації.

145.1.2. Нарахування **амортизації** здійснюється протягом строку корисного використання (експлуатації) об'єкта, який встановлюється наказом по підприємству при визнанні цього об'єкта **активом** (при зарахуванні на баланс), але не менше ніж визначено в **пункті 145.1** і призупиняється на період його виводу з експлуатації (для реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання, **консервації** та інших причин) на підставі документів, які свідчать про виведення таких **основних засобів** з експлуатації).

145.1.3. При визначенні строку корисного використання (експлуатації) слід урахувати:

очікуване використання об'єкта підприємством з урахуванням його потужності або продуктивності;

фізичний та моральний знос, що передбачається;

правові або інші обмеження щодо строків використання об'єкта та інші фактори.

145.1.4. Строк корисного використання (експлуатації) об'єкта **основних засобів** переглядається в разі зміни очікуваних економічних вигод від його використання, але він не може бути меншим, ніж визначено в **пункті 145.1 цієї статті**.

Амортизація об'єкта основних засобів нараховується, виходячи з нового строку корисного використання, починаючи з місяця, наступного за місяцем зміни строку корисного використання (крім виробничого методу нарахування амортизації).

Амортизація основних засобів провадиться до досягнення залишкової вартості об'єктом його ліквідаційної вартості.

145.1.5. **Амортизація** основних засобів нараховується із застосуванням таких методів:

1) прямолінійного, за яким річна сума амортизації визначається діленням вартості, яка амортизується, на строк корисного використання об'єкта **основних засобів**;

2) зменшення залишкової вартості, за яким річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації. Річна норма амортизації (у відсотках) обчислюється як різниця між одиницею та результатом кореня ступеня кількості років корисного використання об'єкта з результату від ділення ліквідаційної вартості об'єкта на його первісну вартість;

3) прискореного зменшення залишкової вартості, за яким річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації, яка обчислюється відповідно до строку корисного використання об'єкта і подвоюється.

Метод прискореного зменшення залишкової вартості застосовується лише при нарахуванні амортизації до об'єктів основних засобів, що входять до груп 4 (машини та обладнання) та 5 (транспортні засоби);

4) кумулятивного, за яким річна сума амортизації визначається як добуток вартості, яка амортизується, та кумулятивного коефіцієнта. Кумулятивний коефіцієнт розраховується діленням кількості років, що залишаються до кінця строку корисного використання об'єкта **основних засобів**, на суму числа років його корисного використання;

5) виробничого, за яким місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) та виробничої ставки амортизації. Виробнича ставка амортизації обчислюється діленням вартості, яка амортизується, на загальний обсяг продукції (робіт, послуг), який підприємство очікує виробити (виконати) з використанням об'єкта основних засобів.

145.1.6. **Амортизація** об'єктів груп 9, 12, 14, 15, визначених у **пункті 145.1** цієї статті, нараховується за методами, що наведені в підпунктах 1 і 5 **підпункту 145.1.5** цієї статті. Амортизація малоцінних **необоротних матеріальних активів** і **бібліотечних фондів** може нараховуватися за рішенням платника податків у першому місяці використання об'єкта в розмірі 50 відсотків його вартості, яка амортизується, та решта 50 відсотків вартості, яка амортизується, у місяці їх вилучення з **активів** (списання з балансу) внаслідок невідповідності критеріям визнання активом або в першому місяці використання об'єкта в розмірі 100 відсотків його вартості.

145.1.7. На **основні засоби** груп 1 та 13 **амортизація** не нараховується.

145.1.8. Суми амортизаційних відрахувань не підлягають вилученню до бюджету, а також не можуть бути базою для нарахування будь-яких податків та зборів.

145.1.9. Нарухування **амортизації** в цілях оподаткування здійснюється підприємством за методом, визначеним наказом про облікову політику з метою складання **фінансової звітності**, та може переглядатися в разі зміни очікуваного способу отримання економічних вигод від його використання.

Нарухування амортизації за новим методом починається з місяця, наступного за місяцем прийняття рішення про зміну методу амортизації.

(Із доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
зміни, внесені до статті 145 Законом України
від 07.07.2011 р. N 3609-VI, застосовуються з 01.08.2011 р.)

Стаття 146. Визначення вартості об'єктів амортизації

Науково-практичний коментар

146.1. Облік вартості, яка амортизується, ведеться за кожним об'єктом, що входить до складу окремої **групи основних засобів**, у тому числі вартість ремонту та поліпшення об'єктів основних засобів, отриманих безоплатно або наданих в **оперативний лізинг (оренду)** або

отриманих в концесію чи створених (збудованих) концесіонером відповідно до [Закону України "Про особливості передачі в оренду чи концесію об'єктів централізованого водо-, тепlopостачання і водовідведення, що перебувають у комунальній власності"](#), як окремий об'єкт амортизації.

146.2. Амортизація об'єкта основних засобів нараховується протягом строку корисного використання (експлуатації) об'єкта, встановленого платником податку, але не менше мінімально допустимого строку, встановленого [пунктом 145.1 статті 145 цього Кодексу](#), помісячно, починаючи з місяця, що настає за місяцем введення об'єкта основних засобів в експлуатацію і зупиняється на період його реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання, [консервації](#) та інших видів поліпшення та консервації.

146.3. Амортизаційні відрахування розрахункового кварталу за кожним об'єктом [основних засобів](#) визначаються як сума амортизаційних відрахувань за три місяці розрахункового кварталу, обчислених із застосуванням обраного платником податку [методу](#) нарахування [амортизації](#) відповідно до кожної [групи основних засобів](#).

146.4. Придбані (самостійно виготовлені) [основні засоби](#) зараховуються на баланс платника податку за первісною вартістю.

146.5. Первісна вартість об'єкта основних засобів складається з таких витрат:

суми, що сплачуються постачальникам [активів](#) та підрядникам за виконання [будівельно-монтажних робіт](#) (без непрямих податків);

реєстраційні збори, [державне мито](#) та аналогічні платежі, що здійснюються у зв'язку з придбанням/отриманням прав на об'єкт [основних засобів](#);

суми ввізного мита;

суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються платнику);

витрати на страхування ризиків доставки основних засобів;

витрати на транспортування, встановлення, монтаж, налагодження основних засобів;

фінансові витрати, включення яких до собівартості кваліфікаційних активів передбачено положеннями (стандартами) [бухгалтерського обліку](#);

інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, в якому вони придатні для використання із запланованою метою.

146.6. У разі здійснення витрат на самостійне виготовлення [основних засобів](#) платником податку для власних виробничих потреб вартість об'єкта основних засобів, яка амортизується, збільшується на суму всіх виробничих витрат, здійснених платником податку, що пов'язані з їх виготовленням та введенням в експлуатацію, а також витрат на виготовлення таких основних засобів, без урахування сплаченого податку на додану вартість, у разі якщо платник податку зареєстрований платником податку на додану вартість, незалежно від джерел фінансування.

146.7. Первісна вартість об'єктів основних засобів, зобов'язання по розрахунках за якими визначені загальною сумою за кілька об'єктів, обчислюється розподілом цієї суми пропорційно [звичайній ціні](#) окремого об'єкта основних засобів.

146.8. Первісною вартістю основних засобів, що включені до статутного капіталу підприємства, визнається їх вартість, погоджена засновниками (учасниками) підприємства, але не вище звичайної ціни.

146.9. Первісна вартість об'єкта **основних засобів**, отриманого в обмін на подібний об'єкт, дорівнює вартості переданого об'єкта основних засобів, яка амортизується, за вирахуванням сум накопиченої **амортизації**, але не вище звичайної ціни об'єкта основних засобів, отриманого в обмін.

146.10. Первісна вартість об'єкта основних засобів, отриманого в обмін (або частковий обмін) на неподібний об'єкт, дорівнює вартості переданого об'єкта основних засобів, яка амортизується, за вирахуванням сум накопиченої **амортизації**, збільшеній/зменшеній на суму коштів чи їх еквівалента, що була передана/отримана під час обміну, але не вище **звичайної ціни** об'єкта основних засобів, отриманого в обмін.

146.11. Первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних із ремонтом та поліпшенням об'єктів основних засобів (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція), що приводить до зростання майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єктів у сумі, що перевищує 10 відсотків сукупної балансової вартості всіх **груп основних засобів**, що підлягають **амортизації**, на початок звітного податкового року з віднесенням суми поліпшення на об'єкт основного засобу, щодо якого здійснюється ремонт та поліпшення.

146.12. Сума витрат, що пов'язана з ремонтом та поліпшенням об'єктів **основних засобів**, у тому числі орендованих або отриманих у **концесію** чи створених (збудованих) концесіонером у розмірі, що не перевищує 10 відсотків сукупної балансової вартості всіх груп основних засобів на початок звітного року, відноситься платником податку до складу витрат.

146.13. Сума перевищення доходів від продажу або іншого відчуження над балансовою вартістю окремих об'єктів **основних засобів** та **нематеріальних активів** включається до доходів платника податку, а сума перевищення балансової вартості над доходами від такого продажу або іншого відчуження включається до витрат платника податку.

Сума перевищення доходів від продажу або іншого відчуження над первісною вартістю придбання невиробничих основних засобів та витрат на ремонт, що здійснюються для підтримання об'єкта в робочому стані, включається до доходів платника податку, а сума перевищення первісної вартості над доходами від такого продажу або іншого відчуження включається до витрат платника податку.

Сума перевищення доходів від продажу або іншого відчуження безоплатно отриманих основних засобів або нематеріальних активів над вартістю таких основних засобів або нематеріальних активів, що була включена до складу доходів у зв'язку з отриманням, включається до доходів платника податку, а сума перевищення вартості, що була включена до складу доходів у зв'язку з безоплатним отриманням над доходами від такого продажу або іншого відчуження включається до витрат платника податку.

146.14. Дохід від продажу або іншого відчуження об'єкта **основних засобів** та нематеріальних активів для цілей застосування цієї статті визначається згідно з **договором** про продаж або інше відчуження об'єкта основних засобів та нематеріальних активів, але не нижче звичайної ціни такого об'єкта (**активу**).

146.15. Нарахування амортизації окремого об'єкта припиняється, починаючи з місяця, наступного за місяцем виведення з експлуатації такого об'єкта **основних засобів** або передачі

його до складу невиробничих **необоротних** матеріальних активів за рішенням платника податку або суду.

У цьому ж порядку відбувається виведення основних засобів з експлуатації внаслідок їх відчуження за рішенням суду.

У разі зворотного введення такого об'єкта в експлуатацію або передачі до складу виробничих основних засобів, для цілей амортизації приймається вартість, яка амортизується на момент його виведення з експлуатації (складу виробничих засобів) та збільшується на суму витрат, пов'язаних з ремонтом, модернізацією, модифікацією, добудовою, дообладнанням, реконструкцією тощо. При цьому нарахування амортизації по такому об'єкту розпочинається у місяці, наступному за місяцем зворотнього введення об'єкта в експлуатацію або передачі до складу виробничих засобів.

146.16. У разі ліквідації **основних засобів** за рішенням платника податку або в разі якщо з незалежних від платника податку обставин основні засоби (їх частина) зруйновані, викрадені чи підлягають ліквідації, або платник податку змушений відмовитися від використання таких основних засобів внаслідок загрози чи неминучості їх заміни, руйнування або ліквідації, платник податку у звітному періоді, в якому виникають такі обставини, збільшує витрати на суму вартості, яка амортизується, за вирахуванням сум накопиченої **амортизації** окремого об'єкта основних засобів.

146.17. Для цілей цього розділу:

146.17.1. до продажу або іншого відчуження **основних засобів** та **нематеріальних активів** прирівнюються:

операції із внесення таких основних засобів та нематеріальних активів до статутного фонду іншої особи;

передача основних засобів у **фінансовий лізинг** (оренду);

146.17.2. до придбання прирівнюються операції з отримання основних засобів та нематеріальних активів у разі:

внесення основних засобів та нематеріальних активів до статутного фонду (капіталу) платника податку;

отримання основних засобів у фінансовий лізинг (оренду) з подальшим їх включенням до відповідних **груп**, якщо придбані таким чином основні засоби відповідають вимогам, визначеним у **розділі I цього Кодексу**;

отримання в оренду основних засобів та нематеріальних активів у складі цілісного майнового комплексу відповідно до **Закону України "Про оренду державного та комунального майна"** від державних органів приватизації або органів місцевого самоврядування;

отримання в господарське відання основних засобів, що не підлягають приватизації, за рішеннями центральних органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування, прийнятих у межах їх повноважень, у разі зарахування на баланс;

прийняття на баланс залізниць або підприємств **залізничного транспорту** загального користування основних засобів інфраструктури залізничного транспорту, переданих для

експлуатації з балансу **юридичних осіб** за їх рішенням, а також рухомого складу за рішенням Укрзалізниці.

146.18. Виведення з експлуатації будь-якого об'єкта **основних засобів** здійснюється за результатами ліквідації, продажу, **консервації** на підставі наказу керівника підприємства, а в разі їх примусового відчуження чи **конфіскації** - згідно із законом.

146.19. У разі якщо договір оперативної оренди (**лізингу**) чи **концесії** зобов'язує або дозволяє орендарю чи концесіонеру здійснювати ремонти та/або поліпшення об'єкта оперативної оренди (лізингу) чи концесії, частина вартості таких ремонтів та/або поліпшень у сумі, що перевищує віднесена на витрати згідно з абзацом другим **пункту 146.11** та **пункту 146.12 цієї статті**, амортизується орендарем чи концесіонером як окремий об'єкт в порядку, встановленому для **групи основних засобів**, до якої відноситься об'єкт оперативної оренди (лізингу) чи концесії, що ремонтується та/або поліпшується.

При цьому орендарем не враховується балансова вартість об'єктів оперативної оренди/лізингу, за якою вони обліковуються на балансі орендодавця.

146.20. У разі повернення орендарем об'єкта оперативного лізингу/оренди орендодавцю внаслідок закінчення дії лізингового/орендного договору, а також у разі знищення, викрадення або зруйнування об'єкта оперативного лізингу/оренди такий орендар користується правилами, визначеними **пунктом 146.16 цієї статті** для заміни **основних засобів**. При цьому орендодавець не змінює вартість основних засобів, яка амортизується, або витрати на суму витрат, здійснених орендарем для поліпшення такого об'єкта.

146.21. Платники податку всіх форм власності мають право проводити переоцінку об'єктів **основних засобів**, застосовуючи щорічну індексацію вартості основних засобів, що амортизується, та суми накопиченої **амортизації** на коефіцієнт індексації, який визначається за формулою:

$$K_i = [I_{(a-1)} - 10] : 100,$$

де $I_{(a-1)}$ - індекс інфляції року, за результатами якого проводиться індексація. Якщо значення K_i не перевищує одиниці, індексація не проводиться.

Збільшення вартості об'єктів основних засобів, що амортизується, здійснюється станом на кінець року (дату балансу) за результатами якого проводиться переоцінка та використовується для розрахунку амортизації з першого дня наступного року.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, **зміни**, внесені до статті 146 Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, застосовуються з 01.08.2011 р., від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 147. Облік операцій із землею та її капітальним поліпшенням

Експертний

коментар

Науково-практичний коментар

147.1. Платник податку веде окремий облік операцій з продажу або купівлі землі як окремого об'єкта власності. Витрати, пов'язані з таким придбанням, не підлягають включенню до витрат за звітний **податковий період** та не підлягають **амортизації**.

Якщо в майбутньому такий окремий об'єкт власності продається, платник податку включає до складу доходів позитивну різницю між сумою доходу, отриманого внаслідок такого продажу, та сумою витрат, пов'язаних із купівлею такого окремого об'єкта власності, які збільшені на коефіцієнт індексації, визначений у [пункті 146.21 статті 146 цього Кодексу](#).

У разі якщо витрати (з урахуванням зазначеної переоцінки), понесені у зв'язку з придбанням такого об'єкта власності, перевищують доходи, отримані внаслідок його продажу, збиток від такої операції не повинен впливати на об'єкт оподаткування та покривається за рахунок власних джерел платника податку.

147.2. У разі продажу землі, отриманої у власність у процесі [приватизації](#), платник податку включає до складу доходів позитивну різницю між сумою доходу, отриманого внаслідок такого продажу, та сумою оціночної вартості такої землі, визначеної згідно з установленою методикою вартісної оцінки земель з урахуванням коефіцієнтів її функціонального використання на момент такого продажу.

У разі якщо витрати перевищують доходи, отримані внаслідок його продажу, збиток від такої операції не повинен впливати на об'єкт оподаткування та покривається за рахунок власних джерел платника податку.

147.3. У разі якщо об'єкт [нерухомого майна](#) (нерухомість) придбається платником податку разом із землею, яка знаходиться під таким об'єктом чи є передумовою для забезпечення функціонального використання такого об'єкта нерухомості відповідно до норм, визначених законодавством, [амортизації](#) підлягає вартість такого об'єкта нерухомого майна. Вартість зазначеного об'єкта нерухомості визначається в сумі, що не перевищує [звичайну ціну](#), без урахування вартості землі.

147.4. Якщо земля як окремий об'єкт власності продається або відчужується іншим чином, то балансова вартість окремого об'єкта [основних засобів групи 2](#), в якому відображалася вартість капітального поліпшення якості такої землі, включається до витрат такого платника податку за підсумками [податкового періоду](#), на який припадає такий продаж.

147.5. Для цілей цього пункту дохід, отриманий внаслідок продажу або іншого відчуження землі, визнається згідно з [договором купівлі-продажу](#) або іншого відчуження, але не нижче звичайної ціни такої землі.

Стаття 148. Амортизація витрат, пов'язаних з видобутком корисних копалин

148.1. Будь-які витрати на розвідку/дорозвідку, облаштування та розробку будь-яких запасів (родовищ) [корисних копалин](#) (за винятком витрат, передбачених у підпункті "з" [підпункту 138.8.5 пункту 138.8 статті 138 цього Кодексу](#)) включаються до окремого об'єкта [необоротних активів](#) з видобутку корисних копалин платника податку, на балансі якого перебувають такі запаси (родовища), та підлягають [амортизації](#).

148.2. До витрат, що включаються до окремого об'єкта [необоротних активів](#) з видобутку [корисних копалин](#) платника податку, відносяться:

витрати на придбання геологічної інформації, що є в розпорядженні інших юридичних осіб;

витрати на попередню розвідку родовищ (запасів) корисних копалин, проведену за рахунок власних коштів підприємств, що включає проектні роботи, пошуково-розвідувальні, бурові та гірничі роботи, геофізичні, геохімічні та інші дослідження в межах визначеної ділянки (території);

витрати на детальну розвідку родовищ (запасів), проведену за рахунок власних коштів підприємств, що включає проектування, облаштування родовищ (з будівництвом селища тощо), бурові та гірничо-прохідницькі роботи, геофізичні та інші дослідження, комплекс випробувальних робіт, технологічні дослідження тощо;

витрати, пов'язані з [державною експертизою та оцінкою запасів корисних копалин](#);

витрати на розроблення техніко-економічних обґрунтувань, бізнес-планів, угод (контрактів), [концесійних договорів](#) на користування [надрами](#) тощо;

витрати на проектування розробки родовищ (запасів) корисних копалин;

витрати на дорозвідку родовищ (запасів) корисних копалин, що здійснюється підприємством після завершення детальної розвідки паралельно з експлуатаційними роботами в межах [гірничого відводу](#) і які супроводжуються нарощуванням запасів корисних копалин чи переведенням запасів у більш високі категорії розвіданості (включаючи виконання бурових, гірничо-прохідницьких робіт тощо).

До складу зазначеної групи не включаються такі витрати, пов'язані з розвідкою/дорозвідкою та облаштуванням будь-яких запасів (родовищ) корисних копалин:

будь-які витрати на придбання ліцензій та інших спеціальних дозволів, виданих державними органами з ведення [господарської діяльності](#) (в тому числі витрати на реєстрацію, оформлення [гірничого відводу](#) тощо);

витрати на геологорозвідувальні роботи, виконані та профінансовані (як у минулому, так і поточному періоді) за рахунок державного бюджету;

витрати на розвідку/дорозвідку запасів (родовищ) [корисних копалин](#), що виконувалась за рахунок підприємства і не привела до відкриття та нарощування додаткових обсягів балансових запасів чи до підвищення ступеня їх розвіданості (категорійності), у тому числі якщо відповідні роботи були припинені з огляду на їх економічну недоцільність;

витрати видобувних підприємств на експлуатаційну розвідку з метою уточнення контурів покладів корисних копалин, їх якості та гірничо-технічних умов розробки (без нарощування запасів корисних копалин і зміни їх категорійності за ступенем промислової розвіданості);

витрати на утримання основних засобів (у тому числі геологорозвідувальних підрозділів, організацій), що перебувають в стані [консервації](#).

148.3. Облік балансової вартості витрат, пов'язаних з видобутком [корисних копалин](#), ведеться за кожним окремим родовищем (кар'єром, шахтою, свердловиною). Порядок такого обліку встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у торфодобувному та нафтогазовому комплексах, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

148.4. Сума амортизаційних відрахувань за звітний період об'єкта [необоротних активів](#) з видобутку [корисних копалин](#) (за винятком свердловин, що використовуються для розробки нафтових та газових родовищ), розраховується за формулою:

$$C(a) = B(a) \times O(a) : O(z),$$

де $C(a)$ - сума амортизаційних відрахувань за звітний період;

Б(а) - балансова вартість об'єкта необоротних активів з видобутку корисних копалин на початок звітного періоду, яка дорівнює балансовій вартості об'єкта необоротних активів з видобутку корисних копалин на початок періоду, що передує звітному, збільшеній на суму витрат на розвідку/дорозвідку та облаштування запасів (родовищ) корисних копалин, понесених протягом попереднього періоду;

О(а) - обсяг (у натуральних величинах) корисних копалин, фактично видобутих протягом звітного періоду;

О(з) - загальний розрахунковий обсяг (у натуральних величинах) видобутку корисних копалин на відповідному родовищі, який визначається за [методикою](#), що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Платники податку всіх форм власності мають право застосовувати щорічну переоцінку балансової вартості об'єкта необоротних активів з видобутку корисних копалин на коефіцієнт індексації, який нараховується за формулою:

$$K_i = [I_{(a-1)} - 10] : 100,$$

де $I_{(a-1)}$ - індекс інфляції, за результатами якої проводиться індексація.

Якщо значення K_i не перевищує одиниці, індексація не проводиться.

148.5. Норми [амортизації](#) для свердловин, що використовуються для розробки нафтових та газових родовищ, встановлюються у відсотках до їх первісної вартості в такому розмірі (в розрахунку на рік):

1-й рік експлуатації - 10 відсотків;

2-й рік експлуатації - 18 відсотків;

3-й рік експлуатації - 14 відсотків;

4-й рік експлуатації - 12 відсотків;

5-й рік експлуатації - 9 відсотків;

6-й рік експлуатації - 7 відсотків;

7-й рік експлуатації - 7 відсотків;

8-й рік експлуатації - 7 відсотків;

9-й рік експлуатації - 7 відсотків;

10-й рік експлуатації - 6 відсотків;

11-й рік експлуатації - 3 відсотки.

Платники податку мають право протягом звітного податкового року включити до витрат будь-які витрати, пов'язані з проведенням реконструкції, модернізації та іншим поліпшенням свердловин, що використовуються для розробки нафтових та газових родовищ, у сумі, що не перевищує 10 відсотків первісної вартості окремої свердловини.

Витрати, що перевищують зазначену суму, включаються до складу відповідної [групи основних засобів](#) як окремий об'єкт свердловини, що амортизується за нормами визначеними цим пунктом.

148.6. У разі якщо діяльність, пов'язана з розвідкою/дорозвідкою запасів (родовищ) [корисних копалин](#), не привела до їх відкриття або платником податку було прийнято рішення щодо недоцільності проведення подальшої розвідки чи розробки таких запасів (родовищ) у зв'язку з їх економічною недоцільністю, дозволяється віднести витрати з такої розвідки/дорозвідки чи розробки до складу витрат виробництва звітного [податкового періоду](#) такого платника податку за виключенням витрат, що були раніше віднесені до складу витрат відповідно до [підпункту 138.8.5 пункту 138.8](#) та [пункту 138.10 статті 138 цього Кодексу](#). При цьому балансова вартість такої групи витрат, пов'язана з видобутком корисних копалин, прирівнюється до нуля.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, [зміни](#), внесені до статті 148 Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, застосовуються з 01.08.2011 р., від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 149. Податкова база

[Науково-практичний коментар](#)

149.1. Податковою базою для цілей цього розділу визнається грошове вираження прибутку як об'єкта оподаткування, визначеного згідно із [статтею 134 цього Кодексу](#), з урахуванням положень [статей 135 - 137](#) та [138 - 143 цього Кодексу](#).

Стаття 150. Порядок урахування від'ємного значення об'єкта оподаткування в результатах наступних податкових періодів

[Експертний](#)

[коментар](#)

[Науково-практичний коментар](#)

150.1. Якщо результатом розрахунку об'єкта оподаткування платника податку з числа [резидентів](#) за підсумками податкового року є від'ємне значення, то сума такого від'ємного значення підлягає включенню до витрат першого календарного кварталу наступного податкового року. Розрахунок об'єкта оподаткування за наслідками півріччя, трьох кварталів та року здійснюється з урахуванням зазначеного від'ємного значення попереднього року у складі витрат таких [податкових періодів](#) наростаючим підсумком до повного погашення такого від'ємного значення.

Від'ємне значення як результат розрахунку об'єкта оподаткування, отриманий від ведення [діяльності, яка підлягає патентуванню](#), не враховується для цілей абзацу першого цього пункту та відшкодовується за рахунок доходів, отриманих у майбутніх податкових періодах від такої діяльності.

150.2. Контролюючий орган не може відмовити у прийнятті [податкової декларації](#), яка містить від'ємне значення як результат розрахунку об'єкта оподаткування, з причин наявності такого від'ємного значення.

150.3. У разі якщо від'ємне значення як результат розрахунку об'єкта оподаткування декларується платником податку протягом чотирьох послідовних податкових періодів, контролюючий орган має право провести [позапланову перевірку](#) правильності визначення

об'єкта оподаткування. В інших випадках наявність значення такого від'ємного значення не є достатньою підставою для проведення такої позапланової перевірки.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
зміни, внесені до статті 150 Законом України
від 07.07.2011 р. N 3609-VI, застосовуються з 01.08.2011 р.)

Стаття 151. Ставки податку

Науково-практичний коментар

151.1. Основна ставка податку становить 16 відсотків.

Положення зазначеного пункту застосовуються з урахуванням [пункту 10 підрозділу 4 розділу XX "Перехідні положення"](#) цього Кодексу.

151.2. При здійсненні страхової діяльності юридичних осіб - резидентів ставки податку встановлюються у таких розмірах:

151.2.1. 3 відсотки - при отриманні доходу внаслідок виконання договорів з інших видів страхової діяльності, визначеного пунктом 156.1 статті 156 цього Кодексу.

151.2.2. 0 відсотків - при отриманні доходу внаслідок виконання договорів з довгострокового страхування життя та пенсійного страхування у межах недержавного пенсійного забезпечення у разі виконання вимог до таких договорів, визначених підпунктами 14.1.52 та 14.1.116 пункту 14.1 статті 14 цього Кодексу.

151.3. За ставками 0, 4, 6, 12, 15 і 20 відсотків доходів [нерезидентів](#) та прирівняних до них осіб із джерелом їх походження з України у випадках, встановлених [статтею 160 цього Кодексу](#).

151.4. За ставкою 10 відсотків від об'єкта оподаткування, визначеного відповідно до пунктів 153.8 та 153.9 статті 153 цього Кодексу за операціями з цінними паперами та деривативами.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
зміни, внесені до статті 151 Законом України
від 07.07.2011 р. N 3609-VI, застосовуються з 01.08.2011 р.,
від 02.10.2012 р. N 5412-VI,
від 06.12.2012 р. N 5519-VI)

Стаття 152. Порядок обчислення податку

Експертний

коментар

Науково-практичний коментар

152.1. Податок нараховується платником самостійно за ставкою, визначеною [пунктом 151.1 статті 151 цього Кодексу](#), від податкової бази, визначеної згідно зі [статтею 149 цього Кодексу](#). Податок, отриманий від [діяльності, яка підлягає патентуванню](#) відповідно до [розділу XII цього Кодексу](#), підлягає сплаті до бюджету в сумі, яка визначена відповідно до цього розділу, і зменшена на вартість придбаних [торгових патентів](#) на право провадження такого виду діяльності.

152.2. Платник податку, який проводить діяльність, що підлягає патентуванню відповідно до розділу XII цього Кодексу, зобов'язаний окремо визначати податок від кожного виду такої діяльності та окремо визначати податок від іншої діяльності. З цією метою ведеться окремий облік доходів, отриманих від діяльності, що підлягає патентуванню, та витрат, пов'язаних з веденням діяльності з урахуванням від'ємного значення як результату розрахунку об'єкта оподаткування.

152.3. Доходи і витрати нараховуються з моменту їх виникнення згідно з правилами, встановленими цим розділом, незалежно від дати надходження або сплати коштів, якщо інше не встановлено цим розділом.

Абзац другий виключено.

Абзац третій виключено.

152.4. Порядок нарахування податку в разі наявності відокремлених підрозділів у складі платника податку - юридичної особи.

Платник податку, який має у своєму складі відокремлені підрозділи, розташовані на території іншої, ніж такий платник податку, територіальної громади може прийняти рішення щодо сплати консолідованого податку та сплачувати податок за місцезнаходженням таких відокремлених підрозділів, а також за своїм місцезнаходженням, визначений згідно з нормами цього розділу та зменшений на суму податку, сплаченого за місцезнаходженням відокремлених підрозділів.

Сума податку на прибуток відокремлених підрозділів за відповідний звітний (податковий) період визначається розрахунково виходячи із загальної суми податку, нарахованого платником податку, розподіленого пропорційно питомій вазі суми витрат відокремлених підрозділів такого платника податку в загальній сумі витрат цього платника податку.

Вибір порядку сплати податку на прибуток, визначеного цим підпунктом, здійснюється платником податку самостійно до 1 липня року, що передує звітному, про що повідомляються контролюючі органи за місцезнаходженням такого платника податку та його філій (відокремлених підрозділів).

Зміна порядку сплати податку протягом звітного року не дозволяється. При цьому відокремлені підрозділи подають контролюючому органу за своїм місцезнаходженням розрахунок податкових зобов'язань щодо сплати консолідованого податку, форма якого встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, виходячи з положень цього пункту. Рішення про сплату консолідованого податку поширюється також на відокремлені підрозділи, створені таким платником податку протягом будь-якого часу після такого повідомлення.

У разі якщо станом на 1 січня звітного року платник податку не мав відокремлених підрозділів, але створив відокремлений підрозділ (підрозділи) в будь-який час протягом такого звітного року, такий платник податку має право прийняти рішення щодо сплати консолідованого податку в такому звітному році. Платник податку повідомляє контролюючі органи про прийняття такого рішення протягом 20 днів з моменту його прийняття. У разі прийняття платником податку такого рішення обраний ним порядок сплати податку застосовується до зміни платником податку такого рішення та не потребує щорічного підтвердження.

Абзац сьомий виключено.

Відповідальність за своєчасне та повне внесення сум податку до бюджету за місцезнаходженням відокремлених підрозділів несе платник податку, у складі якого знаходяться такі відокремлені підрозділи.

У разі якщо платник податку, який прийняв рішення про сплату консолідованого податку, сплачує авансовий внесок з податку згідно з [підпунктом 153.3.2 пункту 153.3 статті 153 цього Кодексу](#), такий авансовий внесок сплачується за місцезнаходженням [юридичної особи](#) та її відокремлених підрозділів пропорційно питомій вазі суми витрат відокремлених підрозділів, що враховуються при обчисленні об'єкта оподаткування відповідно до положень цього розділу, в загальній сумі таких витрат цього платника податку, визначених у останній податковій звітності, поданій таким платником податку.

152.5. Податок, що підлягає сплаті до бюджету платниками податку, які провадять страхову діяльність, визначається в порядку, передбаченому [статтею 156 цього Кодексу](#).

152.6. [Неприбуткові організації](#), визначені в [пункті 157.1 статті 157 цього Кодексу](#), сплачують податок від неосновної діяльності з урахуванням [статті 157 цього Кодексу](#).

152.7. [Нерезидент](#) щороку отримує від контролюючого органу підтвердження українською мовою щодо сплати податку.

152.8. Відповідальність за повноту утримання та своєчасність перерахування до бюджету податків, зазначених у [пункті 153.3 статті 153](#), [статті 156](#), [статті 160 цього Кодексу](#), несуть платники податку, які здійснюють відповідні виплати.

152.9. Для цілей цього розділу використовуються такі податкові періоди: календарні квартал, півріччя, три квартали, рік. Базовим податковим (звітним) періодом для цілей цього розділу є календарний квартал або календарний рік у разі сплати щомісячних авансових внесків, у порядку, визначеному [пунктом 57.1 статті 57 цього Кодексу](#);

152.9.1. звітний податковий період починається з першого календарного дня податкового періоду і закінчується останнім календарним днем податкового періоду, крім:

[виробників сільськогосподарської продукції](#), визначених [статтею 155](#) цього розділу, для яких річний податковий період починається з 1 липня поточного звітного року і закінчується 30 червня наступного звітного року;

152.9.2. у разі якщо особа ставиться на [облік](#) контролюючим органом як платник податку в середині податкового періоду, перший звітний податковий період розпочинається з дати, на яку припадає початок такого обліку, і закінчується останнім календарним днем наступного податкового періоду;

152.9.3. якщо платник податку [ліквідується](#) (у тому числі до закінчення першого звітного податкового періоду), останнім податковим періодом вважається період, на який припадає дата такої ліквідації;

152.9.4. для [виробників сільськогосподарської продукції](#), зареєстрованих як платники фіксованого сільськогосподарського податку, не застосовуються норми [підпункту 152.9.1 цього пункту](#) в частині визначення податкового періоду для виробників сільськогосподарської продукції.

152.10. Якщо платник податку приймає рішення про уцінку/дооцінку [активів](#) згідно з правилами [бухгалтерського обліку](#), - така уцінка/дооцінка з метою оподаткування не змінює балансову вартість активів та доходи або витрати такого платника податку, пов'язані з

придбанням зазначених активів. Норми цього пункту не застосовуються до операцій, стосовно яких іншими нормами цього Кодексу передбачено визнання доходів та витрат за даними бухгалтерського обліку.

152.11. Платники податку, дохід (прибуток) яких повністю та/або частково **звільнено від оподаткуванням** цим податком, а також ті, що проводять **діяльність, яка підлягає патентуванню**, ведуть окремий облік доходу (прибутку), який звільняється від оподаткування згідно з нормами цього Кодексу, або доходу, отриманого від діяльності, що підлягає патентуванню. При цьому:

до складу витрат таких платників податку, пов'язаних з отриманням доходу (прибутку), що не звільняється від оподаткування, не включаються витрати, пов'язані з отриманням такого звільненого доходу (прибутку);

сума амортизаційних відрахувань, нарахованих на **основні засоби**, що використовуються для отримання такого звільненого доходу (прибутку), не враховується у витратах, пов'язаних з отриманням доходу (прибутку), що не звільняється від оподаткування.

У разі якщо основні засоби використовуються для отримання звільненого доходу (прибутку) та інших доходів (прибутків), які підлягають оподаткуванню згідно з цим розділом на загальних підставах, витрати платника податку підлягають збільшенню на частку загальної суми нарахованих амортизаційних відрахувань, яка так відноситься до загальної суми нарахованих амортизаційних відрахувань звітного періоду, як сума доходів (прибутків), що підлягають оподаткуванню згідно з цим розділом на загальних підставах, відноситься до загальної суми доходів (прибутків) з урахуванням звільнених. Аналогічно відбувається розподіл витрат, що одночасно пов'язані як з діяльністю, дохід (прибуток) від провадження якої звільняється від оподаткування, так і з іншою діяльністю.

Норми цього пункту для платників податку, визначених **пунктом 154.6 статті 154 цього Кодексу**, застосовуються з урахуванням наступного:

суми коштів, що не перераховані до бюджету при застосуванні ставки податку нуль відсотків, спрямовуються на переоснащення матеріально-технічної бази, на повернення кредитів, використаних на вказані цілі, і сплату **процентів** за ними та/або поповнення власних обігових коштів;

суми коштів, що не перераховані до бюджету при застосуванні ставки податку нуль відсотків, визнаються доходами одночасно з визнанням витрат, здійснених за рахунок цих коштів, у розмірі таких витрат.

У разі якщо суми коштів, що не перераховані до бюджету при застосуванні ставки податку нуль відсотків, використані не за цільовим призначенням, такі кошти зараховуються до бюджету в першому кварталі наступного звітного року.

Положення цього пункту не поширюється на платників податку, визначених **пунктами 154.8 і 154.9 статті 154 цього Кодексу**.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, **зміни**, внесені до статті 152 Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, застосовуються з 01.08.2011 р., від 04.11.2011 р. N 4014-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI,

Стаття 153. Оподаткування операцій особливого виду

[Експертний коментар](#)

[Науково-практичний коментар](#)

153.1. Оподаткування операцій з розрахунками в [іноземній валюті](#).

153.1.1. Доходи, отримані/нараховані платником податку в іноземній валюті у зв'язку з продажем товарів, виконанням робіт, наданням послуг, у частині їхньої вартості, що не була сплачена в попередніх звітних податкових періодах, перераховуються в національну валюту за офіційним курсом національної валюти до іноземної валюти, що діяв на дату визнання таких доходів згідно з цим розділом, а в частині раніше отриманої оплати за курсом, що діяв на дату її отримання.

153.1.2. Витрати, здійснені (нараховані) платником податку в іноземній валюті у зв'язку з придбанням у звітному податковому періоді товарів, робіт, послуг, у встановленому порядку включаються до витрат такого звітного податкового періоду шляхом перерахування в національну валюту тієї частини їх вартості, що не була раніше оплачена, за офіційним курсом національної валюти до іноземної валюти, що діяв на дату здійснення операції з такого придбання, а в частині раніше проведеної оплати - за таким курсом, що діяв на дату здійснення оплати.

153.1.3. Визначення курсових різниць від перерахунку операцій, виражених в іноземній валюті, заборгованості та іноземної валюти здійснюється відповідно до положень (стандартів) [бухгалтерського обліку](#).

При цьому прибуток (позитивне значення курсових різниць) ураховується у складі доходів платника податку, а збиток (від'ємне значення курсових різниць) ураховується у складі витрат платника податку.

153.1.4. У разі здійснення операцій з продажу [іноземної валюти](#) та [банківських металів](#) до складу доходів або витрат платника податку відповідно включається позитивна або від'ємна різниця між доходом від продажу та балансовою вартістю такої валюти, металів.

У разі придбання іноземної валюти до складу відповідно витрат або доходів звітного періоду включається позитивна або від'ємна різниця між курсом іноземної валюти до гривні, за яким придбається іноземна валюта, та курсом, за яким визначається балансова вартість такої валюти.

Також до витрат відносяться витрати на сплату [збору на обов'язкове державне пенсійне страхування](#) з купівлі-продажу безготівкової іноземної валюти за гривню та інших обов'язкових платежів, пов'язаних з придбанням іноземної валюти.

Термін "балансова вартість іноземної валюти" для цілей цього підпункту означає вартість іноземної валюти, визначену за офіційним курсом національної валюти до іноземної валюти, на дату звітного балансу або на дату здійснення операції залежно від того, яка дата настала пізніше.

Абзац п'ятий виключено.

153.1.5. Облік операцій з продажу або купівлі іноземної валюти та банківських металів, які здійснюються за дорученням та за рахунок клієнтів банків, ведеться окремо від обліку операцій з продажу або купівлі іноземної валюти та банківських металів, які здійснюються за рішенням банку за рахунок інших (власних) джерел.

При проведенні операцій з продажу або купівлі іноземної валюти та банківських металів за дорученням та за рахунок клієнтів до доходів банку включаються суми комісійних, брокерських та інших подібних видів винагород, отриманих (нарахованих) банком у зв'язку з проведенням таких операцій протягом звітного періоду, а до витрат - витрати банку, понесені (нараховані) у зв'язку з проведенням таких операцій протягом звітного періоду.

Доходи або витрати від здійснення операцій з продажу або купівлі валюти та банківських металів за рішенням банку визначаються банками за правилами бухгалтерського обліку, встановленими Національним банком України.

153.1.6. Іноземна валюта, отримана платником податку на окремий спеціальний рахунок у банку у вигляді гуманітарної або міжнародної технічної допомоги, а також у вигляді грантів (субгрантів) відповідно до програм Глобального фонду для боротьби із СНІДом, туберкульозом та малярією в Україні, затверджених законом, не враховується під час проведення перерахунків у національну валюту в цілях оподаткування.

153.1.7. Для цілей оподаткування до складу доходів та витрат, визначених цією статтею, не включаються доходи та витрати у вигляді позитивних чи від'ємних курсових різниць, отриманих від перерахунку страхових резервів, утворених за договорами із довгострокового страхування життя, та активів, якими представлені страхові резерви за договорами із довгострокового страхування життя, у випадках, якщо такі страхові резерви та/або активи утворені в іноземній валюті.

Науково-практичний коментар

153.2. Оподаткування операцій із пов'язаними особами.

153.2.1. Дохід, отриманий платником податку від продажу товарів (виконання робіт, надання послуг) пов'язаним особам, визначається відповідно до договірних цін, але не менших від звичайних цін на такі товари, роботи, послуги, що діяли на дату такого продажу, у разі, якщо договірна ціна на такі товари (роботи, послуги) відрізняється більше ніж на 20 відсотків від звичайної ціни на такі товари (роботи, послуги).

153.2.2. Витрати, понесені платником податку у зв'язку з придбанням товарів (робіт, послуг) у пов'язаної особи, визначаються виходячи з договірних цін, але не вищих за звичайні ціни, що діяли на дату такого придбання, у разі якщо договірна ціна на такі товари (роботи, послуги) відрізняється більше ніж на 20 відсотків від звичайної ціни на такі товари (роботи, послуги).

153.2.3. Положення підпунктів 153.2.1 і 153.2.2 цього пункту поширюються також на операції з особами, які:

не є платниками цього податку;

сплачують податок за іншими ставками, ніж платник податку на прибуток.

153.2.4. Витрати платника податку, понесені у вигляді сплати процентів за депозитами, кредитами (операціями фінансового лізингу), позиками, іншими цивільно-правовими договорами із пов'язаними з платником податку особами, визначаються відповідно до ставок,

визначених у договорі, але не вищих за звичайну процентну ставку за депозит, кредит (позику) на дату укладення відповідних договорів.

153.2.5. Доходи платника податку, отримані у вигляді процентів за [депозитами](#), кредитами (операціями [фінансового лізингу](#)), [позиками](#), іншими цивільно-правовими [договорами](#) із пов'язаними з платником податку особами, визначаються відповідно до ставок процента, зазначених у договорі, але не нижчих від звичайної процентної ставки за депозит, звичайної ставки процента за кредит (позику) на дату укладення відповідних договорів.

153.2.6. Не включаються до складу витрат витрати на оплату винагород або інших видів заохочень пов'язаним з таким платником податку фізичним особам у разі, якщо немає документальних доказів, що таку оплату було проведено як компенсацію за фактично надану послугу (відпрацьований час). За наявності зазначених документальних доказів віднесенню до складу витрат підлягає фактична сума оплати, але не більша, ніж сума, розрахована за [звичайними цінами](#).

Витрати, понесені у зв'язку з продажем/обміном товарів, виконанням робіт, наданням послуг пов'язаним з таким платником податку особам або за операціями з [давальницькою сировиною](#), визнаються в розмірі, що не перевищує доходи, отримані від такого продажу/обміну.

[Науково-практичний коментар](#)

153.3. Оподаткування [дивідендів](#).

153.3.1. У разі прийняття рішення щодо виплати дивідендів емітент [корпоративних прав](#), на які нараховуються дивіденди, проводить зазначені виплати власнику таких корпоративних прав незалежно від того, чи є оподатковуваний прибуток, розрахований за правилами, визначеними [статтею 152 цього Кодексу](#), чи ні.

153.3.2. Крім випадків, передбачених [підпунктом 153.3.5 цього пункту](#), емітент [корпоративних прав](#), який приймає рішення про виплату дивідендів своїм акціонерам (власникам), нараховує та вносить до бюджету авансовий внесок із податку в розмірі ставки, встановленої [пунктом 151.1 статті 151 цього Кодексу](#), нарахованої на суму дивідендів, що фактично виплачуються, без зменшення суми такої виплати на суму такого податку. Зазначений авансовий внесок вноситься до бюджету до/або одночасно з виплатою дивідендів.

У разі виплати дивідендів у формі, відмінній від грошової (крім випадків, передбачених [підпунктом 153.3.5 цього пункту](#)), базою для нарахування авансового внеску згідно з абзацом першим цього підпункту є вартість такої виплати, розрахована за [звичайними цінами](#).

Обов'язок із нарахування та сплати авансового внеску з цього податку за визначеною [пунктом 151.1 статті 151 цього Кодексу](#) ставкою покладається на будь-якого емітента корпоративних прав, що є [резидентом](#), незалежно від того, є такий емітент або отримувач [дивідендів](#) платником податку чи має пільги зі сплати податку, надані цим Кодексом, чи у вигляді застосування ставки податку іншої, ніж встановлена в [пункті 151.1 статті 151 цього Кодексу](#) (крім платників цього податку, які підпадають під дію [статті 156 цього Кодексу](#)). Обов'язок із нарахування та сплати авансового внеску з цього податку не поширюється на суб'єктів господарювання, які є платниками фіксованого сільськогосподарського податку згідно з [розділом XIV цього Кодексу](#).

Це правило поширюється також на державні некорпоративні, **казенні** або комунальні підприємства, які зараховують суми дивідендів у розмірі, встановленому відповідно центральним або місцевим органом виконавчої влади, до сфери управління якого віднесено такі підприємства, відповідно до державного або місцевого бюджету.

При цьому, якщо будь-який платіж будь-якою особою називається дивідендом, то такий платіж оподатковується при такій виплаті згідно з нормами, визначеними в першому, другому та третьому абзацах цього пункту, незалежно від того, чи є особа платником податку, чи ні.

153.3.3. Платник податку - емітент **корпоративних прав**, державне некорпоративне, **казенне** чи комунальне підприємство зменшує суму нарахованого податку звітного періоду на суму авансового внеску, попередньо сплаченого протягом такого звітного періоду у зв'язку з нарахуванням **дивідендів** згідно з **підпунктом 153.3.2 цього пункту**. Не дозволяється проведення зазначеного заліку з податком, передбаченим **статтею 156 цього Кодексу**.

153.3.4. У разі якщо сума авансового внеску, попередньо сплаченого протягом звітного періоду, перевищує суму податкових зобов'язань підприємства - емітента **корпоративних прав** за податком на прибуток такого звітного періоду, сума такого перевищення переноситься у зменшення податкових зобов'язань наступного податкового періоду, а при отриманні від'ємного значення об'єкта оподаткування такого наступного періоду - на зменшення податкових зобов'язань майбутніх податкових періодів.

153.3.5. Авансовий внесок, передбачений **підпунктом 153.3.2 цього пункту**, не справляється у разі виплати **дивідендів**:

а) фізичним особам;

б) у вигляді **акцій** (часток, паїв), емітованих платником податку, за умови, що така виплата ніяким чином не змінює пропорцій (часток) участі всіх акціонерів (власників) у статутному фонді емітента, незалежно від того, чи були такі акції (частки, паї) належним чином зареєстровані (відображені у зміні до статутних документів), чи ні;

в) **інститутами спільного інвестування**;

г) на користь власників **корпоративних прав** материнської компанії, що сплачуються в межах сум доходів такої материнської компанії, отриманих у вигляді **дивідендів** від інших осіб. Якщо сума виплат дивідендів на користь власників корпоративних прав материнської компанії перевищує суму отриманих такою компанією дивідендів, то дивіденди, сплачені в межах такого перевищення, підлягають оподаткуванню за правилами, встановленими **підпунктом 153.3.2 цього пункту**. З метою оподаткування материнська компанія веде наростаючим підсумком облік дивідендів, отриманих нею від інших осіб, та дивідендів, сплачених на користь власників корпоративних прав такої материнської компанії, та відображає у податковій звітності такі дивіденди в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику;

г) управителем **фонду операцій з нерухомістю** при виплаті платежів власникам сертифікатів фонду операцій з нерухомістю в результаті розподілу доходу фонду операцій з нерухомістю;

д) платником податку, прибуток якого звільнений від оподаткування відповідно до положень цього **Кодексу**, у розмірі прибутку, звільненого від оподаткування у періоді, за який виплачуються дивіденди.

153.3.6. **Юридичні особи - резиденти**, які отримують **дивіденди**, не включають їх суму до складу доходу (крім **постійних представництв** нерезидентів).

Якщо дивіденди отримуються платником податку - резидентом із джерелом їх виплати від **нерезидента**, то платник податку включає суму отриманих дивідендів (крім дивідендів, отриманих від юридичних осіб, які перебувають під його контролем відповідно до **підпункту 14.1.159 пункту 14.1 статті 14** розділу I цього Кодексу, і не є нерезидентами, що мають офшорний статус) до складу доходу за наслідками податкового періоду, на який припадає отримання таких дивідендів.

Порядок оподаткування дивідендів, що отримуються фізичними особами, визначається за правилами, встановленими **розділом IV** цього Кодексу.

153.3.7. Виплата **дивідендів** на користь фізичних осіб (у тому числі нерезидентів) за **акціями** або іншими **корпоративними правами**, які мають статус привілейованих або інший статус, що передбачає виплату фіксованого розміру дивідендів чи суми, яка є більшою за суму виплат, розраховану на будь-яку іншу акцію (корпоративне право), емітовану таким платником податку, прирівнюється з метою оподаткування до виплати **заробітної плати** з відповідним оподаткуванням та включенням суми виплат до складу витрат платника податку.

При цьому така виплата не підлягає оподаткуванню як дивіденди згідно з нормами **розділу IV** цього Кодексу.

153.3.8 Авансовий внесок із податку, сплачений у зв'язку з нарахуванням/сплатою **дивідендів**, є невід'ємною частиною податку на прибуток та не може розцінюватися як податок, який справляється при репатріації дивідендів (їх сплаті на користь **нерезидентів**) відповідно до норм **статті 160** цього Кодексу або чинних міжнародних договорів України.

Науково-практичний коментар

153.4. Оподаткування операцій з борговими вимогами та зобов'язаннями.

153.4.1. З урахуванням особливостей, установлених цим розділом, не включаються в дохід і не підлягають оподаткуванню кошти або майно, залучені платником податку у зв'язку з:

отриманням платником податку основної суми **фінансових кредитів**, у тому числі субординованого боргу, **позик** від інших осіб - кредиторів, а також поверненням основної суми фінансових кредитів, позик, наданих платником податку іншим особам - дебіторам, отриманням частини **консолідованого іпотечного боргу** власниками іпотечних сертифікатів участі, заміною однієї частки консолідованого іпотечного боргу на іншу;

залученням платником податку коштів або майна в **довірче управління**, основної суми **депозиту (вкладу)**, у тому числі шляхом випуску **ощадних (депозитних) сертифікатів** (іпотечних сертифікатів з фіксованою дохідністю), або на інші строкові чи довірчі рахунки, розміщенням або наступним продажем **боргових цінних паперів**, а також поверненням платнику податку коштів або майна з довірчого управління, а також основної суми депозиту (вкладу), або з інших строкових чи довірчих рахунків, відкритих іншими особами на користь такого платника податку;

залученням платником податку коштів або майна на підставі договору концесії, комісії, доручення, про відкриття рахунку у цінних паперах, про надання клірингових послуг за угодами щодо фінансових інструментів, консигнації, довірчого управління, схову (відповідального зберігання), договору щодо забезпечення виконання зобов'язань, а також

згідно з іншими цивільно-правовими договорами, що не передбачають передачу права власності на такі кошти або майно, з урахуванням положень пункту 153.7 цієї статті;

отриманням платником податку від [Фонду соціального захисту інвалідів](#) цільової позики на поворотній основі. При цьому доходи такого платника податку не збільшуються на суму умовно нарахованих [процентів](#), а податкові зобов'язання Фонду соціального захисту інвалідів не змінюються як при її видачі, так і при її зворотному отриманні.

153.4.2. З урахуванням особливостей, встановлених цим розділом, не включаються до витрат кошти або майно, надані платником податку у зв'язку з:

поверненням платником податку основної суми кредиту, у тому числі субординованого боргу, [позики](#), частини [консолідованого іпотечного боргу](#) при погашенні [іпотечного сертифіката](#) участі, але не більше суми, сплаченої за придбання такого сертифіката іншим особам - кредиторам, процентної позики, а також з наданням основної суми кредиту, позики іншим особам - дебіторам, викупу (заміни) однієї частки консолідованого іпотечного боргу на іншу відповідно до [закону](#);

поверненням платником податку коштів або майна з [довірчого управління](#), основної суми [депозиту \(вкладу\)](#), у тому числі залучених шляхом випуску [ощадних \(депозитних\) сертифікатів](#), іпотечних сертифікатів із фіксованою дохідністю, або коштів з інших строкових чи довірчих рахунків, погашенням (викупом) [боргових цінних паперів](#), а також розміщенням платником податку коштів або майна в довірче управління, основної суми депозиту (вкладу), або на інші строкові та довірчі рахунки, відкриті на користь такого платника податку;

наданням платником податку майна на підставі [договорів концесії](#), [комісії](#), консигнації, довірчого управління, схову ([відповідального зберігання](#)) або згідно з іншими цивільно-правовими [договорами](#), що не передбачають передачі [права власності](#) на таке майно іншій особі, з урахуванням положень [пункту 153.7 цієї статті](#).

Термін "основна сума" означає суму наданого кредиту, [позики](#) або [депозиту](#) (строкових, довірчих рахунків) без урахування [процентів](#), фіксованих виплат, премій, вигащів, суму [консолідованого іпотечного боргу](#) в частині, яка відповідає ціні зобов'язання;

поверненням платником податку суми цільової позики на поворотній основі [Фонду соціального захисту інвалідів](#).

153.4.3. За борговими цінними паперами, емітованими платником податку, суми процентів включаються до складу його витрат за правилами, визначеними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

[Науково-практичний коментар](#)

153.5. Оподаткування операцій з [відступлення права вимоги](#).

З метою оподаткування платник податку веде облік фінансових результатів операцій від проведення операцій з продажу (передачі) або придбання права вимоги зобов'язань у грошовій формі за поставлені товари, виконані роботи чи надані послуги третьої особи, зобов'язань за [фінансовими кредитами](#), а також за іншими цивільно-правовими [договорами](#).

При першому відступленні зобов'язань витрати, понесені платником податку - першим кредитором, визначаються в розмірі договірної (контрактної) вартості товарів, робіт, послуг, за якими виникла заборгованість, за фінансовими кредитами - у розмірі заборгованості за

даними [бухгалтерського обліку](#) на дату здійснення такого відступлення відповідно до вимог цього Кодексу, а за іншими цивільно-правовими договорами - у розмірі фактичної заборгованості, що відступається. До складу доходів включається сума коштів або вартість інших [активів](#), отримана платником податку - першим кредитором від такого відступлення, а також сума його заборгованості, яка погашається, за умов, що така заборгованість була включена до складу витрат згідно з вимогами цього Закону.

Якщо доходи, отримані платником податку від наступного відступлення права вимоги зобов'язань третьої особи (боржника) або від виконання вимоги боржником, перевищують витрати, понесені таким платником податку на придбання права вимоги зобов'язань третьої особи (боржника), отриманий прибуток включається до складу доходу платника податку.

Якщо витрати, понесені платником податку на придбання права вимоги зобов'язань третьої особи (боржника), перевищують доходи, отримані таким платником податку від наступного відступлення права вимоги зобов'язань третьої особи (боржника) або від виконання вимоги боржником, від'ємне значення не включається до складу витрат або у зменшення отриманих прибутків від здійснення інших операцій з продажу (передачі) або придбання права вимоги зобов'язань у грошовій формі за поставлені товари чи надані послуги третьої особи.

Науково-практичний коментар

153.6. При [відчуженні майна](#), заставленого з метою забезпечення повної суми боргової вимоги, витрати та доходи заставодавця та заставоутримувача визначаються в такому порядку:

відчуження об'єкта застави для заставодавця прирівнюється до продажу такого об'єкта у податковий період такого відчуження;

якщо згідно з умовами [договору](#) або закону об'єкт застави відчужується у власність заставоутримувача в рахунок погашення боргових зобов'язань, таке відчуження прирівнюється до купівлі заставоутримувачем такого об'єкта застави в податковий період такого відчуження;

якщо кредитор у подальшому продає об'єкт застави іншим особам, його доходи або збитки визнаються в загальному порядку;

ціна продажу/купівлі при цьому визначається за правилами, встановленими відповідними законами, які регулюють відносини застави (іпотеки).

Якщо згідно з умовами договору або згідно із законом об'єкт застави з метою погашення боргових зобов'язань підлягає продажу на аукціоні (публічних торгах), то доходи й витрати заставоутримувача визначаються у порядку, встановленому [підпунктом 159.3.4 пункту 159.3 статті 159 цього Кодексу](#), та відповідними законами, які регулюють відносини [застави \(іпотеки\)](#).

Порядок надання та погашення боргових зобов'язань, забезпечених заставою, встановлюється відповідним законом.

Науково-практичний коментар

153.7. Оподаткування операцій [лізингу](#) (оренди), [концесії](#) здійснюється в такому порядку:

передача майна в оперативний лізинг (оренду) не змінює податкових зобов'язань орендодавця та орендаря. При цьому орендодавець збільшує суму доходів, а орендар

збільшує суму витрат на суму нарахованого лізингового платежу за наслідками податкового періоду, в якому здійснюється таке нарахування. У такому ж порядку здійснюється оподаткування операцій із оренди землі та жилих приміщень;

передача майна у **фінансовий лізинг** (оренду) для цілей оподаткування прирівнюється до його продажу в момент такої передачі. При цьому орендодавець збільшує доходи, а в разі передачі у фінансовий лізинг майна, що на момент такої передачі перебувало у складі **основних засобів** орендодавця, - прирівнює до нуля балансову вартість відповідного об'єкта основних засобів згідно з правилами, визначеними **статтею 146 цього Кодексу** для їх продажу, а орендар включає вартість об'єкта фінансового лізингу (без урахування **процентів**, нарахованих або таких, що будуть нараховані, відповідно до **договору**) до складу основних засобів з метою **амортизації**, за наслідками податкового періоду, в якому відбувається така передача.

При нарахуванні лізингового платежу орендодавець збільшує доходи, а орендар збільшує витрати на таку частину лізингового платежу, яка дорівнює сумі процентів або комісій, нарахованих на вартість об'єкта фінансового лізингу (без урахування частини лізингового платежу, що надається в рахунок компенсації частини вартості об'єкта фінансового лізингу), за наслідками податкового періоду, у якому здійснюється таке нарахування.

У разі якщо в майбутніх податкових періодах орендар повертає об'єкт фінансового лізингу орендодавцю без придбання такого об'єкта у власність, така передача прирівнюється для цілей оподаткування до зворотного продажу орендарем такого об'єкта орендодавцю за ціною, яка визначається на рівні суми лізингових платежів у частині компенсації вартості об'єкта фінансового лізингу, що є несплаченими за такий об'єкт лізингу на дату такого повернення.

У разі якщо вартість об'єкта фінансового лізингу, що вперше або повторно вводиться в експлуатацію, визначається договором у сумі, що є меншою від вартості витрат на його придбання або спорудження, контролюючий орган має право провести **позапланову перевірку** для визначення рівня **звичайної ціни**;

передача в оренду **житлового фонду** або землі здійснюється за правилами оперативного лізингу;

передача житлового фонду у фінансовий лізинг здійснюється за правилами цього підпункту;

перехід **права власності** на об'єкт лізингу від орендодавця (власника майна) до іншої особи (нового власника майна) із збереженням відповідних прав та обов'язків орендодавця за договором фінансового лізингу не змінює податкових зобов'язань орендодавця, орендаря та нового власника майна, сформованих до моменту передачі у власність такого майна (об'єкту лізингу) іншій особі (новому власнику майна).

Відображення в обліку операцій передачі житла в **оренду з викупом** здійснюється з урахуванням особливостей, що встановлені в **розділі XX "Перехідні положення"** цього Кодексу.

Отримання майна в **концесію** не змінює податкових зобов'язань концесіонера. При цьому концесіонер збільшує суму витрат на суму нарахованого концесійного платежу за наслідками податкового періоду, в якому здійснюється таке нарахування.

153.8. Оподаткування операцій з торгівлі цінними паперами

153.8.1. Облік загального фінансового результату (прибутку/збитку) за операціями з торгівлі цінними паперами ведеться платником податку окремо від інших доходів і витрат.

Платник податку визначає фінансовий результат за операціями з цінними паперами, що перебувають в обігу на фондовій біржі, окремо від фінансового результату за операціями з цінними паперами, що не перебувають в обігу на фондовій біржі.

Платники податку визначають фінансовий результат за операціями з цінними паперами відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку шляхом зменшення прибутків за операціями з цінними паперами на суму збитків від операцій з іншими цінними паперами протягом такого звітного періоду.

Прибуток за кожною окремою операцією з цінними паперами розраховується як позитивна різниця між доходом від такого відчуження та сумою витрат у зв'язку з придбанням таких цінних паперів за винятком операцій з торгівлі борговими цінними паперами, в яких сума доходу від відчуження зменшується на суму нарахованих, але не отриманих процентів і оподаткування яких здійснюється відповідно до пункту 137.18 цього Кодексу та сума витрат з придбання таких цінних паперів зменшується на суму сплачених процентів продавцю нарахованих згідно з умовами випуску таких цінних паперів.

Збиток за кожною окремою операцією з цінними паперами розраховується як від'ємна різниця між доходом від такого відчуження та сумою витрат у зв'язку з придбанням таких цінних паперів за винятком операцій з торгівлі борговими цінними паперами, в яких сума доходу від відчуження зменшується на суму нарахованих, але не отриманих процентів і оподаткування яких здійснюється відповідно до пункту 137.18 цього Кодексу та сума витрат з придбання таких цінних паперів зменшується на суму сплачених процентів продавцю. Для цілей цього пункту дохід платника податку від продажу, обміну або інших способів відчуження цінних паперів визнається на дату переходу покупцеві права власності на такі цінні папери.

Витрати платника податку на користь продавця або емітента цінних паперів визнаються витратами того звітного періоду, в якому визнано доходи від відчуження таких цінних паперів.

153.8.2. Для цілей цього пункту цінні папери визнаються такими, що перебувають в обігу на фондовій біржі, за одночасного дотримання таких умов:

а) цінні папери допущені до обігу хоча б на одній фондовій біржі. При цьому перелік іноземних фондових бірж визначається Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку;

б) ціни цінних паперів (біржовий курс) на українських фондових біржах розраховуються (встановлюються) відповідно до вимог, встановлених Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку;

в) інформація про ціни (біржовий курс, останню поточну ціну цінного папера, або результати котирування) цінних паперів обов'язково розміщується на веб-сайті фондової біржі та у загальнодоступній інформаційній базі даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, а також може публікуватися в засобах масової інформації (зокрема електронних) та бути надана фондовою біржею будь-якій заінтересованій особі протягом трьох років після дати здійснення операцій з такими цінними паперами.

153.8.3. Якщо за результатами звітного періоду загальна сума збитків від операцій з цінними паперами, що перебувають в обігу на фондовій біржі, перевищує загальну суму прибутків від

таких операцій, то сума від'ємного значення фінансового результату за операціями з цінними паперами, що перебувають в обігу на фондовій біржі, переноситься у зменшення загального фінансового результату за такими операціями в наступних звітних періодах до повного погашення.

Якщо за результатами звітного періоду загальна сума збитків від операцій з цінними паперами, що не перебувають в обігу на фондовій біржі, перевищує загальну суму прибутків від таких операцій, то сума від'ємного значення фінансового результату за операціями з цінними паперами, що не перебувають в обігу на фондовій біржі, переноситься у зменшення загального фінансового результату за такими операціями в наступних звітних періодах протягом 1095 днів, наступних за звітним періодом виникнення зазначеного від'ємного значення фінансового результату.

Якщо за результатами звітного періоду загальна сума прибутків від операцій із цінними паперами, що перебувають в обігу на фондовій біржі, перевищує загальну суму збитків від таких операцій, сума перевищення включається до об'єкта оподаткування за такими операціями та оподатковується за ставкою, визначеною пунктом 151.4 статті 151 цього Кодексу.

Якщо за результатами звітного періоду загальна сума прибутків від операцій з цінними паперами, що не перебувають в обігу на фондовій біржі, перевищує загальну суму збитків від таких операцій, за кожним видом цінних паперів, сума перевищення включається до об'єкта оподаткування за такими операціями та оподатковується за ставкою, визначеною пунктом 151.4 статті 151 цього Кодексу.

Прибутки, отримані від операцій з цінними паперами, що перебувають в обігу на фондовій біржі, не можуть бути зменшені на збитки від операцій з цінними паперами, що не перебувають в обігу на фондовій біржі.

Прибутки, отримані від операцій з цінними паперами, що не перебувають в обігу на фондовій біржі, не можуть бути зменшені на збитки від операцій з цінними паперами, що перебувають в обігу на фондовій біржі.

153.8.4. Якщо платником податку здійснені витрати, пов'язані з придбанням цінних паперів або деривативів емітента, інформація щодо якого містилася на дату вчинення правочину в переліку емітентів, що мають ознаки фіктивності, такі витрати не враховуються при визначенні фінансового результату за операціями з цінними паперами або деривативами.

Ознаки фіктивності емітента встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

Внесення та виключення емітента з переліку емітентів, що мають ознаки фіктивності, здійснюються на підставі спільного рішення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, та Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

Порядок визначення емітентів, що мають ознаки фіктивності, та оприлюднення такої інформації визначаються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

153.9. Норми пункту 153.8 статті 153 цього Кодексу не поширюються на платників податків - емітентів цінних паперів за операціями з розміщення, погашення, викупу, конвертації та

повторного їх продажу, а також векселедавців, заставодавців та інших осіб, що видали ордерний або борговий цінний папір, при видачі та погашенні даних цінних паперів.

Норми пункту 153.8 статті 153 цього Кодексу не поширюються на операції із внесення платником податку коштів або майна до статутного капіталу юридичної особи - резидента або нерезидента в обмін на емітовані ним корпоративні права, за умови повернення платнику податку коштів або майна (майнових прав), попередньо внесених ним до статутного капіталу емітента корпоративних прав, у разі виходу такого платника податку з числа засновників (учасників) такого емітента чи ліквідації такого емітента.

Фінансовий результат від операцій з продажу та інших способів відчуження корпоративних прав в іншій, ніж цінні папери, формі, акцій приватних акціонерних товариств, цінних паперів, емітованих нерезидентами, розраховується як різниця між доходом від такого відчуження та сумою витрат у зв'язку з придбанням таких цінних паперів, інших, ніж цінні папери, корпоративних прав.

Прибуток, отриманий від таких операцій, включається до складу доходів, що враховуються при визначенні об'єкта оподаткування, а збиток - до складу витрат, що враховуються при визначенні об'єкта оподаткування.

Операції з конвертації цінних паперів оподаткуванню не підлягають.

Операції з купівлі-продажу цінних паперів та інших фінансових інструментів, що здійснюються за участю особи, яка провадить клірингову діяльність та виконує функцію центрального контрагента відповідно до вимог [Закону України "Про цінні папери та фондовий ринок"](#), не включаються до складу валових доходів та валових витрат даної особи (крім операцій, які здійснюються на користь такої особи).

Норми пункту 153.8 статті 153 цього Кодексу не поширюються на операції РЕПО.

Фінансовий результат за такими операціями платника податку визначається за правилами, визначеними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, та оподатковується в загальному порядку. Якщо платником податку не виконано зобов'язання щодо зворотного продажу (купівлі) цінних паперів у встановлений договором РЕПО строк, така операція оподатковується в порядку, встановленому пунктом 153.8 статті 153 цього Кодексу.

Норми пункту 153.8 статті 153 цього Кодексу не поширюються на операції з деривативами. За операціями з деривативами (похідними інструментами) фінансовий результат платника податку від таких операцій за звітний податковий період визначається відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку та оподатковується в загальному порядку.

Норми цього Кодексу щодо звичайних цін не застосовуються при проведенні операцій РЕПО чи операцій з деривативами.

Первинними документами для підтвердження доходів і витрат за операціями з цінними паперами та деривативами (похідними інструментами), що перебувають в обігу на фондовій біржі, можуть бути оригінали:

для торговців цінними паперами - учасників фондової біржі - біржового звіту за звітний період;

для платників податку - клієнтів торговців цінними паперами - учасників фондової біржі - звіту торговця цінними паперами, який формується на підставі біржового звіту та договору з таким торговцем.

Науково-практичний коментар

153.10. Доходи та витрати від проведення [товарообмінних \(бартерних\) операцій](#) визначаються відповідно до договірної ціни такої операції, але не нижчої (вищої) від [звичайних цін](#).

Науково-практичний коментар

153.11. Податок, передбачений цим розділом, не справляється із суми перевищення доходів над витратами, пов'язаними з випуском та проведенням [державних грошових лотерей](#).

153.12. Оподаткування прибутку, отриманого платником податку в умовах дії [угоди про розподіл продукції](#), здійснюється з урахуванням особливостей, встановлених [розділом XVIII цього Кодексу](#).

Науково-практичний коментар

153.13. Особливості оподаткування діяльності, що здійснюється за [договорами управління майном](#).

153.13.1. Платник податку, який отримав майно на підставі договору управління (управитель), веде окремо від власного облік доходів та витрат в розрізі кожного договору управління.

153.13.2. До складу доходів в окремому обліку відносяться доходи від управління майном, отримані в будь-якому вигляді.

153.13.3. До складу витрат в окремому обліку відносяться всі витрати, які є витратами згідно із [статтями 138 - 143 цього Кодексу](#), у тому числі винагорода управителю.

Для цілей цього підпункту в окремому обліку [амортизація](#) отриманих в управління [основних засобів](#) здійснюється за балансовою вартістю на момент передачі в управління.

153.13.4. Прибуток від кожного [договору управління](#) оподатковується на загальних підставах та податок сплачується до бюджету управителем майна.

153.13.5. Виплата доходу установнику управління здійснюється лише після оподаткування прибутку згідно з [підпунктом 153.13.4 цього пункту](#).

153.13.6. Сума отриманого прибутку не включається до складу доходу установника управління та витрат управителя майна.

153.13.7. Сума утриманої (виплаченої) винагороди за управління майном включається до складу доходу управителя майна від його власної діяльності.

153.13.8. Для цілей оподаткування цим пунктом господарські відносини між учасниками [договору управління](#) прирівнюються до відносин на основі окремих цивільно-правових [договорів](#).

153.13.9. Форма звітності про результати діяльності, що здійснюється за [договорами управління майном](#), встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

153.13.10. Положення цього пункту не поширюються на операції з управління активами інститутів спільного інвестування фондів банківського управління, фондів фінансування будівництва та фондів операцій з нерухомістю, створених відповідно до закону.

Науково-практичний коментар

153.14. Оподаткування спільної діяльності на території України без створення юридичної особи.

153.14.1. Спільна діяльність без створення юридичної особи провадиться на підставі договору про спільну діяльність.

153.14.2. Облік результатів спільної діяльності ведеться платником податку, уповноваженим на це іншими сторонами згідно з умовами договору, окремо від обліку господарських результатів такого платника податку.

153.14.3. Виплата (нарахування) частини прибутку, отриманого учасниками спільної діяльності, оподатковується за ставкою, встановленою пунктом 151.1 статті 151 цього Кодексу, особою, уповноваженою вести облік результатів спільної діяльності до/або під час такої виплати.

153.14.4. У разі якщо протягом звітного періоду витрати спільної діяльності перевищують доходи такої діяльності, такі збитки переносяться на зменшення доходів майбутніх податкових періодів від такої спільної діяльності протягом строків, визначених цим Кодексом.

153.14.5. Для цілей оподаткування господарські відносини між учасниками спільної діяльності прирівнюються до відносин на основі окремих цивільно-правових договорів.

153.14.6. Порядок обліку та звітності результатів спільної діяльності встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, виходячи із положень цього Кодексу.

Науково-практичний коментар

153.15. Особливості обліку під час реорганізації юридичних осіб.

153.15.1. Не включається до складу доходу платника податку - правонаступника сума коштів, боргових вимог, вартість матеріальних та нематеріальних активів, отриманих від юридичної особи, що припиняється у зв'язку із проведенням реорганізації.

Об'єкти основних засобів та нематеріальних активів юридичної особи, що припиняється у зв'язку з проведенням реорганізації, включається до складу відповідних груп основних засобів та нематеріальних активів платника податків - правонаступника за балансовою вартістю на дату затвердження передавального акта та підлягає амортизації в порядку, визначеному цим Кодексом.

Собівартість запасів, що обліковуються в обліку юридичної особи, що припиняється, включається до складу собівартості запасів правонаступника на дату затвердження передавального акта.

У разі якщо визначена цим розділом дата збільшення витрат, здійснених (нарахованих) юридичною особою, що припиняється, не настала до моменту затвердження передавального акта, такі витрати враховуються в обліку платника податків - правонаступника. Такий

платник податку - правонаступник набуває право на збільшення витрат у загальному порядку, визначеному цим розділом. Це правило застосовується також:

до суми витрат, що обліковуються відповідно до цього розділу в особливому порядку (витрат на придбання **цінних паперів, деривативів** тощо), та неврахованих у зменшення доходів платника податку до моменту затвердження передавального акта;

до суми доходу, отриманого (нарахованого) платником податку, що припиняється, та не включеного до доходу до моменту затвердження передавального акта.

Від'ємне значення об'єкта оподаткування звітної періоду, що обліковувалось у платника податку, що припиняється, на дату затвердження передавального акта, включається до складу витрат платника податку - правонаступника. Зазначене положення також застосовується до суми від'ємного значення, що обліковується в особливому порядку відповідно до цього розділу у платника податку, що припиняється (від'ємне значення за операціями із цінними паперами, деривативами, правами вимоги тощо).

Положення, передбачені абзацом восьмим зазначеного пункту, не застосовуються в разі, якщо платник (платники) податку, що припиняються, та платник податку - правонаступник були **пов'язаними особами** менш ніж вісімнадцять послідовних місяців до дати завершення приєднання.

Склад витрат (доходів), передбачених цим підпунктом, та їх оцінка визначаються за даними та документами обліку юридичної особи, що припиняється, на дату затвердження передавального акта.

153.15.2. При проведенні **реорганізації** у формі злиття, приєднання, перетворення **юридичної особи**, що передбачає обмін **акцій (корпоративних прав)** у юридичній особі, що припиняється, на акції (корпоративні права) у юридичній особі - правонаступнику, вартість акцій (корпоративних прав) юридичної особи - правонаступника в обліку акціонера (учасника) визначається в розмірі вартості акцій (корпоративних прав) юридичної особи, випуск яких був скасований (припинений тощо) в результаті реорганізації.

У разі проведення реорганізації у формі поділу (виділення), що передбачає розподіл акцій (корпоративних прав) між акціонерами (учасниками) юридичних осіб, що утворюються внаслідок реорганізації, вартість таких акцій (корпоративних прав) в обліку акціонерів (учасників) визначається в сумі, що дорівнює вартості частки акцій (корпоративних прав) в юридичній особі, що реорганізується, пропорційній вартості чистих **активів** юридичної особи, що утворилася в результаті реорганізації, та загальної вартості чистих активів юридичної особи, що реорганізувалася. Вартість чистих активів юридичних осіб, зазначених у цьому абзаці, визначається за даними розподільчого балансу на дату його затвердження.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, **зміни**, внесені до статті 153 Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, застосовуються з 01.04.2011 р., від 17.11.2011 р. N 4057-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI, зміни, внесені **абзацом сьомим пункту 42 розділу I** Закону України від 24.05.2012 р. N 4834-VI, щодо змін до пункту 153.1.6 цієї статті **набирають чинності** одночасно з набранням чинності законом про виконання програм Глобального фонду для боротьби із СНІДом, туберкульозом та малярією в Україні, від 05.07.2012 р. N 5083-VI,

Стаття 154. Звільнення від оподаткування

Експертний

коментар

Науково-практичний коментар

154.1. Звільняється від оподаткування прибуток підприємств та організацій, які засновані [громадськими організаціями інвалідів](#) і є їх повною власністю, отриманий від продажу (постачання) товарів, виконання робіт і надання послуг, крім [підакцизних товарів](#), послуг із поставки підакцизних товарів, отриманих у межах [договорів комісії](#) (консигнації), [поруки](#), [доручення](#), довірчого управління, інших цивільно-правових [договорів](#), що уповноважують такого платника податку здійснювати постачання товарів від імені та за дорученням іншої особи без передачі [права власності](#) на такі товари, де протягом попереднього звітного (податкового) періоду кількість інвалідів, які мають там основне місце роботи, становить не менш як 50 відсотків [середньооблікової чисельності](#) штатних працівників облікового складу за умови, що фонд оплати праці таких інвалідів становить протягом звітного періоду не менш як 25 відсотків суми загальних витрат на оплату праці.

Зазначені підприємства та організації громадських організацій інвалідів мають право застосовувати цю пільгу за наявності [дозволу](#) на право користування такою пільгою, який видається уповноваженим органом відповідно до [Закону України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні"](#).

У разі порушення вимог щодо цільового використання вивільнених від оподаткування коштів платник податку зобов'язаний збільшити податкові зобов'язання з цього податку за результатами податкового періоду, на який припадає таке порушення, а також сплатити пеню, нараховану відповідно до цього Кодексу.

Підприємства та організації, на які поширюється дія цього пункту, реєструються у відповідному контролюючому органі в порядку, передбаченому для платників цього податку.

154.2. Звільняється від оподаткування прибуток підприємств, отриманий від продажу на [митній території України](#) продуктів [дитячого харчування](#) власного виробництва, спрямований на збільшення обсягів виробництва та зменшення роздрібних цін таких продуктів.

[Перелік](#) продуктів дитячого харчування встановлюється Кабінетом Міністрів України.

154.3. На період підготовки до зняття і [зняття з експлуатації енергоблоків Чорнобильської АЕС](#) та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему звільняється від оподаткування прибуток Чорнобильської АЕС, якщо такі кошти використовуються на фінансування робіт з підготовки до зняття і зняття Чорнобильської АЕС з експлуатації та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему.

У разі порушення вимог щодо цільового використання вивільнених від оподаткування коштів платник податку зобов'язаний збільшити податкові зобов'язання з цього податку за результатами податкового періоду, на який припадає таке порушення, а також сплатити пеню, нараховану відповідно до цього Кодексу.

154.4. Звільняється від оподаткування прибуток підприємств, отриманий за рахунок [міжнародної технічної допомоги](#) або за рахунок коштів, які передбачаються в державному

бюджеті як внесок України до Чорнобильського фонду "Укриття" для реалізації міжнародної програми - Плану здійснення заходів на об'єкті "Укриття" відповідно до положень [Рамкової угоди між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку](#), для подальшої експлуатації, підготовки до зняття і зняття енергоблоків Чорнобильської АЕС з експлуатації, перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему та забезпечення соціального захисту персоналу Чорнобильської АЕС.

У разі порушення вимог щодо цільового використання вивільнених від оподаткування коштів платник податку зобов'язаний збільшити податкові зобов'язання з цього податку за результатами податкового періоду, на який припадає таке порушення, а також сплатити пеню, нараховану відповідно до цього Кодексу.

154.5. Звільняється від оподаткування прибуток державних підприємств "Міжнародний дитячий центр "Артек" і "Український дитячий центр "Молода гвардія" від провадження діяльності з оздоровлення та відпочинку дітей.

154.6. На період з 1 квітня 2011 року до 1 січня 2016 року застосовується ставка 0 відсотків для платників податку на прибуток, у яких розмір доходів кожного звітного податкового періоду наростаючим підсумком з початку року не перевищує трьох мільйонів гривень та нарахованої за кожний місяць звітного періоду [заробітної плати](#) (доходу) працівників, які перебувають з платником податку у трудових відносинах, є не меншим, ніж дві [мінімальні заробітні плати](#), розмір якої встановлено законом, та які відповідають одному із таких критеріїв:

а) утворені в установленому законом порядку після 1 квітня 2011 року;

б) діючі, у яких протягом трьох послідовних попередніх років (або протягом усіх попередніх періодів, якщо з моменту їх утворення пройшло менше трьох років), щорічний обсяг доходів задекларовано в сумі, що не перевищує трьох мільйонів гривень, та у яких [середньооблікова кількість працівників](#) протягом цього періоду не перевищувала 20 осіб;

в) які були зареєстровані платниками єдиного податку в установленому законодавством порядку в період до набрання чинності цим Кодексом та у яких за останній календарний рік обсяг виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) становив до одного мільйона гривень та середньооблікова кількість працівників становила до 50 осіб.

При цьому, якщо платники податку, які застосовують норми цього пункту, у будь-якому звітному періоді досягли показників щодо отриманого доходу, середньооблікової чисельності або середньої заробітної плати працівників, з яких хоча б один не відповідає критеріям, зазначеним у цьому пункті, то такі платники податку зобов'язані оподаткувати прибуток, отриманий у такому звітному періоді, за ставкою, встановленою [пунктом 151.1 статті 151 цього Кодексу](#).

Дія цього пункту не поширюється на суб'єктів господарювання, які:

1) утворені в період після набрання чинності цим Кодексом шляхом реорганізації (злиття, приєднання, поділу, виділення, перетворення), приватизації та корпоратизації;

2) здійснюють:

2.1) діяльність у сфері розваг, визначену в [підпункті 14.1.46 пункту 14.1 статті 14 розділу I](#);

2.2) виробництво, оптовий продаж, експорт імпорту [підакцизних товарів](#);

- 2.3) виробництво, оптовий та роздрібний продаж пально-мастильних матеріалів;
- 2.4) видобуток, серійне виробництво та виготовлення дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, у тому числі органогенного утворення, що підлягають ліцензуванню відповідно до [Закону України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності"](#);
- 2.5) фінансову діяльність (гр. 65 - гр. 67 Секції J КВЕД ДК 009:2005);
- 2.6) діяльність з обміну валют;
- 2.7) видобуток та реалізацію [корисних копалин](#) загальнодержавного значення;
- 2.8) операції з [нерухомим майном](#), оренду (у тому числі надання в оренду торгових місць на ринках та/або у торговельних об'єктах) (гр. 70, 71 КВЕД ДК 009:2005);
- 2.9) діяльність з надання [послуг пошти](#) та зв'язку (гр. 64 КВЕД ДК 009:2005);
- 2.10) діяльність з організації торгів ([аукціонів](#)) виробами мистецтва, предметами колекціонування або [антикваріату](#);
- 2.11) діяльність з надання послуг у сфері телебачення і радіомовлення відповідно до [Закону України "Про телебачення і радіомовлення"](#);
- 2.12) охоронну діяльність;
- 2.13) [зовнішньоекономічну діяльність](#) (крім діяльності у сфері інформатизації);
- 2.14) виробництво продукції на [давальницькій сировині](#);
- 2.15) [оптову торгівлю](#) і посередництво в оптовій торгівлі;
- 2.16) діяльність у сфері виробництва та розподілення [електроенергії, газу](#) та води;
- 2.17) діяльність у сферах права, [бухгалтерського обліку, інжинірингу](#); надання послуг підприємцям (гр. 74 КВЕД ДК 009:2005).

Платники податку, зазначені у підпунктах "а", "б", "в" цього пункту, які здійснюють нарахування та виплату [дивідендів](#) своїм акціонерам (власникам), нараховують та вносять до бюджету авансовий внесок із податку в порядку, встановленому [підпунктом 153.3.2 пункту 153.3 статті 153 цього Кодексу](#) та сплачують податок на прибуток за ставкою, встановленою [пунктом 151.1 статті 151 цього Кодексу](#) за звітний податковий період, у якому здійснювалось нарахування та виплата дивідендів.

154.7. Звільняється від оподаткування прибуток [дошкільних](#) та [загальноосвітніх навчальних закладів](#) недержавної форми власності, отриманий від надання освітніх послуг.

154.8. Звільняється від оподаткування прибуток [підприємств паливно-енергетичного комплексу](#) в межах фактичних витрат, що не перевищують загальну річну суму:

передбачених інвестиційними програмами, схваленими національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, на капітальні вкладення з будівництва (реконструкції, модернізації) міждержавних, магістральних та розподільчих (локальних) [електричних мереж](#), електричних станцій, теплоелектроцентралей, магістральних газопроводів, газорозподільних мереж, підземних сховищ газу та встановлення лічильників

газу населенню, у тому числі сум, спрямованих на повернення кредитів, які використані для фінансування вищезазначених цілей;

передбачених проектами, фінансування яких здійснюється за рахунок суб'єктів **природних монополій**, виробників електричної та/або теплової енергії відповідно до рішень Кабінету Міністрів України;

витрат у межах інвестиційної складової, затвердженої національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, необхідної для повернення кредитів, **інвестицій**, погашення **облігацій (боргових цінних паперів)**, випущених (отриманих) енергогенеруючими компаніями, з метою фінансування капітальних вкладень з будівництва (реконструкції, модернізації) обладнання електричних станцій і теплоелектроцентралей, відповідно до плану будівництва (реконструкції, модернізації), затвердженого Кабінетом Міністрів України.

154.9. Звільняється від оподаткування прибуток суб'єктів господарювання водо-, теплопостачання та водовідведення в межах витрат, передбачених інвестиційними програмами, погодженими органом місцевого самоврядування (в межах його компетенції) та схваленими національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг (для суб'єктів, регулювання діяльності яких здійснює така комісія), на **капітальні інвестиції** в будівництво (реконструкцію, модернізацію) об'єктів водо-, теплопостачання та водовідведення, та/або сум, спрямованих на повернення кредитів, які використані для фінансування зазначених цілей.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, **зміни**, внесені до статті 154 Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, застосовуються з 01.08.2011 р., від 07.07.2011 р. N 3610-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 155. Особливості оподаткування виробників сільськогосподарської продукції

Науково-практичний коментар

Підприємства, основною діяльністю яких є виробництво сільськогосподарської продукції, визначеної **статтею 209 цього Кодексу**, сплачують податок у порядку і в розмірах, передбачених цим розділом, за підсумками звітного податкового року.

Підприємства, основною діяльністю яких є виробництво сільськогосподарської продукції, подають декларацію з податку у строки, визначені законом для річного податкового періоду.

Сума нарахованого податку зменшується на суму **податку на землю**, що використовується в сільськогосподарському виробничому обороті.

Для цілей оподаткування до підприємств, основною діяльністю яких є виробництво сільськогосподарської продукції, належать підприємства, дохід яких від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва за попередній звітний (податковий) рік перевищує 50 відсотків загальної суми доходу.

Дія абзацу першого цієї статті не поширюється на підприємства, основною діяльністю яких є виробництво та/або продаж продукції квітково-декоративного рослинництва, дикорослих рослин, диких тварин і птахів, риби (крім риби, виловленої в річках та закритих **водоймах**), хутряних товарів, лікєро-горілочаних виробів, пива, вина й виноматеріалів (крім

виноматеріалів, що продаються для подальшої переробки), які оподатковуються в загальному порядку.

(Із доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, зміни, внесені до статті 155 Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, застосовуються з 01.08.2011 р.)

Стаття 156. Особливості оподаткування страховика

156.1. До доходів страховика, крім доходів, передбачених статтями 135 і 136 цього Кодексу, належать також доходи від страхової діяльності.

156.1.1. Для цілей оподаткування під доходом від страхової діяльності розуміється сума доходів страховика, нарахована протягом звітного періоду, у тому числі (але не виключно) у вигляді:

- 1) страхових платежів, страхових внесків, страхових премій, нарахованих страховиком за договорами страхування, співстрахування і перестраховування ризиків на території України або за її межами протягом звітного періоду, зменшених з урахуванням вимог цього підпункту на суму страхових платежів, страхових внесків, страхових премій, нарахованих страховиком за договорами перестраховування. При цьому страхові платежі, страхові внески, страхові премії за договорами співстрахування включаються до складу доходів страховика (співстраховика) тільки в розмірі його частки страхової премії, передбаченої договором співстрахування;
- 2) інвестиційного доходу, нарахованого страховиком від розміщення коштів резервів страхування життя;
- 3) суми винагород, належних страховику за укладеними договорами страхування, співстрахування, перестраховування;
- 4) доходів від реалізації права регресної вимоги страховика до страхувальника або іншої особи, відповідальної за заподіяні збитки в частині перевищення над виплаченими страховими відшкодуваннями;
- 5) нарахованих відсотків на депоновані премії за ризиками, прийнятими у перестрахованні;
- 6) суми санкцій за невиконання умов договору страхування, визначеної боржником добровільно або за рішенням суду;
- 7) суми винагород, нарахованих страховиком за надання ним послуг сюрвейєра, аварійного комісара та аджастера, страхового брокера та агента;
- 8) суми повернення частки страхових платежів (внесків, премій) за договорами перестраховування у разі їх дострокового припинення;
- 9) винагород і тантьєм (форм винагороди страховика з боку перестраховика) за договорами перестраховування;
- 10) інших доходів, нарахованих страховиком у межах страхової діяльності.

156.1.2. У цілях цієї статті:

1) під терміном "сюрвейер" розуміється фізична або юридична особа, яка здійснює обстеження об'єкта перед прийняттям його на страхування та після настання страхового випадку, а також з'ясовує причини страхової події;

2) під терміном "аварійний комісар" розуміється фізична або юридична особа, яка з'ясовує причини настання страхового випадку, визначає розмір збитків і відповідає [кваліфікаційним вимогам](#), передбаченим законодавством;

3) під терміном "аджастер" розуміється фізична або юридична особа, яка бере участь у вирішенні питань з урегулювання заявлених претензій страхувальника у зв'язку з настанням страхового випадку, а також здійснює оцінку збитків після страхового випадку та визначає суму страхового відшкодування, що підлягає виплаті, виходячи із зобов'язань страховика.

156.2. Ставка податку.

156.2.1. При здійсненні страхової діяльності, передбаченої пунктом 156.1 цієї статті, податок справляється за ставкою, визначеною відповідно до підпункту 151.2.1 пункту 151.2 статті 151 цього Кодексу.

156.2.2. При здійсненні страхової діяльності, передбаченої пунктом 156.4 цієї статті, податок справляється за ставкою, визначеною відповідно до підпункту 151.2.2 пункту 151.2 статті 151 цього Кодексу.

156.2.3. Прибуток страховика від іншої діяльності, не пов'язаної із страховою діяльністю, а також доходи, одержані страховиком-цедентом у звітному періоді від перестраховиків за договорами перестраховування, зменшені на суму здійснених страховиком-цедентом страхових виплат (страхового відшкодування) у частині (у межах часток), в якій перестраховик несе відповідальність згідно з укладеними із страховиком-цедентом договорами перестраховування, оподатковуються в порядку, строки і за правилами, встановленими ним Кодексом, за ставкою, визначеною відповідно до пункту 151.1 статті 151 цього Кодексу.

156.3. Порядок обчислення податку.

156.3.1. Платники податку ведуть окремий облік доходів та витрат, пов'язаних із провадженням страхової діяльності, що оподатковується за ставками, передбаченими пунктом 151.2 статті 151 цього Кодексу, та іншої діяльності, не пов'язаної із страховою, що оподатковується за ставкою, передбаченою пунктом 151.1 статті 151 цього Кодексу.

156.3.2. Нараховані за звітний період витрати страховика, пов'язані одночасно з отриманням доходів від страхової діяльності та іншої діяльності, не пов'язаної із страховою, розподіляються пропорційно питомій вазі доходу, нарахованого від страхової діяльності, та доходу від іншої діяльності, не пов'язаної із страховою.

156.4. Особливості визначення об'єкта оподаткування від провадження страхової діяльності із страхування життя.

156.4.1. Об'єктом оподаткування від провадження страхової діяльності зі страхування життя є дохід від страхової діяльності зі страхування життя, визначений відповідно до цієї статті з урахуванням вимог, встановлених підпунктом 153.1.7 пункту 153.1 статті 153, за умови виконання вимог до укладення договорів довгострокового страхування життя, визначених підпунктом 14.1.52 пункту 14.1 статті 14 цього Кодексу.

156.4.2. Якщо договір довгострокового страхування життя чи з недержавного пенсійного забезпечення протягом перших п'яти років його дії розривається з будь-яких причин (крім

випадків, передбачених підпунктом 156.4.4 цього пункту) до закінчення мінімального строку його дії або до настання страхового випадку, в результаті чого відбувається повна або часткова страхова виплата чи повне припинення зобов'язань страховика, то платник податку, який збільшив витрати згідно з нормами пункту 142.2 статті 142 цього Кодексу, зобов'язаний включити до складу своїх доходів за відповідний звітний період суму таких попередньо сплачених платежів, внесків, премій з нарахуванням пені в розмірі 120 відсотків облікової ставки Національного банку України, що діяла на день виникнення у страхувальника податкового зобов'язання з податку. Таке зобов'язання розраховується з початку податкового періоду, що настає за періодом, у якому такий платник податку вперше збільшив витрати на суму таких страхових платежів у межах такого договору, до дня подання [податкової декларації](#) за наслідками податкового періоду, на який припадає факт такого дострокового розірвання або порушення зазначених вимог. При цьому викупна сума або її частина, яка повертається платникові податку страховиком, не включається до складу доходів такого платника податку.

156.4.3. Штрафні санкції за заниження об'єкта оподаткування у випадках, визначених цим пунктом, ні до страховика, ні до платника податку не застосовуються.

156.4.4. Довгостроковий договір страхування життя, за яким страхувальником є роботодавець, може передбачати:

зміну страхувальника (роботодавця) на нового страхувальника, яким може бути або новий роботодавець, або застрахована особа, у разі звільнення застрахованої особи;

зміну страховика на нового страховика.

При цьому така зміна страхувальника (страховика) повинна підтверджуватися тристоронньою угодою між страхувальником (страховиком), новим страхувальником (страховиком) та застрахованою особою".

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, [зміни](#), внесені до статті 156 Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, застосовуються з 01.08.2011 р., від 07.07.2011 р. N 3610-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI; у редакції Закону України від 02.10.2012 р. N 5412-VI, враховуючи зміни, внесені [Законом України від 20.11.2012 р. N 5503-VI](#))

Стаття 157. Оподаткування неприбуткових установ та організацій

[Науково-практичний коментар](#)

157.1. Ця стаття застосовується до [неприбуткових установ та організацій](#), зареєстрованих згідно з вимогами законодавства та внесених контролюючими органами в установленому [порядку до Реєстру неприбуткових організацій](#) та установ, які є:

а) органами державної влади України, органами місцевого самоврядування, Національною академією наук України та створеними ними установами або організаціями, що утримуються за рахунок коштів відповідних бюджетів;

б) благодійними фондами і **благодійними організаціями**, створеними у порядку, визначеному **законом** для провадження **благодійної діяльності**; **громадськими організаціями**, створеними з метою надання реабілітаційних, фізкультурно-спортивних для інвалідів (дітей-інвалідів) та соціальних послуг, правової допомоги, провадження екологічної, оздоровчої, аматорської спортивної, культурної, просвітньої, освітньої та наукової діяльності, а також **творчими спілками** та **політичними партіями**, **громадськими організаціями інвалідів**, спілками громадських організацій інвалідів та їх місцевими осередками, створеними згідно із відповідним законом; науково-дослідними установами та вищими навчальними закладами III - IV рівнів акредитації, внесеними до **Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави**; заповідниками, музеями та музеями-заповідниками;

в) **кредитними спілками**, пенсійними фондами, створеними в порядку, визначеному відповідними законами;

г) іншими, ніж визначені в підпункті "б" цього пункту, **юридичними особами**, діяльність яких не передбачає отримання прибутку згідно з нормами відповідних законів;

г) спілками, асоціаціями та іншими об'єднаннями юридичних осіб, створеними для представлення інтересів засновників (членів, учасників), що утримуються лише за рахунок внесків таких засновників (членів, учасників) та не провадять **господарську діяльність**, за винятком отримання **пасивних доходів**;

д) **релігійними організаціями**, зареєстрованими в порядку, передбаченому **законом**;

е) **житлово-будівельними кооперативами** та **об'єднаннями співвласників багатоквартирного будинку**;

є) **професійними спілками**, їх об'єднаннями та **організаціями профспілок**, утвореними в порядку, визначеному **законом**;

ж) **організаціями роботодавців** та їх **об'єднаннями**, утвореними в порядку, визначеному **законом**;

з) садівничими та гаражними кооперативами або товариствами, створеними в порядку, визначеному **законом**.

157.2. Від оподаткування звільняються доходи **неприбуткових організацій**, визначених у підпункті "а" **пункту 157.1 цієї статті**, отримані у вигляді:

коштів або майна, які надходять безоплатно або у вигляді **безповоротної фінансової допомоги** чи добровільних пожертвувань;

пасивних доходів;

коштів або майна, які надходять до таких неприбуткових організацій як компенсація вартості отриманих державних послуг, у тому числі доходів державних навчальних закладів, отриманих від виготовлення та реалізації товарів, виконання робіт, надання послуг, у тому числі від надання платних послуг, пов'язаних з їх основною статутною діяльністю;

дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або в межах **технічної** чи **благодійної**, у тому числі **гуманітарної**, допомоги, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх отримувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.

157.3. Від оподаткування звільняються доходи [неприбуткових організацій](#), визначених у підпункті "б" [пункту 157.1 цієї статті](#), отримані у вигляді:

коштів або майна, які надходять безоплатно або у вигляді [безповоротної фінансової допомоги](#) чи добровільних пожертвувань;

[пасивних доходів](#);

коштів або майна, які надходять таким неприбутковим організаціям від ведення їх основної діяльності, з урахуванням положень [пункту 157.13 цієї статті](#);

дотацій або субсидій, отриманих із державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або в межах [технічної](#) чи [благодійної](#), у тому числі [гуманітарної](#), допомоги, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх одержувачам згідно із законодавством з метою зниження рівня таких цін.

157.4. Від оподаткування звільняються доходи [неприбуткових організацій](#), визначених у підпункті "в" [пункту 157.1 цієї статті](#), отримані у вигляді:

коштів, які надходять до [кредитних спілок](#) або пенсійних фондів у вигляді [внесків на недержавне пенсійне забезпечення](#) або внесків на інші потреби, передбачені законом;

доходів від здійснення операцій з [активами](#) (у тому числі [пасивних доходів](#)) [недержавних пенсійних фондів](#) та [кредитних спілок](#), за пенсійними вкладками (внесками), рахунками учасників [фондів банківського управління](#) відповідно до закону з цих питань;

дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або в межах [технічної](#) чи [благодійної](#), у тому числі [гуманітарної](#), допомоги, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх одержувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.

157.5. Від оподаткування звільняються доходи [неприбуткових організацій](#), визначених у підпункті "г" [пункту 157.1 цієї статті](#), отримані у вигляді:

разових або періодичних внесків, відрахувань засновників і членів;

коштів або майна, які надходять таким неприбутковим організаціям від провадження їх основної діяльності та у вигляді [пасивних доходів](#);

дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевих бюджетів, державних цільових фондів або в межах [технічної](#) чи [благодійної](#), у тому числі [гуманітарної](#), допомоги, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх одержувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.

157.6. Від оподаткування звільняються доходи [неприбуткових організацій](#), визначених у підпункті "г" [пункту 157.1 цієї статті](#), отримані у вигляді:

разових або періодичних внесків засновників і членів;

[пасивних доходів](#);

дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або в межах [технічної](#) чи [благодійної](#), у тому числі [гуманітарної](#), допомоги, що надаються таким неприбутковим організаціям відповідно до умов [міжнародних договорів](#), згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх одержувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.

157.7. Від оподаткування звільняються доходи [неприбуткових організацій](#), визначених у [підпункті "д" пункту 157.1 цієї статті](#), отримані у вигляді:

коштів або майна, які надходять безоплатно або у вигляді [безповоротної фінансової допомоги](#) чи [добровільних пожертвувань](#);

будь-яких інших доходів від надання культурних послуг, а також [пасивних доходів](#).

157.8. Від оподаткування звільняються доходи [неприбуткових організацій](#), визначених у [підпункті "е" пункту 157.1 цієї статті](#), отримані у вигляді внесків, коштів або майна, які надходять таким неприбутковим організаціям для забезпечення потреб їх основної діяльності та у вигляді [пасивних доходів](#).

157.9. Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених у [підпункті "є" пункту 157.1 цієї статті](#), отримані у вигляді вступних, членських та цільових внесків, відрахувань коштів підприємств, установ і організацій на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу, [безповоротної фінансової допомоги](#) чи [добровільних пожертвувань](#) і [пасивних доходів](#), а також вартість майна та послуг, отриманих [первинною профспівковою організацією](#) від роботодавця згідно з положеннями [колективного договору](#) (угоди), з метою забезпечення умов діяльності такої профспівкової організації відповідно до [статті 42 Закону України "Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності"](#).

Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених у [підпункті "ж" пункту 157.1 цієї статті](#), отримані у вигляді вступних, членських та цільових внесків, [безповоротної фінансової допомоги](#) чи [добровільних пожертвувань](#) і [пасивних доходів](#).

Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених у [підпункті "з" пункту 157.1 цієї статті](#), отримані у вигляді разових та періодичних внесків, [безповоротної фінансової допомоги](#) чи [добровільних пожертвувань](#) і [пасивних доходів](#).

157.10. Доходи або майно [неприбуткових організацій](#), за винятком неприбуткових організацій, визначених у підпунктах "а" і "в" [пункту 157.1 цієї статті](#), не підлягають розподілу між їх засновниками, учасниками або членами та не можуть використовуватися для вигоди будь-якого окремого засновника, учасника або члена такої неприбуткової організації, її посадових осіб (крім оплати їх праці та відрахувань на соціальні заходи).

Доходи неприбуткових організацій, визначених у [підпункті "а" пункту 157.1 цієї статті](#), у тому числі доходи закладів і установ освіти, науки, культури, охорони здоров'я, а також архівних установ та реабілітаційних установ для інвалідів та дітей-інвалідів, що мають відповідну ліцензію, які утримуються за рахунок бюджету, зараховуються до складу кошторисів (на спеціальний рахунок) для утримання таких неприбуткових організацій і використовуються виключно на фінансування видатків такого кошторису (у тому числі фінансування господарської діяльності згідно з їх статутами), розрахованого та затвердженого в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

У разі якщо за наслідками звітнього (податкового) року доходи, зараховані до кошторису для утримання зазначених організацій, перевищують суму визначених кошторисом витрат, сума перевищення враховується у складі кошторису наступного року.

При цьому із суми перевищення доходів над витратами зазначених неприбуткових організацій податок, передбачений у [пункті 151.1 статті 151](#) цього розділу, не сплачується.

Перелік платних послуг, які можуть надаватися зазначеними закладами, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Доходи неприбуткових організацій, визначених у підпункті "в" [пункту 157.1](#), розподіляються виключно між їх учасниками в порядку, встановленому відповідним законом.

157.11. У разі якщо доходи [неприбуткових організацій](#), отримані протягом звітнього (податкового) року з джерел, визначених [пунктом 157.5 цієї статті](#), на кінець першого кварталу року, що настає за звітнім, перевищують 25 відсотків загальних доходів, отриманих протягом такого звітнього (податкового) року, така неприбуткова організація зобов'язана сплатити податок із нерозподіленої суми прибутку за ставкою, встановленою [пунктом 151.1 статті 151 цього Кодексу](#), до суми такого перевищення. Внесення до бюджету зазначеного податку здійснюється за результатами першого кварталу року, що настає за звітнім, у строки, встановлені для інших платників податку.

Незалежно від положень абзацу першого цього пункту, у разі якщо неприбуткова організація отримує дохід із джерел, інших, ніж визначені [пунктами 157.2 - 157.9 цієї статті](#), така неприбуткова організація зобов'язана сплатити податок на прибуток, який визначається як сума доходів, отриманих із таких інших джерел, що зменшена на суму витрат, пов'язаних з отриманням таких доходів, але не вище суми таких доходів.

У підрахунку суми перевищення доходів над витратами згідно із абзацом першим цього пункту, а також при визначенні сум оподаткованого прибутку згідно з абзацом другим цього пункту сума амортизаційних відрахувань не враховується.

157.12. З метою оподаткування центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, веде [реєстр всіх неприбуткових організацій](#) та їх відокремлених підрозділів, які звільняються від оподаткування згідно з положеннями цього пункту.

Право неприбуткової організації на користування пільгами в оподаткуванні податком на прибуток виникає після внесення такої організації до [Реєстру неприбуткових організацій та установ](#) контролюючими органами в [порядку](#), встановленому законодавством.

Державна реєстрація неприбуткових організацій здійснюється в [порядку](#), передбаченому відповідним законодавством.

Перереєстрація такої неприбуткової організації у випадках, передбачених законом, здійснюється без справляння будь-якої плати з такої неприбуткової організації.

157.13. У разі ліквідації [неприбуткової організації](#) її [активи](#) повинні бути передані одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду або зараховані до доходу бюджету, якщо інше не передбачено законом, що регулює діяльність відповідної неприбуткової організації.

157.14. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, встановлює [порядок](#) обліку і подання [податкової](#)

звітності про використання коштів неприбуткових організацій (визначених у підпункті "є" пункту 157.1 цієї статті в частині обліку і подання податкової звітності за доходами, що підлягають оподаткуванню) та вирішує питання про виключення організацій із [Реєстру неприбуткових організацій та установ](#) і оподаткування їх доходів у разі порушення ними положень цього Кодексу та інших законодавчих актів про неприбуткові організації. До порушень також належить використання звільнених від оподаткування коштів на цілі, не передбачені статутом, зокрема, для провадження [господарської діяльності](#). Кошти та майно, використані не за цільовим призначенням, вважаються доходом і підлягають оподаткуванню за ставкою, встановленою [пунктом 151.1 статті 151 цього Кодексу](#). Рішення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, можуть бути оскаржені в судовому порядку.

157.15. Термін "державні послуги" слід розуміти як будь-які платні послуги, обов'язковість отримання яких встановлюється законодавством та які надаються фізичним чи юридичним особам органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та створеними ними установами і організаціями, що утримуються за рахунок коштів відповідних бюджетів. До розуміння терміна "державні послуги" не включаються податки, збори, платежі, визначені цим Кодексом.

Під терміном "основна діяльність" для цілей цього підпункту слід розуміти діяльність [неприбуткових організацій](#), яка визначена для них як основна законом, що регулює діяльність відповідної неприбуткової організації, у тому числі з надання реабілітаційних та фізкультурно-спортивних послуг для інвалідів (дітей-інвалідів), благодійної допомоги, просвітніх, культурних, наукових, освітніх, соціальних та інших подібних послуг для суспільного споживання, зі створення систем соціального самозабезпечення громадян ([недержавні пенсійні фонди](#) та інші подібні організації).

До основної діяльності також включається продаж неприбутковою організацією товарів, виконання робіт, надання послуг, які пропагують принципи та ідеї, для захисту яких було створено таку неприбуткову організацію, та які є тісно пов'язаними з її основною діяльністю, якщо ціна таких товарів, виконаних робіт, наданих послуг є нижчою від [звичайної](#) або якщо така ціна регулюється державою.

До основної діяльності не включаються операції з надання товарів, виконання робіт, надання послуг неприбутковими організаціями, визначеними в підпунктах "в" - "г" [пункту 157.1 цієї статті](#), особам, іншим, ніж засновники (члени, учасники) таких організацій. Кабінет Міністрів України може вводити тимчасові обмеження щодо поширення норм цього пункту на продаж неприбутковими організаціями окремих товарів чи послуг у разі, якщо такий продаж загрожує або суперечить правилам конкуренції на ринку визначеного товару, при існуванні достатніх доказів, наданих особами, які оподатковуються цим податком та надають аналогічні товари, виконують роботи, надають послуги, про таке порушення. Статутні документи неприбуткових організацій повинні містити вичерпний перелік видів їх діяльності, які не передбачають одержання прибутку згідно з нормами законів, що регулюють їх діяльність.

157.16. Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, отримані у вигляді коштів як третейський збір.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 158. Особливості оподаткування прибутку підприємств, отриманого у зв'язку із впровадженням енергоефективних технологій

Науково-практичний коментар

158.1. Звільняється від оподаткування 80 відсотків прибутку підприємств, отриманого від продажу на митній території України товарів власного виробництва за переліком, встановленим Кабінетом Міністрів України:

устаткування, що працює на відновлюваних джерелах енергії;

матеріали, сировина, устаткування та комплектуючі, які будуть використовуватись у виробництві енергії з відновлюваних джерел енергії;

енергоефективне обладнання і матеріали, вироби, експлуатація яких забезпечує економію та раціональне використання паливно-енергетичних ресурсів;

засоби вимірювання, контролю та управління витратами паливно-енергетичних ресурсів;

устаткування для виробництва альтернативних видів палива.

Платник повинен забезпечити окремий облік прибутку або збитку, отриманого від продажу на митній території України товарів, зазначених в абзаці першому цього пункту.

Суми коштів, вивільнених у зв'язку з наданням податкової пільги, спрямовуються платником податку на збільшення обсягів виробництва в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

У разі порушення цільового використання коштів платник податку зобов'язаний визначити прибуток, не оподаткований у зв'язку з наданням податкової пільги, та оподаткувати його в поточному періоді, а також сплатити за відповідний період пеню в розмірах, визначених цим Кодексом.

158.2. Звільняється від оподаткування 50 відсотків прибутку, отриманого від здійснення енергоефективних заходів та реалізації енергоефективних проектів підприємств, що включені до Державного реєстру підприємств, установ, організацій, які здійснюють розроблення, впровадження та використання енергоефективних заходів та енергоефективних проектів.

До Державного реєстру підприємств, установ, організацій, які здійснюють розроблення, впровадження та використання енергоефективних заходів та енергоефективних проектів, включаються підприємства, установи та організації, включені до галузевих програм із енергоефективності і за результатами проведення експертизи в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, та отримали висновок центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, про відповідність енергоефективних заходів та енергоефективних проектів, що вже впроваджені або перебувають на стадії розроблення та впровадження, критеріям енергоефективності та включені до галузевих програм з енергоефективності.

Ведення Державного реєстру підприємств, установ, організацій, які здійснюють розроблення, впровадження та використання енергоефективних заходів та енергоефективних проектів, покладається на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну

політики у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження. [Порядок](#) включення підприємств до Державного реєстру підприємств, установ, організацій, які здійснюють розроблення, впровадження та використання енергоефективних заходів та енергоефективних проєктів, затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження.

При впровадженні платником податку енергоефективних заходів та енергоефективних проєктів такий платник повинен забезпечити окремий облік прибутку/збитку, отриманого від здійснення зазначених заходів та реалізації проєктів, у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

158.3. Норми [пунктів 158.1](#) та [158.2 цієї статті](#) діють протягом п'яти років з моменту отримання першого прибутку внаслідок підвищення енергоефективності виробництва.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 159. Безнадійна та сумнівна заборгованість

Науково-практичний коментар

159.1. Порядок урегулювання [безнадійної](#) та сумнівної заборгованості.

159.1.1. Платник податку - продавець товарів, робіт, послуг має право зменшити суму доходу звітного періоду на вартість відвантажених товарів, виконаних робіт, наданих послуг у поточному або попередніх звітних податкових періодах у разі, якщо покупець таких товарів, робіт, послуг затримує без погодження з таким платником податку оплату їх вартості (надання інших видів компенсації їх вартості). Таке право на зменшення суми доходу виникає, якщо протягом звітного періоду відбувається будь-яка з таких подій:

а) платник податку звертається до суду з позовом (заявою) про стягнення заборгованості з такого покупця або про [порушення справи про його банкрутство](#) чи стягнення заставленого ним майна;

б) за поданням продавця [нотаріус](#) вчиняє [виконавчий напис](#) про стягнення заборгованості з покупця або стягнення заставленого майна (крім податкового боргу).

Платник податку - продавець, який зменшив суму доходу звітного періоду на вартість відвантажених товарів, виконаних робіт, наданих послуг, відповідно до абзацу першого цього підпункту зобов'язаний одночасно зменшити суму витрат цього звітного періоду на собівартість таких товарів, робіт, послуг.

Норми цього підпункту не поширюються на [проценти](#) та комісії, щодо яких було сформовано [страховий резерв](#) за рахунок збільшення витрат згідно з [пунктом 159.2 цієї статті](#).

159.1.2. Платник податку - покупець зобов'язаний зменшити витрати на вартість заборгованості, визнану судом чи за [виконавчим написом](#) нотаріуса, у податковому періоді, на який припадає день набрання законної сили рішення суду про визнання (стягнення) такої заборгованості (її частини) або вчинення нотаріусом виконавчого напису.

Платник податку - продавець у разі якщо суд не задовольняє позов (заяву) такого продавця або задовольняє його частково чи не приймає позов (заяву) до впровадження (розгляду) або

задовольняє позов (заяву) покупця про визнання недійсними вимог щодо погашення заборгованості або її частини (крім припинення судом провадження у справі повністю або частково, у зв'язку з погашенням покупцем заборгованості або її частини після подання продавцем позову (заяви)), зобов'язаний збільшити:

дохід відповідного податкового періоду на суму заборгованості (її частини), попередньо віднесеної ним до зменшення доходу згідно з [підпунктом 159.1.1 цього пункту](#);

витрати відповідного податкового періоду на собівартість (її частину, визначену пропорційно сумі заборгованості, включеної до доходу відповідно до цього підпункту) товарів, робіт, послуг, за якими виникла така заборгованість, попередньо віднесена ним до зменшення витрат згідно з [підпунктом 159.1.1 цього пункту](#).

На суму додаткового податкового зобов'язання, розрахованого внаслідок такого збільшення доходів та витрат, нараховується пеня, визначена з розрахунку 120 відсотків річної [облікової ставки Національного банку України](#), що діяла на день виникнення додаткового податкового зобов'язання. Зазначена пеня розраховується за строк із першого дня податкового періоду, що настає за періодом, протягом якого відбулося зменшення доходу та витрат згідно з [підпунктом 159.1.1 цього пункту](#), до останнього дня податкового періоду, на який припадає збільшення доходу та витрат, та сплачується незалежно від значення податкового зобов'язання платника податку за відповідний звітний період. Пеня не нараховується на заборгованість (її частину), списану або розстрочену внаслідок укладення [мирової угоди](#) відповідно до [законодавства з питань банкрутства](#), починаючи з дати укладення такої мирової угоди.

159.1.3. Повідомлення про зменшення доходу або витрат з посиланням на положення [підпунктів 159.1.1 та/або 159.1.2 цього пункту](#) платник податку - продавець або покупець надає контролюючому органу разом з [декларацією](#) за звітний податковий період та копіями документів, які підтверджують наявність заборгованості ([договорами купівлі-продажу](#), рішеннями суду тощо).

159.1.4. Зазначене в [підпункті 159.1.1 цього пункту](#) зменшення доходу продавця та зазначене в [підпункті 159.1.2 цього пункту](#) зменшення витрат покупця не здійснюється стосовно заборгованості (її частини), яка погашається покупцем до настання строків, визначених цими підпунктами.

159.1.5. Якщо в наступних податкових періодах покупець погашає суму визнаної заборгованості або її частину (самостійно або за процедурою примусового стягнення), такий покупець збільшує (відновлює) витрати на суму такої заборгованості (її частини) за наслідками податкового періоду, на який припадає таке погашення.

Водночас продавець, який зменшив суму доходу звітного періоду на вартість відвантажених товарів, виконаних робіт, наданих послуг, відповідно до [підпункту 159.1.1 цього пункту](#) збільшує доходи на суму заборгованості (її частини) за такі товари, роботи, послуги, погашену покупцем, та збільшує витрати на собівартість (її частину, визначену пропорційно сумі погашеної заборгованості) цих товарів, робіт, послуг за наслідками податкового періоду, на який припадає таке погашення.

159.1.6. Заборгованість, попередньо віднесена на зменшення доходу згідно з [підпунктом 159.1.1 цього пункту](#) або відшкодована за рахунок [страхового резерву](#) згідно з [пунктом 159.3 цієї статті](#), яка визнається безнадійною внаслідок недостатності [активів](#) покупця, визнаного [банкрутом](#) у встановленому порядку, або внаслідок її списання згідно з умовами [мирової угоди](#), укладеної відповідно до [законодавства з питань банкрутства](#), не змінює податкові зобов'язання як покупця, так і продавця у зв'язку з таким визнанням.

159.2. Особливості формування резервів банками та небанківськими фінансовими установами.

159.2.1. Банки та небанківські фінансові установи, крім страхових компаній, недержавних пенсійних фондів, корпоративних інвестиційних фондів та адміністраторів недержавних пенсійних фондів, формують резерви для відшкодування можливих втрат за всіма видами кредитних операцій (за винятком позабалансових, крім гарантій) коштами, розміщеними на кореспондентських рахунках в інших банках, придбаними цінними паперами (у тому числі іпотечними сертифікатами з фіксованою дохідністю), іншими активними банківськими операціями згідно із законодавством, включаючи нараховані за всіма цими операціями проценти та комісії (далі - страховий резерв).

Для цілей цього підпункту під комісією розуміються платежі, що сплачені фінансовій установі за здійснення операцій з кредитами, цінними паперами та іншими активними банківськими операціями.

Страховий резерв формується та списується банком самостійно в розмірі та порядку, передбаченими методикою, яка визначається для банків Національним банком України, а для небанківських фінансових установ - національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, та Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку відповідно до повноважень та включається до складу витрат.

159.2.2. Розмір страхового резерву, що створюється за рахунок збільшення витрат фінансової установи, не може перевищувати:

для банків - 20 відсотків (на період з 1 квітня 2011 року до 1 січня 2013 року - 30 відсотків) суми заборгованості за всіма видами операцій, зазначених у підпункті 159.2.1 пункту 159.2 цієї статті, а саме: суми непогашеної основної суми боргу та нарахованих процентів і комісій, а також суми наданих гарантій на останній робочий день звітного податкового періоду;

для небанківських фінансових установ - розміру, що встановлюється відповідними законами про відповідну небанківську фінансову установу, але не більше 10 відсотків суми боргових вимог, а саме: сукупних зобов'язань дебіторів такої небанківської фінансової установи на останній робочий день звітного податкового періоду. До суми зазначеної заборгованості не включаються зобов'язання дебіторів, які виникають під час здійснення операцій, що не включаються до основної діяльності фінансових установ. Під терміном "основна діяльність" слід розуміти операції, визначені відповідними статтями законів про небанківські фінансові установи.

159.2.3. У разі якщо за результатами звітного податкового періоду сукупний розмір страхового резерву, сформованого згідно з підпунктами 159.2.1 і 159.2.2 пункту 159.2 цієї статті, зменшився (крім випадків його зменшення внаслідок відшкодування банком безнадійної заборгованості позичальника в установленому законодавством порядку за рахунок страхового резерву кредитора та зменшення нормативу формування резерву згідно із законодавством), надлишкова сума страхового резерву, яка включена до витрат, спрямовується на збільшення доходу банку за результатами такого звітного періоду.

159.2.4. Порядок і джерела створення та використання резервів (фондів) для страхування вкладів (депозитів) фізичних осіб встановлюються окремим законом.

159.3. Порядок відшкодування небанківськими фінансовими установами сум безнадійної заборгованості за рахунок страхового резерву.

159.3.1. Заборгованість, за якою кредитор не звертається до суду або не вживає інших заходів, передбачених законодавством України, щодо її стягнення до закінчення строків позовної давності, не зменшує доходи кредитора згідно з [підпунктом 159.1.1 цього пункту](#) та не може бути відшкодованою за рахунок його страхових резервів.

Основна сума боргу, яка не може бути примусово стягнутою з дебітора внаслідок укладення [мирової угоди](#) в межах процедури відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом, визначеної [законом](#), не зменшує доходів кредитора згідно з [підпунктом 159.1.1 цього пункту](#), але може бути відшкодованою за рахунок його страхових резервів, створених згідно з цією статтею.

159.3.2. Заборгованість кредитора, що виникла внаслідок невиконання зобов'язань по векселю, відшкодовується за рахунок страхового резерву після визнання платника по векселю у встановленому законодавством порядку [банкрутом](#).

Заборгованість кредитора по [боргових цінних паперах](#) (крім векселів), що виникла внаслідок невиконання емітентами своїх зобов'язань, відшкодовується за рахунок страхового резерву після визнання емітента банкрутом у порядку, встановленому чинним законодавством.

Заборгованість фінансової установи від володіння [акціями](#) та іншими пайовими цінними паперами, емітенти яких визнані банкрутами та за якими скасована державна [реєстрація випуску \(емісії\)](#) таких цінних паперів, відшкодовується за рахунок страхового резерву після оприлюднення рішення про скасування випуску (емісії) цінних паперів відповідними органами за умови, що договори на придбання таких цінних паперів або внески до статутного капіталу було здійснено [фінансовою установою](#) до моменту оголошення інформації про скасування реєстрації випуску (емісії).

У разі якщо кредитор у наступних податкових періодах здійснює продаж або відчужує іншим способом за відповідну компенсацію цінні папери, заборгованість за якими була попередньо відшкодована за рахунок страхового резерву, або отримує будь-які суми коштів як компенсацію їх вартості, сума отриманих (нарахованих) доходів включається до складу доходів кредитора за наслідками відповідного податкового періоду, в якому відбувся такий продаж (відчуження).

159.3.3. Безнадійна заборгованість позичальника, визнаного банкрутом у встановленому [законом](#) порядку, відшкодовується за рахунок [страхового резерву](#) кредитора після ухвалення судом рішення про визнання дебітора банкрутом. Кошти, отримані кредитором внаслідок завершення ліквідаційної процедури та продажу майна позичальника, включаються до складу доходів кредитора в податковий період їх надходження.

У разі якщо кредитор надає кредит дебітору, проти якого [порушено справу про банкрутство](#), до моменту укладення кредитного договору, та інформація про порушення такої справи була оприлюднена (за винятком випадків надання [фінансових кредитів](#) у межах процедури [санації дебітора](#) під [заставу](#) його [корпоративних прав](#)), безнадійна заборгованість за кредитом погашається за рахунок власних коштів кредитора.

При цьому дохід дебітора, оголошеного банкрутом у встановленому [законом](#) порядку, не збільшується на суму зазначеної безнадійної заборгованості.

У разі якщо кредитор не може звернутися до суду із [заявою про порушення справи про банкрутство](#) у зв'язку з тим, що безсуперечні вимоги такого кредитора до боржника сукупно становлять суму, меншу ніж 300 [мінімальних розмірів заробітної плати](#), така сума вимог включається до складу витрат кредитора.

159.3.4. Заборгованість, забезпечена **заставою**, погашається в порядку, передбаченому нормами відповідних законів.

Заставодержатель має право відшкодувати за рахунок **страхового резерву** частину заборгованості, що залишилася непогашеною після звернення кредитором стягнення на заставлене майно відповідно до умов закону та **договору** (у судовому або позасудовому порядку).

У разі якщо відповідно до законодавства після проведення позасудового звернення стягнення на предмет застави наступні вимоги кредитора до боржника вважаються недійсними або зобов'язання, забезпечене **заставою**, вважається повністю виконаним, за рахунок страхового резерву відшкодовується частина заборгованості, що перевищує суму коштів (оціночну вартість майна), фактично отриманих кредитором в результаті звернення стягнення на предмет застави.

159.3.5. Безнадійна заборгованість, яка виникла внаслідок неспроможності дебітора погасити заборгованість у зв'язку з дією обставин непереборної сили або стихійного лиха (форс-мажору), відшкодовується за рахунок страхового резерву кредитора за наявності будь-якого з таких документів:

підтвердження **Торгово-промислової палати України** про настання обставин непереборної сили чи стихійного лиха на території України;

підтвердження уповноважених органів іншої держави, легалізованих консульськими установами України, у разі настання обставин непереборної сили чи стихійного лиха на території такої держави;

рішення Президента України про запровадження **надзвичайної екологічної ситуації** в окремих місцевостях України, затвердженого Верховною Радою України, або рішення Кабінету Міністрів України про визнання окремих місцевостей України потерпілими від повені, посухи, пожежі та інших видів стихійного лиха, у тому числі рішення щодо визнання окремих місцевостей потерпілими від несприятливих погодних умов, які потягли за собою втрату врожаю сільськогосподарських культур в обсягах, що перевищують 30 відсотків середнього врожаю за попередні п'ять календарних років.

При цьому дохід дебітора не збільшується на суму заборгованості, що виникла внаслідок його неспроможності погасити таку заборгованість у зв'язку з дією обставин непереборної сили або стихійного лиха (форс-мажору), протягом усього строку дії таких форс-мажорних обставин.

159.3.6. Прострочена заборгованість підприємств, установ та організацій, на майно яких не може бути звернено стягнення, або тих, що **не підлягають приватизації** згідно із законом, відшкодовується за рахунок **страхового резерву** кредитора в разі, якщо протягом 30 календарних днів з моменту виникнення прострочення зазначена заборгованість не компенсована в будь-який інший спосіб.

При цьому кредитор у строки, передбачені законом, зобов'язаний звернутися до суду з позовом щодо відшкодування збитків, отриманих у зв'язку з таким кредитуванням. У разі якщо кредитор не звертається до суду протягом визначених законом строків або в разі, якщо суд відмовляє в позові або залишає позовну заяву без розгляду, кредитор зобов'язаний збільшити доходи на суму безнадійної заборгованості у відповідний податковий період.

159.3.7. Прострочена заборгованість померлих фізичних осіб, а також судом визнаних **безвісно відсутніми** або **оголошених померлими** відшкодовується за рахунок **страхового**

[резерву](#) кредитора після отримання [свідоцтва про смерть](#) або після ухвалення рішення суду про визнання фізичних осіб безвісно відсутніми або померлими за умови, що таке рішення було прийнято після дня укладення кредитної угоди.

Після відшкодування простроченої заборгованості відповідно до цього підпункту кредитор має право здійснити юридичні заходи щодо стягнення безнадійної заборгованості зі спадку такої фізичної особи в межах та в порядку, визначених законодавством.

159.3.8. Прострочена заборгованість за [договорами](#), визнаними судом повністю або частково недійсними з вини дебітора, відшкодовується за рахунок страхового резерву кредитора в разі, якщо дебітор не погашає заборгованість за зазначеними договорами протягом 30 календарних днів із дня ухвалення рішення суду про визнання їх повністю або частково недійсними.

При цьому дохід дебітора збільшується на суму такої заборгованості в податковий період, на який припадає рішення суду щодо визнання договорів повністю або частково недійсними з вини дебітора.

159.3.9. Прострочена заборгованість за договорами або їх частинами, визнаними судом недійсними з вини кредитора або з вини обох сторін, погашається за рахунок повернення дебітором суми кредиторської заборгованості, а в разі її неповернення протягом 30 календарних днів - з прибутку, який залишається в розпорядженні кредитора після оподаткування.

При цьому дохід дебітора збільшується на суму такої заборгованості в податковий період, на який припадає рішення суду щодо визнання договорів або їх частин недійсними з вини обох сторін.

159.3.10. Прострочена заборгованість фізичних осіб, яких оголошено в розшук у порядку, передбаченому [Кримінальним процесуальним кодексом України](#), відшкодовується за рахунок [страхового резерву](#) кредитора в разі, якщо протягом 180 календарних днів із дня оголошення розшуку місце перебування такої фізичної особи не встановлено.

159.3.11. Прострочена заборгованість [юридичних осіб](#), керівників яких оголошено в розшук у порядку, передбаченому [Кримінальним процесуальним кодексом України](#), відшкодовується за рахунок страхового резерву кредитора в разі, якщо протягом 180 календарних днів із дня оголошення розшуку місце перебування цих осіб не встановлено.

159.3.12. У разі якщо всі заходи щодо стягнення безнадійної заборгованості згідно з порядком, визначеним [пунктом 159.3 цієї статті](#), не дали позитивного результату, [небанківські фінансові установи](#) відносять таку заборгованість на витрати в частині, що не відшкодована за рахунок страхового резерву, створеного відповідно до цього розділу.

159.4. Порядок відшкодування [банками](#) сум безнадійної заборгованості за рахунок страхового резерву.

159.4.1. За рахунок створеного страхового резерву банк відшкодовує заборгованість, яка визначена безнадійною відповідно до методики, встановленої Національним банком України. [Порядок](#) відшкодування безнадійної заборгованості за рахунок [страхових резервів](#) для банків встановлюється Національним банком України за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

159.5. Додаткові положення.

159.5.1. У разі якщо дебітор повністю або частково погашає безнадійну заборгованість, попередньо віднесenu кредитором на зменшення доходів або відшкодовану за рахунок страхового резерву, кредитор збільшує дохід на суму компенсації, отриманої від дебітора, у податковий період, протягом якого відбулося повернення зазначеної заборгованості або її частини.

159.5.2. У разі якщо за висновком відповідного уповноваженого органу, визначеного [підпунктом 159.3.5 пункту 159.3 цієї статті](#), обставини непереборної сили, стихійного лиха (форс-мажору) мають тимчасовий характер і не впливають на спроможність дебітора сплатити заборгованість після їх закінчення, кредитор може надати претензію дебітору стосовно сплати зазначеної заборгованості. Якщо дебітор не погасив зазначену заборгованість або кредитор не звернувся з позовом до суду стосовно стягнення такої заборгованості протягом строків, визначених законом, доходи кредитора і дебітора збільшуються на суму зазначеної заборгованості.

159.5.3. У разі якщо фізична особа - дебітор, судом визнана [безвісно відсутньою](#) або [оголошена померлою](#), з'являється, кредитор зобов'язаний здійснити відповідні заходи щодо стягнення заборгованості з такої особи. У разі, якщо така фізична особа сплачує заборгованість, що була попередньо віднесена кредитором на зменшення доходів або відшкодована за рахунок [страхового резерву](#), кредитор збільшує дохід на суму коштів, отриманих від дебітора в податковий період, протягом якого відбулося повернення зазначеної заборгованості.

159.5.4. У разі якщо відповідно до закону рішення про визнання [договорів](#) недійсними з вини дебітора скасоване, а кредитор не оскаржує таке рішення у строки, передбачені законом, кредитор збільшує дохід на суму заборгованості, попередньо віднесenu на зменшення доходу або відшкодовану за рахунок страхового резерву в податковий період, протягом якого закінчився строк для подання такої скарги.

159.5.5. У разі якщо фізична особа, стосовно якої слідчим, прокурором, судом оголошено розшук, розшукана і сплачує заборгованість, яка була попередньо включена кредитором на зменшення доходу або відшкодована за рахунок страхового резерву, кредитор збільшує дохід на суму компенсації заборгованості, отриманої від дебітора, у податковий період, протягом якого відбулося повернення зазначеної заборгованості (її частини).

159.5.6. У разі якщо юридичні або фізичні особи, визнані винними в заподіянні шкоди згідно з положеннями [Цивільного кодексу України](#), сплачують заборгованість фізичної особи, що віднесена кредитором на зменшення доходу або відшкодована за рахунок [страхового резерву](#), кредитор збільшує дохід на суму коштів, отриманих у погашення заборгованості дебітора, у податковий період, протягом якого відбулося повернення зазначеної заборгованості (її частини).

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
[зміни](#), внесені до статті 159 Законом України
від 07.07.2011 р. N 3609-VI, застосовуються з 01.08.2011 р.,
від 07.07.2011 р. N 3610-VI,
від 13.04.2012 р. N 4652-VI,
від 02.10.2012 р. N 5412-VI)

Стаття 160. Особливості оподаткування нерезидентів

160.1. Будь-які доходи, отримані **нерезидентом** із джерелом їх походження з України, оподатковуються в порядку і за ставками, визначеними цією статтею.

Для цілей цього пункту під доходами, отриманими нерезидентом із джерелом їх походження з України, розуміються:

а) **проценти**, дисконтні доходи, що сплачуються на користь нерезидента, у тому числі проценти за **позиками** та борговими зобов'язаннями, випущеними (виданими) **резидентом**;

б) **дивіденди**, які сплачуються резидентом;

в) **роялті**;

г) **фрахт** та доходи від **інжинірингу**;

г) лізингова/орендна плата, що сплачується резидентами або **постійними представництвами** на користь нерезидента - лізингодавця/орендодавця за договорами оперативного лізингу/оренди;

д) доходи від продажу **нерухомого майна**, розташованого на території України, яке належить нерезиденту, у тому числі майна постійного представництва нерезидента;

е) прибуток від здійснення операцій із торгівлі **цінними паперами**, **деривативами** або іншими **корпоративними правами**, визначений відповідно до норм цього розділу;

є) доходи, отримані від провадження спільної діяльності на території України, доходи від здійснення довгострокових контрактів на території України;

ж) винагорода за провадження нерезидентами або уповноваженими ними особами культурної, освітньої, релігійної, спортивної, розважальної діяльності на території України;

з) брокерська, комісійна або агентська винагорода, отримана від **резидентів** або постійних представництв інших нерезидентів стосовно брокерських, комісійних або агентських послуг, наданих нерезидентом або його **постійним представництвом** на території України на користь резидентів;

и) внески та премії на страхування або перестрахування ризиків в Україні (у тому числі страхування ризиків життя) або страхування резидентів від ризиків за межами України;

і) доходи, одержані від **діяльності у сфері розваг** (крім діяльності з проведення **державної грошової лотереї**);

ї) доходи у вигляді благодійних внесків та пожертв на користь нерезидентів;

й) інші доходи від провадження нерезидентом (постійним представництвом цього або іншого нерезидента) господарської діяльності на території України, за винятком доходів у вигляді виручки або інших видів компенсації вартості товарів/виконаних робіт/наданих послуг, переданих/виконаних/наданих резиденту від такого нерезидента (постійного представництва), у тому числі вартості послуг із міжнародного зв'язку чи міжнародного інформаційного забезпечення.

160.2. **Резидент** або **постійне представництво** нерезидента, що здійснюють на користь **нерезидента** або уповноваженої ним особи (крім постійного представництва нерезидента на території України) будь-яку виплату з доходу з джерелом його походження з України,

отриманого таким нерезидентом від провадження **господарської діяльності** (у тому числі на рахунки нерезидента, що ведуться в національній валюті), крім доходів, зазначених у **пунктах 160.3 - 160.7 цієї статті**, зобов'язані утримувати податок з таких доходів, зазначених у **пункті 160.1 цієї статті**, за ставкою в розмірі 15 відсотків їх суми та за їх рахунок, який сплачується до бюджету під час такої виплати, якщо інше не передбачено положеннями **міжнародних договорів** України з країнами резиденції осіб, на користь яких здійснюються виплати, що набрали чинності.

160.3. Прибутки нерезидентів, отримані у вигляді доходів від безпроцентних (дисконтних) **облігацій** чи **казначейських зобов'язань**, оподатковуються за ставкою, встановленою **пунктом 151.1 статті 151** цього розділу, у такому порядку:

базою оподаткування є прибуток, який розраховується як різниця між номінальною вартістю безпроцентних (дисконтних) **цінних паперів**, сплаченою або нарахованою їх емітентом, та ціною їх придбання на первинному чи вторинному **фондовому ринку**;

з метою здійснення податкового контролю придбання або продаж зазначених у цьому підпункті цінних паперів може здійснюватися від імені та за рахунок нерезидента виключно його **постійним представництвом** або резидентом, який працює від імені, за рахунок та за **дорученням** такого нерезидента;

зазначені резидент або постійне представництво нерезидента несуть відповідальність за повне та своєчасне нарахування та внесення до бюджету податків, утриманих під час виплати нерезиденту доходів від володіння процентними або безпроцентними (дисконтними) цінними паперами. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, встановлює порядок надання резидентами або постійними представництвами нерезидента **розрахунку** податкових зобов'язань нерезидентів та звітів про утримання та внесення до відповідного бюджету податків, встановлених цим пунктом.

Резиденти, які працюють від імені, за рахунок та за дорученням **нерезидента** на ринку процентних або безпроцентних (дисконтних) **облігацій** чи **казначейських зобов'язань**, самостійно подають контролюючому органу за місцем свого розташування звіт про утримання та внесення до відповідного бюджету податків, встановлених цим пунктом.

160.4. Не підлягають оподаткуванню доходи, отримані нерезидентами у вигляді **процентів** або доходу (дисконту) на державні **цінні папери** або **облігації місцевих позик**, або **боргові цінні папери**, виконання зобов'язань за якими забезпечено державними або місцевими гарантіями, продані або розміщені нерезидентам за межами території України через уповноважених агентів - нерезидентів, або процентів, сплачених нерезидентам за отримані державою або до бюджету Автономної Республіки Крим чи міського бюджету позики (кредити або зовнішні запозичення), які відображаються в Державному бюджеті України або місцевих бюджетах чи кошторисі **Національного банку України**, або за кредити (позики), які отримані суб'єктами господарювання та виконання яких забезпечено державними або місцевими гарантіями.

160.5. Сума **фрахту**, що сплачується резидентом нерезиденту за договорами фрахту, оподатковується за ставкою 6 відсотків у джерела виплати таких доходів за рахунок цих доходів.

При цьому:

базою для оподаткування є базова ставка такого фрахту;

особами, уповноваженими стягувати цей податок та вносити його до бюджету, є резидент, який виплачує такі доходи, незалежно від того, є він платником цього податку чи ні, а також є він [суб'єктом спрощеного оподаткування](#) чи ні.

160.6. Страховики або інші [резиденти](#), які здійснюють страхові платежі (страхові внески, страхові премії) та [страхові виплати \(страхові відшкодування\)](#) у межах [договорів страхування](#) або [перестраховання](#) ризиків, у тому числі страхування життя на користь [нерезидентів](#), зобов'язані оподатковувати суми, що перераховуються, таким чином:

у межах договорів із [обов'язкових видів страхування](#), за якими страхові виплати (страхові відшкодування) здійснюються на користь фізичних осіб - нерезидентів, а також за договорами страхування у межах системи міжнародних договорів "Зелена карта" - за ставкою 0 відсотків;

у межах договорів страхування ризиків за межами України, за якими страхові виплати (страхові відшкодування) здійснюються на користь нерезидентів, крім ризиків, зазначених в абзаці другому цього пункту, - за ставкою 4 відсотки суми, що перераховується, за власний рахунок страховика у момент здійснення перерахування такої суми;

під час укладання договорів страхування або перестраховання ризику безпосередньо із страховиками та перестраховиками-нерезидентами, рейтинг фінансової надійності (стійкості) яких відповідає [вимогам](#), установленим національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (у тому числі через або за посередництвом перестрахових брокерів, які в [порядку](#), визначеному такою національною комісією, підтверджують, що перестраховання здійснено в перестраховика, рейтинг фінансової надійності (стійкості) якого відповідає вимогам, установленим зазначеною національною комісією), а також під час укладання договорів перестраховання з [обов'язкового страхування цивільної відповідальності оператора ядерної установки за шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту](#), - за ставкою 0 відсотків;

в інших випадках, ніж зазначені в абзацах другому - четвертому цього пункту, - за ставкою 12 відсотків суми таких платежів (виплат) за власний рахунок у момент здійснення перерахування таких виплат.

160.7. [Резиденти](#), які здійснюють виплати [нерезидентам](#) за виробництво та/або розповсюдження [реклами](#), під час такої виплати сплачують податок за ставкою 20 відсотків суми таких виплат за власний рахунок.

160.8. Суми прибутків нерезидентів, які провадять свою діяльність на території України через [постійне представництво](#), оподатковуються в загальному порядку. При цьому таке постійне представництво прирівнюється з метою оподаткування до платника податку, який провадить свою діяльність незалежно від такого нерезидента.

У разі якщо нерезидент провадить свою діяльність не лише в Україні, а й за її межами, і при цьому не визначає прибуток від своєї діяльності, що ведеться ним через постійне представництво в Україні, сума прибутку, що підлягає оподаткуванню в Україні, визначається на підставі складення нерезидентом відокремленого балансу фінансово-господарської діяльності, погодженого з контролюючим органом за [місцезнаходженням](#) постійного представництва.

У разі неможливості визначити шляхом прямого підрахування прибуток, отриманий нерезидентами з джерелом його походження з України, оподатковуваний прибуток визначається контролюючим органом як різниця між доходом та витратами, визначеними шляхом застосування до суми отриманого доходу коефіцієнта 0,7.

160.9. **Резиденти**, які надають агентські, довірчі, комісійні та інші подібні послуги з продажу чи придбання товарів, робіт, послуг за рахунок і на користь тільки даного **нерезидента** (в тому числі укладення договорів з іншими резидентами від імені і на користь даного нерезидента), утримують і перераховують до відповідного бюджету податок із доходу, отриманого таким нерезидентом із джерел в Україні, визначений у порядку, передбаченому для оподаткування прибутків нерезидентів, що проводять діяльність на території України через **постійне представництво**. При цьому такі резиденти не підлягають додатковій **реєстрації** у контролюючих органах як платники податку.

Положення цього пункту не поширюються на випадки надання резидентами агентських, довірчих, комісійних та інших подібних посередницьких послуг з продажу чи придбання товарів, робіт, послуг за рахунок і на користь нерезидентів у випадку, якщо вони надають зазначені послуги в рамках своєї основної (звичайної) діяльності.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
зміни, внесені до статті 160 Законом України
від 07.07.2011 р. N 3609-VI, застосовуються з 01.08.2011 р.,
від 07.07.2011 р. N 3610-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 161. Спеціальні правила

Експертний

коментар

Науково-практичний коментар

161.1. У разі укладення **договорів** із **нерезидентами** не дозволяється включення до них податкових застережень, згідно з якими підприємства, що виплачують доходи, беруть на себе зобов'язання щодо сплати податків на доходи нерезидентів.

161.2. У разі укладення договорів, які передбачають здійснення оплати товарів (робіт, послуг) на користь **нерезидентів, що мають офшорний статус**, чи при здійсненні розрахунків через таких нерезидентів або через їх банківські рахунки, незалежно від того, чи здійснюється така оплата (в грошовій або іншій формі) безпосередньо або через інших **резидентів** або нерезидентів, витрати платників податку на оплату вартості таких товарів (робіт, послуг) включаються до складу їх витрат у сумі, що становить 85 відсотків вартості цих товарів (робіт, послуг).

Правило, визначене цим пунктом, починає застосовуватися з календарного кварталу, що настає за кварталом, на який припадає офіційне опублікування **переліку офшорних зон**, встановленого Кабінетом Міністрів України.

У разі необхідності внесення змін до цього переліку такі зміни вносяться не пізніше ніж за три місяці до нового звітного (податкового) року та вводяться в дію з початку нового звітного (податкового) року.

161.3. Під терміном "нерезиденти, що мають офшорний статус" розуміються нерезиденти, розташовані на території офшорних зон, за винятком нерезидентів, розташованих на території офшорних зон, які надали платнику податку виписку із правоустановчих документів, легалізовану відповідною консульською установою України, що свідчить про звичайний (неофшорний) статус такого нерезидента. При існуванні **договорів**, визначених абзацом першим цього пункту, платник податку має послатися на наявність зазначеної виписки у поясненні до **податкової декларації**.

161.4. Суми податку на прибуток, отриманий з іноземних джерел, що сплачені суб'єктами господарювання за кордоном, зараховуються під час сплати ними податку в Україні. При цьому зарахуванню підлягає сума податку, розрахована за правилами, встановленими цим розділом.

161.5. Розмір зарахованих сум податку з іноземних джерел протягом податкового періоду не може перевищувати суми податку, що підлягає сплаті в Україні таким платником податку протягом такого періоду.

161.6. Не підлягають зарахуванню у зменшення податкових зобов'язань такі податки, сплачені в інших країнах:

податок на капітал/майно та приріст капіталу;

поштові податки;

податки на реалізацію (продаж);

інші непрямі податки незалежно від того, підпадають вони під категорію прибуткових податків чи оподатковуються окремими податками згідно із законодавством іноземних держав.

161.7. Зарахування сплачених за [митним кордоном України](#) сум податку здійснюється за умови подання письмового підтвердження контролюючого органу іншої держави щодо факту сплати такого податку та за наявності чинного [міжнародного договору](#) України про уникнення подвійного оподаткування доходів.

РОЗДІЛ IV. ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Стаття 162. Платники податку

Науково-практичний коментар

162.1. Платниками податку є:

162.1.1. [фізична особа - резидент](#), яка отримує доходи як з джерела їх походження в Україні, так і іноземні доходи;

162.1.2. фізична особа - нерезидент, яка отримує доходи з джерела їх походження в Україні;

162.1.3. [податковий агент](#).

162.2. Не є платником податку [нерезидент](#), який отримує доходи з джерела їх походження в Україні і має дипломатичні привілеї та імунітет, встановлені чинним [міжнародним договором](#) України, щодо доходів, які він отримує безпосередньо від провадження дипломатичної чи прирівняної до неї таким міжнародним договором діяльності.

162.3. У разі смерті платника податку або оголошення його судом [померлим](#) чи визнання [безвісно відсутнім](#) або втрати ним статусу [резидента](#) (за відсутності податкових зобов'язань як нерезидента згідно з цим Кодексом) податок за останній [податковий період](#) справляється з нарахованих на його користь доходів. Відповідно до цього останнім податковим періодом вважається період, який закінчується днем, на який відповідно припадає смерть такого платника податку, винесення такого судового рішення чи втрата ним статусу резидента. У разі відсутності нарахованих доходів податок сплаті не підлягає.

162.4. Якщо фізична особа - платник податку вперше отримує оподатковувані доходи всередині податкового періоду, то перший податковий період розпочинається з дня отримання таких доходів.

Стаття 163. Об'єкт оподаткування

Науково-практичний коментар

163.1. Об'єктом оподаткування [резидента](#) є:

163.1.1. загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід;

163.1.2. доходи з джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання);

163.1.3. іноземні доходи - доходи (прибуток), отримані з джерел за межами України.

163.2. Об'єктом оподаткування [нерезидента](#) є:

163.2.1. загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід з джерела його походження в Україні;

163.2.2. доходи з джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання).

Стаття 164. База оподаткування

Експертний

коментар

Науково-практичний коментар

164.1. Базою оподаткування є загальний оподатковуваний дохід, з урахуванням особливостей, визначених цим розділом.

Загальний оподатковуваний дохід - будь-який дохід, який підлягає оподаткуванню, нарахований (виплачений, наданий) на користь платника податку протягом звітного податкового періоду.

У разі використання права на податкову знижку базою оподаткування є чистий річний оподатковуваний дохід, який визначається шляхом зменшення загального оподаткованого доходу з урахуванням [пункту 164.6 цієї статті](#) на суми податкової знижки такого звітного року.

Базою оподаткування для доходів, отриманих від провадження [господарської](#) або незалежної професійної діяльності, є чистий річний оподатковуваний дохід, який визначається відповідно до [пункту 177.2 статті 177](#) та [пункту 178.3 статті 178](#) цього Кодексу.

164.1.1. Загальний оподатковуваний дохід складається з доходів, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання), доходів, які оподатковуються у складі загального річного оподаткованого доходу, та доходів, які оподатковуються за іншими правилами, визначеними цим Кодексом.

164.1.2. Загальний місячний оподатковуваний дохід складається із суми оподатковуваних доходів, нарахованих (виплачених, наданих) протягом такого звітного податкового місяця.

164.1.3. Загальний річний оподатковуваний дохід дорівнює сумі загальних місячних оподатковуваних доходів, іноземних доходів, отриманих протягом такого звітного податкового року, доходів, отриманих фізичною особою - підприємцем від провадження господарської діяльності згідно із [статтею 177 цього Кодексу](#), та доходів, отриманих фізичною особою, яка провадить незалежну професійну діяльність згідно із [статтею 178 цього Кодексу](#).

164.2. До загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку включаються:

164.2.1. доходи у вигляді [заробітної плати](#), нараховані (виплачені) платнику податку відповідно до умов [трудового договору \(контракту\)](#);

164.2.2. суми винагород та інших виплат, нарахованих (виплачених) платнику податку відповідно до умов цивільно-правового [договору](#);

164.2.3. доходи від продажу об'єктів майнових і немайнових прав, зокрема інтелектуальної (промислової) власності, та прирівняні до них права, доходи у вигляді сум [авторської винагороди](#), іншої плати за надання права на користування або розпорядження іншим особам [нематеріальним активом](#) (творами науки, мистецтва, літератури або іншими нематеріальними активами), [об'єкти права інтелектуальної](#) промислової власності та прирівняні до них права (далі - [роялті](#)), у тому числі отримані спадкоємцями власника такого нематеріального активу;

164.2.4. частина доходів від операцій з майном, розмір якої визначається згідно з положеннями [статей 172 - 173 цього Кодексу](#);

164.2.5. дохід від надання майна в [лізинг](#), [оренду](#) або суборенду (строкове володіння та/або користування), визначений у порядку, встановленому [пунктом 170.1 статті 170 цього Кодексу](#);

164.2.6. оподатковуваний дохід (прибуток), не включений до розрахунку загальних оподатковуваних доходів минулих [податкових періодів](#) та самостійно виявлений у звітному періоді платником податку або нарахований контролюючим органом згідно із цим Кодексом;

164.2.7. сума заборгованості платника податку за укладеним ним цивільно-правовим [договором](#), за якою минув строк позовної давності та яка перевищує суму, що становить 50 відсотків місячного [прожиткового мінімуму](#), діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, крім сум податкової заборгованості, за якими минув строк позовної давності згідно з [розділом II цього Кодексу](#), що встановлює порядок стягнення заборгованості з податків, зборів і погашення податкового боргу. Фізична особа самостійно сплачує податок з таких доходів та зазначає їх у річній [податковій декларації](#);

164.2.8. дохід у вигляді [дивідендів](#), вигравшів, призів, [процентів](#) (крім процентів, визначених у [підпунктах 165.1.2 та 165.1.41](#), дивідендів, визначених у [підпункті 165.1.18 пункту 165.1 статті 165 цього Кодексу](#), а також вигравшів та призів у [державну грошову лотерею](#) в розмірах, передбачених у [підпункті 165.1.46 пункту 165.1 статті 165 цього Кодексу](#));

164.2.9. інвестиційний прибуток від проведення платником податку операцій з цінними паперами, деривативами та корпоративними правами, випущеними в інших, ніж цінні папери, формах, крім доходу від операцій, зазначених у [підпунктах 165.1.2, 165.1.40 і 165.1.52 пункту 165.1 статті 165 цього Кодексу](#);

164.2.10. дохід у вигляді вартості успадкованого чи отриманого у [дарунок](#) майна у межах, що оподатковується згідно з цим розділом;

164.2.11. сума надміру витрачених коштів, отриманих платником податку на відрядження або під звіт та не повернутих у встановлені законодавством строки, розмір якої обчислюється відповідно до [пункту 170.9 статті 170 цього Кодексу](#);

164.2.12. кошти або майно ([нематеріальні активи](#)), отримані платником податку як [хабар](#), викрадені чи знайдені як [скарб](#), не зданий державі згідно із законом, у сумах, які визначені обвинувальним вироком суду незалежно від призначеної ним міри покарання;

164.2.13. доходи, що становлять позитивну різницю між:

сумою коштів, отриманих платником податку внаслідок його відмови від участі в [фонді фінансування будівництва](#), та сумою коштів, внесених платником податку до такого фонду, крім випадків, коли платник податку одночасно передає кошти, отримані з фонду фінансування будівництва, в управління тому самому управителю у той самий або інший фонд фінансування будівництва;

сумою коштів, отриманих платником податку від інших осіб внаслідок [відступлення](#) на їх користь права вимоги за [договором](#) про участь у фонді фінансування будівництва (у тому числі, якщо таке відступлення здійснено на підставі [договору купівлі-продажу](#)), та сумою коштів, внесених платником податку до такого фонду за цим договором;

164.2.14. дохід у вигляді [неустойки](#) (штрафів, пені), [відшкодування матеріальної](#) або [немайнової \(моральної\) шкоди](#), крім:

а) сум, що за рішенням суду спрямовуються на відшкодування збитків, завданих платнику податку внаслідок заподіяння йому матеріальної шкоди, а також шкоди життю та здоров'ю;

б) відсотків, отриманих від боржника внаслідок прострочення виконання ним договірних зобов'язань;

в) пені, що сплачується на користь платника податку за рахунок бюджету (цільового страхового фонду) внаслідок несвоєчасного [повернення надміру сплачених грошових зобов'язань](#) або інших сум бюджетного відшкодування;

г) суми втрат, заподіяних платнику податку актами, визнаними неконституційними, або незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури або суду, що відшкодовуються державою в порядку, встановленому [законом](#);

г) виплати з державного бюджету, пов'язані з виконанням рішень закордонних юрисдикційних органів, у тому числі Європейського суду з прав людини, прийнятих за наслідками розгляду справ проти України.

Дія цього підпункту не поширюється на оподаткування сум [страхових виплат](#), [страхових відшкодувань](#) і викупних сум за [договорами страхування](#);

164.2.15. сума страхових виплат, страхових відшкодувань, викупних сум або пенсійних виплат, що сплачуються платнику податку за [договорами довгострокового страхування життя](#) (у тому числі за [договорами страхування довічних пенсій](#)) та [недержавного пенсійного забезпечення](#), за договорами пенсійного вкладу, договорами довірчого управління,

укладеними з учасниками [фондів банківського управління](#), у випадках та розмірах, визначених [підпунктом 170.8.2 пункту 170.8 статті 170 цього Кодексу](#);

164.2.16. сума [пенсійних внесків](#) у межах недержавного пенсійного забезпечення відповідно до [закону](#), страхових платежів (страхових внесків, страхових премій), внесків на пенсійні вклади, внесків до [фонду банківського управління](#), сплачена будь-якою особою - [резидентом](#) за платника податку чи на його користь, крім сум, що сплачуються:

а) особою-резидентом, що визначається вигодонабувачем (бенефіціаром) за такими договорами;

б) одним з членів сім'ї першого ступеня споріднення платника податку;

в) роботодавцем-резидентом за свій рахунок за [договорами довгострокового страхування життя](#) або [недержавного пенсійного забезпечення](#) платника податку, якщо така сума не перевищує 15 відсотків нарахованої цим роботодавцем суми [заробітної плати](#) платнику податку протягом кожного звітного податкового місяця, за який вноситься страховий платіж (страховий внесок, страхова премія) або сплачується пенсійний внесок, внесків до фондів банківського управління, але не більш як п'яти розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом про Державний бюджет України на відповідний рік, у розрахунку за місяць за сукупністю таких внесків;

164.2.17. дохід, отриманий платником податку як додаткове благо (крім випадків, передбачених [статтею 165 цього Кодексу](#)) у вигляді:

а) вартості використання житла, інших об'єктів матеріального або нематеріального майна, що належать [роботодавцю](#), наданих платнику податку в безоплатне користування, або компенсації вартості такого використання, крім випадків, коли таке надання зумовлено виконанням платником податку трудової функції відповідно до [трудового договору](#) (контракту) чи передбачено нормами [колективного договору](#) або відповідно до закону в установлених ними межах;

б) вартості майна та харчування, безоплатно отриманого платником податку, крім випадків, визначених цим Кодексом для оподаткування прибутку підприємств.

Додатково до винятків, передбачених підпунктом "а" цього підпункту, не вважаються додатковим благом платника податку доходи, одержані у формі та розмірах, що підлягають включенню [роботодавцем](#) до собівартості реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг згідно із [розділом III цього Кодексу](#), а також кошти, вартість послуг, проживання, проїзду, харчування, спортивного одягу, аксесуарів, взуття та інвентарю, колясок для інвалідів, у тому числі які призначені для участі інвалідів в фізкультурно-реабілітаційних та спортивних заходах, лікарських та медико-відновлюваних засобів та інших доходів, наданих (виплачених) платнику податку - учаснику спортивних (крім професійного спорту), фізкультурно-оздоровчих заходів, заходів з фізкультурно-оздоровчої діяльності та фізкультурно-спортивної реабілітації, що фінансуються з бюджету та/або бюджетними організаціями, іншими [неприбутковими організаціями](#), внесеними до [Реєстру неприбуткових організацій та установ](#) на дату надання таких коштів;

в) вартості послуг домашнього обслуговуючого персоналу, безоплатно отриманих платником податку, включаючи працю підпорядкованих осіб, а також осіб, що перебувають на військовій службі чи є заарештованими або ув'язненими.

Під терміном "послуги домашнього обслуговуючого персоналу" розуміються послуги з побутового обслуговування фізичної особи, членів її сім'ї або від імені чи за їх [дорученням](#)

будь-якої третьої особи, включаючи ремонт або спорудження об'єктів [рухомого](#) чи [нерухомого майна](#), що належить таким особам або використовується ними;

г) суми грошового або майнового відшкодування будь-яких витрат або втрат платника податку, крім тих, що обов'язково відшкодовуються згідно із законом за рахунок бюджету або звільняються від оподаткування згідно з цим розділом;

г) суми [безповоротної фінансової допомоги](#) (крім суми [процентів](#) умовно нарахованих на таку допомогу);

д) суми боргу платника податку, анульованого (прощеного) кредитором за його самостійним рішенням, не пов'язаним з процедурою [банкрутства](#), до закінчення строку позовної давності. Якщо кредитор повідомляє платника податку - боржника рекомендованим листом з повідомленням про вручення або шляхом укладення відповідного договору, або шляхом надання повідомлення боржнику під підпис особисто про анулювання (прощеного) боргу та включає суму анульованого (прощеного) боргу до податкового розрахунку суми доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, за підсумками звітного періоду, у якому такий борг було анульовано (прощеного), такий боржник самостійно сплачує податок з таких доходів та відображає їх у річній [податковій декларації](#);

е) вартості безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг), визначеної за правилами [звичайної ціни](#), а також суми знижки [звичайної ціни](#) (вартості) товарів (робіт, послуг), індивідуально призначеної для такого платника податку.

Якщо додаткові блага надаються у негрошовій формі, сума податку об'єкта оподаткування обчислюється за правилами, визначеними [пунктом 164.5 цієї статті](#);

164.2.18. дохід, отриманий платником податку за зданий (проданий) ним брукт [дорогоцінних металів](#), крім доходу, отриманого за брукт дорогоцінних металів, проданий Національному банку України.

Під час виплати доходів за зданий (проданий) платником податку брукт дорогоцінних металів особа, яка його закупає, вважається [податковим агентом](#) та зобов'язана утримати податок із суми такої виплати за ставкою, встановленою цим розділом;

164.2.19. інші доходи, крім зазначених у [статті 165 цього Кодексу](#).

164.3. При визначенні бази оподаткування враховуються всі доходи платника податку, отримані ним як у грошовій, так і негрошовій формах.

164.4. Під час нарахування (отримання) доходів, отриманих у вигляді [валютних цінностей](#) або інших [активів](#) (вартість яких виражена в [іноземній валюті](#) або міжнародних розрахункових одиницях), такі доходи перераховуються у гривні за валютним курсом [Національного банку України](#), що діє на момент нарахування (отримання) таких доходів.

164.5. Під час нарахування (надання) доходів у будь-якій негрошовій формі базою оподаткування є вартість такого доходу, розрахована за [звичайними цінами](#), правила визначення яких встановлені згідно з цим Кодексом, помножена на коефіцієнт, який обчислюється за такою формулою:

$$K = 100 : (100 - Sp),$$

де K - коефіцієнт;

Сп - ставка податку, встановлена для таких доходів на момент їх нарахування.

У такому самому порядку визначаються об'єкт оподаткування і база оподаткування для коштів, надміру витрачених платником податку на відрядження або під звіт та не повернутих у встановлені законодавством строки.

164.6. Під час нарахування доходів у формі **заробітної плати** база оподаткування визначається як нарахована заробітна плата, зменшена на суму **єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування**, страхових внесків до **Накопичувального фонду**, а у випадках, передбачених законом, - обов'язкових страхових внесків до **недержавного пенсійного фонду**, які відповідно до закону сплачуються за рахунок заробітної плати працівника, а також на суму податкової соціальної пільги за її наявності.

При нарахуванні доходів у вигляді винагороди за цивільно-правовими **договорами** за виконання робіт (надання послуг) база оподаткування визначається як нарахована сума такої винагороди, зменшена на суму єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 22.12.2011 р. N 4238-VI, від 13.04.2012 р. N 4652-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 06.12.2012 р. N 5519-VI)

Стаття 165. Доходи, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу

Науково-практичний коментар

165.1. До загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку не включаються такі доходи:

165.1.1 сума державної та соціальної матеріальної допомоги, державної допомоги у вигляді адресних виплат та надання соціальних і реабілітаційних послуг відповідно до закону, житлових та інших субсидій або дотацій, компенсацій (включаючи грошові компенсації інвалідам, на дітей-інвалідів при реалізації індивідуальних програм реабілітації інвалідів, суми допомоги по вагітності та пологах), винагород і страхових виплат, які отримує платник податку з бюджетів та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування та у формі фінансової допомоги інвалідам з **Фонду соціального захисту інвалідів** згідно із законом, у тому числі (але не виключно):

а) сума грошової допомоги, яка надається згідно із **законом** членам сімей військовослужбовців чи осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, органів і підрозділів цивільного захисту, Державної кримінально-виконавчої служби України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, які загинули (безвісно пропали) або померли під час виконання службових обов'язків;

б) сума державних премій України або стипендій України, призначених законом, постановами Верховної Ради України, указами Президента України, винагород спортсменам - чемпіонам України, призерам спортивних змагань міжнародного рівня, у тому числі спортсменам-інвалідам, а також вартість державних нагород чи винагород від імені України,

крім тих, що виплачуються коштами чи іншим майном, сума Нобелівської чи Абелівської премій;

в) сума коштів з Державного бюджету України дійсним членам (академікам) та членам-кореспондентам Національної академії наук України, Української академії аграрних наук, Академії медичних наук України, Академії педагогічних наук України, Академії правових наук України та Академії мистецтв України як щомісячна довічна плата за звання дійсного члена та члена-кореспондента;

г) сума допомоги, яка виплачується (надається) [жертвам нацистських переслідувань](#) або їх спадкоємцям з бюджетів або інших джерел, визначених [міжнародними договорами](#) України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також особам, які мають звання "Праведник Миру";

г) сума допомоги, яка виплачується (надається) особам, визнаним репресованими та/або реабілітованими згідно із [законом](#), або їх спадкоємцям з бюджетів або інших джерел, визначених міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

е) сума пенсій (включаючи суму її індексації, нараховану відповідно до закону) або щомісячного довічного грошового утримання, отримуваних платником податку з Пенсійного фонду України чи бюджету згідно із [законом](#), а також з іноземних джерел, якщо згідно з міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, такі пенсії не підлягають оподаткуванню чи оподатковуються в країні їх виплати;

є) сума грошової компенсації за витрату часу, розмір якої встановлюється Кабінетом Міністрів України, яку отримують фізичні особи за ведення записів та подання відомостей відповідно до програм державних вибіркових обстежень, що проводяться [органами державної статистики](#);

ж) сума [грошової компенсації](#), що виплачується військовослужбовцям за належне їм для отримання жиле приміщення;

з) сума щорічної разової грошової допомоги, яка надається згідно із [Законом України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"](#).

Винятки, передбачені цим підпунктом, не поширюються на виплату [заробітної плати](#), грошової (вихідної) допомоги при виході на пенсію (у відставку) та виплату, пов'язану з тимчасовою втратою працездатності;

165.1.2. сума доходів, отриманих платником податку у вигляді [процентів](#), що нараховані на [цінні папери](#), емітовані центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну фінансову політику, та на боргові зобов'язання Національного банку України;

165.1.3. сума відшкодування платнику податку розміру шкоди, заподіяної йому внаслідок Чорнобильської катастрофи, у порядку та сумах, визначених [законом](#);

165.1.4. сума виплат чи відшкодувань (крім заробітної плати чи інших виплат та відшкодувань за цивільно-правовими [договорами](#)), що здійснюються з урахуванням [пункту 170.7 статті 170 цього Кодексу](#);

а) [творчими спілками](#) їх членам у випадках, передбачених законом;

б) Товариством Червоного Хреста України на користь отримувачів благодійної допомоги відповідно до [закону](#);

в) іншими [неприбутковими організаціями](#) (крім [кредитних спілок](#) та інших [небанківських фінансових установ](#)) та благодійними фондами України, статус яких визначається відповідно до закону, на користь отримувачів таких виплат, крім будь-яких виплат або відшкодувань членам керівних органів таких організацій або фондів та пов'язаним з ними фізичним особам;

г) сума, яка щороку виплачується переможцям [Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика](#);

165.1.5. сума внесків на обов'язкове страхування платника податку відповідно до закону, інших, ніж [єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування](#);

165.1.6. сума єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування платника податку, що вносяться за рахунок його [роботодавця](#) у розмірах, визначених [законом](#);

165.1.7. сума страхових внесків до [Накопичувального фонду](#), а у випадках, передбачених законом, - обов'язкові страхові внески до [недержавного пенсійного фонду](#) та [фонду банківського управління](#);

165.1.8. сума коштів, що належать платнику податку, які відповідно до закону перераховуються з [Накопичувального фонду](#) до [недержавного пенсійного фонду](#), [фонду банківського управління](#) чи страхової організації, з [недержавного пенсійного фонду](#), [фонду банківського управління](#) до іншого [недержавного пенсійного фонду](#), [фонду банківського управління](#), страхової організації або на пенсійний депозитний рахунок банку;

165.1.9. вартість безоплатного лікувально-профілактичного харчування, молока або рівноцінних йому харчових продуктів, газованої солоної води, мийних і знешкоджувальних засобів, а також спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту, якими роботодавець забезпечує платника податку відповідно до [Закону України "Про охорону праці"](#), спеціального (форменого) одягу та взуття, що надаються роботодавцем у тимчасове користування платнику податку, який перебуває з ним у трудових відносинах. Порядок [забезпечення](#), перелік та граничні строки використання спеціального (у тому числі форменого) одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту встановлюються Кабінетом Міністрів України та/або галузевими нормами безоплатної видачі працівникам спеціального (форменого) одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту.

Норми забезпечення лікувально-профілактичним харчуванням, молоком або рівноцінними йому харчовими продуктами, газованою солоною водою, мийними та знешкоджувальними засобами розробляються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я;

165.1.10. сума грошового або майнового утримання чи забезпечення військовослужбовців строкової служби (у тому числі осіб, що проходять альтернативну службу), передбачена [законом](#), яка виплачується з бюджету чи бюджетною установою;

165.1.11. кошти, отримані платником податку на відрядження або під звіт і розраховані згідно із [пунктом 170.9 статті 170 цього Кодексу](#), а також суми компенсаційних виплат в іноземній валюті, що виплачуються відповідно до [закону](#) працівникам дипломатичної служби, направленим у [довготермінове відрядження](#);

165.1.12. вартість товарів, які надходять платнику податку як гарантійна заміна у порядку, встановленому [законом](#), а також грошова компенсація вартості товарів, надана платнику податку в разі їх повернення продавцю або особі, уповноваженій таким продавцем здійснювати їх гарантійне обслуговування (заміну) протягом гарантійного строку, але не вище ніж ціна придбання таких товарів;

165.1.13. кошти або вартість майна ([нематеріальних активів](#)), які надходять платнику податку за рішенням суду в результаті поділу [спільної сумісної власності](#) подружжя у зв'язку з [розірванням шлюбу](#) чи визнанням його [недійсним](#) або за добровільним рішенням сторін з урахуванням норм [Сімейного кодексу України](#);

165.1.14. аліменти, що виплачуються платнику податку згідно з рішенням суду або за добровільним рішенням сторін у сумах, визначених згідно із [Сімейним кодексом України](#), за винятком виплати аліментів [нерезидентом](#) незалежно від їх розміру, якщо інше не встановлено [міжнародними договорами](#), згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

165.1.15. кошти або майно (майнові чи немайнові права, вартість робіт, послуг), отримані платниками податку як дарунок з урахуванням положень цього розділу;

165.1.16. кошти, отримані платником податку в рахунок компенсації (відшкодування) вартості майна (нематеріальних активів), примусово відчуженого державою у випадках, передбачених [законом](#), або вартість такої компенсації, отриманої у негрошовій формі, а також доходи, отримані внаслідок реалізації заставленого майна, майна платника податку при зверненні стягнення фінансовою установою на таке майно у зв'язку з невиконанням платником податку своїх зобов'язань за договором кредиту (позики);

165.1.17. сума надміру сплачених грошових зобов'язань, страхових внесків з бюджетів або державних цільових страхових фондів згідно із [законом](#), а також бюджетного відшкодування під час застосування права на податкову знижку, що повертається платнику податку;

165.1.18. [дивіденди](#), які нараховуються на користь платника податку у вигляді [акцій](#) (часток, паїв), емітованих [юридичною особою](#) - резидентом, що нараховує такі дивіденди, за умови, що таке нарахування жодним чином не змінює пропорцій (часток) участі всіх акціонерів (власників) у статутному фонді емітента, та в результаті якого збільшується статутний фонд емітента на сукупну номінальну вартість нарахованих дивідендів;

165.1.19. кошти або вартість майна (послуг), що надаються як допомога на лікування та медичне обслуговування платника податку за рахунок коштів [благодійної організації](#) або його [роботодавця](#), в тому числі в частині витрат роботодавця на обов'язковий профілактичний огляд працівника згідно із [Законом України "Про захист населення від інфекційних хвороб"](#) та на [вакцинацію](#) працівника, спрямовану на профілактику захворювань в період загрози епідемії відповідно до [Закону України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення"](#) за наявності відповідних підтвердних документів, крім витрат, що компенсуються виплатами з фонду загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування;

165.1.20. вартість вугілля та вугільних брикетів, безоплатно наданих в обсягах та за [переліком професій](#), що встановлюються Кабінетом Міністрів України, у тому числі компенсації вартості такого вугілля та вугільних брикетів:

працівникам з видобутку (переробки) вугілля та вуглебудівних підприємств;

пенсіонерам, які пропрацювали на підприємствах з видобутку (переробки) вугілля, вуглебудівних підприємствах: на підземних роботах - не менше ніж 10 років для чоловіків і не менш як 7 років 6 місяців для жінок; на роботах, пов'язаних із підземними умовами, - не менше ніж 15 років для чоловіків і не менш як 12 років 6 місяців для жінок; на роботах технологічної лінії на поверхні діючих шахт чи на шахтах, що будуються, розрізах, збагачувальних та брикетних фабриках - не менш як 20 років для чоловіків і не менш як 15 років для жінок;

інвалідам і ветеранам війни та праці, особам, нагородженим знаками "Шахтарська слава" або "Шахтарська доблесть" I, II, III ступенів, особам, інвалідність яких настала внаслідок загального захворювання, у разі, коли вони користувалися цим правом до настання інвалідності;

сім'ям працівників, які загинули (померли) на підприємствах з видобутку (переробки) вугілля, що отримують [пенсії у зв'язку із втратою годувальника](#), а також вдовам померлих пенсіонерів, зазначених в цьому підпункті, які за життя мали таке право.

При виплаті грошової компенсації вартості такого вугілля та вугільних брикетів її сума не включається до складу загального оподаткованого доходу платника податку.

Порядок виконання цього підпункту визначається Кабінетом Міністрів України;

165.1.21. сума, сплачена [роботодавцем](#) на користь вітчизняних вищих та професійно-технічних навчальних закладів за фізичну особу, але не вище розміру, визначеного в абзаці першому [підпункту 169.4.1 пункту 169.4 статті 169 цього Кодексу](#) на кожний повний або неповний місяць підготовки чи перепідготовки такої фізичної особи, незалежно від того, чи перебуває ця особа у трудових відносинах з роботодавцем, але за умови, що вона уклала з ним письмовий [договір \(контракт\)](#) про взяті зобов'язання з відпрацювання у такого роботодавця після закінчення вищого та/або професійно-технічного навчального закладу і отримання спеціальності (кваліфікації) не менше ніж три роки.

Якщо працівник припиняє трудові відносини з роботодавцем протягом періоду такого навчання або до закінчення третього календарного року від року, в якому закінчується таке навчання, сума, сплачена як компенсація вартості навчання, прирівнюється до додаткового блага, наданого такому працівнику протягом року, на який припадає таке припинення трудових відносин, та підлягає оподаткуванню у загальному порядку;

165.1.22. кошти або вартість майна (послуг), що надаються як допомога на поховання платника податку:

а) будь-якою фізичною особою, [благодійною організацією](#), Пенсійним фондом України, відповідним структурним підрозділом місцевої державної адміністрації, фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування України або професійною спілкою;

б) [роботодавцем](#) такого померлого платника податку за його останнім місцем роботи (у тому числі перед виходом на пенсію) у розмірі, що не перевищує подвійний розмір суми, визначеної в абзаці першому [підпункту 169.4.1 пункту 169.4 статті 169 цього Кодексу](#). Сума перевищення за її наявності остаточно оподатковується під час її нарахування (виплати, надання);

165.1.23. вартість майна, а також сума грошової допомоги, що надаються дітям-сиротам чи дітям, позбавленим батьківського піклування (у тому числі випускникам професійно-

технічних навчальних закладів і вищих навчальних закладів I - IV рівнів акредитації), у порядку і розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України;

165.1.24. доходи, отримані від продажу власної сільськогосподарської продукції, що вирощена, відгодована, виловлена, зібрана, виготовлена, вироблена, оброблена та/або перероблена безпосередньо фізичною особою на земельних ділянках, наданих їй у розмірах, встановлених [Земельним кодексом України](#) для ведення:

садівництва та/або для будівництва і обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибні ділянки) та/або для індивідуального дачного будівництва. При цьому якщо власник сільськогосподарської продукції має ще земельні частки (паї), виділені в натурі (на місцевості), але не використовує їх (здає в оренду або обслуговує), отримані ним доходи від продажу сільськогосподарської продукції не включаються до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу;

особистого селянського господарства та/або земельні частки (паї), виділені в натурі (на місцевості), сукупний розмір яких не перевищує 2 гектари. При цьому розмір земельних ділянок, зазначених в абзаці другому цього підпункту, а також розмір виділених в натурі (на місцевості) земельних часток (паїв), які не використовуються (здаються в оренду, обслуговуються), не враховуються.

Якщо розмір земельних ділянок, зазначених в абзаці третьому цього підпункту, перевищує 2 гектари, дохід від продажу сільськогосподарської продукції підлягає оподаткуванню на загальних підставах.

При продажу сільськогосподарської продукції (крім продукції тваринництва) її власник має подати податковому агенту копію довідки про наявність у нього земельних ділянок, зазначених в абзацах другому та третьому цього підпункту. Оригінал довідки зберігається у власника сільськогосподарської продукції протягом строку позовної давності з дати закінчення дії такої довідки. Довідка видається сільською, селищною або міською радою за місцем податкової адреси (місцем проживання) платника податку протягом п'яти робочих днів з дня отримання відповідною радою письмової заяви про видачу такої довідки.

Форма довідки встановлюється у порядку, визначеному статтею 46 цього Кодексу для податкових декларацій.

При продажу власної продукції тваринництва [груп 1 - 5, 15, 16 та 41 УКТ ЗЕД](#), отримані від такого продажу доходи не є оподаткованим доходом, якщо їх сума сукупно за рік не перевищує 100 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року. Такі фізичні особи здійснюють продаж зазначеної продукції без отримання довідки про наявність земельних ділянок.

У разі коли сума отриманого доходу перевищує встановлений цим підпунктом розмір, фізична особа зобов'язана подати контролюючому органу довідку про самостійне вирощування, розведення, відгодовування продукції тваринництва, що видається у довільній формі сільською, селищною або міською радою за місцем податкової адреси (місцем проживання) власника продукції тваринництва. Якщо довідкою підтверджено вирощування проданої продукції тваринництва безпосередньо платником податку, оподаткуванню підлягає дохід, що перевищує 100 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року.

Якщо таким платником податку не підтверджено самостійне вирощування, розведення, відгодовування продукції тваринництва, доходи від продажу якої він отримав, такі доходи підлягають оподаткуванню на загальних підставах;

165.1.25. сума доходу, отримана платником податку за здані (продані) ним вторинну сировину, побутові відходи, брухт кольорових металів, включаючи використані (виснажені) акумулятори електричні свинцево-кислотні (код 8548 10 21 00 згідно з УКТ ЗЕД), залишки та брухт електричних акумуляторів із вмістом свинцю (код 8548 10 91 00 згідно з УКТ ЗЕД), та брухт дорогоцінних металів, проданий Національному банку України;

165.1.26. сума стипендії (включаючи суму її індексації, нараховану відповідно до закону), яка виплачується з бюджету учню, студенту, курсанту військових навчальних закладів, ординатору, аспіранту або ад'юнкту, але не вище ніж сума, визначена в абзаці першому підпункту 169.4.1 пункту 169.4 статті 169 цього Кодексу. Сума перевищення за її наявності підлягає оподаткуванню під час її нарахування (виплати) за ставками, визначеними пунктом 167.1 статті 167 цього Кодексу;

165.1.27. сума **страхової виплати, страхового відшкодування** або викупна сума, отримана платником податку за **договором страхування** від страховика-резидента, іншого ніж довгострокове страхування життя (у тому числі **страхування довічних пенсій**) та **недержавне пенсійне забезпечення**, у разі виконання таких умов:

а) під час страхування життя або здоров'я платника податку у разі:

дожиття застрахованої особи до дати чи події, передбаченої договором страхування життя, чи досягнення віку, передбаченого таким договором;

викупна сума в частині, що не перевищує суму внесених страхових платежів за договором страхування життя, іншого, ніж довгострокове страхування життя;

в разі **страхового випадку** - факт заподіяння шкоди застрахованій особі повинен бути належним чином підтверджений. Якщо застрахована особа помирає, сума страхової виплати, яка належить вигодонабувачам або спадкоємцям, оподатковується за правилами та ставками, встановленими для оподаткування **спадщини** (вигодонабувач прирівнюється до спадкоємця);

б) під час страхування майна сума страхового відшкодування не може перевищувати вартість застрахованого майна, визначену за **звичайними цінами** на дату укладення страхового договору, збільшену на суму сплачених страхових платежів (страхових внесків, страхових премій);

в) під час страхування цивільної відповідальності сума страхового відшкодування не може перевищувати розмір шкоди, фактично заподіяної вигодонабувачу (бенефіціару), яка визначається за **звичайними цінами** на дату такої страхової виплати;

165.1.28. сума страхової виплати, страхового відшкодування, викупна сума або їх частина, чи пенсійна виплата, отримана платником податку за **договором довгострокового страхування життя**, у тому числі **страхування довічних пенсій**, сума пенсійної виплати із **системи недержавного пенсійного забезпечення**, сума виплати за договором пенсійного вкладу, договором довірчого управління, укладеним з учасником **фонду банківського управління**, визначених **підпунктом 170.8.3 пункту 170.8 статті 170 цього Кодексу**.

Порядок застосування **підпункту 165.1.27 цього пункту** та цього підпункту визначається національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг;

165.1.29. основна сума **депозиту (вкладу)**, внесеного платником податку до **банку** чи **небанківської фінансової установи**, яка повертається йому, а також основна сума кредиту, що отримується платником податку (протягом строку дії договору), у тому числі **фінансового**

кредиту, забезпеченого заставою, на визначений строк та під проценти, а також доходи, отримані внаслідок індексації депозиту (вкладу) в гривні (прив'язка курсу національної валюти до курсу іноземних валют відповідно до умов договору);

165.1.30. сума виплат громадянам України (їх спадкоємцям) грошових заощаджень, поміщених в період до 2 січня 1992 року в установи Ощадного банку СРСР та державного страхування СРСР, що діяли на території України, а також у такі державні цінні папери: облігації Державної цільової безпроцентної позики 1990 року, облігації Державної внутрішньої виграшної позики 1982 року, державні казначейські зобов'язання СРСР, сертифікати Ощадного банку СРСР та грошові заощадження громадян України, поміщені в установи Ощадного банку України та колишнього Укрдержстраху протягом 1992 - 1994 років;

165.1.31. основна сума поворотної фінансової допомоги, наданої платником податку іншим особам, яка повертається йому, основна сума поворотної фінансової допомоги, що отримується платником податку;

165.1.32. прибуток від операцій з майном або інвестиційними активами, який не підлягає оподаткуванню згідно з відповідними положеннями цього розділу;

165.1.33. сума, отримана платником податку за здавання ним крові, грудного жіночого молока, інших видів донорства, яка виплачується з бюджету чи бюджетною установою;

165.1.34. вартість житла, яке передається з державної або комунальної власності у власність платника податку безоплатно або із знижкою відповідно до закону, а також сума державної підтримки на будівництво чи придбання доступного житла, яка надається платнику податку відповідно до законодавства.

Якщо платник податку з числа державних службовців та прирівняних до них осіб має право на отримання одноразової грошової компенсації витрат для створення належних житлових умов відповідно до законодавства, сума такої компенсації оподатковується як додаткове благо під час її нарахування (виплати) за її рахунок;

165.1.35. вартість путівок на відпочинок, оздоровлення та лікування, у тому числі на реабілітацію інвалідів, на території України платника податку та/або його дітей віком до 18 років, які надаються йому безоплатно або із знижкою (у розмірі такої знижки) професійною спілкою, до якої зараховуються профспілкові внески платника податку - члена такої професійної спілки, створеної відповідно до законодавства України, або за рахунок коштів відповідного фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування;

165.1.36. дохід фізичної особи - підприємця, з якого сплачується єдиний податок згідно із спрощеною системою оподаткування відповідно до цього Кодексу;

165.1.37. сума витрат роботодавця у зв'язку з підвищенням кваліфікації (перепідготовкою) платника податку згідно із законом;

165.1.38. вартість орденів, медалей, знаків, кубків, дипломів, грамот та квітів, якими відзначаються працівники, інші категорії громадян та/або переможці змагань, конкурсів;

165.1.39. вартість дарунків (а також призів переможцям та призерам спортивних змагань), якщо їх вартість не перевищує 50 відсотків однієї мінімальної заробітної плати (у розрахунку на місяць), встановленої на 1 січня звітного податкового року, за винятком грошових виплат у будь-якій сумі;

165.1.40. сума доходу, отриманого платником податку внаслідок відчуження [акцій](#) (інших [корпоративних прав](#)), одержаних ним у власність в процесі приватизації в обмін на приватизаційні компенсаційні сертифікати, безпосередньо отримані ним як компенсація суми його внеску до установ Ощадного банку СРСР або до установ державного страхування СРСР, або в обмін на приватизаційні сертифікати, отримані ним відповідно до закону, а також сума доходу, отриманого таким платником податку внаслідок відчуження [земельних ділянок сільськогосподарського призначення](#), земельних часток (паїв) за нормами безоплатної передачі, визначеними [статтею 121 Земельного кодексу України](#) залежно від їх призначення, та майнових паїв, безпосередньо отриманих ним у власність у процесі приватизації;

165.1.41. доходи у вигляді [процентів](#) на поточні банківські рахунки, за якими на користь фізичних осіб здійснюються виключно виплати [заробітної плати](#), стипендій, пенсій, соціальної допомоги та інших передбачених законом соціальних виплат. Ознаки таких рахунків визначаються Національним банком України;

165.1.42. суми коштів, надані всеукраїнськими [громадськими організаціями інвалідів](#) та їх спілками платникам податку - учасникам конгресів, симпозіумів, зборів, конференцій, пленумів, з'їздів, фестивалів, виставок, концертів, реабілітаційних заходів, фізкультурно-спортивних заходів та конкурсів, які провадяться такими організаціями, як компенсація витрат на проживання, харчування та проїзд до місця проведення заходів та у зворотному напрямку;

165.1.43. сума [страхової виплати](#) за [договорами страхування](#) життя у разі смерті застрахованої особи, якщо така виплата отримується членами сім'ї застрахованої особи першого ступеня споріднення, або особою, яка є інвалідом I групи або дитиною-інвалідом, або має статус дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування;

165.1.44. сума майнового та немайнового внеску платника податку до статутного фонду [юридичної особи](#) - емітента [корпоративних прав](#), в обмін на такі корпоративні права;

165.1.45. вартість побічних лісових користувань для власного споживання (заготівля лікарських рослин, збирання лісової підстилки, заготівля очерету та інших побічних лісових користувань, передбачених [Лісовим кодексом України](#));

165.1.46. сума коштів, отриманих як виграш, приз у [державну грошову лотерею](#) в розмірі, що не перевищує 50 [мінімальних заробітних плат](#), розмір якої встановлюється законом;

165.1.47. сума виплат чи відшкодувань (крім заробітної плати чи інших виплат та відшкодувань за цивільно-правовими договорами), що здійснюються за рішенням [професійної спілки](#), її об'єднання та/або [організації професійної спілки](#), прийнятим в установленому порядку, на користь члена такої професійної спілки протягом року сукупно у розмірі, що не перевищує суми граничного розміру доходу, визначеного згідно з абзацом першим [підпункту 169.4.1 пункту 169.4 статті 169 цього Кодексу](#);

165.1.48. кооперативні виплати члену виробничого сільськогосподарського кооперативу, а також кошти, що повертаються члену сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу внаслідок надлишково сплаченої ним вартості послуг, наданих кооперативом;

розмір (сума, вартість) паю, що повертається члену сільськогосподарського виробничого кооперативу у разі припинення ним членства в кооперативі. Перевищення розміру (суми, вартості) паю понад розмір (суми, вартості) пайових внесків підлягає оподаткуванню в порядку, встановленому пунктом 170.2 статті 170 цього розділу;

165.1.49. інші доходи, які згідно з цим Кодексом не включаються до складу загального місячного (річного) оподаткованого доходу;

165.1.50. операції з конвертації **цінних паперів** у разі, якщо їх обмін здійснюється за звичайними цінами або за вартістю чистих активів у розрахунку на один цінний папір, які не призводять до відчуження **інвестицій** та проводяться з цінними паперами ІСІ, що перебувають в управлінні однієї компанії з управління активами;

165.1.51. доходи від операцій з **валютними цінностями** (крім цінних паперів), пов'язаних з переходом права власності на такі валютні цінності, за виключенням доходів, оподаткування яких прямо передбачено іншими нормами цього розділу;

165.1.52. інвестиційний прибуток від операцій з борговими зобов'язаннями Національного банку України та **казначейськими зобов'язаннями України**, емітованими центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну фінансову політику, у тому числі від зміни курсу іноземної валюти.

(поняттю "щомісячне довічне грошове утримання", що міститься у підпункті "е" підпункту 165.1.1 пункту 165.1 статті 165 дано офіційне тлумачення Рішенням Конституційного Суду України від 14.12.2011 р. N 18-рп/2011)

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 22.12.2011 р. N 4238-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 21.06.2012 р. N 5019-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 02.10.2012 р. N 5412-VI, від 06.12.2012 р. N 5519-VI)

Стаття 166. Податкова знижка

Науково-практичний коментар

166.1. Право платника податку на податкову знижку.

166.1.1. Платник податку має право на податкову знижку за наслідками звітного податкового року;

166.1.2. підстави для нарахування податкової знижки із зазначенням конкретних сум відображаються платником податку у річній **податковій декларації**, яка подається по 31 грудня включно наступного за звітним податкового року.

166.2. Документальне підтвердження витрат, що включаються до податкової знижки.

166.2.1. До податкової знижки включаються фактично здійснені протягом звітного податкового року платником податку витрати, підтвержені відповідними платіжними та **розрахунковими документами**, зокрема квитанціями, фіскальними або товарними чеками, прибутковими **касовими ордерами**, копіями договорів, що ідентифікують продавця товарів (робіт, послуг) і їх покупця (отримувача). У зазначених документах обов'язково повинно

бути відображено вартість таких товарів (робіт, послуг) і строк їх продажу (виконання, надання);

166.2.2. оригінали зазначених у [підпункті 166.2.1 цього пункту](#) документів не надсилаються контролюючому органу, але підлягають зберіганню платником податку протягом строку давності, встановленого цим Кодексом.

166.3. Перелік витрат, дозволених до включення до податкової знижки.

Платник податку має право включити до податкової знижки у зменшення оподаткованого доходу платника податку за наслідками звітного податкового року, визначеного з урахуванням положень [пункту 164.6 статті 164 цього Кодексу](#), такі фактично здійснені ним протягом звітного податкового року витрати:

166.3.1. частину суми [процентів](#), сплачених таким платником податку за користування [іпотечним житловим кредитом](#), що визначається відповідно до [статті 175 цього Кодексу](#);

166.3.2. суму коштів або вартість майна, переданих платником податку у вигляді пожертвувань або благодійних внесків [неприбутковим організаціям](#), зареєстрованим в Україні та внесеним до [Реєстру неприбуткових організацій та установ](#) на дату передачі таких коштів та майна, у розмірі, що не перевищує 4 відсотки суми його загального оподаткованого доходу такого звітного року;

166.3.3. суму коштів, сплачених платником податку на користь закладів освіти для компенсації вартості здобуття середньої професійної або вищої освіти такого платника податку та/або члена його сім'ї першого ступеня споріднення, який не одержує [заробітної плати](#). Така сума не може перевищувати розміру доходу, визначеного в абзаці першому [підпункту 169.4.1 пункту 169.4 статті 169 цього Кодексу](#), в розрахунку на кожну особу, яка навчається, за кожний повний або неповний місяць навчання протягом звітного податкового року;

166.3.4. суму коштів, сплачених платником податку на користь закладів охорони здоров'я для компенсації вартості платних послуг з лікування такого платника податку або члена його сім'ї першого ступеня споріднення, у тому числі для придбання ліків (донорських компонентів, протезно-ортопедичних пристосувань, виробів медичного призначення для індивідуального користування інвалідів), а також суму коштів, сплачених платником податку, визнаного в установленому [порядку](#) інвалідом, на користь протезно-ортопедичних підприємств, реабілітаційних установ для компенсації вартості платних послуг з реабілітації, технічних та інших засобів реабілітації, наданих такому платнику податку або його дитині-інваліду у розмірах, що не перекриваються виплатами з фондів загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування, крім:

а) косметичного лікування або косметичної хірургії, включаючи косметичне протезування, не пов'язаних з медичними показаннями, водолікування та геліотерапії, не пов'язаних з лікуванням хронічних захворювань;

б) протезування зубів з використанням дорогоцінних металів, порцеляни та гальванопластики;

в) абортів (крім абортів, які проводяться за медичними показаннями або коли вагітність стала наслідком зґвалтування);

г) операцій із зміни статі;

г) лікування венеричних захворювань (крім СНІДу та венеричних захворювань, причиною яких є побутове зараження або звалтування);

д) лікування тютюнової чи алкогольної залежності;

е) придбання ліків, медичних засобів та пристосувань, оплати вартості медичних послуг, які не включено до [переліку](#) життєво необхідних, затвердженого Кабінетом Міністрів України;

166.3.5. суму витрат платника податку на сплату страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та пенсійних внесків, сплачених платником податку страховику-резиденту, [недержавному пенсійному фонду](#), [банківській установі](#) за [договорами довгострокового страхування життя](#), недержавного пенсійного забезпечення, за [пенсійним контрактом з недержавним пенсійним фондом](#), а також внесків на банківський пенсійний депозитний рахунок, на пенсійні вклади та рахунки учасників [фондів банківського управління](#) як такого платника податку, так і членів його сім'ї першого ступеня споріднення, які не перевищують (у розрахунку за кожний з повних чи неповних місяців звітного податкового року, протягом яких діяв [договір страхування](#)):

а) при страхуванні платника податку або за пенсійним контрактом з недержавним пенсійним фондом платника податку, або на банківський пенсійний депозитний рахунок, пенсійний вклад, рахунок учасника фонду банківського управління чи за їх сукупністю - суму, визначену в абзаці першому [підпункту 169.4.1 пункту 169.4 статті 169 цього Кодексу](#);

б) при страхуванні члена сім'ї платника податку першого ступеня споріднення або за пенсійним контрактом з недержавним пенсійним фондом, або на банківський пенсійний депозитний рахунок, пенсійний вклад, рахунок учасника фонду банківського управління на користь такого члена сім'ї чи за їх сукупністю - 50 відсотків суми, визначеної в абзаці першому [підпункту 169.4.1 пункту 169.4 статті 169 цього Кодексу](#), в розрахунку на кожного застрахованого члена сім'ї;

166.3.6. суму витрат платника податку на:

оплату допоміжних репродуктивних технологій згідно з умовами, встановленими законодавством, але не більше ніж сума, що дорівнює третині доходу у вигляді [заробітної плати](#) за звітний податковий рік;

оплату вартості державних послуг, пов'язаних з [усиновленням](#) дитини, включаючи сплату [державного мита](#);

166.3.7. суму коштів, сплачених платником податку у зв'язку із переобладнанням транспортного засобу, що належить платникові податку, з використанням у вигляді палива моторного сумішевого, [біоетанолу](#), біодизелю, стиснутого або [скрапленого газу](#), інших видів біопалива;

166.3.8. суми витрат платника податку на сплату видатків на будівництво (придбання) [доступного житла](#), визначеного законом, у тому числі на погашення пільгового [іпотечного житлового кредиту](#), наданого на такі цілі, та процентів за ним.

166.4. Обмеження права на нарахування податкової знижки.

166.4.1. Податкова знижка може бути надана виключно [резиденту](#), який має реєстраційний номер облікової картки платника податку, а так само резиденту - фізичній особі, яка через свої релігійні переконання відмовилась від прийняття реєстраційного номера облікової

картки платника податків та офіційно повідомила про це відповідний контролюючий орган і має про це відмітку у паспорті;

166.4.2. загальна сума податкової знижки, нарахована платнику податку в звітному податковому році, не може перевищувати суми річного загального оподаткованого доходу платника податку, нарахованого як [заробітна плата](#), зменшена з урахуванням положень [пункту 164.6 статті 164 цього Кодексу](#);

166.4.3. якщо платник податку до кінця податкового року, наступного за звітним не скористався правом на нарахування податкової знижки за наслідками звітного податкового року, таке право на наступні податкові роки не переноситься.

166.5. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, провадить безоплатні роз'яснення порядку документального підтвердження прав на податкову знижку та подання [податкової декларації](#), у тому числі шляхом проведення відповідних навчань, семінарів тощо, забезпечує безоплатне надання бланків податкових декларацій з цього податку, інших розрахунків, передбачених цим розділом, контролюючими органами за першим запитом платника цього податку.

(Із доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.04.2012 р. N 4661-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 167. Ставки податку

[Експертний](#)

[коментар](#)

[Науково-практичний коментар](#)

167.1. Ставка податку становить 15 відсотків бази оподаткування щодо доходів, нарахованих (виплачених, наданих) (крім випадків, визначених у [пунктах 167.2 - 167.5 цієї статті](#)), у тому числі, але не виключно у формі заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які нараховуються (виплачуються, надаються) платнику у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами; виграшу в державну та недержавну грошову лотерею, вигреш гравця (учасника), отриманий від організатора азартної гри.

Якщо база оподаткування, яка визначена з урахуванням норм [пункту 164.6 статті 164](#) цього розділу щодо доходів, зазначених в абзаці першому цього пункту, в календарному місяці перевищує десятикратний розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного податкового року, до суми такого перевищення застосовується ставка 17 відсотків.

Платники податку, які подають [податкові декларації](#) за податковий (звітний) рік згідно з [статтями 177 і 178 цього розділу](#), застосовують ставку податку 17 відсотків до частини середньомісячного річного оподаткованого доходу, що перевищує десятикратний розмір [мінімальної заробітної плати](#), встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року. Розмір середньомісячного річного оподаткованого доходу розраховується як сума загальних місячних оподаткованих доходів, зазначених в абзаці першому цього пункту, поділена на кількість календарних місяців, протягом яких платником податку було одержано такі доходи у податковому (звітному) році, за який здійснюється декларування.

Встановлені у абзацах першому та другому цього пункту ставки податків не застосовуються до доходів, визначених у [пунктах 167.2 - 167.4 цієї статті](#).

167.2. Ставка податку становить 5 відсотків бази оподаткування щодо доходу, нарахованого як:

процент на поточний або [депозитний \(вкладний\)](#) банківський рахунок;

процентний або дисконтний дохід за іменним [ощадним \(депозитним\) сертифікатом](#);

процент на [вклад \(депозит\)](#) члена кредитної спілки у [кредитній спілці](#);

дохід, який виплачується [компанією](#), що управляє [активами](#) інституту спільного інвестування, на розміщені активи відповідно до [закону](#), включаючи дохід, що виплачується (нараховується) емітентом внаслідок [викупу](#) (погашення) цінних паперів [інституту спільного інвестування](#), відповідно до закону, який визначається як різниця між сумою, отриманою від викупу, та сумою коштів або вартістю майна, сплаченою платником податку продавцю (у тому числі емітенту) у зв'язку з придбанням таких цінних паперів, як компенсація їх вартості;

дохід за [іпотечними цінними паперами](#) (іпотечними облігаціями та сертифікатами) відповідно до закону;

дохід у вигляді відсотків (дисконту), отриманий власником [облігації](#) від їх емітента відповідно до закону;

дохід за [сертифікатом фонду операцій з нерухомістю](#) та дохід, отриманий платником податку внаслідок викупу (погашення) управителем сертифікатів [фонду операцій з нерухомістю](#) в порядку, визначеному в проспекті емісії сертифікатів;

доходи у вигляді [дивідендів](#);

дохід у вигляді інвестиційного прибутку від операцій з облігаціями внутрішніх державних позик, у тому числі від зміни курсу іноземної валюти;

доходи в інших випадках, прямо визначених відповідними нормами цього розділу.

167.3. Ставка податку становить подвійний розмір ставки, визначеної абзацом першим [пункту 167.1 цієї статті](#), бази оподаткування щодо доходів, нарахованих як виграш чи приз (крім виграшу у державній та недержавній грошовій лотереї та виграшу гравця (учасника), отриманого від організатора [азартної гри](#)) на користь [резидентів](#) або [нерезидентів](#).

Як виняток з абзацу першого цього пункту грошові виграші у спортивних змаганнях (крім винагород спортсменам - чемпіонам України, призерам спортивних змагань міжнародного рівня, у тому числі спортсменам-інвалідам, визначених у підпункті "б" [підпункту 165.1.1 пункту 165.1 статті 165 цього Кодексу](#)) оподатковуються за ставкою, визначеною у [пункті 167.1 цієї статті](#).

167.4. Ставка податку становить 10 відсотків бази оподаткування щодо доходу у формі [заробітної плати](#), визначеного згідно із [пунктом 164.6 статті 164 цього Кодексу](#), шахтарів - працівників, які видобувають вугілля, залізну руду, руди кольорових і рідкісних металів, марганцеві та уранові руди, працівників шахтобудівних підприємств, які зайняті на підземних роботах повний робочий день та 50 відсотків і більше робочого часу на рік, а також працівників державних воєнізованих аварійно-рятувальних служб (формувань), у тому

числі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, у вугільній промисловості, - за [Списком N 1 виробництв, робіт, професій, посад і показників на підземних роботах, на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці, зайнятість в яких повний робочий день дає право на пенсію за віком на пільгових умовах](#), затвердженим Кабінетом Міністрів України.

167.5. Ставка податку може становити інший розмір, визначений відповідними нормами цього розділу.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 24.04.2012 р. N 4661-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 168. Порядок нарахування, утримання та сплати (перерахування) податку до бюджету

168.1. Оподаткування доходів, нарахованих (виплачених, наданих) платнику податку [податковим агентом](#).

168.1.1. Податковий агент, який нараховує (виплачує, надає) оподатковуваний дохід на користь платника податку, зобов'язаний утримувати податок із суми такого доходу за його рахунок, використовуючи ставку податку, визначену в [статті 167 цього Кодексу](#).

168.1.2. Податок сплачується (перераховується) до бюджету під час виплати оподаткованого доходу єдиним платіжним документом. [Банки](#) приймають платіжні документи на виплату доходу лише за умови одночасного подання [розрахункового документа](#) на перерахування цього податку до бюджету.

168.1.3. Якщо згідно з нормами цього розділу окремі види оподатковуваних доходів (прибутків) не підлягають оподаткуванню під час їх нарахування чи виплати, але не є звільненими від оподаткування, платник податку зобов'язаний самостійно включити суму таких доходів до загального річного оподаткованого доходу податку та подати [річну декларацію](#) з цього податку.

168.1.4. Якщо оподатковуваний дохід надається у негрошовій формі чи виплачується готівкою з каси податкового агента, податок сплачується (перераховується) до бюджету протягом банківського дня, що настає за днем такого нарахування (виплати, надання).

168.1.5. Якщо оподатковуваний дохід нараховується податковим агентом, але не виплачується (не надається) платнику податку, то податок, який підлягає утриманню з такого нарахованого доходу, підлягає перерахуванню до бюджету податковим агентом у строки, встановлені цим Кодексом для місячного податкового періоду.

168.1.6. Для цілей цього розділу та [пункту 54.2 статті 54 цього Кодексу](#) під терміном "граничний термін сплати до бюджету податку" розуміються строки сплати податку, визначені цим пунктом.

168.2. Оподаткування доходів, нарахованих (виплачених, наданих) платнику податку особою, яка не є [податковим агентом](#), та іноземних доходів.

168.2.1. Платник податку, що отримує доходи від особи, яка не є податковим агентом, та іноземні доходи, зобов'язаний включити суму таких доходів до загального річного

оподатковуваного доходу та подати [податкову декларацію](#) за наслідками звітного податкового року, а також сплатити податок з таких доходів.

168.2.2. Особою, яка не є податковим агентом, вважається [нерезидент](#) або фізична особа, яка не має статусу суб'єкта підприємницької діяльності або не є особою, яка перебуває на обліку у контролюючих органах як особа, що провадить незалежну професійну діяльність.

168.3. Розрахунок податкових зобов'язань з оподатковуваного доходу платника податку, нарахованого у джерела його виплати, проводиться [податковим агентом](#) (у тому числі [роботодавцем](#)).

168.4. Порядок сплати (перерахування) податку до бюджету.

168.4.1. Податок, утриманий з доходів [резидентів](#) та нерезидентів, зараховується до бюджету згідно з [Бюджетним кодексом України](#);

168.4.2. такий порядок застосовується всіма [юридичними особами](#), у тому числі такими, що мають [філії](#), відділення, інші відокремлені підрозділи, що розташовані на території іншої територіальної громади, ніж така юридична особа, а також відокремленими підрозділами, яким в установленому порядку надано повноваження щодо нарахування, утримання і сплати (перерахування) до бюджету податку (далі - відокремлений підрозділ).

У разі прийняття рішення про створення відокремленого підрозділу юридична особа повідомляє про це контролюючі органи за своїм [місцезнаходженням](#) та місцезнаходженням таких новостворених підрозділів у встановленому порядку;

168.4.3. суми податку на доходи, нараховані відокремленим підрозділом на користь фізичних осіб, за звітний період перераховуються до відповідного бюджету за [місцезнаходженням](#) такого відокремленого підрозділу.

У разі якщо відокремлений підрозділ не уповноважений нараховувати (сплачувати) податок на доходи фізичних осіб за такий відокремлений підрозділ, усі обов'язки [податкового агента](#) виконує [юридична особа](#). Податок на доходи, нарахований працівникам відокремленого підрозділу, перераховується до місцевого бюджету за [місцезнаходженням](#) такого відокремленого підрозділу;

168.4.4. юридична особа за своїм [місцезнаходженням](#) та місцезнаходженням не уповноважених сплачувати податок відокремлених підрозділів, відокремлений підрозділ, який уповноважений нараховувати, утримувати і сплачувати (перераховувати) до бюджету податок, за своїм [місцезнаходженням](#) одночасно з поданням документів на отримання коштів для виплати належних платникам податку доходів, сплачує (перераховує) суми утриманого податку на відповідні рахунки, відкриті в органах, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, за [місцезнаходженням](#) відокремлених підрозділів.

Органи, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, в установленому [Бюджетним кодексом України](#) порядку розподіляють зазначені кошти згідно з [нормативами](#), визначеними Бюджетним кодексом України, та спрямовують такі розподілені суми до відповідних бюджетів.

Органи, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, в установленому [Бюджетним кодексом України](#) порядку розподіляють зазначені кошти згідно з [нормативами](#), визначеними Бюджетним кодексом України, та спрямовують такі розподілені суми до відповідних бюджетів;

168.4.5. фізична особа, відповідальна згідно з вимогами цього розділу за нарахування та утримання податку, сплачує (перераховує) його до відповідного бюджету:

а) у разі коли така фізична особа є **податковим агентом**, - за місцем реєстрації у контролюючих органах;

б) у разі **нотаріального посвідчення договорів купівлі-продажу** майна резидентами та нерезидентами, посвідчення **договорів дарування** чи **видачі свідоцтв про право на спадщину** нерезидентам - за місцем нотаріального посвідчення таких договорів (одержання свідоцтв);

в) в інших випадках - за її податковою адресою;

168.4.6. контроль за правильністю та своєчасністю сплати податку здійснює контролюючий орган за **місцезнаходженням** юридичної особи або її відокремленого підрозділу;

168.4.7. відповідальність за своєчасне та повне перерахування сум податку до відповідного бюджету несе **юридична особа** або її відокремлений підрозділ, що нараховує (виплачує) оподатковуваний дохід;

168.4.8. відповідальність за своєчасне та повне перерахування сум податку до відповідного бюджету несе фізична особа у випадках, визначених цим розділом.

168.5. Суми податку на доходи фізичних осіб, що утримуються з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, особами рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, Державної кримінально-виконавчої служби України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, державної пожежної охорони, органів і підрозділів цивільного захисту, податкової міліції у зв'язку з виконанням обов'язків несення служби, спрямовуються виключно на виплату рівноцінної та повної компенсації втрат доходів цієї категорії громадян.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 169. Перерахунок податку та податкові соціальні пільги

Науково-практичний коментар

169.1. Перелік податкових соціальних пільг.

З урахуванням норм абзацу першого **підпункту 169.4.1 пункту 169.4 цієї статті** платник податку має право на зменшення суми загального місячного оподаткованого доходу, отриманого від одного **роботодавця** у вигляді **заробітної плати**, на суму податкової соціальної пільги:

169.1.1. у розмірі, що дорівнює 100 відсоткам розміру **прожиткового мінімуму** для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленому законом на 1 січня звітного податкового року, - для будь-якого платника податку;

169.1.2. у розмірі, що дорівнює 100 відсоткам суми пільги, визначеної **підпунктом 169.1.1 цього пункту**, - для платника податку, який утримує двох чи більше дітей віком до 18 років, - у розрахунку на кожну таку дитину;

169.1.3. у розмірі, що дорівнює 150 відсоткам суми пільги, визначеної [підпунктом 169.1.1 цього пункту](#), - для такого платника податку, який:

а) є одинокою матір'ю (батьком), вдовою (вдівцем) або опікуном, піклувальником - у розрахунку на кожну дитину віком до 18 років;

б) утримує дитину-інваліда - у розрахунку на кожну таку дитину віком до 18 років;

в) є особою, віднесеною законом до першої або другої [категорій осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи](#), включаючи осіб, нагороджених грамотами Президії Верховної Ради УРСР у зв'язку з їх участю в ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи;

г) є учнем, студентом, аспірантом, ординатором, ад'юнктом;

д) є інвалідом I або II групи, у тому числі з дитинства, крім інвалідів, пільга яким визначена [підпунктом "б" підпункту 169.1.4 цього пункту](#);

е) є особою, якій присуджено [довічну стипендію як громадянину, що зазнав переслідувань за правозахисну діяльність](#), включаючи журналістів;

є) є учасником бойових дій на території інших країн у період після Другої світової війни, на якого поширюється дія [Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"](#), крім осіб, визначених у [підпункті "б" підпункту 169.1.4 цього пункту](#);

169.1.4. у розмірі, що дорівнює 200 відсоткам суми пільги, визначеної [підпунктом 169.1.1 цього пункту](#), - для такого платника податку, який є:

а) Героєм України, Героєм Радянського Союзу, Героєм Соціалістичної Праці або повним кавалером ордена Слави чи ордена Трудової Слави, особою, нагородженою чотирма і більше медалями "За відвагу";

б) учасником бойових дій під час Другої світової війни або особою, яка у той час працювала в тилу, та інвалідом I і II групи, з числа учасників бойових дій на території інших країн у період після Другої світової війни, на яких поширюється дія [Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"](#);

в) колишнім в'язнем концтаборів, гетто та інших місць примусового утримання під час Другої світової війни або особою, визнаною репресованою чи реабілітованою;

г) особою, яка була насильно вивезена з території колишнього СРСР під час Другої світової війни на територію держав, що перебували у стані війни з колишнім СРСР або були окуповані фашистською Німеччиною та її союзниками;

д) особою, яка перебувала на блокадній території колишнього Ленінграда (Санкт-Петербург, Російська Федерація) у період з 8 вересня 1941 року по 27 січня 1944 року.

169.2. Вибір місця отримання (застосування) податкової соціальної пільги.

169.2.1. Податкова соціальна пільга застосовується до нарахованого платнику податку місячного доходу у вигляді [заробітної плати](#) тільки за одним місцем його нарахування (виплати).

169.2.2. Платник податку подає [роботодавцю](#) заяву про самостійне обрання місця застосування податкової соціальної пільги (далі - заява про застосування пільги).

Податкова соціальна пільга починає застосовуватися до нарахованих доходів у вигляді [заробітної плати](#) з дня отримання роботодавцем заяви платника податку про застосування пільги та документів, що підтверджують таке право. Роботодавець відображає у податковій звітності всі випадки застосування або незастосування податкової соціальної пільги згідно з отриманими від платників податку заявами про застосування пільги, а також заявами про відмову від такої пільги.

Перелік таких [документів](#) та [порядок](#) їх подання визначає Кабінет Міністрів України.

169.2.3. Податкова соціальна пільга не може бути застосована до:

доходів платника податку, інших ніж [заробітна плата](#);

заробітної плати, яку платник податку протягом звітного податкового місяця отримує одночасно з доходами у вигляді стипендії, грошового чи майнового (речового) забезпечення учнів, студентів, аспірантів, ординаторів, ад'юнктів, військовослужбовців, що виплачуються з бюджету;

доходу [самозайнятої особи](#) від провадження [підприємницької діяльності](#), а також іншої незалежної професійної діяльності.

Податкова соціальна пільга до заробітної плати державних службовців застосовується під час її нарахування до завершення нарахування таких доходів без подання відповідних заяв, зазначених у [підпункті 169.2.2 цього пункту](#), але з поданням підтвердних документів для встановлення розміру пільги.

169.2.4. Якщо платник податку порушує норми цього пункту, внаслідок чого, зокрема, податкова соціальна пільга застосовується також під час отримання інших доходів протягом будь-якого звітного податкового місяця або за кількома місцями отримання доходів, такий платник податку втрачає право на отримання податкової соціальної пільги за всіма місцями отримання доходу починаючи з місяця, в якому мало місце таке порушення, та закінчуючи місяцем, в якому право на застосування податкової соціальної пільги відновлюється.

Платник податку може відновити право на застосування податкової соціальної пільги, якщо він подасть заяву про відмову від такої пільги всім [роботодавцям](#) із зазначенням місяця, коли відбулося таке порушення, на підставі чого кожний роботодавець нараховує і утримує відповідну суму недоплати податку та штраф у розмірі 100 відсотків суми цієї недоплати за рахунок найближчої виплати доходу такому платнику податку, а у разі, коли сума виплати недостатня, - за рахунок наступних виплат. Якщо сума недоплати та/або штрафу не були утримані [податковим агентом](#) за рахунок доходу платника податку, то такі суми включаються до річної [податкової декларації](#) такого платника податку. При цьому право на застосування податкової соціальної пільги відновлюється з податкового місяця, що настає за місяцем, в якому сума такої недоплати та штраф повністю погашаються.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, встановлює також [порядок](#) інформування роботодавців платника податку про наявність порушень ним норм [підпункту 169.2.1 цього пункту](#), виявлених на підставі даних податкової звітності чи [документальних перевірок](#), а також [порядок](#) інформування роботодавця про позбавлення платника податку або про відновлення його права на податкову соціальну пільгу.

169.3. Вибір розміру податкової соціальної пільги та строк її дії.

169.3.1. У разі якщо платник податку має право на застосування податкової соціальної пільги з двох і більше підстав, зазначених у [пункті 169.1 цієї статті](#), застосовується одна податкова соціальна пільга з підстави, що передбачає її найбільший розмір, за умови дотримання процедур, визначених [підпунктом 169.4.1 пункту 169.4 цієї статті](#), крім випадку, передбаченого [підпунктом "б" підпункту 169.1.3 пункту 169.1 цієї статті](#), податкова соціальна пільга за яким додається до пільги, визначеної [підпунктом 169.1.2 цього пункту](#) у разі, якщо особа утримує двох і більше дітей, у тому числі дитину-інваліда (дітей-інвалідів).

169.3.2. Платник податку, який має право на застосування податкової соціальної пільги більшої, ніж передбачена [підпунктом 169.1.1 пункту 169.1 цієї статті](#), зазначає про таке право у заяві про застосування пільги, до якої додає відповідні підтвердні документи.

169.3.3. Податкова соціальна пільга, передбачена [підпунктом 169.1.2](#) та підпунктами "а", "б" [підпункту 169.1.3 пункту 169.1 цієї статті](#), надається до кінця року, в якому дитина досягає 18 років, а у разі її смерті до досягнення зазначеного віку - до кінця року, на який припадає смерть. Право на отримання такої податкової соціальної пільги втрачається у разі позбавлення платника податку батьківських прав або якщо він відмовляється від дитини чи передає дитину на державне утримання, у тому числі у закладах для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, незалежно від того, чи береться плата за таке утримання, чи ні, а також якщо дитина стає курсантом на умовах її повного утримання, починаючи з податкового місяця, в якому відбулася така подія.

Надання податкової соціальної пільги, передбаченої підпунктами "в" - "е" [підпункту 169.1.3 пункту 169.1 цієї статті](#), зупиняється з податкового місяця, що настає за місяцем, в якому платник податку втрачає статус, визначений у цих підпунктах.

169.3.4. Податкова соціальна пільга надається з урахуванням останнього місячного [податкового періоду](#), в якому платник податку помер або оголошується судом [померлим](#) чи визнається судом [безвісно відсутнім](#), або втрачає статус [резидента](#), або був звільнений з місця роботи.

169.4. Перерахунок податку, перерахунок та обмеження податкової соціальної пільги.

169.4.1. Податкова соціальна пільга застосовується до доходу, нарахованого на користь платника податку протягом звітного податкового місяця як [заробітна плата](#) (інші прирівняні до неї відповідно до законодавства виплати, компенсації та винагороди), якщо його розмір не перевищує суми, що дорівнює розміру місячного [прожиткового мінімуму](#), діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженого на 1,4 та округленого до найближчих 10 гривень.

При цьому граничний розмір доходу, який дає право на отримання податкової соціальної пільги одному з батьків у випадку та у розмірі, передбачених [підпунктом 169.1.2](#) та підпунктами "а" і "б" [підпункту 169.1.3 пункту 169.1 цієї статті](#), визначається як добуток суми, визначеної в абзаці першому цього підпункту, та відповідної кількості дітей.

Якщо платник податку отримує доходи у вигляді заробітної плати за період її збереження згідно із законодавством, у тому числі за час відпустки або перебування платника податку на лікарняному, то з метою визначення граничної суми доходу, що дає право на отримання податкової соціальної пільги, та в інших випадках їх оподаткування, такі доходи (їх частина) відносяться до відповідних [податкових періодів](#) їх нарахування.

169.4.2. [Роботодавець](#) платника податку зобов'язаний здійснити, у тому числі за місцем застосування податкової соціальної пільги, з урахуванням положень абзацу другого [пункту](#)

167.1 статті 167 цього Кодексу, перерахунок суми доходів, нарахованих такому платнику податку у вигляді [заробітної плати](#), а також суми наданої податкової соціальної пільги:

а) за наслідками кожного звітного податкового року під час нарахування заробітної плати за останній місяць звітного року;

б) під час проведення розрахунку за останній місяць застосування податкової соціальної пільги у разі зміни місця її застосування за самостійним рішенням платника податку або у випадках, визначених [підпунктом 169.2.3 пункту 169.2 цієї статті](#);

в) під час проведення остаточного розрахунку з платником податку, який [припиняє трудові відносини](#) з таким роботодавцем.

169.4.3. [Роботодавець](#) та/або [податковий агент](#) має право здійснювати перерахунок сум нарахованих доходів, утриманого податку за будь-який період та у будь-яких випадках для визначення правильності оподаткування, незалежно від того, чи має платник податку право на застосування податкової соціальної пільги.

169.4.4. Якщо внаслідок здійсненого перерахунку виникає недоплата утриманого податку, то сума такої недоплати стягується [роботодавцем](#) за рахунок суми будь-якого оподаткованого доходу (після його оподаткування) за відповідний місяць, а в разі недостатності суми такого доходу - за рахунок оподатковуваних доходів наступних місяців, до повного погашення суми такої недоплати.

Якщо внаслідок проведення остаточного розрахунку з платником податку, який [припиняє трудові відносини](#) з роботодавцем, виникає сума недоплати, що перевищує суму оподаткованого доходу платника податку за останній звітний період, то непогашена частина такої недоплати включається до складу податкового зобов'язання платника податку за наслідками звітного податкового року та сплачується самим платником.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 170. Особливості нарахування (виплати) та оподаткування окремих видів доходів

Експертний коментар

170.1. Оподаткування доходу від надання [нерухомості в оренду](#) (суборенду), [житловий найм](#) ([піднайм](#)).

170.1.1. [Податковим агентом](#) платника податку - орендодавця щодо його доходу від надання в [оренду земельної ділянки](#) сільськогосподарського призначення, земельної частки (паю), майнового паю є орендар.

При цьому об'єкт оподаткування визначається виходячи з розміру орендної плати, зазначеної в [договорі оренди](#), але не менше ніж мінімальна сума орендного платежу, встановлена законодавством з питань оренди землі.

170.1.2. Податковим агентом платника податку - орендодавця під час нарахування доходу від надання в оренду об'єктів нерухомості, інших, ніж зазначені в [підпункті 170.1.1 цього пункту](#) (включаючи земельну ділянку, що знаходиться під такою нерухомістю, чи присадибну ділянку), є орендар.

При цьому об'єкт оподаткування визначається виходячи з розміру орендної плати, зазначеної в договорі оренди, але не менше ніж мінімальна сума орендного платежу за повний чи неповний місяць оренди. Мінімальна сума орендного платежу визначається за [методикою](#), що затверджується Кабінетом Міністрів України, виходячи з мінімальної вартості місячної оренди одного квадратного метра загальної площі нерухомості з урахуванням місця її розташування, інших функціональних та якісних показників, що встановлюються органом місцевого самоврядування села, селища, міста, на території яких вона розташована, та оприлюднюється у спосіб, найбільш доступний для жителів такої територіальної громади. Якщо мінімальну вартість не встановлено чи не оприлюднено до початку звітнього (податкового) року, об'єкт оподаткування визначається виходячи з розміру орендної плати, зазначеного в договорі оренди.

170.1.3. Нерухомість, що належить фізичній особі - нерезиденту, надається в оренду виключно через фізичну особу - підприємця або юридичну особу - резидента (уповноважених осіб), що виконують представницькі функції такого [нерезидента](#) на підставі письмового [договору](#) та виступають його податковим агентом стосовно таких доходів. Нерезидент, який порушує норми цього пункту, вважається таким, що ухиляється від сплати податку.

170.1.4. Доходи, зазначені у [підпунктах 170.1.1 - 170.1.3 цього пункту](#), оподатковуються податковим агентом під час їх виплати за їх рахунок.

170.1.5. Якщо орендар є фізичною особою, яка не є суб'єктом господарювання, особою, відповідальною за нарахування та сплату (перерахування) податку до бюджету, є платник податку - орендодавець.

При цьому:

а) такий орендодавець самостійно нараховує та сплачує податок до бюджету в строки, встановлені цим Кодексом для квартального звітнього ([податкового](#)) [періоду](#), а саме: протягом 40 календарних днів, після останнього дня такого звітнього (податкового) кварталу, сума отриманого доходу, сума сплаченого протягом звітнього податкового року податку та податкового зобов'язання за результатами такого року відображаються у річній [податковій декларації](#);

б) у разі вчинення нотаріальної дії щодо [посвідчення](#) договору оренди об'єктів нерухомості [нотаріус](#) зобов'язаний надіслати інформацію про такий договір контролюючому органу за [податковою адресою](#) платника податку - орендодавця за [формою](#) та у спосіб, встановлені Кабінетом Міністрів України. За порушення порядку та/або строків подання зазначеної інформації нотаріус несе відповідальність, передбачену законом за порушення порядку та/або строків подання податкової звітності;

170.1.6. суб'єкти господарювання, які провадять посередницьку діяльність, пов'язану з наданням послуг з оренди нерухомості (ріелтери), зобов'язані надіслати інформацію про укладені за їх посередництвом цивільно-правові [договори](#) (угоди) про оренду нерухомості до контролюючого органу за місцем своєї реєстрації в строки, передбачені для подання податкового розрахунку, за [формою](#), встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

За порушення порядку та/або строків подання зазначеної інформації ріелтер несе відповідальність, передбачену законом за порушення порядку та/або строків подання податкової звітності.

170.2. Оподаткування інвестиційного прибутку.

170.2.1. Облік загального фінансового результату операцій з **інвестиційними активами** ведеться платником податку самостійно, окремо від інших доходів і витрат. Для цілей оподаткування інвестиційного прибутку звітним періодом вважається календарний рік.

170.2.2. Інвестиційний прибуток розраховується як позитивна різниця між доходом, отриманим платником податку від продажу окремого інвестиційного активу, та його вартістю, що визначається із суми витрат на придбання такого **активу** з урахуванням норм **підпунктів 170.2.4 - 170.2.6 цього пункту** (крім операцій з **деривативами**).

При застосуванні платником податку норм **підпункту 170.2.9 цього пункту податковий агент** - професійний торговець **цінними паперами**, включаючи **банк**, з метою визначення об'єкта оподаткування під час виплати платнику податку доходу за придбані у нього інвестиційні активи враховує документально підтверджені витрати такого платника на придбання цих активів.

Виключено.

Запровадження обов'язку податкового агента для професійного торговця цінними паперами, включаючи банк, не звільняє платника податку від обов'язку декларування результатів усіх операцій з купівлі та продажу **інвестиційних активів**, здійснених протягом звітного (податкового) року як на території України, так і за її межами, за винятком випадків, зазначених в **підпункті 170.2.8 цього пункту**.

До продажу інвестиційного активу прирівнюються також операції з:

обміну інвестиційного активу на інший інвестиційний актив;

зворотного викупу або погашення інвестиційного активу його емітентом, який належав платнику податку;

повернення платнику податку коштів або майна (майнових прав), попередньо внесених ним до статутного капіталу емітента **корпоративних прав**, у разі виходу такого платника податку з числа засновників (учасників) такого емітента чи ліквідації такого емітента.

Придбанням інвестиційного активу вважаються також операції з внесення платником податку коштів або майна до статутного капіталу юридичної особи - резидента в обмін на емітовані ним корпоративні права.

Інвестиційний актив, подарований платнику податку чи успадкований платником податку, вважається придбаним за вартістю, що дорівнює сумі **державного мита** та податку з доходів фізичних осіб, сплачених у зв'язку з таким даруванням чи успадкуванням.

Інвестиційний прибуток за операціями з **деривативами** розраховується як позитивна різниця між доходом, отриманим платником податку за операціями з деривативами (похідними інструментами), включаючи отримані суми періодичних або разових виплат, передбачених умовами контрактів (договорів), та документально підтвердженою сумою, сплаченою платником податку іншій стороні такого контракту (договору) з **деривативами (похідними інструментами)**, в тому числі сплаченими сумами періодичних або разових виплат, які передбачені умовами контракту (договору).

Документальним підтвердженням (первинним документом) доходів та витрат за операціями з **інвестиційними активами**, укладеними в електронній формі на фондовій біржі для клієнтів - учасників фондової біржі, визнається звіт торговця цінними паперами (брокера), який формується на базі біржового звіту та договору на брокерське обслуговування.

170.2.3. Якщо в результаті розрахунку інвестиційного прибутку за правилами, встановленими цією статтею, виникає від'ємне значення, воно вважається інвестиційним збитком.

170.2.4. У разі якщо протягом 30 календарних днів до дня продажу пакета **цінних паперів (корпоративних прав)** чи **деривативів**, а також протягом наступних 30 календарних днів з дня такого продажу платник податку придбаває пакет **ідентичних цінних паперів (корпоративних прав)** чи деривативів, то:

а) інвестиційний збиток, що виник внаслідок такого продажу, не враховується під час визначення загального фінансового результату операцій з **інвестиційними активами**;

б) вартість придбаного пакета для цілей оподаткування визначається за ціною його придбання, але не нижче ніж ціна проданого пакета.

170.2.5. Якщо платник податку протягом звітного (податкового) року продає **інвестиційний актив** за **договором**, який обумовлює право на його зворотний викуп у наступному році, чи придбаває опціон на такий викуп, інвестиційний збиток, який виникає внаслідок такого продажу, не враховується під час визначення загального фінансового результату операцій з інвестиційними активами.

Якщо платник податку, який продає інвестиційний актив протягом звітного (податкового) року, внаслідок чого виникає інвестиційний збиток, придбає такий інвестиційний актив або ідентичний йому пакет у наступному звітному (податковому) році, то для цілей оподаткування вартість такого придбаного пакета визначається на рівні ціни проданого пакета, відповідно збільшеної або зменшеної на різницю між цінами придбання таких двох пакетів.

Якщо платник податку продає пакет **цінних паперів (корпоративні права)** чи **деривативів** пов'язаним з ним особам, інвестиційний збиток, що виникає внаслідок такого продажу, не враховується під час визначення загального фінансового результату операцій з інвестиційними активами.

Якщо платник податку дарує інвестиційний актив або передає його у **спадщину**, інвестиційний збиток, що виникає внаслідок такого **дарування** або передачі у спадщину, не враховується під час визначення загального фінансового результату операцій з інвестиційними активами.

170.2.6. До складу загального річного оподатковуваного доходу платника податку включається позитивне значення загального фінансового результату операцій з **інвестиційними активами** за наслідками такого звітного (податкового) року.

Загальний фінансовий результат операцій з інвестиційними активами визначається як сума інвестиційних прибутків, отриманих платником податку протягом звітного (податкового) року, зменшена на суму інвестиційних збитків, понесених платником податку протягом такого року.

Якщо загальний фінансовий результат операцій з інвестиційними активами має від'ємне значення, його сума переноситься у зменшення загального фінансового результату операцій з інвестиційними активами наступних років до його повного погашення, крім фінансових результатів, зазначених в абзаці першому пункту 29 підрозділу 4 розділу XX "Перехідні положення" цього Кодексу.

Фінансовий результат за операціями з цінними паперами чи деривативами визначається платником податку. При цьому платник податку визначає фінансовий результат за операціями з цінними паперами чи деривативами, що перебувають в обігу на фондовій біржі, окремо від фінансового результату за операціями з цінними паперами чи деривативами, що не перебувають в обігу на фондовій біржі.

Для цілей цього пункту цінні папери чи деривативи визнаються такими, що перебувають в обігу на фондовій біржі, за дотримання умов, визначених підпунктом 153.8.2 пункту 153.8 статті 153 цього Кодексу.

абзац виключено

абзац виключено

абзац виключено

Для цілей цього пункту під національним законодавством розуміється законодавство тієї держави, на території якої здійснюється обіг цінних паперів чи деривативів (укладення цивільно-правових угод, що тягне за собою перехід **права власності** на цінні папери чи деривативи).

Дія **підпунктів 170.2.4 та 170.2.5** не поширюється на придбання або продаж цінних паперів та деривативів, що здійснюються на фондовій біржі, а також у разі:

придбання або продажу пакета **акцій** розміром понад 25 відсотків статутного капіталу емітента;

викупу акцій емітентом, у тому числі на вимогу власника акцій;

придбання емісійних цінних паперів у процесі їх приватного розміщення;

придбання або продажу цінних паперів, які відповідно до вимог законодавства не можуть перебувати в обігу на фондовій біржі.

Якщо протягом звітного періоду платником податку понесені (нараховані) витрати, пов'язані з придбанням **цінних паперів та деривативів**, що **мають ознаки фіктивності**, встановлені Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, такі витрати не враховуються при визначенні фінансового результату за операціями з цінними паперами або деривативами.

170.2.7. Для цілей цього пункту:

а) термін "інвестиційний актив" означає пакет **цінних паперів, деривативів чи корпоративні права**, виражені в інших, ніж цінні папери, формах, випущені одним емітентом;

б) термін "пакет цінних паперів" означає окремий цінний папір, фондовий та товарний дериватив, а також сукупність **ідентичних цінних паперів** чи фондових та товарних деривативів;

в) термін "ідентичний цінний папір чи дериватив" означає цінні папери чи деривативи, випущені одним емітентом за тотожними умовами емісії, виплати доходу, викупу чи погашення.

170.2.8. Не підлягає оподаткуванню та не включається до загального річного оподаткованого доходу:

а) дохід, отриманий платником податку протягом звітного податкового року від продажу [інвестиційних активів](#), якщо сума такого доходу не перевищує суму, визначену в абзаці першому [підпункту 169.4.1 пункту 169.4 статті 169 цього Кодексу](#);

б) дохід, отриманий платником податку від продажу інвестиційних активів у випадку, визначеному [підпунктами 165.1.40 та 165.1.52 пункту 165.1 статті 165 цього Кодексу](#).

У випадках, зазначених у підпунктах "а" і "б" цього підпункту, платник податку не включає до розрахунку загального фінансового результату операцій з [інвестиційними активами](#) суму доходів та витрат на придбання таких інвестиційних активів.

170.2.9. Податковим агентом платника податку, який здійснює операції з [інвестиційними активами](#) з використанням послуг професійного торговця цінними паперами, включаючи банк, є такий професійний торговець (крім операцій з цінними паперами, визначеними у [підпункті 165.1.52 пункту 165.1 статті 165 цього Кодексу](#)).

[Методика](#) визначення інвестиційного прибутку професійним торговцем цінними паперами при виконанні функцій податкового агента встановлюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну фінансову політику, спільно з Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

170.3. Оподаткування [роялті](#).

170.3.1. Роялті оподатковуються за правилами, встановленими для оподаткування [дивідендів](#), за ставками, визначеними [пунктом 167.1 статті 167 цього Кодексу](#).

170.4. Оподаткування [процентів](#).

170.4.1. [Податковим агентом](#) платника податку під час нарахування (виплати) на його користь доходів, визначених у [пункті 167.2 статті 167 цього Кодексу](#), є особа, яка здійснює таке нарахування (виплату).

Загальна сума податків, утриманих протягом звітного податкового місяця з таких нарахованих (виплачених) процентів платнику податку, сплачується (перераховується) таким податковим агентом до бюджету у строки, визначені цим Кодексом для місячного [податкового періоду](#).

170.4.2. [Податковий агент](#), який нараховує доходи у вигляді процентів, відображає у податковому розрахунку, подання якого передбачено [підпунктом "б" пункту 176.2 статті 176 цього Кодексу](#), загальну суму таких нарахованих (сплачених) доходів та загальну суму утриманого з них податку. При цьому інформація щодо окремого банківського [вкладного \(депозитного\) або поточного рахунку](#) фізичної особи, суми нарахованих на нього процентів, а також відомостей щодо такої фізичної особи - вкладника не надається.

170.4.3. Оподаткування процентів (у тому числі дисконтних доходів), нарахованих (виплачених) на користь фізичних осіб з будь-яких інших підстав, ніж ті, що зазначені у [підпункті 170.4.1 цього пункту](#), здійснюється у загальному порядку, встановленому цим Кодексом для доходів, що остаточно оподатковуються під час їх виплати за ставками, визначеними у [пункті 167.1 статті 167 цього Кодексу](#).

170.5. Оподаткування [дивідендів](#).

170.5.1. [Податковим агентом](#) платника податку під час нарахування (виплати) на його користь дивідендів, крім випадків, зазначених у [підпункті 165.1.18 пункту 165.1 статті 165](#)

цього Кодексу, є емітент корпоративних прав або за його дорученням - інша особа, яка здійснює таке нараховання (виплату).

170.5.2. Будь-який резидент, який нараховує дивіденди, включаючи того, що сплачує податок на прибуток підприємств у спосіб, відмінний від загального (є суб'єктом спрощеної системи оподаткування), або звільнений від сплати такого податку з будь-яких підстав, є податковим агентом під час нараховання дивідендів.

170.5.3. Дивіденди, нараховані платнику податку емітентом корпоративних прав - резидентом, що є юридичною особою, оподатковуються за ставкою, визначеною у пункті 167.2 статті 167 цього Кодексу, крім дивідендів на користь фізичних осіб (у тому числі нерезидентів) за акціями або іншими корпоративними правами, які мають статус привілейованих або інший статус, що передбачає виплату фіксованого розміру дивідендів чи суми, яка є більшою за суму виплат, розраховану на будь-яку іншу акцію (корпоративне право), емітовану таким платником податку, які згідно із підпунктом 153.3.7 пункту 153.3 статті 153 цього Кодексу прирівнюються з метою оподаткування до виплати заробітної плати з відповідним оподаткуванням.

170.5.4. Доходи, зазначені у цьому пункті, остаточно оподатковуються під час їх виплати за їх рахунок.

170.6. Оподаткування виграшів та призів.

170.6.1. Податковим агентом платника податку під час нараховання (надання) на його користь доходу у вигляді призів (виграшів) у лотерею чи в розіграші, призів та виграшів у грошовій формі, одержаних за перемогу та/або участь в аматорських спортивних змаганнях, у тому числі у більярдному спорті, є особа, яка здійснює таке нараховання (виплату).

170.6.2. Під час нараховання (виплати) доходів у вигляді виграшів у лотерею або в інших розіграшах, які передбачають попереднє придбання платником податку права на участь у таких лотереях чи розіграшах, не беруться до уваги витрати платника податку у зв'язку з отриманням такого доходу.

Доходи, зазначені у цьому пункті, остаточно оподатковуються під час їх виплати за їх рахунок.

170.7. Оподаткування благодійної допомоги.

170.7.1. Не оподатковується та не включається до загального місячного або річного оподатковуваного доходу платника податку благодійна, у тому числі гуманітарна допомога (далі - благодійна допомога), яка надходить на його користь у вигляді коштів або майна (безоплатно виконаної роботи, наданої послуги) та відповідає вимогам, визначеним цим пунктом.

Для цілей оподаткування благодійна допомога поділяється на цільову та нецільову.

Цільовою є благодійна допомога, що надається під визначені умови та напрями її витрачання, а нецільовою вважається допомога, яка надається без встановлення таких умов або напрямів;

170.7.2. не включається до оподатковуваного доходу цільова або нецільова благодійна допомога, що надається платнику податку, який постраждав внаслідок:

а) екологічних, техногенних та інших катастроф у місцевостях, оголошених згідно з [Конституцією України](#) зонами надзвичайної екологічної ситуації, - у граничних сумах, визначених Кабінетом Міністрів України;

б) стихійного лиха, аварій, епідемій та епізоотій загальнодержавного або місцевого характеру, які завдали шкоди або створюють загрозу здоров'ю громадян, навколишньому природному середовищу, викликали або можуть викликати людські жертви чи втрату власності громадян, у зв'язку з якими рішення про залучення (надання) благодійної допомоги було прийнято відповідно Кабінетом Міністрів України або органом місцевого самоврядування, у граничних сумах, визначених Кабінетом Міністрів України або органом місцевого самоврядування відповідно.

Благодійна допомога, що надається на зазначені цілі, повинна розподілятися через державний чи місцевий бюджет або через банківські рахунки [благодійних організацій](#), [Товариства Червоного Хреста України](#), внесених до [Реєстру неприбуткових організацій та установ](#).

Для цілей цього підпункту вважається цільовою благодійною допомогою та не підлягає оподаткуванню профспілкова виплата, здійснена за рішенням [профспілки](#), прийнятим в установленому порядку на користь члена такої профспілки, який має статус постраждалого внаслідок обставин, зазначених у цьому підпункті;

170.7.3. не включається до оподаткованого доходу сума нецільової благодійної допомоги, у тому числі матеріальної, що надається резидентами - юридичними або фізичними особами на користь платника податку протягом звітного податкового року сукупно у розмірі, що не перевищує суми граничного розміру доходу, визначеного згідно з абзацом першим [підпункту 169.4.1 пункту 169.4 статті 169 цього Кодексу](#), встановленого на 1 січня такого року.

Положення цього підпункту не поширюються на профспілкові виплати своїм членам, умови звільнення яких від оподаткування передбачені [підпунктом 165.1.47 пункту 165.1 статті 165 цього Кодексу](#).

Благодійник - [юридична особа](#) зазначає відомості про надані суми нецільової благодійної допомоги у податковій звітності.

У разі отримання нецільової благодійної допомоги від благодійника - фізичної чи юридичної особи платник податку зобов'язаний подати річну [податкову декларацію](#) із зазначенням її суми, якщо загальна сума отриманої нецільової благодійної допомоги протягом звітного податкового року перевищує її граничний розмір, установлений абзацом першим [підпункту 169.4.1 пункту 169.4 статті 169 цього Кодексу](#).

170.7.4. Не включається до оподаткованого доходу цільова благодійна допомога, що надається резидентами - юридичними чи фізичними особами у будь-якій сумі (вартості):

а) закладу охорони здоров'я для компенсації вартості платних послуг з лікування платника податку або члена його сім'ї першого ступеня споріднення, інваліда, дитини-інваліда або дитини, в якій хоча б один із батьків є інвалідом; дитини-сироти, напівсироти; дитини з багатодітної чи малозабезпеченої родини; дитини, батьки якої позбавлені батьківських прав, у тому числі для придбання ліків (донорських компонентів, протезно-ортопедичних виробів, виробів медичного призначення для індивідуального користування інвалідів) у розмірах, що не перекриваються виплатами з фонду загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування, крім витрат на косметичне лікування або косметичну хірургію (включаючи косметичне протезування, не пов'язане з медичними показаннями),

водолікування та геліотерапію, не пов'язані з хронічними захворюваннями, лікування та протезування зубів з використанням дорогоцінних металів, гальванопластики та порцеляни, аборти (крім абортів, які проводяться за медичними показаннями, або якщо вагітність стала наслідком згвалтування), операції з переміни статі; лікування венеричних захворювань (крім СНІДу та венеричних захворювань, причиною яких стало нестатеве зараження або згвалтування), лікування тютюнової чи алкогольної залежності; придбання ліків, медичних засобів та пристосувань, які не включені до [переліку](#) життєво необхідних, затвердженого Кабінетом Міністрів України;

протезно-ортопедичним підприємствам, реабілітаційним установам для компенсації вартості платних реабілітаційних послуг, технічних та інших засобів реабілітації, наданих платнику податку, визнаному в установленому [порядку](#) інвалідом, або його дитині-інваліду, у розмірах, що не перекриваються виплатами з бюджетів і фонду загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування;

б) будинку маляти, будинку дитини, будинку-інтернату, школі-інтернату (у тому числі спеціальній, санаторній або для сиріт), дитячому будинку сімейного типу, прийомній сім'ї, школі соціальної реабілітації, притулку для неповнолітніх; приймальнику-розподільнику системи Міністерства внутрішніх справ України для розподілу благодійної допомоги між особами, які не досягли вісімнадцятирічного віку та перебувають у цих закладах;

в) державному або комунальному закладу чи [благодійній організації](#), у тому числі [Товариству Червоного Хреста України](#), що надають послуги особам, які не мають житла, з харчування та облаштування на нічліг;

г) пенітенціарному закладу для поліпшення умов утримання, харчування чи медичного обслуговування осіб, які перебувають у слідчих ізоляторах чи місцях позбавлення волі, або безпосередньо таким особам;

г) будинку-інтернату для громадян похилого віку та інвалідів та їх відділенням, пансіонату для ветеранів війни і праці, геріатричному пансіонату для поліпшення умов їх утримання, харчування, медичного обслуговування, соціальної реабілітації, реабілітаційному центру, територіальному центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг), центрам обліку і закладам соціального захисту для бездомних осіб, центрам соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі, санаторіям для ветеранів та інвалідів, які утримуються за рахунок державного та місцевого бюджетів, для розподілу благодійної допомоги між особами, які перебувають у таких закладах;

д) платнику податку, який проводить наукове дослідження або розробку, для відшкодування вартості обладнання, матеріалів, інших витрат (крім виплат [заробітної плати](#), додаткових благ, інших витрат для особистих потреб) за умови, якщо результати таких досліджень чи розробок оприлюднюються та не можуть бути предметом патентування чи інших обмежень у оприлюдненні чи безоплатному поширенні [об'єктів права інтелектуальної](#) (промислової) власності, отриманих у результаті таких досліджень або розробок, а також якщо отримання такої допомоги не буде передумовою для виникнення будь-яких договірних зобов'язань між благодійником або третьою особою та набувачем благодійної допомоги у майбутньому, крім обов'язків з цільового використання такої благодійної допомоги;

е) аматорській спортивній організації, клубу для компенсації витрат з придбання або оренди спортивного знаряддя та інвентарю, користування спортивними майданчиками, приміщеннями чи спорудами для проведення тренувань, забезпечення участі спортсмена-аматора у спортивних змаганнях, придбання спортивної форми та харчування під час таких змагань.

Термін "аматорська спортивна організація, клуб" означає громадську організацію, діяльність якої не спрямована на отримання доходу.

Термін "спортсмен-аматор" означає особу, чия спортивна діяльність не спрямована на отримання доходу, за винятком отримання нагород чи винагород від імені держави, органів місцевого самоврядування або громадських організацій як України, так і інших держав у вигляді медалей, грамот, пам'ятних призов у негрошовій формі, а також як сума відшкодування витрат, пов'язаних з відрядженням такого спортсмена-аматора до місця проведення змагання, у межах встановлених законодавством норм для відрядження працівника;

є) навчальному закладу у вигляді плати за навчання або за надання додаткових послуг з навчання інваліда, дитини-інваліда або дитини, в якій хоча б один із батьків є інвалідом; дитини-сироти, напівсироти; дитини з багатодітної чи малозабезпеченої родини; дитини, батьки якої позбавлені батьківських прав;

ж) платнику податків, визнаному в установленому **порядку** інвалідом, законному **представнику** дитини-інваліда для виконання зобов'язань держави згідно із законодавством України по забезпеченню технічними та іншими засобами реабілітації, виробами медичного призначення, автомобілем за рахунок бюджетних коштів (за умови зняття інваліда, дитини-інваліда з обліку на забезпечення такими засобами, виробами, автомобілем за рахунок бюджетних коштів). Категорії інвалідів і дітей-інвалідів, перелік технічних та інших засобів реабілітації, виробів медичного призначення, марок автомобілів, зазначених у цьому підпункті, затверджуються законодавством.

До запровадження системи загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування норми підпункту "а" цього підпункту поширюються на загальну суму (вартість) благодійної допомоги, отриманої набувачем на такі цілі (з урахуванням зазначених у цьому пункті обмежень).

Благодійна допомога, отримана дитячими будинками сімейного типу або прийомними сім'ями, звільняється від оподаткування, якщо її сума (вартість) не перевищує триста тисяч гривень протягом звітного податкового року під час дії договору державної опіки.

170.7.5. Набувач цільової благодійної допомоги у вигляді коштів має право на її використання протягом строку, встановленого умовами такої допомоги, але не більше 12 календарних місяців, наступних за місяцем отримання такої допомоги, за винятком отримання благодійної допомоги у вигляді ендавменту. Якщо цільова благодійна допомога у вигляді коштів не використовується її набувачем протягом такого строку та не повертається благодійнику до його закінчення, то такий набувач зобов'язаний включити невикористану суму такої допомоги до складу загального річного оподаткованого доходу та сплатити відповідний податок.

Термін "ендавмент" означає суму коштів або **цінних паперів**, які вносяться благодійником у **банк** або **небанківську фінансову установу**, завдяки чому набувач благодійної допомоги отримує право на використання **процентів** або **дивідендів**, нарахованих на суму такого ендавменту. При цьому такий набувач не має права витратити або відчужувати основну суму такого ендавменту без згоди благодійника.

170.7.6. Набувач цільової благодійної допомоги має право звернутися до контролюючого органу з поданням щодо продовження строку використання такої цільової благодійної допомоги з наведенням обставин, які свідчать про неможливість її повного використання у зазначені цим пунктом строки, а керівник такого контролюючого органу має право прийняти рішення про таке продовження. Якщо контролюючий орган відмовляє у такому продовженні,

його рішення може бути оскаржене в порядку, визначеному для [оскарження рішення контролюючого органу](#) відповідно до цього Кодексу.

170.7.7. Забороняється надавати благодійну допомогу органам державної влади та органам місцевого самоврядування або створеним ними [неприбутковим організаціям](#) або за їх [дорученням](#) - третім особам, якщо надання такої благодійної допомоги є попередньою або наступною умовою видачі платнику податку будь-якого дозволу, ліцензії, узгодження, надання державної послуги чи прийняття іншого рішення на його користь або прискорення такої видачі, надання, прийняття (спрощення процедури).

Дії посадових (службових) осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування з висування таких умов вважаються діями з вимагання коштів або майна у розмірі благодійної чи спонсорської допомоги.

170.8. Оподаткування доходів, отриманих за [договорами довгострокового страхування життя](#) (у тому числі [страхування довічних пенсій](#)), [недержавного пенсійного забезпечення](#), пенсійних вкладів та за договорами довірчого управління.

170.8.1. [Податковим агентом](#) платника податку - отримувача виплати, [довічної пенсії](#) чи викупної суми є страховик-резидент, який нараховує [страхову виплату](#) чи викупну суму за договором недержавного пенсійного забезпечення або довгострокового страхування життя.

Податковим агентом платника податку - учасника [недержавних пенсійних фондів](#) є адміністратор недержавних пенсійних фондів, який нараховує виплату за договором з недержавним пенсійним фондом.

Податковим агентом платника податку - вкладника за договором пенсійного вкладу або учасника [фонду банківського управління](#) є банк, який здійснює виплати за договором пенсійного вкладу або рахунком учасника фонду банківського управління.

Податковим агентом платника податку - одержувача одноразової виплати за рахунок коштів [Накопичувального фонду](#) або недержавного пенсійного фонду є адміністратор такого фонду.

170.8.2. [Податковий агент](#) утримує та сплачує (перераховує) до бюджету податок за ставками, визначеними у [пункті 167.1 статті 167 цього Кодексу](#), з:

а) 60 відсотків суми:

одноразової страхової виплати за [договором довгострокового страхування життя](#) у разі досягнення застрахованою особою певного віку, обумовленого у такому [страховому договорі](#), чи її доживання до закінчення строку такого договору.

Якщо вигодонабувач є страхувальником за договором, оподаткуванню підлягає величина перевищення страхової виплати над сумою внесених страхових платежів за правилами оподаткування доходів від розміщення коштів на депозитних рахунках;

одноразової страхової виплати за [договором страхування довічних пенсій](#), за винятком одноразової виплати, передбаченої у підпункті "в" [підпункту 170.8.3 цього пункту](#);

виплати пенсії на визначений строк, що проводиться з [недержавного пенсійного фонду](#) учаснику фонду в порядку та строки, визначені законодавством;

регулярних та послідовних виплат (ануїтетів) за договором довгострокового страхування життя, пенсійних виплат за договором пенсійного вкладу, пенсійних та цільових виплат

учасника [фонду банківського управління](#), виплат [довічної пенсії](#) (довічні ануїтети), крім випадків, зазначених у підпункті "а" [підпункту 170.8.3 цього пункту](#);

б) викупної суми у разі дострокового розірвання страхувальником [договору довгострокового страхування життя](#);

в) суми коштів, з якої не було утримано (сплачено) податок та яка виплачується вкладнику з його пенсійного вкладу або рахунка учасника фонду банківського управління у зв'язку з достроковим розірванням договору пенсійного вкладу, договору довірчого управління, договору недержавного пенсійного забезпечення.

170.8.3. Не оподатковуються під час їх нарахування (виплати) [податковим агентом](#):

а) сума регулярних та послідовних виплат (ануїтетів) за [договором довгострокового страхування життя](#) або пенсійних виплат за договором пенсійного вкладу, пенсійних та цільових виплат учасника [фонду банківського управління](#), пенсійних виплат на визначений строк, одноразових пенсійних виплат або [довічних пенсій](#), нарахованих та/або виплачених платнику податку - резидент, який не досяг повноліття або має вік не менше ніж 70 років;

б) сума [страхової виплати](#) за договором довгострокового страхування життя, якщо внаслідок [страхового випадку](#) застрахована особа отримала інвалідність I групи;

в) сума виплати за договором пенсійного вкладу, виплат з рахунка учасника фонду банківського управління, виплати пенсії на визначений строк, довічної пенсії або одноразової виплати, якщо вкладник, учасник фонду банківського управління, учасник [недержавного пенсійного фонду](#) чи застрахована особа отримала [інвалідність I групи](#);

г) сума одноразової пенсійної виплати учаснику недержавного пенсійного фонду або [Накопичувального фонду](#) за рахунок коштів Накопичувального фонду.

Дохід у вигляді страхової виплати або виплати за договором пенсійного вкладу, договором довірчого управління чи за договором недержавного пенсійного забезпечення, що у разі смерті застрахованої особи сплачується вигодонабувачу або спадкоємцю платника податку, оподатковується за правилами, встановленими [цим Кодексом](#) для оподаткування [спадщини](#).

Сума доходів, отриманих за [договорами довгострокового страхування життя](#), пенсійними вкладками, договорами довірчого управління, укладеними з учасниками [фондів банківського управління](#), та [недержавного пенсійного забезпечення](#), що підлягають оподаткуванню, зменшується на суму внесків, сплачених за такими договорами до 1 січня 2004 року.

170.9. Оподаткування суми надміру витрачених коштів, отриманих платником податку на відрядження або під звіт, не повернутої у встановлений строк.

170.9.1. [Податковим агентом](#) платника податку під час оподаткування суми, виданої платнику податку під звіт та не повернутої ним протягом встановленого [підпунктом 170.9.2 цього пункту](#) строку, є особа, що видала таку суму, а саме:

а) на відрядження - у сумі, що перевищує суму витрат платника податку на таке відрядження, розрахованій згідно з [розділом III цього Кодексу](#);

б) під звіт для виконання окремих цивільно-правових дій від імені та за рахунок особи, що їх видала, - у сумі, що перевищує суму фактичних витрат платника податку на виконання таких дій.

Для цілей цього пункту до суми перевищення не включаються та не оподатковуються документально підтвержені витрати, здійснені за рахунок готівкових чи безготівкових коштів, наданих платнику податку під звіт **роботодавцем** на організацію та проведення прийомів, презентацій, свят, розваг та відпочинку, придбання та розповсюдження подарунків, в межах граничного розміру таких витрат, передбаченого у **розділі III цього Кодексу**, що здійснені таким платником та/або іншими особами з рекламними цілями.

Сума податку, нарахована на суму такого перевищення, утримується особою, що видала такі кошти, за рахунок будь-якого оподаткованого доходу (після його оподаткування) платника податку за відповідний місяць, а у разі недостатності суми доходу - за рахунок оподаткованих доходів наступних звітних місяців до повної сплати суми такого податку.

У разі коли платник податку припиняє трудові або цивільно-правові відносини з особою, що видала такі кошти, сума податку утримується за рахунок останньої виплати оподаткованого доходу під час проведення остаточного розрахунку, а у разі недостатності суми такого доходу непогашена частина податку включається до податкового зобов'язання платника податку за наслідками звітного (податкового) року.

Якщо повне утримання такої суми податку є неможливим внаслідок смерті платника податку чи визнання його судом **безвісно відсутнім** або оголошення його судом **померлим**, така сума утримується під час нарахування доходу за останній для такого платника податку **податковий період**, а в непогашеній частині визнається безнадійною до сплати.

170.9.2. Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, подається за **формою**, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, до закінчення п'ятого банківського дня, що настає за днем, у якому платник податку:

- а) завершує таке відрядження;
- б) завершує виконання окремої цивільно-правової дії за **дорученням** та за рахунок особи, що видала кошти під звіт.

За наявності надміру витрачених коштів їх сума повертається платником податку в касу або зараховується на банківський рахунок особи, що їх видала, до або під час подання зазначеного звіту.

170.9.3. Дія цього пункту поширюється також на витрати, пов'язані з відрядженням чи виконанням деяких цивільно-правових дій, що були оплачені з використанням корпоративних **платіжних карток**, дорожніх, банківських або іменних чеків, інших платіжних документів, з урахуванням таких особливостей:

- а) у разі якщо під час службових відряджень відряджена особа - платник податку отримав готівку з застосуванням платіжних карток, він подає звіт про використання виданих на відрядження коштів і повертає суму надміру витрачених коштів до закінчення третього банківського дня після завершення відрядження;
- б) у разі якщо під час службових відряджень відряджена особа - платник податку застосував **платіжні картки** для проведення розрахунків у безготівковій формі, а строк подання платником податку звіту про використання виданих на відрядження коштів не перевищує 10 банківських днів, за наявності поважних причин **роботодавець (самозайнята особа)** може його продовжити до 20 банківських днів (до з'ясування питання в разі виявлення розбіжностей між відповідними звітними документами).

170.10. Оподаткування доходів, отриманих [нерезидентами](#).

170.10.1. Доходи з джерелом їх походження в Україні, що нараховуються (виплачуються, надаються) на користь нерезидентів, оподатковуються за правилами та ставками, визначеними для [резидентів](#) (з урахуванням особливостей, визначених деякими нормами цього розділу для нерезидентів).

170.10.2. У разі якщо доходи з джерелом їх походження в Україні виплачуються нерезиденту іншим нерезидентом, то вони мають зараховуватися на рахунок, відкритий таким нерезидентом у банку-резиденті, режим якого встановлюється Національним банком України. При цьому такий банк-резидент вважається [податковим агентом](#) під час проведення будь-яких видаткових операцій з такого рахунка.

У разі виплати нерезидентом таких доходів іншому нерезиденту готівкою або в негрошовій формі нерезидент - отримувач такого доходу зобов'язаний самостійно нарахувати та сплатити (перерахувати) податок до бюджету протягом 20 календарних днів після отримання таких доходів, але не пізніше закінчення строку його перебування в Україні.

[Порядок](#) виконання норм цього підпункту визначається Кабінетом Міністрів України за погодженням з Національним банком України.

170.10.3. У разі якщо доходи з джерелом їх походження в Україні виплачуються [нерезиденту резидентом - юридичною або самозайнятою фізичною особою](#), такий [резидент](#) вважається [податковим агентом](#) нерезидента щодо таких доходів. Під час укладення договору з нерезидентом, умови якого передбачають отримання таким нерезидентом доходу з джерелом його походження в Україні, резидент зобов'язаний зазначити в договорі ставку податку, що буде застосована до таких доходів.

170.10.4. За результатами звітного податкового року, в якому іноземець набув статусу резидента України, він має подати річну [податкову декларацію](#), в якій зазначає доходи з джерелом їх походження в Україні та іноземні доходи.

170.10.5. Оподаткування доходів нерезидентів від участі в [гастрольних заходах](#).

Для цілей цього розділу гастрольними заходами визначаються видовищні заходи (концерти, вистави, циркові, лекційно-концертні, розважальні програми, творчі вечори, виступи пересувних циркових колективів, пересувні механізовані атракціони типу "Луна-парк" тощо) за участю закладів культури (підприємств, установ чи організацій), у тому числі самостійних професійних колективів та виконавців сольних концертів.

Дія цього підпункту не поширюється на благодійні гастрольні заходи, що проводяться відповідно до законодавства України.

Оподаткування доходів [нерезидентів](#) від участі в гастрольних заходах здійснюється [податковими агентами](#) на загальних підставах, визначених цим розділом.

До податкових агентів учасників гастрольних заходів прирівнюються суб'єкти господарювання - концертні майданчики, з якими безпосередньо укладаються договори оренди на провадження гастрольного заходу. Суб'єкти господарювання - концертні майданчики виконують функції податкових агентів в частині перевірки повноти та своєчасності сплати податку іноземними учасниками гастрольних заходів (їх представником) або самостійно сплачують податок за відповідним [договором](#) з таким учасником (його представником) до бюджету за місцем розташування таких концертних майданчиків.

170.11. Оподаткування іноземних доходів.

170.11.1. У разі якщо джерело виплат будь-яких оподатковуваних доходів є іноземним, сума такого доходу включається до загального річного оподаткованого доходу платника податку - отримувача, який зобов'язаний подати річну [податкову декларацію](#), та оподатковується за ставками, визначеними в [пункті 167.1 статті 167 цього Кодексу](#).

Суми доходу у вигляді дивідендів з іноземним джерелом їх виплат включаються до загального річного оподаткованого доходу платника податку - отримувача, який зобов'язаний подати річну податкову декларацію, та оподатковуються за ставкою, визначеною [пунктом 167.2 статті 167 цього Кодексу](#).

170.11.2. У разі якщо згідно з нормами [міжнародних договорів](#), згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, платник податку може зменшити суму річного податкового зобов'язання на суму податків, сплачених за кордоном, він визначає суму такого зменшення за зазначеними підставами у річній податковій декларації.

У разі відсутності в платника податку підтверджуючих документів щодо суми отриманого ним доходу з іноземних джерел та суми сплаченого ним податку в іноземній юрисдикції, оформлених відповідно до [статті 13 цього Кодексу](#), такий платник зобов'язаний подати до контролюючого органу за своєю [податковою адресою](#) заяву про перенесення строку подання податкової декларації до 31 грудня року, наступного за звітним. У разі неподання в установленій строк податкової декларації платник податків несе відповідальність, встановлену цим Кодексом та іншими законами.

170.11.3. Не зараховуються у зменшення суми річного податкового зобов'язання платника податку:

а) податки на капітал (приріст капіталу), податки на майно;

б) поштові податки;

в) податки на реалізацію (продаж);

г) інші непрямі податки незалежно від того, чи належать вони до категорії прибуткових податків або вважаються окремими податками згідно із законодавством іноземних держав.

170.11.4. Сума податку з іноземного доходу платника податку - [резидента](#), сплаченого за межами України, не може перевищувати суму податку, розраховану на базі загального річного оподаткованого доходу такого платника податку відповідно до законодавства України.

170.12. Оподаткування доходів, отриманих фізичними особами у вигляді плати (відсотків), що розподіляється на пайові членські внески членів [кредитної спілки](#).

170.12.1. [Податковим агентом](#) платника податку при нарахуванні (виплаті) на його користь плати (відсотків), що розподіляється на пайові членські внески членів кредитної спілки, є кредитна спілка, що оподатковує такий дохід за ставкою, визначеною в [пункті 167.2 статті 167 цього Кодексу](#).

170.12.2. Кредитна спілка, що виплачує плату (відсотки), що розподіляється на пайові членські внески членів кредитної спілки, платникам цього податку, надає контролюючому органу у строки, встановлені цим Кодексом для податкового кварталу, податковий розрахунок про нараховану плату (відсотки) та утриманий на неї податок.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 07.07.2011 р. N 3610-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 06.12.2012 р. N 5519-VI, від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 171. Особи, відповідальні за утримання (нарахування) та сплату (перерахування) податку до бюджету

Науково-практичний коментар

171.1. Особою, відповідальною за нарахування, утримання та сплату (перерахування) до бюджету податку з доходів у вигляді **заробітної плати**, є роботодавець, який виплачує такі доходи на користь платника податку.

171.2. Особою, відповідальною за нарахування, утримання та сплату (перерахування) до бюджету податку з інших доходів, є:

- а) **податковий агент** - для оподатковуваних доходів з джерела їх походження в Україні;
- б) платник податку - для іноземних доходів та доходів, джерело виплати яких належить особам, звільненим від обов'язків нарахування, утримання або сплати (перерахування) податку до бюджету.

Стаття 172. Порядок оподаткування операцій з продажу (обміну) об'єктів нерухомого майна

Експертний

коментар

Науково-практичний коментар

172.1. Дохід, отриманий платником податку від продажу (обміну) не частіше одного разу протягом звітного податкового року **житлового будинку, квартири** або їх частини, **кімнати, садового (дачного) будинку** (включаючи земельну ділянку, на якій розташовані такі об'єкти, а також господарсько-побутові споруди та будівлі, розташовані на такій **земельній ділянці**), а також земельної ділянки, що не перевищує норми безоплатної передачі, визначеної **статтею 121 Земельного кодексу України** залежно від її призначення, та за умови перебування такого майна у власності платника податку понад три роки, не оподатковується.

Умова щодо перебування такого майна у власності платника податку понад три роки не розповсюджується на майно, отримане таким платником у **спадщину**.

Дохід від відчуження господарсько-побутових споруд, що розташовані на одній ділянці з житловим або садовим (дачним) будинком та продаються разом з ним, для цілей оподаткування окремо не визначається.

172.2. Дохід, отриманий платником податку від продажу протягом звітного податкового року більш як одного з об'єктів нерухомості, зазначених у **пункті 172.1 цієї статті**, або від продажу об'єкта нерухомості, не зазначеного в **пункті 172.1 цієї статті**, підлягає оподаткуванню за ставкою, визначеною **пунктом 167.2 статті 167 цього Кодексу**.

У такому самому порядку оподатковується дохід від продажу (обміну) об'єкта незавершеного будівництва.

172.3. Дохід від продажу об'єкта нерухомості визначається виходячи з ціни, зазначеної в [договорі купівлі-продажу](#), але не нижче оціночної вартості такого об'єкта, розрахованої органом, уповноваженим здійснювати таку оцінку відповідно до [закону](#).

При обміні об'єкта нерухомості на інший (інші) дохід платника податку у вигляді отриманої ним грошової компенсації від відчуження [нерухомого майна](#), визначеного:

а) у абзаці першому [пункту 172.1 цієї статті](#), - не оподатковується;

б) у [пункті 172.2 цієї статті](#), - оподатковується за ставкою, визначеною [пунктом 167.2 статті 167 цього Кодексу](#).

172.4. Під час проведення операцій з продажу (обміну) об'єктів нерухомості між фізичними особами [нотаріус](#) посвідчує відповідний [договір](#) за наявності оціночної вартості такого нерухомого майна та документа про сплату податку до бюджету стороною (сторонами) договору та щокварталу подає до контролюючого органу за місцем розташування [державної нотаріальної контори](#) або робочого місця приватного нотаріуса інформацію про такий договір, включаючи інформацію про його вартість та суму сплаченого податку в порядку, встановленому цим розділом для податкового розрахунку.

172.5. Сума податку визначається та самостійно сплачується через банківські установи:

а) особою, яка продає або обмінює з іншою фізичною особою нерухомість, - до нотаріального посвідчення [договору купівлі-продажу](#), [міні](#);

б) особою, у власності якої перебував об'єкт нерухомості, відчужений за рішенням суду про зміну власника та перехід права власності на таке майно. Фізична особа зобов'язана відобразити дохід від такого відчуження у річній [податковій декларації](#).

172.6. У разі невчинення нотаріальної дії щодо посвідчення [договору купівлі-продажу](#), [міні](#) об'єкта [нерухомості](#), за яким сплачено податок, платник податку має право на [повернення надміру сплаченої суми податку](#) на підставі [податкової декларації](#), поданої в установленому порядку, та підтвердних документів про фактичну сплату податку.

172.7. Одночасно з дією [пункту 172.4 цієї статті](#), якщо стороною договору купівлі-продажу, [міні](#) об'єкта нерухомого майна є юридична особа чи фізична особа - підприємець, така особа є [податковим агентом](#) платника податку щодо нарахування, утримання та сплати (перерахування) до бюджету податку з доходів, отриманих платником податку від такого продажу (обміну).

172.8. Для цілей цієї статті під продажем розуміється будь-який перехід права власності на об'єкти [нерухомості](#), крім їх [успадкування](#) та [дарування](#).

172.9. Дохід від операцій з продажу (обміну) об'єктів нерухомості, що здійснюються фізичними особами - нерезидентами, оподатковується згідно із цією статтею в порядку, встановленому для [резидентів](#), за ставками, визначеними в [пункті 167.1 статті 167 цього Кодексу](#).

172.10. Продаж резидентами та [нерезидентами](#) успадкованого (отриманого в подарунок) об'єкта нерухомості підлягає оподаткуванню згідно з положеннями цієї статті.

172.11. [Порядок визначення оціночної вартості нерухомості та об'єктів незавершеного будівництва, що продаються \(обмінюються\)](#), визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 173. Порядок оподаткування операцій з продажу або обміну об'єктів рухомого майна

Експертний

коментар

Науково-практичний коментар

173.1. Дохід платника податку від продажу (обміну) об'єкта **рухомого майна** протягом звітного податкового року оподатковується за ставкою, визначеною в **пункті 167.2 статті 167 цього Кодексу**.

Дохід від продажу (обміну) об'єкта рухомого майна (крім легкових автомобілів, мотоциклів, мопедів) визначається виходячи з ціни, зазначеної у договорі купівлі-продажу (міни), але не нижче оціночної вартості цього об'єкта, визначеної згідно із законом.

Дохід від продажу (обміну) легкового автомобіля, мотоцикла, мопеда визначається виходячи з ціни, зазначеної у договорі купівлі-продажу (міни), але не нижче середньоринкової вартості відповідного транспортного засобу або не нижче його оціночної вартості, визначеної згідно із законом (за вибором платника податку).

Середньоринкова вартість легкових автомобілів, мотоциклів, мопедів визначається щокварталу центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного розвитку, у **порядку**, встановленому Кабінетом Міністрів України (для кожної марки, моделі таких транспортних засобів з урахуванням року випуску та пробігу, на підставі аналізу фактичних цін продажу відповідних транспортних засобів), і оприлюднюється на офіційному веб-сайті цього органу в режимі вільного доступу до 10 числа місяця, наступного за звітним кварталом.

173.2. Як виняток із положень пункту 173.1 цієї статті, дохід, отриманий платником податку від продажу (обміну) протягом звітного (податкового) року одного з об'єктів рухомого майна у вигляді легкового автомобіля та/або мотоцикла, та/або мопеда, не підлягає оподаткуванню.

Дохід, отриманий платником податку від продажу (обміну) протягом звітного (податкового) року двох та більше об'єктів рухомого майна у вигляді легкового автомобіля та/або мотоцикла, та/або мопеда, підлягає оподаткуванню за ставкою, визначеною пунктом 167.2 статті 167 цього Кодексу.

173.3. У разі якщо стороною договору купівлі-продажу об'єкта **рухомого майна** є юридична особа чи фізична особа - підприємець, така особа вважається **податковим агентом** платника податку та зобов'язана виконати всі визначені цим розділом функції податкового агента. При цьому податковий агент утримує податок за ставками, визначеними відповідно до **пунктів 173.1 або 173.2 цієї статті** з урахуванням інформації про черговість продажу рухомого майна, зазначеної платником податку у договорі купівлі-продажу чи в окремій заяві.

У разі якщо об'єкт рухомого майна продається (обмінюється) за посередництвом юридичної особи (її **філії**, відділення, іншого відокремленого підрозділу) або **представництва** нерезидента чи фізичної особи - підприємця, такий посередник виконує функції **податкового агента** стосовно подання до контролюючого органу інформації про суму доходу та суму сплаченого до бюджету податку в порядку та строки, встановлені для податкового розрахунку, а платник податку під час укладення **договору** зобов'язаний самостійно сплатити до бюджету податок з доходу від операцій з продажу (обміну) об'єктів рухомого майна.

173.4. Під час проведення операцій з відчуження об'єктів [рухомого майна](#) в порядку, передбаченому цією статтею:

нотаріус посвідчує відповідний договір купівлі-продажу (міни) об'єктів рухомого майна (крім легкових автомобілів, мотоциклів, мопедів) за наявності документа про оцінку майна та документа про сплату до бюджету продавцем (сторонами договору міни) податку, обчисленого виходячи із ціни, зазначеної в договорі;

при продажу (обміні) легкових автомобілів, мотоциклів, мопедів відповідні договори посвідчуються нотаріусом за наявності документа про сплату до бюджету продавцем (сторонами договору міни) податку, обчисленого виходячи із зазначеної у договорі купівлі-продажу (міни), але не нижче середньоринкової вартості таких транспортних засобів;

якщо при продажу (обміні) легкових автомобілів, мотоциклів, мопедів проводиться їх оцінка відповідно до закону, нотаріус посвідчує відповідні договори за наявності документа про сплату до бюджету продавцем (сторонами договору міни) податку, обчисленого виходячи з такої оціночної вартості таких транспортних засобів, та документа про оцінку транспортних засобів.

Нотаріус щокварталу подає до контролюючого органу за місцем розташування державної нотаріальної контори або робочого місця приватного нотаріуса інформацію про посвідчені договори купівлі-продажу (міни), про вартість кожного договору та про суму сплаченого податку у порядку, встановленому цим розділом для податкового розрахунку;

суб'єкт господарювання, який надає послуги з укладення біржових угод або бере участь в їх укладенні за наявності оціночної вартості такого рухомого майна та документа про сплату податку сторонами договору, щокварталу подає до контролюючого органу інформацію про такі угоди, включаючи інформацію про суму доходу та суму сплаченого до бюджету податку, в порядку та строки, встановлені для податкового розрахунку.

Для цілей цього пункту платник податку самостійно визначає суму податку і сплачує його до бюджету через [банківські установи](#).

У разі ухвалення судом, [третейським судом](#) рішення про зміну власника та перехід [права власності](#) на рухоме майно сума податку визначається та самостійно сплачується через банківські установи особою, у власності якої перебував об'єкт рухомого майна, відчужений за таким рішенням, на підставі відображення ним доходу від такого відчуження у складі загального річного оподаткованого доходу.

173.5. Виключено.

173.6. Дохід від операцій з продажу (обміну) об'єктів рухомого майна, що здійснюються фізичними особами - нерезидентами, оподатковується згідно з цією статтею в порядку, встановленому для [резидентів](#), за ставками, визначеними в [пункті 167.1 статті 167 цього Кодексу](#).

173.7. Продаж резидентами та [нерезидентами](#) успадкованого (отриманого в подарунок) об'єкта рухомого майна підлягає оподаткуванню згідно з положеннями цієї статті.

173.8. Для цілей цієї статті під продажем розуміється будь-який перехід [права власності](#) на об'єкти рухомого майна, крім їх [успадкування](#) та [дарування](#). Норми цієї статті не застосовуються до операцій з валютними цінностями, які оподатковуються відповідно до [підпункту 165.1.51 пункту 165.1 статті 165 цього Кодексу](#).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 02.10.2012 р. N 5413-VI)

Стаття 174. Оподаткування доходу, отриманого платником податку в результаті прийняття ним у спадщину чи дарунок коштів, майна, майнових чи немайнових прав

Науково-практичний коментар

174.1. Об'єкти **спадщини** платника податку поділяються з метою оподаткування на:

а) об'єкт **нерухомості**;

б) об'єкт **рухомого майна**, зокрема:

предмет антикваріату або витвір мистецтва;

природне дорогоцінне каміння чи дорогоцінний метал, прикраса з використанням дорогоцінних металів та/або природного дорогоцінного каміння;

будь-який транспортний засіб та приладдя до нього;

інші види рухомого майна;

в) об'єкт комерційної власності, а саме: **цінні папери** (крім депозитного (**ощадного**), **іпотечного сертифіката**), **корпоративне право**, власність на об'єкт бізнесу як такий, тобто власність на цілісний майновий комплекс, інтелектуальна (промислова) власність або право на отримання доходу від неї, майнові та немайнові права;

г) сума страхового відшкодування (страхових виплат) за **страховими договорами**, а також сума, що зберігається відповідно на пенсійному депозитному рахунку, **накопичувальному пенсійному рахунку**, індивідуальному пенсійному рахунку спадкодавця - учасника накопичувальної системи пенсійного забезпечення;

г) готівка або кошти, що зберігаються на рахунках спадкодавця, відкритих у **банківських і небанківських фінансових установах**, у тому числі депозитні (ощадні), іпотечні сертифікати, **сертифікати фонду операцій з нерухомістю**.

174.2. Об'єкти **спадщини** оподатковуються:

174.2.1. за нульовою ставкою:

а) вартість власності, що успадковується членами сім'ї спадкодавця першого ступеня споріднення;

б) вартість власності, зазначеної в підпунктах "а", "б", "г" **пункту 174.1 цієї статті**, що успадковується особою, яка є **інвалідом I групи** або має статус **дитини-сироти** або **дитини, позбавленої батьківського піклування**, та вартість власності, зазначеної в підпунктах "а", "б" **пункту 174.1**, що успадковуються дитиною-інвалідом;

в) грошові заощадження, поміщені до 2 січня 1992 року в установи Ощадного банку СРСР та державного страхування СРСР, що діяли на території України, а також у державні цінні

папери (облігації Державної цільової безпроцентної позики 1990 року, облігації Державної внутрішньої виграшної позики 1982 року, державні казначейські зобов'язання СРСР, сертифікати Ощадного банку СРСР) та грошові заощадження громадян України, поміщені в установи Ощадного банку України та колишнього Укрдержстраху протягом 1992 - 1994 років, погашення яких не відбулося, що успадковуються будь-яким спадкоємцем;

174.2.2. за ставкою, визначеною [пунктом 167.2 статті 167 цього Кодексу](#), вартість будь-якого об'єкта [спадщини](#), що успадковується спадкоємцями, які не є членами сім'ї спадкодавця першого ступеня споріднення;

174.2.3. за ставками, визначеними в [пункті 167.1 статті 167 цього Кодексу](#), для будь-якого об'єкта [спадщини](#), що успадковується спадкоємцем від спадкодавця-нерезидента, та для будь-якого об'єкта [спадщини](#), що успадковується спадкоємцем-нерезидентом від спадкодавця-резидента.

174.3. Особами, відповідальними за сплату (перерахування) податку до бюджету, є спадкоємці, які отримали [спадщину](#).

Дохід у вигляді вартості успадкованого майна (кошти, майно, майнові чи немайнові права) у межах, що підлягає оподаткуванню, і зазначається в річній [податковій декларації](#), крім спадкоємців-нерезидентів, які зобов'язані сплатити податок до нотаріального оформлення об'єктів [спадщини](#) та спадкоємців, які отримали у [спадщину об'єкти, що оподатковуються за нульовою ставкою](#) податку на доходи фізичних осіб, а також іншими спадкоємцями - резидентами, які сплатили податок до нотаріального оформлення об'єктів [спадщини](#).

174.4. [Нотаріус](#) щокварталу подає до контролюючого органу за місцем розташування [державної нотаріальної контори](#) або робочого місця приватного нотаріуса інформацію про [видачу свідоцтв](#) про право на [спадщину](#) та/або посвідчення [договорів дарування](#) в порядку, встановленому цим розділом для податкового розрахунку.

Нотаріус видає спадкоємцю-нерезиденту свідоцтво про право на [спадщину](#) за наявності документа про сплату таким спадкоємцем податку з вартості об'єкта [спадщини](#).

174.5. Абзац перший виключено.

У разі переходу права на отримання [страхових виплат](#) згідно із [статтею 1229 Цивільного кодексу України](#) податковим агентом є страховальник - фінансова установа.

174.6. Оподаткування доходу, отриманого платником податку як дарунок (або в результаті укладення [договору дарування](#)) від фізичних осіб.

Кошти, майно, майнові чи немайнові права, вартість робіт, послуг, подаровані платнику податку, оподатковуються згідно з правилами, встановленими цим розділом для оподаткування [спадщини](#).

174.7. Вартість легкових автомобілів, мотоциклів, мопедів, отриманих у [спадщину](#) чи дарунок, які підлягають оподаткуванню згідно з цією статтею, визначається у порядку, встановленому абзацом третім пункту 173.1 статті 173 цього Кодексу.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.04.2012 р. N 4661-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 02.10.2012 р. N 5413-VI)

Стаття 175. Визначення суми процентів, сплачених платником податку за користування іпотечним житловим кредитом з метою нарахування податкової знижки

Науково-практичний коментар

175.1. Платник податку - **резидент** має право включити до податкової знижки частину суми **процентів** за користування **іпотечним житловим кредитом**, наданим позичальнику в національній або **іноземній валюті**, фактично сплачених протягом звітного податкового року.

При сплаті процентів за іпотечним житловим кредитом в іноземній валюті сума платежів за такими процентами, здійснених в іноземній валюті, перераховується у гривні за офіційним валютним (обмінним) курсом **Національного банку України**, що діє на день сплати таких процентів.

Таке право виникає в разі якщо за рахунок іпотечного житлового кредиту будується чи купується житловий будинок (квартира, кімната), визначений платником податку як основне **місце його проживання**, зокрема згідно з позначкою в паспорті про реєстрацію за місцезнаходженням такого житла.

175.2. У разі якщо будинок (квартира, кімната) купується за рахунок **іпотечного житлового кредиту**, частина суми процентів, що включається до податкової знижки платника податку - позичальника іпотечного житлового кредиту, дорівнює добутку суми процентів, фактично сплачених платником податку протягом звітного податкового року в рахунок його погашення, і коефіцієнта, що враховує мінімальну площу житла для визначення податкової знижки, розрахованого відповідно до **пункту 175.3 цієї статті**.

У разі якщо будинок (квартиру, кімнату) збудовано за рахунок іпотечного житлового кредиту, частина суми процентів, що включається до податкової знижки платника податку - позичальника іпотечного житлового кредиту, нарахована в перший рік погашення такого кредиту, може бути включена до податкової знижки за результатами звітного податкового року, в якому збудований об'єкт житлової іпотеки переходить у власність платника податку та починає використовуватися як основне **місце проживання**, з послідовним перенесенням права на включення до податкової знижки наступних щорічних фактично сплачених платником податку сум процентів протягом передбаченого **пунктом 175.4 цієї статті** строку дії права на включення частини таких процентів до податкової знижки. При цьому загальний розмір частини суми процентів, дозволених для включення до податкової знижки, дорівнює добутку суми процентів, фактично сплачених платником податку - позичальником протягом відповідного звітного податкового року, що враховується в погашення, і коефіцієнта, що враховує мінімальну площу житла для визначення податкової знижки, розрахованого відповідно до **пункту 175.3 цієї статті**.

175.3. Коефіцієнт, що враховує мінімальну площу житла для визначення податкової знижки на суму процентів за **іпотечним житловим кредитом**, обчислюється за такою формулою:

$$K = \text{МП} / \text{ФП},$$

де К - коефіцієнт;

МП - мінімальна загальна площа житла, що дорівнює 100 квадратним метрам;

ФП - фактична загальна площа житла, що будується (придбається) платником податку за рахунок іпотечного кредиту.

У разі якщо цей коефіцієнт більший ніж одиниця, до податкової знижки включається сума фактично сплачених процентів за іпотечним кредитом без застосування такого коефіцієнта.

175.4. Право на включення до податкової знижки суми, розрахованої згідно з цією статтею, надається платнику податку за одним іпотечним кредитом протягом 10 послідовних календарних років починаючи з року, в якому:

об'єкт житлової іпотеки придбавається;

збудований об'єкт житлової іпотеки переходить у власність платника податку та починає використовуватися як основне **місце проживання**.

У разі якщо **іпотечний житловий кредит** має строк погашення більше ніж 10 календарних років, право на включення частини суми **процентів** до податкової знижки за новим іпотечним житловим кредитом виникає у платника податку після повного погашення основної суми та процентів попереднього іпотечного житлового кредиту.

Платник податку може відновити право на включення частини суми процентів, фактично сплачених за новим іпотечним житловим кредитом, до податкової знижки без дотримання зазначених у цій статті строків у разі:

- а) примусового продажу або **конфіскації** об'єкта іпотеки у випадках, передбачених законом;
- б) ліквідації об'єкта житлової іпотеки за рішенням місцевого органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування у випадках, передбачених законом;
- в) зруйнування об'єкта житлової іпотеки або визнання його непридатним для використання з причин непереборної сили (форс-мажорних обставин);
- г) продажу об'єкта іпотеки у зв'язку з неплатоспроможністю (**банкрутством**) платника податку відповідно до закону.

175.5. У разі якщо сума одержаного фізичною особою **іпотечного житлового кредиту** перевищує суму, витрачену на придбання (будівництво) предмета іпотеки, до складу витрат включається сума відсотків, сплачена за користування іпотечним кредитом у частині, витраченій за цільовим призначенням.

Стаття 176. Забезпечення виконання податкових зобов'язань

Науково-практичний коментар

176.1. Платники податку зобов'язані:

а) вести облік доходів і витрат в обсягах, необхідних для визначення суми загального річного оподаткованого доходу, у разі якщо такий платник податку зобов'язаний відповідно до цього розділу подавати декларацію або має право на таке подання з метою **повернення надміру сплачених податків**, у тому числі при застосуванні права на податкову знижку.

Форми такого обліку та **порядок** його ведення визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику;

б) отримувати та зберігати протягом строку давності, встановленого цим Кодексом, документи первинного обліку, в тому числі на підставі яких визначаються витрати при розрахунку інвестиційного прибутку та формується **податкова знижка** платника податку;

в) подавати **податкову декларацію** за встановленою формою у визначені строки у випадках, коли згідно з нормами цього розділу таке подання є обов'язковим.

На вимогу контролюючого органу та в межах його повноважень, визначених законодавством, платники податку зобов'язані пред'являти документи і відомості, пов'язані з виникненням доходу або права на отримання податкової знижки, обчисленням і сплатою податку, та підтверджувати необхідними документами достовірність відомостей, зазначених у податковій декларації з цього податку;

г) подавати особам, які згідно з цим Кодексом визначені відповідальними за утримання (нарахування) та сплату податку до бюджету, документи на підтвердження права платника податку, який отримує такі доходи, на застосування **соціальних податкових пільг**;

г) у порядку, визначеному законом, допускати посадових (службових) осіб контролюючого органу на територію або до приміщень, що використовуються платником податку для отримання доходів від провадження **господарської діяльності**;

д) здійснювати заходи, передбачені цим Кодексом, у разі зміни підстав для отримання податкової соціальної пільги;

е) своєчасно сплачувати узгоджену суму податкових зобов'язань, а також суму штрафних (фінансових) санкцій, нарахованих контролюючим органом, та пені, за винятком суми, що оскаржується в адміністративному або судовому порядку;

є) подавати податкову декларацію за результатами податкового (звітного) року у строки, передбачені цим Кодексом для платників податку на доходи фізичних осіб, якщо протягом такого податкового (звітного) року оподатковувані доходи нараховувалися (виплачувалися, надавалися) у формі заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, платнику податку у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами двома або більше податковими агентами і при цьому загальна річна сума таких оподатковуваних доходів перевищує сто двадцять розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного податкового року.

Інші оподатковувані доходи, що були нараховані (виплачені, надані) платникам податку, ніж зазначені в абзаці першому цього підпункту, не включаються до складу загального річного оподаткованого доходу, що декларується згідно з цим підпунктом.

Перерахунок податку із задекларованої річної загальної суми оподатковуваних доходів здійснюється в окремому додатку до податкової декларації у такому порядку:

задекларована річна загальна сума оподатковуваних доходів зменшується на фактично нараховані (утримані) протягом звітного року податковими агентами суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових внесків до Накопичувального фонду, а у випадках, передбачених законом, - обов'язкових страхових внесків до недержавного пенсійного фонду та на суму наданої платнику податку податкової соціальної пільги (за її наявності);

із зменшеної загальної суми оподатковуваних доходів сто двадцять розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного податкового року,

оподатковуються за ставкою у розмірі 15 відсотків, решта суми - за ставкою у розмірі 17 відсотків.

Нарахований податок із зменшеної загальної суми оподатковуваних доходів зменшується на суму податку, фактично нарахованого (утриманого) податковими агентами протягом податкового (звітного) року на доходи, зазначені в абзаці першому цього підпункту, які задекларовані платником податку. Позитивна різниця податку підлягає сплаті платником податку до відповідного бюджету в порядку, встановленому цим Кодексом.

176.2. Особи, які відповідно до цього Кодексу мають статус податкових агентів, зобов'язані:

а) своєчасно та повністю нараховувати, утримувати та сплачувати (перераховувати) до бюджету податок з доходу, що виплачується на користь платника податку та оподатковується до або під час такої виплати за її рахунок;

б) подавати у строки, встановлені цим Кодексом для податкового кварталу, [податковий розрахунок](#) суми доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, а також суми утриманого з них податку до контролюючого органу за місцем свого розташування. Такий розрахунок подається лише у разі нарахування сум зазначених доходів платнику податку податковим агентом протягом звітного періоду. Запровадження інших форм звітності з зазначених питань не допускається.

У разі якщо відокремлений підрозділ [юридичної особи](#) не уповноважений нараховувати, утримувати і сплачувати (перераховувати) податок до бюджету, податковий розрахунок у вигляді окремого витягу за такий підрозділ подає юридична особа до контролюючого органу за своїм [місцезнаходженням](#) та надсилає копію такого розрахунку до контролюючого органу за місцезнаходженням такого відокремленого підрозділу в установленому [порядку](#);

в) подавати на вимогу платника податку відомості про суму виплаченого на його користь доходу, суму застосованих соціальних податкових пільг та суму утриманого податку;

г) подавати контролюючому органу інші відомості про оподаткування доходів окремого платника податку в обсягах та згідно з процедурою, визначеною цим розділом та [розділом II цього Кодексу](#);

г) нести відповідальність у випадках, визначених цим Кодексом.

д) виключено

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 07.04.2011 р. N 3221-VI,
від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.04.2012 р. N 4661-VI)

Стаття 177. Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою - підприємцем від провадження господарської діяльності, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування

[Експертний](#)

[коментар](#)

[Науково-практичний коментар](#)

177.1. Доходи фізичних осіб - підприємців, отримані протягом календарного року від провадження [господарської діяльності](#), оподатковуються за ставками, визначеними в [пункті 167.1 статті 167 цього Кодексу](#).

177.2. Об'єктом оподаткування є чистий оподатковуваний дохід, тобто різниця між загальним оподатковуваним доходом (виручка у грошовій та негрошовій формі) і документально підтвердженими витратами, пов'язаними з господарською діяльністю такої фізичної особи - підприємця.

177.3. Для фізичної особи - підприємця, [зареєстрованого як платник податку на додану вартість](#), не включаються до витрат і доходу суми податку на додану вартість, що входять до ціни придбаних або проданих товарів (робіт, послуг).

177.4. До переліку витрат, безпосередньо пов'язаних з отриманням доходів, належать документально підтверджені витрати, що включаються до витрат операційної діяльності згідно з [розділом III цього Кодексу](#).

177.5. Фізичні особи - підприємці подають до контролюючого органу податкову декларацію за місцем своєї [податкової адреси](#) за результатами календарного року у строки, встановлені цим Кодексом для річного звітного [податкового періоду](#), в якій також зазначаються авансові платежі з податку на доходи.

177.5.1. Авансові платежі з податку на доходи фізичних осіб розраховуються підприємцем самостійно, але не менш як 100 відсотків річної суми податку з оподаткованого доходу за минулий рік (у співставних умовах), та сплачуються до бюджету по 25 відсотків щокварталу (до 15 березня, до 15 травня, до 15 серпня і до 15 листопада).

У разі зменшення суми отриманого доходу за попередній календарний квартал поточного року більше ніж на 20 відсотків у порівнянні з розрахунковою очікуваною сумою доходу на такий квартал платник податку має право зменшити суму авансового платежу, що підлягає сплаті у наступний строк, встановлений цим підпунктом, пропорційно зменшенню суми зазначеного доходу. Для такого зменшення суми авансового платежу фізичною особою - підприємцем до настання строку сплати такого авансового платежу до контролюючого органу подається заява у довільній формі, що містить розрахунок зменшення суми авансового платежу та коротке пояснення обставин, що призвели до зменшення суми отриманого доходу.

177.5.2. Фізичні особи - підприємці, які зареєстровані протягом року в установленому [законом](#) порядку або перейшли із [спрощеної системи оподаткування](#) на загальну систему оподаткування чи сплачували фіксований податок до набрання чинності цим Кодексом, подають [податкову декларацію](#) за результатами звітного кварталу, в якому розпочата така діяльність або відбувся перехід на загальну систему оподаткування. Вперше зареєстровані підприємці в податковій декларації також зазначають інформацію про майновий стан та доходи за станом на дату [державної реєстрації підприємцем](#). Платники податку розраховують та сплачують авансові платежі у строки, визначені [підпунктом 177.5.1 пункту 177.5 цієї статті](#), що настануть у звітному податковому році.

177.5.3. Остаточний розрахунок податку на доходи фізичних осіб за звітний податковий рік здійснюється платником самостійно згідно з даними, зазначеними в річній податковій декларації, з урахуванням сплаченого ним протягом року податку на доходи фізичних осіб та [збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності](#) на підставі документального підтвердження факту їх сплати.

Надмірно сплачені суми податку підлягають зарахуванню в рахунок майбутніх платежів з цього податку або поверненню платнику податку в порядку, передбаченому цим Кодексом.

177.6. У разі якщо фізична особа - підприємець отримує інші доходи, ніж від провадження [підприємницької діяльності](#), у межах обраних ним видів такої діяльності, такі доходи

оподатковуються за загальними правилами, встановленими цим Кодексом для платників податку - фізичних осіб.

177.7. Фізична особа - підприємець вважається **податковим агентом** працівника - фізичної особи, яка перебуває з нею у трудових, цивільно-правових відносинах, або будь-якої іншої фізичної особи щодо будь-яких оподатковуваних доходів, нарахованих (виплачених, наданих) на користь такої особи.

177.8. Під час нарахування (виплати) фізичній особі - підприємцю доходу від здійснення нею підприємницької діяльності, суб'єкт господарювання та/або самозайнята особа, які нараховують (виплачують) такий дохід, не утримують податок на доходи у джерела виплати, якщо фізичною особою - підприємцем, яка отримує такий дохід, надано копію документу, що підтверджує її державну реєстрацію відповідно до **закону** як суб'єкта підприємницької діяльності. Це правило не застосовується в разі нарахування (виплати) доходу за виконання певної роботи та/або надання послуги згідно з цивільно-правовим договором, коли буде встановлено, що відносини за таким договором фактично є трудовими, а сторони договору можуть бути прирівняні до працівника чи роботодавця відповідно до **підпунктів 14.1.195 та 14.1.222 пункту 14.1 статті 14 цього Кодексу**.

177.9. Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою - підприємцем, який обрав іншу систему оподаткування доходів від провадження **господарської діяльності**, здійснюється за правилами, встановленими цим Кодексом.

177.10. Фізичні особи - підприємці зобов'язані вести Книгу обліку доходів і витрат та мати підтверджуючі документи щодо походження товару.

Форма Книги обліку доходів і витрат та порядок її ведення визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

Фізичні особи - підприємці застосовують **реєстратори розрахункових операцій** відповідно до **Закону України "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг"**.

177.11. Фізичні особи - підприємці подають річну **податкову декларацію** у строк, визначений **підпунктом 49.18.5 пункту 49.18 статті 49 цього Кодексу**, в якій поряд з доходами від підприємницької діяльності мають зазначатися інші доходи з джерел їх походження з України та іноземні доходи.

177.12. Іноземці та особи без громадянства, які зареєстровані підприємцями згідно із законодавством України, є резидентами, і на них поширюється дія **пункту 177.11 цієї статті**.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.04.2011 р. N 3205-VI,
від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 178. Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою, яка провадить незалежну професійну діяльність

Науково-практичний коментар

178.1. Особи, які мають намір здійснювати незалежну професійну діяльність, зобов'язані стати на облік у контролюючих органах за місцем свого постійного проживання як

самозайняті особи та отримати довідку про взяття на облік згідно із статтею 65 цього Кодексу.

178.2. Доходи громадян, отримані протягом календарного року від провадження незалежної професійної діяльності, оподатковуються за ставками, визначеними в пункті 167.1 статті 167 цього Кодексу.

178.3. Оподатковуваним доходом вважається сукупний чистий дохід, тобто різниця між доходом і документально підтвердженими витратами, необхідними для провадження певного виду незалежної професійної діяльності.

У разі неотримання довідки про взяття на облік особою, яка провадить незалежну професійну діяльність, об'єктом оподаткування є доходи, отримані від такої діяльності без урахування витрат.

178.4. Фізичні особи, які провадять незалежну професійну діяльність, подають податкову декларацію за результатами звітного року відповідно до цього розділу у строки, передбачені для платників податку на доходи фізичних осіб.

Іноземці та особи без громадянства, які стали на облік у контролюючих органах як самозайняті особи, є резидентами і у річній податковій декларації поряд з доходами від провадження незалежної професійної діяльності мають зазначати інші доходи з джерел їх походження з України та іноземні доходи.

178.5. Під час виплати суб'єктами господарювання - податковими агентами, фізичним особам, які провадять незалежну професійну діяльність, доходів, безпосередньо пов'язаних з такою діяльністю, податок на доходи у джерела виплати не утримується в разі надання такою фізичною особою копії довідки про взяття її на податковий облік як фізичної особи, яка провадить незалежну професійну діяльність. Це правило не застосовується в разі нарахування (виплати) доходу за виконання певної роботи та/або надання послуги згідно з цивільно-правовим договором, відносини за яким встановлено трудовими відносинами, а сторони договору можуть бути прирівняні до працівника чи роботодавця відповідно до пунктів 14.1.195 та 14.1.222 пункту 14.1 статті 14 цього Кодексу.

178.6. Фізичні особи, які провадять незалежну професійну діяльність, зобов'язані вести облік доходів і витрат від такої діяльності.

Форма такого обліку та порядок його ведення визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

178.7. Остаточний розрахунок податку на доходи фізичних осіб за звітний податковий рік здійснюється платником самостійно згідно з даними, зазначеними в податковій декларації.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI)

Стаття 179. Порядок подання річної декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації)

Науково-практичний коментар

179.1. Платник податку зобов'язаний подавати річну декларацію про майновий стан і доходи (податкову декларацію) відповідно до цього Кодексу.

179.2. Відповідно до цього розділу обов'язок **платника податку** щодо подання податкової декларації вважається виконаним і податкова декларація не подається, якщо такий платник податку отримував доходи:

від **податкових агентів**, які згідно з цим розділом не включаються до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу;

виключно від одного податкового агента незалежно від виду та розміру нарахованого (виплаченого, наданого) доходу, крім випадків, прямо передбачених цим розділом;

від операцій продажу (обміну) майна, дарування, при **нотаріальному посвідченні договорів** за якими був сплачений податок відповідно до цього розділу;

у вигляді **об'єктів спадщини**, які відповідно до цього розділу оподатковуються за нульовою ставкою податку та/або з яких сплачено податок відповідно до **пункту 174.3 статті 174 цього Кодексу**;

зазначені у **пунктах 167.2 - 167.4 статті 167 цього Кодексу**, крім випадків, коли декларування таких доходів прямо передбачено відповідними нормами цього розділу;

зазначені у **підпункті "є" пункту 176.1 статті 176 цього Кодексу** від двох і більше податкових агентів, і при цьому загальна річна сума оподатковуваних доходів, нарахованих (виплачених, наданих) такими податковими агентами не перевищує ста двадцяти розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного податкового року.

179.3. Платники податку - **резиденти**, які виїжджають за кордон на постійне місце проживання, зобов'язані подати до контролюючого органу податкову декларацію не пізніше 60 календарних днів, що передують виїзду.

Контролюючий орган протягом 30 календарних днів після надходження **податкової декларації** зобов'язаний перевірити визначене податкове зобов'язання, сплату належної суми податку і видати **довідку** про таку сплату та про відсутність податкових зобов'язань з цього податку, що подається до органів митного контролю під час перетину **митного кордону** і є підставою для проведення митних процедур.

Форма такої довідки встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

Порядок застосування цього пункту визначається Кабінетом Міністрів України.

179.4. Платники податку звільняються від обов'язку подання **податкової декларації** в таких випадках:

а) незалежно від виду та суми отриманих доходів платниками податку, які:

є **неповнолітніми** або **недієздатними** особами і при цьому перебувають на повному утриманні інших осіб (у тому числі батьків) та/або держави станом на кінець звітного податкового року;

перебувають під арештом або є затриманими чи засудженими до позбавлення волі, перебувають у полоні або ув'язненні на території інших держав станом на кінець граничного строку подання декларації;

перебувають у розшуку станом на кінець звітного податкового року;

перебувають на строковій військовій службі станом на кінець звітного податкового року;

б) в інших випадках, визначених цим розділом.

179.5. **Податкова декларація** заповнюється платником податку самостійно або іншою особою, нотаріально уповноваженою платником податку здійснювати таке заповнення, у порядку, передбаченому **главою 2 розділу II цього Кодексу**.

179.6. **Обов'язок** щодо заповнення та подання податкової декларації від імені платника податку покладається на таких осіб:

опікуна або піклувальника - щодо доходів, отриманих **неповнолітньою** особою або особою, визнаною судом **недієздатною**;

спадкоємців (розпорядників майна, **державних виконавців**) - щодо доходів, отриманих протягом звітного податкового року платником податку, який помер;

державного виконавця, уповноваженого здійснювати заходи щодо забезпечення майнових претензій кредиторів платника податку, визначеного в установленому порядку **банкрутом**.

179.7. Фізична особа зобов'язана самостійно до 1 серпня року, що настає за звітним, сплатити суму податкового зобов'язання, зазначену в поданій нею **податковій декларації**.

Сума податкових зобов'язань, донарахована контролюючим органом, сплачується до відповідного бюджету у строки, встановлені цим Кодексом.

179.8. Сума, що має бути повернена платнику податку, зараховується на його банківський рахунок, відкритий у будь-якому комерційному **банку**, або надсилається поштовим переказом на адресу, зазначену в декларації, протягом 60 календарних днів після надходження такої податкової декларації.

179.9. **Форма** податкової декларації встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, виходячи з таких умов:

загальна частина податкової декларації повинна мати спрощений вигляд та не містити відомостей про доходи (витрати), що отримує (несе) незначна кількість платників податку;

податкова декларація є уніфікованою та єдиною для всіх встановлених цим розділом випадків її подання;

абзац четвертий виключено;

розрахунки окремих видів доходів (витрат) мають міститися в додатках до податкової декларації, що заповнюються виключно платниками податку за наявності таких доходів (витрат);

податкова декларація та додатки до неї мають складатися з використанням загальнозживаної термінології, а також містити детальні інструкції щодо їх заповнення;

податкова декларація та додатки до неї мають ідентифікувати платника податку та містити інформацію, необхідну для визначення суми його податкових зобов'язань або суми податку, що підлягає поверненню у разі використання платником податку права на податкову знижку.

Бланки податкових декларацій мають безоплатно надаватися контролюючими органами платникам податку на їх запит, а також бути загальнодоступними для населення.

179.10. Платник податку до 1 березня року, що настає за звітним періодом, має право звернутися з запитом до відповідного контролюючого органу з проханням надати роз'яснення щодо заповнення річної [податкової декларації](#), а контролюючий орган зобов'язаний надати безоплатні послуги за таким зверненням.

179.11. Фізичні особи, які декларують майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру відповідно до [Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції"](#), подають [податкову декларацію](#) виключно у випадках, передбачених цим розділом.

179.12. За зверненням платника податку контролюючий орган, до якого було подано [податкову декларацію](#), видає довідку про подану декларацію про майновий стан і доходи (податкову декларацію) за [формою](#), встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.04.2012 р. N 4661-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

РОЗДІЛ V. ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

[Науково-практичний коментар](#)

Стаття 180. Платники податку

[Експертний](#)

[коментар](#)

[Науково-практичний коментар](#)

180.1. Для цілей оподаткування платником податку є:

- 1) будь-яка [особа](#), що провадить [господарську діяльність](#) і [реєструється](#) за своїм добровільним рішенням як платник податку у порядку, визначеному [статтею 183](#) цього розділу;
- 2) будь-яка особа, що зареєстрована або підлягає реєстрації як платник податку;
- 3) будь-яка особа, що ввозить товари на [митну територію України](#) в обсягах, які підлягають оподаткуванню, та на яку покладається відповідальність за сплату податків у разі переміщення товарів через [митний кордон України](#) відповідно до [Митного кодексу України](#), а також:

особа, на яку покладається дотримання вимог [митних режимів](#), які передбачають повне або часткове умовне звільнення від оподаткування, у разі порушення таких митних режимів, встановлених митним законодавством;

особа, яка використовує, у тому числі при ввезенні товарів на митну територію України, [податкову пільгу](#) не за цільовим призначенням та/або всупереч умовам чи цілям її надання згідно із цим Кодексом, а також будь-які інші особи, що використовують податкову пільгу, яку для них не призначено.

Норми цього пункту не застосовуються до операцій з ввезення на митну територію України фізичними особами (громадянами) чи суб'єктами підприємницької діяльності, які не є платниками податку, культурних цінностей, зазначених у [пункті 197.7 статті 197 цього Кодексу](#);

4) особа, що веде облік результатів діяльності за [договором про спільну діяльність](#) без утворення [юридичної особи](#);

5) особа - управитель майна, яка веде окремий податковий облік з податку на додану вартість щодо господарських операцій, пов'язаних з використанням майна, що отримане в управлінні за [договорами управління майном](#).

Для цілей оподаткування господарські відносини між управителем майна з власної господарської діяльності та його діяльності з управління майном прирівнюються до відносин на основі окремих цивільно-правових [договорів](#). Норми цього підпункту не поширюються на управителів майна, які здійснюють управління активами [інститутів спільного інвестування, фондів банківського управління, фондів фінансування будівництва та фондів операцій з нерухомістю](#), створених відповідно до закону;

6) особа, що проводить операції з постачання конфіскованого майна, [знахідок, скарбів, майна, визнаного безхазяйним, майна, за яким не звернувся власник до кінця строку зберігання, та майна, що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходить у власність держави \(у тому числі майна, визначеного у \[статті 243 Митного кодексу України\]\(#\)\)](#), незалежно від того, чи досягає вона загальної суми операцій із постачання товарів/послуг, визначеної [пунктом 181.1 статті 181 цього Кодексу](#), а також незалежно від того, який режим оподаткування використовує така особа згідно із законодавством;

7) особа, що уповноважена вносити податок з об'єктів оподаткування, що виникають внаслідок поставки послуг підприємствами [залізничного транспорту](#) з їх основної діяльності, що перебувають у підпорядкуванні платника податку в [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України;

8) особа - [інвестор](#) (оператор), який веде окремий податковий облік, пов'язаний з виконанням [угоди про розподіл продукції](#).

180.2. [Особою](#), відповідальною за нарахування та сплату податку до бюджету у разі постачання послуг [нерезидентами](#), у тому числі їх [постійними представництвами](#), не зареєстрованими як платники податку, якщо місце постачання послуг розташоване на [митній території України](#), є отримувач послуг.

180.3. [Особи](#), зазначені у [пункті 180.2 цієї статті](#), мають [права](#), виконують [обов'язки](#) та несуть відповідальність, передбачену законом, як платники податку.

180.4. Положення цієї статті не поширюються на осіб-нерезидентів, які надають послуги з підготовки до зняття і зняття енергоблоків Чорнобильської АЕС з експлуатації та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, фінансування яких здійснюється за рахунок коштів [міжнародної технічної допомоги](#), що надається на безоплатній та безповоротній основі, відповідно до положень [Рамкової угоди між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку стосовно діяльності Чорнобильського фонду "Укриття" в Україні та Угоди про грант \(Проекту ядерної безпеки Чорнобильської АЕС\) між Європейським банком реконструкції та розвитку як Розпорядником коштів, наданих згідно з Грантом з Рахунка ядерної безпеки, Урядом України та Чорнобильською атомною електростанцією](#).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 07.06.2012 р. N 4915-VI, від 02.10.2012 р. N 5412-VI)

Стаття 181. Вимоги щодо реєстрації осіб як платників податку

[Науково-практичний коментар](#)

181.1. У разі якщо загальна сума від здійснення операцій з постачання товарів/послуг, що підлягають оподаткуванню згідно з цим розділом, у тому числі з використанням локальної або глобальної комп'ютерної мережі, нарахована (сплачена) такій **особі** протягом останніх 12 календарних місяців, сукупно перевищує 300000 гривень (без урахування податку на додану вартість), така особа зобов'язана **zareestruватися** як платник податку у контролюючому органі за своїм **місцезнаходженням (місцем проживання)** з дотриманням вимог, передбачених **статтею 183 цього Кодексу**, крім особи, яка є платником єдиного податку.

181.2. Якщо **особи**, не зареєстровані як платники податку, ввозять товари на **митну територію України** в обсягах, що підлягають оподаткуванню згідно із законом, такі особи сплачують податок під час **митного оформлення** товарів без реєстрації як платники такого податку.

Стаття 182. Добровільна реєстрація платників податку

[Експертний](#)

[коментар](#)

[Науково-практичний коментар](#)

182.1. Якщо **особа**, яка провадить оподатковувані операції і відповідно до **пункту 181.1 статті 181 цього Кодексу** не є платником податку у зв'язку з тим, що обсяги оподатковуваних операцій є меншими від встановленої зазначеною статтею суми, вважає за доцільне добровільно **zareestruватися** як платник податку, така реєстрація здійснюється за її **заявою**.

Абзац другий виключено.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 183. Порядок реєстрації платників податку

[Науково-практичний коментар](#)

183.1. Будь-яка **особа**, що підлягає обов'язковій реєстрації чи прийняла рішення про добровільну реєстрацію як платника податку, подає до контролюючого органу за своїм місцезнаходженням (**місцем проживання**) **реєстраційну заяву**.

183.2. У разі обов'язкової реєстрації особи як платника податку реєстраційна заява подається до контролюючого органу не пізніше 10 числа календарного місяця, що настає за місяцем, в якому вперше досягнуто обсягу оподатковуваних операцій, визначеного у **статті 181 цього Кодексу**.

183.3. У разі добровільної реєстрації особи як платника податку або особи, яка відповідає вимогам, визначеним підпунктом 6 **пункту 180.1 статті 180 цього Кодексу**, **реєстраційна заява** подається до контролюючого органу не пізніше ніж за 20 календарних днів до початку

податкового періоду, з якого такі особи вважатимуться платниками податку та матимуть право на [податковий кредит](#) і виписку [податкових накладних](#).

183.4. У разі переходу осіб із [спрощеної системи оподаткування](#), що не передбачає сплати податку, на сплату інших податків і зборів, встановлених цим Кодексом, у випадках, визначених [главою 1 розділу XIV цього Кодексу](#), за умови, що такі особи відповідають вимогам, визначеним [пунктом 181.1 статті 181 цього Кодексу](#), реєстраційна заява подається не пізніше 10 числа першого календарного місяця, в якому здійснено перехід на сплату інших податків і зборів, встановлених цим Кодексом. Якщо такі особи відповідають вимогам, визначеним [пунктом 182.1 статті 182 цього Кодексу](#), реєстраційна заява подається у строк, визначений [пунктом 183.3 цієї статті](#).

У разі зміни ставки єдиного податку відповідно до [підпункту "б" підпункту 4 пункту 293.8 статті 293 цього Кодексу](#) реєстраційна заява подається не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку календарного кварталу, в якому буде застосовуватися ставка єдиного податку, що передбачає сплату податку на додану вартість.

183.5. Особи, зазначені у [пункті 183.3 цієї статті](#), можуть навести у заяві бажаний (запланований) день реєстрації як платника податку, що відповідає даті початку податкового періоду (календарний місяць), з якого такі особи вважатимуться платниками податку та матимуть право на виписку [податкових накладних](#).

Реєстрація осіб, зазначених в абзаці другому [пункту 183.4 цієї статті](#), діє з першого числа календарного кварталу, в якому буде застосовуватися ставка єдиного податку, що передбачає сплату податку на додану вартість.

183.6. У разі якщо останній день строку подання заяви припадає на [вихідний, святковий або неробочий день](#), останнім днем строку вважається наступний за вихідним, святковим або неробочим робочий день.

183.7. [Заява](#) про реєстрацію особи як платника податку подається особисто такою фізичною особою або безпосередньо керівником або представником [юридичної особи](#) - платника (в обох випадках з документальним підтвердженням особи та повноважень) до контролюючого органу за місцезнаходженням ([місцем проживання](#)) особи. У заяві зазначаються підстави для реєстрації особи як платника податку.

183.8. Контролюючий орган відмовляє в реєстрації особи як платника податку, якщо за результатами розгляду реєстраційної заяви та/або поданих документів встановлено, що особа не здійснює постачання товарів/послуг або не відповідає вимогам, визначеним [статтею 180, пунктом 181.1 статті 181, пунктом 182.1 статті 182 та пунктом 183.7 статті 183 цього Кодексу](#), або якщо існують обставини, які є підставою для анулювання реєстрації згідно із [статтею 184 цього Кодексу](#).

183.9. У разі відсутності підстав для відмови у реєстрації особи як платника податку контролюючий орган зобов'язаний видати заявнику або відправити поштою (з повідомленням про вручення) [свідоцтво](#) про реєстрацію такої особи як платника податку не пізніше наступного робочого дня після бажаного (запланованого) дня реєстрації платника податку, зазначеного у його заяві, або протягом 5 робочих днів від дати надходження реєстраційної заяви, якщо бажаний (запланований) день реєстрації у заяві не зазначено чи такий день настає раніше дати, що припадає на останній день строку, встановленого для реєстрації платника податку контролюючим органом. Якщо бажаний (запланований) день реєстрації, зазначений у заяві особи, настає після завершення 5 робочих днів від дати надходження реєстраційної заяви, контролюючий орган зобов'язаний видати заявнику або відправити поштою (з повідомленням про вручення) [свідоцтво](#) про реєстрацію такої особи як

платника податку не пізніше бажаного (запланованого) дня реєстрації платника податку, зазначеного у його заяві.

183.10. Будь-яка особа, яка підлягає обов'язковій реєстрації як платник податку, і у випадках та в порядку, передбачених цією статтею, не подала до контролюючого органу [реєстраційну заяву](#), несе відповідальність за ненарахування або несплату цього податку на рівні зареєстрованого платника без права нарахування [податкового кредиту](#) та отримання [бюджетного відшкодування](#).

183.11. Оригінал [свідоцтва](#) про реєстрацію платника податку повинен зберігатися таким платником, а копії свідоцтва, достовірність яких засвідчена контролюючим органом, розміщуватися в доступних для огляду місцях у приміщенні платника податку та в усіх його [філіях](#) (відділеннях), [представництвах](#).

183.12. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, веде [реєстр платників податку](#), в якому міститься інформація про осіб, зареєстрованих як платники податку.

183.13. Для інформування платників податку центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, щодаки оприлюднює на своєму веб-сайті:

183.13.1. дані з реєстру платників податку із зазначенням найменування або прізвища, імені та по батькові платника податку, дати податкової реєстрації, індивідуального податкового номера, номера [свідоцтва](#) про реєстрацію платника податку, дати початку його дії;

183.13.2. інформацію про осіб, позбавлених реєстрації як платників податку за заявою платника податку, з ініціативи контролюючих органів чи за рішенням суду, а саме про анульовані [свідоцтва](#) про реєстрацію платника податку із зазначенням індивідуальних податкових номерів, дати анулювання, причин анулювання та підстав для анулювання [свідоцтв](#).

183.14. [Форми реєстраційної заяви, заяви про анулювання реєстрації, свідоцтва про реєстрацію](#), а також [положення про реєстрацію платників податку](#) затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

183.15. У разі зміни платником податку місцезнаходження ([місця проживання](#)) або його переведення на обслуговування до іншого контролюючого органу зняття такого платника з обліку в одному контролюючому органі і взяття на облік в іншому здійснюється в [порядку](#), встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

У разі зміни даних про платника податку, які зазначаються у [свідоцтві про реєстрацію](#), а також у разі встановлення розбіжностей чи помилок у записах [свідоцтва про реєстрацію](#) та/або реєстру платників податку, втрати або непридатності [свідоцтва](#) для користування платник податку подає [реєстраційну заяву](#) до контролюючого органу протягом 10 робочих днів, що настають за днем, коли змінилися дані про платника податку або виникли інші підстави для переєстрації та заміни [свідоцтва про реєстрацію](#).

Контролюючий орган видає платнику податку нове [свідоцтво](#) замість старого з дотриманням правил та у строки, визначені цією статтею для реєстрації платників податку.

183.16. Якщо відповідно до законодавства визначено строк, на який утворено **особу**, або строк, після якого змінюються дані у свідоцтві про реєстрацію платника податку, зазначене свідоцтво видається тільки на такий строк.

183.17. Особа, утворена в результаті **реорганізації** платника податку (крім особи, утвореної шляхом **перетворення**), реєструється платником податку як інша новоутворена особа в порядку, визначеному цим Кодексом, у тому числі у разі, коли до такої особи перейшли обов'язки із сплати податку у зв'язку з розподілом **податкових зобов'язань** чи **податкового боргу**.

183.18. Особі, що реєструється як платник податку, присвоюється індивідуальний податковий номер, який використовується для сплати податку.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 04.11.2011 р. N 4014-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI,
від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 184. Анулювання реєстрації платника податку

Науково-практичний коментар

184.1. Реєстрація діє до дати **анулювання реєстрації платника податку**, яка проводиться шляхом виключення з реєстру платників податку і відбувається у разі якщо:

а) будь-яка **особа**, зареєстрована як платник податку протягом попередніх 12 місяців, подала **заяву** про анулювання реєстрації, якщо загальна вартість оподатковуваних товарів/послуг, що надаються такою особою, за останні 12 календарних місяців була меншою від суми, визначеної **статтею 181 цього Кодексу**, за умови сплати суми **податкових зобов'язань** у випадках, визначених цим розділом;

б) будь-яка особа, зареєстрована як платник податку, прийняла рішення про припинення та затвердила ліквідаційний баланс, передавальний акт або розподільчий баланс відповідно до законодавства за умови сплати суми податкових зобов'язань із податку у випадках, визначених цим розділом;

в) будь-яка особа, зареєстрована як платник податку, реєструється як платник єдиного податку, умова сплати якого не передбачає сплати податку на додану вартість;

г) особа, зареєстрована як платник податку, протягом 12 послідовних податкових місяців не подає контролюючому органу декларації з податку на додану вартість та/або подає таку **декларацію** (податковий розрахунок), яка (який) свідчить про відсутність постачання/придбання товарів, здійснених з метою формування податкового зобов'язання чи **податкового кредиту**;

г) установчі документи будь-якої особи, зареєстрованої як платник податку, визнані рішенням суду недійсними;

д) господарським судом винесено ухвалу про ліквідацію юридичної особи - банкрута;

е) платник податку ліквідується за рішенням суду (фізична особа позбувається статусу суб'єкта господарювання) або особу звільнено від сплати податку чи її податкову реєстрацію анульовано (скасовано, визнано недійсною) за рішенням суду;

є) фізична особа, зареєстрована як платник податку, померла, її оголошено померлою, визнано недієздатною або безвісно відсутньою, обмежено її цивільну дієздатність;

ж) в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців наявний запис про відсутність юридичної особи або фізичної особи за її місцезнаходженням (місцем проживання) або запис про відсутність підтвердження відомостей про юридичну особу;

з) закінчився строк дії свідоцтва про реєстрацію особи як платника податку на додану вартість;

и) виключено.

184.2. Анулювання реєстрації на підставі, визначеній у підпункті "а" пункту 184.1 цієї статті, здійснюється за заявою платника податку, а на підставах, визначених у підпунктах "б" - "з" пункту 184.1 цієї статті, може здійснюватися за заявою платника податку або за самостійним рішенням відповідного контролюючого органу.

Анулювання реєстрації здійснюється на дату:

подання заяви платником податку або прийняття рішення контролюючим органом про анулювання реєстрації, якщо у свідоцтві про реєстрацію платника податку не було визначено граничний строк дії;

зазначену в судовому рішенні;

закінчення строку дії свідоцтва про реєстрацію платника податку;

що передує дню втрати особою статусу платника податку на додану вартість.

184.3. Контролюючий орган анулює реєстрацію особи як платника податку, що подав заяву про анулювання реєстрації, якщо встановить, що він відповідає вимогам пункту 184.1 цієї статті.

184.4. У разі відсутності законних підстав для анулювання реєстрації контролюючий орган протягом 10 календарних днів після надходження заяви платника податку про анулювання реєстрації подає такому платникові податку вмотивовану письмову відмову в анулюванні реєстрації з поясненнями із зазначеного питання.

184.5. З моменту анулювання реєстрації особи як платника податку така особа позбавляється права на віднесення сум податку до податкового кредиту, виписку податкових накладних.

184.6. У разі анулювання реєстрації особи як платника податку останнім звітним (податковим) періодом є період, який розпочинається від дня, що настає за останнім днем попереднього податкового періоду, та закінчується днем анулювання реєстрації.

184.7. Якщо товари/послуги, необоротні активи, суми податку по яких були включені до складу податкового кредиту, не були використані в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності, такий платник податку в останньому звітному (податковому) періоді не пізніше дати анулювання його реєстрації як платника податку зобов'язаний визначити податкові зобов'язання по таких товарах/послугах, необоротних активах виходячи

із **звичайної ціни** відповідних товарів/послуг чи необоротних активів, крім випадків анулювання реєстрації як платника податку внаслідок реорганізації платника податку шляхом приєднання, злиття, перетворення, поділу та виділення відповідно до закону.

184.8. У разі якщо платник податку, реєстрація якого анулюється, має податкові зобов'язання за результатами останнього **податкового періоду**, така сума податку враховується в суму зменшення бюджетного відшкодування, а в разі його відсутності у строки, визначені цим Кодексом, платник зобов'язаний погасити суму податкових зобов'язань або податкового боргу з цього податку, що виникли до такого анулювання, за їх наявності, незалежно від того, залишатиметься така особа зареєстрованою як платник цього податку на день сплати такої суми податку чи ні.

184.9. У разі якщо за результатами останнього податкового періоду особа має право на отримання **бюджетного відшкодування**, таке відшкодування надається протягом строків, визначених цим розділом, незалежно від того, чи буде така особа залишатися зареєстрованою як платник цього податку на дату отримання такого бюджетного відшкодування, чи ні.

184.10. Про анулювання реєстрації платника податку контролюючий орган зобов'язаний письмово повідомити **особу** протягом трьох робочих днів після дня анулювання такої реєстрації.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 185. Визначення об'єкта оподаткування

Науково-практичний коментар

185.1. Об'єктом оподаткування є операції платників податку з:

а) постачання товарів, місце постачання яких розташоване на **митній території України**, відповідно до **статті 186 цього Кодексу**, у тому числі операції з передачі права власності на об'єкти **застави** позичальнику (кредитору), на товари, що передаються на умовах **товарного кредиту**, а також з передачі об'єкта **фінансового лізингу** в користування лізингоотримувачу/орендарю;

б) постачання послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до **статті 186 цього Кодексу**;

в) **ввезення товарів на митну територію України**;

г) **вивезення товарів за межі митної території України**;

г) виключено;

д) виключено;

е) постачання послуг з міжнародних перевезень пасажирів і багажу та вантажів **залізничним**, автомобільним, **морським і річковим** та авіаційним транспортом.

З метою оподаткування цим податком до операцій з ввезення товарів на митну територію України та вивезення товарів за межі митної території України прирівнюється поміщення товарів у будь-який митний режим, визначений [Митним кодексом України](#).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 07.06.2012 р. N 4915-VI)

Стаття 186. Місце постачання товарів та послуг

Науково-практичний коментар

186.1. Місцем постачання товарів є:

- а) фактичне місцезнаходження товарів на момент їх постачання (крім випадків, передбачених у підпунктах "б" і "в" цього пункту);
- б) місце, де товари перебувають на час початку їх перевезення або пересилання, у разі якщо товари перевозяться або пересилаються продавцем, покупцем чи третьою особою;
- в) місце, де провадиться складання, монтаж чи встановлення, у разі якщо товари складаються, монтуються або встановлюються (з випробуванням чи без нього) продавцем або від його імені.

186.1.1. Якщо постачання товарів здійснюється для споживання на борту морських та повітряних суден або у поїздах на ділянці пасажирського перевезення, що здійснюється в межах [митної території України](#), місцем постачання вважається пункт відправлення пасажирського транспортного засобу.

Ділянкою пасажирського перевезення, що здійснюється в межах митної території України, вважається ділянка, на якій відбувається таке перевезення без зупинок за межами митної території України між пунктом відправлення та пунктом прибуття пасажирського транспортного засобу.

Пункт відправлення пасажирського транспортного засобу - перший пункт посадки пасажирів у межах митної території України, у разі потреби - після зупинки за межами митної території України.

Пункт прибуття транспортного засобу на митній території України - останній пункт на митній території України для посадки/висадки пасажирів на митній території України.

186.2. Місцем постачання послуг є:

186.2.1. місце фактичного постачання послуг, пов'язаних з рухомим майном, а саме:

- а) послуг, що є допоміжними у транспортній діяльності: навантаження, розвантаження, перевантаження, складська обробка товарів та інші аналогічні види послуг;
- б) послуг із проведення експертизи та оцінки рухомого майна;
- в) послуг, пов'язаних із перевезенням пасажирів та вантажів, у тому числі з постачанням продовольчих продуктів і напоїв, призначених для споживання;
- г) послуг із виконання ремонтних робіт і послуг із переробки сировини, а також інших робіт і послуг, що пов'язані з рухомим майном;

186.2.2. фактичне місцезнаходження **нерухомого майна**, у тому числі що будується, для тих послуг, які пов'язані з нерухомим майном:

а) послуг агентств нерухомості;

б) послуг з підготовки та проведення будівельних робіт;

в) інших послуг за місцезнаходженням нерухомого майна, у тому числі що будується;

186.2.3. місце фактичного надання послуг у сфері культури, мистецтва, освіти, науки, спорту, розваг або інших подібних послуг, включаючи послуги організаторів діяльності в зазначених сферах та послуги, що надаються для влаштування платних виставок, конференцій, навчальних семінарів та інших подібних заходів.

186.3. Місцем постачання зазначених у цьому пункті послуг вважається місце, в якому отримувач послуг зареєстрований як суб'єкт господарювання або - у разі відсутності такого місця - місце постійного чи переважного його проживання. До таких послуг належать:

а) надання майнових прав інтелектуальної власності, створення за замовленням та використання **об'єктів права інтелектуальної власності**, у тому числі за ліцензійними договорами, а також надання (передача) права на скорочення викидів парникових газів (вуглецевих одиниць);

б) рекламні послуги;

в) консультаційні, **інжинірингові**, інженерні, юридичні (у тому числі адвокатські), бухгалтерські, аудиторські, актуарні, а також послуги з розроблення, постачання та тестування програмного забезпечення, з оброблення даних та надання консультацій з питань інформатизації, надання інформації та інших послуг у сфері **інформатизації**, у тому числі з використанням комп'ютерних систем;

г) надання персоналу, у тому числі якщо персонал працює за місцем здійснення діяльності покупця;

г) надання в оренду (**лізинг**) рухомого майна, крім транспортних засобів та банківських сейфів;

д) телекомунікаційні послуги, а саме: послуги, пов'язані з передаванням, поширенням або прийманням сигналів, слів, зображень та звуків або інформації будь-якого характеру за допомогою дротових, супутникових, стільникових, радіотехнічних, оптичних або інших електромагнітних систем зв'язку, включаючи відповідне надання або передання права на використання можливостей такого передавання, поширення або приймання, у тому числі надання доступу до глобальних інформаційних мереж;

е) послуги радіомовлення та телевізійного мовлення;

є) надання посередницьких послуг від імені та за рахунок іншої особи або від свого імені, але за рахунок іншої особи, якщо забезпечується надання покупцю послуг, перерахованих у цьому підпункті;

ж) надання **транспортно-експедиторських послуг**.

186.4. Місцем постачання послуг є місце реєстрації постачальника, крім операцій, зазначених у **пунктах 186.2 і 186.3 цієї статті**.

Стаття 187. Дата виникнення податкових зобов'язань

Експертний

коментар

[Науково-практичний коментар](#)

187.1. Датою виникнення [податкових зобов'язань](#) з постачання товарів/послуг вважається дата, яка припадає на [податковий період](#), протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

а) дата зарахування коштів від покупця/замовника на банківський рахунок платника податку як оплата товарів/послуг, що підлягають постачанню, а в разі постачання товарів/послуг за готівку - дата оприбуткування коштів у касі платника податку, а в разі відсутності такої - дата [інкасації](#) готівки у [банківській установі](#), що обслуговує платника податку;

б) дата відвантаження товарів, а в разі експорту товарів - дата оформлення [митної декларації](#), що засвідчує факт перетинання [митного кордону України](#), оформлена відповідно до вимог митного законодавства, а для послуг - дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку.

За операціями з виконання підрядних будівельних робіт суб'єкти підприємницької діяльності можуть застосовувати касовий метод податкового обліку відповідно до [підпункту 14.1.266 пункту 14.1 статті 14 цього Кодексу](#).

187.2. У разі постачання товарів або послуг з використанням торговельних автоматів або іншого подібного устаткування, що не передбачає наявності касового апарата, контрольованого уповноваженою на це фізичною особою, датою виникнення [податкових зобов'язань](#) вважається дата виймання з таких торговельних апаратів або подібного устаткування грошової виручки. Правила інкасації зазначеної виручки встановлюються Національним банком України.

187.3. У разі постачання товарів за договорами [товарного кредиту](#) (товарної позики, розстрочки), умови яких передбачають сплату (нарахування) відсотків, датою збільшення [податкових зобов'язань](#) у частині таких відсотків вважається дата їх нарахування згідно з умовами відповідного договору.

187.4. У разі якщо постачання товарів/послуг через торговельні автомати здійснюється з використанням жетонів, карток або інших замінників національної валюти, датою збільшення [податкових зобов'язань](#) вважається дата постачання таких жетонів, карток або інших замінників національної валюти.

187.5. У разі якщо постачання товарів/послуг здійснюється з використанням кредитних або дебетових карток, дорожніх, комерційних, іменних або інших чеків, датою збільшення [податкових зобов'язань](#) вважається дата, що засвідчує факт постачання платником податку товарів/послуг покупцю, оформлена [податковою накладною](#), або дата виписування відповідного рахунка (товарного чека), залежно від того, яка подія відбулася раніше.

187.6. Датою виникнення [податкових зобов'язань](#) орендодавця (лізингодавця) для операцій фінансової оренди ([лізингу](#)) є дата фактичної передачі об'єкта фінансової оренди (лізингу) у користування орендарю (лізингоотримувачу).

187.7. Датою виникнення податкових зобов'язань у разі постачання товарів/послуг з оплатою за рахунок бюджетних коштів є дата зарахування таких коштів на банківський рахунок платника податку або дата отримання відповідної компенсації у будь-якій іншій формі, включаючи зменшення заборгованості такого платника податку за його зобов'язаннями перед бюджетом.

187.8. Датою виникнення податкових зобов'язань у разі ввезення товарів на [митну територію України](#) є дата подання [митної декларації](#) для [митного оформлення](#).

У випадках, передбачених [статтею 191 цього Кодексу](#), дата виникнення податкових зобов'язань визначається з урахуванням положень [статті 191 цього Кодексу](#).

Датою виникнення податкових зобов'язань за операціями з постачання послуг [нерезидентами](#), місцем надання яких є митна територія України, є дата списання коштів з банківського рахунка платника податку в оплату послуг або дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг нерезидентом, залежно від того, яка з подій відбулася раніше.

187.9. Датою виникнення [податкових зобов'язань](#) виконавця довгострокових договорів (контрактів) є дата фактичної передачі виконавцем результатів робіт за такими договорами (контрактами).

Для цілей цього пункту довгостроковий договір (контракт) - це будь-який договір на виготовлення товарів, виконання робіт, надання послуг з довготривалим (більше одного року) технологічним циклом виробництва та якщо договорами, які укладені на виробництво таких товарів, виконання робіт, надання послуг, не передбачено поетапного їх здавання.

187.10. Платники податку, які постачають теплову енергію, газ природний (крім скрапленого), у тому числі надають послуги з його транспортування та постачання, надають послуги з водопостачання, водовідведення чи послуги, вартість яких включається до складу квартирної плати чи плати за утримання житла, фізичним особам, бюджетним установам, не зареєстрованим як платники податку, а також житлово-експлуатаційним конторам, квартирно-експлуатаційним частинам, об'єднанням співвласників багатоквартирних будинків, іншим платникам податку, які здійснюють збір коштів від зазначених покупців з метою подальшого їх перерахування продавцям таких товарів (надавачам послуг) у рахунок компенсації їх вартості, визначають дату виникнення податкових зобов'язань та податкового кредиту за касовим методом.

Зазначене правило визначення дати виникнення податкових зобов'язань поширюється також на операції з постачання зазначених товарів/послуг для ЖЕКів та бюджетних установ, що отримують такі товари/послуги, якщо вони зареєстровані як платники податку.

Для цілей цього пункту послугами, вартість яких включається до складу квартирної плати чи плати за утримання житла, вважаються послуги з технічного обслуговування ліфтів та диспетчерських систем, систем протипожежної автоматики та димовидалення, побутових електроплит, обслуговування димовентильяційних каналів, внутрішньобудинкових систем водо- і теплопостачання, водовідведення та зливової каналізації, вивезення та утилізації твердого побутового та грубого сміття, прибирання будинкової та [прибудинкової території](#), а також інші послуги, які надаються ЖЕКами зазначеним у цьому пункті покупцям за їх рахунок.

187.11. Попередня (авансова) оплата вартості товарів, що експортуються чи імпортуються, не змінює значення сум податку, які відносяться до [податкового кредиту](#) або [податкових зобов'язань](#) платника податку, такого експортера або імпортера.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 22.12.2011 р. N 4220-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 07.06.2012 р. N 4915-VI)

Стаття 188. Порядок визначення бази оподаткування в разі постачання товарів/послуг

Науково-практичний коментар

188.1. База оподаткування операцій з постачання товарів/послуг визначається виходячи з їх договірної (контрактної) вартості, але не нижче **звичайних цін**, визначених відповідно до **статті 39 цього Кодексу**, з урахуванням загальнодержавних податків та зборів (крім податку на додану вартість та **акцизного податку на спирт етиловий**, що використовується виробниками - суб'єктами господарювання для виробництва лікарських засобів, у тому числі компонентів крові і вироблених з них препаратів (крім лікарських засобів у вигляді бальзамів та еліксирів), а також **збору на обов'язкове державне пенсійне страхування** на вартість послуг стільникового рухомого зв'язку).

До складу договірної (контрактної) вартості включаються будь-які суми коштів, вартість **матеріальних і нематеріальних активів**, що передаються платнику податку безпосередньо покупцем або через будь-яку третю особу у зв'язку з компенсацією вартості товарів/послуг.

База оподаткування операцій з постачання товарів, ввезених платником на **митну територію України**, визначається виходячи з їх договірної (контрактної) вартості, але не нижче **митної вартості товарів**, з якої були визначені податки і збори, що справляються під час їх **митного оформлення**, з урахуванням акцизного податку та ввізного мита, за винятком податку на додану вартість, що включаються в ціну товарів/послуг згідно із законом.

У разі якщо постачання товарів/послуг здійснюється за регульованими цінами (тарифами), база оподаткування визначається виходячи з їх договірної (контрактної) вартості, визначеної за такими цінами (тарифами).

У разі постачання виробничих або невиробничих засобів, інших товарів/послуг без оплати, з частковою оплатою, у межах обміну, у межах **дарування**, у рахунок **оплати праці** фізичним особам, які перебувають у трудових відносинах із платником податку, пов'язаній з постачальником особою, суб'єкту господарювання, який не зареєстрований платником податку, іншим особам, які не зареєстровані платниками податку, база оподаткування визначається виходячи з їх договірної (контрактної) вартості, але не нижче **звичайних цін**.

До бази оподаткування враховується вартість товарів/послуг, які постачаються за будь-які кошти (за виключенням суми компенсації на покриття різниці між фактичними витратами та регульованими цінами (тарифами) у вигляді виробничої дотації з бюджету та/або суми відшкодування орендодавцю - бюджетній установі витрат на утримання наданого в оренду нерухомого майна та комунальних послуг і енергоносіїв), та вартість **матеріальних і нематеріальних активів**, що передаються платникові податку безпосередньо отримувачем товарів/послуг або будь-якою третьою особою як компенсація вартості товарів/послуг, поставлених таким платником податку.

У разі постачання товарів за договорами **фінансового лізингу** базою оподаткування є договірна (контрактна) вартість, але не нижче ціни придбання об'єкту лізингу.

У випадках, передбачених [статтею 189 цього Кодексу](#), база оподаткування визначається з урахуванням положень [статті 189 цього Кодексу](#).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 04.11.2011 р. N 4014-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 189. Особливості визначення бази оподаткування в разі постачання товарів/послуг в окремих випадках

[Експертний](#)

[коментар](#)

[Науково-практичний коментар](#)

189.1. У разі здійснення операцій відповідно до [пункту 198.5 статті 198 цього Кодексу](#) база оподаткування за необоротними активами визначається виходячи з балансової (залишкової) вартості, що склалася станом на початок звітного ([податкового](#)) періоду, протягом якого здійснюються такі операції (у разі відсутності обліку необоротних активів - виходячи із звичайної ціни), а за товарами/послугами - виходячи з вартості їх придбання.

189.2. Вартість тари, що згідно з умовами [договору](#) (контракту) визначена як зворотна (заставна), до бази оподаткування не включається. У разі якщо у строк більше ніж 12 календарних місяців з моменту надходження [зворотної тари](#) вона не повертається відправнику, вартість такої тари включається до бази оподаткування отримувача.

189.3. У разі якщо платник податку провадить [підприємницьку діяльність](#) з постачання вживаних товарів (комісійну торгівлю), що придбані в осіб, не зареєстрованих як платники податку, базою оподаткування є комісійна винагорода такого платника податку.

У випадках, коли платник податку здійснює діяльність з постачання однорідних вживаних товарів, придбаних у фізичних осіб, не зареєстрованих як платники податку, у межах договорів, що передбачають передання [права власності](#) на такі товари, базою оподаткування є позитивна різниця між ціною продажу та ціною придбання таких товарів, визначена у порядку, встановленому цим розділом.

Датою збільшення [податкових зобов'язань](#) платника податку є дата, визначена за правилами, встановленими [пунктом 187.1 статті 187 цього Кодексу](#).

При цьому ціна продажу вживаного транспортного засобу визначається:

для фізичної особи виходячи з ціни, зазначеної у договорі купівлі-продажу, але не нижче оціночної вартості такого засобу, розрахованої [суб'єктом оціночної діяльності](#), уповноваженим здійснювати оцінку відповідно до [закону](#);

для платників податку виходячи з договірної (контрактної) вартості, але не нижче [звичайних цін](#).

Для цілей цього розділу:

вживаними товарами вважаються товари, що були в користуванні не менше року, а також транспортні засоби, які не підпадають під визначення нового транспортного засобу.

Новими транспортними засобами вважаються:

а) наземний транспортний засіб - той, що вперше [реєструється](#) в Україні відповідно до законодавства та при цьому має загальний наземний пробіг до 6000 кілометрів;

б) судно - те, що вперше [реєструється](#) в Україні відповідно до законодавства та при цьому пройшло не більше 100 годин після першого введення його в експлуатацію;

в) літальний апарат - той, що вперше реєструється в Україні відповідно до законодавства та при цьому його налітаний час до такої реєстрації не перевищує 40 годин після першого введення в експлуатацію. Налітаним вважається час, який розраховується від блок-часу зльоту літального апарата до блок-часу його приземлення;

однорідними товарами вважаються товари у значенні, визначеному [розділом I цього Кодексу](#).

189.4. Базою оподаткування для товарів/послуг, що передаються/отримуються у межах [договорів комісії](#) (консигнації), [поруки](#), довірчого управління, є вартість постачання цих товарів, визначена у порядку, встановленому [статтею 188 цього Кодексу](#).

Дата збільшення [податкових зобов'язань](#) та [податкового кредиту](#) платників податку, що здійснюють постачання/отримання товарів/послуг у межах [договорів комісії](#) (консигнації), [поруки](#), [доручення](#), довірчого управління, інших цивільно-правових [договорів](#) та без [права власності](#) на такі товари/послуги, визначається за правилами, встановленими [статтями 187 і 198 цього Кодексу](#).

Зазначений порядок дати виникнення податкових зобов'язань та податкового кредиту застосовується також на операції з примусового [продажу арештованого майна](#) органами юстиції.

189.5. У разі постачання товарів за договорами [фінансового лізингу](#), які були повернуті лізингоодержувачем, не зареєстрованим як платник податку у зв'язку з невиконанням умов такого договору, базою оподаткування є позитивна різниця між ціною продажу та ціною придбання таких товарів.

У разі постачання вживаних товарів, повернутих лізингоодержувачем не зареєстрованим як платник податку у зв'язку з невиконанням умов договору фінансового лізингу, базою оподаткування є позитивна різниця між ціною продажу та ціною придбання таких товарів.

При цьому ціна продажу визначається відповідно до [пункту 188.1 статті 188 цього Кодексу](#), а ціна придбання визначається на рівні суми лізингових платежів у частині компенсації вартості об'єкта фінансового лізингу, що несплачені за такий об'єкт лізингу на дату такого повернення.

189.6. Норми [пунктів 189.3 - 189.5 цієї статті](#) не поширюються на операції з експортування товарів за межі [митної території України](#) або з ввезення на митну територію України товарів у межах зазначених договорів.

189.7. У разі якщо платник податку здійснює операції з постачання товарів/послуг, які є об'єктом оподаткування згідно із [статтею 185 цього Кодексу](#), під забезпечення боргових зобов'язань покупця, наданих такому платнику податку у формі простого або переказного векселя, або інших боргових інструментів (далі - вексель), випущених таким покупцем або третьою особою, базою оподаткування є договірна вартість, визначена в порядку, встановленому [пунктом 188.1 статті 188 цього Кодексу](#), без урахування дисконтів або інших знижок з номіналу такого векселя, а за процентними векселями - така договірна вартість,

збільшена на суму процентів, нарахованих або таких, що повинні бути нараховані на суму номіналу такого векселя.

189.8. На номінал векселя, у тому числі без урахування дисконтів або з урахуванням [процентів, податкові зобов'язання](#) не нараховуються.

189.9. У разі якщо [основні](#) виробничі або невиробничі засоби ліквідуються за самостійним рішенням платника податку, така ліквідація для цілей оподаткування розглядається як постачання таких основних виробничих або невиробничих засобів за [звичайними цінами](#), але не нижче балансової вартості на момент ліквідації.

Норма цього пункту не поширюється на випадки, коли основні виробничі або невиробничі засоби ліквідуються у зв'язку з їх знищенням або зруйнуванням внаслідок дії обставин непереборної сили, в інших випадках, коли така ліквідація здійснюється без згоди платника податку, у тому числі в разі викрадення основних виробничих або невиробничих засобів, що підтверджується відповідно до законодавства або коли платник податку подає контролюючому органу відповідний документ про знищення, розібрання або перетворення основних виробничих або невиробничих засобів у інший спосіб, внаслідок чого вони не можуть використовуватися за первісним призначенням.

189.10. У разі якщо внаслідок ліквідації необоротних активів отримуються комплектувальні вироби, складові частини, компоненти або інші [відходи](#), які оприбутковуються на матеріальних рахунках з метою їх використання в господарській діяльності платника, на такі операції не нараховуються [податкові зобов'язання](#).

189.11. Виключено.

189.12. У випадках, коли платник податку здійснює операції з постачання [особам](#), які не зареєстровані як платники податку, сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки, раніше придбаних (заготовлених) таким платником податку у фізичних осіб, які не є платниками цього податку, об'єктом оподаткування є торгова націнка (надбавка), встановлена таким платником податку.

189.13. У разі постачання відповідно до [Закону України "Про автомобільний транспорт"](#) квитків на проїзд в автобусах та на перевезення багажу базою оподаткування є винагорода, що включає автостанційний збір. До бази оподаткування не включається вартість перевезення, що перераховується перевізнику, та сума витрат на страхування пасажирів, яка перераховується страховій компанії.

189.14. У разі постачання на [митній території України](#) товарів, які є продуктами переробки товарів, поміщених у [митний режим](#) переробки на митній території, у тому числі отриманих як оплата за постачання послуг з переробки, база оподаткування визначається згідно із [статтею 188 цього Кодексу](#).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 07.06.2012 р. N 4915-VI,
від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 190. Порядок визначення бази оподаткування для товарів, які ввозяться на митну територію України, послуг, які поставляються нерезидентами на митній території України

190.1. Базою оподаткування для товарів, що ввозяться на [митну територію України](#), є договірна (контрактна) вартість, але не нижче митної вартості цих товарів, визначеної відповідно до [розділу III Митного кодексу України](#), з урахуванням мита та акцизного податку, що підлягають сплаті і включаються до ціни товарів.

При визначенні бази оподаткування для товарів, що ввозяться на митну територію України, перерахунок [іноземної валюти](#) у валюту України здійснюється за офіційним курсом валюти України до цієї іноземної валюти, встановленим [Національним банком України](#), що діє на день подання митної декларації для [митного оформлення](#). У разі якщо [митна декларація](#) не подавалась, перерахунок іноземної валюти у валюту України здійснюється за офіційним курсом валюти України до цієї іноземної валюти, встановленим Національним банком України, що діяв на день визначення [податкових зобов'язань](#).

190.2. Для послуг, які постачаються [нерезидентами](#) на митній території України, базою оподаткування є договірна (контрактна) вартість таких послуг з урахуванням податків та зборів, за винятком податку на додану вартість, що включаються до ціни постачання відповідно до законодавства. Визначена вартість перераховується в національну валюту за валютним (обмінним) курсом Національного банку України на дату виникнення податкових зобов'язань. У разі отримання послуг від нерезидентів без їх оплати база оподаткування визначається, виходячи із [звичайних цін](#) на такі послуги без урахування податку.

190.3. У випадках, передбачених [статтею 191 цього Кодексу](#), база оподаткування визначається з урахуванням положень [статті 191 цього Кодексу](#).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 07.06.2012 р. N 4915-VI)

Стаття 191. Особливості визначення бази оподаткування для товарів, що ввозяться на митну територію України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, у несупроводжуваному багажі, та для товарів, що ввозяться на митну територію України фізичними особами у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі

191.1. Особливості визначення бази оподаткування для товарів, що ввозяться на митну територію України у [міжнародних поштових та експрес-відправленнях](#), у [несупроводжуваному багажі](#).

191.1.1. У разі ввезення на [митну територію України](#) у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, у несупроводжуваному багажі товарів (крім підакцизних товарів та особистих речей) базою оподаткування є їх сумарна фактурна вартість, визначена відповідно до [статей 234 та 374 Митного кодексу України](#).

191.1.2. Датою виникнення [податкових зобов'язань](#) у разі [ввезення товарів на митну територію України](#) у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, у несупроводжуваному багажі є дата подання контролюючому органу документа, який використовується замість митної декларації.

191.1.3. При визначенні бази оподаткування для товарів, що ввозяться на митну територію України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, у несупроводжуваному багажі, перерахунок [іноземної валюти](#) у валюту України здійснюється за офіційним курсом валюти України до цієї іноземної валюти, встановленим [Національним банком України](#), що діє на день подання документа, який використовується замість митної декларації. У разі якщо

документ, який використовується замість митної декларації, не подавався, перерахунок іноземної валюти у валюту України здійснюється за офіційним курсом валюти України до цієї іноземної валюти, встановленим Національним банком України, що діяв на день визначення податкових зобов'язань.

191.2. Особливості визначення бази оподаткування для товарів, що ввозяться на митну територію України фізичними особами у [ручній поклажі](#) та/або у [супроводжуваному багажі](#).

191.2.1. У разі ввезення на митну територію України фізичними особами у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі товарів (крім підакцизних товарів та особистих речей) частіше одного разу протягом однієї доби базою оподаткування є сумарна фактурна вартість товарів, ввезених у наступних після першого ввезення протягом однієї доби.

При цьому норми підпунктів 191.2.2 - 191.2.4 цього пункту не застосовуються.

191.2.2. У разі ввезення на митну територію України фізичними особами у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі товарів (крім підакцизних товарів та особистих речей), сумарна фактурна вартість яких перевищує еквівалент 1000 євро, через пункти пропуску через державний кордон України, відкриті для повітряного сполучення, базою оподаткування є частина їх сумарної фактурної вартості, що перевищує еквівалент 1000 євро.

191.2.3. У разі ввезення на митну територію України фізичними особами у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі товарів (крім підакцизних товарів та особистих речей), сумарна фактурна вартість яких перевищує еквівалент 500 євро, через інші, ніж відкриті для повітряного сполучення, пункти пропуску через державний кордон України базою оподаткування є частина їх сумарної фактурної вартості, що перевищує еквівалент 500 євро.

191.2.4. У разі ввезення на митну територію України фізичними особами у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі товарів (крім підакцизних товарів та особистих речей) через інші, ніж відкриті для повітряного сполучення, пункти пропуску через державний кордон України, сумарна вага яких перевищує 50 кг, базою оподаткування є сумарна фактурна вартість товарів, обчислена пропорційно до ваги, що перевищує 50 кг.

191.3. Фактурна вартість товарів, які ввозяться на митну територію України у [міжнародних поштових](#) та [експрес-відправленнях](#), у [несупроводжуваному багажі](#), фізичними особами у [ручній поклажі](#) та/або у [супроводжуваному багажі](#), визначається відповідно до [Митного кодексу України](#).

(У редакції Закону України
від 07.06.2012 р. N 4915-VI)

Стаття 192. Особливості визначення бази оподаткування в окремих випадках (порядок коригування податкових зобов'язань та податкового кредиту)

Науково-практичний коментар

192.1. Якщо після постачання товарів/послуг здійснюється будь-яка зміна суми компенсації їх вартості, включаючи наступний за постачанням перегляд цін, перерахунок у випадках повернення товарів/послуг [особі](#), яка їх надала, або при поверненні постачальником суми попередньої оплати товарів/послуг, суми [податкових зобов'язань](#) та [податкового кредиту](#) постачальника та отримувача підлягають відповідному коригуванню.

192.1.1. Якщо внаслідок такого перерахунку відбувається зменшення суми компенсації на користь платника податку - постачальника, то:

а) постачальник відповідно зменшує суму податкових зобов'язань за результатами [податкового періоду](#), протягом якого був проведений такий перерахунок, та надсилає отримувачу розрахунок коригування податку;

б) отримувач відповідно зменшує суму податкового кредиту за результатами такого податкового періоду в разі, якщо він зареєстрований як платник податку на дату проведення коригування, а також збільшив податковий кредит у зв'язку з отриманням таких товарів/послуг.

192.1.2. Якщо внаслідок такого перерахунку відбувається збільшення суми компенсації на користь платника податку - постачальника, то:

а) постачальник відповідно збільшує суму [податкових зобов'язань](#) за результатами податкового періоду, протягом якого був проведений такий перерахунок, та надсилає отримувачу розрахунок коригування податку;

б) отримувач відповідно збільшує суму податкового кредиту за результатами такого податкового періоду в разі, якщо він зареєстрований як платник податку на дату проведення перерахунку.

192.2. Норма [пункту 192.1 цієї статті](#) не поширюється на випадки, коли постачальник товарів/послуг не є платником податку на кінець звітного (податкового) періоду, в якому був проведений такий перерахунок.

Зменшення суми [податкових зобов'язань](#) платника податку - постачальника в разі зміни суми компенсації вартості товарів/послуг, наданих [особам](#), що не були платниками цього податку на дату такого постачання, дозволяється лише при поверненні раніше поставлених товарів у власність постачальника з наданням отримувачу повної грошової компенсації їх вартості, у тому числі при перегляді цін, пов'язаних з гарантійною заміною товарів або низькоякісних товарів відповідно до закону або [договору](#).

192.3. Результат перерахунку податкових зобов'язань і [податкового кредиту](#) постачальника та отримувача відображається у складі [податкової декларації](#) за звітний [податковий період](#) у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI)

Стаття 193. Розміри ставок податку

[Експертний](#)

[коментар](#)

[Науково-практичний коментар](#)

193.1. Ставки податку встановлюються від бази оподаткування в таких розмірах:

а) 17 відсотків;

б) 0 відсотків.

Стаття 194. Операції, що підлягають оподаткуванню за основною ставкою

194.1. Операції, зазначені у [статті 185 цього Кодексу](#), крім операцій, що не є об'єктом оподаткування, звільнених від оподаткування, та операцій, до яких застосовується нульова

ставка, оподатковуються за ставкою, зазначеною в підпункті "а" пункту 193.1 статті 193 цього Кодексу, яка є основною.

194.1.1. Податок становить 17 відсотків бази оподаткування та додається до ціни товарів/послуг.

Стаття 195. Операції, що підлягають оподаткуванню за нульовою ставкою

Науково-практичний коментар

195.1. За нульовою ставкою оподатковуються операції з:

195.1.1. вивезення товарів за межі митної території України:

а) у митному режимі **експорту**;

б) у митному режимі **реекспорту**, якщо товари поміщені у такий режим відповідно до **пункту 5 частини першої статті 86 Митного кодексу України**;

в) у митному режимі **безмитної торгівлі**;

г) у митному режимі **вільної митної зони**.

Товари вважаються вивезеними за межі митної території України, якщо таке вивезення підтвержене в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, **митною декларацією**, оформленою відповідно до вимог **Митного кодексу України**;

195.1.2. постачання товарів:

а) для заправки або забезпечення морських суден, що:

використовуються для навігаційної діяльності, перевезення пасажирів або вантажів за плату, промислової, риболовецької або іншої **господарської діяльності**, що провадиться за межами територіальних вод України;

використовуються для рятування або подання допомоги в нейтральних або територіальних водах інших країн;

входять до складу Військово-Морських Сил України та відправляються за межі територіальних вод України, у тому числі на якірні стоянки;

б) для заправки або забезпечення повітряних суден, що:

виконують міжнародні рейси для навігаційної діяльності чи перевезення пасажирів або вантажів за плату;

входять до складу Повітряних Сил України та відправляються за межі повітряного кордону України, у тому числі у місця тимчасового базування;

в) для заправки (дозаправки) та забезпечення космічних кораблів, космічних ракетних носіїв або супутників Землі;

г) для заправки (дозаправки) або забезпечення наземного військового транспорту чи іншого спеціального контингенту Збройних Сил України, що бере участь у миротворчих акціях за кордоном України, або в інших випадках, передбачених законодавством;

г) магазинами безмитної торгівлі, відповідно до порядку, встановленого Кабінетом Міністрів України. У разі подальшого вивезення таких товарів за межі митної території України податок не справляється (у тому числі за нульовою ставкою).

Постачання товарів **магазинами безмитної торгівлі** може здійснюватися виключно фізичним особам, які виїжджають за митний кордон України, або фізичним особам, які переміщуються транспортними засобами, що належать резидентам та знаходяться за межами митного кордону України. Порушення норм цього підпункту тягне за собою відповідальність, встановлену законом. Порядок контролю за дотриманням норм цього підпункту встановлюється Кабінетом Міністрів України;

195.1.3. постачання таких послуг:

а) міжнародні перевезення пасажирів і багажу та вантажів **залізничним**, автомобільним, морським і річковим та авіаційним транспортом.

Для цілей цього підпункту перевезення вважається міжнародним, якщо таке перевезення здійснюється за єдиним міжнародним перевізним документом;

б) послуги, що передбачають роботи з рухомим майном, попередньо ввезеним на митну територію України для виконання таких робіт та вивезеним за межі митної території України платником, що виконував такі роботи, або отримувачем-нерезидентом.

До робіт з рухомим майном належать роботи з переробки товарів, що можуть включати власне переробку (обробку) товарів - монтаж, збирання, монтування та налагодження, у результаті чого створюються інші товари, у тому числі постачання послуг з переробки **давальницької сировини**, а також модернізацію та ремонт товарів, що передбачає проведення комплексу операцій з частковим або повним відновленням виробничого ресурсу об'єкта (або його складових частин), визначеного нормативно-технічною документацією, у результаті виконання якого передбачається поліпшення стану такого об'єкта;

в) послуги з обслуговування повітряних суден, що виконують міжнародні рейси.

До послуг з обслуговування повітряних суден, які виконують міжнародні рейси, відносяться послуги, які комплексно необхідні та безпосередньо пов'язані з виконанням міжнародного рейсу, а саме:

обслуговування повітряних суден та пасажирів в аеропорту (посадка-зліт повітряного судна, обслуговування пасажирів в аеровокзалі, забезпечення авіаційної безпеки, наднормативна стоянка повітряного судна);

послуги з наземного обслуговування повітряних суден та пасажирів в аеропортах;

оренда аеропортових приміщень у частині використання для обслуговування міжнародних рейсів (офіси, стійки реєстрації та інші службові приміщення, які оренднуються авіаперевізниками, що виконують міжнародні рейси);

послуги персоналу з обслуговування повітряних суден;

г) послуги з перевезення пасажирів швидкісними поїздами Інтерсіті+.

195.2. У разі якщо операції з постачання товарів звільнено від оподаткування на [митній території України](#) відповідно до положення цього розділу, до операцій з експорту таких товарів застосовується нульова ставка.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.06.2012 р. N 4915-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 196. Операції, що не є об'єктом оподаткування

Експертний коментар

196.1. Не є об'єктом оподаткування операції з:

196.1.1. випуску (емісії), розміщення у будь-які форми управління та продажу (погашення, викупу) за кошти [цінних паперів](#), що випущені в обіг (емітовані) суб'єктами підприємницької діяльності, [Національним банком України](#), центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну фінансову політику, органами місцевого самоврядування відповідно до закону, включаючи [інвестиційні та іпотечні сертифікати](#), [сертифікати фонду операцій з нерухомістю](#), [деривативи](#), а також [корпоративні права](#), виражені в інших, ніж цінні папери, формах; обміну зазначених цінних паперів та корпоративних прав, виражених в інших, ніж цінні папери, формах, на інші цінні папери, корпоративні права, виражені в інших, ніж цінні папери, формах; розрахунково-клірингової, реєстраторської та депозитарної діяльності на ринку цінних паперів, а також діяльності з управління активами (у тому числі пенсійними активами, [фондами банківського управління](#)), відповідно до закону та інших видів професійної діяльності на фондовому ринку, які підлягають ліцензуванню відповідно до [закону](#).

Норми цього підпункту не застосовуються до операцій з продажу бланків дорожніх, банківських та іменних чеків, цінних паперів, [розрахункових](#) та платіжних документів, пластикових (розрахункових) карток, а також ювілейних і пам'ятних монет, які реалізуються для нумізматичних цілей та інших товарів/послуг, за які стягується окрема плата у вигляді фіксованої суми або відсотка;

196.1.2. передачі майна у схов (відповідальне [зберігання](#)), у [концесію](#), а також у [лізинг](#) (оренду), крім передачі у [фінансовий лізинг](#);

повернення майна із схову (відповідального зберігання) його власнику, а також майна, попередньо переданого в концесію або лізинг (оренду) концесієдавцю або лізингодавцю (орендодавцю), крім переданого у фінансовий лізинг;

нарахування та сплати [процентів](#) або комісій у складі орендного (лізингового) платежу у межах договору фінансового лізингу;

передачі майна в [заставу](#) ([іпотеку](#)) позикодавцю (кредитору) та/або в забезпечення іншої дійсної вимоги кредитора, повернення такого майна із застави (іпотеки) його власнику після закінчення дії відповідного [договору](#), якщо місце такої передачі (повернення) знаходиться на [митній території України](#);

грошових виплат основної суми [консолідованого іпотечного боргу](#) та процентів, нарахованих на неї, об'єднання та/або купівлі (продажу) консолідованого [іпотечного боргу](#), заміною однієї частки консолідованого іпотечного боргу на іншу, або поверненням (зворотним викупом) такого консолідованого іпотечного боргу відповідно до закону [резидентом](#) або на його користь;

196.1.3. надання послуг із [страхування](#), [співстрахування](#) або [перестрахування](#) особами, які мають ліцензію на здійснення страхової діяльності відповідно до [закону](#), а також пов'язаних з такою діяльністю послуг [страхових \(перестрахових\) брокерів](#) та [страхових агентів](#);

надання послуг із загальнообов'язкового державного соціального страхування (у тому числі пенсійного страхування), [недержавного пенсійного забезпечення](#), залучення та обслуговування пенсійних вкладів та рахунків учасників [фондів банківського управління](#), адміністрування [недержавних пенсійних фондів](#);

196.1.4. обігу [банківських металів](#), інших [валютних цінностей](#) (крім банкнот і монет, що використовуються для нумізматичних цілей, а також іноземних монет з [дорогоцінних металів](#), базою оподаткування яких є продажна вартість); випуску, обігу та погашення лотерейних білетів [державних грошових лотерей](#), інших документів, що засвідчують право участі в державних грошових лотереях; виплати грошових вигащів (призів) і грошових винагород; постачання негашених [поштових марок](#) України, конвертів або листівок з негашеними поштовими марками України, крім колекційних марок, конвертів чи листівок для філателістичних потреб, базою оподаткування яких є продажна вартість;

196.1.5. надання послуг платіжних організацій платіжних систем, пов'язаних з переказом коштів, з [інкасації](#), [розрахунково-касового обслуговування](#), залучення, розміщення та повернення коштів за договорами позики, депозиту, вкладу (у тому числі пенсійного), управління коштами та [цінними паперами \(корпоративними правами та деривативами\)](#), [доручення](#), надання, управління і відступлення прав вимоги за фінансовими кредитами фінансових установ, кредитних гарантій і банківських поручительств особою, що надала такі кредити, гарантії або поручительства. [Перелік](#) послуг з розрахунково-касового обслуговування визначається Національним банком України за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику;

торгівлі за грошові кошти або цінні папери борговими зобов'язаннями, за винятком операцій з інкасації боргових вимог та [факторингу](#) (факторингових) операцій, крім факторингових операцій, якщо об'єктом боргу є [валютні цінності](#), цінні папери, у тому числі компенсаційні папери (сертифікати), [інвестиційні сертифікати](#), [іпотечні сертифікати](#) з фіксованою дохідністю, операції з [відступлення права вимоги](#) за забезпеченими [іпотекою](#) кредитами (позиками), житлові чеки, земельні бони та деривативи;

196.1.6. виплат у грошовій формі [заробітної плати](#) (інших прирівняних до неї виплат), а також пенсій, стипендій, субсидій, дотацій за рахунок бюджетів або Пенсійного фонду України чи інших фондів загальнообов'язкового соціального страхування (крім тих, що надаються у майновій формі);

виплат [дивідендів](#), [роялті](#) у грошовій формі або у вигляді [цінних паперів](#), які здійснюються емітентом;

надання комісійних (брокерських, дилерських) послуг із торгівлі та/або управління цінними паперами ([корпоративними правами](#)), [деривативами](#) та [валютними цінностями](#), включаючи будь-які грошові виплати (у тому числі комісійні) фондовим або валютним біржам чи позабіржовим фондовим системам або їх членам у зв'язку з організацією та торгівлею цінними паперами ліцензованими торговцями цінними паперами, а також деривативами та валютними цінностями;

196.1.7. реорганізації (злиття, приєднання, поділу, виділення та перетворення) [юридичних осіб](#).

При здійсненні **спільної** (сумісної діяльності) передача товарів (робіт, послуг) на окремий баланс платника податку, уповноваженого **договором** вести облік результатів такої спільної діяльності, вважається постачанням таких товарів (робіт, послуг);

196.1.8. постачання **позашкільним навчальним закладом** вихованцям, учням і слухачам платних послуг у сфері **позашкільної освіти**;

196.1.9. надання **банками** (фінансовими установами) послуг у межах управління **фондами банківського управління, фондами операцій з нерухомістю, фондами фінансування будівництва** (в тому числі за перерахування коштів на фінансування будівництва із фонду фінансування будівництва), за здійснення платежів за **іпотечними сертифікатами** відповідно до законодавства;

196.1.10. оплати третейського збору та відшкодування інших витрат, пов'язаних з вирішенням спору **третейським судом** відповідно до **закону**;

196.1.11. надання послуг з **агентування** і **фрахтування** морського торговельного флоту судновими агентами на користь **нерезидентів**, які надають послуги з міжнародних перевезень пасажирів, їхнього багажу, вантажів чи міжнародних відправлень;

196.1.12. виключено;

196.1.13. виключено;

196.1.14. виключено

196.1.15. оплати орендної плати чи концесійного платежу за договорами відповідно **оренди** чи **концесії** цілісного майнового комплексу державного чи комунального підприємства (його структурного підрозділу), якщо орендодавцями чи концесієдавцями за договорами виступають органи державної влади чи органи місцевого самоврядування, а платежі відповідно до закону зараховуються до Державного бюджету України або місцевого бюджету;

196.1.16. **ввезення на митну територію України, вивезення за межі митної території України** незалежно від обраного митного режиму товарів, митна вартість яких не перевищує еквівалент 100 євро;

196.1.17. ввезення на митну територію України товарів, сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 300 євро:

у **несупроводжуваному багажі**;

на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одній депеші від одного відправника у **міжнародних поштових відправленнях**;

на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) протягом однієї доби у **міжнародних експрес-відправленнях**;

196.1.18. ввезення на митну територію України фізичними особами у ручній поклажі та/або у **супроводжуваному багажі** товарів (крім підакцизних товарів та особистих речей), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 1000 євро, через пункти пропуску через державний кордон України, відкриті для повітряного сполучення;

ввезення на митну територію України фізичними особами у **ручній поклажі** та/або у супроводжуваному багажі товарів (крім підакцизних товарів та особистих речей), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 500 євро та сумарна вага яких не перевищує 50 кг, через інші, ніж відкриті для повітряного сполучення, пункти пропуску через державний кордон України.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 19.05.2011 р. N 3387-VI, від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 17.11.2011 р. N 4057-VI, від 22.12.2011 р. N 4238-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 07.06.2012 р. N 4915-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 06.12.2012 р. N 5519-VI)

Стаття 197. Операції, звільнені від оподаткування

Експертний коментар

197.1. Звільняються від оподаткування операції з:

197.1.1. постачання продуктів **дитячого харчування** та товарів дитячого асортименту для немовлят за **переліком**, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

197.1.2. постачання послуг із здобуття вищої, середньої, професійно-технічної та дошкільної освіти навчальними закладами, у тому числі навчання аспірантів і докторантів, навчальними закладами, що мають ліцензію на постачання таких послуг, а також послуг з виховання та навчання дітей у будинках культури, дитячих музичних, художніх, спортивних школах і клубах, школах мистецтв та послуг з проживання учнів або студентів у гуртожитках. До таких послуг належать послуги з:

а) виховання та навчання дітей, які постачаються дитячими музичними та художніми школами, школами мистецтв, будинками культури (гра на музичних інструментах, хореографія, образотворче мистецтво, гуртки (факультативи) іноземних мов, комп'ютерного навчання);

б) утримання, виховання та навчання дітей у **дошкільних навчальних закладах** як у межах обсягу, встановленого навчальними планами і програмами, так і понад зазначений обсяг;

в) усіх видів освітньої діяльності, які постачаються **загальноосвітніми навчальними закладами I - III ступенів**;

г) усіх видів освітньої діяльності, які постачаються **професійно-технічними навчальними закладами**;

г) усіх видів освітньої діяльності, які постачаються **вищими навчальними закладами I - IV рівнів акредитації**, у тому числі для здобуття іншої вищої та післядипломної освіти;

д) навчання слухачів підготовчих відділень вищих навчальних закладів;

е) повторного вивчення відрахованими студентами (курсантами) окремих дисциплін і курсів з подальшим складенням іспитів;

- є) навчання аспірантів і докторантів;
- ж) приймання кандидатських іспитів;
- з) надання наукових консультацій для осіб, які підвищують кваліфікацію самостійно;
- и) довузівської підготовки;
- і) проведення лекцій з питань науки і техніки, культури та мистецтва, фізичної культури і спорту, правових знань, туризму і краєзнавства;
- ї) надання консультацій для учнів, вихованців, студентів, курсантів понад обсяги, встановлені навчальними планами і програмами, для аспірантів, докторантів;
- й) організації літніх мовних курсів, шкіл, семінарів; групових та індивідуальних занять фізичною культурою та спортом на стадіонах, у спортивних залах і плавальних басейнах, на тенісних кортах для дітей, учнів і студентів;

197.1.3. постачання:

- а) технічних та інших засобів реабілітації (крім автомобілів), послуги з їх ремонту та доставки; товарів спеціального призначення, у тому числі **виробів медичного призначення** для індивідуального користування, для інвалідів та інших пільгових категорій населення, визначених законодавством України за **переліком**, затвердженим Кабінетом Міністрів України;
- б) комплектуючих і напівфабрикатів для виготовлення технічних та інших засобів реабілітації (крім автомобілів), товарів спеціального призначення, у тому числі виробів медичного призначення для індивідуального користування, для інвалідів та інших пільгових категорій населення за **переліком**, затвердженим Кабінетом Міністрів України;
- в) легкових автомобілів для інвалідів уповноваженому органу виконавчої влади з їх оплатою за рахунок коштів державного чи місцевих бюджетів та коштів фондів загальнообов'язкового державного страхування, а також операції з їх безоплатної передачі інвалідам;

197.1.4. постачання послуг із доставки пенсій, **страхових виплат** та грошової допомоги населенню (незалежно від способу доставки) на всіх етапах доставки до кінцевого споживача;

197.1.5. постачання послуг з охорони здоров'я закладами охорони здоров'я, що мають ліцензію на постачання таких послуг, а також постачання послуг реабілітаційними установами для інвалідів та дітей-інвалідів, що мають ліцензію на постачання таких послуг відповідно до законодавства, крім таких послуг:

- а) надання косметологічної допомоги, крім тієї, що надається за медичними показаннями;
- б) масаж для зміцнення здоров'я дорослого населення, корекції осанки тощо;
- в) проведення профілактичних медичних оглядів із підготовкою висновку про стан здоров'я на прохання громадян;
- г) проведення гігієнічної експертизи проектних матеріалів та попередніх проектних пропозицій, у тому числі щодо розміщення об'єкта, а також нормативної документації на

нові технології виробництва продукції та нові види продукції за заявкою замовника, гігієнічна оцінка зразків нових видів продукції;

г) надання консультаційної допомоги з питань проведення державної санітарно-гігієнічної експертизи;

д) обстеження за заявкою замовника об'єктів, що будуються, реконструюються або функціонують, з метою їх відповідності санітарному законодавству;

е) проведення за заявкою замовника токсиколого-гігієнічних, медико-біологічних, санітарно-гігієнічних, фізіологічних та інших обстежень з метою визначення безпеки продукції для здоров'я людини;

є) видача суб'єктам господарювання дозволів на виробництво, використання, транспортування, зберігання, реалізацію, захоронення, знищення, утилізацію продукції і речовин вітчизняного та імпортного виробництва, що потенційно небезпечні для здоров'я людини;

ж) надання юридичним і фізичним особам консультаційної допомоги з питань застосування законодавства про охорону здоров'я, в тому числі щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення;

з) проведення медичного огляду осіб для видачі:

дозволу на право отримання та носіння зброї громадянам, крім військовослужбовців і посадових осіб, носіння зброї якими передбачено законодавством;

відповідних документів на виїзд громадян за кордон за викликом родичів, що проживають у зарубіжних країнах, оздоровлення в зарубіжних лікувальних або санаторних закладах за власним бажанням, а також у службові відрядження (крім державних службовців, робота яких пов'язана з такими виїздами і які мають відповідні медичні документи);

посвідчення водія транспортного засобу;

и) медичне обслуговування з'їздів, конференцій, симпозіумів, фестивалів, нарад, змагань тощо;

і) медичне обслуговування громадян за їх бажанням у медичних закладах із поліпшеним сервісним обслуговуванням;

ї) організація медичного контролю осіб, які займаються фізичною культурою і спортом в оздоровчих закладах;

й) проведення профілактичних щеплень громадянам, які від'їжджають за кордон за викликом, для оздоровлення в зарубіжних лікувальних або санаторних закладах за власним бажанням, а також у туристичні подорожі (крім тих, що від'їжджають на лікування та в службові відрядження);

к) складення за заявками замовників санітарних паспортів радіотехнічних об'єктів та проведення досліджень для їх підтвердження;

л) проведення за заявками замовників державної санітарно-гігієнічної експертизи з акредитації та атестації підприємств, установ, організацій на право проведення токсиколого-гігієнічних, медико-біологічних, санітарно-гігієнічних та інших досліджень;

м) визначення за заявками замовника шкідливих і небезпечних факторів виробничого середовища, технологічного та трудового процесів, проведення досліджень для розробки засобів і заходів щодо усунення або зменшення їх небезпечної дії;

н) навчання за заявками замовників на робочих місцях фахівців підприємств, установ, організацій в установах санітарно-епідеміологічної служби, державних науково-дослідних інститутах гігієнічного та епідеміологічного профілю, а також фахівців підприємств, установ, організацій, проведення санітарно-гігієнічних та бактеріологічних досліджень;

о) надання за заявками замовників послуг з організації роботи відомчих санітарних лабораторій, оснащення їх медичною технікою (обладнанням, апаратурою, приладами); навчання на місці фахівців таких лабораторій методики проведення санітарно-гігієнічних досліджень;

197.1.6. постачання реабілітаційних послуг інвалідам, дітям-інвалідам, а також постачання путівок на санаторно-курортне лікування, оздоровлення та відпочинок на території України фізичних осіб віком до 18 років, інвалідів, дітей-інвалідів;

197.1.7. постачання послуг з:

а) утримання дітей у дошкільних навчально-виховних закладах, школах-інтернатах;

б) утримання осіб у будинках-інтернатах для громадян похилого віку та інвалідів, дитячих будинках-інтернатах, пансіонатах для ветеранів війни і праці, геріатричних пансіонатах, реабілітаційних установах, територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг);

в) харчування та облаштування на нічліг та надання інших соціальних послуг бездомним особам у центрах обліку, закладах соціального захисту для бездомних осіб, а також особам, звільненим з місць позбавлення волі, у центрах соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі;

г) харчування дітей у дошкільних, загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах та громадян у закладах охорони здоров'я. Порядок надання таких послуг затверджується Кабінетом Міністрів України;

г) харчування, забезпечення майном, комунально-побутовими та іншими послугами, що надаються особам, які утримуються в установах пенітенціарної системи, а саме:

харчування, у тому числі приготування їжі;

забезпечення одягом, білизною, взуттям та постільними речами;

користування кімнатами тривалих побачень;

послуги поштового та телефонно-телеграфного зв'язку;

постачання продуктів харчування і предметів першої необхідності;

ремонт взуття та одягу;

додаткове медичне обслуговування;

банно-пральні послуги;

прокат кіно- та відеофільмів, культурно-освітні заходи;

д) харчування, забезпечення майном, комунально-побутовими та іншими соціальними послугами за рахунок державних коштів, що надаються особам, які утримуються в реабілітаційних установах, територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг), установах, підприємствах, організаціях всеукраїнських **громадських організацій інвалідів** та їх спілок, які займаються реабілітацією, оздоровленням та фізкультурно-спортивною діяльністю, центрах обліку та закладах соціального захисту для бездомних осіб, центрах соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі, санаторіях для ветеранів та інвалідів, будинках-інтернатах для громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів, психоневрологічних та спеціалізованих будинках-інтернатах, пансіонатах для ветеранів війни і праці, геріатричних пансіонатах;

197.1.8. постачання послуг з перевезення пасажирів міським пасажирським транспортом (крім таксі), тарифи на які регулюються в установленому **законом** порядку.

Ця норма не поширюється на операції з надання пасажирського транспорту в оренду (прокат);

197.1.9. постачання релігійними організаціями культових послуг та предметів культового призначення за переліком, а саме:

а) культові послуги: хрещення, укладення церковного шлюбу, похорони, молебень, панахида, освячення (помешкань, автомобілів тощо), обрізання, перше причастя, бар-міцво (повноліття);

б) предмети культового призначення: свічки, ікони (образи), хрести (натільні, погребальні, вівтарні, трібні, водосвятні, ієрейські, з прикрасами тощо), вервиці, покривала (вівтарні, погребальні тощо), медальйони з релігійною символікою, вугілля кадильне, ладан, лампадне масло, миро, лампади, кадила, підсвічники (семисвічники, трисвічники пасхальні тощо), плащаниці, облачення священнослужителів (риз, підризники, воздухи, орлиці, стихарі, скуфії, митри, камілавки тощо), вінці, граматки, приладдя для хрещення (хрестильна скринька), дароносиці, дарохранильниці (реліквіарії), купелі, печатки для просфор, кропила, копія, стрючці, чаші (потирі), блюдця, звіздці, лжиці, ковшики, дискоси, поплавки, дзвони, органи, фісгармонії, прохідні молитви, пояс "живий в допомі", мезузи, талеси, тфіліни (філактерії), скульптурні зображення святих, хоругви, фани, маца, проскури, облатки, богослужбова література;

197.1.10. постачання послуг з поховання та постачання ритуальних товарів державними та комунальними службами, а саме:

а) виклик агента ритуальної служби для оформлення замовлення на організацію та проведення поховання;

б) оформлення медичної довідки про причини смерті;

в) доставка замовникові ритуальних атрибутів для організації поховання;

г) навантаження, розвантаження та перенесення ритуальних атрибутів;

г) транспортні послуги, що надаються у процесі організації поховання;

д) продаж стандартної труни;

- е) продаж контейнера для перевезення оцинкованої труни; запаювання оцинкованої труни;
- є) утримання тіл померлих у холодильних камерах понад норму перебування (після смерті у лікувальному закладі, а також тих, що померли вдома чи інших місцях);
- ж) послуги з підготовки тіла покійного до поховання або кремації (послуги перукаря та косметолога, обмивання, бальзамування, укладання в труну);
- з) копання могили;
- и) перенесення труни з тілом покійного (додому, до квартири в багатоповерховому будинку, до моргу; з дому, квартири, моргу тощо до місця поховання);
- і) музичний супровід обряду поховання;
- ї) проведення громадянської панахиди;
- й) послуги організатора обряду поховання;
- к) виготовлення та встановлення металевої намогильної таблички, хреста, надголовника або тимчасового пам'ятного знака;
- л) продаж стандартних похоронних вінків і траурних стрічок для них;
- м) організація відправлення труни з тілом покійного чи урни з прахом покійного за кордон;
- н) у разі проведення підпоховання в могилу послуги з демонтажу елементів існуючого надгробка (пам'ятника) та їх установка;
- о) написання тексту на траурній стрічці;
- п) кремація;
- р) продаж урни;
- с) продаж кубка для урни;
- т) поховання урни з прахом у могилу, у колумбарії, розвіювання праху;

197.1.11. звільнення, зазначені у [підпункті 197.1.10 цього пункту](#), не поширюються на операції з постачання послуг з поховання та кремації трупів тварин і пов'язану з цим діяльність;

197.1.12. безкоштовної передачі рухомого складу однією залізницею або підприємством [залізничного транспорту](#) загального користування іншим залізницям або підприємствам залізничного транспорту загального користування державної форми власності.

Безкоштовна передача рухомого складу між підприємствами в межах залізниці проводиться за поданням начальника залізниці на основі рішення Укрзалізниці, а в межах Укрзалізниці - згідно з наказом її генерального директора. Безкоштовна передача рухомого складу оформляється актом приймання-передачі відповідно до законодавства.

Безкоштовна передача здійснюється в разі:

виробничої потреби у зв'язку з єдиним технологічним процесом;

розподілу рухомого складу у зв'язку з реструктуризацією галузі та ліквідацією окремих підрозділів.

У разі якщо на дату проведення операцій з безоплатної передачі рухомого складу однією залізницею або підприємством **залізничного транспорту** загального користування іншим залізницям або підприємствам залізничного транспорту загального користування державної форми власності, **податкові зобов'язання** не виникають. При цьому залізниці або підприємства залізничного транспорту, які безоплатно передають рухомий склад, коригування сум **податкового кредиту** не провадять;

197.1.13. безоплатної **приватизації житлового фонду**, включаючи місця загального користування у багатоквартирних будинках та **прибудинкових територій**, присадибних **земельних ділянок** відповідно до законодавства, а також постачання послуг, отримання яких згідно із законодавством є обов'язковою передумовою приватизації житла, прибудинкових територій багатоквартирних будинків, присадибних земельних ділянок;

безоплатної передачі працівникам радгоспів та інших сільськогосподарських підприємств, що приватизуються, та прирівняним до них особам частки державного майна (**акцій**) відповідно до **Закону України "Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі"**. **Перелік підприємств**, які підлягають приватизації, визначається Кабінетом Міністрів України;

197.1.14. постачання житла (об'єктів **житлового фонду**), крім їх першого постачання, якщо інше не передбачено цим підпунктом.

У цьому підпункті перше постачання житла (об'єкта житлового фонду) означає:

а) першу передачу готового новозбудованого житла (об'єкта житлового фонду) у власність покупця або постачання послуг (включаючи вартість придбаних за рахунок виконавця матеріалів) із спорудження такого житла за рахунок замовника;

б) перший продаж реконструйованого або капітально відремонтованого житла (об'єкта житлового фонду) покупцю, який є особою, іншою, ніж власник такого об'єкта на момент виведення його з експлуатації (використання) у зв'язку з такою реконструкцією або капітальним ремонтом, або постачання послуг (включаючи вартість придбаних за рахунок виконавця матеріалів) на таку реконструкцію чи капітальний ремонт за рахунок замовника.

Норми цього підпункту поширюються також на перший продаж дачних або садових будинків, а також будь-яких інших об'єктів власності, зареєстрованих згідно із законодавством як житло (житловий фонд);

Операції з першого постачання доступного житла та житла, що будується із залученням державних коштів, звільняються від оподаткування.

197.1.15. надання благодійної допомоги, зокрема безоплатне постачання товарів/послуг **благодійним організаціям**, утвореним і зареєстрованим відповідно до законодавства, а також надання такої допомоги благодійними організаціями набувачам (суб'єктам) благодійної допомоги відповідно до **законодавства** про благодійну діяльність **та благодійні організації**.

Під безоплатним постачанням слід розуміти постачання товарів/послуг благодійним організаціям та набувачам благодійної допомоги без будь-якої грошової, матеріальної або

інших видів компенсації. У разі недотримання умов, визначених цим підпунктом, такі операції оподатковуються на загальних підставах.

На товари, які надходять як благодійна допомога від вітчизняних благодійників за цілями, визначеними [статтею 3 Закону України "Про благодійну діяльність та благодійні організації"](#), поширюються правила маркування.

Маркування проводиться шляхом нанесення напису "Благодійна допомога. Продаж заборонено" на етикетку, ярлик або безпосередньо на зовнішню або внутрішню упаковку товару. Під час маркування товарів благодійної допомоги може використовуватися символіка благодійної організації та благодійника.

Товари маркуються таким чином, щоб під час огляду упаковки або безпосередньо товарів напис було видно повністю і чітко.

Товари благодійної допомоги маркуються благодійниками, які надають таку допомогу.

Контроль за виконанням правил маркування здійснюють місцеві органи виконавчої влади та контролюючі органи.

Благодійна допомога може надаватися у вигляді товарів, робіт, послуг, призначених для використання [юридичними особами](#) - її набувачами з метою провадження діяльності за цілями, передбаченими [статтею 3 Закону України "Про благодійну діяльність та благодійні організації"](#).

Після отримання від благодійника пропозиції щодо надання благодійної допомоги у вигляді товарів, її видів, розмірів тощо юридична особа - набувач благодійної допомоги:

визначає з урахуванням рекомендацій відповідних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування коло осіб, яким вона надаватиметься;

повідомляє благодійника про намір прийняти запропоновану благодійну допомогу.

Юридичні особи - набувачі благодійної допомоги ведуть [бухгалтерський](#) та оперативний облік надходження, зберігання, розподілу та використання благодійної допомоги у вигляді товарів, робіт, послуг, а також звітність за встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері статистики, формою, яку надсилають контролюючим органам.

Для бухгалтерського обліку операцій, пов'язаних з благодійною допомогою, юридичні особи - набувачі благодійної допомоги користуються планом рахунків та інструкцією, що діють в Україні.

Юридичні особи - набувачі благодійної допомоги самостійно визначають порядок аналітичного обліку операцій, пов'язаних з благодійною допомогою, відкривають відповідні рахунки.

Юридичні особи - набувачі благодійної допомоги у своїй річній [фінансовій звітності](#) відображають:

у бухгалтерському балансі - окремо кошти (товари, роботи, послуги), отримані як благодійна допомога;

у звіті про прибутки та збитки - окремо вартісну величину отриманої благодійної допомоги.

У додатку (коментарі) до річного звіту робляться необхідні пояснення щодо зазначених показників діяльності, пов'язаної з благодійною допомогою.

Контроль за отриманням, зберіганням, розподілом благодійної допомоги у вигляді товарів, робіт, послуг здійснюють місцеві органи виконавчої влади, а за їх цільовим використанням - місцеві органи виконавчої влади та контролюючі органи.

Отримані з метою надання благодійної допомоги марковані товари, які поставляються за кошти чи інші види компенсації, та/або виручка, отримана за таке постачання, підлягають вилученню в недобросовісного продавця і конфіскуються в дохід держави в установленому порядку.

Не підлягають звільненню від оподаткування операції з надання благодійної допомоги у вигляді зазначених у [розділі VI цього Кодексу](#) підакцизних товарів, [цінних паперів](#) (крім наданих ендавментів, зазначених у [розділі IV цього Кодексу](#)), [нематеріальних активів](#) і товарів/послуг, призначених для використання в господарській діяльності;

197.1.16. безоплатної передачі в державну власність чи комунальну власність територіальних громад сіл, селищ, міст або у їх спільну власність об'єктів усіх форм власності, які перебувають на балансі одного платника податку і передаються на баланс іншого платника податку, якщо такі операції проводяться за рішенням Кабінету Міністрів України, центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, прийнятим у межах їх повноважень.

Норми цього підпункту поширюються також на операції з безоплатної передачі об'єктів з балансу [юридичної особи](#) будь-якої форми власності на баланс іншої юридичної особи, яка перебуває в державній або комунальній власності, що проводяться за рішенням органу державної влади України або органу місцевого самоврядування, прийнятим у межах їх повноважень, та за рішенням юридичних осіб, у разі передачі [основних засобів](#) інфраструктури залізничного транспорту, незалежно від того, чи є суб'єкти операції платниками податку;

197.1.17. безоплатного постачання товарів/послуг власного виробництва підсобними господарствами і лікувально-виробничими трудовими майстернями (цехами, дільницями) будинків-інтернатів, територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг), центрів реінтеграції бездомних осіб, центрів соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі, спеціалізованих лікарень, лікувально-профілактичних закладів особливого типу та диспансерів за умови, що така передача здійснюється для задоволення власних потреб зазначених закладів;

197.1.18. постачання державних платних послуг фізичним або юридичним особам органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, а також іншими особами, уповноваженими такими органами або законодавством надавати зазначені послуги, обов'язковість отримання (надання) яких установлюється законодавством, включаючи плату за реєстрацію, видачу ліцензії, сертифікатів у вигляді зборів, [державного мита](#) тощо;

197.1.19. надання послуг з [реєстрації актів цивільного стану](#) державними органами, уповноваженими здійснювати таку реєстрацію згідно із законодавством;

197.1.20. постачання [бібліотеками](#), які перебувають у державній або комунальній власності або у власності всеукраїнських [громадських організацій інвалідів](#), платних послуг з комплектування реєстраційно-облікових документів (квитків, формулярів), користування рідкісними, цінними довідниками, книгами (у тому числі нічним абонементом), тематичного

добору літератури за запитом споживача та надання тематичних, адресно-бібліографічних та фактографічних довідок;

197.1.21. постачання (продажу, передачі) [земельних ділянок](#), земельних часток (паїв), крім тих, що розміщені під об'єктами [нерухомого майна](#) та включаються до їх вартості відповідно до законодавства (з урахуванням положень абзацу першого [підпункту 197.1.13](#) пункту 197.1 статті 197 цього Кодексу);

[орендної плати](#) за земельні ділянки, що перебувають у власності держави або територіальної громади, якщо така орендна плата повністю зараховується до відповідних бюджетів;

197.1.22. оплати вартості фундаментальних досліджень, науково-дослідних і дослідницько-конструкторських робіт особою, яка безпосередньо отримує такі кошти з рахунка органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів;

197.1.23. безкоштовної передачі приладів, обладнання, матеріалів, крім [підакцизних](#), науковим установам та науковим організаціям, вищим навчальним закладам III - IV рівнів акредитації, внесеним до [Державного реєстру наукових організацій](#), яким надається [підтримка держави](#);

197.1.24. постачання в сільській місцевості сільськогосподарськими товаровиробниками послуг з ремонту шкіл, дошкільних закладів, інтернатів, закладів охорони здоров'я та надання матеріальної допомоги (в межах одного [неоподаткованого мінімуму доходів громадян](#) на місяць на одну особу) продуктами харчування власного виробництва та послуг з обробки землі багатодітним сім'ям, ветеранам праці і війни, реабілітованим громадянам, інвалідам, самотнім особам похилого віку, особам, які [постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи](#), та школам, дошкільним закладам, інтернатам, закладам охорони здоров'я;

197.1.25. постачання (передплати) періодичних видань [друкованих засобів масової інформації](#) та книжок (крім видань еротичного характеру), учнівських зошитів, підручників та навчальних посібників вітчизняного виробництва, словників українсько-іноземної або іноземно-української мови, доставки таких періодичних видань друкованих засобів масової інформації на [митній території України](#).

197.1.26. передачі конфіскованого майна, [знахідок](#), [скарбів](#), майна, визнаного [безхазяйним](#), майна, за яким не звернувся власник до кінця строку зберігання, та майна, що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходить у власність держави (у тому числі майна, визначеного у [статті 184 Митного кодексу України](#)), у розпорядження державних установ або організацій, уповноважених здійснювати їх збереження або постачання згідно із законодавством, а також операції з безоплатної передачі зазначеного в цьому пункті майна у випадках, визначених законодавством, у володіння і користування державних органів, установ (організацій), які утримуються за рахунок бюджетних коштів, а також закладів, в яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей.

Операції з подальшого постачання зазначених товарів оподатковуються на загальних підставах;

197.1.27. постачання лікарських засобів, дозволених для виробництва і застосування в Україні та внесених до [Державного реєстру лікарських засобів](#) (у тому числі аптечними закладами), а також виробів медичного призначення за [переліком](#), затвердженим Кабінетом Міністрів України;

197.1.28. постачання товарів/послуг у частині суми компенсації на покриття різниці між фактичними витратами та регульованими цінами (тарифами) у вигляді виробничої дотації з бюджету;

197.1.29. безоплатної передачі у державну або комунальну власність відповідних територіальних громад трамвайних вагонів (товарна позиція згідно з УКТ ЗЕД 8603 10 00 10), тролейбусів (товарна позиція згідно з УКТ ЗЕД 8702 90 90 10), автобусів (товарна позиція згідно з УКТ ЗЕД 8702) для перевезення громадян на маршрутах (лініях) відповідно до вимог життєзабезпечення населених пунктів. У разі нецільового використання зазначених товарів платник податку зобов'язаний збільшити податкові зобов'язання за наслідками податкового періоду, на який припадає таке порушення, на суму податку на додану вартість, що мала бути сплачена в момент імпорту (постачання) таких товарів, а також сплатити пеню відповідно до закону;

197.1.30. безоплатної передачі майна Державним концерном "Укроборонпром" та державними підприємствами, у тому числі казенними, які включені до його складу, якщо така передача здійснюється підприємствам, установам чи організаціям з метою проведення демонстрації товарів військового призначення або подвійного використання (з подальшим поверненням цього майна), проведення спільних або самостійних випробувань виробів військового призначення (з подальшим поверненням цього майна або без такого), підтримки науково-дослідної та дослідно-конструкторської діяльності державних підприємств, установ та організацій (з подальшим поверненням цього майна або без такого), забезпечення діяльності представництв Державного концерну "Укроборонпром" та підприємств оборонно-промислового комплексу, включених до його складу (з подальшим поверненням цього майна або без такого);

197.1.31. створення, постачання, просування, реставрація і розповсюдження національного культурного продукту в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

197.2. Звільняються від оподаткування операції з постачання та ввезення на митну територію України товарів/послуг, передбачених для власних потреб дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав і представництв міжнародних організацій в Україні, а також для використання особами з числа дипломатичного персоналу цих дипломатичних місій та членами їх сімей, що проживають разом з такими особами. Порядок звільнення від оподаткування та перелік операцій, що підлягають звільненню від оподаткування, встановлюються Кабінетом Міністрів України виходячи з принципу взаємності стосовно кожної окремої держави.

У разі подальшого постачання (продажу) на митній території України транспортних засобів, що були ввезені із звільненням від оподаткування відповідно до норм цього підпункту, податок сплачується особою, зазначеною у третьому абзаці підпункту 3 пункту 180.1 статті 180 цього Кодексу не пізніше дня такого постачання.

197.3. Звільняються від оподаткування операції із ввезення на митну територію України товарів морського промислу (риба, ссавці, мушлі, ракоподібні, водні рослини тощо в охолодженому, солоному, мороженому, консервованому вигляді, перероблені на борошно або іншу продукцію), видобутих (виловлених, вироблених) суднами, зареєстрованими у Державному судовому реєстрі України або Судновій книзі України. Операції з подальшого постачання зазначених товарів юридичними особами - судновласниками або фрахтувальниками оподатковуються в загальному порядку, встановленому цим Кодексом.

197.4. Звільнення від оподаткування товарів, передбачене пунктом 197.1 цієї статті, поширюється на операції із ввезення на митну територію України.

197.5. Звільнення від оподаткування, передбачене [пунктом 197.1 цієї статті](#), не поширюється на операції з [підакцизними товарами](#), зазначеними в [розділі VI цього Кодексу](#).

197.6. Звільняються від оподаткування операції з постачання товарів (крім підакцизних товарів) та послуг (крім послуг, що надаються під час проведення [лотерей](#) і розважальних ігор та послуг з постачання товарів, отриманих у межах [договорів комісії](#) (консигнації), [поруки](#), [доручення](#), довірчого управління, інших цивільно-правових [договорів](#), що уповноважують такого платника податку здійснювати постачання товарів від імені та за дорученням іншої особи без передачі [права власності](#) на такі товари), що безпосередньо виготовляються підприємствами та організаціями, які засновані [громадськими організаціями інвалідів](#), де кількість інвалідів, які мають у таких організаціях основне місце роботи, становить протягом попереднього звітного періоду не менш як 50 відсотків середньооблікової кількості штатних працівників, і за умови, що фонд оплати праці таких інвалідів становить протягом звітного періоду не менш як 25 відсотків суми загальних витрат з оплати праці, що належать до складу витрат згідно з правилами оподаткування податком на прибуток підприємств.

Безпосереднім вважається виготовлення товарів/послуг, у результаті якого сума витрат з переробки (обробка, інші види перетворення) сировини, комплектувальних виробів, складових частин, інших покупних товарів/послуг, які використовуються при виготовленні таких товарів/послуг, становить не менш як 8 відсотків ціни постачання таких виготовлених товарів/послуг.

Зазначені підприємства та організації громадських організацій інвалідів мають право застосовувати зазначену пільгу за наявності реєстрації у відповідному контролюючому органі, яка здійснюється на підставі відповідної заяви платника податку про бажання отримати таку пільгу і рішення уповноваженого органу відповідно до [Закону України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні"](#).

У разі порушення вимог цього підпункту платником податку контролюючий орган скасовує його реєстрацію як особи, що має право на [податкову пільгу](#), а [податкові зобов'язання](#) такого платника податку перераховуються з [податкового періоду](#), за результатами якого були виявлені такі порушення, відповідно до загальних правил оподаткування, встановлених цим Кодексом, та з одночасним застосуванням відповідних фінансових санкцій.

Податкова звітність таких підприємств та організацій подається в порядку, встановленому законодавством.

197.7. Звільняються від оподаткування операції із ввезення на [митну територію України](#) культурних цінностей за кодами згідно з [УКТ ЗЕД 9701 10 00 00, 9701 90 00 00, 9702 00 00 00, 9703 00 00 00, 9704 00 00 00, 9705 00 00 00, 9706 00 00 00](#), виготовлених 50 і більше років тому.

197.8. Звільняються від оподаткування операції з постачання послуг з перевезення (переміщення) пасажирів та вантажів транзитом через митну територію України, а також з постачання послуг, пов'язаних із таким перевезенням (переміщенням).

197.9. Звільняються від оподаткування операції з постачання послуг, що надаються іноземним та вітчизняним суднам, які здійснюють міжнародні перевезення пасажирів, їхнього багажу і вантажів та оплачуються ними відповідно до законодавства України [портовими зборами](#).

(пункт 197.9 статті 197 у редакції [Закону України від 07.07.2011 р. N 3609-VI](#) застосовується з 01.08.2011 р.)

197.10. Звільняються від оподаткування операції з постачання послуг з [аеронавігаційного обслуговування](#) повітряних суден, які здійснюють внутрішні, міжнародні та транзитні польоти в районах польотної інформації зони відповідальності України. [Порядок](#) документального оформлення, виписки податкових накладних та відображення цих операцій у податковій звітності визначається Кабінетом Міністрів України.

197.11. Звільняються від оподаткування операції із ввезення на [митну територію України](#) майна як [міжнародної технічної допомоги](#), яка надається відповідно до [міжнародних договорів](#) України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також як [гуманітарної допомоги](#), наданої згідно з нормами [Закону України "Про гуманітарну допомогу"](#).

197.12. Звільняються від оподаткування операції [банків](#) та інших [фінансових установ](#) з постачання (продажу, відчуження іншим способом) майна, що передане фізичними особами, а також суб'єктами підприємницької діяльності - приватними підприємцями та іншими особами, які не є платниками податку, у [заставу](#), у тому числі [іпотеку](#), та на яке було звернено стягнення.

197.13. Звільняються від оподаткування операції банків з продажу (передачі) або придбання зобов'язань за [депозитами \(вкладами\)](#).

197.14. Звільняються від оподаткування операції із ввезення на митну територію України природного [газу](#) за кодом згідно з [УКТ ЗЕД 2711 21 00 00](#).

197.15. Звільняються від оподаткування операції з постачання [будівельно-монтажних робіт](#) з будівництва доступного житла та житла, що будується за державні кошти.

197.16. Звільняються від оподаткування операції із ввезення на [митну територію України](#):

197.16.1. устаткування, яке працює на [відновлюваних джерелах енергії](#), енергозберігаючого обладнання і матеріалів, засобів вимірювання, контролю та управління витратами паливно-енергетичних ресурсів, обладнання та матеріалів для виробництва [альтернативних видів палива](#) або для виробництва енергії з відновлюваних джерел енергії;

197.16.2. матеріалів, устаткування, комплектуючих, що використовуються для виробництва:

197.16.2.1. устаткування, яке працює на відновлюваних джерелах енергії;

197.16.2.2. матеріалів, сировини, устаткування та комплектуючих, які будуть використовуватися у виробництві альтернативних видів палива або виробництві енергії з відновлюваних джерел енергії;

197.16.2.3. енергозберігаючого обладнання і матеріалів, виробів, експлуатація яких забезпечує економію та раціональне використання паливно-енергетичних ресурсів;

197.16.2.4. засобів вимірювання, контролю та управління витратами паливно-енергетичних ресурсів.

Операції із ввезення на [митну територію України](#) зазначених у цьому пункті товарів звільняються від оподаткування, якщо ці товари застосовуються платником податку для власного виробництва та якщо ідентичні товари з аналогічними якісними показниками не виробляються в Україні.

Перелік таких товарів із зазначенням кодів [УКТ ЗЕД](#) встановлюється Кабінетом Міністрів України.

У разі порушення вимог щодо цільового використання таких товарів платник податку зобов'язаний збільшити [податкові зобов'язання](#) за результатами [податкового періоду](#), на який припадає таке порушення, на суму податку на додану вартість, що мала бути сплачена із зазначених операцій у момент ввезення таких товарів, а також сплатити пеню, нараховану на таку суму податку, виходячи із 120 відсотків [облікової ставки Національного банку України](#), що діяла на день сплати податкового зобов'язання, та за період з дня ввезення таких товарів до дня збільшення податкового зобов'язання.

197.17. На період проведення військових навчань на території України, які проводяться в рамках [програми "Партнерство заради миру"](#), звільняються від оподаткування операції з поставки на митній території України пально-мастильних матеріалів, що придбаваються [нерезидентами](#) для передання учасникам спільних з підрозділами Збройних Сил України військових навчань.

[Порядок](#), перелік підприємств та обсяги поставки пально-мастильних матеріалів встановлюються Кабінетом Міністрів України.

197.18. Звільняються від оподаткування операції з ввезення на митну територію України племінних чистопородних тварин, племінних (генетичних) ресурсів за [кодами згідно з УКТ ЗЕД 0101 10 10 00, 0102 10 10 00, 0102 10 30 00, 0103 10 00 00, 0104 10 10 00, 0511 10 00 00, 0511 99 85 10](#), що здійснюються суб'єктами спеціального режиму оподаткування, встановленого [статтею 209 цього Кодексу](#). Операції з подальшої поставки зазначених племінних чистопородних тварин або племінних (генетичних) ресурсів оподатковуються у загальному порядку, встановленому цим Кодексом.

197.19. Звільняються від оподаткування операції з постачання Національному банку України:

[дорогоцінних металів](#), у тому числі їх ввезення на митну територію України;

послуг, пов'язаних з розвідкою, видобутком, виробництвом і використанням дорогоцінних металів з метою поповнення золотовалютних резервів та виготовлення [банківських металів](#).

197.20. Звільняються від оподаткування операції з ввезення на митну територію України фізичними особами товарів, визначених [частиною десятою статті 374 Митного кодексу України](#).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 19.05.2011 р. N 3387-VI, від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 04.11.2011 р. N 4014-VI, від 22.12.2011 р. N 4220-VI, від 22.12.2011 р. N 4238-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 07.06.2012 р. N 4915-VI, від 05.07.2012 р. N 5073-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 02.10.2012 р. N 5412-VI, від 02.10.2012 р. N 5414-VI, від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 198. Податковий кредит

Експертний коментар

198.1. Право на віднесення сум податку до [податкового кредиту](#) виникає у разі здійснення операцій з:

- а) придбання або виготовлення товарів (у тому числі в разі їх ввезення на [митну територію України](#)) та послуг;
- б) придбання (будівництво, спорудження, створення) [необоротних активів](#), у тому числі при їх ввезенні на митну територію України (у тому числі у зв'язку з придбанням та/або ввезенням таких активів як внесок до статутного фонду та/або при передачі таких активів на баланс платника податку, уповноваженого вести облік результатів [спільної діяльності](#));
- в) отримання послуг, наданих [нерезидентом](#) на [митній території України](#), та в разі отримання послуг, місцем постачання яких є митна територія України;
- г) ввезення [необоротних активів](#) на митну територію України за договорами оперативного або [фінансового лізингу](#).

198.2. Датою виникнення права платника податку на віднесення сум податку до [податкового кредиту](#) вважається дата тієї події, що відбулася раніше:

дата списання коштів з банківського рахунка платника податку на оплату товарів/послуг;

дата отримання платником податку товарів/послуг, що підтверджено [податковою накладною](#).

Для операцій із ввезення на митну територію України товарів датою виникнення права на віднесення сум податку до податкового кредиту є дата сплати податку за податковими зобов'язаннями згідно з [пунктом 187.8 статті 187 цього Кодексу](#), а для операцій з постачання послуг нерезидентом на митній території України - дата сплати (нарахування) податку за податковими зобов'язаннями, що були включені отримувачем таких послуг до [податкової декларації](#) попереднього періоду.

Датою виникнення права орендаря (лізингоотримувача) на збільшення податкового кредиту для операцій фінансової оренди ([лізингу](#)) є дата фактичного отримання об'єкта фінансового лізингу таким орендарем.

Датою виникнення права замовника на віднесення сум до податкового кредиту з [договорів](#) (контрактів), визначених довгостроковими відповідно до [пункту 187.9 статті 187 цього Кодексу](#), є дата фактичного отримання замовником результатів робіт (оформлених актами виконаних робіт) за такими договорами (контрактами).

Для товарів/послуг, постачання (придбання) яких контролюється приладами обліку, факт постачання (придбання) таких товарів/послуг засвідчується даними обліку.

198.3. [Податковий кредит](#) звітного періоду визначається виходячи з договірної (контрактної) вартості товарів/послуг, але не вище рівня [звичайних цін](#), визначених відповідно до [статті 39 цього Кодексу](#), та складається з сум податків, нарахованих (сплачених) платником податку за ставкою, встановленою [пунктом 193.1 статті 193 цього Кодексу](#), протягом такого звітного періоду у зв'язку з:

придбанням або виготовленням товарів (у тому числі при їх імпорті) та послуг з метою їх подальшого використання в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності платника податку;

придбанням (будівництвом, спорудженням) **основних фондів (основних засобів**, у тому числі інших необоротних **матеріальних активів** та незавершених **капітальних інвестицій у необоротні капітальні активи**), у тому числі при їх імпорті, з метою подальшого використання в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності платника податку.

Право на нарахування податкового кредиту виникає незалежно від того, чи такі товари/послуги та основні фонди почали використовуватися в оподатковуваних операціях у межах **господарської діяльності** платника податку протягом звітного **податкового періоду**, а також від того, чи здійснював платник податку оподатковувані операції протягом такого звітного податкового періоду.

198.4. Якщо платник податку придбає (виготовляє) товари/послуги та необоротні активи, які призначаються для їх використання в операціях, що не є об'єктом оподаткування або звільняються від оподаткування, то суми податку, сплачені (нараховані) у зв'язку з таким придбанням (виготовленням), не відносяться до **податкового кредиту** зазначеного платника.

198.5. Платник податку зобов'язаний нарахувати податкові зобов'язання виходячи з бази оподаткування, визначеної відповідно до **пункту 189.1 статті 189 цього Кодексу**, за товарами/послугами, необоротними активами, під час придбання або виготовлення яких суми податку були включені до складу податкового кредиту, у разі якщо такі товари/послуги, необоротні активи починають використовуватися:

а) в операціях, що не є об'єктом оподаткування (крім випадків проведення операцій, передбачених **підпунктом 196.1.7 пункту 196.1 статті 196 цього Кодексу**);

б) в операціях, звільнених від оподаткування відповідно до цього Кодексу, міжнародних договорів (угод) (крім випадків проведення операцій, передбачених **підпунктом 197.1.28 пункту 197.1 статті 197 цього Кодексу**);

в) в операціях, що здійснюються платником податку в межах балансу платника податку, у тому числі передача для невиробничого використання, переведення виробничих необоротних активів до складу невиробничих необоротних активів;

г) в операціях, що не є господарською діяльністю платника податку.

Платник податку може включити на підставі бухгалтерської довідки до податкового кредиту виходячи з бази оподаткування, визначеної відповідно до **пункту 189.1 статті 189 цього Кодексу**, суми податку, сплачені (нараховані) у вартості товарів/послуг, необоротних активів, що не були включені до складу податкового кредиту при придбанні або виготовленні таких товарів/послуг, необоротних активів, та/або з яких були визначені податкові зобов'язання відповідно до цього пункту, у разі якщо такі товари/послуги, необоротні активи починають використовуватися в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності, у тому числі переведення невиробничих необоротних активів до складу виробничих необоротних активів.

З метою застосування цього пункту податкові зобов'язання і податковий кредит визначаються на дату початку фактичного використання товарів/послуг, необоротних активів, визначену в первинних документах, складених відповідно до **Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні"**.

198.6. Не відносяться до [податкового кредиту](#) суми податку, сплаченого (нарахованого) у зв'язку з придбанням товарів/послуг, не підтверджені [податковими накладними](#) (або підтверджені податковими накладними, оформленими з порушенням вимог [статті 201 цього Кодексу](#)) чи не підтверджені [митними деклараціями](#), іншими документами, передбаченими [пунктом 201.11 статті 201 цього Кодексу](#).

У разі коли на момент перевірки платника податку контролюючим органом суми податку, попередньо включені до складу податкового кредиту, залишаються не підтвердженими зазначеними цим пунктом документами, платник податку несе відповідальність відповідно до цього Кодексу.

У разі якщо платник податку не включив у відповідному звітному періоді до податкового кредиту суму податку на додану вартість на підставі отриманих податкових накладних, таке право зберігається за ним протягом 365 календарних днів з дати складання податкової накладної.

Платники податку, що застосовували [касовий метод](#) до набрання чинності цим Кодексом або застосовують касовий метод, мають право на включення до податкового кредиту сум податку на підставі податкових накладних, отриманих протягом 60 календарних днів з дати списання коштів з банківського рахунка платника податку.

Для [банківських установ](#) при одержанні ними [права власності](#) на заставне майно з метою подальшого продажу таке право зберігається до моменту продажу такого заставленого майна.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 199. Пропорційне віднесення сум податку до податкового кредиту

199.1. У разі якщо придбані та/або виготовлені товари/послуги, необоротні активи частково використовуються в оподатковуваних операціях, а частково - ні, до сум податку, які платник має право віднести до [податкового кредиту](#), включається та частка сплаченого (нарахованого) податку під час їх придбання або виготовлення, яка відповідає частці використання таких товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях.

199.2. Частка використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях визначається у відсотках як відношення обсягів з постачання оподатковуваних операцій (без урахування сум податку) за попередній календарний рік до сукупних обсягів постачання оподатковуваних та неоподатковуваних операцій (без урахування сум податку) за цей же попередній календарний рік. Визначена у процентах величина застосовується протягом поточного календарного року.

199.3. Платники податку, у яких протягом попереднього календарного року були відсутні неоподатковувані операції, а такі неоподатковувані операції почали здійснюватися у звітному періоді, а також новостворені платники податку проводять у поточному календарному році розрахунок частки використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях на підставі розрахунку, визначеного за фактичними даними обсягів з постачання оподатковуваних та неоподатковуваних операцій першого звітного [податкового періоду](#), в якому задекларовані такі операції.

Розрахунок частки використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях подається до контролюючого органу одночасно з [податковою декларацією](#)

звітнього податкового періоду, в якому задекларовані такі оподатковувані та неоподатковувані операції.

199.4. Платник податку за підсумками календарного року здійснює перерахунок частки використання товарів/послуг та необоротних активів в оподатковуваних операціях виходячи з фактичних обсягів проведених протягом року оподатковуваних та неоподатковуваних операцій. У разі [зняття з обліку](#) платника податку, у тому числі за рішенням суду, перерахунок частки здійснюється виходячи з фактичних обсягів оподатковуваних та неоподатковуваних операцій, проведених з початку поточного року до дати зняття з обліку.

Перерахунок частки використання [необоротних активів](#) в оподатковуваних операціях здійснюється за підсумками одного, двох і трьох календарних років, що настають за роком, в якому вони почали використовуватися (введені в експлуатацію).

199.5. Частка використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях, визначена з урахуванням норм [пунктів 199.2 - 199.4 статті 199 цього Кодексу](#), застосовується для проведення коригування сум податку, які відносяться до податкового кредиту за операціями, зазначеними у [пункті 199.1 статті 199 цього Кодексу](#). Результати перерахунку сум податкового кредиту відображаються у [податковій декларації](#) за останній податковий період року. У разі зняття з обліку платника податку, у тому числі за рішенням суду, коригування відображається платником податку у податковій декларації останнього податкового періоду, коли відбулося зняття з обліку.

199.6. Правила цієї статті не застосовуються та [податковий кредит](#) не зменшується в разі:

проведення операцій, передбачених [підпунктом 196.1.7 пункту 196.1 статті 196 цього Кодексу](#);

постачання платником податку відходів і брухту чорних і кольорових металів, які утворилися в такого платника внаслідок переробки, обробки, плавлення товарів (сировини, матеріалів, заготовок тощо) на виробництві, будівництві, розібранні (демонтажу) ліквідованих [основних фондів](#) та інших подібних операцій;

проведення операцій, передбачених [підпунктом 197.1.28 пункту 197.1 статті 197 цього Кодексу](#).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 200. Порядок визначення суми податку, що підлягає сплаті (перерахуванню) до Державного бюджету України або відшкодуванню з Державного бюджету України (бюджетному відшкодуванню), та строки проведення розрахунків

200.1. Сума податку, що підлягає сплаті (перерахуванню) до Державного бюджету України або бюджетному відшкодуванню, визначається як різниця між сумою [податкового зобов'язання](#) звітнього (податкового) періоду та сумою [податкового кредиту](#) такого звітнього (податкового) періоду.

200.2. При позитивному значенні суми, розрахованої згідно з [пунктом 200.1 цієї статті](#), така сума підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету у строки, встановлені цим розділом.

200.3. При від'ємному значенні суми, розрахованої згідно з [пунктом 200.1 цієї статті](#), така сума враховується у зменшення суми [податкового боргу](#) з податку, що виник за попередні звітні (податкові) періоди (у тому числі [розстроченого або відстроченого](#) відповідно до цього Кодексу), а в разі відсутності податкового боргу - зараховується до складу [податкового кредиту](#) наступного звітного (податкового) періоду.

200.4. Якщо в наступному [податковому періоді](#) сума, розрахована згідно з [пунктом 200.1 цієї статті](#), має від'ємне значення, то:

а) бюджетному відшкодуванню підлягає частина такого від'ємного значення, яка дорівнює сумі податку, фактично сплаченій отримувачем товарів/послуг у попередніх та звітному податкових періодах постачальникам таких товарів/послуг або до Державного бюджету України, а в разі отримання від [нерезидента](#) послуг на [митній території України](#) - сумі [податкового зобов'язання](#), включеного до [податкової декларації](#) за попередній період за отримані від нерезидента послуги отримувачем послуг;

б) залишок від'ємного значення попередніх податкових періодів після бюджетного відшкодування включається до складу сум, що відносяться до [податкового кредиту](#) наступного податкового періоду.

200.5. Не мають права на отримання бюджетного відшкодування особи, які:

були зареєстровані як платники цього податку менш ніж за 12 календарних місяців до місяця, за наслідками якого подається заява на бюджетне відшкодування (крім нарахування [податкового кредиту](#) внаслідок придбання або спорудження (будівництва) [основних фондів](#));

мали обсяги оподатковуваних операцій за останні 12 календарних місяців менші, ніж заявлена сума бюджетного відшкодування (крім нарахування податкового кредиту внаслідок придбання або спорудження (будівництва) основних фондів).

200.6. Платник податку може прийняти самостійно рішення про зарахування в повному обсязі належної йому суми бюджетного відшкодування або її частини у зменшення [податкових зобов'язань](#) з цього податку, що виникли протягом наступних звітних (податкових) періодів, за наявності умов, передбачених [пунктом 200.4 цієї статті](#). Зазначене рішення відображається платником податку у [податковій декларації](#), яку він подає за результатами звітного (податкового) періоду, в якому виникає право на подання заяви про отримання бюджетного відшкодування згідно з нормами цієї статті. У разі прийняття такого рішення зазначена сума не враховується при розрахунку сум бюджетного відшкодування наступних звітних (податкових) періодів.

200.7. Платник податку, який має право на отримання бюджетного відшкодування та прийняв рішення про повернення суми бюджетного відшкодування, подає відповідному контролюючому органу податкову декларацію та заяву про повернення суми бюджетного відшкодування, яка відображається у податковій декларації.

200.8. До податкової декларації платником податків додаються розрахунок суми бюджетного відшкодування та оригінали [митних декларацій](#). У разі якщо [митне оформлення](#) товарів, вивезених за межі митної території України, здійснювалося з використанням електронної митної декларації, така електронна митна декларація надається контролюючим органом за місцем митного оформлення контролюючому органу за місцем обліку такого платника податків в порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису відповідно до закону.

200.9. Форма заяви про відшкодування та форма розрахунку суми бюджетного відшкодування визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

200.10. Протягом 30 календарних днів, що настають за граничним терміном отримання [податкової декларації](#), контролюючий орган проводить [камеральну перевірку](#) заявлених у ній даних.

200.11. За наявності достатніх підстав, які свідчать, що розрахунок суми бюджетного відшкодування було зроблено з порушенням норм податкового законодавства, контролюючий орган має право провести [документальну позапланову виїзну перевірку](#) платника для визначення достовірності нарахування такого бюджетного відшкодування протягом 30 календарних днів, що настають за граничним терміном проведення камеральної перевірки.

[Перелік](#) достатніх підстав, які надають право контролюючим органам на позапланову виїзну документальну перевірку платника податку на додану вартість для визначення достовірності нарахування бюджетного відшкодування податку, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

200.12. Контролюючий орган зобов'язаний у п'ятиденний строк після закінчення перевірки подати органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, [висновок](#) із зазначенням суми, що підлягає відшкодуванню з бюджету.

200.13. На підставі отриманого висновку відповідного контролюючого органу орган, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, видає платнику податку зазначену в ньому суму бюджетного відшкодування шляхом перерахування коштів з бюджетного рахунка на поточний банківський рахунок платника податку в обслуговуючому банку протягом п'яти операційних днів після отримання висновку контролюючого органу.

200.14. Якщо за результатами [камеральної](#) або [документальної позапланової виїзної перевірки](#) контролюючий орган виявляє невідповідність суми бюджетного відшкодування сумі, заявленій у [податковій декларації](#), то такий орган:

а) у разі заниження заявленої платником податку суми бюджетного відшкодування щодо суми, визначеної контролюючим органом за результатами перевірок, надсилає платнику податку податкове повідомлення, в якому зазначаються сума такого заниження та підстави для її вирахування. У цьому випадку вважається, що платник податку добровільно відмовляється від отримання такої суми заниження як бюджетного відшкодування та враховує її згідно з [пунктом 200.6 цієї статті](#) у зменшення [податкових зобов'язань](#) з цього податку в наступних податкових періодах;

б) у разі перевищення заявленої платником податку суми бюджетного відшкодування над сумою, визначеною контролюючим органом за результатами перевірок, надсилає платнику податку податкове повідомлення, в якому зазначаються сума такого перевищення та підстави для її вирахування;

в) у разі з'ясування за результатами проведення перевірок факту, за яким платник податку не має права на отримання бюджетного відшкодування, надсилає платнику податку податкове повідомлення, в якому зазначаються підстави відмови в наданні бюджетного відшкодування.

200.15. У разі якщо за результатами перевірки сум податку, заявлених до відшкодування, платник податку або контролюючий орган розпочинає процедуру адміністративного або судового оскарження, контролюючий орган не пізніше наступного робочого дня після

отримання відповідного повідомлення від платника або ухвали суду про порушення провадження у справі зобов'язаний повідомити про це орган, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів. Орган, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, тимчасово припиняє процедуру відшкодування в частині оскаржуваної суми до набрання законної сили судовим рішенням.

Після закінчення процедури адміністративного або судового оскарження контролюючий орган протягом п'яти робочих днів, що настали за днем отримання відповідного рішення, зобов'язаний подати органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, висновок із зазначенням суми податку, що підлягає відшкодуванню з бюджету.

200.16. У разі якщо платник податку експортує товари за межі [митної території України](#), отримані від іншого платника податку на умовах комісії, консигнації, [доручення](#) або інших видів [договорів](#), які не передбачають переходу [права власності](#) на такі товари від такого іншого платника податку до експортера, право на отримання бюджетного відшкодування має такий інший платник податку. При цьому комісійна винагорода, отримана платником податку - експортером від такого іншого платника податку, включається до бази оподаткування за ставкою, визначеною підпунктом "а" [пункту 193.1 статті 193 цього Кодексу](#), та не включається до [митної вартості](#) товарів, які експортуються.

200.17. Джерелом сплати бюджетного відшкодування (у тому числі заборгованості бюджету) є доходи Державного бюджету України.

Забороняється обумовлювати або обмежувати виплату бюджетного відшкодування наявністю або відсутністю доходів, отриманих від цього податку в окремих регіонах України.

200.18. Платники податку, які мають право на бюджетне відшкодування відповідно до цієї статті, подали відповідну заяву та відповідають критеріям, визначеним [пунктом 200.19 цієї статті](#), мають право на автоматичне бюджетне відшкодування податку.

Автоматичне бюджетне відшкодування здійснюється за результатами [камеральної перевірки](#), яка проводиться протягом 20 календарних днів, наступних за граничним терміном отримання [податкової декларації](#), та відповідно до вимог, визначених [статтею 76 цього Кодексу](#).

200.18.1. Контролюючий орган зобов'язаний протягом трьох робочих днів після закінчення перевірки надати органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, [висновок](#) із зазначенням суми, що підлягає автоматичному відшкодуванню з бюджету.

200.18.2. Орган, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, надає платнику податку суму автоматичного бюджетного відшкодування шляхом перерахування коштів з бюджетного рахунка на поточний банківський рахунок платника податку в обслуговуючому банку протягом трьох операційних днів після отримання висновку контролюючого органу.

200.18.3. Посадові особи контролюючих органів та органів, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, в разі порушення визначених у [пункті 200.18 цієї статті](#) термінів відшкодування несуть відповідальність відповідно до закону.

200.19. Право на отримання автоматичного бюджетного відшкодування податку мають платники податку, які відповідають одночасно таким критеріям:

200.19.1. не перебувають у судових процедурах банкрутства відповідно до [Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом"](#);

200.19.2. юридичні особи та фізичні особи - підприємці включені до [Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців](#) і до цього реєстру стосовно них не внесено записів про:

а) відсутність підтвердження відомостей;

б) відсутність за місцезнаходженням ([місцем проживання](#));

в) прийняття рішень про виділ, [припинення юридичної особи](#), підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця;

г) визнання повністю або частково недійсними установчих документів чи змін до установчих документів юридичної особи;

г) припинення [державної реєстрації юридичної особи](#) чи [підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця](#) та стосовно таких осіб відсутні рішення або відомості, на підставі яких проводиться [державна реєстрація припинення юридичної особи](#) чи [підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця](#);

200.19.3. здійснюють операції, до яких застосовується нульова ставка (питома вага яких протягом попередніх дванадцяти послідовних звітних податкових періодів (місяців) сукупно становить не менше 40 відсотків загального обсягу поставок (для платників податку з квартальним звітним періодом - протягом попередніх чотирьох послідовних звітних періодів));

200.19.4. загальна сума розбіжностей між [податковим кредитом](#), сформованим платником податку за придбаними товарами/послугами та [податковими зобов'язаннями](#) його контрагентів, в частині постачання таких товарів/послуг, що виникла протягом попередніх трьох послідовних календарних місяців, не перевищує 10 відсотків заявленої платником податків суми бюджетного відшкодування;

200.19.5. у яких середня заробітна плата не менше ніж у два з половиною рази перевищує мінімальний встановлений законодавством рівень у кожному з останніх чотирьох звітних податкових періодів (кварталів), встановлених [розділом IV цього Кодексу](#);

200.19.6. мають один з наступних критеріїв:

а) або чисельність працівників, які перебувають у трудових відносинах з такими платниками податку, перевищує 20 осіб у кожному з останніх чотирьох звітних податкових періодів (кварталів), встановлених [розділом IV цього Кодексу](#);

б) або має [основні фонди](#) для ведення задекларованої діяльності, залишкова балансова вартість яких на звітну дату за даними податкового обліку перевищує суму податку, заявлену до відшкодування за попередні 12 календарних місяців;

в) або рівень визначення [податкового зобов'язання](#) з податку на прибуток до сплати до бюджету (відношення сплаченого податку до обсягів отриманих доходів) є вищим від середнього по галузі за підсумками останнього звітного (податкового) року;

200.19.7. не мають [податкового боргу](#);

200.19.8. [великий платник податків](#) не декларував від'ємне значення об'єкта оподаткування податком на прибуток за підсумками останнього звітного (податкового) року.

200.20. **Порядок** визначення відповідності платника податку критеріям, зазначеним у **пункті 200.19 цієї статті**, затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику. Визначення відповідності платника податку зазначеним критеріям проводиться в автоматизованому режимі протягом 15 календарних днів після граничного терміну подачі звітності;

200.21. У разі невідповідності за висновком контролюючого органу платника податку визначеним цією статтею критеріям та відсутності в такого платника права на автоматичне бюджетне відшкодування податку контролюючий орган зобов'язаний протягом 17 календарних днів після граничного терміну подачі звітності повідомити платника податку про відповідне рішення та надати детальні пояснення і розрахунки за критеріями, значення яких не дотримано. Відповідне рішення може бути оскаржене платником податку у встановленому порядку.

Якщо контролюючий орган у встановлений термін не надіслав платнику податку зазначеного **повідомлення**, вважається, що такий платник відповідає критеріям для одержання права на автоматичне бюджетне відшкодування податку.

200.22. Починаючи з 1 січня 2014 року **камеральна перевірка** податкової звітності платників податку, які мають позитивну податкову історію, проводиться протягом п'яти календарних днів з дня подання **податкової декларації**.

Платники податку, які протягом попередніх 36 послідовних місяців відповідають **критеріям**, які затверджуються Кабінетом Міністрів України, вважаються такими, що мають позитивну податкову історію.

200.23. Суми податку, не відшкодовані платникам протягом визначеного цією статтею строку, вважаються заборгованістю бюджету з відшкодування податку на додану вартість. На суму такої заборгованості нараховується пеня на рівні 120 відсотків **облікової ставки Національного банку України**, встановленої на момент виникнення пені, протягом строку її дії, включаючи день погашення.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 07.06.2012 р. N 4915-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 06.12.2012 р. N 5519-VI, від 04.07.2013 р. N 407-VII, від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 201. Податкова накладна

Експертний коментар

201.1. Платник податку зобов'язаний надати покупцю (отримувачу) на його вимогу підписану уповноваженою платником особою та скріплену печаткою (за наявності) **податкову накладну**, складену за вибором покупця (отримувача) в один з таких способів:

а) у паперовому вигляді;

б) в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації у порядку, визначеному законодавством, електронного підпису уповноваженої платником особи та умови реєстрації

податкової накладної у [Єдиному реєстрі податкових накладних](#). У такому разі складання податкової накладної у паперовому вигляді не є обов'язковим.

У податковій накладній зазначаються в окремих рядках такі обов'язкові реквізити:

- а) порядковий номер податкової накладної;
- б) дата виписування податкової накладної;
- в) повна або скорочена назва, зазначена у статутних документах юридичної особи або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи, [зареєстрованої як платник податку на додану вартість](#), - продавця товарів/послуг;
- г) податковий номер платника податку (продавця та покупця);
- г) місцезнаходження [юридичної особи](#) - продавця або [податкова адреса](#) фізичної особи - продавця, зареєстрованої як платник податку;
- д) повна або скорочена назва, зазначена у статутних документах юридичної особи або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи, зареєстрованої як платник податку на додану вартість, - покупця (отримувача) товарів/послуг;
- е) опис (номенклатура) товарів/послуг та їх кількість, обсяг;
- є) ціна постачання без урахування податку;
- ж) ставка податку та відповідна сума податку в цифровому значенні;
- з) загальна сума коштів, що підлягають сплаті з урахуванням податку;
- и) вид цивільно-правового [договору](#);
- і) код товару згідно з [УКТ ЗЕД](#) (для підакцизних товарів та товарів, ввезених на митну територію України);
- ї) номер та дата митної декларації, за якою було здійснено митне оформлення товару, ввезеного на митну територію України.

(дію підпункту "і" пункту 201.1 статті 201 тимчасово, до 1 липня 2013 року, зупинено)

201.2. [Форма](#) та [порядок](#) заповнення податкової накладної затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

201.3. У разі звільнення від оподаткування у випадках, передбачених [статтею 197](#) цього розділу, у податковій накладній робиться запис "Без ПДВ" з посиланням на відповідний пункт та/або підпункт [статті 197 цього Кодексу](#).

201.4. Податкова накладна складається у двох примірниках у день виникнення податкових зобов'язань продавця. Один примірник видається покупцю, а другий залишається у продавця. У разі складання податкової накладної у паперовому вигляді покупцю видається оригінал, а копія залишається у продавця.

201.5. Для операцій, що оподатковуються, і операцій, звільнених від оподаткування, складаються окремі податкові накладні.

201.6. [Податкова накладна](#) є податковим документом і одночасно відображається у [податкових зобов'язаннях](#) і реєстрі виданих податкових накладних продавця та реєстрі отриманих податкових накладних покупця.

Контролюючі органи за даними реєстрів виданих та отриманих податкових накладних, наданих в електронному вигляді, повідомляють платника податку про наявність у такому реєстрі розбіжностей з даними контрагентів. При цьому платник податку протягом 10 днів після отримання такого повідомлення має право уточнити податкові зобов'язання без застосування штрафних санкцій, передбачених [розділом II цього Кодексу](#).

201.7. Податкова накладна складається на кожне повне або часткове постачання товарів/послуг, а також на суму коштів, що надійшли на поточний рахунок як попередня оплата (аванс).

У разі якщо частка товарів/послуг, послуг не містить відокремленої вартості, перелік (номенклатура) частково поставлених товарів/послуг зазначається в [додатку до податкової накладної](#) у [порядку](#), встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, та враховується при визначенні загальних [податкових зобов'язань](#).

201.8. Право на нарахування податку та складання податкових накладних надається виключно особам, зареєстрованим як платники податку в [порядку](#), передбаченому [статтею 183 цього Кодексу](#).

201.9. Не дає права на віднесення сум податку до [податкового кредиту](#) податкова накладна, складена платником, звільненим від сплати податку за рішенням суду, після набрання чинності таким рішенням суду.

201.10. Податкова накладна видається платником податку, який здійснює операції з постачання товарів/послуг, на вимогу покупця та є підставою для нарахування сум податку, що відносяться до [податкового кредиту](#).

При здійсненні операцій з постачання товарів/послуг платник податку - продавець товарів/послуг зобов'язаний надати покупцю податкову накладну та зареєструвати її в [Єдиному реєстрі податкових накладних](#).

Підтвердженням продавцю про прийняття його податкової накладної та/або розрахунку коригування до Єдиного реєстру податкових накладних є квитанція в електронному вигляді у текстовому форматі, яка надсилається протягом операційного дня.

Датою та часом надання податкової накладної та/або розрахунку коригування в електронному вигляді до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, є дата та час, зафіксовані у квитанції.

Якщо надіслані [податкові накладні](#) та/або [розрахунки коригування](#) сформовано з порушенням вимог, передбачених відповідно [пунктом 201.1 статті 201](#) та/або [пунктом 192.1 статті 192 цього Кодексу](#), протягом операційного дня продавцю надсилається квитанція в електронному вигляді у текстовому форматі про неприйняття їх в електронному вигляді із зазначенням причин.

Якщо протягом операційного дня не надіслано квитанції про прийняття або неприйняття, така податкова накладна вважається зареєстрованою в Єдиному реєстрі податкових накладних.

Реєстрація податкових накладних та/або розрахунків коригування до податкових накладних у Єдиному реєстрі податкових накладних здійснюється не пізніше п'ятнадцяти календарних днів, наступних за датою їх складання.

Порядок ведення Єдиного реєстру податкових накладних встановлюється Кабінетом Міністрів України. Покупець має право звіряти дані отриманої податкової накладної на відповідність із даними Єдиного реєстру податкових накладних.

Відсутність факту реєстрації платником податку - продавцем товарів/послуг податкових накладних в Єдиному реєстрі податкових накладних та/або порушення порядку заповнення податкової накладної не дає права покупцю на включення сум податку на додану вартість до **податкового кредиту** та не звільняє продавця від обов'язку включення суми податку на додану вартість, вказаної в податковій накладній, до суми **податкових зобов'язань** за відповідний звітний період.

Виявлення розбіжностей даних податкової накладної та Єдиного реєстру податкових накладних є підставою для проведення контролюючими органами документальної позапланової виїзної перевірки продавця та у відповідних випадках покупця товарів/послуг.

У разі відмови продавця товарів/послуг надати податкову накладну або в разі порушення ним порядку її заповнення та/або порядку реєстрації в Єдиному реєстрі покупець таких товарів/послуг має право додати до **податкової декларації** за звітний податковий період заяву із скаргою на такого постачальника, яка є підставою для включення сум податку до складу податкового кредиту. До заяви додаються копії товарних чеків або інших розрахункових документів, що засвідчують факт сплати податку у зв'язку з придбанням таких товарів/послуг або копії первинних документів, складених відповідно до **Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні"**, що підтверджують факт отримання таких товарів/послуг.

Надходження такої заяви із скаргою є підставою для проведення **документальної позапланової виїзної перевірки** зазначеного продавця для з'ясування достовірності та повноти нарахування ним зобов'язань з податку за такою операцією.

201.11. Підставою для нарахування сум податку, що відносяться до **податкового кредиту** без отримання **податкової накладної**, також є:

а) транспортний квиток, готельний рахунок або рахунок, який виставляється платнику податку за послуги зв'язку, інші послуги, вартість яких визначається за показниками приладів обліку, що містять загальну суму платежу, суму податку та податковий номер продавця, крім тих, форма яких встановлена міжнародними стандартами;

б) касові чеки, які містять суму отриманих товарів/послуг, загальну суму нарахованого податку (з визначенням фіскального номера та податкового номера постачальника). При цьому з метою такого нарахування загальна сума отриманих товарів/послуг не може перевищувати 200 гривень за день (без урахування податку).

У разі використання платниками для розрахунків із споживачами **реєстраторів розрахункових операцій** касовий чек повинен містити дані про загальну суму коштів, що підлягає сплаті покупцем з урахуванням податку, та суму цього податку, що сплачується у складі загальної суми.

[Порядок](#) обчислення та накопичення реєстраторами розрахункових операцій сум податку встановлює Кабінет Міністрів України.

201.12. У разі [ввезення товарів на митну територію України](#) документом, що посвідчує право на віднесення сум податку до [податкового кредиту](#), вважається [митна декларація](#), оформлена відповідно до вимог законодавства, яка підтверджує сплату податку.

Для операцій з постачання послуг [нерезидентом](#) на митній території України документом, що посвідчує право на віднесення сум податку до податкового кредиту, вважається податкова накладна, [податкові зобов'язання](#) за якою включені до [податкової декларації](#) попереднього періоду.

201.13. Для фізичних осіб, не зареєстрованих як суб'єкти господарювання, що ввозять товари (предмети) на митну територію України в обсягах, які підлягають оподаткуванню згідно із законодавством, оформлення [митної декларації](#) прирівнюється до подання податкової накладної.

201.14. Платники податку зобов'язані вести окремий облік операцій з постачання та придбання товарів/послуг, які підлягають оподаткуванню, а також які не є об'єктами оподаткування та звільнені від оподаткування згідно з цим розділом.

201.15. Зведені результати такого обліку відображаються в податкових деклараціях, [форма](#) яких встановлюється у порядку, передбаченому [статтею 46 цього Кодексу](#). Платник податку веде реєстр виданих та отриманих податкових накладних в електронному вигляді, у якому зазначаються порядковий номер податкової накладної, дата її виписки (отримання), загальна сума постачання та сума нарахованого податку, а також реєстраційний номер платника податку - продавця, який видав податкову накладну такому платнику податку. [Форма і порядок](#) заповнення реєстру виданих та отриманих податкових накладних встановлюються відповідно до вимог [розділу II цього Кодексу](#).

Платники податку щомісяця в терміни, що передбачені для подання податкової звітності (календарний місяць), у тому числі для яких цим розділом встановлено звітний податковий період - квартал, подають контролюючому органу копії записів у реєстрах виданих та отриманих [податкових накладних](#) за такий період в електронному вигляді.

Контролюючий орган розробляє та розміщує на своєму офіційному веб-сайті програму ведення обліку записів у реєстрах виданих та отриманих податкових накладних в електронному вигляді та забезпечує її безкоштовне розповсюдження (включаючи необхідні зміни та доповнення) як шляхом надання доступу до копіювання такої програми, як через Інтернет, так і шляхом запису на магнітні носії інформації платника за його запитом.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 04.11.2011 р. N 4014-VI,
зміни, внесені підпунктом 10 пункту 1 розділу I
Закону України від 04.11.2011 р. N 4014-VI,
[набирають чинності](#) з дня набрання чинності законом щодо
встановлення принципу провадження господарської
діяльності суб'єктами приватного права без застосування печаток,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 202. Звітні (податкові) періоди

202.1. Звітним (податковим) періодом є один календарний місяць, а у випадках, особливо визначених цим Кодексом, календарний квартал, з урахуванням таких особливостей:

а) якщо **особа** реєструється як платник податку з іншого дня, ніж перший день календарного місяця, першим звітним (податковим) періодом є період, який розпочинається від дня такої реєстрації та закінчується останнім днем першого повного календарного місяця;

б) якщо податкова реєстрація особи анулюється в інший день, ніж останній день календарного місяця, то останнім звітним (податковим) періодом є період, який розпочинається з першого дня такого місяця та закінчується днем такого анулювання.

202.2. Платники податку, які відповідно до підпункту "б" [пункту 154.6 статті 154 цього Кодексу](#) мають право на застосування нульової ставки податку на прибуток, на період з 1 квітня 2011 року до 1 січня 2016 року, а також [платники податку, які сплачують єдиний податок](#) можуть вибрати квартальний податковий період. Заява про вибір квартального податкового періоду подається контролюючому органу разом з [декларацією](#) за наслідками останнього податкового періоду календарного року. При цьому квартальний податковий період починає застосовуватися з першого податкового періоду наступного календарного року.

У разі якщо протягом будь-якого періоду з початку застосування квартального податкового періоду платник податку втрачає право на застосування нульової ставки податку на прибуток, передбачений підпунктом "б" [пункту 154.6 статті 154 цього Кодексу](#), такий платник податку зобов'язаний самостійно перейти на місячний податковий період, починаючи з місяця, на який припадає таке перевищення, що зазначається у відповідній [податковій декларації](#) за наслідками такого місяця.

У разі якщо платник податку, який застосовував [спрощену систему оподаткування](#), переходить на сплату інших податків і зборів, встановлених цим Кодексом, такий платник податку зобов'язаний самостійно перейти на місячний податковий період, починаючи з першого місяця переходу на сплату інших податків і зборів, встановлених цим Кодексом, що зазначається у відповідній [податковій декларації](#) за наслідками такого місяця.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 04.11.2011 р. N 4014-VI)

Стаття 203. Порядок надання податкової декларації та строки розрахунків з бюджетом

203.1. [Податкова декларація](#) подається за базовий звітний (податковий) період, що дорівнює календарному місяцю, протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця.

203.2. Платник податку зобов'язаний самостійно сплатити суму [податкового зобов'язання](#), зазначену у поданій ним податковій декларації, протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку, передбаченого [пунктом 203.1 цієї статті](#) для подання податкової декларації.

Стаття 204. Виключена.

(згідно із Законом України від 07.06.2012 р. N 4915-VI)

Стаття 205. Виключена.

Стаття 206. Особливості оподаткування операцій під час переміщення товарів через митний кордон України залежно від обраного митного режиму

206.1. Під час [ввезення товарів на митну територію України](#) суми податку підлягають сплаті до державного бюджету платниками податку до/або на день подання митної декларації безпосередньо на єдиний казначейський рахунок, крім операцій, за якими надається звільнення (умовне звільнення) від оподаткування.

206.2. Операції із ввезення на митну територію України товарів у митному режимі імпорту оподатковуються податком за ставкою, визначеною [підпунктом 194.1.1 пункту 194.1 статті 194 цього Кодексу](#), крім операцій:

206.2.1. із ввезення товарів, звільнених від оподаткування відповідно до [статті 197 та підрозділу 2 розділу XX цього Кодексу](#), а також відповідно до міжнародних договорів, ратифікованих Верховною Радою України;

206.2.2. із ввезення із звільненням від оподаткування товарів, що були поміщені в митний режим переробки за межами митної території України та в межах визначеного [Митним кодексом України](#) строку повертаються на митну територію України:

у тому самому стані, в якому вони були вивезені за межі митної території України, з дотриманням умов, встановлених [Митним кодексом України](#);

у відремонтованому вигляді, якщо ремонт проведено в рамках гарантійних зобов'язань;

206.2.3. із ввезення з частковим звільненням від оподаткування товарів, що були поміщені:

у митний режим переробки за межами митної території України (крім зазначених у пункті 206.2.2 цієї статті) та в межах визначеного [Митним кодексом України](#) строку повертаються на митну територію України. Сплаті підлягає позитивна різниця між сумами податку, розрахованими виходячи із бази оподаткування продуктів переробки та бази оподаткування товарів, вивезених за межі митної території України для переробки, визначеними за правилами, встановленими [пунктом 190.1 статті 190 цього Кодексу](#);

у митний режим переробки на митній території України та в межах визначеного [Митним кодексом України](#) строку не вивозяться за межі митної території України. Сплаті підлягає сума податку, розрахована виходячи із бази оподаткування, визначеної за правилами, встановленими [пунктом 190.1 статті 190 цього Кодексу](#), товарів, ввезених на митну територію України для переробки.

206.3. Операції із ввезення товарів у митному режимі реімпорту звільнюються від оподаткування, крім операцій із ввезення відповідно до [пункту 3 частини другої статті 78 Митного кодексу України](#), що оподатковуються податком за ставкою, визначеною [підпунктом 194.1.1 пункту 194.1 статті 194 цього Кодексу](#).

206.4. Операції з вивезення товарів у митному режимі експорту оподатковуються за ставкою, визначеною [підпунктом 195.1.1 пункту 195.1 статті 195 цього Кодексу](#).

206.5. Операції з вивезення товарів у митному режимі реекспорту звільнюються від оподаткування, крім операцій з вивезення відповідно до [пункту 5 частини першої статті 86](#)

[Митного кодексу України](#), що оподатковуються податком за ставкою, визначеною підпунктом 195.1.1 пункту 195.1 статті 195 цього Кодексу.

206.6. До операцій із ввезення товарів у митному режимі транзиту застосовується умовне повне звільнення від оподаткування за умови дотримання вимог та обмежень, встановлених главою 17 Митного кодексу України.

206.7. До операцій із [ввезення товарів на митну територію України](#) у митному режимі тимчасового ввезення застосовується умовне повне звільнення від оподаткування або умовне часткове звільнення від оподаткування за умови дотримання вимог та обмежень, встановлених главою 18 Митного кодексу України:

206.7.1. умовне повне звільнення від оподаткування застосовується до товарів та в порядку, визначених [статтею 105 Митного кодексу України](#);

206.7.2. умовне часткове звільнення від оподаткування застосовується до товарів та в порядку, визначених [статтею 106 Митного кодексу України](#). Сплачені суми податку включаються платником до складу податкового кредиту у звітному (податковому) періоді, в якому було сплачено податок.

206.8. До операцій із вивезення товарів за межі митної території України в митному режимі тимчасового вивезення застосовується умовне повне звільнення від оподаткування за умови дотримання вимог та обмежень, встановлених главою 19 Митного кодексу України.

206.9. До операцій із вивезення товарів з митної території України на митний склад та операцій із ввезення товарів з-за меж митної території України на митний склад застосовується умовне повне звільнення від оподаткування за умови дотримання вимог та обмежень, встановлених главою 20 Митного кодексу України.

206.10. Операції з товарами, поміщеними в митний режим [вільної митної зони](#), оподатковуються в такому порядку:

206.10.1. операції з вивезення товарів з митної території України до вільної митної зони оподатковуються за ставкою, визначеною [підпунктом 195.1.1 пункту 195.1 статті 195 цього Кодексу](#);

206.10.2. до операцій із ввезення товарів з-за меж митної території України до вільної митної зони застосовується умовне повне звільнення від оподаткування за умови дотримання вимог та обмежень, встановлених главою 21 Митного кодексу України;

206.10.3. операції із ввезення на митну територію України продуктів переробки товарів, поміщених у митний режим вільної митної зони, оподатковуються за ставкою, визначеною [підпунктом 194.1.1 пункту 194.1 статті 194 цього Кодексу](#), та сплатою процентів, що підлягали б сплаті у разі розстрочення або відстрочення сплати податку відповідно до [статті 100 цього Кодексу](#).

206.11. Операції з товарами, поміщеними в митний режим безмитної торгівлі, оподатковуються у такому порядку:

206.11.1. до операцій із ввезення товарів з-за меж митної території України в магазин безмитної торгівлі застосовується умовне повне звільнення від оподаткування за умови дотримання вимог та обмежень, встановлених главою 22 Митного кодексу України;

206.11.2. операції з вивезення товарів з митної території України в магазин безмитної торгівлі оподатковуються відповідно до [підпункту 195.1.1 пункту 195.1 статті 195 цього Кодексу](#).

206.12. До операцій із [ввезення товарів на митну територію України](#) в митному режимі переробки на митній території застосовується умовне повне звільнення від оподаткування за умови дотримання вимог та обмежень, встановлених [главою 23 Митного кодексу України](#).

206.13. До операцій із вивезення товарів з митної території України у митному режимі переробки за межами митної території застосовується умовне повне звільнення від оподаткування за умови дотримання вимог та обмежень, встановлених [главою 24 Митного кодексу України](#).

206.14. До операцій із ввезення товарів у митному режимі знищення або руйнування застосовується умовне повне звільнення від оподаткування за умови дотримання вимог та обмежень, встановлених [главою 25 Митного кодексу України](#).

206.15. Операції із ввезення товарів у митному режимі відмови на користь держави у порядку, визначеному [главою 26 Митного кодексу України](#), звільняються від оподаткування податком.

206.16. У разі втрати товарів, що перебувають під митним контролем у митних режимах, в яких надано звільнення або умовне звільнення від оподаткування, нецільового використання цих товарів або в разі невиконання у строки, встановлені [Митним кодексом України](#), заходів щодо завершення таких митних режимів особа, відповідальна за дотримання митного режиму, зобов'язана сплатити суму податкового зобов'язання, на яку було надане таке звільнення або умовне звільнення, та пеню, нараховану відповідно до [статті 129 цього Кодексу](#), розраховану з дня надання звільнення або умовного звільнення від оподаткування.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI;
у редакції Закону України
від 07.06.2012 р. N 4915-VI)

Стаття 207. Порядок оподаткування туроператорської та турагентської діяльності

207.1. Цією статтею встановлюються особливості оподаткування [туристичного продукту](#) (туристичної послуги), що надаються [туристичним оператором](#) та [туристичним агентом](#) відповідно до законодавства. Туристичний продукт, як комплекс туристичних послуг, з метою оподаткування розглядається як єдина послуга.

207.2. Базою оподаткування в разі проведення операцій з постачання туристичним оператором туристичного продукту (туристичної послуги), призначеного для його споживання (отримання) на території України, є винагорода, яка визначається як різниця між вартістю поставленого ним туристичного продукту (туристичної послуги) та вартістю витрат, понесених таким туристичним оператором внаслідок придбання (створення) такого туристичного продукту (туристичної послуги).

207.3. Базою оподаткування в разі проведення операцій з постачання на території України туристичним оператором туристичного продукту (туристичної послуги), призначеного для його споживання (отримання) за межами території України, є винагорода, яка визначається як різниця між вартістю поставленого ним туристичного продукту (туристичної послуги) та

вартістю витрат, понесених таким туристичним оператором внаслідок придбання (створення) такого туристичного продукту (туристичної послуги).

207.4. Базою оподаткування туристичного оператора, який здійснює посередницьку діяльність на території України з укладання договорів на туристичне обслуговування з іноземними суб'єктами туристичної діяльності, є винагорода, яка нараховується (виплачується) йому таким іноземним суб'єктом туристичної діяльності, в тому числі шляхом надання права самостійно утримувати належну такому туроператору суму винагороди із коштів, сплачених замовником (споживачем) туристичних послуг.

207.5. Базою оподаткування для операцій, які здійснюються [туристичним агентом](#), є винагорода, яка нараховується (виплачується) [туристичним оператором](#), іншими постачальниками послуг на користь такого туристичного агента, у тому числі за рахунок коштів, отриманих останнім від споживача [туристичного продукту](#) (туристичної послуги).

207.6. Суми податку, сплачені (нараховані) при придбанні товарів/послуг, які включаються у вартість туристичного продукту (туристичної послуги), не відносяться до податкового кредиту та не включаються до бази оподаткування туристичного оператора.

Суми податку, сплачені (нараховані) при придбанні товарів/послуг, які не включаються у вартість туристичного продукту (туристичної послуги), включаються до податкового кредиту в порядку, визначеному цим Кодексом.

Датою виникнення податкових зобов'язань у туристичного оператора при постачанні туристичного продукту (туристичної послуги) є дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання туристичного продукту (туристичної послуги).

Датою виникнення права на віднесення сум податку до податкового кредиту туристичного оператора при придбанні товарів/послуг, які не включаються у вартість туристичного продукту (туристичної послуги), є дата отримання товарів/послуг, підтверджена податковою накладною.

207.7. Ставка податку, визначена у підпункті "а" [пункту 193.1 статті 193 цього розділу](#), застосовується до бази оподаткування, визначеної згідно з [пунктами 207.2 - 207.5 цієї статті](#).

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 208. Оподаткування послуг, що постачаються нерезидентами, місце постачання яких розташоване на митній території України

Науково-практичний коментар

208.1. Цією статтею встановлюються правила оподаткування в разі постачання особою-нерезидентом, яку не зареєстровано як платника податку, послуг, місце постачання яких розташоване на [митній території України](#), особі, яку зареєстровано як платника податку, чи будь-якій іншій юридичній особі - резиденту.

208.2. Отримувач послуг, що постачаються [нерезидентами](#), місце постачання яких розташоване на митній території України, нараховує податок за основною ставкою податку на базу оподаткування, визначену згідно з [пунктом 190.2 статті 190 цього Кодексу](#).

При цьому отримувач послуг - платник податку у порядку, визначеному [статтею 201 цього Кодексу](#), складає [податкову накладну](#) із зазначенням суми нарахованого ним податку, яка є підставою для віднесення сум податку до [податкового кредиту](#) у встановленому порядку.

Податкова накладна складається в одному примірнику і залишається в отримувача послуг - платника податку.

208.3. Якщо отримувача послуг зареєстровано як платника податку, сума нарахованого податку включається до складу [податкових зобов'язань](#) декларації за відповідний звітний період.

208.4. Якщо отримувача послуг не зареєстровано як платника податку, то [податкова накладна](#) не виписується. [Форма](#) розрахунку податкових зобов'язань такого отримувача послуг у вигляді додатку до декларації з цього податку, затверджується у порядку, передбаченому [статтею 46 цього Кодексу](#).

208.5. Отримувач послуг прирівнюється до платника податку для цілей застосування правил цього розділу щодо сплати податку, стягнення [податкового боргу](#) та притягнення до відповідальності за правопорушення у сфері оподаткування.

208.6. Положення цієї статті не поширюються на постачання особою-нерезидентом, яку не зареєстровано як платника податку, послуг з підготовки до зняття і зняття енергоблоків Чорнобильської АЕС з експлуатації та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, фінансування яких здійснюється за рахунок коштів [міжнародної технічної допомоги](#), що надається на безоплатній та безповоротній основі, відповідно до положень [Рамкової угоди між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку стосовно діяльності Чорнобильського фонду "Укриття" в Україні та Угоди про грант \(Проекту ядерної безпеки Чорнобильської АЕС\) між Європейським банком реконструкції та розвитку як Розпорядником коштів, наданих згідно з Грантом з Рахунка ядерної безпеки, Урядом України та Чорнобильською атомною електростанцією.](#)

(Із доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI)

Стаття 209. Спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства

209.1. [Резидент](#), який провадить [підприємницьку діяльність](#) у сфері сільського і лісового господарства та рибальства та відповідає критеріям, встановленим у [пункті 209.6 цієї статті](#) (далі - сільськогосподарське підприємство), може обрати спеціальний режим оподаткування.

209.2. Згідно із спеціальним режимом оподаткування сума податку на додану вартість, нарахована [сільськогосподарським підприємством](#) на вартість поставлених ним сільськогосподарських товарів/послуг, не підлягає сплаті до бюджету та повністю залишається в розпорядженні такого сільськогосподарського підприємства для відшкодування суми податку, сплаченої (нарахованої) постачальнику на вартість [виробничих факторів](#), за рахунок яких сформовано [податковий кредит](#), а за наявності залишку такої суми податку - для інших виробничих цілей.

Зазначені суми податку на додану вартість акумулюються сільськогосподарськими підприємствами на спеціальних рахунках, відкритих в установах [банків](#) та/або в органах, які здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів у [порядку](#), затвердженому Кабінетом Міністрів України.

209.3. Якщо сума податку на додану вартість, сплачена (нарахована) [сільськогосподарським підприємством](#) постачальнику на вартість виробничих факторів, перевищує суму податку, нараховану за операціями з постачання сільськогосподарських товарів/послуг, то різниця між такими сумами не підлягає [бюджетному відшкодуванню](#) та зараховується до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду.

209.4. При вивезенні [сільськогосподарських товарів](#) у митному режимі експорту сільськогосподарське підприємство - виробник таких товарів/послуг має право на бюджетне відшкодування податку на додану вартість, сплаченого (нарахованого) постачальникам товарів/послуг, вартість яких включається до складу [виробничих факторів](#). Таке відшкодування здійснюється в загальному порядку.

209.5. Платник податку, який придбаває сільськогосподарські товари/послуги в сільськогосподарського підприємства, який обрав спеціальний режим оподаткування, має право збільшити [податковий кредит](#) на суму сплаченого (нарахованого) податку в загальному порядку.

209.6. Сільськогосподарським вважається підприємство, основною діяльністю якого є постачання вироблених (наданих) ним [сільськогосподарських товарів](#) (послуг) на власних або орендованих основних фондах, а також на давальницьких умовах, в якій питома вага вартості сільськогосподарських товарів/послуг становить не менш як 75 відсотків вартості всіх товарів/послуг, поставлених протягом попередніх 12 послідовних звітних податкових періодів сукупно.

Ця норма діє з урахуванням того, що:

а) для новоутвореного сільськогосподарського підприємства, зареєстрованого як суб'єкт господарювання, який провадить господарську діяльність менше ніж 12 календарних місяців, така питома вага сільськогосподарських товарів/послуг розраховується за наслідками кожного окремого звітного податкового періоду;

б) з метою розрахунку такої питомої ваги до складу основної діяльності сільськогосподарського підприємства не включаються оподатковувані операції з постачання основних фондів, що перебували у складі його [основних фондів](#) не менше ніж 12 послідовних звітних податкових періодів сукупно, якщо такі операції не були постійними і не становили окремої [підприємницької діяльності](#).

209.7. Сільськогосподарськими вважаються товари, зазначені у [товарних групах 1 - 24, товарних позиціях 4101, 4102, 4103, 4301 згідно з УКТ ЗЕД](#), та послуги, які отримані в результаті здійснення діяльності, на яку відповідно до [пункту 209.17 цієї статті](#) поширюється дія спеціального режиму оподаткування у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства, якщо такі товари вирощуються, відгодовуються, виловлюються або збираються (заготовляються), а послуги надаються, безпосередньо платником податку - суб'єктом спеціального режиму оподаткування (крім придбання таких товарів/послуг у інших осіб), які поставляються зазначеним платником податку - їх виробником.

209.8. Норми цієї статті не поширюються на виробників [підакцизних товарів](#), крім підприємств первинного виноробства, які поставляють виноматеріали ([коди згідно з УКТ ЗЕД 2204 29 - 2204 30](#)).

209.9. Сільськогосподарське підприємство надає покупцю [податкову накладну](#) в порядку, встановленому цим розділом.

209.10. Для отримання свідоцтва про реєстрацію як суб'єкта спеціального режиму оподаткування **сільськогосподарське підприємство** реєструється у відповідному контролюючому органі з дотриманням правил та у строки, що визначені **статтею 183 цього Кодексу** для **реєстрації платників податку на додану вартість**.

У свідоцтві про реєстрацію сільськогосподарського підприємства як суб'єкта спеціального режиму оподаткування, крім відомостей, передбачених у **свідоцтві** про реєстрацію платника податку на додану вартість на загальних підставах, повинен міститися перелік видів діяльності такого сільськогосподарського підприємства.

209.11. Якщо суб'єкт спеціального режиму оподаткування поставляє протягом попередніх 12 послідовних звітних податкових періодів сукупно несільськогосподарські товари/послуги, питома вага яких перевищує 25 відсотків вартості всіх поставлених товарів/послуг, то:

а) на таке підприємство не поширюється спеціальний режим оподаткування, встановлений цією статтею. Таке підприємство зобов'язане визначити **податкове зобов'язання** з цього податку за підсумками звітного податкового періоду, в якому було допущено таке перевищення, і сплатити податок до бюджету в загальному порядку;

б) контролюючий орган виключає таке підприємство з реєстру суб'єктів спеціального режиму оподаткування та може повторно включити його до такого реєстру після закінчення наступних 12 послідовних звітних податкових періодів за наявності підстав, визначених цією статтею;

в) таке підприємство вважається платником зазначеного податку на загальних підставах з першого числа місяця, в якому було допущено таке перевищення.

Якщо суб'єкти спеціального режиму оподаткування не можуть самостійно покрити збитки, що виникли внаслідок дії обставин непереборної сили, такі суб'єкти мають право продовжити строк застосування спеціального режиму оподаткування без дотримання розміру питомої ваги, встановленої цим пунктом.

Це правило не застосовується, якщо ризики втрати товарів (запасів) були належно застраховані. У такому випадку суми одержаних **страхових виплат** враховуються при визначенні питомої ваги вартості **сільськогосподарських товарів/послуг** у загальному обсязі постачання за відповідний звітний період.

Рішення про наявність обставин непереборної сили, перелік суб'єктів, що постраждали внаслідок таких обставин, та терміни застосування спеціального режиму оподаткування без дотримання розміру питомої ваги, встановленої цим пунктом, визначаються Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласними радами.

Норми цього пункту починають застосовуватися після закінчення терміну, визначеного Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласними радами.

209.12. Свідоцтво про реєстрацію **сільськогосподарського підприємства** як суб'єкта спеціального режиму оподаткування підлягає анулюванню в разі, якщо:

а) сільськогосподарське підприємство подає заяву про зняття його з реєстрації як суб'єкта спеціального режиму оподаткування та/або заяву про його реєстрацію як платника зазначеного податку на загальних підставах;

б) сільськогосподарське підприємство підлягає реєстрації платником податку на загальних підставах;

в) сільськогосподарське підприємство припиняється шляхом [ліквідації](#) або [реорганізації](#);

г) сільськогосподарське підприємство не подає податкової звітності з податку протягом останніх 12 послідовних звітних податкових періодів.

У таких випадках сільськогосподарське підприємство зобов'язане повернути контролюючому органу свідоцтво про реєстрацію як суб'єкта спеціального режиму оподаткування.

209.13. Сільськогосподарське підприємство - суб'єкт спеціального режиму оподаткування подає [податкову декларацію](#) у строки та в порядку, що встановлені для інших платників податку. Форма податкової декларації, яка подається сільськогосподарським підприємством - суб'єктом спеціального режиму оподаткування, затверджується відповідно до [пункту 201.15 статті 201 цього Кодексу](#).

209.14. Сільськогосподарське підприємство - суб'єкт спеціального режиму оподаткування здійснює оподаткування операцій з продажу (постачання) сільськогосподарської продукції за ставкою, визначеною підпунктом "а" [пункту 193.1 статті 193 цього Кодексу](#).

У разі експорту сільськогосподарської продукції застосовується ставка податку, визначена підпунктом "б" [пункту 193.1 статті 193 цього Кодексу](#).

209.15. Для цілей цієї статті застосовуються такі терміни:

209.15.1. виробничі фактори, за рахунок яких сформовано [податковий кредит](#):

а) товари/послуги, які придбаваються [сільськогосподарським підприємством](#) для їх використання у виробництві сільськогосподарської продукції, а також [основні фонди](#), які придбаваються (споруджуються) з метою їх використання у виробництві сільськогосподарської продукції.

У разі якщо товари/послуги, основні фонди, виготовлені та/або придбані, використовуються сільськогосподарським підприємством частково для виготовлення сільськогосподарських товарів (послуг), а частково для інших товарів/послуг, то сума сплаченого (нарахованого) податкового кредиту розподіляється виходячи з питомої ваги вартості сільськогосподарських товарів/послуг у загальній вартості усіх товарів/послуг, поставлених за 12 попередніх послідовних звітних (податкових) періодів.

У разі зміни напряму використання товарів/робіт, основних фондів платник податку проводить коригування податкового кредиту виходячи з вартості придбання товарів/послуг, балансової (залишкової) вартості основних фондів, що склалася станом на початок звітного (податкового) періоду, протягом якого здійснено зміну напряму використання;

б) послуги, супутні постачанню сільськогосподарського товару, який вирощується, відгодовується, виловлюється або збирається (заготовлюється) безпосередньо платником податку:

сіяння та садження рослин, збирання врожаю, його брикетування чи складування, проведення інших польових робіт, включаючи внесення добрив та засобів захисту рослин;

пакування та підготовка до продажу, у тому числі сушіння, очищення, розмелювання, дезінфекція та силосування сільськогосподарської продукції ([01.41.0 КВЕД](#));

зберігання сільськогосподарської продукції;

виросування, розведення, відгодівля та забій свійських сільськогосподарських тварин, застосування засобів захисту тварин, проведення протиепізоотичних заходів;

отримання послуг з використання сільськогосподарської техніки, крім отримання її у фінансову оренду (лізинг);

отримання послуг, супутніх веденню сільськогосподарської діяльності, а саме з питань оподаткування, бухгалтерської звітності та обліку, організації внутрішнього виробничого управління (74.14.0 КВЕД);

знищення бур'яну та шкідливих комах, оброблення посівів і сільськогосподарських площ засобами захисту рослин, а також використання засобів захисту тварин;

експлуатація меліоративних зрошувальних та осушувальних систем для посівних площ і сільськогосподарських угідь;

розділ м'яса для товарної кондиції;

209.15.2. діяльність у сфері сільського господарства:

а) виробництво продукції рослинництва, а саме рослинних культур, а також вирощування фруктів та овочів, квітів та декоративних рослин (у відкритих або закритих ґрунтах), грибів, насіння, прянощів, саджанців та водоростей, а також їх обробка, переробка та/або консервація;

б) виробництво продукції тваринництва, а саме свійських сільськогосподарських тварин, птахівництва, кролівництва, бджільництва, а також розведення шовкопрядів, змії та інших плазунів або слимаків та інших наземних ссавців, безхребетних та комах, а також їх обробка, переробка та/або консервація;

в) надання послуг іншим сільгосптоваровиробникам (юридичним особам) та/або фізичним особам з використанням сільськогосподарської техніки, крім надання її у фінансову оренду (лізинг);

209.15.3. діяльність у сфері лісового господарства (лісництва):

а) заліснення, вирощування і догляд за деревами або чагарниками чи вирубування дерев та/або чагарників;

б) збирання дикорослих грибів та ягід, інших дикорослих рослин, їх обробка та консервація;

209.15.4. діяльність у сфері рибальства:

а) розведення та/або виловлення прісноводної (лиманної) риби чи інших прісноводних (лиманних) (05.02.0, 05.01.0 КВЕД);

б) розведення та виловлення морської або океанічної риби або безхребетних (05.02.0, 05.01.0 КВЕД);

в) розведення та виловлювання мушель, устриць, ракоподібних, жаб, дикорослих водоростей;

г) обробка та/або консервація риби або інших прісноводних чи морських безхребетних, мушель, устриць, ракоподібних, жаб, дикорослих водоростей;

209.15.5. виробництво продукції на давальницьких умовах із сировини, яка вирощується, відгодовується, виловлюється або збирається (заготовлюється) безпосередньо платником податку, - це операція з постачання сільськогосподарської сировини замовником (власником) - суб'єктом спецрежиму виробникові (переробникові) та прийняття останнім для переробки (обробки, збагачення чи використання) на готову продукцію на виробничих потужностях такого виробника (переробника) за відповідну плату без отримання [права власності](#) на таку продукцію.

209.16. Обробка чи переробка продукції, одержаної в результаті діяльності платника податку у сфері сільського та лісового господарства і рибальства, вважається діяльністю у сфері сільського та лісового господарства і рибальства за умови, якщо така продукція вирощується, відгодовується, виловлюється або збирається (заготовлюється) безпосередньо платником податку (крім їх придбання в інших осіб) ([05.01.0](#), [15.11.0](#), [15.12.0](#), [15.13.0](#), [15.20.0](#), [15.31.0](#), [15.32.0](#), [15.33.0](#), [15.41.0](#), [15.42.0](#), [15.43.0](#), [15.51.0](#), [15.61.0](#), [15.62.0](#), [15.71.0](#), [15.81.0](#), [15.83.0](#), [15.85.0](#) КВЕД).

209.17. Дія спеціального режиму оподаткування діяльності у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства поширюється на:

209.17.1. вирощування зернових та технічних культур ([01.11.0](#) КВЕД):

вирощування зернових культур на зерно для продовольчого споживання, на корм, на насіння;

вирощування бобових культур, які підлягатимуть сушінню, лущінню на зерно для продовольчого споживання, на корм, на насіння;

вирощування картоплі для продовольчого споживання, технічних цілей, на насіння;

вирощування фабричного цукрового буряку;

вирощування тютюну і махорки, первинне оброблення листя (збирання, сушіння, сортування тощо), вирощування розсади;

вирощування насіння та плодів олійних культур (арахісу, сої, соняшнику, кользи, рапсу, ріжю тощо) для продовольчого споживання, технічних цілей, а також на насіння;

вирощування однорічних і багаторічних трав на зелений корм, випас, сіно, сінаж і силос;

вирощування кормових коренеплодів (буряку, брукви, турнепсу тощо);

вирощування баштанних кормових культур;

вирощування зернових і зернобобових, а також їх сумішей на зелений корм, випас, сіно, сінаж, силос;

одержування насіння цукрового буряку та насіння кормових культур (включаючи трави);

вирощування та первинне оброблення (замочування) прядивних культур;

вирощування ефіроолійних культур;

вирощування лікарських однорічних і багаторічних трав'янистих, напівчагарникових, ліано- та деревоподібних культур;

вирощування садивного матеріалу ефіроолійних та лікарських культур;

вирощування коренеплодів і бульбоплодів з високим вмістом крохмалю або інуліну (топінамбуру, батату тощо);

вирощування шишок хмелю, цикорію;

209.17.2. овочівництво; декоративне садівництво та вирощування продукції розсадників (01.12.0 КВЕД):

вирощування овочевих та баштанних культур для продовольчого споживання: помідорів, огірків, капусти, столової моркви та буряків, кабачків, баклажанів, динь, кавунів, бобових, які не підлягатимуть лушцінню, салатів, цибулі, цукрової кукурудзи та інших;

вирощування зелені: кропу, петрушки, салату, шпинату тощо;

вирощування овочевої розсади, насіння овочевих культур;

вирощування міцелію та грибів, збирання лісових грибів;

вирощування квітів, насіння, розсади, квіткових цибулин, бульб тощо;

вирощування садивного матеріалу плодово-ягідних і горіхоплідних культур та винограду;

209.17.3. вирощування фруктів, ягід, горіхів, культур для виробництва напоїв і прянощів (01.13.0 КВЕД):

вирощування фруктів: яблук, слив тощо;

вирощування ягід: суниці, малини, смородини тощо;

вирощування винограду;

вирощування горіхів (горіхів волоських, мигдалю, фісташок, фундука тощо);

вирощування культур для виробництва прянощів (листя, квітів, насіння, плодів);

вирощування садивного матеріалу рослин для виробництва прянощів;

перероблення фруктів, ягід і винограду на вино в межах господарства, що їх вирощує;

209.17.4. розведення великої рогатої худоби (01.21.0 КВЕД):

відтворювання поголів'я великої рогатої худоби;

вирощування великої рогатої худоби;

одержання сирого молока корів, буйволиць, ячих;

одержання сперми бугаїв;

209.17.5. розведення овець, кіз, коней (01.22.0 КВЕД):

відтворювання поголів'я овець, кіз, коней, мулів, віслюків;

вирощування овець, кіз, коней, мулів, віслюків;

одержання сирого овечого і козячого молока;

одержання сирого кобилячого молока;

одержання овечої вовни;

одержання козячої вовни та козячого пуху;

одержання волос тварин;

одержання сперми баранів, козлів, жеребців;

209.17.6. розведення свиней (01.23.0 КВЕД):

відтворювання поголів'я свиней;

вирощування свиней;

одержання сперми кнурів;

209.17.7. розведення птиці (01.24.0 КВЕД):

відтворювання поголів'я свійської птиці (курей, гусей, індиків, цесарок, перепілок, страусів тощо);

вирощування свійської птиці;

одержання яєць;

209.17.8. розведення інших тварин (01.25.0 КВЕД):

розведення тварин на фермах;

розведення кролів, одержання продукції кролівництва (шкурки);

розведення бджіл, одержання меду, воску тощо;

розведення хутрових звірів, одержання хутрової сировини;

розведення водоплавних тварин (нутрій, ондатр тощо);

розведення шовкопряда, одержання коконів шовкопряда;

вирощування каліфорнійського червоного черв'яка та інших вермікультур;

одержання біогумусу;

розведення інших тварин (верблюдів, оленів, лабораторних тварин тощо);

одержання іншої продукції тварин;

одержання сирої шкури свиней;

209.17.9. змішане сільське господарство (01.30.0 КВЕД);

209.17.10. лісівництво та лісозаготівлі (02.01.1 КВЕД):

виращування будівельного лісу: посадка, підсадка саджанців, охорона лісу та лісосік;

виращування молодого порослевого лісу та балансової деревини;

виращування лісосадивних матеріалів;

виращування різдвяних ялинок;

лісозаготівлі, рубання лісу та виробництво ділової деревини (колод, стовпів, жердин), одержання паливної деревини;

вирубання (дерев) лісу з метою приведення земель у придатність для сільськогосподарського виробництва;

виращування рослинних матеріалів для плетіння;

209.17.11. одержання продукції лісового господарства (02.01.2 КВЕД):

збирання лісових продуктів (жолудів, каштанів, моху тощо);

збирання соків (березового, кленового тощо);

збирання живиці, природних смол;

збирання насіння дерев і чагарників для лісонасаджень;

збирання корка, шелаку, камеді, бальзамів, дикорослих луб'яних рослин;

209.17.12. рибництво (05.02.0 КВЕД):

морське і прісноводне рибництво;

209.17.13. надання послуг у рибальстві, рибництві:

послуги, пов'язані з рибальством (05.01.0 КВЕД);

надання послуг, пов'язаних з діяльністю риборозплідників та рибних ферм, обстеження стану водоймищ (05.02.0 КВЕД);

209.17.14. надання послуг у рослинництві, облаштування ландшафту (01.41.0 КВЕД):

надання послуг у рослинництві за винагороду або на договірній основі: передпосівна підготовка полів і насіння сільськогосподарських культур; посів і садіння сільськогосподарських культур; обприскування сільськогосподарських культур, у тому числі з повітря; обрізання плодкових дерев та винограду; пересаджування рису, розсаджування буряку;

надання послуг із збирання врожаю та підготовка продукції до первинної реалізації: очищення, різання, сортування, сушіння, дезінфекція, покривання воском, полірування, пакування, лущення, замочування, охолодження чи пакування навалом, у тому числі з

фасуванням у безкисневому середовищі; захист рослин від хвороб і шкідників; агрохімічне обслуговування;

надання послуг із використанням сільськогосподарської техніки за участю обслуговуючого персоналу;

експлуатація зрошувальних і осушувальних систем;

насадження та облаштування ландшафту для захисту від шуму, вітру, ерозії, видимості та засліплення;

облаштування і догляд ландшафту з метою захисту навколишнього природного середовища (відновлення природного стану, рекультивація, меліорація земель, створення зон затримки вологи, відстійників дощової води тощо);

209.17.15. надання послуг у тваринництві (01.42.0 КВЕД):

надання послуг у тваринництві за винагороду або на договірній основі:

утримання тварин та послуги з догляду за свійською худобою і птицею;

послуги з обстеження стану стада, перегону та випасу худоби, очищення та дезінфекції тваринницьких приміщень тощо;

послуги із стимулювання розведення худоби і птиці та забезпечення зростання їх продуктивності;

штучне запліднення тварин;

стриження овець;

209.17.16. надання послуг у лісовому господарстві (02.02.0 КВЕД):

послуги з лісівництва (таксація, оцінка промислового використання лісу, посадка саджанців, залісення та [лісовідновлення](#) тощо);

захист лісу від пожеж;

боротьба із шкідниками та хворобами лісу;

послуги з лісозаготівлі (транспортування необробленої деревини в межах лісу);

209.17.17. обробка чи переробка продукції, одержаної в результаті діяльності платника податку у сфері сільського та лісового господарства і рибальства, вважається діяльністю у сфері сільського та лісового господарства і рибальства за умови, якщо така продукція вирощується, відгодовується, виловлюється або збирається (заготовлюється) безпосередньо платником податку (крім їх придбання в інших осіб) (05.01.0, 15.11.0, 15.12.0, 15.13.0, 15.20.0, 15.31.0, 15.32.0, 15.33.0, 15.41.0, 15.42.0, 15.43.0, 15.51.0, 15.61.0, 15.62.0, 15.71.0, 15.81.0, 15.83.0, 15.85.0 КВЕД).

209.18. Сума податку на додану вартість, що підлягає сплаті до бюджету сільськогосподарськими підприємствами усіх форм власності, які відповідають критеріям, визначеним [статтею 209 цього Кодексу](#), але не обрали спеціального режиму оподаткування діяльності у сфері сільського, лісового господарства та рибальства, передбаченого [статтею](#)

[209 цього Кодексу](#), і на загальних підставах вважаються платником податку на додану вартість, за реалізовані ними молоко, худобу, птицю, вовну власного виробництва, а також за молочні продукти, молочну сировину та м'ясопродукти, вироблені у власних переробних цехах, повністю залишається у розпорядженні цих сільськогосподарських підприємств і спрямовується на підтримку власного виробництва тваринницької продукції.

У разі якщо товарно-матеріальні цінності, виготовлені та/або придбані, використовуються сільськогосподарським підприємством частково для виготовлення зазначених у цьому пункті товарів (послуг), а частково для інших товарів/послуг, то сума сплаченого (нарахованого) [податкового кредиту](#) розподіляється виходячи з частки використання таких товарно-матеріальних цінностей в операціях сільськогосподарського виробництва та відповідно в інших операціях.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 07.06.2012 р. N 4915-VI)

Стаття 210. Спеціальний режим оподаткування діяльності щодо виробів мистецтва, предметів колекціонування або антикваріату

210.1. У випадках, визначених цією статтею, операції з постачання виробів мистецтва, предметів колекціонування або антикваріату підлягають оподаткуванню згідно з нормами цієї статті та не підлягають оподаткуванню в загальному порядку, встановленому цим розділом.

210.2. У цій статті терміни вживаються в такому значенні:

культурні цінності - вироби мистецтва, предмети колекціонування або антикваріату - товари, що належать до товарних позицій за [кодами 9701 - 9706 згідно з УКТ ЗЕД](#);

дилер - платник податку, який придбаває (набуває за іншими цивільно-правовими [договорами](#)), у тому числі шляхом ввезення на [митну територію України](#), культурні цінності, незалежно від мети та цілей їх ввезення, з метою їх подальшого перепродажу, незалежно від того, діє така особа від свого імені або від імені іншої особи за винагороду;

маржинальний прибуток (без урахування податку) - це сума, отримана у вигляді різниці між ціною продажу товарів та ціною їх придбання, розрахованих за [звичайними цінами](#).

У разі продажу культурних цінностей на публічних торгах (аукціонах) його організатор прирівнюється з метою оподаткування до дилера відповідно до цього підпункту.

210.3. У разі постачання культурних цінностей застосовується спеціальна схема оподаткування [маржинального прибутку](#), отриманого [дилером](#), відповідно до положень цієї статті.

210.4. Маржинальна схема застосовується до постачання дилером [культурних цінностей](#), якщо такі цінності були поставлені йому однією із зазначених нижче осіб:

а) особою, що не зареєстрована як платник податку;

б) платником податку, якщо операція з постачання ним таких культурних цінностей звільняється від оподаткування або не підлягає оподаткуванню згідно з цим розділом;

в) платником податку, якщо цим платником податку при постачанні культурних цінностей був нарахований податок за маржинальною схемою;

г) авторами культурних цінностей чи їх правонаступниками.

Маржинальна схема може застосовуватися **дилером** до операцій з постачання на **митній території України** культурних цінностей, що були ввезені дилером у **митному режимі імпорту**.

210.5. Базою оподаткування для операцій з постачання дилером культурних цінностей є його **маржинальний прибуток** (без урахування податку), до якого застосовується ставка, визначена підпунктом "а" **пункту 193.1 статті 193 цього Кодексу**.

На операції з постачання на митній території України дилером, який застосовує правила, встановлені цією статтею, **податкова накладна** не випикується.

210.6. Дилер, який придбаває культурні цінності в осіб, визначених у **пункті 210.4 цієї статті**, не має права на **податковий кредит**.

210.7. На операції з вивезення культурних цінностей у **митному режимі експорту** нульова ставка податку не застосовується.

210.8. Платник податку, що придбаває **культурні цінності** в дилера, який застосовує маржинальну схему, не має права вимагати податкову накладну та відносити до **податкового кредиту** суму податку, сплаченого на маржинальний прибуток.

Дилер зобов'язаний вести окремий податковий облік операцій з придбання та постачання культурних цінностей та окремий облік операцій з придбання та постачання інших товарів/послуг, до яких застосовується загальний режим оподаткування.

Стаття 211. Особливості оподаткування операцій, пов'язаних із виконанням робіт з підготовки до зняття і зняття енергоблоків Чорнобильської АЕС з експлуатації та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему

211.1. На період виконання робіт з підготовки до зняття і зняття енергоблоків Чорнобильської АЕС з експлуатації та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, які виконуються за рахунок коштів **міжнародної технічної допомоги**, що надається на безоплатній та безповоротній основі, або за рахунок коштів, які передбачаються в Державному бюджеті України як внесок України до Чорнобильського фонду "Укриття" для виконання міжнародної програми - Плану здійснення заходів на об'єкті "Укриття" відповідно до положень **Рамкової угоди між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку щодо діяльності Чорнобильського фонду "Укриття" в Україні та Угоди про грант (проект ядерної безпеки Чорнобильської АЕС) між Європейським банком реконструкції та розвитку, Урядом України і Чорнобильською атомною електростанцією:**

звільняються від оподаткування операції з імпорту товарів (сировини, матеріалів, устаткування та обладнання);

оподатковуються за нульовою ставкою операції з постачання товарів (сировини, матеріалів, устаткування та обладнання), виконання робіт та постачання послуг на **митній території України**, що здійснюються в рамках міжнародної технічної допомоги. Суми податку, сплачені платником податку - виконавцем робіт, послуг за контрактом, укладеним з особою-нерезидентом, яка уклала контракт з реципієнтом, відшкодовуються з бюджету протягом

місяця, що настає після місяця, в якому подається [податкова декларація](#), за умови наявності належним чином оформлених документів та підтвердження їх матеріалами документальної перевірки.

211.2. Зазначені в цій статті пільги не поширюються на операції, що стосуються [підакцизних товарів](#) та товарів 1 - 24 груп [УКТ ЗЕД](#).

211.3. У разі порушення вимог щодо цільового використання зазначених товарів або виконання робіт та постачання послуг платник податку зобов'язаний збільшити [податкові зобов'язання](#) за результатами податкового періоду, на який припадає таке порушення, на суму податку, що повинна бути сплачена в момент ввезення на митну територію України таких товарів або виконання робіт та постачання послуг на митній території України, а також сплатити пеню, нараховану на таку суму податку, виходячи з 120 відсотків [облікової ставки Національного банку України](#), що діяла на день збільшення податкового зобов'язання, та за період від дати ввезення на митну територію України таких товарів або виконання робіт і постачання послуг до дати збільшення податкових зобов'язань.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI)

РОЗДІЛ VI. АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК

Стаття 212. Платники податку

212.1. Платниками податку є:

212.1.1. Особа, яка виробляє [підакцизні товари](#) (продукцію) на [митній території України](#), у тому числі з [давальницької сировини](#).

212.1.2. Особа - суб'єкт господарювання, яка ввозить [підакцизні товари](#) (продукцію) на митну територію України.

212.1.3. [Фізична особа - резидент](#) або [нерезидент](#), яка ввозить [підакцизні товари](#) (продукцію) на митну територію України в обсягах, що підлягають оподаткуванню, відповідно до митного законодавства.

212.1.4. Особа, яка реалізує конфісковані [підакцизні товари](#) (продукцію), [підакцизні товари](#) (продукцію), визнані [безхазяйними](#), [підакцизні товари](#) (продукцію), за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та [підакцизні товари](#) (продукцію), що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави, якщо ці товари (продукція) підлягають реалізації (продажу) в установленому законодавством [порядку](#).

212.1.5. Особа, яка реалізує або передає у володіння, користування чи розпорядження [підакцизні товари](#) (продукцію), що були ввезені на митну територію України із звільненням від оподаткування до закінчення строку, визначеного законом відповідно до [пункту 213.3 статті 213 цього Кодексу](#).

212.1.6. Особа, на яку покладається дотримання вимог митних режимів, що передбачають звільнення від оподаткування, у разі порушення таких вимог.

212.1.7. Особа, на яку покладається виконання умов щодо цільового використання [підакцизних товарів](#) (продукції), на які встановлено ставку податку 0 гривень за 1 літр 100-відсоткового спирту, 0 євро за 1000 кг нафтопродуктів у разі порушення таких умов.

212.1.8. Особа, на яку при здійсненні операцій з підакцизними товарами (продукцією), які не підлягають оподаткуванню або звільнюються від оподаткування, покладається виконання умов щодо цільового використання підакцизних товарів (продукції) в разі порушення таких умов.

212.1.9. Платниками особливого податку на операції з відчуження цінних паперів та операцій з деривативами є фізична або юридична особа - резидент або нерезидент (в тому числі їх відокремлені підрозділи), які проводять операції з деривативами або з продажу, обміну або інших способів відчуження цінних паперів, крім випадків, передбачених пунктом 213.2 статті 213 цього Кодексу.

Не є платниками особливого податку на операції з відчуження цінних паперів та операцій з деривативами центральні органи виконавчої влади та їх територіальні органи, державні установи та організації - не суб'єкти підприємницької діяльності.

Не є платниками особливого податку на операції з відчуження цінних паперів та операцій з деривативами фізичні або юридичні особи - резиденти або нерезиденти (в тому числі їх відокремлені підрозділи), які проводять операції з відчуження акцій ощадних (депозитних) сертифікатів, акцій приватних акціонерних товариств, корпоративних прав в іншій, ніж цінні папери, формі, цінних паперів, корпоративних прав в іншій, ніж цінні папери, формі, емітованих нерезидентами.

212.2. Замовники, за дорученням яких виробляються підакцизні товари (продукція) з [давальницької сировини](#), сплачують податок виробнику.

212.3. Реєстрація осіб як платників податку.

212.3.1. Реєстрація у контролюючих органах як платника податку суб'єкта господарювання, що здійснює діяльність з виробництва підакцизних товарів (продукції) та/або імпорту [алкогольних напоїв](#) та [тютюнових виробів](#), яка підлягає ліцензуванню, здійснюється на підставі відомостей щодо видачі такому суб'єкту відповідної [ліцензії](#).

Органи ліцензування, що уповноважені видавати ліцензії на зазначені види діяльності, зобов'язані надати контролюючому органу за місцезнаходженням [юридичних осіб](#), місцем проживання фізичних осіб - підприємців інформацію про видані, переоформлені, призупинені або анульовані ліцензії у п'ятиденний строк з дня здійснення таких дій.

212.3.2. Інші платники підлягають обов'язковій реєстрації як платники податку контролюючими органами за місцезнаходженням юридичних осіб, місцем проживання фізичних осіб - підприємців, не пізніше граничного терміну подання декларації акцизного податку за місяць, в якому розпочато [господарську діяльність](#).

212.3.3. Особи, визначені в підпункті 212.1.9 пункту 212.1 цієї статті, не підлягають реєстрації як платники податку.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 06.12.2012 р. N 5519-VI)

Стаття 213. Об'єкти оподаткування

213.1. Об'єктами оподаткування є операції з:

213.1.1. реалізації вироблених в Україні [підакцизних товарів](#) (продукції);

213.1.2. реалізації (передачі) підакцизних товарів (продукції) з метою власного споживання, промислової переробки, здійснення внесків до статутного капіталу, а також своїм працівникам;

213.1.3. ввезення підакцизних товарів (продукції) на [митну територію України](#);

213.1.4. реалізації конфіскованих підакцизних товарів (продукції), підакцизних товарів (продукції), визнаних [безхазяйними](#), підакцизних товарів (продукції), за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизних товарів (продукції), що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави;

213.1.5. реалізації або передачі у володіння, користування чи розпорядження підакцизних товарів (продукції), що були ввезені на митну територію України із звільненням від оподаткування до закінчення строку, визначеного законодавством, відповідно до [пункту 213.3 статті 213 цього Кодексу](#);

213.1.6. обсяги та вартість втрачених підакцизних товарів (продукції), що перевищують встановлені норми втрат з урахуванням [пункту 214.6 статті 214 цього Кодексу](#);

213.1.7. операції з продажу, обміну або інших способів відчуження цінних паперів, де відбувається перехід права власності на цінні папери, та операції з деривативами, крім операцій, що здійснюються на міжбанківському ринку деривативів.

Для цілей цього пункту під міжбанківським ринком деривативів розуміється сукупність відносин у сфері торгівлі деривативами між банками, між банками та їхніми клієнтами (у тому числі банками-нерезидентами), між банками і Національним банком України, а також Національним банком України і його клієнтами.

213.2. Операції з [підакцизними товарами](#), які не підлягають оподаткуванню:

213.2.1. вивезення (експорту) підакцизних товарів (продукції) платником податку за межі митної території України.

Товари (продукція) вважаються вивезеними (експортованими) платником податку за межі митної території України, якщо їх вивезення (експортування) засвідчене належно оформленою [митною декларацією](#), у тому числі, якщо відвантаження відбулося у звітному періоді, а вивезення (експортування) - у наступному звітному періоді і на дату подання [декларації з акцизного податку](#) за звітний місяць наявна така митна декларація;

213.2.2. ввезення на [митну територію України](#) раніше експортованих підакцизних товарів (продукції), у яких виявлено недоліки, що перешкоджають реалізації цих товарів на митній території країни імпортера, для їх повернення експортеру.

Такі підакцизні товари (продукція) ввозяться їх продавцем (експортером) без подальшої реалізації на митній території України;

213.2.3. операцій з державними та муніципальними цінними паперами, цінними паперами, гарантованими державою, та цінними паперами, емітованими Національним банком України, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну фінансову політику, Державною іпотечною установою, та звичайними іпотечними облігаціями, емітованими фінансовою установою, більше ніж 50 відсотків корпоративних прав якої належать державі або державним банкам, інвестиційними сертифікатами, сертифікатами фондів операцій з нерухомістю, цільовими облігаціями підприємств, виконання зобов'язань за якими здійснюється шляхом передачі об'єкта (частини об'єкта) житлового будівництва,

фінансовими банківськими векселями, виданими як електронний документ, та фінансовими казначейськими векселями;

213.2.4. операції між емітентом та платником податку з викупу та повторного продажу за грошові кошти, розміщення, погашення, конвертації емітентом цінних паперів власного випуску, операції щодо здійснення внеску до статутного капіталу, а також операції за участю векселедавця, заставодавця та іншої особи, що видала або урахувала ордерний або борговий цінний папір з видачі, урахування та погашення цінних паперів;

213.2.5. операції емітента цінних паперів інститутів спільного інвестування відкритого типу, а саме операції з розміщення, погашення, викупу та повторного продажу;

213.2.6. операції з цінними паперами та іншими фінансовими інструментами, що здійснюються особою, яка провадить клірингову діяльність та виконує функцію центрального контрагента відповідно до вимог [Закону України "Про цінні папери та фондовий ринок"](#), та операцій з цінними паперами та іншими фінансовими інструментами, які здійснюються особою, яка провадить клірингову діяльність, з метою забезпечення виконання зобов'язань перед учасниками клірингу;

213.2.7. операції Національного банку України на позабіржовому ринку, пов'язані з виконанням ним своїх функцій.

213.3. Операції з підакцизними товарами, які звільняються від оподаткування:

213.3.1. реалізації легкових автомобілів для інвалідів, у тому числі дітей-інвалідів, оплата вартості яких здійснюється за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, коштів фондів загальнообов'язкового державного страхування, а також легкових автомобілів спеціального призначення (швидка медична допомога та для потреб центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах цивільного захисту, рятувальної справи, пожежної і техногенної безпеки), оплата вартості яких здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів;

213.3.2. ввезення [підакцизних товарів](#) (продукції) на митну територію України, призначених для офіційного (службового) користування [дипломатичними представництвами](#) іноземних держав, консульськими установами іноземних держав та для особистого використання членами дипломатичних представництв іноземних держав, консульських установ іноземних держав виходячи з принципу взаємності стосовно кожної окремої держави.

У разі реалізації на [митній території України](#) підакцизних товарів (продукції), що були ввезені із звільненням від оподаткування відповідно до норм цього підпункту, податок сплачується особами, що реалізують або передають у володіння, користування чи розпорядження такі підакцизні товари (продукцію), не пізніше дати такої реалізації одночасно із сплатою податку на додану вартість за ставками, що діяли на момент подання [митної декларації](#) при ввезенні підакцизних товарів (продукції) на митну територію України;

213.3.3. ввезення підакцизних товарів (продукції) з-за меж митної території України на митну територію України, якщо при цьому згідно із законом не справляється податок на додану вартість у зв'язку з розміщенням товарів (продукції) у [митних режимах: реімпорту, транзиту, тимчасового ввезення, митного складу, вільної митної зони, безмитної торгівлі, переробки на митній території, знищення або руйнування, відмови на користь держави](#). У разі порушення умов митних режимів, що передбачають повне або часткове звільнення від оподаткування, особа, відповідальна за дотримання режиму, зобов'язана обчислити та сплатити суму податкового зобов'язання. У разі коли в зазначених випадках митним законодавством України передбачається вимога щодо здійснення [заходів гарантування](#), така

вимога встановлюється і для цілей акцизного податку. Податок справляється, якщо в подальшому щодо таких товарів (продукції) виникають зобов'язання зі сплати податку на додану вартість;

213.3.4. безоплатної передачі для знищення [підакцизних товарів](#) (продукції), конфіскованих за рішенням суду та таких, що перейшли у власність держави внаслідок відмови власника, якщо вони не підлягають реалізації (продажу) в установленому законодавством порядку;

213.3.5. реалізації підакцизних товарів (продукції), крім [нафтопродуктів](#), вироблених на [митній території України](#), що використовуються як сировина для виробництва підакцизних товарів (продукції);

213.3.6. ввезення на митну територію України підакцизних товарів (продукції), що використовуються як сировина для виробництва підакцизних товарів (продукції), за умови подальшого виготовлення з такої сировини готової продукції на митній території України, з якої сплачується акцизний податок, або реалізації такої продукції (підакцизних товарів) на експорт, та пред'явлення контролюючому органу ліцензії на право виробництва (крім виробництва нафтопродуктів);

ввезення на митну територію України тютюнової сировини тютюново-ферментаційними заводами, які здійснюють реалізацію ферментованої тютюнової сировини виробникам тютюнових виробів або на експорт, та реалізація ферментованої тютюнової сировини тютюново-ферментаційними заводами виробникам тютюнових виробів;

213.3.7. ввезення фізичними особами на митну територію України підакцизних товарів (продукції) в обсягах, що не перевищують норм безмитного ввезення, встановлених [Митним кодексом України](#);

213.3.8. реалізації безпосередньо вітчизняними виробниками [алкогольних напоїв і тютюнових виробів магазинам безмитної торгівлі](#). Підставою для звільнення від сплати податку продукції, яка призначена для реалізації магазинами безмитної торгівлі, є належно оформлена [митна декларація](#), що оформляється під час відвантаження продукції від такого виробника;

213.3.9. ввезення на митну територію України [підакцизних товарів](#) (продукції) (крім алкогольних напоїв і тютюнових виробів) як [міжнародної технічної допомоги](#), яка надається відповідно до [міжнародних договорів](#) України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, або як [гуманітарної допомоги](#), наданої згідно з нормами [Закону України "Про гуманітарну допомогу"](#);

213.3.10. ввезення акредитованими державними випробувальними лабораторіями та/або суб'єктами господарювання, які мають [ліцензії](#) на виробництво тютюнових виробів, еталонних (моніторингових) чи тестових зразків тютюнових виробів (не призначених для продажу в роздріб) для проведення досліджень чи випробувань (калібрування лабораторного обладнання, проведення дегустацій, вивчення фізико-хімічних показників, дизайну);

213.3.11. реалізації [скрапленого газу](#) на спеціалізованих аукціонах для потреб населення у [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 07.06.2012 р. N 4915-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 20.11.2012 р. N 5503-VI,

Стаття 214. База оподаткування

214.1. У разі обчислення податку із застосуванням адвалорних ставок базою оподаткування є:

214.1.1. вартість реалізованого товару (продукції), виробленого на [митній території України](#), за встановленими виробником максимальними роздрібними цінами без податку на додану вартість та з урахуванням акцизного податку;

214.1.2. вартість товарів (продукції), що ввозяться на митну територію України, за встановленими імпортером максимальними роздрібними цінами на товари (продукцію), які він імпортує, без податку на додану вартість та з урахуванням акцизного податку.

214.2. При визначенні бази оподаткування перерахунок [іноземної валюти](#) на національну валюту здійснюється за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим [Національним банком України](#), що діє на дату подання до контролюючого органу [митної декларації до митного оформлення](#).

214.3. [Митна вартість](#) товарів, що ввозяться на митну територію України, визначається відповідно до [Митного кодексу України](#).

214.4. У разі обчислення податку із застосуванням специфічних ставок з вироблених на митній території України або ввезених на митну територію України [підакцизних товарів](#) (продукції) базою оподаткування є їх величина, визначена в одиницях виміру ваги, об'єму, кількості товару (продукції), об'єму циліндрів двигуна автомобіля або в інших натуральних показниках.

214.5. У разі обчислення податку із застосуванням одночасно адвалорних та специфічних ставок податку базою оподаткування є база, визначена відповідно до [пунктів 214.1 та 214.4 цієї статті](#).

214.6. У разі наявності наднормативних втрат спирту етилового, коньячного і плодового, спирту етилового ректифікованого виноградного, спирту етилового ректифікованого плодового, спирту-сирцю виноградного, спирту-сирцю плодового та алкогольних напоїв, допущених з вини виробника під час виробництва підакцизних товарів (продукції), базою оподаткування є вартість (кількість) цих товарів, які можна було б виробити з наднормативно втрачених товарів (продукції).

Норми втрат і виходу спирту етилового, коньячного і плодового, спирту етилового ректифікованого виноградного, спирту етилового ректифікованого плодового, спирту-сирцю виноградного, спирту-сирцю плодового та алкогольних напоїв затверджуються в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

214.7. При псуванні, знищенні, втраті [підакцизних товарів](#) (продукції), крім випадків, передбачених у [пункті 216.3 статті 216 цього Кодексу](#), базою оподаткування є вартість та обсяги втрачених товарів (продукції), що перевищують встановлені норми втрат згідно з [пунктом 214.6 статті 214 цього Кодексу](#).

214.8. Базою оподаткування особливого податку на операції з відчуження цінних паперів та операцій з деривативами є договірна вартість цінних паперів або деривативів, визначена у

первинних бухгалтерських документах за будь-якою операцією з продажу, обміну або інших способів їх відчуження.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 06.12.2012 р. N 5519-VI)

Стаття 215. Підакцизні товари та ставки податку

215.1. До [підакцизних товарів](#) належать:

[спирт етиловий](#) та інші спиртові дистиляти, [алкогольні напої](#), [пиво](#);

[тютюнові вироби](#), тютюн та промислові замітники тютюну;

[нафтопродукти](#), [скраплений газ](#);

автомобілі легкові, кузови до них, причепа та напівпричепа, мотоцикли.

215.2. Ставки податку та перелік товарів, з яких справляється податок:

215.2.1. ставки податку встановлюються цією статтею і є єдиними на всій території України;

215.2.2. ставки податку встановлюються відповідно до визначень [розділу I цього Кодексу](#):

адвалорні,

специфічні,

адвалорні та специфічні одночасно;

215.2.3. ставки акцизного податку на бензин моторний за [кодами згідно з УКТ ЗЕД 2710 11 51 00, 2710 11 59 00](#), що містить тетраетилсвінець, збільшуються в 1,5 раза.

215.3. Податок справляється з таких товарів та обчислюється за такими ставками:

215.3.1. спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, пиво:

Код товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Опис товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Одиниці виміру	Ставки податку
2203 00	Пиво із солоду (солодове)	гривень за 1 літр	0,87
2204 (крім 2204 10, 2204 21 10 00, 2204 29 10 00)	Вина виноградні натуральні	гривень за 1 літр	0,01
2204 (крім 2204 10, 2204 21 10 00, 2204 29 10 00)	Вина натуральні з доданням спирту та міцні (кріплені)	гривень за 1 літр	2,51
2204 10,	Вина ігристі	гривень за 1 літр	3,65

2204 21 10 00, 2204 29 10 00	Вина газовані		
2205	Вермути та інші вина виноградні натуральні з доданням рослинних або ароматизувальних екстрактів	гривень за 1 літр	2,51
2206 00 (крім 2206 00 31 00, 2206 00 51 00, 2206 00 81 00 - сидр і перрі (без додання спирту)	Інші зброжені напої (наприклад, сидр, перрі (грушевий напій), напій медовий); суміші із зброжених напоїв та суміші зброжених напоїв з безалкогольними напоями, в іншому місці не зазначені (з доданням спирту)	гривень за 1 літр 100-відсоткового спирту	49,49
2206 00 31 00, 2206 00 51 00, 2206 00 81 00	Сидр і перрі (без додання спирту)	гривень за 1 літр	0,50
2207	Спирт етиловий, неденатурований, з концентрацією спирту 80 об. % або більше; спирт етиловий та інші спиртові дистиляти та спиртні напої, одержані шляхом перегонки, денатуровані, будь-якої концентрації	гривень за 1 літр 100-відсоткового спирту	49,49
2208	Спирт етиловий, неденатурований з концентрацією спирту менш як 80 об. %; спиртові дистиляти та спиртні напої, одержані шляхом перегонки, лікери та інші напої, що містять спирт	гривень за 1 літр 100-відсоткового спирту	49,49

(зміни, передбачені [пунктом 1 розділу I Закону України від 22.12.2011 р. N 4235-VI](#) до підпункту 215.3.1 пункту 215.3 статті 215 щодо збільшення ставок акцизного податку на спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, набувають чинності з [01.04.2012 р.](#))

(зміни, передбачені [підпунктом 1 пункту 12 розділу I Закону України від 20.11.2012 р. N 5503-VI](#) до підпункту 215.3.1 пункту 215.3 статті 215 щодо збільшення ставок акцизного податку на спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, набувають чинності з [01.04.2013 р.](#))

215.3.2. тютюнові вироби, тютюн та промислові замітники тютюну:

Код товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Опис товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Ставки податку			
		специфічна		адвалорна	
		одиниці виміру	ставка	одиниці виміру	ставка
2401	Тютюнова сировина Тютюнові відходи	гривень за 1 кілограм (нетто)	217,60		
2402 10 00 00	Сигари, включаючи сигари з відрізними кінцями, та сигарили (тонкі сигари), з вмістом тютюну	гривень за 1 кілограм (нетто)	217,60		
2402 20 90 10	Сигарети без фільтра, цигарки	гривень за 1 тис. штук	72,70	відсотків	12
2402 20 90 20	Сигарети з фільтром	гривень за 1 тис. штук	162,60	відсотків	12
2403 (крім 2403 99 10 00, 2403 10)	Тютюн та замітники тютюну, інші, промислового виробництва; тютюн "гомогенізований" або "відновлений"; тютюнові екстракти та есенції	гривень за 1 кілограм (нетто)	217,60		
2403 10	Тютюн для куріння, з вмістом або без вмісту заміників у будь-якій пропорції	гривень за 1 кілограм (нетто)	217,60		
2403 99 10 00	Жувальний і нюхальний тютюн	гривень за 1 кілограм (нетто)	217,60		

215.3.3. мінімальне акцизне податкове зобов'язання із сплати акцизного податку на тютюнові вироби:

Код товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Опис товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Мінімальне акцизне податкове зобов'язання	
		одиниця виміру	сума
2402 20 90 10	Сигарети без фільтра, цигарки	гривень за 1 тис. штук	95,40
2402 20 90 20	Сигарети з фільтром	гривень за 1 тис. штук	217,60

215.3.4. нафтопродукти, скраплений газ, речовини, що використовуються як компоненти моторних палив:

Код товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Опис товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Ставка акцизного податку у твердих сумах з одиниці реалізованого товару (продукції)	
		одиниця виміру	ставка
	Легкі дистиляти:		
2710 11 11 00	для специфічних процесів переробки	євро за 1000 кілограмів	182
2710 11 15 00	для хімічних перетворень у процесах, крім зазначених у товарній підкатегорії 2710 11 11 00	- " -	182
	Бензини спеціальні:		
2710 11 21 00	уайт-спірит	- " -	182
2710 11 25 00	інші спеціальні бензини	євро за 1000 кілограмів	198
	Бензини моторні:		
2710 11 31 00	бензини авіаційні	- " -	30
	бензини моторні з вмістом свинцю 0,013 г/л або менше:		
2710 11 41 11 2710 11 41 31 2710 11 41 91 2710 11 45 11 2710 11 49 11	із вмістом не менш як 5 мас. % біоетанолу або не менш як 5 мас. % етил-трет-бутилового етеру або їх суміші:	- " -	198
2710 11 41 19 2710 11 41 39 2710 11 41 99 2710 11 45 99 2710 11 49 99	інші бензини	- " -	198
2710 11 51 00 2710 11 59 00	із вмістом свинцю більш як 0,013 г/л	- " -	198
2710 11 70 00	Паливо для реактивних двигунів	- " -	30
2710 11 90 00	Інші легкі дистиляти	- " -	198
	Середні дистиляти:		

2710 19 11 00	для специфічних процесів переробки	- " -	182
2710 19 15 00	для хімічних перетворень у процесах, не зазначених у позиції 2710 19 11 00	- " -	182
	Гас:		
2710 19 21 00	паливо для реактивних двигунів	євро за 1000 кілограмів	19
2710 19 25 00	інший гас	- " -	182
2710 19 29 00	Інші середні дистиляти	- " -	182
	Важкі дистиляти (газойлі) із вмістом сірки:		
2710 19 31 40 2710 19 35 40 2710 19 49 00	більш як 0,2 мас. %	- " -	98
2710 19 31 30 2710 19 35 30 2710 19 41 30 2710 19 45 00	більш як 0,035 мас. %, але не більш як 0,2 мас. %	- " -	75
2710 19 31 20 2710 19 35 20 2710 19 41 20	більш як 0,005 мас. %, але не більш як 0,035 мас. %	- " -	68
2710 19 31 10 2710 19 35 10 2710 19 41 10	не більш як 0,005 мас. %	- " -	46
2710 19 61 00 2710 19 63 00 2710 19 65 00 2710 19 69 00	Тільки паливо пічне побутове	- " -	46
2711 12 11 00 2711 12 19 00 2711 12 91 00 2711 12 93 00 2711 12 94 00 2711 12 97 00 2711 13 10 00 2711 13 30 00 2711 13 91 00 2711 13 97 00 2711 14 00 00 2711 19 00 00	Скраплений газ (пропан або суміш пропану з бутаном)	євро за 1 тис. кілограмів	44
2707 10 90 00	Бензол сирий кам'яновугільний	євро за 1000 кілограмів	250
2905 11 00 00	Метанол технічний (метиловий спирт)	- " -	400
2710 19 31 00	Газойлі для специфічних процесів переробки	євро за 1 тис. кілограмів	98

2710 19 35 00	Газойлі для хімічних перетворень у процесах, крім зазначених у товарній категорії 2710 19 31	євро за 1 тис. кілограмів	98
2710 19 51 00	Паливо рідке (мазут) для специфічних процесів переробки	євро за 1 тис. кілограмів	46
2710 19 55 00	Паливо рідке (мазут) для хімічних перетворень у процесах, крім зазначених у товарній підкатегорії 2710 19 51 00	євро за 1 тис. кілограмів	46
3824 90 98 00	Біодизель та його суміші (що не містять або містять менш як 70 мас. % нафти або нафтопродуктів, одержаних з бітумінозних порід) на основі моноалкільних складних ефірів жирних кислот	євро за 1 тис. кілограмів	46,0

215.3.5. [автомобілі легкові](#) та інші моторні транспортні засоби, призначені головним чином для перевезення людей (крім моторних транспортних засобів, зазначених у [товарній позиції згідно з УКТ ЗЕД 8702](#)), включаючи вантажопасажирські автомобілі-фургони та гоночні автомобілі:

Код товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Опис товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Ставка податку у твердій сумі з одиниці реалізованого товару (продукції) (специфічні)
8703	Автомобілі легкові та інші моторні транспортні засоби, призначені головним чином для перевезення людей (крім моторних транспортних засобів товарної позиції 8702), включаючи вантажопасажирські автомобілі-фургони та гоночні автомобілі:	
8703 10	- транспортні засоби, спеціально призначені для пересування по снігу; спеціальні автомобілі для перевезення спортсменів на майданчики для гри в гольф та аналогічні транспортні засоби;	
8703 10 11 00	- - транспортні засоби спеціального призначення для переміщення по снігу, з двигуном внутрішнього згоряння із запалюванням від	0,65 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна

	стиснення (дизелем або напівдизелем) або з двигуном внутрішнього згоряння з іскровим запалюванням	
8703 10 18 00	- - інші	0,65 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
	- інші транспортні засоби з двигуном внутрішнього згоряння з іскровим запалюванням та з кривошипно-шатунним механізмом:	
8703 21	- - з робочим об'ємом циліндрів двигуна не більш як 1000 куб. см:	
8703 21 10 00	- - - нові	0,05 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 21 90	- - - що використовувалися:	
8703 21 90 10	- - - - не більш як п'ять років	1,09 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 21 90 30	- - - - понад п'ять років	1,36 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 22	- - з робочим об'ємом циліндрів двигуна понад 1000 куб. см, але не більш як 1500 куб. см:	
8703 22 10 00	- - - нові	0,03 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 22 90	- - - що використовувалися:	
8703 22 90 10	- - - - не більш як п'ять років	1,36 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 22 90 30	- - - - понад п'ять років	1,63 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 23	- - з робочим об'ємом циліндрів двигуна понад 1500 куб. см, але не більш як 3000 куб. см:	
	- - - нові:	
8703 23 11	- - - - моторні транспортні засоби, обладнані для тимчасового проживання людей:	
8703 23 11 10	- - - - з об'ємом циліндрів двигуна понад 1500 куб. см, але не більш як 2200 куб. см	0,16 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 23 11 30	- - - - з об'ємом циліндрів	0,65 євро за 1 куб. см об'єму

	двигуна понад 2200 куб. см, але не більш як 3000 куб. см	циліндрів двигуна
8703 23 19	- - - - інші:	
8703 23 19 10	- - - - з об'ємом циліндрів двигуна понад 1500 куб. см, але не більш як 2200 куб. см	0,13 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 23 19 30	- - - - з об'ємом циліндрів двигуна понад 2200 куб. см, але не більш як 3000 куб. см	0,13 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 23 90	- - - що використовувалися:	
	- - - - з об'ємом циліндрів двигуна понад 1500 куб. см, але не більш як 2200 куб. см:	
8703 23 90 11	- - - - не більш як п'ять років	1,63 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 23 90 13	- - - - понад п'ять років	2,18 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
	- - - - з об'ємом циліндрів двигуна понад 2200 куб. см, але не більш як 3000 куб. см:	
8703 23 90 31	- - - - не більш як п'ять років	2,18 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 23 90 33	- - - - понад п'ять років	3,27 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 24	- - з робочим об'ємом циліндрів двигуна понад 3000 куб. см:	
8703 24 10 00	- - - нові	1,09 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 24 90	- - - що використовувалися:	
8703 24 90 10	- - - - не більш як п'ять років	3,27 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 24 90 30	- - - - понад п'ять років	3,81 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
	- інші транспортні засоби з двигуном внутрішнього згоряння із запалюванням від стиснення (дизелем або напівдизелем):	
8703 31	- - з робочим об'ємом циліндрів двигуна не більш як 1500 куб. см:	
8703 31 10 00	- - - нові	0,05 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна

8703 31 90	- - - що використовувалися:	
8703 31 90 10	- - - - не більш як п'ять років	1,36 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 31 90 30	- - - - понад п'ять років	1,63 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 32	- - з робочим об'ємом циліндрів двигуна понад 1500 куб. см, але не більш як 2500 куб. см:	
	- - - нові:	
8703 32 11 00	- - - - моторні транспортні засоби, обладнані для тимчасового проживання людей	0,16 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 32 19 00	- - - - інші	0,16 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 32 90	- - - що використовувалися:	
8703 32 90 10	- - - - не більш як п'ять років	1,91 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 32 90 30	- - - - понад п'ять років	2,18 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 33	- - з робочим об'ємом циліндрів двигуна понад 2500 куб. см:	
	- - - нові:	
8703 33 11 00	- - - - моторні транспортні засоби, обладнані для тимчасового проживання людей	1,09 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 33 19 00	- - - - інші	1,09 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 33 90	- - - що використовувалися:	
8703 33 90 10	- - - - не більш як п'ять років	2,72 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 33 90 30	- - - - понад п'ять років	3,54 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8703 90	- інші:	
8703 90 10 00	- - транспортні засоби, оснащені електричними двигунами	109 євро за 1 штуку
8703 90 90 00	- - інші	109 євро за 1 штуку

215.3.6. кузови для автомобілів, зазначених у [товарній позиції згідно з УКТ ЗЕД 8703](#):

Код товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Опис товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Ставка податку у твердій сумі з одиниці реалізованого товару (продукції) (специфічні)
8707	Кузови (включаючи кабіни) для моторних транспортних засобів товарних позицій 8701 - 8705 :	
8707 10	- кузови для моторних транспортних засобів товарної позиції 8703 :	
8707 10 10	- - для промислового складення:	
8707 10 10 10	- - - укомплектовані	109 євро за 1 штуку
8707 10 10 20	- - - не укомплектовані	109 євро за 1 штуку
8707 10 90	- - інші:	
8707 10 90 10	- - - що використовувалися п'ять років або менше	436 євро за 1 штуку
8707 10 90 20	- - - що використовувалися понад п'ять років	436 євро за 1 штуку
8707 10 90 90	- - - інші	436 євро за 1 штуку

215.3.7. [мотоцикли](#) (включаючи мопеди) та [велосипеди](#) з допоміжним мотором, з колясками або без них:

Код товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Опис товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Ставка податку у твердій сумі з одиниці реалізованого товару (продукції) (специфічні)
8711 40 00 00	Мотоцикли (включаючи мопеди) та велосипеди з допоміжним мотором, з колясками або без них з поршневим двигуном запалювання з кривошипно-шатунним механізмом і робочим об'ємом циліндрів понад 500 куб. см, але не більш як 800 куб. см	0,22 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна
8711 50 00 00	Мотоцикли (включаючи мопеди) та велосипеди з	0,22 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна

	допоміжним мотором, з колясками або без них з поршнеvim двигуном запалювання з кривошипно-шатунним механізмом і робочим об'ємом циліндрів понад 800 куб. см	
8711 90 00 00	Мотоцикли (включаючи мопеди) та велосипеди з допоміжним мотором, з колясками або без них, крім тих, що з поршнеvim двигуном запалювання з кривошипно-шатунним механізмом; коляски	11 євро за 1 штуку

215.3.8. причеви та напівпричеви для тимчасового проживання у кемпінгах, типу причіпних будиночків:

Код товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Опис товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Ставка податку у твердій сумі з одиниці реалізованого товару (продукції) (специфічні)
8716 10 99 00	причеви та напівпричеви для тимчасового проживання у кемпінгах, типу причіпних будиночків масою понад 3500 кг, крім тих, що складаються	109 євро за 1 штуку

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 22.12.2011 р. N 4235-VI, зміни, передбачені [пунктом 1 розділу I](#) Закону України від 22.12.2011 р. N 4235-VI до підпункту 215.3.1 пункту 215.3 статті 215 щодо збільшення ставок акцизного податку на спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, набувають чинності з [01.04.2012 р.](#), від 06.11.2012 р. N 5471-VI, від 20.11.2012 р. N 5503-VI, зміни, передбачені [підпунктом 1 пункту 12 розділу I](#) Закону України від 20.11.2012 р. N 5503-VI до підпункту 215.3.1 пункту 215.3 статті 215 щодо збільшення ставок акцизного податку на спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, набувають чинності з [01.04.2013 р.](#), від 06.12.2012 р. N 5519-VI)

Стаття 215¹. Ставки податку за операціями з відчуження цінних паперів та операцій з деривативами

215¹.1. Податок справляється у розмірі:

215¹.1.1. 0 відсотків від суми операції з продажу на фондовій біржі цінних паперів, за якими розраховується біржовий курс, відповідно до вимог, встановлених Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну фінансову політику;

215¹.1.2. 0 відсотків від суми операції з деривативами на фондовій біржі;

215¹.1.3. 0,1 відсотка від суми операції з продажу поза фондовою біржею цінних паперів, що перебувають у біржовому реєстрі;

215¹.1.4. 1,5 відсотка від суми операції з продажу цінних паперів поза фондовою біржею, що не перебувають у біржовому реєстрі;

215¹.1.5. 5 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за укладений дериватив (контракт) поза фондовою біржею.

(Доповнено статтю 215¹ згідно із
Законом України від 06.12.2012 р. N 5519-VI;
із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 216. Дата виникнення податкових зобов'язань

216.1. Датою виникнення податкових зобов'язань щодо [підакцизних товарів](#) (продукції), вироблених на [митній території України](#), є дата їх реалізації особою, яка їх виробляє, незалежно від цілей і напрямів подальшого використання таких товарів (продукції), крім випадків, зазначених у [статтях 225 та 229 цього Кодексу](#).

216.2. Датою виникнення податкового зобов'язання щодо зіпсованого, знищеного, втраченого підакцизного товару (продукції) є дата складання відповідного акта. У цьому пункті втраченим є товар (продукція), місцезнаходження якого платник податку не може встановити.

216.3. Податкове зобов'язання щодо втраченого підакцизного товару (продукції) не виникає, якщо:

а) платник податку документально зафіксував ці втрати та надав контролюючим органам необхідні докази того, що відповідний підакцизний товар (продукцію) утрачено внаслідок аварії, пожежі, повені чи інших форс-мажорних обставин і його використання на митній території України є неможливим;

б) підакцизний товар (продукцію) утрачено внаслідок випаровування в процесі виробництва, обробки, переробки, зберігання чи транспортування такого товару (продукції) чи з іншої причини, пов'язаної з природним результатом. Ця вимога застосовується у разі втрати [підакцизних товарів](#) (продукції) у межах нормативів втрат, які затверджуються в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

216.4. Датою виникнення податкових зобов'язань у разі ввезення підакцизних товарів (продукції) на [митну територію України](#) є дата подання контролюючому органу [митної декларації](#) для [митного оформлення](#) або дата нарахування такого податкового зобов'язання [митним органом](#) у визначених законодавством випадках.

216.5. При передачі підакцизних товарів (продукції), вироблених з [давальницької сировини](#), датою виникнення податкових зобов'язань є дата їх відвантаження виробником замовнику або за його [дорученням](#) іншій особі.

216.6. При використанні підакцизних товарів (продукції) для власних виробничих потреб датою виникнення податкових зобов'язань є дата їх передачі для такого використання, крім використання для виробництва підакцизних товарів (продукції).

216.7. Датою виникнення податкових зобов'язань за операціями, визначеними в підпункті 213.1.7 пункту 213.1 статті 213 цього Кодексу, є дата отримання доходу відповідно до пункту 219.2 статті 219 цього Кодексу від операцій з продажу, обміну або інших способів відчуження цінних паперів та деривативів.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 02.10.2012 р. N 5412-VI,
від 06.12.2012 р. N 5519-VI)

Стаття 217. Порядок обчислення податку з товарів, вироблених на митній території України

217.1. Суми податку, що підлягають сплаті, з [підакцизних товарів](#) (продукції), вироблених на [митній території України](#), визначаються платником податку самостійно, виходячи з об'єктів оподаткування, бази оподаткування та ставок цього податку, що діють на дату виникнення податкових зобов'язань.

217.2. Суми податку з підакцизних товарів (продукції), вироблених з [давальницької сировини](#), визначаються виробником (переробником), виходячи з об'єктів оподаткування, бази оподаткування та ставок цього податку, що діють на дату відвантаження готової продукції її замовнику або за його [дорученням](#) іншій особі.

217.3. Податок з товарів (продукції), на які встановлені ставки податку в [іноземній валюті](#), сплачується у національній валюті і розраховується за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим [Національним банком України](#), що діє на перший день кварталу, в якому здійснюється реалізація товару (продукції), і залишається незмінним протягом кварталу.

217.4. Забороняється сплата сум податку шляхом взаємних заліків, зустрічних зобов'язань, векселями та в інших формах, що не передбачають сплати сум такого податку коштами.

217.5. У разі повного або часткового повернення покупцем [підакцизних товарів](#) (продукції), вироблених (виготовлених) на митній території України, продавцю для усунення недоліків товару (продукції) або його знищення (переробки) у зв'язку з неможливістю усунення таких недоліків, платник податку - продавець проводить коригування податкових зобов'язань зі сплати акцизного податку у звітному періоді, у якому відбулося таке повернення.

Сума коригування обчислюється платником податку із застосуванням максимальних роздрібних цін, ставок акцизного податку з урахуванням мінімального податкового зобов'язання зі сплати акцизного податку, які діяли на дату виникнення податкового зобов'язання щодо таких товарів (продукції).

Сума коригування зазначається в [декларації з акцизного податку](#) за звітний період, у якому відбулось таке повернення.

У разі подальшої реалізації цих товарів (продукції) зобов'язання з акцизного податку обчислюються у загальному порядку.

Стаття 218. Порядок обчислення податку з товарів, які ввозяться на митну територію України

218.1. Суми податку з товарів (продукції), які ввозяться на митну територію України, що підлягають сплаті, визначаються платниками податку самостійно, виходячи з об'єктів оподаткування, бази оподаткування та ставок цього податку.

218.2. Податок із підакцизних товарів (продукції), що ввозяться на митну територію України, обчислюється у національній валюті за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим Національним банком України на дату подання контролюючому органу митної декларації до митного оформлення.

218.3. У разі втрати товарів, що перебувають під митним контролем у митних режимах, в яких надано звільнення або умовне звільнення від оподаткування, нецільового використання цих товарів або в разі невиконання у строки, встановлені Митним кодексом України, заходів щодо завершення таких митних режимів суми податку, що підлягають сплаті, визначаються виходячи з об'єктів оподаткування, бази оподаткування та ставок цього податку, що діяли на день подання митної декларації при розміщенні у відповідний митний режим. При цьому особа, відповідальна за дотримання митного режиму, зобов'язана сплатити таку суму та пеню, нараховану відповідно до статті 129 цього Кодексу, розраховану з дня надання звільнення або умовного звільнення від оподаткування.

218.4. У разі повного або часткового повернення імпортером підакцизних товарів (продукції), ввезених на митну територію України, продавцю у зв'язку з непридатністю їх для реалізації на митній території України, платник податків - імпортер проводить коригування податкових зобов'язань зі сплати акцизного податку у звітному періоді, у якому відбулось повернення невикористаних та пошкоджених марок, або контролюючому органу, який видав марки, надані відповідні документи, що підтверджують втрату марок.

Сума коригування обчислюється платником податку із застосуванням максимальних роздрібних цін, ставок акцизного податку з урахуванням мінімального податкового зобов'язання зі сплати акцизного податку, які діяли на дату виникнення податкового зобов'язання щодо таких товарів (продукції).

Сума коригування зазначається в декларації з акцизного податку за відповідний звітний період. При цьому сума акцизного податку за бажанням імпортера повертається йому на поточний рахунок у банку або зараховується при придбанні наступних партій марок акцизного податку.

(Із змінами, внесеними згідно із Законом України від 07.06.2012 р. N 4915-VI)

Стаття 219. Виключена.

(згідно із Законом України від 07.06.2012 р. N 4915-VI)

Стаття 219. Особливості обчислення податку за операціями з відчуження цінних паперів та операцій з деривативами

219.1. Обчислення сум податку здійснюється шляхом множення ставки податку на базу оподаткування згідно з пунктом 214.8 статті 214 цього Кодексу.

219.2. Суми податку перераховуються до бюджету податковим агентом протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку, передбаченого цим Кодексом для подання податкової декларації за податковий період, що дорівнює кварталу.

Податковим агентом за біржовими та позабіржовими операціями, визначеними в підпункті 213.1.7 пункту 213.7 статті 213 цього Кодексу, є відповідний торгівець цінними паперами (ліцензіат), включаючи банк, який здійснює такі операції на підставі договору та зобов'язаний нараховувати, утримувати та сплачувати акцизний податок до бюджету від імені та за рахунок особи з доходів, що виплачуються такій особі, вести податковий облік, подавати податкову звітність контролюючим органам та нести відповідальність за порушення його норм у порядку, передбаченому цим Кодексом.

Податковим агентом при здійсненні операцій розміщення, погашення, викупу, повторного продажу цінних паперів інститутів спільного інвестування відкритого типу є їх емітент.

219.3. Податок сплачується до бюджету кожною стороною деривативу (контракту) не пізніше дати виконання контракту.

219.4. Базовим податковим періодом для складання та подання звітності з цього податку є календарний квартал. Звітність подається за правилами, визначеними статтею 46 цього Кодексу.

219.5. Кожна із сторін деривативу (контракту) сплачує податок за ставкою, визначеною в підпункті 215.1.5 пункту 215.1 статті 215 цього Кодексу.

(Включено статтю 219 згідно із
Законом України від 06.12.2012 р. N 5519-VI)

Стаття 220. Особливості обчислення податку за адвалорними ставками

220.1. Встановлення максимальних роздрібних цін на **підакцизні товари** (продукцію) здійснюється виробником або імпортером товарів (продукції) шляхом декларування таких цін.

220.2. Декларація про максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари (продукцію) (далі - декларація), встановлені виробником або імпортером товарів (продукції), подається відповідно центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

220.3. У **декларації** повинні міститися відомості про встановлені виробником або імпортером максимальні роздрібні ціни на всі підакцизні товари (продукцію), що виробляються ним в Україні, або на всі підакцизні товари (продукцію), що імпортуються ним в Україну, і дата, з якої встановлюються максимальні роздрібні ціни.

220.4. Декларація подається виробником або імпортером підакцизних товарів (продукції) до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, не пізніше ніж за п'ять календарних днів до дати встановлення максимальних роздрібних цін.

220.5. Декларація не приймається у разі:

подання пізніше ніж за п'ять календарних днів до дати встановлення у ній максимальних роздрібних цін;

невідповідності її форми тій, що визначена центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

220.6. **Декларація** подається у двох примірниках уповноваженою особою виробника або імпортера **підакцизних товарів** (продукції), один з яких повертається у день її подання виробнику або імпортеру із зазначенням дати прийняття та реєстраційного номера прийнятої декларації та засвідчений печаткою центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

220.7. Установлені виробником або імпортером максимальні роздрібні ціни на перелічені у декларації товари (продукцію) запроваджуються з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому декларацію подано центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, і діють до їх зміни у порядку, встановленому цим Кодексом.

220.8. У разі потреби у зміні будь-яких відомостей, що містяться у декларації про максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари (продукцію), поданій їх виробником або імпортером центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, виробник або імпортер повинен подати таким органам нову декларацію.

220.9. Зміна будь-яких відомостей, що містяться у **декларації** про максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари (продукцію), поданій їх виробником або імпортером центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, може здійснюватися не частіше одного разу на місяць.

220.10. У суб'єкта господарювання, що здійснює роздрібну торгівлю **підакцизними товарами** (крім **роздрібною торгівлі** тютюновими виробами), на які встановлено адвалорні ставки податку, у місці торгівлі такими товарами повинні бути розміщені на видному місці засвідчені виробником або імпортером копії чинних декларацій, поданих їх виробником або імпортером центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

220.11. Встановлені виробником або імпортером максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари (продукцію) повинні наноситися на споживчу упаковку таких товарів разом з датою їх виробництва.

(на часткову зміну положень статті 220 виробники або імпортери тютюнових виробів можуть подати у місяці, в якому опубліковано **Закон України від 22.12.2011 р. N 4235-VI**, нову декларацію про встановлені максимальні роздрібні ціни, включаючи останній робочий день цього календарного місяця згідно із Законом України від 22.12.2011 р. N 4235-VI)

(Із змінами, внесеними згідно із законами України від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 221. Особливості обчислення податку з тютюнових виробів

221.1. Обчислення сум податку з **тютюнових виробів** здійснюється одночасно за адвалорними та специфічними ставками.

221.2. При визначенні податкового зобов'язання на сигарети одного найменування сума акцизного податку, обчислена одночасно за встановленими адвалорною та специфічною ставками акцизного податку, не повинна бути меншою встановленого мінімального акцизного податкового зобов'язання.

221.3. За наявності у місці торгівлі тютюновими виробами таких виробів одного найменування, на пачках, коробках та сувенірних коробках яких зазначені різні максимальні роздрібні ціни, продаж таких тютюнових виробів здійснюється за цінами, не вищими ніж ті, що зазначені на відповідних пачках, коробках та сувенірних коробках.

221.4. Контроль за дотриманням суб'єктами господарювання, які здійснюють **роздрібну торгівлю** тютюновими виробами, вимог щодо максимальних роздрібних цін на тютюнові вироби, встановлених виробниками або імпортерами таких виробів, здійснюють контролюючі органи.

Стаття 222. Порядок і строки сплати податку

222.1. Строки сплати податку з **підакцизних товарів**, вироблених на **митній території України**

222.1.1. Суми податку перераховуються до бюджету виробниками підакцизних товарів (продукції) протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку, передбаченого цим Кодексом для подання податкової декларації за місячний податковий період.

222.1.2. Суми податку з **алкогольних напоїв**, для виробництва яких використовується спирт етиловий неденатурований, сплачуються при придбанні **марок акцизного податку**.

Суми податку виробниками тютюнових виробів перераховуються до бюджету при придбанні марок акцизного податку на суму, розраховану з урахуванням мінімального акцизного податкового зобов'язання із сплати акцизного податку на тютюнові вироби та ставок податку, діючих відповідно до норм цього Кодексу, з доплатою (у разі потреби) на день подання податкової декларації.

222.1.3. Підприємства, які виробляють вина виноградні з додаванням спирту та міцні, вермути, інші зброжені напої з додаванням спирту, суміші із зброжених напоїв з додаванням спирту, суміші зброжених напоїв з безалкогольними напоями з додаванням спирту, сплачують податок при придбанні марок акцизного податку на суму, розраховану із ставок податку на готову продукцію, вироблену з виноматеріалів чи сусла, при виробництві яких використовується спирт етиловий.

222.1.4. Власник готової продукції, виробленої з **давальницької сировини**, сплачує податок виробнику (переробнику) не пізніше дати відвантаження готової продукції такому власнику або за його **дорученням** іншій особі.

222.1.5. Умовою відвантаження виробником готової продукції, виробленої з давальницької сировини, його замовнику або за його дорученням іншій особі є документальне підтвердження **банківської установи** про перерахування відповідної суми податку на поточний рахунок виробника.

222.2. Сплата податку в разі ввезення **підакцизних товарів** на **митну територію України**

222.2.1. Податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) сплачується платниками податку до або в день подання [митної декларації](#).

222.2.2. У разі ввезення маркованої підакцизної продукції на митну територію України податок сплачується під час придбання [марок акцизного податку](#) з доплатою (у разі потреби) на день подання митної декларації.

(Із доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 223. Складення та подання декларації з акцизного податку

223.1. Базовий податковий період для сплати податку відповідає календарному місяцю.

223.2. Платник податку з [підакцизних товарів](#) (продукції), вироблених на [митній території України](#), та імпортер [алкогольних напоїв](#) та [тютюнових виробів](#) подає щомісяця не пізніше 20 числа наступного періоду контролюючому органу за місцем реєстрації декларацію акцизного податку за [формою](#), затвердженою у порядку, встановленому [статтею 46 цього Кодексу](#).

Стаття 224. Контроль за сплатою податку

224.1. Контроль за правильністю обчислення і своєчасністю сплати до бюджету податку з [підакцизних товарів](#) (продукції), що виробляються на території України, здійснюється контролюючими органами.

224.2. Контроль за правильністю обчислення, повнотою і своєчасністю сплати до бюджету податку з підакцизних товарів (продукції), що ввозяться на митну територію України, під час митного оформлення здійснюється контролюючими органами.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 225. Особливості оподаткування алкогольних напоїв

225.1. Суб'єкт господарювання зобов'язаний сплатити податок або подати контролюючому органу за своїм місцезнаходженням до отримання з [акцизного складу](#) спирту етилового неденатурованого, призначеного для переробки на [алкогольні напої](#) (крім виноматеріалів та вермутів), [податковий вексель](#), який є забезпеченням виконання зобов'язання такого платника у строк до 90 календарних днів, починаючи з дня видачі податкового векселя, сплатити суму податку, розраховану за ставками для цієї продукції.

225.2. Під час отримання спирту етилового неденатурованого підприємство-[векселедавець](#) за участю представника контролюючого органу на [акцизному складі](#) складає [акт про фактично отриману кількість спирту та розрахунок акцизного податку](#) виходячи з фактично отриманої кількості спирту. Цей акт є коригуванням вже сплаченої суми податку або наданого податкового векселя із зазначенням остаточної суми податку, яка підлягає сплаті.

225.3. Скоригована сума податку в податковому векселі сплачується частково у разі придбання [марок акцизного податку](#) в період дії такого векселя.

225.4. [Податковий вексель](#) вважається погашеним [векселедавцем](#) у разі сплати суми податку в повному обсязі та в зазначений у податковому векселі строк.

225.5. Сума податку, на яку погашається вексель, визначається виходячи з фактично отриманої кількості спирту (згідно з [актом](#)) та ставок податку на готову продукцію, зменшується на суму податку, розраховану виходячи з фактично втраченої кількості спирту етилового при транспортуванні та зберіганні, у процесі виробництва готової продукції в межах норм, затверджених у встановленому порядку, а також фактично повернутого невиправного браку. Розрахунок суми зменшення податку проводиться у [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України.

225.6. У разі експорту (вивезення) [підакцизних товарів](#) (продукції) за межі [митної території України](#) сума податку для погашення податкового векселя визначається з урахуванням обсягів відвантаженої на експорт продукції згідно з належно оформленою [митною декларацією](#).

225.7. У разі якщо передбачений цією статтею [податковий вексель](#) не погашається у визначений строк, векселедержатель вчиняє протест такого векселя у неплатежі згідно із законодавством та звертається протягом одного робочого дня з дати вчинення протесту до [банку](#), який здійснив аваль цього векселя, з опротестованим векселем. Банк-аваліст зобов'язаний не пізніше операційного дня, що настає за датою звернення векселедержателя з опротестованим векселем, переказати суму, зазначену в цьому векселі, векселедержателю. Забороняється часткове погашення податкового векселя після закінчення строку, на який він виданий.

225.8. У разі якщо [податковий вексель](#), строк сплати за яким настав, не погашений, наступний вексель не може бути виданий таким суб'єктом.

225.9. Виноматеріали, що реалізуються підприємствам вторинного виноробства, які використовують ці виноматеріали для виробництва готової продукції, не оподатковуються. В інших випадках реалізація виноматеріалів оподатковується за ставками податку на виноробну продукцію, встановленими [підпунктом 215.3.1 пункту 215.3 статті 215 цього Кодексу](#).

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 05.07.2012 р. N 5074-VI)

Стаття 226. Виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів

226.1. У разі виробництва на [митній території України](#) алкогольних напоїв і тютюнових виробів чи ввезення таких товарів на митну територію України платники податку зобов'язані забезпечити їх маркування марками встановленого зразка у такий спосіб, щоб [марка акцизного податку](#) розривалася під час відкупорювання (розкривання) товару.

226.2. Наявність наклеєної в установленому порядку марки акцизного податку встановленого зразка на пляшці (упаковці) [алкогольного напою](#) та пачці (упаковці) [тютюнового виробу](#) є однією з умов для ввезення на митну територію України і продажу таких товарів споживачам, а також підтвердженням сплати податку та легальності ввезення товарів.

226.3. Виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів здійснюються відповідно до [положення](#), затвердженого Кабінетом Міністрів України.

226.4. [Марки акцизного податку](#) для вироблених в Україні алкогольних напоїв і тютюнових виробів відрізняються від марок для ввезених на митну територію України алкогольних напоїв і тютюнових виробів дизайном та кольором.

226.5. Маркування алкогольних напоїв та **тютюнових виробів** здійснюється марками акцизного податку, **зразки** яких затверджуються Кабінетом Міністрів України.

226.6. Маркуванню підлягають усі алкогольні напої з вмістом спирту етилового понад 8,5 відсотка об'ємних одиниць. Маркування вироблених в Україні алкогольних напоїв із вмістом спирту етилового від 1,2 до 8,5 відсотка об'ємних одиниць не здійснюється.

226.7. Кожна марка акцизного податку на алкогольні напої повинна мати окремий номер та позначення про суму сплаченого акцизного податку за одиницю маркованої продукції, місяць і рік випуску марки.

226.8. Кожна марка акцизного податку на тютюнові вироби повинна мати окремий номер та позначення про квартал і рік випуску марки.

Виробники та імпортери тютюнових виробів ведуть облік та звітують про використання марок акцизного податку за видами марок (ТІ - "**тютюн імпортний**", ТВ - "**тютюн вітчизняний**") у кількісному виразі.

226.9. Вважаються такими, що немарковані:

алкогольні напої та тютюнові вироби з підробленими марками акцизного податку;

алкогольні напої та тютюнові вироби, марковані з відхиленням від вимог **положення**, затвердженого Кабінетом Міністрів України, відповідно до якого здійснюються виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів, та/або марками, що не видавалися безпосередньо виробнику або імпортеру зазначеної продукції;

алкогольні напої з марками акцизного податку, на яких зазначення суми акцизного податку, сплаченого за одиницю маркованої продукції, не відповідає сумі, визначеній з урахуванням чинних на дату розливу продукції ставок акцизного податку, міцності продукції та місткості тари.

226.10. Не підлягають маркуванню:

алкогольні напої і тютюнові вироби, які постачаються для реалізації **магазинам безмитної торгівлі** безпосередньо вітчизняними виробниками такої продукції за прямими договорами, укладеними між вітчизняними виробниками алкогольних напоїв і тютюнових виробів і власниками магазинів безмитної торгівлі. При цьому переміщення алкогольних напоїв і тютюнових виробів, що спрямовуються виробниками до магазинів безмитної торгівлі, здійснюється під митним контролем із застосуванням **заходів гарантування доставки**;

алкогольні напої і тютюнові вироби, які ввозяться в Україну і розміщуються у митному режимі магазину безмитної торгівлі;

еталонні (моніторингові) чи тестові зразки тютюнових виробів, які не призначені для продажу в роздріб і ввозяться на **митну територію України** акредитованими державними випробувальними лабораторіями та/або суб'єктами господарювання, які мають **ліцензії** на право виробництва відповідної продукції, для проведення досліджень чи випробувань (калібрування лабораторного обладнання, проведення дегустацій, вивчення фізико-хімічних показників, дизайну).

226.11. Ввезення на митну територію України, зберігання, транспортування, прийняття на комісію з метою продажу та продаж на митній території України не маркованих в установленому [порядку](#) алкогольних напоїв та тютюнових виробів забороняються.

226.12. Продаж [марок акцизного податку](#) вітчизняним виробникам алкогольних напоїв і [тютюнових виробів](#) провадиться на підставі:

довідок про сплату суми податку, яка розрахована за ставками на готову продукцію (для алкогольних напоїв, для виробництва яких використовується спирт етиловий неденатурований);

[заявки-розрахунку](#) кількості марок акцизного податку (далі - заявка-розрахунок);

[звіту про використання марок](#), придбаних у попередньому місяці, за затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, формою у двох примірниках, один з яких залишається у продавця марок, другий (з відміткою продавця) - у виробника;

платіжного документа на перерахування плати за марки з відміткою [банку](#) про дату виконання платіжного доручення.

Форми довідок та [заявки-розрахунку](#) затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

226.13. Кількість [марок акцизного податку](#), яку можуть отримати виробники алкогольних напоїв, для виробництва яких використовується спирт етиловий неденатурований, визначається відповідно до сплаченої суми податку. Виробники [тютюнових виробів](#) та алкогольних напоїв, для виробництва яких не використовується спирт етиловий неденатурований, визначають потребу в марках акцизного податку з урахуванням планових щомісячних обсягів реалізації продукції.

226.14. Для одержання марок акцизного податку імпортер повинен подати продавцю таких марок [заявку-розрахунок](#) у трьох примірниках за встановленою продавцем марок [формою](#), платіжні документи, що підтверджують внесення плати за марки та сплату податку до відповідного бюджету. Один примірник [заявки-розрахунку](#) залишається у продавця марок акцизного податку, другий - з відміткою продавця марок про сплату податку повертається імпортеру для передачі контролюючому органу, третій - з відміткою продавця марок залишається у покупця (імпортера).

Контролюючому органу забороняється вимагати від імпортерів додаткові документи для видачі марок акцизного податку, якщо вони не передбачені цією статтею.

226.15. Продаж (передача) придбаних [марок акцизного податку](#) покупцем марок іншим особам забороняється, крім випадків, передбачених у [пункті 227.4 статті 227 цього Кодексу](#).

226.16. Марки акцизного податку, не використані для маркування товарів через їх пошкодження, приймаються від покупців марок для утилізації з відшкодуванням фактично сплачених сум податку відповідно до [Положення про виробництво, зберігання, продаж марок акцизного податку, маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів](#). Плата за марки поверненню не підлягає.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 227. Ввезення на митну територію України імпортованих алкогольних напоїв і тютюнових виробів

227.1. Суб'єкти господарювання - юридичні та фізичні особи, які уклали з іноземними виробниками контракт (договір) про постачання в Україну **алкогольних напоїв і тютюнових виробів**, мають право ввозити на **митну територію України** імпортовані алкогольні напої і тютюнові вироби, якщо:

а) ввезення їх на митну територію України здійснюється виключно через визначені Кабінетом Міністрів України пункти пропуску через державний кордон, які зазначені покупцями марок (імпортерами) у **заявці-розрахунку**;

б) маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів здійснюється в установленому **порядку** марками акцизного податку встановленого **зразка**;

в) алкогольні напої в автомобільних і залізничних цистернах, а також у баках, бачках та інших ємностях місткістю більш як 5 літрів ввозяться в Україну з метою продажу або обміну на митній території України та не підлягають маркуванню. У такому разі податок сплачується до або під час **митного оформлення**. Контроль за його сплатою здійснюється **митними органами**;

г) покупець марок (імпортер) подав контролюючому органу **митну декларацію**, копію **декларації про максимальні роздрібні ціни** (для тютюнових виробів) та примірник заявки-розрахунку з відміткою продавця марок акцизного податку про сплату сум податку до відповідного бюджету в повному обсязі.

227.2. У разі ввезення покупцем марок (імпортером) на територію України за контрактом (**договором**) про постачання алкогольних напоїв і тютюнових виробів кількома партіями у такому контракті (договорі) центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, робляться відмітки про кількість виданих марок акцизного податку із зазначенням дати їх видачі.

227.3. Строк одержання **марок акцизного податку** для кожного контракту визначається покупцями марок (імпортерами) за погодженням із продавцем марок залежно від обсягу товарів, що ввозяться, але становить не більше п'яти робочих днів від дати подання документів для одержання марок акцизного податку, зазначених у **пункті 226.14 статті 226 цього Кодексу**.

227.4. Придбані марки акцизного податку передаються покупцями марок (імпортерами) іноземним виробникам для маркування імпортованих алкогольних напоїв і тютюнових виробів у процесі їх виробництва.

227.5. Транзитні перевезення **алкогольних напоїв і тютюнових виробів** через **митну територію України** здійснюються з додержанням вимог, установлених **пунктом 219.1 статті 219 цього Кодексу**.

227.6. У разі порушення порядку маркування ввезених алкогольних напоїв і тютюнових виробів та/або неповної сплати податку товар не допускається до **митного оформлення** і ввезення його на митну територію України забороняється.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 228. Контроль за надходженням податку з алкогольних напоїв і тютюнових виробів

228.1. Контроль за сплатою податку на [митній території України](#) з алкогольних напоїв і тютюнових виробів здійснюють контролюючі органи.

228.2. Контроль за наявністю марок акцизного податку на пляшках (упаковках) алкогольних напоїв і на пачках (упаковках) тютюнових виробів під час їх транспортування, зберігання та продажу, а також у разі ввезення таких товарів на митну територію України здійснюють відповідні контролюючі органи.

228.3. У разі виявлення фактів ввезення на митну територію України, зберігання, транспортування та продажу на митній території України алкогольних напоїв і [тютюнових виробів](#) без наявності марок акцизного податку встановленого [зразка](#), контролюючі органи, зазначені у [пункті 228.2 цієї статті](#), вилучають такі товари з вільного обігу та подають відповідні матеріали до суду для винесення постанови про їх вилучення в дохід держави (конфіскацію).

228.4. Виконання постанови суду про вилучення в дохід держави (конфіскацію) алкогольних напоїв і тютюнових виробів здійснюється відповідно до закону.

228.5. Вилучені в дохід держави (конфісковані) [підакцизні товари](#) (крім спирту етилового, алкогольних напоїв і тютюнових виробів) у разі їх реалізації (продажу) в установленому законодавством порядку оподатковуються акцизним податком та іншими податками відповідно до законів України.

228.6. Вилучені в дохід держави (конфісковані) спирт етиловий та алкогольні напої підлягають знищенню або промисловій переробці у [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України.

228.7. Вилучені в дохід держави (конфісковані) тютюнові вироби підлягають знищенню у [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України.

228.8. У разі виявлення нестачі [марок акцизного податку](#) в їх покупця (у зв'язку з їх розкраданням, знищенням, маркуванням алкогольних напоїв і [тютюнових виробів](#), призначених для продажу на експорт, тощо) виробники такої продукції несуть повну майнову відповідальність у розмірі розрахункової суми податку, яка повинна бути сплачена до бюджету в разі реалізації підакцизних товарів, для маркування яких придбавалися марки акцизного податку. Зазначені суми нараховуються за [формою](#), встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

228.9. Відповідальність за недодержання порядку маркування, продажу алкогольних напоїв і тютюнових виробів, несплату чи несвоєчасну сплату податку несуть виробники (замовники), імпортери, продавці таких товарів та їх посадові особи відповідно до закону.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 229. Особливості оподаткування деяких [підакцизних товарів](#) залежно від напрямку його використання

229.1. Особливості оподаткування спирту етилового

229.1.1. Податок справляється за ставкою 0 гривень за 1 літр 100-відсоткового спирту із:

а) спирту етилового, який використовується підприємствами первинного та змішаного виноробства для виробництва виноградних, плодово-ягідних, інших виноматеріалів і сусла та вермутів;

б) спирту етилового, який використовується для виробництва лікарських засобів (у тому числі компонентів крові і вироблених з них препаратів), крім лікарських засобів у вигляді бальзамів та еліксирів;

в) спирту етилового денатурованого (спирту технічного), який реалізується суб'єктам господарювання з метою його використання як сировини для виробництва продуктів органічного синтезу, які не містять у своєму складі більш як 0,1 відсотка залишкового етанолу;

г) **біоетанолу**, що використовується підприємствами для виробництва бензинів моторних сумішевих із вмістом біоетанолу, етил-трет-бутилового етеру (ЕТБЕ), інших добавок на основі біоетанолу;

г) біоетанолу, який використовується для виробництва біопалива.

229.1.2. До отримання з **акцизного складу** спирту етилового неденатурованого, спирту етилового денатурованого (спирту технічного 2150), **біоетанолу**, що використовуються для виробництва окремих видів продукції та на які **підпунктом 229.1.1 цієї статті** встановлено ставку податку 0 гривень за 1 літр 100-відсоткового спирту, видається **податковий вексель** на суму податку, нарахованого на обсяг спирту, що отримується виходячи із ставки, визначеної у **пункті 215.3 статті 215 цього Кодексу**.

229.1.3. Строк, на який видається податковий вексель підприємствами-виробниками для виробництва окремих видів продукції, не може перевищувати 90 календарних днів, а підприємствами первинного виноробства, виробниками вермутів та виробниками лікарських засобів - 180 календарних днів.

229.1.4. Видача податкового векселя здійснюється до моменту отримання спирту етилового з **акцизного складу**.

229.1.5. **Податковий вексель** може бути виданий:

а) підприємством первинного виноробства, яке є виробником виноградних, плодово-ягідних, інших виноматеріалів і сусла та вермутів;

б) виробником лікарських засобів;

в) виробником продуктів органічного синтезу;

г) нафтопереробними заводами (чи іншими суб'єктами господарювання), які використовують **біоетанол** для виробництва бензинів моторних сумішевих із вмістом біоетанолу, етил-трет-бутилового етеру (ЕТБЕ), інших добавок на основі біоетанолу;

г) виробниками біопалива.

229.1.6. Обов'язки з погашення податкового векселя не можуть передаватися іншим особам незалежно від їх відносин з **векселедавцем**.

229.1.7. За користування податковим векселем не нараховуються відсотки або інші види плати, передбачені законодавством для інших видів векселів.

229.1.8. **Податковий вексель** вважається погашеним у разі документального підтвердження факту цільового використання спирту етилового для виробництва продукції, визначеної в **підпункті 229.1.1 цієї статті**.

229.1.9. У разі якщо передбачений цією статтею **податковий вексель** не погашається в установлений строк, векселедержатель здійснює протест такого податкового векселя у неплатежі згідно із законодавством та протягом одного робочого дня з дати вчинення протесту звертається до **банку**, який здійснив аваль цього податкового векселя, з опротестованим податковим векселем. Банк-аваліст зобов'язаний не пізніше операційного дня, що настає за датою звернення векселедержателя з опротестованим податковим векселем, переказати суму, зазначену в податковому векселі, векселедержателю.

229.1.10. **Порядок** випуску, обігу та погашення податкових векселів, що видаються до отримання з **акцизного складу** спирту етилового, який використовується суб'єктами господарювання для виробництва окремих видів продукції, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

229.1.11. Переліки виробників біоетанолу та **спирту етилового денатурованого (спирту технічного) для потреб підприємств, що виробляють продукти органічного синтезу**, затверджуються Кабінетом Міністрів України.

229.1.12. Відвантаження спирту етилового денатурованого (спирту технічного) для потреб підприємств, що виробляють продукти органічного синтезу, проводиться в межах **квот**, установлених Кабінетом Міністрів України.

229.1.13. Відвантаження спирту етилового для виробництва лікарських засобів проводиться в межах **квот**, установлених Кабінетом Міністрів України. **Перелік лікарських засобів, для виробництва яких використовується спирт етиловий**, затверджується Кабінетом Міністрів України.

229.1.14. На підприємствах, де використовують спирт за нульовою ставкою, встановлюються податкові пости, **порядок роботи** яких визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

229.1.15. Під час виробництва **біоетанолу** на спиртових заводах забороняється:

- а) виробництво та зберігання спирту етилового на підприємствах з виробництва біоетанолу;
- б) зберігання біоетанолу на складах виробника без денатурації його бензином (1 - 10 відсотків);
- в) зберігання на складах виробника спирту етилового.

229.1.16. Підприємствам, які є одночасно виробниками **біоетанолу** та біопалива на його основі, авальований вексель (банківська розписка) не оформляється.

229.1.17. У разі нецільового використання суб'єктами господарювання спирту етилового та **біоетанолу**, що отримані як сировина для виробництва продукції, зазначеної в **пункті 229.1.1 цієї статті**, з таких суб'єктів справляється штраф у розмірі, який обчислюється виходячи з обсягів використаних не за призначенням спирту етилового та біоетанолу та ставки

акцизного податку, передбаченої [пунктом 215.3 статті 215 цього Кодексу](#), збільшеної в 1,5 рази.

229.2. Особливості оподаткування [нафтопродуктів](#), вироблених в Україні, що використовуються в якості сировини для нафтохімічної промисловості.

229.2.1. Легкі дистиляти ([код 2710 11 11 00 згідно з УКТ ЗЕД](#)) та важкі дистиляти ([код 2710 19 31 30 згідно з УКТ ЗЕД](#)) можуть бути реалізованими у якості сировини для виробництва етилену за нульовою ставкою акцизного податку.

229.2.2. У разі використання цих нафтопродуктів у якості сировини для виробництва етилену за нульовою ставкою акцизного податку контролюючими органами здійснюється контроль за їх цільовим використанням.

229.2.3. До отримання легких дистилятів ([код 2710 11 11 00 згідно з УКТ ЗЕД](#)) та важких дистилятів ([код 2710 19 31 30 згідно з УКТ ЗЕД](#)), які використовуються суб'єктами господарювання в якості сировини для виробництва етилену, виробниками видається [податковий вексель](#) на суму акцизного податку, нарахованого на обсяг нафтопродуктів, що отримуються виходячи із ставки, яка визначається як різниця між ставкою акцизного податку, що передбачена [пунктом 215.3 статті 215 цього розділу](#), та ставкою 0 євро за 1000 кг.

229.2.4. [Податковий вексель](#) може бути виданий лише суб'єктом господарювання - виробником етилену.

229.2.5. Строк, на який видається податковий вексель, не може перевищувати 90 календарних днів.

229.2.6. Обов'язки з погашення податкового векселя не можуть передаватися іншим особам незалежно від їх взаємовідносин з [векселедавцем](#).

229.2.7. За користування податковим векселем не нараховуються відсотки або інші види плати, передбачені законодавством для інших видів векселів.

229.2.8. Векселедержателем є контролюючий орган за місцем реєстрації [векселедавця](#).

229.2.9. На підприємствах, що використовують легкі та важкі дистиляти в якості сировини у виробництві етилену, встановлюються [податкові пости](#). На податковому посту представники контролюючого органу за місцем його розташування здійснюють постійний безпосередній контроль за цільовим використанням нафтопродуктів в якості сировини для виробництва етилену.

229.2.10. [Податковий вексель](#) вважається погашеним у разі документального підтвердження факту цільового використання легких та важких дистилятів виключно як сировини у виробництві етилену.

229.2.11. Для погашення податкового векселя векселедержателю подається [довідка](#) векселедавця про цільове використання легких та важких дистилятів як сировини у виробництві етилену, погоджена представником податкового посту, встановленого на підприємстві.

229.2.12. У разі якщо передбачений цією статтею [податковий вексель](#) не погашається в установленій строк, векселедержатель здійснює протест такого податкового векселя у неплатежі згідно із законодавством та протягом одного робочого дня з дати вчинення

протесту звертається до [банку](#), який здійснив аваль цього податкового векселя, з опротестованим податковим векселем. Банк-аваліст зобов'язаний не пізніше операційного дня, наступного за днем звернення векселедержателя з опротестованим податковим векселем, переказати суму, яка зазначена у податковому векселі, векселедержателю.

229.2.13. [Порядок](#) випуску, обігу та погашення податкових векселів, які видаються до отримання легких та важких дистилятів для використання у якості сировини для виробництва етилену, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

229.2.14. Перелік підприємств, що отримують легкі та важкі дистиляти для використання у якості сировини для виробництва етилену, затверджується Кабінетом Міністрів України.

229.2.15. Відвантаження легких та важких дистилятів, що використовуються в якості сировини для виробництва етилену, проводиться в межах квот, встановлених Кабінетом Міністрів України.

229.2.16. У разі нецільового використання суб'єктами господарювання легких та важких дистилятів, що отримані в якості сировини для виробництва етилену, з таких суб'єктів справляється штраф у розмірі, який обчислюється виходячи з обсягів використаних не за призначенням легких та важких дистилятів та ставки акцизного податку, передбаченої [пунктом 215.3 статті 215 цього Кодексу](#), збільшеної в 1,5 раза.

229.3. Особливості оподаткування [нафтопродуктів](#), ввезених в Україну, що використовуються в якості сировини для нафтохімічної промисловості

229.3.1. Легкі дистиляти ([код 2710 11 11 00 згідно з УКТ ЗЕД](#)) та важкі дистиляти ([код 2710 19 31 30 згідно з УКТ ЗЕД](#)) можуть ввозитися в Україну в якості сировини для виробництва етилену без сплати акцизного податку.

229.3.2. У разі використання цих нафтопродуктів у якості сировини для виробництва етилену без сплати акцизного податку контролюючими органами здійснюється контроль за їх цільовим використанням.

229.3.3. Для ввезення на [митну територію України](#) легких дистилятів ([код 2710 11 11 00 згідно з УКТ ЗЕД](#)) та важких дистилятів ([код 2710 19 31 30 згідно з УКТ ЗЕД](#)) з метою використання їх в якості сировини у виробництві етилену виробник етилену оформлює [податковий вексель](#) у трьох примірниках. Один примірник подається контролюючому органу за місцезнаходженням виробника, другий - контролюючому органу за місцем митного оформлення зазначених товарів, третій залишається платнику податку.

229.3.4. [Податковий вексель](#) видається на суму акцизного податку, що справляється при ввезенні товарів відповідно до законодавства.

229.3.5. Податковий вексель може бути виданий лише суб'єктом господарювання - виробником етилену.

229.3.6. Строк, на який видається авальований податковий вексель, не може перевищувати 90 календарних днів з дати оформлення [митної декларації](#).

229.3.7. Підставою для [митного оформлення](#) легких дистилятів ([код 2710 11 11 00 згідно з УКТ ЗЕД](#)) та важких дистилятів ([код 2710 19 31 30 згідно з УКТ ЗЕД](#)), що ввозяться на митну територію України з метою використання у виробництві етилену, є подання виробником етилену контролюючому органу, який здійснює митне оформлення, другого

примірника податкового векселя, авальованого банком та взятого на облік контролюючим органом за місцезнаходженням виробника.

229.3.8. Обов'язки з погашення податкового векселя не можуть передаватись іншим особам незалежно від їх взаємовідносин з [векселедавцем](#).

229.3.9. За користування податковим векселем не нараховуються відсотки або інші види плати, передбачені законодавством для інших видів векселів.

229.3.10. Векселедержателем є контролюючий орган за місцем реєстрації [векселедавця](#).

229.3.11. На підприємствах, що використовують легкі та важкі дистиляти в якості сировини у виробництві етилену, встановлюються [податкові пости](#). На податковому посту представники контролюючого органу за місцем його розташування здійснюють постійний безпосередній контроль за цільовим використанням нафтопродуктів в якості сировини для виробництва етилену.

229.3.12. [Податковий вексель](#) без сплати суми акцизного податку коштами вважається погашеним у разі документального підтвердження факту цільового використання легких та важких дистилятів виключно як сировини у виробництві етилену.

229.3.13. Для погашення податкового векселя векселедержателю подається [довідка](#) векселедавця про цільове використання легких та важких дистилятів як сировини у виробництві етилену, погоджена представником податкового посту, встановленого на підприємстві. Копія довідки про цільове використання подається контролюючому органу.

229.3.14. У разі якщо передбачений цією статтею [податковий вексель](#) не погашається в установлений строк, векселедержатель здійснює протест такого податкового векселя у неплатежі згідно із законодавством та протягом одного робочого дня з дати вчинення протесту звертається до [банку](#), який здійснив аваль цього податкового векселя, з опротестованим податковим векселем. Банк-аваліст зобов'язаний не пізніше операційного дня, що настає за датою звернення векселедержателя з опротестованим податковим векселем, переказати суму, зазначену у податковому векселі, векселедержателю.

229.3.15. [Порядок](#) випуску, обігу та погашення податкових векселів, які видаються до ввезення легких та важких дистилятів для використання у якості сировини для виробництва етилену, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

229.3.16. Перелік підприємств, що здійснюють ввезення легких та важких дистилятів для використання у якості сировини для виробництва етилену, затверджується Кабінетом Міністрів України.

229.3.17. Ввезення легких та важких дистилятів, що використовуються в якості сировини для виробництва етилену, здійснюється в межах квот, встановлених Кабінетом Міністрів України.

229.3.18. У разі нецільового використання суб'єктами господарювання легких та важких дистилятів, що ввезені в якості сировини для виробництва етилену, з таких суб'єктів справляється штраф у розмірі, який обчислюється виходячи з обсягів використаних не за призначенням легких та важких дистилятів та ставки акцизного податку, передбаченої [пунктом 215.3 статті 215 цього Кодексу](#), збільшеної в 1,5 раза.

229.4. Особливості оподаткування [нафтопродуктів](#), вироблених в Україні, що використовуються в якості сировини для хімічної промисловості

229.4.1. Нафтопродукти (коди 2710 11 11 00, 2710 11 15 00, 2710 11 21 00, 2710 19 11 00, 2710 19 15 00, 2710 19 25 00, 2710 19 29 00 згідно з УКТ ЗЕД) можуть бути реалізованими у якості сировини для виробництва у хімічній промисловості за нульовою ставкою акцизного податку.

229.4.2. У разі використання цих нафтопродуктів у якості сировини для виробництва у хімічній промисловості за нульовою ставкою акцизного податку контролюючими органами здійснюється контроль за їх цільовим використанням.

229.4.3. До отримання нафтопродуктів, які використовуються суб'єктами господарювання в якості сировини для виробництва у хімічній промисловості, виробниками видається податковий вексель на суму акцизного податку, нарахованого на обсяг нафтопродуктів, що отримуються виходячи із ставки, яка визначається як різниця між ставкою акцизного податку, що передбачена пунктом 215.3 статті 215 цього розділу, та ставкою 0 євро за 1000 кг.

229.4.4. Податковий вексель може бути виданий лише суб'єктом господарювання - виробником, що використовує ці нафтопродукти у якості сировини у хімічній промисловості.

229.4.5. Строк, на який видається податковий вексель, не може перевищувати 90 календарних днів.

229.4.6. Обов'язки з погашення податкового векселя не можуть передаватися іншим особам незалежно від їх взаємовідносин з векселедавцем.

229.4.7. За користування податковим векселем не нараховуються відсотки або інші види плати, передбачені законодавством для інших видів векселів.

229.4.8. Векселедержателем є контролюючий орган за місцем реєстрації векселедавця.

229.4.9. На підприємствах, що використовують нафтопродукти в якості сировини для виробництва у хімічній промисловості, встановлюються податкові пости. На податковому посту представники контролюючого органу за місцем його розташування здійснюють постійний безпосередній контроль за цільовим використанням нафтопродуктів в якості сировини для хімічної промисловості.

229.4.10. Податковий вексель вважається погашеним у разі документального підтвердження факту цільового використання нафтопродуктів виключно як сировини для виробництва у хімічній промисловості.

229.4.11. Для погашення податкового векселя векселедержателю подається довідка векселедавця про цільове використання нафтопродуктів як сировини для виробництва у хімічній промисловості, погоджена представником податкового поста, встановленого на підприємстві.

229.4.12. У разі якщо передбачений цією статтею податковий вексель не погашається в установленій строк, векселедержатель здійснює протест такого податкового векселя у неплатежі згідно із законодавством та протягом одного робочого дня з дати вчинення протесту звертається до банку, який здійснив аваль цього податкового векселя, з опротестованим податковим векселем. Банк-аваліст зобов'язаний не пізніше операційного дня, наступного за днем звернення векселедержателя з опротестованим податковим векселем, переказати суму, яка зазначена у податковому векселі, векселедержателю.

229.4.13. **Порядок** випуску, обігу та погашення податкових векселів, які видаються до отримання **нафтопродуктів** для використання у якості сировини для виробництва у хімічній промисловості, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

229.4.14. Перелік підприємств, що отримують нафтопродукти для використання у якості сировини для виробництва у хімічній промисловості, затверджується Кабінетом Міністрів України.

229.4.15. Відвантаження нафтопродуктів, що використовуються в якості сировини для виробництва у хімічній промисловості, проводиться в межах квот, встановлених Кабінетом Міністрів України.

229.4.16. У разі нецільового використання суб'єктами господарювання нафтопродуктів, що отримані в якості сировини для виробництва у хімічній промисловості, з таких суб'єктів справляється штраф у розмірі, який обчислюється виходячи з обсягів використаних не за призначенням нафтопродуктів та ставки акцизного податку, передбаченої **пунктом 215.3 статті 215 цього Кодексу**, збільшеної в 1,5 раза.

229.5. Особливості оподаткування **нафтопродуктів**, ввезених в Україну, що використовуються в якості сировини для хімічної промисловості

229.5.1. Нафтопродукти (коди **2710 11 11 00, 2710 11 15 00, 2710 11 21 00, 2710 19 11 00, 2710 19 15 00, 2710 19 25 00, 2710 19 29 00** згідно з УКТ ЗЕД) можуть ввозитися в Україну в якості сировини для виробництва у хімічній промисловості без сплати акцизного податку.

229.5.2. У разі використання цих нафтопродуктів у якості сировини для виробництва у хімічній промисловості без сплати акцизного податку контролюючими органами здійснюється контроль за їх цільовим використанням.

229.5.3. Для ввезення на **митну територію** України нафтопродуктів (коди **2710 11 11 00, 2710 11 15 00, 2710 11 21 00, 2710 19 11 00, 2710 19 15 00, 2710 19 25 00, 2710 19 29 00** згідно з УКТ ЗЕД) з метою використання їх в якості сировини у хімічній промисловості виробник оформлює **податковий вексель** у трьох примірниках. Один примірник подається контролюючому органу за місцезнаходженням виробника, другий - контролюючому органу за місцем митного оформлення зазначених товарів, третій залишається платнику податку.

229.5.4. Податковий вексель видається на суму акцизного податку, що справляється при ввезенні товарів відповідно до законодавства.

229.5.5. Податковий вексель може бути виданий лише суб'єктом господарювання - виробником, що використовує ці нафтопродукти у якості сировини у хімічній промисловості.

229.5.6. Строк, на який видається авальований податковий вексель, не може перевищувати 90 календарних днів з дати оформлення **митної декларації**.

229.5.7. Підставою для митного оформлення **нафтопродуктів** (коди **2710 11 11 00, 2710 11 15 00, 2710 11 21 00, 2710 19 11 00, 2710 19 15 00, 2710 19 25 00, 2710 19 29 00** згідно з УКТ ЗЕД), що ввозяться на **митну територію** України з метою використання у хімічній промисловості, є подання виробником контролюючому органу, який здійснює митне оформлення, другого примірника податкового векселя, авальованого банком та взятого на облік контролюючим органом за місцезнаходженням виробника.

229.5.8. Обов'язки з погашення **податкового векселя** не можуть передаватись іншим особам незалежно від їх взаємовідносин з **векселедавцем**.

229.5.9. За користування податковим векселем не нараховуються відсотки або інші види плати, передбачені законодавством для інших видів векселів.

229.5.10. Векселедержателем є контролюючий орган за місцем реєстрації векселедавця.

229.5.11. На підприємствах, що використовують нафтопродукти в якості сировини для виробництва у хімічній промисловості, встановлюються [податкові пости](#). На податковому посту представники контролюючого органу за місцем його розташування здійснюють постійний безпосередній контроль за цільовим використанням нафтопродуктів в якості сировини для хімічної промисловості.

229.5.12. Податковий вексель без сплати суми акцизного податку коштами вважається погашеним у разі документального підтвердження факту цільового використання [нафтопродуктів](#) виключно як сировини для виробництва у хімічній промисловості.

229.5.13. Для погашення податкового векселя векселедержателю подається довідка векселедавця про цільове використання нафтопродуктів як сировини для виробництва у хімічній промисловості, погоджена представником податкового поста, встановленого на підприємстві. Копія довідки про цільове використання подається контролюючому органу.

229.5.14. У разі якщо передбачений цією статтею [податковий вексель](#) не погашається в установлений строк, векселедержатель здійснює протест такого податкового векселя у неплатежі згідно із законодавством та протягом одного робочого дня з дати вчинення протесту звертається до банку, який здійснив аваль цього податкового векселя, з опротестованим податковим векселем. Банк-аваліст зобов'язаний не пізніше операційного дня, що настає за датою звернення векселедержателя з опротестованим податковим векселем, переказати суму, зазначену у податковому векселі, векселедержателю.

229.5.15. [Порядок](#) випуску, обігу та погашення податкових векселів, які видаються до ввезення нафтопродуктів для використання у якості сировини для виробництва у хімічній промисловості, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

229.5.16. Перелік підприємств, що здійснюють ввезення [нафтопродуктів](#) для використання у якості сировини для виробництва у хімічній промисловості, затверджується Кабінетом Міністрів України.

229.5.17. Ввезення нафтопродуктів, що використовуються в якості сировини для виробництва у хімічній промисловості, здійснюється в межах квот, встановлених Кабінетом Міністрів України.

229.5.18. У разі нецільового використання суб'єктами господарювання [нафтопродуктів](#), що ввезені в якості сировини для виробництва у хімічній промисловості, з таких суб'єктів справляється штраф у розмірі, який обчислюється виходячи з обсягів використаних не за призначенням нафтопродуктів та ставки акцизного податку, передбаченої [пунктом 215.3 статті 215 цього Кодексу](#), збільшеної в 1,5 раза.

229.6. Особливості оподаткування речовин, що використовуються як компоненти вироблених в Україні моторних палив, які використовуються як сировина для хімічної промисловості

229.6.1. Речовини, що використовуються як компоненти моторних палив ([коди 2707 10 90 00, 2905 11 00 00 згідно з УКТ ЗЕД](#)), можуть бути реалізовані як сировина для виробництва в хімічній промисловості за нульовою ставкою акцизного податку.

У такому разі контролюючі органи здійснюють контроль за їх цільовим використанням.

229.6.2. До отримання речовин, що використовуються як компоненти моторних палив, які використовуються суб'єктами господарювання як сировина для виробництва в хімічній промисловості, виробник видає податковий вексель на суму акцизного податку, нарахованого на обсяг таких речовин виходячи із ставки, яка визначається як різниця між ставкою акцизного податку, передбаченою пунктом 215.3 статті 215 цього Кодексу, та ставкою 0 євро за 1000 кілограмів.

229.6.3. Податковий вексель може бути виданий лише суб'єктом господарювання - виробником, що використовує як сировину в хімічній промисловості речовини, які використовуються як компоненти моторних палив.

229.6.4. Строк, на який видається податковий вексель, не може перевищувати 90 календарних днів.

229.6.5. Обов'язки з погашення податкового векселя не можуть передаватися іншим особам.

229.6.6. За користування податковим векселем не нараховуються відсотки або інші види плати, передбачені законодавством для інших видів векселів.

229.6.7. Векселедержателем є контролюючий орган за місцем реєстрації векселедавця.

229.6.8. На підприємствах, що використовують як сировину для виробництва в хімічній промисловості речовини, що використовуються як компоненти моторних палив, встановлюються податкові пости. Представники контролюючого органу за місцезнаходженням податкового поста здійснюють постійний безпосередній контроль за цільовим використанням таких речовин.

229.6.9. Податковий вексель вважається погашеним у разі документального підтвердження факту цільового використання виключно як сировини для виробництва в хімічній промисловості речовин, що використовуються як компоненти моторних палив.

229.6.10. Для погашення податкового векселя векселедержателю подається довідка векселедавця про цільове використання як сировини для виробництва в хімічній промисловості речовин, що використовуються як компоненти моторних палив, погоджена представником податкового поста, встановленого на підприємстві.

229.6.11. У разі якщо передбачений цим пунктом податковий вексель не погашено в установленій строк, векселедержатель здійснює протест такого векселя у неплатежі згідно із законодавством та протягом одного робочого дня з дати вчинення протесту звертається до банку, який здійснив аваль векселя, з опротестованим податковим векселем. Банк-аваліст зобов'язаний не пізніше операційного дня, що настає за датою звернення векселедержателя з опротестованим податковим векселем, переказати суму, яка зазначена у податковому векселі, векселедержателю.

229.6.12. **Порядок** випуску, обігу та погашення податкових векселів, які видаються до отримання речовин, що використовуються як компоненти моторних палив, для використання як сировини для виробництва в хімічній промисловості, а також перелік підприємств, що отримують такі речовини, затверджуються Кабінетом Міністрів України.

229.6.13. Відвантаження речовин, що використовуються як компоненти моторних палив, які отримані як сировина для виробництва в хімічній промисловості, проводиться в межах квот, встановлених Кабінетом Міністрів України.

229.6.14. У разі нецільового використання суб'єктами господарювання речовин, що використовуються як компоненти моторних палив, які отримані як сировина для виробництва в хімічній промисловості, з таких суб'єктів справляється штраф у розмірі, який обчислюється виходячи з обсягів зазначених речовин, що використані не за призначенням, та ставки акцизного податку, передбаченої пунктом 215.3 статті 215 цього Кодексу, збільшеної в 1,5 раза.

229.7. Особливості оподаткування речовин, що використовуються як компоненти ввезених в Україну моторних палив, які використовуються як сировина для хімічної промисловості

229.7.1. Речовини, що використовуються як компоненти моторних палив (коди 2707 10 90 00, 2905 11 00 00 згідно з УКТ ЗЕД), можуть ввозитися в Україну як сировина для виробництва в хімічній промисловості без сплати акцизного податку.

У такому разі контролюючі органи здійснюють контроль за їх цільовим використанням.

229.7.2. Для ввезення на митну територію України речовин, що використовуються як компоненти моторних палив, з метою використання їх як сировини в хімічній промисловості виробник оформляє податковий вексель у трьох примірниках. Один примірник подається контролюючому органу за місцезнаходженням виробника, другий - контролюючому органу за місцем митного оформлення зазначених товарів, третій залишається платнику податку.

229.7.3. Податковий вексель видається на суму акцизного податку, що справляється під час ввезення товарів відповідно до законодавства.

229.7.4. Податковий вексель може бути виданий лише суб'єктом господарювання - виробником, що використовує як сировину в хімічній промисловості речовини, що використовуються як компоненти моторних палив.

229.7.5. Строк, на який видається авальований податковий вексель, не може перевищувати 90 календарних днів з дати оформлення митної декларації.

229.7.6. Підставою для митного оформлення речовин, що використовуються як компоненти моторних палив, які ввозяться на митну територію України з метою використання в хімічній промисловості, є подання виробником контролюючому органу, який здійснює митне оформлення, другого примірника податкового векселя, авальованого банком та взятого на облік контролюючим органом за місцезнаходженням виробника.

229.7.7. Обов'язки з погашення податкового векселя не можуть передаватися іншим особам.

229.7.8. За користування податковим векселем не нараховуються відсотки або інші види плати, передбачені законодавством для інших видів векселів.

229.7.9. Векселедержателем є контролюючий орган за місцем реєстрації векселедавця.

229.7.10. На підприємствах, що використовують як сировину для виробництва в хімічній промисловості речовини, що використовуються як компоненти моторних палив, встановлюються податкові пости. Представники контролюючого органу за місцезнаходженням податкового поста здійснюють постійний безпосередній контроль за цільовим використанням таких речовин.

229.7.11. Податковий вексель вважається погашеним без сплати суми акцизного податку коштами в разі документального підтвердження факту цільового використання речовин, що

використовуються як компоненти моторних палив, виключно як сировини для виробництва в хімічній промисловості.

229.7.12. Для погашення податкового векселя векселедержателю подається довідка векселедавця про цільове використання як сировини для виробництва в хімічній промисловості речовин, що використовуються як компоненти моторних палив, погоджена представником податкового поста, встановленого на підприємстві. Копія довідки подається контролюючому органу.

229.7.13. У разі якщо передбачений цим пунктом податковий вексель не погашено в установлений строк, векселедержатель здійснює протест такого векселя у неплатежі згідно із законодавством та протягом одного робочого дня з дати вчинення протесту звертається до банку, який здійснив аваль векселя, з опротестованим податковим векселем. Банк-аваліст зобов'язаний не пізніше операційного дня, що настає за датою звернення векселедержателя з опротестованим податковим векселем, переказати суму, зазначену в податковому векселі, векселедержателю.

229.7.14. Порядок випуску, обігу та погашення податкових векселів, які видаються для ввезення на митну територію України речовин, що використовуються як компоненти моторних палив, для використання як сировини для виробництва в хімічній промисловості, а також перелік підприємств, що здійснюють ввезення таких речовин, затверджуються Кабінетом Міністрів України.

229.7.15. Ввезення речовин, що використовуються як компоненти моторних палив, які використовуються як сировина для виробництва в хімічній промисловості, здійснюється в межах квот, встановлених Кабінетом Міністрів України.

229.7.16. У разі нецільового використання суб'єктами господарювання речовин, що використовуються як компоненти моторних палив, які ввезені як сировина для виробництва в хімічній промисловості, з таких суб'єктів справляється штраф у розмірі, який обчислюється виходячи з обсягів зазначених речовин, що використані не за призначенням, та ставки акцизного податку, передбаченої пунктом 215.3 статті 215 цього Кодексу, збільшеної в 1,5 раза.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 05.07.2012 р. N 5074-VI,
від 06.11.2012 р. N 5471-VI,
від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 230. Акцизні склади

230.1. **Акцизні склади** утворюються з метою підвищення ефективності роботи із запобігання та боротьби з незаконним виробництвом і обігом спирту етилового, горілки та лікеро-горілчаних виробів, посилення контролю за повнотою та своєчасністю надходжень до бюджету акцизного податку.

Акцизні склади повинні бути обладнані витратомірами - лічильниками обсягу виробленого спирту етилового (далі - витратомір-лічильник), які зареєстровані в Єдиному державному реєстрі витратомірів - лічильників обсягу виробленого спирту етилового.

Відпуск спирту етилового без наявності витратоміра-лічильника забороняється.

Порядок ведення Єдиного державного реєстру витратомірів - лічильників обсягу виробленого спирту етилового встановлюється Кабінетом Міністрів України.

230.2. На акцизних складах постійно діють **представники** контролюючого органу за місцем розташування акцизного складу.

230.3. Контролюючий орган за місцем розташування акцизного складу призначає свого **постійного представника** (представників) на такому складі.

230.4. Копія наказу про призначення представника (представників) контролюючого органу надсилається у день прийняття такого рішення розпоряднику акцизного складу.

230.5. Представник (представники) контролюючого органу здійснює (здійснюють) постійний безпосередній контроль за дотриманням установленого **порядку відпуску спирту етилового**, за наявності витратоміра-лічильника, та сплати податку з нього.

230.6. Розпорядок роботи представників контролюючого органу повинен відповідати режиму роботи акцизного складу, встановленому його розпорядником.

230.7. Посадові особи, які призначаються представниками контролюючого органу на акцизному складі, повинні пройти спеціальне навчання або інструктаж щодо специфіки контролю за виробництвом та обігом спирту етилового, горілки та лікєро-горілочаних виробів, а також методики користування вимірювальними приладами.

230.8. **Порядок** проведення спеціального навчання або інструктажу затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

230.9. У наказах про призначення керівник контролюючого органу визначає режим роботи представника контролюючого органу з урахуванням режиму роботи **акцизного складу**, порядок контролю за роботою представника контролюючого органу, розробляє заходи матеріально-технічного забезпечення представника контролюючого органу, транспортного обслуговування, інші умови, необхідні для забезпечення ефективності контролю.

230.10. Копія наказу надсилається розпоряднику акцизного складу, який зобов'язаний видати у триденний строк відповідний наказ, передбачивши створення належних умов для ефективної роботи представника контролюючого органу.

230.11. Основним завданням представника контролюючого органу на акцизних складах є здійснення постійного безпосереднього контролю за дотриманням установленого порядку виробництва, **зберігання, відпуску спирту етилового**, горілки та лікєро-горілочаних виробів і сплати податку, вжиття заходів для недопущення порушення законодавства України.

230.12. Представник контролюючого органу на акцизному складі відповідно до покладених на нього завдань:

а) здійснює контроль за виробництвом, зберіганням, відпуском, за наявності витратоміра-лічильника, та обліком спирту етилового, горілки та лікєро-горілочаних виробів за даними **бухгалтерського обліку** акцизного складу;

б) здійснює контроль за обліком, зберіганням та використанням **марок акцизного податку** і маркуванням продукції;

в) здійснює контроль за обліком надходження, витрачання сировини, яка використовується для виробництва спирту етилового, горілки та лікєро-горілочаних виробів, і кількістю виробленої продукції;

г) здійснює контроль за додержанням установленого порядку обчислення та сплати податку;

г) бере участь у проведенні інвентаризації сировини, спирту етилового, горілки та лікєро-горілочаних виробів і марок акцизного податку;

д) надає у разі виявлення порушень установленого законодавством [порядку ведення обліку, зберігання і відпуску спирту етилового](#), горілки та лікєро-горілочаних виробів, марок акцизного податку, сировини розпоряднику [акцизного складу](#) пропозиції щодо усунення виявлених порушень та контролюють їх виконання;

е) вносить пропозиції щодо вдосконалення системи контролю за обліком, зберіганням, відпуском і транспортуванням горілки та лікєро-горілочаних виробів;

є) присутній у разі опломбування місць можливого доступу до спирту (в тому числі лічильників спирту), спиртосховища, цеху розливу та складу готової продукції після закінчення робочого дня.

230.13. Під час ввезення спирту представник контролюючого органу на акцизному складі підприємства, на якому виробляються горілка та лікєро-горілочані вироби:

а) робить відмітку на товарно-транспортній накладній, зареєстрованій в Єдиному реєстрі товарно-транспортних накладних на переміщення спирту етилового та алкогольних напоїв, про погодження його ввезення шляхом проставлення штампа "В'їзд дозволено" та особистого підпису, а також запис у [журналі](#) реєстрації отримання спирту етилового;

б) надсилає протягом трьох діб [довідку](#) про отримання спирту етилового представнику контролюючого органу на акцизному складі підприємства, що відпустило спирт, про що робить відмітку в зазначеному журналі.

230.14. У разі виявлення фактів неопробування або неповного опробування спирту етилового контролюючі органи вживають відповідних заходів згідно із законом.

230.15. Під час відвантаження горілки та лікєро-горілочаних виробів заповнюється товарно-транспортна накладна, зареєстрована в Єдиному реєстрі товарно-транспортних накладних на переміщення спирту етилового та алкогольних напоїв, в якій представник контролюючого органу на [акцизному складі](#) робить відмітку про погодження відпуску шляхом проставлення штампа "В'їзд дозволено" та особистого підпису, а також запис у [журналі](#) реєстрації відвантаження горілки та лікєро-горілочаних виробів.

230.16. Усі документи, які є підставою для відпуску горілки та лікєро-горілочаних виробів, обов'язково перевіряються представником контролюючого органу на акцизному складі.

230.17. Під час ввезення горілки та лікєро-горілочаних виробів на акцизний склад представник контролюючого органу робить відмітку на товарно-транспортній накладній, зареєстрованій в Єдиному реєстрі товарно-транспортних накладних на переміщення спирту та алкогольних напоїв, про погодження їх ввезення шляхом проставлення штампа "В'їзд дозволено" і особистого підпису та запис в [журналі](#) реєстрації отримання горілки та лікєро-горілочаних виробів.

230.18. Транспортування горілки та лікєро-горілочаних виробів, відвантажених з акцизного складу підприємства, на якому виробляються горілка та лікєро-горілочані вироби, без товарно-транспортних накладних, зареєстрованих в Єдиному реєстрі товарно-транспортних накладних на переміщення спирту етилового та алкогольних напоїв, з відміткою представника контролюючого органу на акцизному складі забороняється.

Порядок ведення Єдиного реєстру товарно-транспортних накладних на переміщення спирту етилового та алкогольних напоїв встановлюється Кабінетом Міністрів України.

230.19. Розпорядник [акцизного складу](#) зобов'язаний:

а) надати [постійному представнику](#) контролюючого органу окреме приміщення, яке відповідає санітарно-гігієнічним нормам, обладнане телефоном, а також вжити заходів для запобігання несанкціонованому втручанню в роботу представника контролюючого органу і користуванню службовою та іншою інформацією, що зберігається представником контролюючого органу на акцизному складі;

б) встановлювати та підтримувати у належному стані необхідні замки, пломби, лічильники чи інші подібні пристрої, які можуть бути затребувані постійним представником контролюючого органу на акцизному складі з метою забезпечення повноти сплати належної суми податку із спирту, горілки та лікєро-горілочаних виробів, що виробляються на акцизному складі;

в) забезпечувати облік наявності та руху сировини, спирту етилового та водно-спиртових розчинів у незавершеному виробництві горілки та лікєро-горілочаних виробів і готової продукції, розміщених на акцизному складі;

г) подавати постійному представнику контролюючого органу достовірну інформацію з цього питання, а також відповідні документи первинного, [бухгалтерського обліку](#) та звітності для ознайомлення.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 20.11.2012 р. N 5503-VI, від 04.07.2013 р. N 404-VII)

РОЗДІЛ VII. ЗБІР ЗА ПЕРШУ РЕЄСТРАЦІЮ ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ

Стаття 231. Платники збору

[Науково-практичний коментар](#)

231.1. Платниками збору є юридичні та фізичні особи, які здійснюють першу [реєстрацію](#) в Україні транспортних засобів, що відповідно до [статті 232 цього Кодексу](#) є об'єктами оподаткування.

Стаття 232. Об'єкти оподаткування збором

[Науково-практичний коментар](#)

232.1. Транспортні засоби, які є об'єктами оподаткування збором:

232.1.1. колісні транспортні засоби, крім:

а) транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, що закріплені на праві оперативного управління за військовими частинами, військовими навчальними закладами, установами та організаціями Збройних Сил України, які повністю утримуються за рахунок бюджету, крім тих, що віднесені до транспортної групи, в порядку, визначеному головним органом у системі центральних органів виконавчої влади із забезпечення реалізації державної політики з питань національної безпеки у воєнній сфері, оборони і військового будівництва;

б) транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, що закріплені на праві оперативного управління за військовими формуваннями головного органу в системі центральних органів виконавчої влади у сфері охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки, безпеки дорожнього руху, які повністю утримуються за рахунок бюджету, крім тих, що віднесені до транспортної групи, в порядку, визначеному таким головним органом;

в) транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, що закріплені на праві оперативного управління за підрозділами служби цивільного захисту, які повністю утримуються за рахунок бюджету, крім тих, що віднесені до транспортної групи, в порядку, визначеному головним органом у системі центральних органів виконавчої влади із забезпечення реалізації державної політики у сфері цивільного захисту населення;

г) транспортних засобів вантажних, самохідних, що використовуються на заводах, складах, у портах та аеропортах для перевезення вантажів на короткі відстані, - [товарна позиція 8709 згідно з УКТ ЗЕД](#);

г) транспортних засобів швидкої медичної допомоги;

д) машин і механізмів для сільськогосподарських робіт - [товарні позиції 8432 і 8433 згідно з УКТ ЗЕД](#);

е) причепів (напівпричепів);

є) мопедів;

ж) велосипедів;

232.1.2. судна, [зареєстровані у Державному судновому реєстрі України](#) або у [Судновій книзі України](#);

232.1.3. [літаки і вертольоти, зареєстровані у Державному реєстрі цивільних повітряних суден України](#) або у Реєстрі державних повітряних суден України, крім:

а) літаків і вертольотів Збройних Сил України;

б) літаків і вертольотів головного органу у системі центральних органів виконавчої влади з питань забезпечення реалізації державної політики у сфері цивільного захисту населення, а також органів управління та сил цивільного захисту, що виконують завдання цивільного захисту.

Стаття 233. База оподаткування збором

Науково-практичний коментар

233.1. База оподаткування визначається:

233.1.1. для колісних транспортних засобів:

а) для мотоциклів, легкових автомобілів (крім легкових автомобілів, обладнаних електродвигуном), автобусів (у тому числі мікроавтобусів), тракторів, вантажних автомобілів (у тому числі сідельних тягачів, інших спеціалізованих та спеціальних вантажних транспортних засобів, інших колісних транспортних засобів) - за об'ємом циліндрів двигуна в куб. сантиметрах;

б) для легкових автомобілів, обладнаних електродвигуном, - за потужністю двигуна в кВт;

233.1.2. для суден:

а) для суден, обладнаних двигуном, - за потужністю двигуна в кВт;

б) для суден, які не обладнані двигуном, - за довжиною корпусу судна в сантиметрах;

233.1.3. для літаків, вертольотів - за максимальною злітною масою.

233.2. База оподаткування для транспортних засобів, зазначених у [пункті 233.1 цієї статті](#), визначається окремо для кожного транспортного засобу.

(Із доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI)

Стаття 234. Ставки збору

[Науково-практичний коментар](#)

234.1. Ставки збору для колісних транспортних засобів:

234.1.1. для мотоциклів:

Група	Об'єм циліндрів двигуна, куб. сантиметрів		Ставка збору, гривень за 100 куб. сантиметрів об'єму циліндрів двигуна
	від	до (включно)	
1	до 500		3,53
2	501	800	5,88
3	понад 800		11,75

234.1.2. для легкових автомобілів (крім автомобілів, обладнаних електродвигуном):

Група	Об'єм циліндрів двигуна, куб. сантиметрів		Ставка збору, гривень за 100 куб. сантиметрів об'єму циліндрів двигуна
	від	до (включно)	
1	до 1000		3,53
2	1001	1500	5,88

3	1501	1800	8,22
4	1801	2500	11,75
5	2501	3500	29,38
6	3501	4500	47,00
7	4501	5500	52,88
8	5501	6500	64,63
9	понад 6500		70,50

234.1.3. для легкових автомобілів, обладнаних електродвигуном, - 0,58 гривні за 1 кВт потужності двигуна;

234.1.4. для автобусів, у тому числі мікроавтобусів, - 5,88 гривень за 100 куб. сантиметрів об'єму циліндрів двигуна;

234.1.5. для тракторів - 2,93 гривні за 100 куб. сантиметрів об'єму циліндрів двигуна;

234.1.6. для вантажних вантажо-пасажирських автомобілів:

Група	Об'єм циліндрів двигуна, куб. сантиметрів		Ставка збору, гривень за 100 куб. сантиметрів об'єму циліндрів двигуна
	від	до (включно)	
1	до 8200		17,63
2	8201	15000	23,50
3	понад 15000		29,38

[Збір за першу реєстрацію транспортного засобу](#) для вантажопасажирських автомобілів сплачується за ставками, установленими для вантажних автомобілів;

234.1.7. для сідельних тягачів - 17,63 гривень за 100 куб. сантиметрів об'єму циліндрів двигуна;

234.1.8. для автомобілів спеціального призначення - 5,88 гривень за 100 куб. сантиметрів об'єму циліндрів двигуна.

234.1.9. для інших колісних транспортних засобів, які не зазначені у [підпунктах 234.1.1 - 234.1.8 цього пункту](#), - 5,40 гривень за 100 куб. сантиметрів об'єму циліндрів двигуна.

234.2. Ставки збору для суден:

234.2.1. для суден, оснащених стаціонарним або підвісним двигуном (двигунами):

Група	Потужність двигуна, кВт	Ставка збору, гривень за 1 кВт потужності двигуна
1	до 55 (включно)	2,93
2	понад 55	3,53

234.2.2. для суден, не оснащених двигуном:

Група	Довжина корпусу судна, метрів	Ставка збору, гривень за 100 сантиметрів довжини корпусу судна
1	до 7,5 (включно)	8,22
2	понад 7,5	16,45

234.3. Ставки збору для літаків і вертольотів:

234.3.1. для літаків - 1,18 гривня за кожен кілограм максимальної злітної маси;

234.3.2. для вертольотів - 1,18 гривня за кожен кілограм максимальної злітної маси.

234.4. Ставки збору, встановлені [пунктами 234.1 - 234.3 цієї статті](#), застосовуються:

234.4.1. для нових транспортних засобів - з коефіцієнтом 1;

234.4.2. для транспортних засобів (крім транспортних засобів, зазначених у [підпунктах 234.1.3 і 234.1.5 пункту 234.1 цієї статті](#)), які використовувалися до 8 років, - з коефіцієнтом 2;

234.4.3. для транспортних засобів, зазначених у [пунктах 234.2 і 234.3 цієї статті](#), які використовувалися понад 8 років, - з коефіцієнтом 3;

234.4.4. для транспортних засобів, зазначених у [пункті 234.1 цієї статті](#) (крім транспортних засобів, зазначених у [підпунктах 234.1.3 і 234.1.5 пункту 234.1 цієї статті](#)), які використовувалися понад 8 років, - з коефіцієнтом 40.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 22.12.2011 р. N 4235-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 235. Пільги щодо збору

Науково-практичний коментар

235.1. Від сплати збору звільняються легкові автомобілі для інвалідів з об'ємом циліндрів двигуна до 1500 куб. сантиметрів, що придбані за рахунок коштів державного чи місцевих

бюджетів та/або безоплатно передані інвалідам відповідно до законодавства України, транспортні засоби будинків-інтернатів для громадян похилого віку та інвалідів, дитячих будинків-інтернатів, пансіонатів для ветеранів війни і праці, геріатричних пансіонатів, реабілітаційних установ для інвалідів та дітей-інвалідів, що фінансуються з державного та місцевого бюджетів.

235.2. У разі відчуження транспортних засобів, зазначених у [пункті 235.1 цієї статті](#), особи, які отримали такі транспортні засоби у власність, зобов'язані сплатити збір за ставками у порядку та на умовах, передбачених цим розділом.

Стаття 236. Податковий період

[Науково-практичний коментар](#)

236.1. Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному року.

Стаття 237. Строк сплати збору

[Науково-практичний коментар](#)

237.1. Збір сплачується фізичними та юридичними особами перед проведенням першої реєстрації в Україні транспортних засобів.

Стаття 238. Порядок обчислення збору

[Науково-практичний коментар](#)

238.1. Сума збору обчислюється щодо кожного транспортного засобу як добуток відповідної бази оподаткування, ставки збору та відповідного коефіцієнта, зазначеного у [пункті 234.4 статті 234 цього Кодексу](#).

Стаття 239. Порядок сплати збору

[Науково-практичний коментар](#)

239.1. Збір сплачується за місцем [реєстрації транспортних засобів](#) за ставками, які діють на день сплати.

239.2. [Юридичні особи](#) в десятиденний строк після першої реєстрації в Україні транспортних засобів подають відповідному контролюючому органу за місцем свого знаходження та за місцем реєстрації транспортного засобу розрахунок суми збору за такі транспортні засоби за [формою](#), встановленою у порядку, передбаченому [статтею 46 цього Кодексу](#). До розрахунку обов'язково додаються копії реєстраційних документів, завірені відповідним уповноваженим державним органом України, який проводив таку реєстрацію.

239.3. Платники збору зобов'язані при першій реєстрації в Україні пред'являти квитанції або платіжні доручення про сплату збору з відміткою [банку](#) про дату виконання платіжного доручення, а платники, звільнені від сплати збору, - відповідний документ, що дає право на користування такими пільгами.

239.4. У разі відсутності документів про сплату збору або документів, що дають право на користування пільгами, перша реєстрація в Україні не проводиться.

239.5. Центральні органи виконавчої влади, що забезпечують здійснення обліку та реєстрації транспортних засобів, зобов'язані повідомляти центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, про зареєстровані транспортні засоби, про осіб, на яких вони зареєстровані, а також зняті з реєстрації такі транспортні засоби. Форма та порядок подання інформації затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

РОЗДІЛ VIII. ЕКОЛОГІЧНИЙ ПОДАТОК

Стаття 240. Платники податку

Науково-практичний коментар

240.1. Платниками податку є суб'єкти господарювання, юридичні особи, що не провадять господарську (підприємницьку) діяльність, бюджетні установи, громадські та інші підприємства, установи та організації, постійні представництва нерезидентів, включаючи тих, які виконують агентські (представницькі) функції стосовно таких нерезидентів або їх засновників, під час провадження діяльності яких на території України і в межах її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони здійснюються:

240.1.1. викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення;

240.1.2. скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти;

240.1.3. розміщення відходів (крім розміщення окремих видів (класів) відходів як вторинної сировини, що розміщуються на власних територіях (об'єктах) суб'єктів господарювання);

240.1.4. утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені);

240.1.5. тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк.

240.2. Платниками податку є суб'єкти господарювання, юридичні особи, що не провадять господарську (підприємницьку) діяльність, бюджетні установи, громадські та інші підприємства, установи та організації, постійні представництва нерезидентів, включаючи тих, які виконують агентські (представницькі) функції стосовно таких нерезидентів або їх засновників, а також громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферу пересувними джерелами забруднення у разі використання ними палива.

240.3. Не є платниками податку за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) суб'єкти діяльності у сфері використання ядерної енергії, які:

240.3.1. до останнього календарного дня (включно) звітного кварталу, у якому придбано джерело іонізуючого випромінювання, уклали договір щодо повернення відпрацьованого закритого джерела іонізуючого випромінювання за межі України до підприємства - виробника такого джерела;

240.3.2. здійснюють поводження з **радіоактивними відходами**, що утворилися внаслідок Чорнобильської катастрофи, в частині діяльності, пов'язаної з такими відходами.

240.4. Не є платниками податку, що справляється за утворення **радіоактивних відходів** (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк, державні спеціалізовані підприємства з поводження з радіоактивними відходами, основною діяльністю яких є зберігання, переробка та захоронення тих радіоактивних відходів, що знаходяться у власності держави, а також дезактивація радіаційно-забруднених об'єктів.

240.5. Не є платниками податку за розміщення відходів суб'єкти господарювання, які розміщують на власних територіях (об'єктах) виключно відходи як вторинну сировину.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 241. Податкові агенти

241.1. Податок, що справляється за **викиди в атмосферне повітря** забруднюючих речовин пересувними джерелами забруднення у разі використання палива, утримується і сплачується до бюджету податковими агентами.

241.2. До податкових агентів належать суб'єкти господарювання, які:

241.2.1. здійснюють торгівлю на **митній території** України паливом власного виробництва та/або передають замовнику або за його дорученням іншій особі паливо, вироблене з **давальницької сировини** такого замовника;

241.2.2. здійснюють ввезення палива на митну територію України.

(У редакції Закону України
від 07.07.2011 р. N 3609-VI)

Стаття 242. Об'єкт та база оподаткування

Науково-практичний коментар

242.1. Об'єктом та базою оподаткування є:

242.1.1. обсяги та види **забруднюючих речовин**, які викидаються в **атмосферне повітря** стаціонарними джерелами;

242.1.2. обсяги та види **забруднюючих речовин**, які скидаються безпосередньо у **водні об'єкти**;

242.1.3. обсяги та види (класи) розміщених відходів, крім обсягів та видів (класів) відходів як вторинної сировини, що розміщуються на власних територіях (об'єктах) суб'єктів господарювання;

242.1.4. обсяги та види палива, у тому числі виробленого з **давальницької сировини**, реалізованого або ввезеного на **митну територію** України податковими агентами, крім:

обсягів палива вивезених з митної території України в митних режимах експорту або реекспорту та/або переробки на митній території України засвідчених належно оформленою митною декларацією;

мазуту та пічного палива, що використовуються в процесі виробництва тепло- та електроенергії;

242.1.5. обсяги та категорія радіоактивних відходів, що утворюються внаслідок діяльності суб'єктів господарювання та/або тимчасово зберігаються їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк;

242.1.6. обсяги електричної енергії, виробленої експлуатуючими організаціями ядерних установок (атомних електростанцій).

(Із змінами, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 243. Ставки податку за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення

Науково-практичний коментар

243.1. Ставки податку за викиди в атмосферне повітря окремих забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення:

Назва забруднюючої речовини	Ставка податку, гривень за 1 тону
Азоту оксиди	1434,71
Аміак	269,08
Ангідрид сірчистий	1434,71
Ацетон	538,16
Бенз(о)пірен	1826401,21
Бутилацетат	323,14
Ванадію п'ятиокис	5381,64
Водень хлористий	54,05
Вуглецю окис	54,05
Вуглеводні	81,08
Газоподібні фтористі сполуки	3552,12
Тверді речовини	54,05
Кадмію сполуки	11355,50
Марганець та його сполуки	11355,50
Нікель та його сполуки	57856,17
Озон	1434,71
Ртуть та її сполуки	60816,08

Свинець та його сполуки	60816,08
Сірководень	4610,83
Сірковуглець	2996,33
Спирт н-бутиловий	1434,71
Стирол	10476,57
Фенол	6512,02
Формальдегід	3552,12
Хром та його сполуки	38516,34

243.2. Ставки податку за викиди в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення забруднюючих речовин (сполук), що не увійшли до пункту 243.1 та на які встановлено клас небезпечності:

Клас небезпечності	Ставка податку, гривень за 1 тонну
I	10261,55
II	2350,06
III	350,16
IV	81,08

243.3. Для забруднюючих речовин (сполук), які не увійшли до пункту 243.1 цієї статті та на які не встановлено клас небезпечності (крім двоокису вуглецю), ставки податку застосовуються залежно від установлених орієнтовнобезпечних рівнів впливу таких речовин (сполук) в атмосферному повітрі населених пунктів:

Орієнтовнобезпечний рівень впливу речовин (сполук), міліграмів на 1 куб. метр	Ставка податку, гривень за 1 тонну
Менше ніж 0,0001	431955,50
0,0001 - 0,001 (включно)	37009,95
Понад 0,001 - 0,01 (включно)	5112,56
Понад 0,01 - 0,1 (включно)	1434,71
Понад 0,1	54,05

243.4. Ставка податку за викиди двоокису вуглецю становить 0,24 гривні за 1 тонну.

243.5. Для забруднюючих речовин (сполук), на які не встановлено клас небезпечності та орієнтовнобезпечний рівень впливу (крім двоокису вуглецю), ставки податку встановлюються як за викиди забруднюючих речовин I класу небезпечності згідно з [пунктом 243.2 цієї статті](#).

(Із змінами, внесеними згідно із законами України від 22.12.2011 р. N 4235-VI, від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 244. Ставки податку за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин пересувними джерелами забруднення

244.1. Ставки податку за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин пересувними джерелами забруднення у разі здійснення торгівлі на митній території України паливом власного виробництва:

Вид палива	Ставка податку, гривень за 1 тонну
Бензин неетилований	79,90
Бензин сумішевий	65,80
Зріджений нафтовий газ	108,10
Дизельне біопаливо	68,15
Дизельне пальне з вмістом сірки:	
більш як 0,2 мас. %	79,90
більш як 0,035 мас. %, але не більш як 0,2 мас. %	61,10
більш як 0,005 мас. %, але не більш як 0,035 мас. %	55,22
не більш як 0,005 мас. %	35,25
Мазут	79,90
Стиснений природний газ	54,05
Бензин авіаційний	55,22
Гас	68,15

244.2. Ставки податку за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин пересувними джерелами забруднення у разі ввезення палива на митну територію України:

Вид палива	Код товару згідно з УКТ ЗЕД	Опис товару згідно з УКТ ЗЕД	Ставка податку, гривень за 1 тонну
Бензин неетилований	2710 11 41 19 2710 11 41 39 2710 11 41 99 2710 11 45 99 2710 11 49 99	бензини моторні з вмістом свинцю 0,013 г/л або менше	79,90

Бензин сумішевий	2710 11 41 11 2710 11 41 31 2710 11 41 91 2710 11 45 11 2710 11 49 11	бензини моторні з вмістом свинцю 0,013 г/л або менше, із вмістом не менш як 5 мас. % біоетанолу або етил-трет-бутилового ефіру або їх суміші	65,80
	2710 11 41 19 2710 11 41 39 2710 11 41 99 2710 11 45 99 2710 11 49 99	бензини моторні з вмістом свинцю 0,013 г/л або менше, із вмістом менш як 5 мас. % біоетанолу або етил-трет-бутилового ефіру або їх суміші	
Зріджений нафтовий газ	2711 11 00 00	газ природний скраплений (зріджений)	108,10
	2711 12 11 00	пропан скраплений (зріджений), для використання як паливо	
	2711 14 00 00	етилен, пропілен, бутілен і бутадієн скраплені (зріджені)	
	2711 19 00 00	інші гази нафтові скраплені (зріджені)	
Дизельне біопаливо	3824 90 98 00	біодизель	68,15
Дизельне пальне із вмістом сірки		важкі дистиляти (газойлі) із вмістом сірки:	
	2710 19 49 00	більш як 0,2 мас. %	79,90
	2710 19 41 30 2710 19 45 00	більш як 0,035 мас. %, але не більш як 0,2 мас. %	61,10
	2710 19 41 20	більш як 0,005 мас. %, але не більш як 0,035 мас. %	55,22
	2710 19 41 10	не більш як 0,005 мас. %	35,25
		паливо рідке (мазут):	
	2710 19 61 00	не більш як 1 мас. %	35,25
	2710 19 63 00	більш як 1 мас. %, але не більш як 2 мас. %	55,22
	2710 19 65 00	більш як 2 мас. %, але не більш як 2,8 мас. %	61,10
	2710 19 69 00	більш як 2,8 мас. %	79,90
Бензин авіаційний	2710 11 31 00	бензини авіаційні	55,22
Гас	2710 19 21 00	гас, що використовується як паливо для реактивних двигунів	68,15

	2710 19 25 00	гас, що використовується як паливо для інших видів двигунів, крім реактивних двигунів	
--	---------------	---	--

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 22.12.2011 р. N 4235-VI; у редакції Закону України від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 245. Ставки податку за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти

Науково-практичний коментар

245.1. Ставки податку за скиди окремих забруднюючих речовин у водні об'єкти:

Назва забруднюючої речовини	Ставка податку, гривень за 1 тону
Азот амонійний	942,38
Органічні речовини (за показниками БСК 5)	377,19
Завислі речовини	27,03
Нафтопродукти	5543,80
Нітрати	81,08
Нітрити	4628,45
Сульфати	27,03
Фосфати	753,20
Хлориди	27,03

245.2. Ставки податку за скиди у водні об'єкти забруднюючих речовин, які не увійшли до пункту 245.1 цієї статті та на які встановлено гранично допустиму концентрацію або орієнтовнобезпечний рівень впливу:

Гранично допустима концентрація забруднюючих речовин або орієнтовнобезпечний рівень впливу, міліграмів на 1 літр	Ставка податку, гривень за 1 тону
До 0,001 (включно)	98741,38
Понад 0,001 - 0,1 (включно)	71592,29
Понад 0,1 - 1 (включно)	12342,53
Понад 1 - 10 (включно)	1256,11

Понад 10

251,46

245.3. За скиди забруднюючих речовин, на які не встановлено гранично допустиму концентрацію або орієнтовнобезпечний рівень впливу, застосовуються ставки податку за найменшою величиною гранично допустимої концентрації, наведеної у пункті 245.2 цієї статті.

245.4. За скиди забруднюючих речовин у ставки та озера ставки податку, зазначені у пунктах 245.1 і 245.2 цієї статті, збільшуються у 1,5 раза.

(Із змінами, внесеними згідно із законами України від 22.12.2011 р. N 4235-VI, від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 246. Ставки податку за розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах

Науково-практичний коментар

246.1. Ставки податку за розміщення окремих видів надзвичайно небезпечних відходів:

246.1.1. обладнання та приладів, що містять ртуть, елементи з іонізуючим випромінюванням, - 506,44 гривня за одиницю;

246.1.2. люмінесцентних ламп - 8,81 гривні за одиницю.

246.2. Ставки податку за розміщення відходів залежно від класу безпеки та рівня небезпечності відходів:

Клас безпеки відходів	Рівень небезпечності відходів	Ставка податку, гривень за 1 тону
I	надзвичайно небезпечні	822,52
II	високонебезпечні	29,96
III	помірно небезпечні	7,52
IV	малонебезпечні	2,93
	малонебезпечні нетоксичні відходи гірничодобувної промисловості	0,29

246.3. За розміщення відходів, на які не встановлено клас безпеки, застосовується ставка податку, встановлена за розміщення відходів I класу безпеки.

246.4. За розміщення відходів на звалищах, які не забезпечують повного виключення забруднення атмосферного повітря або водних об'єктів, ставки податку, зазначені у пунктах 246.1 - 246.3 цієї статті, збільшуються у 3 рази.

246.5. Коефіцієнт до ставок податку, який встановлюється залежно від місця (зони) розміщення відходів у навколишньому природному середовищі:

Місце (зона) розміщення відходів	Коефіцієнт
В межах населеного пункту або на відстані менш як 3 км від таких меж	3
На відстані від 3 км і більше від меж населеного пункту	1

(Із змінами, внесеними згідно із законами України від 22.12.2011 р. N 4235-VI, від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 247. Ставки податку за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені)

Науково-практичний коментар

247.1. Ставка податку за утворення **радіоактивних відходів** виробниками **електричної енергії** - експлуатуючими організаціями ядерних установок (атомних електростанцій), включаючи вже накопичені, становить 0,0074 гривні у розрахунку на 1 кВт-год виробленої електричної енергії.

247.2. Корируючий коефіцієнт, який встановлюється для експлуатуючих організацій ядерних установок (атомних електростанцій) залежно від активності **радіоактивних відходів**:

Категорія відходів	Коефіцієнт
Високоактивні	50
Середньоактивні та низькоактивні	2

(Із змінами, внесеними згідно із законами України від 22.12.2011 р. N 4235-VI, від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 248. Ставки податку за тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк

248.1. Ставки податку за тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк:

Категорія відходів	Ставка податку за тимчасове зберігання радіоактивних відходів (крім відходів, представлених як джерела іонізуючого випромінювання)	Ставка податку за тимчасове зберігання радіоактивних відходів, представлених як джерела іонізуючого випромінювання,

	випромінювання), гривень за 1 куб. метр	гривень за 1 куб. сантиметр
Високоактивні	352509,30	11750,31
Середньоактивні та низькоактивні	6580,17	2350,06

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 22.12.2011 р. N 4235-VI;
у редакції Закону України
від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 249. Порядок обчислення податку

Науково-практичний коментар

249.1. Суми податку обчислюються за податковий (звітний) квартал платниками податку (крім тих, які визначені [пунктом 240.2 статті 240 цього Кодексу](#)), податковими агентами (які визначені [підпунктом 241.2.1 пункту 241.2 статті 241 цього Кодексу](#)). Податкові агенти, які визначені [підпунктом 241.2.2 пункту 241.2 статті 241 цього Кодексу](#), обчислюють суми податку на дату подання [митної декларації](#) для [митного оформлення](#).

249.2. У разі якщо під час провадження [господарської діяльності](#) платником податку здійснюються різні види забруднення навколишнього природного середовища та/або забруднення різними видами забруднюючих речовин, такий платник зобов'язаний визначати суму податку окремо за кожним видом забруднення та/або за кожним видом забруднюючої речовини.

249.3. Суми податку, який справляється за [викиди в атмосферне повітря](#) забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення (Пвс), обчислюються платниками податку самостійно щокварталу виходячи з фактичних обсягів викидів, ставок податку за формулою:

$$Пвс = \sum_{i=1}^n (M_i \times H_{pi}),$$

де M_i - фактичний обсяг викиду i -тої забруднюючої речовини в тоннах (т);

H_{pi} - ставки податку в поточному році за тонну i -тої забруднюючої речовини у гривнях з копійками.

249.4. Суми податку, який справляється за [викиди в атмосферне повітря](#) забруднюючих речовин пересувними джерелами забруднення (Пвп), обчислюються податковими агентами, які визначені [підпунктом 241.2.1 пункту 241.2 статті 241 цього Кодексу](#), самостійно щокварталу виходячи з кількості фактично реалізованого, а для податкових агентів, які визначені [підпунктом 241.2.2 пункту 241.2 статті 241 цього Кодексу](#), - виходячи із кількості фактично ввезеного на [митну територію](#) України палива та ставок податку за формулою:

п

$$Пвп = \sum M_i \times H_{pi},$$

$i = 1,$

де M_i - кількість фактично реалізованого (фактично ввезеного на митну територію України) палива i -того виду, в тоннах (т);

H_{pi} - ставки податку в поточному році за тонну i -того виду палива, у гривнях з копійками.

249.5. Суми податку, який справляється за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти (Пс), обчислюються платниками самостійно щокварталу виходячи з фактичних обсягів скидів, ставок податку та коригуючих коефіцієнтів за формулою:

$$P_c = \sum_{i=1}^n (M_{li} \times H_{pi} \times K_{oc}),$$

де M_{li} - обсяг скиду i -тої забруднюючої речовини в тоннах (т);

H_{pi} - ставки податку в поточному році за тонну i -того виду забруднюючої речовини у гривнях з копійками;

K_{oc} - коефіцієнт, що дорівнює 1,5 і застосовується у разі скидання забруднюючих речовин у ставки і озера (в іншому випадку коефіцієнт дорівнює 1).

249.6. Суми податку, який справляється за розміщення відходів (Прв), обчислюються платниками самостійно щокварталу виходячи з фактичних обсягів розміщення відходів, ставок податку та коригуючих коефіцієнтів за формулою:

$$P_{rv} = \sum_{i=1}^n (H_{pi} \times M_{li} \times K_t \times K_o),$$

де H_{pi} - ставки податку в поточному році за тонну i -того виду відходів у гривнях з копійками;

M_{li} - обсяг відходів i -того виду в тоннах (т);

K_t - коригуючий коефіцієнт, який враховує розташування місця розміщення відходів і який наведено у пункті 246.5 статті 246 цього Кодексу;

K_o - коригуючий коефіцієнт, що дорівнює 3 і застосовується у разі розміщення відходів на звалищах, які не забезпечують повного виключення забруднення атмосферного повітря або водних об'єктів.

249.7. Суми податку, який справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені), обчислюються платниками податку - експлуатуючими організаціями (операторів) атомних електростанцій, включаючи експлуатуючі організації (оператори) дослідницьких реакторів, самостійно щокварталу на основі показників виробництва електричної енергії, ставки податку, а також пропорційно обсягу та активності радіоактивних відходів виходячи з фактичного об'єму радіоактивних відходів, утворених за базовий податковий (звітний) період, і з фактичного об'єму радіоактивних відходів, накопичених до 1 квітня 2009 року, та коригуючого коефіцієнта за формулою:

$$AEC = O_n \times H + (p_{nc} \times C1_{nc} \times V1_{nc} + p_v \times C1_v \times V1_v) + 1/32 (p_{nc} \times C2_{nc} \times V2_{nc} + p_v \times C2_v \times V2_v),$$

де АЕС - сума податку, який справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) експлуатуючими організаціями (операторами) атомних електростанцій, обчислена за базовий податковий (звітний) період, у гривнях з копійками;

Op - фактичний обсяг електричної енергії, виробленої за базовий податковий (звітний) період експлуатуючими організаціями (операторами) атомних електростанцій, кВт-год (для дослідницьких реакторів дорівнює 0);

H - ставка податку, який справляється за електричну енергію, вироблену експлуатуючими організаціями (операторами) атомних електростанцій, що переглядається у разі потреби один раз на рік, визначена у [пункті 247.1 статті 247 цього Кодексу](#), у гривнях за 1 кВт-год;

1/32 - коефіцієнт реструктуризації податку за накопичені до 1 квітня 2009 року [радіоактивні відходи](#) (коефіцієнт діє з 1 квітня 2011 року до 1 квітня 2019 року, протягом іншого періоду дорівнює 0);

рв - коригуючий коефіцієнт для високоактивних відходів, наведений у [пункті 247.2 статті 247 цього Кодексу](#);

рнс - коригуючий коефіцієнт для середньоактивних та низькоактивних відходів, наведений у [пункті 247.2 статті 247 цього Кодексу](#);

S1нс - собівартість зберігання 1 куб. метра (1 куб. сантиметра радіоактивних відходів, представлених у вигляді [джерел іонізуючого випромінювання](#)) низькоактивних і середньоактивних радіоактивних відходів, утворених їх виробниками за базовий податковий (звітний) період, у гривнях з копійками;

S1в - собівартість зберігання 1 куб. метра (1 куб. сантиметра радіоактивних відходів, представлених у вигляді [джерел іонізуючого випромінювання](#)) високоактивних радіоактивних відходів, утворених їх виробниками за базовий податковий (звітний) період, у гривнях з копійками;

S2нс - собівартість зберігання 1 куб. метра (1 куб. сантиметра радіоактивних відходів, представлених у вигляді [джерел іонізуючого випромінювання](#)) низькоактивних і середньоактивних радіоактивних відходів, накопичених їх виробниками до 1 квітня 2009 року, у гривнях з копійками;

S2в - собівартість зберігання 1 куб. метра (1 куб. сантиметра радіоактивних відходів, представлених у вигляді [джерел іонізуючого випромінювання](#)) високоактивних радіоактивних відходів, накопичених їх виробниками до 1 квітня 2009 року, у гривнях з копійками;

V1нс - фактичний об'єм низькоактивних і середньоактивних [радіоактивних відходів](#), прийнятих до сховища експлуатуючих організацій (операторів) атомних електростанцій за базовий податковий (звітний) період, куб. метрів (куб. сантиметрів - для радіоактивних відходів, представлених у вигляді [джерел іонізуючого випромінювання](#));

V1в - фактичний об'єм високоактивних радіоактивних відходів, прийнятих до сховища експлуатуючих організацій (операторів) атомних електростанцій за базовий податковий (звітний) період, куб. метрів (куб. сантиметрів - для радіоактивних відходів, представлених у вигляді [джерел іонізуючого випромінювання](#));

V2нс - фактичний об'єм низькоактивних і середньоактивних радіоактивних відходів, накопичених у сховищах експлуатуючих організацій (операторів) атомних електростанцій до

1 квітня 2009 року, куб. метрів (куб. сантиметрів - для радіоактивних відходів, представлених у вигляді джерел іонізуючого випромінювання);

V_{2в} - фактичний об'єм високоактивних радіоактивних відходів, накопичених у сховищах експлуатуючих організацій (операторів) атомних електростанцій до 1 квітня 2009 року, куб. метрів (куб. сантиметрів - для радіоактивних відходів, представлених у вигляді джерел іонізуючого випромінювання).

Інші платники податку - суб'єкти діяльності у сфері використання ядерної енергії обчислюють суми податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів їх виробниками, пропорційно обсягу та активності радіоактивних матеріалів щокварталу, що сплачується у загальному розмірі 10 відсотків вартості (без урахування податку на додану вартість) кожного джерела іонізуючого випромінювання, яка визначається з дати придбання (купівлі-продажу) цього джерела. Вартість здавання накопичених до 1 квітня 2009 року радіоактивних відходів для таких суб'єктів визначається за договорами між виробниками радіоактивних відходів і спеціалізованими підприємствами з поводження з радіоактивними відходами.

249.8. Суми податку, який справляється за тимчасове зберігання [радіоактивних відходів](#) їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк, обчислюються платниками податку - виробниками радіоактивних відходів самостійно щокварталу на підставі ставок податку, наведених у [пункті 248.1 статті 248 цього Кодексу](#), та пропорційно строку зберігання таких відходів понад установлений строк за формулою:

$$S \text{ зберігання} = N \times V \times T \text{ зберігання},$$

де S зберігання - сума податку, який справляється за тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк, обчислена за базовий податковий (звітний) період, календарний квартал, у гривнях з копійками;

N - ставка податку, який справляється за тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк, наведена у [пункті 248.1 статті 248 цього Кодексу](#);

V - фактичний об'єм радіоактивних відходів, які зберігаються у виробника таких відходів понад установлений особливими умовами ліцензії строк, куб. метрів (куб. сантиметрів - для радіоактивних відходів, представлених у вигляді [джерел іонізуючого випромінювання](#));

T зберігання - кількість повних календарних кварталів, протягом яких [радіоактивні відходи](#) зберігаються понад установлений особливими умовами ліцензії строк.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI)

Стаття 250. Порядок подання податкової звітності та сплати податку

Науково-практичний коментар

250.1. Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному кварталу.

250.2. Платники податку, крім тих, які визначені [пунктом 240.2 статті 240 цього Кодексу](#), та податкові агенти складають податкові декларації за [формою](#), встановленою у порядку, передбаченому [статтею 46 цього Кодексу](#), подають їх протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) кварталу, до контролюючих

органів та сплачують податок протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку подання податкової декларації, за винятком податкових агентів, визначених [підпунктом 241.2.2 пункту 241.2 статті 241 цього Кодексу](#), які сплачують податок до або в день подання [митної декларації](#):

250.2.1. за викиди в [атмосферне повітря](#) забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення, скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти, розміщення протягом звітного кварталу відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах - за місцем розміщення стаціонарних джерел, спеціально відведених для цього місць чи об'єктів;

250.2.2. за паливо, реалізоване податковими агентами, - за місцем перебування такого податкового агента на податковому обліку у контролюючих органах;

250.2.3. за утворення радіоактивних відходів та тимчасове зберігання радіоактивних відходів понад установлений особливими умовами ліцензії строк - за місцем перебування платника на податковому обліку у контролюючих органах.

250.3. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації до 1 грудня року, що передує звітному, подають до контролюючих органів переліки підприємств, установ, організацій, фізичних осіб - підприємців, яким в установленому порядку видано дозволи на викиди, спеціальне водокористування та розміщення відходів, а також направляють інформацію про внесення змін до переліку до 30 числа місяця, що настає за кварталом, у якому такі зміни відбулися.

250.4. Орган державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки до 1 грудня року, що передує звітному, подає до контролюючого органу переліки підприємств, установ, організацій, фізичних осіб - суб'єктів діяльності у сфері використання ядерної енергії, у результаті діяльності яких утворилися, утворюються або можуть утворитися [радіоактивні відходи](#) та які тимчасово зберігають такі відходи понад установлений особливими умовами ліцензії строк, а також направляє інформацію про внесення змін до переліку до 30 числа місяця, що настає за кварталом, у якому такі зміни відбулися.

250.5. Платники податку, крім тих, які визначені [пунктом 240.2 статті 240 цього Кодексу](#), та [податкові агенти](#) перераховують суми податку, що справляється за викиди, скиди забруднюючих речовин та розміщення відходів, одним платіжним дорученням на рахунки, відкриті в органах, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, які забезпечують розподіл цих коштів у співвідношенні, визначеному законом.

250.6. Платники податку, який справляється за утворення [радіоактивних відходів](#) (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк, перераховують суми податку до державного бюджету, які використовуються відповідно до [Закону України "Про поводження з радіоактивними відходами"](#) та Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік. За рішенням платника податку сума податку може сплачуватися щомісяця в розмірі однієї третьої частини планового обсягу за квартал із перерахунком за результатами базового податкового (звітного) періоду.

250.7. Звітність про фактичні обсяги [радіоактивних відходів](#), утворених за базовий податковий (звітний) період, календарний квартал (включаючи вже накопичені до 1 квітня 2009 року), та фактичні обсяги радіоактивних відходів, які зберігаються у виробника таких відходів понад установлений особливими умовами ліцензії строк, погоджується органом державної санітарно-епідеміологічної служби та органом державного регулювання ядерної

та радіаційної безпеки. Вимоги щодо строків подання та змісту зазначеної звітності встановлюються особливими умовами ліцензії. Копії звітності подаються платниками податків разом з [податковою декларацією](#).

250.8. Якщо місце подання [податкових декларацій](#) не збігається з місцем перебування на податковому обліку підприємства, установи, організації, громадянина - суб'єкта підприємницької діяльності, яким в установленому порядку видано дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, спеціальне водокористування та розміщення відходів, до контролюючого органу, в якому таке підприємство, установа, організація або громадянин - суб'єкт підприємницької діяльності перебуває на обліку, подаються протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) періоду, копії відповідних податкових декларацій.

250.9. Якщо платник податку з початку звітного року не планує здійснення викидів, скидів забруднюючих речовин, розміщення [відходів](#), утворення [радіоактивних відходів](#) протягом звітного року, то такий платник податку повинен повідомити про це відповідний контролюючий орган за місцем розташування джерел забруднення та скласти заяву про відсутність у нього у звітному році об'єкта обчислення екологічного податку. В іншому разі платник податку зобов'язаний подавати [податкові декларації](#) відповідно до цієї статті Кодексу.

250.10. У разі якщо:

250.10.1. платник податку має кілька стаціонарних джерел забруднення або спеціально відведених для розміщення відходів місць чи об'єктів в межах кількох населених пунктів (сіл, селищ або міст) або за їх межами (коди згідно з Класифікатором об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ) різні), то такий платник податку зобов'язаний подати до відповідного контролюючого органу за місцем розташування стаціонарного джерела забруднення або спеціально відведених для розміщення відходів місць чи об'єктів [податкову декларацію](#) щодо кожного стаціонарного джерела забруднення або спеціально відведеного для розміщення [відходів](#) місця чи об'єкта окремо;

250.10.2. платник податку має кілька стаціонарних джерел забруднення або спеціально відведених для розміщення відходів місць чи об'єктів в межах одного населеного пункту (села, селища або міста) або за його межами (код згідно з Класифікатором об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ) один і той самий), то такий платник податку може подавати до відповідного контролюючого органу одну податкову декларацію податку за такі джерела забруднення;

250.10.3. платник податку перебуває на податковому обліку в місті з районним поділом, то такий платник може подавати одну [податкову декларацію](#) за викиди, скиди усіма своїми джерелами забруднення та/або розміщення відходів, якщо ці джерела та/або спеціально відведені місця для розміщення відходів розташовані на території такого міста (зазначається код згідно з Класифікатором об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ), за місцем перебування платника податку на податковому обліку (міської ради).

250.11. Контроль за тимчасовим зберіганням [радіоактивних відходів](#) їх виробниками понад установлені особливими умовами ліцензії строк здійснюється органом державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки та органом державної санітарно-епідеміологічної служби.

250.12. Контролюючі органи залучають за попереднім погодженням працівників органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища та центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну

політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, для перевірки правильності визначення платниками податку фактичних обсягів викидів стаціонарними джерелами забруднення, скидів та розміщення відходів.

Контролюючі органи залучають за попереднім погодженням працівників органу державної санітарно-епідеміологічної служби та органу державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки для перевірки правильності визначення платниками фактичних обсягів радіоактивних відходів.

(Із змінами, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

РОЗДІЛ ІХ. РЕНТНА ПЛАТА ЗА ТРАНСПОРТУВАННЯ НАФТИ І НАФТОПРОДУКТІВ МАГІСТРАЛЬНИМИ НАФТОПРОВОДАМИ ТА НАФТОПРОДУКТОПРОВОДАМИ, ТРАНЗИТНЕ ТРАНСПОРТУВАННЯ ТРУБОПРОВОДАМИ ПРИРОДНОГО ГАЗУ ТА АМІАКУ ТЕРИТОРІЄЮ УКРАЇНИ

Стаття 251. Платники рентної плати

[Науково-практичний коментар](#)

251.1. Платниками рентної плати є суб'єкти господарювання, які експлуатують об'єкти магістральних трубопроводів та надають (організують) послуги з транспортування (переміщення) вантажу трубопроводами України.

251.2. Платником рентної плати за транзит природного газу територією України є уповноважений Кабінетом Міністрів України суб'єкт господарювання, який надає (організує) послуги з його транзиту територією України.

Стаття 252. Об'єкт оподаткування

[Науково-практичний коментар](#)

252.1. Для нафти та нафтопродуктів об'єктом оподаткування є їх фактичні обсяги, що транспортуються територією України у податковому (звітному) періоді.

252.2. Для природного газу та аміаку об'єктом оподаткування є сума добутків відстаней відповідних маршрутів їх транспортування (переміщення), узгоджених між платником рентної плати та замовником на відповідний податковий (звітний) період, на обсяги природного газу та аміаку, транспортованих (переміщених) кожним маршрутом транспортування.

Стаття 253. Ставки оподаткування

[Науково-практичний коментар](#)

253.1. Ставки оподаткування:

253.1.1. 1,67 гривні за транзитне транспортування 1000 куб. метрів природного газу за кожні 100 кілометрів відстані відповідних маршрутів його транспортування;

253.1.2. 4,5 гривні за транспортування однієї тонни нафти [магістральними нафтопроводами](#);

253.1.3. 4,5 гривні за транспортування однієї тонни [нафтопродуктів](#) магістральними нафтопродуктопроводами;

253.1.4. 5,1 гривні за транзитне транспортування однієї тонни аміаку за кожні 100 кілометрів відстані відповідних [маршрутів](#) його транспортування.

253.2. У разі зміни [тарифів](#) до ставок [рентної плати](#) застосовується [коригуючий коефіцієнт](#), який обчислюється у [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України, крім ставки рентної плати за транзитне транспортування природного [газу](#).

Стаття 254. Порядок обчислення податкових зобов'язань та строк сплати

Науково-практичний коментар

254.1. Базовий податковий (звітний) період для [рентної плати](#) дорівнює календарному місяцю.

254.2. [Платники рентної плати](#) самостійно обчислюють суму податкових зобов'язань з рентної плати.

254.3. Сума податкових зобов'язань з [рентної плати](#) обчислюється як добуток відповідного об'єкта оподаткування, визначеного у [статті 252 цього Кодексу](#), на відповідну ставку оподаткування, визначену у [статті 253 цього Кодексу](#), та з урахуванням [коригуючого коефіцієнта](#), визначеного в установленому порядку.

254.4. Податковий розрахунок з рентної плати за податковий (звітний) період, що дорівнює календарному місяцю, за [формою](#), встановленою у порядку, передбаченому [статтею 46 цього Кодексу](#), подається платником рентної плати контролюючому органу за місцем його податкової реєстрації протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) періоду.

254.5. Сума податкових зобов'язань з рентної плати за податковий (звітний) період, що дорівнює календарному місяцю, сплачується платником рентної плати за місцем його податкової реєстрації авансовими платежами щодаки (15, 25 числа поточного місяця, 5 числа наступного місяця) виходячи з:

254.5.1. фактичних обсягів природного [газу](#) та аміаку і відстані відповідних [маршрутів](#) їх транспортування територією України у відповідних декадах місяця;

254.5.2. фактичних обсягів [нафти](#) і [нафтопродуктів](#), що транспортуються територією України у відповідних декадах місяця.

254.6. Визначена у податковому розрахунку за відповідний податковий (звітний) період сума податкових зобов'язань з [рентної плати](#) з урахуванням фактично сплачених авансових платежів вноситься [платниками рентної плати](#) до державного бюджету протягом 10 календарних днів, що настають за останнім календарним днем граничного строку подання такого розрахунку.

254.7. На суму податкових зобов'язань з рентної плати, що нарахована платником рентної плати за податковий (звітний) період, але не сплачена протягом 10 календарних днів, що настають за останнім календарним днем граничного строку подання податкового розрахунку, нараховується пеня в порядку, встановленому [розділом II цього Кодексу](#).

Стаття 255. Контроль та відповідальність платників

Науково-практичний коментар

255.1. **Платник** несе відповідальність за правильність обчислення **рентної плати**, повноту і своєчасність її внесення до бюджету, а також за своєчасність подання контролюючим органам відповідних розрахунків згідно із нормами цього Кодексу та інших законів України.

255.2. Контроль за правильністю обчислення, своєчасністю і повнотою справляння рентної плати до бюджету здійснюють контролюючі органи.

РОЗДІЛ X. РЕНТНА ПЛАТА ЗА НАФТУ, ПРИРОДНИЙ ГАЗ І ГАЗОВИЙ КОНДЕНСАТ, ЩО ВИДОБУВАЮТЬСЯ В УКРАЇНІ

(Розділ із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI; втратив чинність згідно із Законом України від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

РОЗДІЛ XI. ПЛАТА ЗА КОРИСТУВАННЯ НАДРАМИ

Стаття 262. Плата за користування надрами

Науково-практичний коментар

Плата за користування **надрами** - загальнодержавний платіж, який справляється у вигляді: плати за користування надрами для видобування **корисних копалин**;

плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин.

Стаття 263. Плата за користування надрами для видобування корисних копалин

Науково-практичний коментар

263.1. Платники плати за користування **надрами** для видобування **корисних копалин** (далі - платники)

263.1.1. Платниками плати за користування надрами для видобування корисних копалин є суб'єкти господарювання, у тому числі громадяни України, іноземці та особи без громадянства, зареєстровані відповідно до закону як підприємці, які набули права користування об'єктом (ділянкою) надр на підставі отриманих **спеціальних дозволів на користування надрами** (далі - спеціальний дозвіл) в межах конкретних ділянок надр з метою провадження господарської діяльності з видобування корисних копалин, у тому числі під час **геологічного вивчення** (або геологічного вивчення з подальшою дослідно-промисловою розробкою) в межах зазначених у таких спеціальних дозволах об'єктах (ділянках) надр.

263.1.2. У разі укладення власниками **спеціальних дозволів на користування надрами** з третіми особами **договорів** на виконання робіт (послуг), пов'язаних з використанням надр, у тому числі (але не виключно) за операціями з **давальницькою сировиною**, платниками плати за користування надрами для видобування корисних копалин є власники таких спеціальних дозволів на користування надрами.

263.1.3. Для цілей оподаткування платники плати за користування надрами для видобування корисних копалин здійснюють окремий (від інших видів операційної діяльності) бухгалтерський та податковий облік витрат та доходів за кожним видом мінеральної сировини за кожним об'єктом надр, на який надано спеціальний дозвіл.

263.1.4. Платником плати за користування надрами для видобування корисних копалин під час виконання **договорів про спільну діяльність** без утворення юридичної особи є уповноважена особа - один з учасників такого договору про спільну діяльність без утворення юридичної особи, на якого згідно з умовами договору про спільну діяльність без утворення юридичної особи покладено обов'язок нарахування, утримання та внесення податків і зборів до бюджету з єдиного поточного рахунку спільної діяльності (далі - уповноважена особа), та за умови, що один з учасників договору про спільну діяльність без утворення юридичної особи має відповідний спеціальний дозвіл.

263.2. Об'єкт оподаткування

263.2.1. Об'єктом оподаткування плати за користування **надрами** для видобування **корисних копалин** по кожній наданій в користування ділянці надр, що визначена у відповідному спеціальному дозволі, є обсяг видобутої у податковому (звітному) періоді корисної копалини (мінеральної сировини) або обсяг погашених у податковому (звітному) періоді запасів корисних копалин.

263.2.2. До об'єкта оподаткування належать:

а) обсяг **корисної копалини** (мінеральної сировини), видобутої з надр на території України, її **континентального шельфу** і **виключної (морської) економічної зони**, у тому числі обсяг мінеральної сировини, що утворюється в результаті виконання первинної переробки, що провадиться іншими ніж платник суб'єктами господарювання на умовах господарських **договорів** про послуги з **давальницькою сировиною**;

б) обсяг корисної копалини (мінеральної сировини), видобутої (вилученої) з **відходів** (втратах, хвостів тощо) гірничодобувного виробництва, у тому числі обсяг мінеральної сировини, що утворюється в результаті виконання первинної переробки, що провадиться іншими ніж платник суб'єктами господарювання на умовах господарських договорів про послуги з давальницькою сировиною, якщо для її видобутку відповідно до законодавства необхідно отримати спеціальний дозвіл;

в) обсяг погашених запасів корисних копалин.

263.2.3. До об'єкта оподаткування не належать:

а) не включені до державного балансу запасів **корисних копалин** корисні копалини місцевого значення і торф, видобуті землевласниками та землекористувачами для власного споживання, якщо їх використання не передбачає отримання економічної вигоди з передачею чи без передачі **права власності** на них, загальною глибиною розробки до двох метрів, і прісні **підземні води** до 20 метрів;

б) видобуті (зібрані) мінералогічні, палеонтологічні та інші геологічні колекційні зразки, якщо їх використання не передбачає отримання економічної вигоди з передачею чи без передачі права власності на них;

в) корисні копалини, видобуті з **надр** при створенні, використанні, реконструкції геологічних **об'єктів природно-заповідного фонду**, якщо використання цих корисних копалин не

передбачає отримання економічної вигоди з передачею чи без передачі права власності на них;

г) дренажні та супутньо-пластові **підземні води**, які не враховуються в державному балансі запасів корисних копалин, що видобуваються при розробці родовищ корисних копалин або при будівництві та експлуатації підземних споруд, і використання яких не передбачає отримання економічної вигоди з передачею чи без передачі права власності на них, у тому числі від використання для власних технологічних потреб, за винятком обсягів, які використовуються для власних технологічних потреб, пов'язаних з видобуванням корисних копалин;

г) видобуті корисні копалини, які без набуття та/або збереження платником права власності на такі корисні копалини відповідно до затвердженого в установленому законодавством порядку технологічного проекту розробки запасів корисних копалин відповідної ділянки надр спрямовуються на формування запасів корисних копалин техногенного родовища;

д) обсяг природного **газу**, визнаного рециркулюючим відповідно до розділу I, який визначається платником за показниками вимірювальних пристроїв, що зазначені у журналі обліку видобутих корисних копалин із дотриманням самостійно затверджених платником відповідно до вимог ліцензійних умов схем руху видобутої **вуглеводневої сировини** на виробничих дільницях та місцях зберігання з урахуванням складу вихідної сировини, умов конкретного виробництва, особливостей технологічного процесу;

е) обсяги мінеральних вод, що видобуті державними дитячими спеціалізованими санаторно-курортними закладами, в частині обсягів, що використовуються для лікування на їх території;

є) обсяги запасів корисних копалин, що згідно із затвердженими в установленому законодавством порядку технічними проектами (планами) їх розробки залишені у звітному (податковому) періоді в охоронних і бар'єрних ціликах (між шахтами), у тому числі у ціликах загальношахтного призначення, для запобігання обрушенню земної поверхні, прориву води у гірничі виробки та збереження наземних або підземних об'єктів.

263.3. Види видобутої **корисної копалини** (мінеральної сировини) визначаються платником відповідно до затверджених законодавством переліків видів корисних копалин, а також кодифікації товарів та послуг з урахуванням затверджених платником схем руху видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) на виробничих дільницях та місцях зберігання з урахуванням складу вихідної сировини, умов конкретного виробництва, особливостей технологічного процесу та вимог до кінцевої продукції.

263.4. Види погашених запасів **корисних копалин** визначаються платником на підставі висновків **державної експертизи запасів корисних копалин** відповідної ділянки **надр**, що виконана не раніше ніж за десять років до дати списання запасів корисних копалин з балансу гірничодобувного підприємства.

263.5. База оподаткування

263.5.1. Базою оподаткування є вартість обсягів видобутих у податковому (звітному) періоді корисних копалин (мінеральної сировини), яка окремо обчислюється для кожного виду **корисної копалини** (мінеральної сировини) для кожної ділянки надр на базових умовах поставки (склад готової продукції гірничодобувного підприємства).

263.5.2. Порядок визначення вартості одиниці відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) встановлено **пунктом 263.6 цієї статті**.

263.5.3. Для видів корисних копалин, для яких у таблиці [пункту 263.9 цієї статті](#) затверджено абсолютні ставки плати (Сазн) у вартісному (грошовому) вираженні, база оподаткування тотожна об'єкту оподаткування.

263.6. Визначення вартості одиниці видобутої корисної копалини (мінеральної сировини)

263.6.1. Вартість відповідного виду видобутої у податковому (звітному) періоді корисної копалини (мінеральної сировини) обчислюється платником для кожної ділянки [надр](#) на базових умовах поставки (склад готової продукції гірничодобувного підприємства) за більшою з таких її величин:

[за фактичними цінами реалізації відповідного виду видобутої корисної копалини \(мінеральної сировини\);](#)

[за розрахунковою вартістю відповідного виду видобутої корисної копалини \(мінеральної сировини\),](#) крім вуглеводневої сировини.

263.6.2. У разі обчислення вартості видобутої [корисної копалини](#) (мінеральної сировини) за фактичними цінами реалізації вартість одиниці відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) встановлюється платником за величиною суми доходу, отриманого (нарахованого) від виконаних у податковому (звітному) періоді господарських зобов'язань з реалізації відповідного обсягу (кількості) такого виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини). Фактична ціна реалізації для нафти, конденсату визначається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику економічного розвитку, за податковий (звітний) період як середня ціна одного бареля нафти "Urals", перерахована у гривні за тонну за курсом Національного банку України станом на 1 число місяця, що настає за податковим (звітним) періодом, яка склалася на момент завершення проведення торгів нафтою на Лондонській біржі протягом такого податкового (звітного) періоду.

Фактичною ціною реалізації для газу природного вважається:

для газу природного, що відповідає умові, визначеній у підпункті 263.11.5 пункту 263.11 цієї статті, - закупівельна ціна, встановлена національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, для кожного суб'єкта господарювання, який відповідає критеріям, визначеним [статтею 10 Закону України "Про засади функціонування ринку природного газу"](#);

для іншого газу природного, видобутого іншими, ніж визначені [статтею 10 Закону України "Про засади функціонування ринку природного газу"](#) категорії газовидобувників, - середня митна вартість імпортного природного газу, що склалася у процесі його митного оформлення під час ввезення на територію України за податковий (звітний) період. Середня митна вартість імпортного природного газу, що склалася у процесі його митного оформлення під час ввезення на територію України за податковий (звітний) період, обчислюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну фінансову політику, за даними центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, та передається ним до 5 числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику економічного розвитку.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику економічного розвитку, до 10 числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, розміщує визначену ціну реалізації відповідної вуглеводневої сировини на своєму офіційному веб-

сайті у спеціальному розділі та повідомляє центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

Сума доходу, отриманого (нарахованого) від реалізації відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) за податковий (звітний) період зменшується на суму витрат платника, пов'язаних з доставкою (перевезенням, транспортуванням) обсягу (кількості) відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) споживачу в розмірах, установлених у договорі купівлі-продажу згідно з умовами постачання.

Суми попередньої оплати вартості обсягу (кількості) відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), що надійшли до моменту фактичного виконання господарських зобов'язань (фактичної поставки) або до моменту настання строку виконання господарських зобов'язань (поставки) за відповідним [договором](#), включаються до суми доходу для обчислення вартості одиниці відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) у податковому (звітному) періоді, якщо такі господарські зобов'язання (поставки) виконані або мали бути виконаними за відповідним договором.

Сума доходу, отримана від реалізації обсягу (кількості) відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) в [іноземній валюті](#), обраховується в національній валюті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, встановленим [Національним банком України](#) на дату реалізації таких корисних копалин.

263.6.3. До витрат платника, пов'язаних з доставкою (перевезенням, транспортуванням) видобутої [корисної копалини](#) (мінеральної сировини) споживачу, належать:

а) витрати, пов'язані з доставкою (перевезенням, транспортуванням) видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) із складу готової продукції платника (вузла обліку, входу до [магістрального трубопроводу](#), пункту відвантаження споживачу або на переробку, межі розділу мереж із споживачем) споживачу, а саме:

з доставкою (перевезенням, транспортуванням) магістральними трубопроводами, [залізничним](#), [водним](#) та іншим транспортом;

із зливанням, наливанням, навантаженням, розвантаженням та перевантаженням;

з оплатою послуг портів, зокрема [портових зборів](#);

з оплатою [транспортно-експедиторських послуг](#);

б) витрати з обов'язкового страхування вантажів, обчислені відповідно до законодавства;

в) митні податки та збори у разі реалізації за межі [митної території України](#).

263.6.4. Вартість одиниці кожного виду видобутої [корисної копалини](#) (мінеральної сировини) обчислюється як співвідношення суми доходу, отриманого платником від реалізації відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), визначеної відповідно до [підпункту 263.6.2 пункту 263.6 цієї статті](#), та обсягу (кількості) відповідного виду реалізованої видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), що визначається за даними [бухгалтерського обліку](#) запасів готової продукції платника.

263.6.5. У разі обчислення вартості відповідного виду видобутої [корисної копалини](#) (мінеральної сировини) за розрахунковою вартістю до витрат платника за податковий (звітний) період включаються:

а) матеріальні витрати, що належать до витрат згідно з [розділом III цього Кодексу](#), у тому числі витрати, пов'язані з виконанням господарських [договорів із давальницькою сировиною](#), за винятком матеріальних витрат, пов'язаних із:

зберіганням;

транспортуванням;

пакуванням;

проведенням іншого виду підготовки (включаючи передпродажну підготовку), крім операцій, що віднесені до операцій первинної переробки (збагачення) у значенні, наведеному у [розділі I цього Кодексу](#), для реалізації відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини);

виробництвом і реалізацією інших видів продукції, товарів (робіт, послуг);

б) витрати з оплати праці, що належать до витрат згідно з [розділом III цього Кодексу](#), крім витрат з оплати праці працівників, які не зайняті в господарській діяльності з видобування відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини);

в) витрати з ремонту [основних засобів](#), що належать до складу витрат згідно з [розділом III цього Кодексу](#), крім витрат на ремонт основних засобів, не пов'язаних технічно та технологічно з господарською діяльністю з видобування відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини);

г) інші витрати, що належать до складу витрат, у тому числі витрати, розподілені згідно з принципами облікової політики платника, понесені ним в періоди, коли господарська діяльність з видобування корисних копалин не провадилась у зв'язку із сезонними умовами провадження видобувних робіт згідно з [розділом III цього Кодексу](#), крім витрат, не пов'язаних з господарською діяльністю з видобування відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), у тому числі:

які виникають в результаті формування фінансових резервів;

на сплату [процентів](#) боргових зобов'язань платника;

на плату за користування надрами для видобування корисних копалин;

на сплату штрафів та/або неустойки чи пені за рішенням сторін [договору](#) або за рішенням відповідних державних органів, суду.

Під час обчислення розрахункової вартості відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) також враховуються:

а) сума нарахованої [амортизації](#), що визначається згідно з [розділом III цього Кодексу](#), крім суми нарахованої амортизації на [основні фонди](#) і [нематеріальні активи](#), що підлягають амортизації, але не пов'язані технічно та технологічно з господарською діяльністю з видобування відповідного виду видобутої [корисної копалини](#) (мінеральної сировини);

б) сума амортизації витрат, пов'язаних з господарською діяльністю з видобування відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) згідно з [розділом III цього Кодексу](#).

263.6.6. У разі якщо мають місце державні субвенції для гірничодобувних підприємств, визначення вартості видобутої мінеральної сировини (**корисної копалини**) здійснюється без урахування субвенції, розміри якої для кожної ділянки **надр** обчислюються на підставі калькулювання собівартості видобутої корисної копалини за матеріалами **бухгалтерського обліку** провадження господарської діяльності в межах такої ділянки надр.

263.6.7. Сума витрат, понесених на провадження господарської діяльності з видобування **корисних копалин**, щодо яких у податковому (звітному) періоді завершено комплекс технологічних операцій (процесів) з видобування, повністю включається до розрахункової вартості видобутих корисних копалин за відповідний податковий (звітний) період.

У разі якщо після виникнення податкових зобов'язань з плати за користування надрами для видобування корисних копалин за обсяг (кількість) відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), платник у будь-якому наступному податковому (звітному) періоді прийняв рішення про застосування до неї (відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) або її частини інших операцій первинної переробки, в результаті чого виник новий вид товарної продукції гірничодобувного підприємства, що відрізняється від продукції, за якою платником визнані та виконані відповідні зобов'язання з плати за користування надрами для видобування корисних копалин, платник у такому податковому (звітному) періоді визначає розмір податкових зобов'язань з плати для нового відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) з урахуванням виконаних податкових зобов'язань за обсяг (кількість) відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), що був використаний на створення нової товарної продукції гірничодобувного підприємства, за вирахуванням сум податкових зобов'язань, які виникали за попередніми операціями з даним видом корисної копалини.

263.6.8. Сума витрат, понесених на провадження господарської діяльності з видобування **корисних копалин**, щодо яких у податковому (звітному) періоді не завершено комплекс технологічних операцій (процесів) з видобування, включається до розрахункової вартості відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) у податковому (звітному) періоді, в якому завершується такий комплекс технологічних операцій (процесів).

263.6.9. Розрахункова вартість одиниці відповідного виду видобутої **корисної копалини** (мінеральної сировини) (Π_p) обчислюється за такою формулою:

$$\Pi_p = \frac{V_{мп} + (V_{мп} \times K_{рмпе})}{V_{мп}},$$

де $V_{мп}$ - витрати, обчислені згідно з **підпунктами 263.6.5 - 263.6.8 цього пункту** (у гривнях);

$K_{рмпе}$ - коефіцієнт рентабельності гірничодобувного підприємства, обчислений у матеріалах геолого-економічної оцінки запасів корисних копалин ділянки **надр**, затверджених центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр (десятьковий дріб);

$V_{мп}$ - обсяг (кількість) корисних копалин, видобутих за податковий (звітний) період.

263.6.10. Вартість руд урану та золота, видобутих з корінних родовищ, обчислюється з урахуванням ціни реалізації за податковий (звітний) період (у разі відсутності реалізації у цей період - за найближчі попередні податкові періоди) хімічно чистого металу без урахування податку на додану вартість, зменшеної на суму витрат платника на збагачення (афінаж) та доставку (перевезення, транспортування) споживачу. Вартість одиниці

видобутих **корисних копалин** визначається з урахуванням частки (в натуральному вимірі) вмісту хімічно чистого металу в одиниці видобутих корисних копалин.

263.7. Порядок обчислення податкових зобов'язань з плати за користування надрами для видобування **корисних копалин**

263.7.1. Для видів корисних копалин, для яких у таблиці **пункту 263.9 цієї статті** ставки плати (Свнз) встановлено у відносних показниках (відсотках), податкові зобов'язання з плати за користування надрами для видобування корисних копалин (Пзн) для відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) в межах однієї ділянки **надр** за податковий (звітний) період обчислюються за такою формулою:

$$\text{Пзн} = V\phi \times V_{\text{кк}} \times \text{Свнз} \times \text{Кпп},$$

де $V\phi$ - обсяг (кількість) відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) у податковому (звітному) періоді (в одиницях маси або об'єму);

$V_{\text{кк}}$ - вартість одиниці відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), обчислена згідно з **пунктом 263.6 цієї статті**;

Свнз - величина ставки плати за користування надрами для видобування корисних копалин (у відсотках), встановлена у **пункті 263.9 цієї статті**;

Кпп - коригуючий коефіцієнт, встановлений у **пункті 263.10 цієї статті**.

263.7.2. Для видів **корисних копалин**, для яких у таблиці **пункту 263.9 цієї статті** встановлено абсолютні ставки плати за користування надрами для видобування корисних копалин (Сазн) у вартісному (грошовому) вираженні, податкові зобов'язання з плати (Пзн) для відповідного виду видобутих корисних копалин (мінеральної сировини) або погашених запасів корисних копалин в межах однієї ділянки **надр** за податковий (звітний) період обчислюються за такою формулою:

$$\text{Пзн} = V\phi \times \text{Сазн} \times \text{Кпп},$$

де $V\phi$ - обсяг (кількість) відповідного виду видобутих корисних копалин (мінеральної сировини) або погашених запасів корисних копалин у межах однієї ділянки надр у податковому (звітному) періоді (в одиницях маси або об'єму);

Сазн - величина визначеної в абсолютних значеннях ставки плати за користування надрами для видобування корисних копалин, встановлена у **пункті 263.9 цієї статті**;

Кпп - коригуючий коефіцієнт, встановлений у **пункті 263.10 цієї статті**.

263.8. Порядок визначення обсягу (кількості) видобутої **корисної копалини** (мінеральної сировини) та обсягу (кількості) погашених запасів корисних копалин

263.8.1. Обсяг (кількість) відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) визначається платником плати у журналі обліку видобутих корисних копалин самостійно відповідно до вимог затверджених платником схем руху видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) на виробничих ділянках та місцях зберігання з урахуванням складу вихідної сировини, умов конкретного виробництва, особливостей технологічного процесу та вимог до кінцевої продукції та нормативних актів, що регламентують вимоги до відповідного виду товарної продукції гірничодобувних підприємств стосовно визначення якості сировини та кінцевого продукту, визначення вмісту

основної та супутньої корисної копалини в лабораторіях, атестованих згідно з правилами уповноваження та атестації у державній метрологічній системі.

Залежно від відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) її кількість визначається в одиницях маси або об'єму.

263.8.2. Обсяг (кількість) погашених запасів корисних копалин визначається платником самостійно з дотриманням вимог актів законодавства з питань гірничого нагляду за раціональним використанням [надр](#).

Залежно від відповідного виду погашених запасів корисних копалин їх кількість визначається в одиницях маси або об'єму.

263.9. Ставки плати за користування надрами для видобування корисних копалин

263.9.1. Ставки плати за користування надрами для видобування [корисних копалин](#) встановлюються у таких розмірах:

Назва корисної копалини	Одиниця виміру	За одиницю видобутих корисних копалин, гривень	Від вартості видобутих корисних копалин	
			відсотків	але не менше ніж гривень за одиницю видобутих корисних копалин
1	2	3	4	5
Корисні копалини загальнодержавного значення				
Антрацит	тонн		0,5	5,33
Вугілля буре	- " -		1	0,57
Вугілля кам'яне:				
вугілля енергетичне, окиснене;	- " -		0,4	3,51
вугілля коксівне	- " -		0,4	3,51
Торф, сапропель	- " -		1	0,59
Металічні руди:				
залізна руда для збагачення	- " -		2,7	3,64
залізна руда для збагачення з вмістом магнетитового заліза менше 20 відсотків	- " -		1,5	0,89
залізна багата	- " -		3,5	11,45
марганцева	- " -		5	21,70
титанова (розсипних родовищ)	- " -		5	3,99
титано-цирконієва (розсипних родовищ)	- " -		5	7,40
нікелева (силікатна)	- " -		3,5	9,72

хромова	- " -		3,5	10,98
ртутна	- " -		3,5	0,59
уранова	- " -		3,5	3,19
золота	- " -		5	15,98
ванадію	- " -		3,5	6,12
гафнію	- " -		3,5	9,46
бариту	- " -		3,5	6,45
Горючі корисні копалини:				
нафта, конденсат:				
- з покладів, які повністю або частково залягають на глибині до 5000 метрів	тонн		39*	
- з покладів, які повністю залягають на глибині понад 5000 метрів	- " -		17*	
Газ природний:				
газ природний, у тому числі газ, розчинений у нафті (нафтовий (попутний) газ), етан, пропан, бутан, газ (метан) вугільних родовищ, газ сланцевих товщ, газ центрально-басейнового типу, газ колекторів щільних порід:				
- природний газ, що відповідає умові, визначеній у підпункті 263.11.5, видобутий з покладів до 5000 метрів	тис. куб. метрів		20	
- природний газ, що відповідає умові, визначеній у підпункті 263.11.5, видобутий з покладів понад 5000 метрів	- " -		14	
- з покладів на ділянках надр (родовищах) в межах континентального шельфу та/або виключної (морської) економічної зони України	- " -		11**	
- з покладів, які повністю або частково залягають на глибині до 5000 метрів	- " -		25**	
- з покладів, які повністю залягають на глибині понад 5000 метрів	- " -		14**	
Глинисті породи:				
глина тугоплавка	тонн		5	
каолін первинний	- " -		5	
глина вогнетривка	- " -		5	
каолін вторинний	- " -		5	

сировина керамзитова	- " -		5	
Сировина формувальна та для огрудкування залізорудних концентратів - глина бентонітова	- " -		5	3,59
Сировина вогнетривка:				
доломіт	- " -		7,5	11,30
кварцит та пісок кварцовий для металургії	- " -		7,5	
пісок формувальний	- " -		7,5	25,24
кварцит для виробництва кремнію	- " -		2	2,64
сировина високоглиноземна, крім глин (кіаніт (дистен), силіманіт, ставроліт)	куб. метрів		3,5	1,23
Сировина флюсова - вапняк (флюсовий)	тонн		5	11,30
Сировина хімічна:				
сірчана руда	- " -		3	6,50
сіль кам'яна (галіт)	- " -		2,5	5,85
сіль кам'яна (галіт) для харчової промисловості	- " -		2,5	5,85
сіль калійно-магнієва	- " -		3	
крейда для виробництва соди	- " -		7,5	25,78
вапняк для цукрової промисловості	- " -		7,5	25,51
крейда для хімічної промисловості	- " -		7,5	25,67
Сировина агрохімічна - фосфорити (агроруди)	- " -		2	2,30
Сировина для мінеральних пігментів	- " -		5,5	6,07
Електро- та радіотехнічна сировина:				
графітова руда	тонн		5	3,87
пірофіліт	- " -		5	34,08
озокерит	- " -		5	34,51
Сировина оптична та п'єзооптична	кілограмів		5	13,62
Сировина адсорбційна - бентоніт, палигорскіт, цеоліт, сапоніт	тонн		5	3,66
Сировина абразивна	- " -		5	2,09

Сировина ювелірна (дорогоцінне каміння) - бурштин, топаз, моріон, берил тощо	кілограмів, грамів, каратів		5	
Сировина ювелірно-виробна (напівдорогоцінне каміння)	кілограмів		4	
Сировина виробна	тонн, куб. метрів		4	
Сировина для облицювальних матеріалів (декоративне каміння)	куб. метрів		3	
Сировина скляна та фарфоро-фаянсова:				
польовий шпат (пегматит)	тонн		5	
пісок для виробництва скла	- " -		7,5	
Сировина цементна	- " -		5	16,99
Сировина для пиляних стінових матеріалів	куб. метрів		3	
Сировина петрургійна та для легких заповнювачів бетону:				
перліт	тонн		5,5	3,53
сировина для виробництва мінеральної вати (андезит, андезито-базальт, базальт)	- " -		7,5	
Сировина для покриття доріг - бітуми	- " -		5	8,44
Підземні води:				
мінеральні для промислового розливу	куб. метрів	39,30		
мінеральні (лікувальні та лікувально-столові питні) для внутрішнього використання лікувальними закладами	- " -	14,18		
мінеральні (лікувальні) для зовнішнього використання лікувальними закладами	- " -	9,47		
промислові (розсіл)	- " -	0,92		
теплоенергетичні (термальні)	- " -	0,77		
прісні підземні води	100 куб. метрів	8,95		
Поверхневі води - ропа (лікувальна, промислова)	куб. метрів	0,86		
Грязі лікувальні	- " -	10,24		
Корисні копалини місцевого значення				
Сировина для будівельного вапна та гіпсу:				

крейда і вапняк на вапно, крейда будівельна	тонн		7,5	25,24
гіпс	- " -		7,5	25,73
Сировина для хімічних меліорантів ґрунтів - вапняк	- " -		7,5	16,73
Сировина для бутового (будівельного) каменю (всі види гірських порід, придатність яких визначається державними стандартами, в тому числі для щебеневої продукції)	- " -		7,5	
Сировина піщано-гравійна:				
сировина піщано-гравійна	тонн		5	
сировина піщано-глиниста для закладки вироблених просторів, будівництва дорожніх насипів, дамб тощо	куб. метрів		5	1,37
Сировина цегельно-черепична	тонн		5	

* В умовах дії угоди про розподіл продукції для нафти та конденсату, видобутих в межах території України, континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони України, плата за користування надрами для видобування корисних копалин справляється із застосуванням ставки у розмірі 2 відсотки від вартості видобутих корисних копалин.

** В умовах дії угоди про розподіл продукції для газу природного, у тому числі газу, розчиненого у нафті (нафтового (попутного) газу), етану, пропану, бутану, газу (метану) вугільних родовищ, газу сланцевих товщ, газу центрально-басейнового типу, газу колекторів щільних порід, видобутих в межах території України, континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони України, плата за користування надрами для видобування корисних копалин справляється із застосуванням ставки у розмірі 1,25 відсотка від вартості видобутих відповідних корисних копалин.

(зміни, внесені [пунктом 77 розділу I Закону України від 24.05.2012 р. N 4834-VI](#) до рядків таблиці до підпункту 263.9.1 пункту 263.9 щодо ставок плати за нафту, конденсат, газ горючий природний (за винятком газу (метану) вугільних родовищ, газу сланцевих товщ, газу центрально-басейнового типу, газу колекторів щільних порід), примітки до таблиці щодо встановлення ставок в умовах дії угоди про розподіл продукції (за винятком газу (метану) вугільних родовищ, газу сланцевих товщ, газу центрально-басейнового типу, газу колекторів щільних порід), набувають чинності з [01.01.2013 р.](#))

263.9.2. Додаткові обсяги [вуглеводневої сировини](#), видобуті внаслідок виконання діючих або нових інвестиційних проектів (програм, договорів), якими передбачено нарощування

видобутку вуглеводневої сировини, на ділянках надр (родовищах, покладах), що характеризуються погіршеними гірничо-геологічними умовами (важковидобувні) або виснаженістю в процесі розробки в попередніх періодах, на окремих діючих свердловинах після капітального ремонту, свердловинах, що відновлюються з числа ліквідованих, нових свердловинах чи групах свердловин, що розташовані на таких ділянках надр, оподатковуються за ставкою 2 відсотки від вартості додаткового видобутку відповідної вуглеводневої сировини.

Порядок відбору та затвердження нових інвестиційних проектів (програм, договорів), якими передбачено нарощування видобутку вуглеводневої сировини, порядок визначення додаткових обсягів вуглеводневої сировини, а також порядок контролю за виконанням таких інвестиційних проектів (програм), визначаються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику економічного розвитку.

Перелік ділянок надр та/або об'єктів ділянок надр, на яких реалізуються нові інвестиційні проекти (програми, договори), визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у нафтогазовому комплексі.

Норми цього підпункту поширюються на:

підприємства, частка держави у статутному капіталі яких 25 відсотків та більше;

[господарські товариства](#), 25 відсотків та більше акцій (часток, паїв) яких знаходяться у статутних капіталах інших господарських товариств, контрольним пакетом акцій яких володіє держава;

дочірні підприємства, представництва та філії таких підприємств і товариств;

учасників договорів про спільну діяльність, відповідно до яких вартість вкладу підприємств, частка держави у статутному капіталі яких 25 відсотків та більше, господарських товариств, 25 відсотків та більше акцій (часток, паїв) яких знаходяться у статутних капіталах інших господарських товариств, контрольним пакетом акцій яких володіє держава, а також дочірніх підприємств, представництв та філій таких підприємств і товариств становить 25 відсотків та більше загальної вартості вкладів
учасників [договорів про спільну діяльність](#).

(зміни, внесені [пунктом 77 розділу I Закону України від 24.05.2012 р. N 4834-VI до підпункту 263.9.2 пункту 263.9](#), набувають чинності з [01.01.2013 р.](#))

263.10. Корируючі коефіцієнти

До ставок плати за користування надрами для видобування [корисних копалин](#) застосовуються корируючі коефіцієнти, які визначаються залежно від виду корисної копалини (мінеральної сировини) та умов її видобування:

Критерії застосування коефіцієнта	Величина коефіцієнта
Видобування позабалансових запасів корисних копалин, крім вуглеводневої сировини*	0,50
Видобування позабалансових запасів природного газу, що відповідає	0,79

умові, визначеній у підпункті 263.11.5*	
Видобування позабалансових запасів природного газу, з покладів на ділянках надр (родовищах) в межах континентального шельфу та/або виключної (морської) економічної зони України, що відповідає умові, визначеній у підпункті 263.11.5*	0,61
Видобування позабалансових запасів природного газу, що не відповідає умові, визначеній у підпункті 263.11.5*	0,96
Видобування позабалансових запасів нафти і конденсату*	0,95
Видобування запасів (ресурсів) корисних копалин з техногенних родовищ	0,50
Видобування піщано-гравійної сировини в межах акваторії морів, водосховищ, у річках та їх заплавах (крім видобування, пов'язаного з плановими роботами з очищення фарватерів річок)	2,0
Видобування вуглекислих мінеральних підземних вод (гідрокарбонатних) із свердловин, що не обладнані стаціонарними газовідділювачами	0,85
Видобування запасів з родовищ, які у порядку, визначеному законодавством, визнані як дотаційні запаси	0,01
Видобування платником запасів корисних копалин ділянки надр, затверджених державною експертизою на підставі звітів з геологічного вивчення, яке виконане ним за власні кошти, крім вуглеводневої сировини	0,70
Видобування платником запасів природного газу, що відповідає умові, визначеній у підпункті 263.11.5, ділянки надр, затверджених державною експертизою на підставі звітів з геологічного вивчення, яке виконане ним за власні кошти	0,88
Видобування платником запасів природного газу, з покладів на ділянках надр (родовищах) в межах континентального шельфу та/або виключної (морської) економічної зони України, що відповідає умові, визначеній у підпункті 263.11.5, ділянки надр, затверджених державною експертизою на підставі звітів з геологічного вивчення, яке виконане ним за власні кошти	0,77
Видобування платником запасів природного газу, що не відповідає умові, визначеній у підпункті 263.11.5, ділянки надр, затверджених державною експертизою на підставі звітів з геологічного вивчення, яке виконане ним за власні кошти	0,97
Видобування платником запасів нафти і конденсату ділянки надр, затверджених державною експертизою на підставі звітів з геологічного вивчення, яке виконане ним за власні кошти	0,96

* За умови, що запаси корисних копалин віднесено до такої категорії за результатами геолого-економічної оцінки, проведеної не раніш як за 10 років до виникнення податкових зобов'язань.

263.11. Порядок подання податкових розрахунків

263.11.1. Платник плати за користування надрами для видобування корисних копалин та уповноважена особа, визначена відповідно до [підпункту 263.1.4](#) [пункту 263.1](#) [статті 263](#)

цього Кодексу, до закінчення граничного строку подання податкових розрахунків, визначеного розділом II цього Кодексу, та за формою, встановленою відповідно до статті 46 цього Кодексу, подають за податковий (звітний) період, що дорівнює календарному кварталу, а при видобуванні вуглеводневої сировини, що дорівнює календарному місяцю, податкові розрахунки з плати за користування надрами для видобування корисних копалин до контролюючого органу:

за місцезнаходженням ділянки надр, з якої видобуті корисні копалини, у разі розміщення такої ділянки надр у межах території України;

за місцем обліку платника у разі розміщення ділянки надр, з якої видобуто корисні копалини, в межах континентального шельфу та/або виключної (морської) економічної зони України.

263.11.2. У разі якщо місце обліку платника плати за користування надрами для видобування корисних копалин та уповноваженої особи, визначеної відповідно до підпункту 263.1.4 пункту 263.1 статті 263 цього Кодексу, не збігається з місцезнаходженням у межах території України ділянки надр, з якої видобуто корисні копалини, таким платником та уповноваженою особою подається копія податкового розрахунку до контролюючого органу за місцем обліку такого платника та уповноваженої особи.

263.11.3. Податкові розрахунки з плати за користування надрами для видобування корисних копалин подаються платником, починаючи з календарного кварталу, а при видобуванні вуглеводневої сировини з календарного місяця, що настає за кварталом/місяцем, у якому такий платник отримав спеціальний дозвіл.

263.11.4. Податкові розрахунки з плати за користування надрами для видобування корисних копалин під час виконання договорів про спільну діяльність без утворення юридичної особи подаються уповноваженою особою, визначеною відповідно до підпункту 263.1.4 пункту 263.1 статті 263 цього Кодексу, починаючи з календарного кварталу, а при видобуванні вуглеводневої сировини з календарного місяця, що настає за кварталом/місяцем, у якому такий договір про спільну діяльність зареєстровано у контролюючих органах.

263.11.5. Платник плати за користування надрами для видобування корисних копалин або уповноважена особа, визначена відповідно до підпункту 263.1.4 пункту 263.1 статті 263 цього Кодексу, які у податковому (звітному) періоді видобули природний газ (у тому числі нафтовий (попутний) газ) та реалізували суб'єкту, уповноваженому Кабінетом Міністрів України, для формування ресурсу природного газу (у тому числі нафтового (попутного) газу), що використовується для потреб населення, у податковому розрахунку визначають податкові зобов'язання з урахуванням обсягів, визначених в актах приймання-передачі, та обсягів виробничо-технологічних витрат природного газу на технічні операції з видобування та підготовки до транспортування. Акти приймання-передачі оформляються відповідно до типових договорів, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у нафтогазовому комплексі, про реалізацію природного газу у податковому (звітному) періоді, коли такий газ був видобутий, та не пізніше 8 числа місяця, що настає за податковим (звітним) періодом, підписуються платником або уповноваженою особою та уповноваженим суб'єктом на підставі укладених ними господарських договорів.

Обсяги виробничо-технологічних витрат природного газу на технічні операції з видобування та підготовки до транспортування (у тому числі нафтового (попутного) газу), зазначеного в абзаці першому цього підпункту, визначаються пропорційно до питомої ваги обсягів такого природного газу, реалізованого уповноваженому суб'єкту, в загальному обсязі природного газу (у тому числі нафтового (попутного) газу), що підлягає оподаткуванню, зменшеному на обсяг виробничо-технологічних витрат такого природного газу.

(зміни, внесені [пунктом 77 розділу I Закону України від 24.05.2012 р. N 4834-VI до підпункту 263.11.5 пункту 263.11, набирають чинності з 01.01.2013 р.](#))

263.12. Порядок сплати податкових зобов'язань

263.12.1. Платник плати за користування надрами для видобування корисних копалин та уповноважена особа, визначена відповідно до [підпункту 263.1.4 пункту 263.1 статті 263 цього Кодексу](#), протягом десяти календарних днів після закінчення граничного строку подання податкового розрахунку за [податковий](#) (звітний) [період](#) сплачують податкові зобов'язання у сумі, визначеній в розрахунку з плати, поданому ними контролюючому органу:

за місцезнаходженням ділянки надр, з якої видобуті корисні копалини, у разі розміщення такої ділянки надр у межах території України;

за місцем обліку платника у разі розміщення ділянки надр, з якої видобуто корисні копалини, в межах [континентального шельфу](#) та/або виключної (морської) економічної зони України.

263.12.2. Виключено.

263.13. Контроль та відповідальність платників

263.13.1. Платник несе відповідальність за правильність обчислення суми плати за користування надрами для видобування [корисних копалин](#), повноту і своєчасність її внесення до бюджету, а також за своєчасність подання контролюючим органам відповідних розрахунків згідно з нормами цього Кодексу та інших законів України.

Контроль за правильністю обчислення, своєчасністю і повнотою справляння плати за користування надрами для видобування корисних копалин до бюджету здійснюють контролюючі органи.

Контролюючі органи для забезпечення контролю за правильністю обчислення платником суми плати за користування надрами для видобування корисних копалин в частині визначення обсягу (кількості) видобутих корисних копалин у межах наданої йому ділянки [надр](#), а також коригуючих коефіцієнтів згідно з [пунктом 263.10 цієї статті](#) у встановленому законодавством порядку можуть залучати центральні органи виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері державного гірничого нагляду, а також у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

263.13.2. За фактами, які відбуваються протягом шести місяців, щодо невнесення, несвоєчасного внесення платником сум податкових зобов'язань з плати за користування надрами для видобування [корисних копалин](#) або невиконання платником податкових зобов'язань з цієї плати, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, порушує перед відповідним центральним органом виконавчої влади питання зупинення терміну дії відповідного спеціального дозволу.

263.13.3. До доходів, що виникли у платника в результаті реалізації таким платником прав користування ділянкою надр у період невнесення, несвоєчасного внесення платником сум податкових зобов'язань з плати за користування надрами для видобування [корисних копалин](#) (за виключенням випадків донарахувань та штрафних санкцій за результатами перевірок контролюючих органів) протягом шести місяців, а також на період зупинення терміну дії відповідного спеціального дозволу, застосовується адміністративно-господарська санкція у

вигляді вилучення отриманого (нарахованого) платником або відповідним контролюючим органом прибутку (доходу) від господарської діяльності з видобування корисних копалин.

263.13.4. Органи державного гірничого нагляду у місячний термін після прийняття відповідного рішення надсилають до контролюючого органу за місцем податкової реєстрації платника, який буде здійснювати видобуток **корисних копалин**, у тому числі під час **геологічного вивчення**, повідомлення про надання такому платнику дозволу на початок ведення видобувних робіт або погодження на проведення дослідно-промислової розробки.

263.13.5. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та забезпечення раціонального використання надр, у місячний термін після прийняття відповідного рішення надсилає до контролюючого органу за місцем податкової реєстрації платника, який буде здійснювати видобуток **корисних копалин**, у тому числі під час геологічного вивчення, копію затверджених платником схем руху видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) на виробничих ділянках та місцях зберігання з урахуванням складу вихідної сировини, умов конкретного виробництва, особливостей технологічного процесу та вимог до кінцевої продукції з конкретизацією порядку визначення якості сировини та кінцевого продукту, визначення вмісту основної та супутньої корисної копалини в лабораторіях, атестованих згідно з правилами уповноваження та атестації у державній метрологічній системі.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 19.05.2011 р. N 3387-VI,
від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 22.12.2011 р. N 4235-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 264. Плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин

Науково-практичний коментар

264.1. Платники плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням **корисних копалин**

264.1.1. Платниками плати за користування **надрами** в цілях, не пов'язаних з видобуванням **корисних копалин**, є юридичні та фізичні особи - суб'єкти господарської діяльності, які використовують у межах території України ділянки надр для:

- а) зберігання природного **газу**, **нафти**, газоподібних та інших рідких **нафтопродуктів**;
- б) витримування виноматеріалів, виробництва і зберігання винопродукції;
- в) вирощування грибів, овочів, квітів та інших рослин;
- г) зберігання харчових продуктів, промислових та інших товарів, речовин і матеріалів;
- г) провадження інших видів господарської діяльності.

264.2. Об'єкт оподаткування

264.2.1. Об'єктом оподаткування платою за користування **надрами** в цілях, не пов'язаних з видобуванням **корисних копалин**, є обсяг підземного простору (ділянки) надр:

а) для зберігання природного газу та газоподібних продуктів - активний об'єм зберігання газу в пористих чи тріщинуватих геологічних утвореннях (пластах-колекторах);

б) для зберігання нафти та інших рідких нафтопродуктів - об'єм спеціально створених та існуючих гірничих виробок (відпрацьованих і пристосованих), а також природних порожнин (печер);

в) для витримування виноматеріалів, виробництва і зберігання винопродукції, вирощування грибів, овочів, квітів та інших рослин, зберігання харчових продуктів, промислових та інших товарів, речовин і матеріалів, провадження інших видів господарської діяльності - площа підземного простору, що надана у користування в спеціально створених та існуючих гірничих виробках (відпрацьованих і пристосованих), а також природних порожнинах (печерах).

264.3. Плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, не справляється:

264.3.1. з військових частин, закладів, установ і організацій Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, що фінансуються за рахунок державного бюджету;

264.3.2. за використання транспортних тунелів та інших підземних комунікацій, колекторно-дренажних систем та об'єктів міського комунального господарства;

264.3.3. за використання підземних споруд на глибині не більш як 20 метрів, збудованих відкритим способом без засипання або з подальшим ґрунтовим засипанням.

264.4. Ставки плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин

Ставки плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, встановлюються окремо для кожного виду користування надрами у гривнях до одиниці виміру залежно від корисних властивостей надр і ступеня екологічної безпеки під час їх використання:

Характер користування надрами	Вид користування надрами	Одиниця виміру	Ставка плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, за одиницю обсягу користування надрами, гривень на рік
Використання підземного простору надр - пористих чи тріщинуватих геологічних утворень (пластів-колекторів)	зберігання природного газу та газоподібних продуктів	тис. куб. метрів активного об'єму	0,28
Використання підземного простору надр - спеціально створених та	зберігання нафти та інших рідких нафтопродуктів	куб. метрів	0,28

існуючих гірничих виробок (відпрацьованих і пристосованих), а також природних порожнин (печер)	витримування виноматеріалів, виробництво і зберігання винопродукції	кв. метрів	0,78
	вирушування грибів, овочів, квітів та інших рослин	- " -	0,45
	зберігання харчових продуктів, промислових та інших товарів, речовин і матеріалів	- " -	0,33
	провадження іншої господарської діяльності	- " -	1,10

264.5. Порядок обчислення податкових зобов'язань та строк сплати

264.5.1. Платник плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням [корисних копалин](#), до закінчення визначеного [розділом II цього Кодексу](#) граничного строку подання податкових розрахунків за податковий (звітний) період, що дорівнює календарному кварталу, подає за [формою](#), встановленою у порядку, передбаченому [статтею 46 цього Кодексу](#), податкові розрахунки з плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, контролюючому органу за місцезнаходженням ділянки [надр](#).

У разі якщо місце обліку платника не збігається із місцезнаходженням ділянки [надр](#), копія податкового розрахунку з плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, подається контролюючому органу за місцем його податкової реєстрації.

264.5.2. Платник протягом десяти календарних днів після закінчення граничного строку подання [податкового розрахунку](#) за податковий (звітний) період сплачує податкові зобов'язання з плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням [корисних копалин](#), у сумі, визначеній в розрахунку з плати, поданому ним контролюючому органу за місцезнаходженням ділянки [надр](#).

У разі якщо місце обліку платника не збігається з місцезнаходженням ділянки [надр](#), платник протягом десяти календарних днів після закінчення граничного строку подання податкового розрахунку за податковий (звітний) період додатково подає (надсилає) до контролюючого органу за місцем його податкової реєстрації копію платіжного документа про сплату податкових зобов'язань з плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, за податковий (звітний) період.

264.6. Контроль та відповідальність платників

264.6.1. Платник несе відповідальність за правильність обчислення суми плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням [корисних копалин](#), повноту і своєчасність її внесення до бюджету, а також за своєчасність подання контролюючим органам відповідних розрахунків згідно з нормами цього Кодексу та інших законів України.

Контроль за правильністю обчислення, своєчасністю і повнотою справляння плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, до бюджету здійснюють контролюючі органи.

Контроль за правильністю визначення обсягів використання **надр** в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного гірничого нагляду, в установленому порядку.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного гірничого нагляду, у місячний строк з дня видачі чи вилучення **акта про надання гірничого відводу** подає контролюючим органам за місцезнаходженням ділянки надр інформацію про зміни у переліку користувачів надр.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 22.12.2011 р. N 4235-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI,
від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

РОЗДІЛ XII. МІСЦЕВІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ

Стаття 265. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки

[Науково-практичний коментар](#)

265.1. Платники податку

265.1.1. Платниками податку є фізичні та юридичні особи, в тому числі **нерезиденти**, які є власниками **об'єктів житлової нерухомості**.

265.1.2. Визначення платників податку в разі перебування об'єктів житлової нерухомості у **спільній частковій** або **спільній сумісній власності** кількох осіб:

а) якщо об'єкт житлової нерухомості перебуває у спільній частковій власності кількох осіб, платником податку є кожна з цих осіб за належну їй частку;

б) якщо об'єкт житлової нерухомості перебуває у спільній сумісній власності кількох осіб, але не поділений в натурі, платником податку є одна з таких осіб-власників, визначена за їх згодою, якщо інше не встановлено судом;

в) якщо об'єкт житлової нерухомості перебуває у спільній сумісній власності кількох осіб і поділений між ними в натурі, платником податку є кожна з цих осіб за належну їй частку.

265.2. Об'єкт оподаткування

265.2.1. Об'єктом оподаткування є **об'єкт житлової нерухомості**, в тому числі його частка.

265.2.2. Не є об'єктом оподаткування:

а) об'єкти житлової нерухомості, які перебувають у власності держави або територіальних громад (їх спільній власності);

б) об'єкти житлової нерухомості, які розташовані в **зонах відчуження** та **безумовного (обов'язкового) відселення**, визначені законом, в тому числі їх частки;

в) будівлі дитячих будинків сімейного типу;

г) садовий або дачний будинок, але не більше одного такого об'єкта на одного платника податку;

г) об'єкти житлової нерухомості, в тому числі їх частки, що належать фізичним особам, які відповідно до закону мають статус багатодітних або прийомних, або малозабезпечених сімей, опікунів, піклувальників дітей, але не більше одного такого об'єкта на сім'ю, опікуна, піклувальника;

д) гуртожитки;

е) об'єкти житлової нерухомості, в тому числі їх частки, що належать дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, та особам з їх числа, визнаним такими відповідно до закону, дітям-інвалідам, які виховуються самотніми матерями (батьками), але не більше одного такого об'єкта на дитину.

265.3. База оподаткування

265.3.1. Базою оподаткування є житлова площа **об'єкта житлової нерухомості**, в тому числі його часток.

265.3.2. База оподаткування об'єктів житлової нерухомості, в тому числі їх часток, які перебувають у власності фізичних осіб, обчислюється контролюючим органом на підставі даних **Державного реєстру речових прав на нерухоме майно**, що безоплатно надаються органами державної реєстрації прав на нерухоме майно.

265.3.3. База оподаткування **об'єктів житлової нерухомості**, в тому числі їх часток, що перебувають у власності **юридичних осіб**, обчислюється такими особами самостійно виходячи з житлової площі кожного окремого об'єкта оподаткування на підставі документів, що підтверджують право власності на такий об'єкт.

265.3.4. У разі наявності у платника податку - фізичної особи більше одного об'єкта оподаткування, в тому числі різних видів (квартир, житлових будинків або квартир і житлових будинків), база оподаткування обчислюється виходячи з сумарної житлової площі таких об'єктів з урахуванням норм підпункту 265.4.1 пункту 265.4 цієї статті.

265.4. Пільги із сплати податку

265.4.1. База оподаткування об'єкта/об'єктів житлової нерухомості, в тому числі їх часток, що перебувають у власності фізичної особи - платника податку, зменшується:

а) для квартири/квартир незалежно від їх кількості - на 120 кв. метрів;

б) для житлового будинку/будинків незалежно від їх кількості - на 250 кв. метрів;

в) для різних видів об'єктів житлової нерухомості, в тому числі їх часток (у разі одночасного перебування у власності платника податку квартири/квартир та житлового будинку/будинків, у тому числі їх часток), - на 370 кв. метрів.

Таке зменшення надається один раз за кожний базовий податковий (звітний) період (рік).

Пільги із сплати податку не надаються на об'єкти оподаткування, що використовуються їх власниками з метою одержання доходів (здаються в оренду, лізинг, використовуються у підприємницькій діяльності).

265.4.2. Міські, селищні та сільські ради можуть встановлювати додаткові пільги з податку, що сплачується на відповідній території з об'єктів житлової нерухомості, що перебувають у власності релігійних організацій України, статuti (положення) яких зареєстровані у встановленому законом порядку, та використовуються для забезпечення діяльності, передбаченої такими статутами (положеннями).

Органи місцевого самоврядування до 1 лютого поточного року подають до відповідного контролюючого органу за місцезнаходженням об'єкта житлової нерухомості відомості стосовно пільг, наданих ними відповідно до абзацу першого цього підпункту.

265.5. Ставка податку

265.5.1. Ставки податку встановлюються за рішенням сільської, селищної або міської ради у відсотках до розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року, за 1 кв. метр бази оподаткування.

265.5.2. Ставки податку для фізичних осіб встановлюються в таких розмірах:

а) не більше 1 відсотка - для квартири/квартир, житлова площа яких не перевищує 240 кв. метрів, або житлового будинку/будинків, житлова площа яких не перевищує 500 кв. метрів;

б) 2,7 відсотка - для квартири/квартир, житлова площа яких перевищує 240 кв. метрів, або житлового будинку/будинків, житлова площа яких перевищує 500 кв. метрів;

в) 1 відсоток - для різних видів об'єктів житлової нерухомості, що перебувають у власності одного платника податку, сумарна житлова площа яких не перевищує 740 кв. метрів;

г) 2,7 відсотка - для різних видів об'єктів житлової нерухомості, що перебувають у власності одного платника податку, сумарна житлова площа яких перевищує 740 кв. метрів.

265.5.3. Ставки податку для юридичних осіб встановлюються в таких розмірах:

а) 1 відсоток - для квартир, житлова площа яких не перевищує 240 кв. метрів, та житлових будинків, житлова площа яких не перевищує 500 кв. метрів;

б) 2,7 відсотка - для квартир, житлова площа яких перевищує 240 кв. метрів, та житлових будинків, житлова площа яких перевищує 500 кв. метрів.

265.6. Податковий період

265.6.1. Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному року.

265.7. Порядок обчислення суми податку

265.7.1. Обчислення суми податку з об'єкта/об'єктів оподаткування, які перебувають у власності фізичних осіб, здійснюється контролюючим органом за місцем податкової адреси (місцем реєстрації) власника житлової нерухомості у такому порядку:

а) за наявності у власності платника податку одного об'єкта житлової нерухомості, в тому числі його частки, податок обчислюється виходячи із бази оподаткування, зменшеної

відповідно до підпунктів "а" або "б" підпункту 265.4.1 пункту 265.4 цієї статті, та відповідної ставки податку;

б) за наявності у власності платника податку більше одного об'єкта житлової нерухомості одного виду, в тому числі їх часток, податок обчислюється виходячи із сумарної житлової площі таких об'єктів, зменшеної відповідно до підпунктів "а" або "б" підпункту 265.4.1 пункту 265.4 цієї статті, та відповідної ставки податку;

в) за наявності у власності платника податку об'єктів житлової нерухомості різних видів, у тому числі їх часток, податок обчислюється виходячи із сумарної житлової площі таких об'єктів, зменшеної відповідно до підпункту "в" підпункту 265.4.1 пункту 265.4 цієї статті, та відповідної ставки податку;

г) сума податку, обчислена з урахуванням підпунктів 2 і 3 цього підпункту, розподіляється контролюючим органом пропорційно до питомої ваги житлової площі кожного з об'єктів житлової нерухомості.

265.7.2. Податкове/податкові повідомлення-рішення про сплату суми/сум податку, обчисленого згідно з підпунктом 265.7.1 пункту 265.7 цієї статті, та відповідні платіжні реквізити, зокрема, органів місцевого самоврядування за місцезнаходженням кожного з об'єктів житлової нерухомості, надсилаються (вручаються) платнику податку контролюючим органом за місцем його податкової адреси (місцем реєстрації) до 1 липня року, що настає за базовим податковим (звітним) періодом (роком).

Щодо новоствореного (нововведеного) об'єкта житлової нерухомості податок сплачується фізичною особою-платником починаючи з місяця, в якому виникло право власності на такий об'єкт. Контролюючий орган надсилає податкове повідомлення-рішення зазначеному власнику після отримання інформації про виникнення [права власності](#) на такий об'єкт.

Контролюючі органи за місцем проживання (реєстрації) платників податку в десятиденний строк інформують відповідні контролюючі органи за місцезнаходженням об'єктів житлової нерухомості про надіслані (вручені) платнику податку податкові повідомлення-рішення про сплату податку у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Нарахування податку та надсилання (вручення) податкових повідомлень-рішень про сплату податку фізичним особам - нерезидентам здійснюють контролюючі органи за місцезнаходженням об'єктів житлової нерухомості, що перебувають у власності таких нерезидентів.

265.7.3. Платники податку мають право звернутися з письмовою заявою до контролюючого органу за місцем проживання (реєстрації) для проведення звірки даних щодо:

об'єктів житлової нерухомості, в тому числі їх часток, що перебувають у власності платника податку;

розміру житлової площі об'єктів житлової нерухомості, що перебувають у власності платника податку;

права на користування пільгою із сплати податку;

розміру ставки податку;

нарахованої суми податку.

У разі виявлення розбіжностей між даними контролюючих органів та даними, підтвердженими платником податку на підставі оригіналів відповідних документів, зокрема документів на право власності, контролюючий орган за місцем проживання (реєстрації) платника податку проводить перерахунок суми податку і надсилає (вручає) йому нове податкове повідомлення-рішення.

265.7.4. Органи державної реєстрації прав на [нерухоме майно](#), а також органи, що здійснюють реєстрацію місця проживання фізичних осіб, зобов'язані до 15 квітня року, в якому набрала чинності ця стаття, а в наступні роки щоквартально, у 15-денний строк після закінчення податкового (звітного) кварталу подавати контролюючим органам відомості, необхідні для розрахунку податку, за місцем розташування такого об'єкта нерухомого майна станом на перше число відповідного кварталу в [порядку](#), визначеному Кабінетом Міністрів України.

265.7.5. Платники податку - юридичні особи самостійно обчислюють суму податку станом на 1 січня звітного року і до 20 лютого цього ж року подають контролюючому органу за місцезнаходженням об'єкта оподаткування декларацію за [формою](#), встановленою у [порядку](#), передбаченому [статтею 46 цього Кодексу](#), з розбивкою річної суми рівними частками поквартально.

Щодо новоствореного (нововведеного) [об'єкта житлової нерухомості](#) декларація подається протягом місяця з дня виникнення [права власності](#) на такий об'єкт.

265.7.6. Виключено.

265.8. Порядок обчислення сум податку в разі зміни власника об'єкта оподаткування податком

265.8.1. У разі переходу права власності на об'єкт оподаткування від одного власника до іншого протягом календарного року податок обчислюється для попереднього власника за період з 1 січня цього року до початку того місяця, в якому він втратив право власності на зазначений об'єкт оподаткування, а для нового власника - починаючи з місяця, в якому виникло право власності.

265.8.2. Контролюючий орган надсилає [податкове повідомлення-рішення](#) новому власнику після отримання інформації про перехід права власності.

265.9. Порядок сплати податку

265.9.1. Податок сплачується за місцем розташування об'єкта оподаткування і зараховується до відповідного бюджету згідно з положеннями [Бюджетного кодексу України](#).

Фізичні особи можуть сплачувати податок у сільській та селищній місцевості через каси сільських (селищних) рад за квитанцією про прийняття податків і зборів.

265.10. Строки сплати податку

265.10.1. Податкове зобов'язання за звітний рік з податку сплачується:

а) фізичними особами - протягом 60 днів з дня вручення податкового повідомлення-рішення;

б) юридичними особами - авансовими внесками щокварталу до 30 числа місяця, що настає за звітним кварталом, які відображаються в річній податковій декларації.

Стаття 266. Збір за місця для паркування транспортних засобів

Науково-практичний коментар

266.1. Платники збору

266.1.1. Платниками збору є **юридичні особи**, їх **філії** (відділення, **представництва**), фізичні особи - підприємці, які згідно з рішенням сільської, селищної або міської ради організують та провадять діяльність із забезпечення **паркування транспортних засобів** на майданчиках для платного паркування та спеціально відведених автостоянках.

266.1.2. Перелік спеціальних **земельних ділянок**, відведених для організації та провадження діяльності із забезпечення паркування транспортних засобів, в якому зазначаються їх місцезнаходження, загальна площа, технічне облаштування, кількість місць для паркування транспортних засобів, затверджується рішенням сільської, селищної або міської ради про встановлення збору.

Таке рішення разом з переліком осіб, які уповноважені організувати та провадити діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів, надається виконавчим органом сільської, селищної, міської ради контролюючого органу в порядку, встановленому **розділом I цього Кодексу**.

266.2. Об'єкт і база оподаткування збором

266.2.1. Об'єктом оподаткування є **земельна ділянка**, яка згідно з рішенням сільської, селищної або міської ради спеціально відведена для забезпечення паркування транспортних засобів на **автомобільних дорогах загального користування**, тротуарах або інших місцях, а також комунальні гаражі, стоянки, паркінги (будівлі, споруди, їх частини), які побудовані за рахунок коштів місцевого бюджету, за винятком площі земельної ділянки, яка відведена для безоплатного паркування транспортних засобів, передбачених **статтею 30 Закону України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні"**.

266.2.2. Basisом оподаткування є площа земельної ділянки, відведена для паркування, а також площа комунальних гаражів, стоянок, паркінгів (будівель, споруд, їх частин), які побудовані за рахунок коштів місцевого бюджету.

266.3. Ставки збору

266.3.1. Ставки збору встановлюються за кожний день провадження діяльності із забезпечення паркування транспортних засобів у гривнях за 1 квадратний метр площі **земельної ділянки**, відведеної для організації та провадження такої діяльності, у розмірі від 0,03 до 0,15 відсотка **мінімальної заробітної плати**, установлені законом на 1 січня податкового (звітного) року.

266.3.2. При визначенні ставки збору сільські, селищні та міські ради враховують місцезнаходження спеціально відведених місць для паркування транспортних засобів, площу спеціально відведеного місця, кількість місць для паркування транспортних засобів, спосіб поставлення транспортних засобів на стоянку, режим роботи та їх заповнюваність.

266.4. Особливості встановлення збору

266.4.1. Ставка збору та порядок сплати збору до бюджету встановлюються відповідною сільською, селищною або міською радою.

266.5. Порядок обчислення та строки сплати збору

266.5.1. Сума збору за місяця для [паркування](#) транспортних засобів, обчислена відповідно до [податкової декларації](#) за звітний (податковий) квартал, сплачується щоквартально, у визначений для квартального звітного (податкового) періоду строк, за місцезнаходженням об'єкта оподаткування.

266.5.2. Платник збору, який має підрозділ без статусу [юридичної особи](#), що провадить діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів на [земельній ділянці](#) не за місцем реєстрації такого платника збору, зобов'язаний зареєструвати такий підрозділ як платника збору у контролюючому органі за місцезнаходженням земельної ділянки.

266.5.3. Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному кварталу.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 267. Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності

[Науково-практичний коментар](#)

267.1. Платники збору

267.1.1. Платниками збору є суб'єкти господарювання (юридичні особи та фізичні особи - підприємці), їх відокремлені підрозділи, які отримують в установленому цією статтею порядку [торгові патенти](#) та провадять такі види підприємницької діяльності:

- а) [торговельна діяльність](#) у [пунктах продажу товарів](#);
- б) діяльність з надання [платних побутових послуг](#) за [переліком](#), визначеним Кабінетом Міністрів України;
- в) торгівля [валютними цінностями](#) у [пунктах обміну іноземної валюти](#);
- г) [діяльність у сфері розваг](#) (крім проведення [державних грошових лотерей](#)).

267.1.2. Не є платниками збору за провадження [торговельної діяльності](#) та діяльності з надання [платних послуг](#) такі суб'єкти господарювання:

- а) аптеки, що перебувають у державній та комунальній власності;
- б) розташовані у селах, селищах і містах районного значення підприємства та організації споживчої кооперації та торгово-виробничі державні підприємства робітничого постачання;
- в) фізичні особи - підприємці, які провадять торговельну діяльність у межах ринків усіх форм власності;
- г) фізичні особи - підприємці, які здійснюють продаж вирощених в особистому підсобному господарстві, на присадибній, дачній, садовій і городній ділянках продукції рослинництва і

тваринництва, свійської худоби та птиці (як у живому вигляді, так і продукції забою в сирому вигляді та у вигляді первинної переробки), продукції власного бджільництва;

г) фізичні особи - підприємці, які сплачують **державне мито** за **нотаріальне посвідчення договорів про відчуження** власного майна, якщо товари кожної окремої категорії відчужуються не частіше одного разу на календарний рік;

д) суб'єкти господарювання, утворені **громадськими організаціями інвалідів**, які мають податкові пільги згідно із законодавством та здійснюють торгівлю виключно продовольчими товарами вітчизняного виробництва та продукцією, виготовленою на підприємствах "Українське товариство сліпих", "Українське товариство глухих", а також фізичними особами - інвалідами, зареєстрованими відповідно до закону як підприємці;

е) суб'єкти господарювання, які провадять **торговельну діяльність** виключно з використанням таких видів товарів вітчизняного виробництва: хліб і хлібобулочні вироби; борошно пшеничне та житнє; сіль, цукор, олія соняшникова і кукурудзяна; молоко і молочна продукція, крім молока і вершків згущених із домішками і без них; продукти **дитячого харчування**; безалкогольні напої; морозиво; яловичина та свинина; свійська птиця; яйця; риба; ягоди і фрукти; мед та інші продукти бджільництва, бджолоінвентар і засоби захисту бджіл; картопля і плодоовочева продукція; комбікорм для продажу населенню;

є) суб'єкти господарювання, що реалізують продукцію власного виробництва фізичним особам, які перебувають з ними у трудових відносинах, через **пункти продажу товарів**, вбудовані у виробничі або адміністративні приміщення, що належать такому суб'єкту;

ж) суб'єкти господарювання, які провадять діяльність із закупівлі у населення продукції (заготівельна діяльність), якщо подальша реалізація такої продукції відбувається за розрахунками у безготівковій формі (пункти приймання склотари, макулатури, відходів паперових, картонних і ганчіркових; заготівля сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки);

з) підприємства, установи та організації, які провадять діяльність у торговельно-виробничій сфері (**ресторанне господарство**), у тому числі навчальних закладах, із обслуговування виключно працівників таких підприємств, установ та організацій, а також учнів і студентів у навчальних закладах;

и) фельдшерські, фельдшерсько-акушерські пункти, сільські дільничні лікарні, амбулаторії, амбулаторії загальної практики - сімейної медицини, що розташовані в сільській місцевості, за умови, що у сільській місцевості відсутні аптеки або структурні підрозділи аптек, **роздрібна торгівля** с здійснюється працівниками таких пунктів, лікарень, амбулаторій, які мають медичну освіту, та виключно за переліком, встановленим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері **охорони здоров'я**, а також на підставі договорів, укладених із ліцензіатом, що має ліцензію на роздрібну торгівлю **лікарськими засобами**.

Не є платниками збору за провадження **діяльності у сфері розваг** суб'єкти господарювання, які провадять комп'ютерні та відеоігри.

267.1.3. Особливості справляння збору суб'єктами господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, встановлюються **главою 1 розділу XIV цього Кодексу**.

267.2. Види діяльності, які провадяться з придбанням **пільгового торгового патенту**

267.2.1. З придбанням пільгового торгового патенту провадиться **торговельна діяльність** виключно з використанням таких товарів (незалежно від країни їх походження):

а) товари повсякденного вжитку, продукти харчування, вироби медичного призначення для індивідуального користування, технічні та інші засоби реабілітації через торговельні установи, утворені з цією метою **громадськими організаціями інвалідів**;

б) товарів військової атрибутики та повсякденного вжитку для військовослужбовців на території військових частин і військових навчальних закладів;

в) насіння та посадкового матеріалу овочевих, баштанних, кормових та квіткових культур, кормових коренеплодів та картоплі;

г) сірників;

г) термометрів та індивідуальних діагностичних приладів.

267.2.2. З придбанням **пільгового торгового патенту** провадиться **торговельна діяльність** виключно з використанням таких товарів вітчизняного виробництва:

а) **поштові марки**, листівки, вітальні листівки і конверти непогашені, ящики, коробки, мішки, сумки та інша тара, виготовлена з дерева, паперу та картону, яка використовується для **поштових відправлень** підприємствами, що належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері надання послуг поштового зв'язку, і фурнітура до них;

б) товари народних промислів, крім антикварних та тих, що становлять культурну цінність згідно з переліком, затвердженим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері культури;

в) готові лікарські засоби (лікарські препарати, ліки, медикаменти, предмети догляду, перев'язувальні матеріали та інше медичне приладдя), вітаміни для населення, тампони, інші види санітарно-гігієнічних виробів із целюлози або її замінників, ветеринарні препарати, вироби медичного призначення для індивідуального користування інвалідами, технічні та інші засоби реабілітації інвалідів;

г) зубні паста та порошки, косметичні серветки, дитячі пелюшки, папір туалетний, мило господарське;

г) вугілля, вугільні брикети, паливо пічне побутове, гас освітлювальний, торф паливний кусковий, торф'яні брикети і дрова для продажу населенню, **газ скраплений** у балонах, що реалізується населенню за місцем проживання для використання у житлових та/або нежитлових приміщеннях;

д) проїзні квитки;

е) зошити.

267.2.3. З придбанням **пільгового торгового патенту** провадиться **торговельна діяльність** виключно з використанням періодичних видань **друкованих засобів масової інформації** вітчизняного виробництва, що мають **реєстраційні свідоцтва**, видані в установленому порядку, а також книг, брошур, альбомів, нотних видань, буклетів, плакатів, картографічної продукції, що видаються юридичними особами - резидентами України.

При здійсненні продажу товарів, зазначених у абзаці першому цього підпункту, платники збору можуть одночасно здійснювати продаж супутньої продукції (незалежно від країни їх походження): ручки, олівці, інструменти для креслення, пензлі, мастихіни, мольберти, фарби, лаки, розчинники та закріплювачі для малювання та живопису, полотна, багети, рамки та підрамники для картин, швидкозшивачі, інші канцелярські прилади та конторське приладдя, крім виготовлених з дорогоцінних і напівдорогоцінних металів.

267.3. Ставки збору

267.3.1. Ставка збору за провадження **торговельної діяльності** та діяльності з надання **платних послуг** встановлюється сільськими, селищними та міськими радами (далі у цьому пункті - органами місцевого самоврядування) з розрахунку на календарний місяць у відповідному розмірі від **мінімальної заробітної плати**, установлені законом на 1 січня календарного року (далі - мінімальна заробітна плата), визначеному цим пунктом, з урахуванням місцезнаходження **пункту продажу товарів** та асортименту товарів, пункту з надання платних послуг та виду платних послуг.

267.3.2. Ставка збору за провадження **торговельної діяльності** (крім провадження торговельної діяльності **нафтопродуктами, скрапленим та стиснутим газом** із застосуванням пістолетних паливно-роздавальних колонок на стаціонарних, малогабаритних і пересувних автозаправних станціях, заправних пунктах) та діяльності з надання **платних послуг** встановлюється в таких межах:

а) на території міста Києва та обласних центрів - від 0,08 до 0,4 розміру **мінімальної заробітної плати**;

б) на території міста Севастополя, міст обласного значення (крім обласних центрів) і районних центрів - від 0,04 до 0,2 розміру мінімальної заробітної плати;

в) на території інших населених пунктів - від 0,02 до 0,1 розміру мінімальної заробітної плати.

267.3.3. У разі якщо **пункти продажу товарів** (надання послуг) розташовані в курортній місцевості або на території, прилеглий до митниці, інших пунктів переміщення через **митний кордон**, органи місцевого самоврядування, до бюджетів яких спрямовуються кошти від сплати збору, можуть прийняти рішення щодо збільшення ставки збору, встановленої в **підпункті 267.3.2 цього пункту**, але не більш як 0,4 розміру **мінімальної заробітної плати**.

267.3.4. Ставка збору за провадження **торговельної діяльності нафтопродуктами, скрапленим та стиснутим газом** на стаціонарних, малогабаритних і пересувних автозаправних станціях, заправних пунктах встановлюється в межах від 0,08 до 0,4 розміру **мінімальної заробітної плати** залежно від місця розташування таких **пунктів продажу**.

267.3.5. Ставка збору за здійснення торгівлі **валютними цінностями** на календарний місяць становить 1,2 розміру **мінімальної заробітної плати**.

267.3.6. Ставка збору за здійснення **діяльності у сфері розваг** на квартал становить:

для використання грального автомата (грального автомата "кран-машина", грального автомата, на якому проводяться дитячі ігри, іншого грального автомата, призначеного для проведення платних розважальних ігор) - розмір **мінімальної заробітної плати**;

для використання гральних жолобів (доріжок) кегельбана, боулінга, що вводяться в дію за допомогою жетона, монети або без них, - розмір мінімальної заробітної плати, збільшений у 2 рази, за кожний гральний жолоб (доріжку);

для використання столів для більярда, що вводяться в дію за допомогою жетона, монети або без них, крім столів для більярда, що використовуються для спортивних аматорських змагань, - розмір мінімальної заробітної плати за кожний стіл для більярда;

для проведення інших оплатних розважальних ігор - розмір мінімальної заробітної плати за кожне окреме гральне місце.

267.3.7. Ставка збору за провадження **торговельної діяльності** із придбанням **пільгового торгового патенту** встановлюється в розмірі 0,05 розміру **мінімальної заробітної плати** щорічно.

267.3.8. Ставка збору за провадження **торговельної діяльності** із придбанням короткотермінового **торгового патенту** за один день становить 0,02 розміру **мінімальної заробітної плати**.

267.3.9. Ставки збору, визначені відповідно до цієї статті, округляються (менш як 50 копійок відкидається, а 50 копійок і більше округляється до однієї гривні).

267.4. Порядок придбання **торгового патенту**

267.4.1. Для провадження передбачених цією статтею видів підприємницької діяльності суб'єкт господарювання подає до контролюючого органу за місцем сплати збору заявку на придбання **торгового патенту**, яка повинна містити такі відомості:

а) найменування суб'єкта господарювання, код за ЄДРПОУ (для **юридичної особи**) та прізвище, ім'я, по батькові суб'єкта господарювання, реєстраційний номер облікової картки платника податків (для фізичної особи);

б) юридична адреса (місцезнаходження) суб'єкта господарювання, а у разі якщо патент придбається для відокремленого підрозділу, - місцезнаходження такого відокремленого підрозділу згідно з документом, що засвідчує право власності (оренди);

в) вид підприємницької діяльності, для провадження якої придбається **торговий патент**;

г) вид торгового патенту;

г) найменування документа про повну або часткову сплату збору;

д) назва та фактична адреса (місцезнаходження) **пункту продажу товарів**, пункту з надання **платних послуг**, **пункту обміну іноземної валюти**, грального місця, позначення "виїзна торгівля";

е) назва, дата, номер документа, що засвідчує право власності (оренди);

є) період, на який придбається торговий патент.

Підставою для придбання **торгового патенту** є заявка, оформлена відповідно до цієї статті. Встановлення будь-яких додаткових умов щодо придбання торгового патенту не дозволяється.

267.4.2. Відомості, наведені в поданій суб'єктом господарювання заявці, звіряються з оригіналами або нотаріально посвідченими копіями документів, на підставі яких заповнена така заявка.

Звірка відомостей, наведених в поданій суб'єктом господарювання заявці, здійснюється в момент подання такої заявки. Оригінали або нотаріально посвідчені копії документів, пред'явлені суб'єктом господарювання на звірку, у контролюючому органі не залишаються.

У разі невідповідності відомостей, наведених у поданій суб'єктом господарювання заявці, документам, на підставі яких заповнена така заявка, або невнесення до заявки усіх необхідних відомостей, контролюючий орган має право відмовити у видачі **торгового патенту** суб'єкту господарювання.

267.4.3. **Торговий патент** видається особисто фізичній особі - підприємцю або особі, уповноваженій юридичною особою, під підпис у триденний термін з дня подання заявки. Датою придбання торгового патенту є зазначена в ньому дата.

267.4.4. Бланк **торгового патенту** є документом суворого обліку.

У разі втрати або зіпсування торгового патенту платнику збору видається дублікат торгового патенту в порядку, установленому цим пунктом.

267.4.5. Для провадження **торговельної діяльності**, діяльності з надання **платних послуг** та діяльності з торгівлі **валютними цінностями** для кожного відокремленого підрозділу, який не є платником податку на прибуток, **торгові патенти** придбаються суб'єктами господарювання за місцем реєстрації такого відокремленого підрозділу.

267.4.6. Для провадження торговельної діяльності, діяльності з надання платних послуг та діяльності з торгівлі валютними цінностями **торгові патенти** придбаються окремо для кожного **пункту продажу товарів**, пункту з надання платних послуг, **пункту обміну іноземної валюти**.

267.4.7. У разі проведення ярмарків, виставок-продажів та інших короткотермінових заходів, пов'язаних з демонстрацією та продажем товарів, суб'єкт господарювання придбає короткотерміновий **торговий патент**.

267.4.8. Для здійснення **діяльності у сфері розваг** торговий патент придбається для кожного **окремого грального місця**. Якщо окреме гральне місце має декілька **незалежних гральних місць**, торговий патент придбається окремо для кожного з них.

267.4.9. **Форма** торгового патенту та **порядок** його заповнення встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

267.5. Порядок та строки сплати збору

267.5.1. Порядок сплати збору платниками збору, які:

а) провадять **торговельну діяльність** або надають **платні послуги** (крім пересувної торговельної мережі) - збір сплачується за місцезнаходженням **пункту продажу товарів** або пункту з надання платних послуг;

б) здійснюють торгівлю **валютними цінностями** - за місцезнаходженням **пункту обміну іноземної валюти**;

в) здійснюють **діяльність у сфері розваг** - за місцезнаходженням пункту надання послуг у сфері розваг;

г) здійснюють торгівлю через пересувну торговельну мережу - за місцем реєстрації таких платників;

г) здійснюють торгівлю на ярмарках, виставках-продажах та інших короткотермінових заходах, пов'язаних з демонстрацією та продажем товарів, - за місцем провадження такої діяльності.

267.5.2. Строки сплати збору:

а) за провадження **торговельної діяльності** з придбанням короткотермінового **торгового патенту** - не пізніш як за один календарний день до початку провадження такої діяльності;

б) за провадження торговельної діяльності (крім торговельної діяльності з придбанням короткотермінового торгового патенту), діяльності з надання **платних послуг**, здійснення торгівлі **валютними цінностями** - щомісяця не пізніше 15 числа, який передує звітному місяцю;

в) за здійснення **діяльності у сфері розваг** - щоквартально не пізніше 15 числа місяця, який передує звітному кварталу.

267.5.3. Під час придбання **торгового патенту** суб'єкт господарювання вносить суму збору за один місяць (квартал). На суму збору, сплачену під час придбання торгового патенту, зменшується сума збору, яка підлягає внесенню в останній місяць (квартал) його дії.

267.5.4. Платники збору можуть здійснити сплату збору авансовим внеском до кінця календарного року.

267.5.5. Суми збору, не сплачені в установлені строки, вважаються **податковим боргом** і стягуються до бюджету згідно з положеннями цього Кодексу.

267.6. Порядок використання **торгового патенту**

267.6.1. Оригінал торгового патенту повинен бути розміщений:

на фронтальній вітрині магазину, а за її відсутності - біля **реєстратора розрахункових операцій**;

на фронтальній вітрині малої архітектурної форми;

на табличці в автомагазинах, на розвозках та інших видах пересувної торговельної мережі, а також на лотках, прилавках та інших видах торговельних точок, відкритих у відведених для **торговельної діяльності** місцях;

у **пунктах обміну іноземної валюти**;

у приміщеннях для надання **платних послуг**, а також у приміщеннях, в яких проводяться розважальні ігри.

267.6.2. **Торговий патент** повинен бути відкритий та доступний для огляду.

267.6.3. Для запобігання пошкодженню **торгового патенту** (вигорання на сонці, псування внаслідок затікання дощової води, псування сторонніми особами тощо) дозволяється розміщувати нотаріально засвідчені копії торгових патентів у визначених цією частиною місцях. При цьому оригінал такого патенту повинен зберігатися у відповідальній особи суб'єкта господарювання або відповідальній особи відокремленого підрозділу, яка зобов'язана надавати його для огляду уповноваженим законом особам.

267.6.4. **Торговий патент** діє на території, на яку поширюються повноваження органу, який здійснив реєстрацію суб'єкта господарювання, або за місцезнаходженням відокремленого підрозділу.

267.6.5. Передача **торгового патенту** іншому суб'єкту господарювання або іншому відокремленому підрозділу такого суб'єкта не дозволяється.

267.6.6. **Торговий патент**, виданий для провадження **торговельної діяльності** з використанням пересувної торговельної мережі (автомагазини, розвозки тощо), діє на території України.

267.7. Строк дії **торгового патенту**

267.7.1. Строк дії торгового і **пільгового патенту**, крім короткотермінового торгового патенту та торгового патенту на здійснення **діяльності у сфері розваг**, становить 60 календарних місяців.

267.7.2. Строк дії короткотермінового торгового патенту становить від одного до п'ятнадцяти календарних днів.

267.7.3. Строк дії торгового патенту на здійснення діяльності у сфері розваг становить вісім календарних кварталів.

267.7.4. У разі невнесення суб'єктом господарювання збору у встановлений цією статтею строк, дія такого патенту анулюється з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому відбулося таке порушення.

267.7.5. Суб'єкт господарювання, що припинив діяльність, яка відповідно до цього Кодексу підлягає **патентуванню**, до 15 числа місяця, що передує звітному, письмово повідомляє про це відповідному контролюючому органу. При цьому торговий патент підлягає поверненню контролюючому органу, який його видав, а суб'єкту господарювання повертається надмірно сплачена сума збору.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 04.11.2011 р. N 4014-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 02.10.2012 р. N 5412-VI)

Стаття 268. Туристичний збір

Науково-практичний коментар

268.1. Туристичний збір - це місцевий збір, кошти від якого зараховуються до місцевого бюджету.

268.2. Платники збору

268.2.1. Платниками збору є громадяни України, іноземці, а також особи без громадянства, які прибувають на територію адміністративно-територіальної одиниці, на якій діє рішення сільської, селищної та міської ради про встановлення туристичного збору, та отримують (споживають) послуги з тимчасового проживання (ночівлі) із зобов'язанням залишити місце перебування в зазначений строк.

268.2.2. Платниками збору не можуть бути особи, які:

а) постійно проживають, у тому числі на умовах договорів найму, у селі, селищі або місті, радами яких встановлено такий збір;

б) особи, які прибули у відрядження;

в) інваліди, діти-інваліди та особи, що супроводжують інвалідів I групи або дітей-інвалідів (не більше одного супроводжуючого);

г) ветерани війни;

г) [учасники ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС](#);

д) особи, які прибули за путівками (курсівками) на лікування, оздоровлення, реабілітацію до лікувально-профілактичних, фізкультурно-оздоровчих та санаторно-курортних закладів, що мають ліцензію на медичну практику та акредитацію центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;

е) діти віком до 18 років;

є) дитячі лікувально-профілактичні, фізкультурно-оздоровчі та санаторно-курортні заклади.

268.3. Ставка збору

268.3.1. Ставка встановлюється у розмірі від 0,5 до 1 відсотка до бази справляння збору, визначеної [пунктом 268.4 цієї статті](#).

268.4. База справляння збору

268.4.1. Базою справляння є вартість усього періоду проживання (ночівлі) в місцях, визначених [підпунктом 268.5.1 цієї статті](#), за вирахуванням податку на додану вартість.

268.4.2. До вартості проживання не включаються витрати на харчування чи побутові послуги (прання, чистка, лагодження та прасування одягу, взуття чи білизни), телефонні рахунки, оформлення закордонних паспортів, дозволів на в'їзд (віз), обов'язкове страхування, витрати на усний та письмовий переклади, інші документально оформлені витрати, пов'язані з правилами в'їзду.

268.5. [Податкові агенти](#)

268.5.1. Згідно з рішенням сільської, селищної та міської ради справляння збору може здійснюватися:

а) адміністраціями готелів, кемпінгів, мотелів, гуртожитків для приїжджих та іншими закладами готельного типу, санаторно-курортними закладами;

б) квартирно-посередницькими організаціями, які направляють неорганізованих осіб на поселення у будинки (квартири), що належать фізичним особам на [праві власності](#) або на праві користування за договором найму;

в) юридичними особами або фізичними особами - підприємцями, які уповноважуються сільською, селищною або міською радою справляти збір на умовах договору, укладеного з відповідною радою.

268.6. Особливості справляння збору

268.6.1. [Податкові агенти](#) справляють збір під час надання послуг, пов'язаних з тимчасовим проживанням (ночівлею), і зазначають суму сплаченого збору окремим рядком у рахунку (квитанції) на проживання.

268.7. Порядок сплати збору

268.7.1. Сума туристичного збору, обчислена відповідно до [податкової декларації](#) за звітний (податковий) квартал, сплачується щоквартально, у визначений для квартального звітного (податкового) періоду строк, за місцезнаходженням податкових агентів.

268.7.2. [Податковий агент](#), який має підрозділ без статусу [юридичної особи](#), що надає послуги з тимчасового проживання (ночівлі) не за місцем реєстрації такого податкового агента, зобов'язаний зареєструвати такий підрозділ як податкового агента туристичного збору у контролюючому органі за місцезнаходженням підрозділу.

268.7.3. Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному кварталу.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

РОЗДІЛ XIII. ПЛАТА ЗА ЗЕМЛЮ

Науково-практичний коментар

Стаття 269. Платники податку

Науково-практичний коментар

269.1. Платниками податку є:

269.1.1. власники [земельних ділянок](#), земельних часток (паїв);

269.1.2. землекористувачі.

269.2. Особливості справляння податку суб'єктами господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, встановлюються [главою 1 розділу XIV цього Кодексу](#).

(Із доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 04.11.2011 р. N 4014-VI)

Стаття 270. Об'єкти оподаткування

Науково-практичний коментар

270.1. Об'єктами оподаткування є:

270.1.1. **земельні ділянки**, які перебувають у **власності** або **користуванні**;

270.1.2. земельні частки (паї), які перебувають у власності.

Стаття 271. База оподаткування

Науково-практичний коментар

271.1. Базою оподаткування є:

271.1.1. нормативна **грошова оцінка земельних ділянок** з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного відповідно до порядку, встановленого цим розділом;

271.1.2. площа земельних ділянок, **нормативну грошову оцінку** яких не проведено.

271.2. Рішення рад щодо нормативної грошової оцінки земельних ділянок офіційно оприлюднюється відповідним **органом місцевого самоврядування** до 15 липня року, що передує бюджетному періоду, в якому планується застосування нормативної грошової оцінки земель або змін (плановий період). В іншому разі норми відповідних рішень застосовуються не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим періодом.

(Із доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 272. Ставки податку за земельні ділянки сільськогосподарських угідь (незалежно від місцезнаходження)

Науково-практичний коментар

Науково-практичний коментар

272.1. Ставки податку за один гектар сільськогосподарських угідь встановлюються у відсотках від їх **нормативної грошової оцінки** у таких розмірах:

272.1.1. для ріллі, сіножатей та пасовищ - 0,1;

272.1.2. для багаторічних насаджень - 0,03.

Науково-практичний коментар

272.2. За **сільськогосподарські угіддя**, що надані в установленому порядку і використовуються за цільовим призначенням, у тому числі військовими сільськогосподарськими підприємствами, незалежно від того, до якої категорії земель вони віднесені, податок справляється за ставками, визначеними **пунктом 272.1 цієї статті**.

Стаття 273. Оподаткування земельних ділянок, наданих на **землях лісгосподарського призначення (незалежно від місцезнаходження)**

Науково-практичний коментар

273.1. Податок за лісові землі справляється як складова плати за спеціальне використання [лісових ресурсів](#), що визначається податковим законодавством.

Науково-практичний коментар

273.2. Ставки податку за один гектар нелісових земель, які надані у встановленому порядку та використовуються для потреб лісового господарства, встановлюються:

273.2.1. за [сільськогосподарські угіддя](#) - відповідно до [статті 272](#) цього Кодексу;

273.2.2. за ділянки, зайняті виробничими, культурно-побутовими, [житловими будинками](#) та господарськими будівлями і спорудами, - відповідно до [статей 276 і 280](#) цього Кодексу.

Стаття 274. Ставка податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких проведено (незалежно від місцезнаходження)

Науково-практичний коментар

274.1. Ставка податку за [земельні ділянки, нормативну грошову оцінку](#) яких проведено, встановлюється у розмірі 1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки, за винятком земельних ділянок, зазначених у [статтях 272, 273, 276](#) цього Кодексу.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 275. Ставки податку за земельні ділянки, розташовані в межах населених пунктів, нормативну грошову оцінку яких не проведено

275.1. Ставки податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких не проведено, встановлюються у таких розмірах:

Групи населених пунктів з чисельністю населення, тис. осіб	Ставка податку, гривень за 1 кв. метр	Коефіцієнт, що застосовується у містах Києві, Сімферополі, Севастополі та містах обласного значення
До 3	0,28	
Від 3 до 10	0,56	
Від 10 до 20	0,90	
Від 20 до 50	1,40	1,20
Від 50 до 100	1,69	1,40
Від 100 до 250	1,97	1,60
Від 250 до 500	2,26	2,00
Від 500 до 1000	2,82	2,50
Від 1000 і більше	3,95	3,00

Науково-практичний коментар

275.2. У населених пунктах, віднесених Кабінетом Міністрів України до курортних, до ставок податку, зазначених у [пункті 275.1 цієї статті](#), застосовуються такі коефіцієнти:

275.2.1. на південному узбережжі Автономної Республіки Крим - 3;

275.2.2. на південно-східному узбережжі Автономної Республіки Крим - 2,5;

275.2.3. на західному узбережжі Автономної Республіки Крим - 2,2;

275.2.4. на Чорноморському узбережжі Миколаївської, Одеської та Херсонської областей - 2;

275.2.5. у гірських та передгірних районах Закарпатської, Львівської, Івано-Франківської та Чернівецької областей - 2,3, крім населених пунктів, які відповідно до законодавства віднесені до категорії гірських;

275.2.6. на узбережжі Азовського моря та в інших курортних місцевостях - 1,5.

Науково-практичний коментар

275.3. Ставки податку за [земельні ділянки](#) (за винятком [сільськогосподарських угідь](#) та [земель лісогосподарського призначення](#)) диференціюють та затверджують відповідні сільські, селищні, міські ради виходячи із ставок податку, встановлених [пунктом 275.1 цієї статті](#), функціонального використання та місцезнаходження земельної ділянки, але не більше трикратного розміру цих ставок податку, з урахуванням коефіцієнтів, установлених [пунктом 275.2 цієї статті](#).

275.3.1. рішення рад щодо затвердження ставок податку за земельні ділянки набувають чинності у строки, встановлені відповідно до [пункту 271.2 статті 271 цього Кодексу](#).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 22.12.2011 р. N 4235-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 276. Особливості встановлення ставок земельного податку

Науково-практичний коментар

276.1. Податок за [земельні ділянки](#) (в межах населених пунктів), зайняті [житловим фондом](#), автостоянками для зберігання особистих транспортних засобів громадян, які використовуються без отримання прибутку, гаражно-будівельними, дачно-будівельними та садівницькими товариствами, індивідуальними гаражами, садовими і дачними будинками фізичних осіб, а також за земельні ділянки, надані для потреб сільськогосподарського виробництва, водного та лісового господарства, які зайняті виробничими, культурно-побутовими, господарськими та іншими будівлями і спорудами, справляється у розмірі 3 відсотків суми земельного податку, обчисленого відповідно до [статей 274 і 275 цього Кодексу](#).

Науково-практичний коментар

276.2. Податок за [земельні ділянки](#) (в межах населених пунктів) на територіях та об'єктах природоохоронного, оздоровчого та рекреаційного призначення, використання яких не

пов'язано з функціональним призначенням цих територій та об'єктів, справляється у п'ятикратному розмірі податку, обчисленого відповідно до [статей 274 і 275 цього Кодексу](#).

Науково-практичний коментар

276.3. Податок за земельні ділянки (в межах населених пунктів) на територіях та об'єктах історико-культурного призначення, використання яких не пов'язано з функціональним призначенням цих територій та об'єктів, справляється у розмірі, обчисленому відповідно до [статей 274 і 275 цього Кодексу](#) із застосуванням таких коефіцієнтів:

276.3.1. міжнародного значення - 7,5;

276.3.2. загальнодержавного значення - 3,75;

276.3.3. місцевого значення - 1,5.

Дія цього пункту не застосовується до земельних ділянок, на яких розташовані дипломатичні представництва, які відповідно до міжнародних договорів (угод), згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, користуються приміщеннями та прилеглими до них земельними ділянками на платній основі.

Науково-практичний коментар

276.4. Податок за земельні ділянки (у межах населених пунктів), що відносяться до [земель залізничного транспорту](#) (крім земельних ділянок, на яких знаходяться окремо розташовані культурно-побутові будівлі та інші споруди і які оподатковуються на загальних підставах), надані гірничодобувним підприємствам для видобування корисних копалин та розробки родовищ корисних копалин, а також за водойми, надані для виробництва рибної продукції, та земельні ділянки, на яких розташовані аеродроми, справляється у розмірі 25 відсотків податку, обчисленого відповідно до [статей 274 і 275 цього Кодексу](#).

Науково-практичний коментар

276.5. У разі надання в [оренду земельних ділянок](#) (в межах населених пунктів), окремих будівель (споруд) або їх частин власниками та землекористувачами, у тому числі зазначеними у [пунктах 276.1 та 276.4 цієї статті](#), іншим суб'єктам, податок за площі, що надаються в оренду, обчислюється відповідно до [статті 274 цього Кодексу](#) від [нормативної грошової оцінки](#), визначеної з урахуванням застосування відповідного коефіцієнта функціонального використання цих площ залежно від виду економічної діяльності орендаря, та [статті 275 цього Кодексу](#).

Науково-практичний коментар

276.6. Податок за земельні ділянки (в межах та за межами населених пунктів), надані для розміщення об'єктів енергетики, які виробляють [електричну енергію з відновлюваних джерел енергії](#), справляється у розмірі 25 відсотків податку, обчисленого відповідно до [статей 274, 275, 278, 279 і 280 цього Кодексу](#).

(Із змінами, внесеними згідно із

Законом України від 07.07.2011 р.
N 3609-VI)

(зміни, внесені до підпункту 276.4 статті 276 підпунктом 111 розділу I Закону України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, у частині справляння

земельного податку за земельні ділянки залізничного транспорту та аеродромів набувають чинності з 01.01.2012 р.)

(Із доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 277. Ставки податку за земельні ділянки несільськогосподарських угідь та садівницьких товариств, розташовані за межами населених пунктів, нормативну грошову оцінку яких не проведено

Науково-практичний коментар

277.1. Ставка податку за один гектар несільськогосподарських угідь, зайнятих господарськими будівлями (спорудами), встановлюється у розмірі 5 відсотків від **нормативної грошової оцінки** одиниці площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області.

277.2. Ставка податку за **земельні ділянки**, надані садівницьким товариствам, у тому числі зайняті садовими та/або дачними будинками фізичних осіб, встановлюється у розмірі 5 відсотків від **нормативної грошової оцінки** одиниці площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області.

(Із змінами, внесеними згідно із Законом України від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 278. Ставки податку за земельні ділянки, надані підприємствам промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони, розташовані за межами населених пунктів нормативну грошову оцінку яких не проведено

Науково-практичний коментар

278.1. Ставка податку за **земельні ділянки**, надані підприємствам промисловості, транспорту (крім **земель залізничного транспорту** за винятком земельних ділянок залізничного транспорту, на яких знаходяться окремо розташовані культурно-побутові будівлі та інші споруди), зв'язку, енергетики, а також підприємствам і організаціям, що здійснюють експлуатацію ліній електропередач (крім сільськогосподарських угідь та **земель лісогосподарського призначення**), встановлюється у розмірі 5 відсотків від **нормативної грошової оцінки** одиниці площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області.

Науково-практичний коментар

278.2. Ставка податку за земельні ділянки, що відносяться до **земель залізничного транспорту** (крім земельних ділянок, на яких знаходяться окремо розташовані культурно-побутові будівлі та інші споруди і які оподатковуються на загальних підставах), надані військовим формуванням, утвореним відповідно до законів України, які не утримуються за рахунок державного або місцевих бюджетів, підрозділам Збройних Сил України, які здійснюють **господарську діяльність**, а також за земельні ділянки, на яких розташовані аеродроми, встановлюється у розмірі 0,02 відсотка від нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області.

Науково-практичний коментар

278.3. Ставка податку за земельні ділянки, надані для підприємств промисловості, зайняті землями тимчасової консервації (**деградовані землі**), встановлюється у розмірі 0,03 відсотка від нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області.

(Із змінами, внесеними згідно із

Законом України від 07.07.2011 р.
N 3609-VI)

(зміни, внесені **підпунктом 112 розділу I Закону України від 07.07.2011 р. N 3609-VI**, у частині справляння земельного податку за земельні ділянки залізничного транспорту та аеродромів набувають чинності з 01.01.2012 р.)

(Із доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 279. Ставка податку за земельні ділянки, передані у власність або надані в користування на землях природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, розташовані за межами населених пунктів, нормативну грошову оцінку яких не проведено

[Науково-практичний коментар](#)

279.1. Ставка податку за **земельні ділянки**, передані у власність або надані в користування на землях **природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення** (крім сільськогосподарських угідь та лісових земель), **нормативну грошову оцінку** яких не проведено, встановлюється у розмірі 5 відсотків від нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області.

Стаття 280. Ставки податку за земельні ділянки на **землях водного фонду та лісогосподарського призначення, розташовані за межами населених пунктів, нормативну грошову оцінку яких не проведено**

[Науково-практичний коментар](#)

280.1. Ставка податку за **земельні ділянки на землях водного фонду** встановлюється у розмірі 0,3 відсотка від **нормативної грошової оцінки** одиниці площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області.

280.2. Ставка податку за земельні ділянки на **землях водного фонду**, а також за **земельні ділянки лісогосподарського призначення**, які зайняті виробничими, культурно-побутовими, господарськими та іншими будівлями і спорудами, встановлюється у розмірі 5 відсотків від нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області.

Стаття 281. Пільги щодо сплати податку для фізичних осіб

[Науково-практичний коментар](#)

281.1. Від сплати податку звільняються:

281.1.1. інваліди першої і другої групи;

281.1.2. фізичні особи, які виховують трьох і більше дітей віком до 18 років;

281.1.3. пенсіонери (за віком);

281.1.4. ветерани війни та особи, на яких поширюється дія [Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"](#);

281.1.5. фізичні особи, визнані законом [особами, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи](#).

281.2. Звільнення від сплати податку за [земельні ділянки](#), передбачене для відповідної категорії фізичних осіб [пунктом 281.1 цієї статті](#), поширюється на одну земельну ділянку за кожним видом використання у межах граничних норм:

281.2.1. для ведення [особистого селянського господарства](#) - у розмірі не більш як 2 гектари;

281.2.2. для будівництва та обслуговування [житлового будинку](#), господарських будівель і споруд (присадибна ділянка): у селах - не більш як 0,25 гектара, в селищах - не більш як 0,15 гектара, в містах - не більш як 0,10 гектара;

281.2.3. для індивідуального дачного будівництва - не більш як 0,10 гектара;

281.2.4. для будівництва індивідуальних гаражів - не більш як 0,01 гектара;

281.2.5. для ведення садівництва - не більш як 0,12 гектара.

281.3. Від сплати податку звільняються на період дії [фіксованого сільськогосподарського податку](#) власники земельних ділянок, земельних часток (паїв) та землекористувачі за умови передачі земельних ділянок та земельних часток (паїв) в оренду платнику фіксованого сільськогосподарського податку.

(Із доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI)

Стаття 282. Пільги щодо сплати податку для юридичних осіб

Науково-практичний коментар

282.1. Від сплати податку звільняються:

282.1.1. заповідники, у тому числі історико-культурні, національні природні парки, заказники (крім мисливських), парки державної та комунальної власності, регіональні ландшафтні парки, ботанічні сади, дендрологічні і зоологічні парки, пам'ятки природи, заповідні урочища та парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва;

282.1.2. дослідні господарства науково-дослідних установ і навчальних закладів сільськогосподарського профілю та професійно-технічних училищ;

282.1.3. органи державної влади та органи місцевого самоврядування, органи прокуратури, заклади, установи та організації, спеціалізовані санаторії України для реабілітації, лікування та оздоровлення хворих, військові формування, утворені відповідно до законів України,

Збройні Сили України та Державна прикордонна служба України, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів;

282.1.4. дитячі санаторно-курортні та оздоровчі заклади України незалежно від їх підпорядкованості, у тому числі дитячі санаторно-курортні та оздоровчі заклади України, які знаходяться на балансі підприємств, установ та організацій;

282.1.5. релігійні організації України, статuti (положення) яких зареєстровано у встановленому [законом](#) порядку, за [земельні ділянки](#), надані для будівництва і обслуговування культових та інших будівель, необхідних для забезпечення їх діяльності, а також [благодійні організації](#), створені відповідно до [закону](#), діяльність яких не передбачає одержання прибутків;

282.1.6. санаторно-курортні та оздоровчі заклади [громадських організацій інвалідів](#), реабілітаційні установи громадських організацій інвалідів;

282.1.7. громадські організації інвалідів України, підприємства та організації, які засновані громадськими організаціями інвалідів та спілками громадських організацій інвалідів і є їх повною власністю, де протягом попереднього календарного місяця кількість інвалідів, які мають там основне місце роботи, становить не менш як 50 відсотків середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу за умови, що фонд оплати праці таких інвалідів становить протягом звітного періоду не менш як 25 відсотків суми загальних витрат на оплату праці.

Зазначені підприємства та організації громадських організацій інвалідів мають право застосовувати цю пільгу за наявності дозволу на право користування такою пільгою, який надається уповноваженим органом відповідно до [Закону України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні"](#).

У разі порушення вимог цієї норми зазначені громадські організації інвалідів, їх підприємства та організації зобов'язані сплатити суми податку за відповідний період, проіндексовані з урахуванням інфляції, а також штрафні санкції згідно із законодавством;

282.1.8. [дошкільні](#) та [загальноосвітні навчальні заклади](#) незалежно від форм власності і джерел фінансування, заклади культури, науки, освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури та спорту, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів;

282.1.9. підприємства, установи, організації, громадські організації фізкультурно-спортивної спрямованості, у тому числі аероклуби та авіаційно-спортивні клуби Товариства сприяння обороні України, - за [земельні ділянки](#), на яких розміщені спортивні споруди, що використовуються для проведення всеукраїнських, міжнародних змагань та навчально-тренувального процесу збірних команд України з видів спорту та підготовки спортивного резерву, бази олімпійської та паролімпійської підготовки, [перелік](#) яких затверджується Кабінетом Міністрів України;

282.1.10. платник [фіксованого сільськогосподарського податку](#) за земельні ділянки, які використовуються для ведення сільськогосподарського товаровиробництва;

282.1.11. новостворені [фермерські господарства](#) протягом трьох років, а в трудонедостатніх населених пунктах - протягом п'яти років з часу передачі їм земельної ділянки у власність.

Стаття 283. Земельні ділянки, які не підлягають оподаткуванню

Науково-практичний коментар

283.1. Не сплачується податок за:

283.1.1. **сільськогосподарські угіддя** зон радіоактивно забруднених територій, визначених відповідно до закону такими, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи (**зон відчуження, безумовного (обов'язкового) відселення, гарантованого добровільного відселення і посиленого радіоекологічного контролю**), і хімічно забруднених сільськогосподарських угідь, на які запроваджено обмеження щодо ведення сільського господарства;

283.1.2. землі сільськогосподарських угідь, що перебувають у тимчасовій **консервації** або у стадії сільськогосподарського освоєння;

283.1.3. **земельні ділянки** державних сортовипробувальних станцій і сортодільниць, які використовуються для випробування сортів сільськогосподарських культур;

283.1.4. землі дорожнього господарства **автомобільних доріг загального користування** - землі під проїзною частиною, узбіччям, земляним полотном, декоративним озелененням, резервами, кюветами, мостами, штучними спорудами, тунелями, транспортними розв'язками, водопропускними спорудами, підірними стінками, шумовими екранами, очисними спорудами і розташованими в межах смуг відведення іншими дорожніми спорудами та обладнанням, а також землі, що знаходяться за межами смуг відведення, якщо на них розміщені споруди, що забезпечують функціонування автомобільних доріг, а саме:

а) паралельні об'їзні дороги, поромні переправи, снігозахисні споруди і насадження, протилавинні та протисельові споруди, вловлюючі з'їзди, захисні насадження, шумові екрани, очисні споруди;

б) майданчики для стоянки транспорту і відпочинку, склади, гаражі, резервуари для зберігання паливно-мастильних матеріалів, комплекси для зважування великогабаритного транспорту, виробничі бази, штучні та інші споруди, що перебувають у державній власності, власності державних підприємств або власності господарських товариств, у статутному капіталі яких 100 відсотків **акцій** (часток, паїв) належить державі;

283.1.5. **земельні ділянки** сільськогосподарських підприємств усіх форм власності та **фермерських** (селянських) господарств, зайняті молодими садами, ягідниками та виноградниками до вступу їх у пору плодоношення, а також гібридними насадженнями, генофондовими колекціями та розсадниками багаторічних плодкових насаджень;

283.1.6. земельні ділянки кладовищ, крематоріїв та колумбаріїв;

283.1.7. земельні ділянки, на яких розташовані дипломатичні представництва, які відповідно до міжнародних договорів (угод), згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, користуються приміщеннями та прилеглими до них земельними ділянками на безоплатній основі.

Стаття 284. Особливості застосування пільгового оподаткування

Науково-практичний коментар

284.1. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, міські, селищні та сільські ради можуть встановлювати пільги щодо земельного податку, що сплачується на відповідній території: часткове звільнення на певний строк, зменшення суми земельного податку лише за рахунок коштів, що зараховуються до відповідних місцевих бюджетів.

Органи місцевого самоврядування до 1 лютого поточного року подають відповідному контролюючому органу за місцезнаходженням **земельної ділянки** дані стосовно наданих пільг зі сплати земельного податку юридичним та/або фізичним особам.

Нові зміни щодо зазначеної інформації надаються до 1 числа першого місяця кварталу, що настає за звітним кварталом, у якому відбулися зазначені зміни.

284.2. Якщо право на пільгу у платника виникає протягом року, то він звільняється від сплати податку починаючи з місяця, що настає за місяцем, у якому виникло це право. У разі втрати права на пільгу протягом року податок сплачується починаючи з місяця, що настає за місяцем, у якому втрачено це право.

284.3. Якщо платники податку, які користуються пільгами з цього податку, надають в **оренду земельні ділянки**, окремі будівлі, споруди або їх частини, податок за такі земельні ділянки та земельні ділянки під такими будівлями (їх частинами) сплачується на загальних підставах з урахуванням **прибудинкової території**.

Ця норма не поширюється на бюджетні установи у разі надання ними будівель, споруд (їх частин) в тимчасове користування (оренду) іншим бюджетним установам, **дошкільним, загальноосвітнім навчальним закладам** незалежно від форм власності і джерел фінансування.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI)

Стаття 285. Податковий період

Науково-практичний коментар

285.1. Базовим податковим (звітним) періодом для плати за землю є календарний рік.

285.2. Базовий податковий (звітний) рік починається 1 січня і закінчується 31 грудня того ж року (для новостворених підприємств та організацій, а також у зв'язку із набуттям **права власності** та/або **користування** на нові **земельні ділянки** може бути меншим 12 місяців).

Стаття 286. Порядок обчислення плати за землю

Науково-практичний коментар

286.1. Підставою для нарахування **земельного податку** є дані **державного земельного кадастру**.

Центральні органи виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері земельних відносин та у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, щомісяця, але не пізніше 10 числа наступного місяця, а також за запитом відповідного контролюючого органу за місцезнаходженням земельної ділянки подають інформацію, необхідну для обчислення і справляння плати за землю, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

(зміни, внесені абзацом другим підпункту 116 розділу I Закону України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, у частині надання інформації, необхідної для обчислення земельного податку, відповідними державними органами набирають чинності з 01.01.2012 р.)

286.2. Платники плати за землю (крім фізичних осіб) самостійно обчислюють суму податку щороку станом на 1 січня і не пізніше 20 лютого поточного року подають відповідному контролюючому органу за місцезнаходженням земельної ділянки [податкову декларацію](#) на поточний рік за [формою](#), встановленою у порядку, передбаченому [статтею 46 цього Кодексу](#), з розбивкою річної суми рівними частками за місяцями. Подання такої декларації звільняє від обов'язку подання щомісячних декларацій. При поданні першої декларації (фактичного початку діяльності як платника плати за землю) разом з нею подається довідка (витяг) про розмір нормативної грошової оцінки земельної ділянки, а надалі така довідка подається у разі затвердження нової нормативної грошової оцінки землі.

286.3. Платник плати за землю має право подавати щомісяця звітну [податкову декларацію](#), що звільняє його від обов'язку подання податкової декларації не пізніше 20 лютого поточного року, протягом 20 календарних днів місяця, що настає за звітним.

286.4. За нововідведені [земельні ділянки](#) або за новоукладеними [договорами оренди землі](#) платник плати за землю подає податкову декларацію протягом 20 календарних днів місяця, що настає за звітним.

У разі зміни протягом року об'єкта та/або бази оподаткування платник плати за землю подає податкову декларацію протягом 20 календарних днів місяця, що настає за місяцем, у якому відбулися такі зміни.

286.5. Нарахування фізичним особам сум податку проводиться контролюючими органами, які видають платникові до 1 липня поточного року [податкове повідомлення-рішення](#) про внесення податку за [формою](#), встановленою у порядку визначеному [статтею 58 цього Кодексу](#).

У разі переходу [права власності](#) на земельну ділянку від одного власника до іншого протягом календарного року податок сплачується попереднім власником за період з 1 січня цього року до початку того місяця, в якому він втратив право власності на зазначену земельну ділянку, а новим власником - починаючи з місяця, в якому у нового власника виникло право власності.

У разі переходу права власності на земельну ділянку від одного власника до іншого протягом календарного року контролюючий орган надсилає податкове повідомлення-рішення новому власнику після отримання інформації про перехід права власності.

286.6. За [земельну ділянку](#), на якій розташована будівля, що перебуває у спільній власності кількох юридичних або фізичних осіб, податок нараховується з урахуванням [прибудинкової території](#) кожному з таких осіб:

- 1) у рівних частинах - якщо будівля перебуває у [спільній сумісній власності](#) кількох осіб, але не поділена в натурі, або одній з таких осіб-власників, визначеній за їх згодою, якщо інше не встановлено судом;
- 2) пропорційно належній частці кожної особи - якщо будівля перебуває у [спільній частковій власності](#);
- 3) пропорційно належній частці кожної особи - якщо будівля перебуває у спільній сумісній власності і поділена в натурі.

За земельну ділянку, на якій розташована будівля, що перебуває у користуванні кількох юридичних або фізичних осіб, податок нараховується кожному з них пропорційно тій частині площі будівлі, що знаходиться в їх користуванні, з урахуванням прибудинкової території.

286.7. [Юридична особа](#) зменшує податкові зобов'язання із земельного податку на суму пільг, які надаються фізичним особам відповідно до [пункту 281.1 статті 281 цього Кодексу за земельні ділянки](#), що знаходяться у їх [власності](#) або [постійному користуванні](#) і входять до складу земельних ділянок такої юридичної особи.

Такий порядок також поширюється на визначення податкових зобов'язань із земельного податку юридичною особою за земельні ділянки, які відведені в порядку, встановленому [Законом України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні"](#) для безоплатного паркування (зберігання) легкових автомобілів, якими керують інваліди з ураженням опорно-рухового апарату, члени їх сімей, яким відповідно до порядку забезпечення інвалідів автомобілями передано право керування автомобілем, та законні представники недієздатних інвалідів або дітей-інвалідів, які перевозять інвалідів (дітей-інвалідів) з ураженням опорно-рухового апарату.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 287. Строк сплати плати за землю

[Науково-практичний коментар](#)

287.1. Власники землі та землекористувачі сплачують плату за землю з дня виникнення [права власності](#) або [права користування земельною ділянкою](#).

У разі припинення права власності або права користування земельною ділянкою плата за землю сплачується за фактичний період перебування землі у власності або користуванні у поточному році.

287.2. Облік фізичних осіб - платників податку і нарахування відповідних сум проводяться щороку до 1 травня.

287.3. Податкове зобов'язання щодо плати за землю, визначене у [податковій декларації](#) на поточний рік, сплачується рівними частками власниками та землекористувачами земельних ділянок за місцезнаходженням земельної ділянки за податковий період, який дорівнює календарному місяцю, щомісяця протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) місяця.

287.4. Податкове зобов'язання з плати за землю, визначене у новій звітній податковій декларації, у тому числі за нововідведені [земельні ділянки](#), сплачується власниками та землекористувачами земельних ділянок за місцезнаходженням земельної ділянки за податковий період, який дорівнює календарному місяцю, щомісяця протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) місяця.

287.5. Податок фізичними особами сплачується протягом 60 днів з дня вручення [податкового повідомлення-рішення](#).

Фізичними особами у сільській та селищній місцевості земельний податок може сплачуватися через каси сільських (селищних) рад за квитанцією про приймання податкових платежів. Форма квитанції встановлюється у порядку, передбаченому [статтею 46 цього Кодексу](#).

287.6. При переході [права власності](#) на будівлю, споруду (їх частину) податок за [земельні ділянки](#), на яких розташовані такі будівлі, споруди (їх частини), з урахуванням прибудинкової території сплачується на загальних підставах з дати державної реєстрації права власності на [нерухоме майно](#).

287.7. У разі надання в [оренду земельних ділянок](#) (у межах населених пунктів), окремих будівель (споруд) або їх частин власниками та землекористувачами, у тому числі зазначеними у [пунктах 276.1, 276.4 статті 276](#), податок за площі, що надаються в оренду, обчислюється з дати укладення [договору оренди земельної ділянки](#) або з дати укладення договору оренди будівель (їх частин).

287.8. Власник нежилого приміщення (його частини) у багатоквартирному жилу будинку сплачує до бюджету податок за площі під такими приміщеннями (їх частинами) з урахуванням пропорційної частки [прибудинкової території](#) з дати державної реєстрації права власності на [нерухоме майно](#).

Стаття 288. Орендна плата

Науково-практичний коментар

288.1. Підставою для нарахування [орендної плати](#) за [земельну ділянку](#) є [договір оренди такої земельної ділянки](#).

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, які укладають договори оренди землі, повинні до 1 лютого подавати контролюючому органу за місцезнаходженням земельної ділянки переліки орендарів, з якими укладено договори оренди землі на поточний рік, та інформувати відповідний контролюючий орган про укладення нових, внесення змін до існуючих договорів оренди землі та їх розірвання до 1 числа місяця, що настає за місяцем, у якому відбулися зазначені зміни.

288.2. Платником [орендної плати](#) є орендар земельної ділянки.

288.3. Об'єктом оподаткування є [земельна ділянка](#), надана в оренду.

288.4. Розмір та умови внесення [орендної плати](#) встановлюються у [договорі оренди](#) між орендодавцем (власником) і орендарем.

288.5. Розмір орендної плати встановлюється у [договорі оренди](#), але річна сума платежу:

288.5.1. не може бути меншою:

для земель сільськогосподарського призначення - розміру земельного податку, що встановлюється цим розділом;

для інших категорій земель - трикратного розміру земельного податку, що встановлюється цим розділом;

288.5.2. не може перевищувати:

а) для земельних ділянок, наданих для розміщення, будівництва, обслуговування та експлуатації об'єктів енергетики, які виробляють **електричну енергію з відновлюваних джерел енергії**, включаючи технологічну інфраструктуру таких об'єктів (виробничі приміщення, бази, розподільчі пункти (пристрої), електричні підстанції, **електричні мережі**), - 3 відсотки **нормативної грошової оцінки**;

б) для земельних ділянок, які перебувають у державній або комунальній власності та надані для будівництва та/або експлуатації аеродромів - чотирикратний розмір земельного податку, що встановлюється цим розділом;

в) для інших земельних ділянок, наданих в оренду, - 12 відсотків нормативної грошової оцінки;

288.5.3. може бути більшою граничного розміру **орендної плати**, ніж зазначений у **підпункті 288.5.2**, у разі визначення орендаря на конкурентних засадах.

288.6. Плата за суборенду **земельних ділянок** не може перевищувати орендної плати.

288.7. Податковий період, порядок обчислення орендної плати, строк сплати та порядок її зарахування до бюджетів застосовується відповідно до вимог **статей 285 - 287** цього розділу.

(Із доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI)

Стаття 289. Індexсація нормативної грошової оцінки земель

Науково-практичний коментар

289.1. Для визначення розміру податку та **орендної плати** використовується нормативна грошова оцінка **земельних ділянок**.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, здійснює управління у сфері оцінки земель та земельних ділянок.

289.2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, за індексом споживчих цін за попередній рік щороку розраховує величину коефіцієнта індексації **нормативної грошової оцінки земель**, на який індексується нормативна грошова оцінка сільськогосподарських угідь, земель населених пунктів та інших земель несільськогосподарського призначення за станом на 1 січня поточного року, що визначається за формулою:

$$K_i = [I - 10]:100,$$

де I - індекс споживчих цін за попередній рік.

У разі якщо індекс споживчих цін не перевищує 110 відсотків, такий індекс застосовується із значенням 110.

Коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки земель застосовується кумулятивно залежно від дати проведення нормативної грошової оцінки земель.

289.3. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації не пізніше 15 січня поточного року забезпечують інформування центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, і власників землі та землекористувачів про щорічну індексацію [нормативної грошової оцінки земель](#).

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 290. Порядок зарахування до бюджетів плати за землю

[Науково-практичний коментар](#)

290.1. Плата за землю зараховується до відповідних місцевих бюджетів у порядку, визначеному [Бюджетним кодексом України](#) для плати за землю.

РОЗДІЛ XIV. СПЕЦІАЛЬНІ ПОДАТКОВІ РЕЖИМИ

ГЛАВА 1 виключена.

ГЛАВА 1. СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ

(Доповнено Главою 1 згідно із
Законом України від 04.11.2011 р. N 4014-VI)

(Глава 1 розділу XIV набирає чинності з 1 січня 2012 року, крім підпункту 1 підпункту 291.5.1 пункту 291.5 статті 291 та пункту 293.2 статті 293 відповідно до пункту 1 розділу II Закону України від 4 листопада 2011 року N 4014-VI)

Стаття 291. Загальні положення

291.1. У цій главі встановлюються правові засади застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, а також справляння єдиного податку.

291.2. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності - особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів, встановлених [пунктом 297.1 статті 297 цього Кодексу](#), на сплату єдиного податку в порядку та на умовах, визначених цією главою, з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності.

291.3. Юридична особа чи фізична особа - підприємець може самостійно обрати спрощену систему оподаткування, якщо така особа відповідає вимогам, встановленим цією главою, та реєструється платником єдиного податку в порядку, визначеному цією главою.

291.4. Суб'єкти господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, поділяються на такі групи платників єдиного податку:

1) перша група - фізичні особи - підприємці, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню і обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 150000 гривень;

2) друга група - фізичні особи - підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства, за умови, що протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв:

не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб;

обсяг доходу не перевищує 1000000 гривень.

Дія цього підпункту не поширюється на фізичних осіб - підприємців, які надають посередницькі послуги з купівлі, продажу, оренди та оцінювання нерухомого майна (група 70.31 КВЕД ДК 009:2005), а також здійснюють діяльність з виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напівдорогоцінного каміння. Такі фізичні особи - підприємці належать виключно до третьої або п'ятої групи платників єдиного податку, якщо відповідають вимогам, встановленим для таких груп;

3) третя група - фізичні особи - підприємці, які протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв:

не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 20 осіб;

обсяг доходу не перевищує 3000000 гривень;

4) четверта група - юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, які протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв:

середньооблікова кількість працівників не перевищує 50 осіб;

обсяг доходу не перевищує 5000000 гривень;

5) п'ята група - фізичні особи - підприємці, які протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв:

не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, не обмежена;

обсяг доходу не перевищує 20000000 гривень;

б) шоста група - юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, у яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує 20000000 гривень.

291.4.1. При розрахунку загальної кількості осіб, які перебувають у трудових відносинах з платником єдиного податку - фізичною особою, не враховуються наймані працівники, які перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю і пологами та у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею передбаченого законодавством віку.

При розрахунку середньооблікової кількості працівників застосовується визначення, встановлене цим Кодексом.

291.5. Не можуть бути платниками єдиного податку:

291.5.1. суб'єкти господарювання (юридичні особи та фізичні особи - підприємці), які здійснюють:

1) діяльність з організації, проведення азартних ігор;

(зміни, внесені абзацом двадцять третім підпункту 14 пункту 1 розділу I Закону України від 04.11.2011 р. N 4014-VI, (щодо обмеження застосування спрощеної системи оподаткування для провадження діяльності з організації, проведення азартних ігор) **набирають чинності** з дня набрання чинності законом, що регулює питання діяльності у сфері грального бізнесу)

2) обмін іноземної валюти;

3) виробництво, експорт, імпорт, продаж підакцизних товарів (крім роздрібного продажу паливно-мастильних матеріалів в ємностях до 20 літрів та діяльності фізичних осіб, пов'язаної з роздрібним продажем пива та столових вин);

4) видобуток, виробництво, реалізацію дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, у тому числі органогенного утворення (крім виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння);

5) видобуток, реалізацію корисних копалин, крім реалізації корисних копалин місцевого значення;

6) діяльність у сфері фінансового посередництва, крім діяльності у сфері страхування, яка здійснюється страховими агентами, визначеними Законом України "Про страхування", сюрвейерами, аварійними комісарами та аджастерами, визначеними розділом III цього Кодексу;

7) діяльність з управління підприємствами;

8) діяльність з надання послуг пошти (крім кур'єрської діяльності) та зв'язку (крім діяльності, що не підлягає ліцензуванню);

9) діяльність з продажу предметів мистецтва та антикваріату, діяльність з організації торгів (аукціонів) виробами мистецтва, предметами колекціонування або антикваріату;

10) діяльність з організації, проведення гастрольних заходів;

291.5.2. фізичні особи - підприємці, які здійснюють технічні випробування та дослідження (група 74.3 КВЕД ДК 009:2005), діяльність у сфері аудиту;

291.5.3. фізичні особи - підприємці, які надають в оренду земельні ділянки, загальна площа яких перевищує 0,2 гектара, житлові приміщення та/або їх частини, загальна площа яких перевищує 100 квадратних метрів, нежитлові приміщення (споруди, будівлі) та/або їх частини, загальна площа яких перевищує 300 квадратних метрів;

291.5.4. страхові (перестрахові) брокери, банки, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії, інші фінансові установи, визначені законом; реєстратори цінних паперів;

291.5.5. суб'єкти господарювання, у статутному капіталі яких сукупність часток, що належать юридичним особам, які не є платниками єдиного податку, дорівнює або перевищує 25 відсотків;

291.5.6. представництва, філії, відділення та інші відокремлені підрозділи юридичної особи, яка не є платником єдиного податку;

291.5.7. фізичні та юридичні особи - нерезиденти;

291.5.8. суб'єкти господарювання, які на день подання заяви про реєстрацію платником єдиного податку мають податковий борг, крім безнадійного податкового боргу, що виник внаслідок дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин).

291.6. Платники єдиного податку повинні здійснювати розрахунки за відвантажені товари (виконані роботи, надані послуги) виключно в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій).

291.7. Для цілей цієї глави під побутовими послугами населенню, які надаються першою та другою групами платників єдиного податку, розуміються такі види послуг:

1) виготовлення взуття за індивідуальним замовленням;

2) послуги з ремонту взуття;

3) виготовлення швейних виробів за індивідуальним замовленням;

4) виготовлення виробів із шкіри за індивідуальним замовленням;

5) виготовлення виробів з хутра за індивідуальним замовленням;

6) виготовлення спіднього одягу за індивідуальним замовленням;

7) виготовлення текстильних виробів та текстильної галантереї за індивідуальним замовленням;

8) виготовлення головних уборів за індивідуальним замовленням;

9) додаткові послуги до виготовлення виробів за індивідуальним замовленням;

- 10) послуги з ремонту одягу та побутових текстильних виробів;
- 11) виготовлення та в'язання трикотажних виробів за індивідуальним замовленням;
- 12) послуги з ремонту трикотажних виробів;
- 13) виготовлення килимів та килимових виробів за індивідуальним замовленням;
- 14) послуги з ремонту та реставрації килимів та килимових виробів;
- 15) виготовлення шкіряних галантерейних та дорожніх виробів за індивідуальним замовленням;
- 16) послуги з ремонту шкіряних галантерейних та дорожніх виробів;
- 17) виготовлення меблів за індивідуальним замовленням;
- 18) послуги з ремонту, реставрації та поновлення меблів;
- 19) виготовлення теслярських та столярних виробів за індивідуальним замовленням;
- 20) технічне обслуговування та ремонт автомобілів, мотоциклів, моторолерів і мопедів за індивідуальним замовленням;
- 21) послуги з ремонту радіотелевізійної та іншої аудіо- і відеоапаратури;
- 22) послуги з ремонту електропобутової техніки та інших побутових приладів;
- 23) послуги з ремонту годинників;
- 24) послуги з ремонту велосипедів;
- 25) послуги з технічного обслуговування і ремонту музичних інструментів;
- 26) виготовлення металовиробів за індивідуальним замовленням;
- 27) послуги з ремонту інших предметів особистого користування, домашнього вжитку та металовиробів;
- 28) виготовлення ювелірних виробів за індивідуальним замовленням;
- 29) послуги з ремонту ювелірних виробів;
- 30) прокат речей особистого користування та побутових товарів;
- 31) послуги з виконання фоторобіт;
- 32) послуги з оброблення плівок;
- 33) послуги з прання, оброблення білизни та інших текстильних виробів;
- 34) послуги з чищення та фарбування текстильних, трикотажних і хутрових виробів;
- 35) вичинка хутрових шкур за індивідуальним замовленням;

36) послуги перукарень;

37) ритуальні послуги;

38) послуги, пов'язані з сільським та лісовим господарством;

39) послуги домашньої прислуги;

40) послуги, пов'язані з очищенням та прибиранням приміщень за індивідуальним замовленням.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI,
від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 292. Порядок визначення доходів та їх склад

292.1. Доходом платника єдиного податку є:

1) для фізичної особи - підприємця - дохід, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій); матеріальній або нематеріальній формі, визначеній [пунктом 292.3 цієї статті](#). При цьому до доходу не включаються отримані такою фізичною особою пасивні доходи у вигляді [процентів](#), [дивідендів](#), [роялті](#), страхові виплати і відшкодування, а також доходи, отримані від продажу рухомого та нерухомого майна, яке належить на праві власності фізичній особі та використовується в її господарській діяльності;

2) для юридичної особи - будь-який дохід, включаючи дохід представництв, філій, відділень такої юридичної особи, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій); матеріальній або нематеріальній формі, визначеній [пунктом 292.3 цієї статті](#).

292.2. При продажу [основних засобів](#) юридичними особами - платниками єдиного податку дохід визначається як різниця між сумою коштів, отриманою від продажу таких основних засобів, та їх залишковою балансовою вартістю, що склалася на день продажу.

292.3. До суми доходу платника єдиного податку включається вартість безоплатно отриманих протягом звітного періоду товарів (робіт, послуг).

Безоплатно отриманими вважаються товари (роботи, послуги), надані платнику єдиного податку згідно з письмовими договорами дарування та іншими письмовими договорами, укладеними згідно із законодавством, за якими не передбачено грошової або іншої компенсації вартості таких товарів (робіт, послуг) чи їх повернення, а також товари, передані платнику єдиного податку на відповідальне зберігання і використані таким платником єдиного податку.

До суми доходу [платника єдиного податку третьої та п'ятої групи](#), який є платником податку на додану вартість, та [платника єдиного податку четвертої та шостої груп](#) за звітний період також включається сума кредиторської заборгованості, за якою минув строк позовної давності.

До суми доходу платника єдиного податку четвертої та шостої груп за звітний період включається вартість реалізованих протягом звітного періоду товарів (робіт, послуг), за які

отримана попередня оплата (аванс) у період сплати інших податків і зборів, визначених цим Кодексом.

292.4. У разі надання послуг, виконання робіт за [договорами доручення, транспортного експедирування](#) або за [агентськими договорами](#) доходом є сума отриманої винагороди повіреного (агента).

292.5. Дохід, виражений в [іноземній валюті](#), перераховується у гривнях за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим Національним банком України на дату отримання такого доходу.

292.6. Датою отримання доходу [платника єдиного податку](#) є дата надходження коштів платнику єдиного податку у грошовій (готівковій або безготівковій) формі, дата підписання платником єдиного податку акта приймання-передачі безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг). Для платника єдиного податку третьої та п'ятої групи, який є платником податку на додану вартість, та платника єдиного податку четвертої та шостої груп датою отримання доходу є дата списання кредиторської заборгованості, за якою минув строк позовної давності.

Для платника єдиного податку четвертої та шостої груп датою отримання доходу також є дата відвантаження товарів (виконання робіт, надання послуг), за які отримана попередня оплата (аванс) у період сплати інших податків і зборів, визначених цим Кодексом.

292.7. У разі здійснення торгівлі товарами або послугами з використанням торговельних автоматів чи іншого подібного обладнання, що не передбачає наявності [ресстратора розрахункових операцій](#), датою отримання доходу вважається дата вилучення з таких торговельних апаратів та/або подібного обладнання грошової виручки.

292.8. У разі якщо торгівля товарами (роботами, послугами) через торговельні автомати здійснюється з використанням жетонів, карток та/або інших замінників грошових знаків, виражених у грошовій одиниці України, датою отримання доходу вважається дата продажу таких жетонів, карток та/або інших замінників грошових знаків, виражених у грошовій одиниці України.

292.9. Доходи фізичної особи - платника єдиного податку, отримані в результаті провадження господарської діяльності та оподатковані згідно з цією главою, не включаються до складу загального річного оподатковуваного доходу фізичної особи, визначеного відповідно до [розділу IV цього Кодексу](#).

292.10. Не є доходом суми податків і зборів, утримані (нараховані) платником єдиного податку під час здійснення ним функцій податкового агента, а також суми [єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування](#), нараховані платником єдиного податку відповідно до [закону](#).

292.11. До складу доходу, визначеного цією статтею, не включаються:

- 1) суми [податку на додану вартість](#);
- 2) суми коштів, отриманих за внутрішніми розрахунками між структурними підрозділами платника єдиного податку;
- 3) суми фінансової допомоги, наданої на поворотній основі, отриманої та поверненої протягом 12 календарних місяців з дня її отримання, та суми кредитів;

4) суми коштів цільового призначення, що надійшли від Пенсійного фонду та інших фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, з бюджетів або державних цільових фондів, у тому числі в межах державних або місцевих програм;

5) суми коштів (аванс, передплата), що повертаються покупцю товару (робіт, послуг) - платнику єдиного податку та/або повертаються платником єдиного податку покупцю товару (робіт, послуг), якщо таке повернення відбувається внаслідок повернення товару, розірвання договору або за листом-заявою про повернення коштів;

6) суми коштів, що надійшли як оплата товарів (робіт, послуг), реалізованих у період сплати інших [податків і зборів](#), встановлених цим Кодексом, вартість яких була включена до доходу юридичної особи при обчисленні [податку на прибуток підприємств](#) або загального оподаткованого доходу фізичної особи - підприємця;

7) суми податку на додану вартість, що надійшли у вартості товарів (виконаних робіт, наданих послуг), відвантажених (поставлених) у період сплати інших податків і зборів, встановлених цим Кодексом;

8) суми коштів та вартість майна, внесені засновниками або учасниками платника єдиного податку до статутного капіталу такого платника;

9) суми коштів у частині [надмірно сплачених податків і зборів](#), встановлених цим Кодексом, та суми [єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування](#), що повертаються платнику єдиного податку з бюджетів або державних цільових фондів;

10) [дивіденди](#), отримані платником єдиного податку - юридичною особою від інших платників податків, оподатковані в [порядку](#), визначеному цим Кодексом.

292.12. Дивіденди, що виплачуються юридичними особами власникам корпоративних прав (засновникам платників єдиного податку), оподатковуються згідно з [розділами III і IV цього Кодексу](#).

292.13. Дохід визначається на підставі даних обліку, який ведеться відповідно до [статті 296 цього Кодексу](#).

292.14. Визначення доходу здійснюється для цілей оподаткування єдиним податком та для надання права суб'єкту господарювання зареєструватися платником єдиного податку та/або перебувати на спрощеній системі оподаткування.

292.15. При визначенні обсягу доходу, що дає право суб'єкту господарювання зареєструватися платником єдиного податку та/або перебувати на спрощеній системі оподаткування в наступному податковому (звітному) періоді, не включається дохід, отриманий як компенсація (відшкодування) за рішенням суду за будь-які попередні (звітні) періоди.

292.16. Право на застосування спрощеної системи оподаткування в наступному календарному році мають платники єдиного податку за умови неперевищення протягом календарного року обсягу доходу, встановленого для відповідної групи платників єдиного податку.

При цьому якщо протягом календарного року платники першої - третьої [груп](#) використали право на застосування іншої ставки єдиного податку у зв'язку з перевищенням обсягу доходу, встановленого для відповідної групи, право на застосування спрощеної системи оподаткування в наступному календарному році такі платники мають за умови

неперевищення ними протягом календарного року обсягу доходу, встановленого [підпунктом 5 пункту 291.4 статті 291 цього Кодексу](#).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 293. Ставки єдиного податку

293.1. Ставки єдиного податку встановлюються у відсотках (фіксовані ставки) до розміру [мінімальної заробітної плати](#), встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року (далі у цій главі - мінімальна заробітна плата), та у відсотках до доходу (відсоткові ставки).

293.2. Фіксовані ставки єдиного податку встановлюються сільськими, селищними та міськими радами для фізичних осіб - підприємців, які здійснюють господарську діяльність, залежно від виду господарської діяльності, з розрахунку на календарний місяць:

- 1) для [першої групи](#) платників єдиного податку - у межах від 1 до 10 відсотків розміру [мінімальної заробітної плати](#);
- 2) для [другої групи](#) платників єдиного податку - у межах від 2 до 20 відсотків розміру [мінімальної заробітної плати](#).

(зміни, внесені абзацом сто чотирнадцятим, сто п'ятнадцятим, сто шістнадцятим підпункту 14 пункту 1 розділу I Закону України від 04.11.2011 р. N 4014-VI, (щодо встановлення сільськими, селищними та міськими радами фіксованих ставок єдиного податку, визначених пунктом 293.2 статті 293 Податкового кодексу України) [набирають чинності](#) з дня опублікування Закону України від 04.11.2011 р. N 4014-VI)

293.3. Відсоткова ставка єдиного податку встановлюється у розмірі:

293.3.1. Для третьої і четвертої груп платників єдиного податку:

- 1) 3 відсотки доходу - у разі сплати податку на додану вартість згідно з цим Кодексом;
- 2) 5 відсотків доходу - у разі включення податку на додану вартість до складу єдиного податку.

293.3.2. Для п'ятої і шостої груп платників єдиного податку:

- 1) 5 відсотків доходу - у разі сплати податку на додану вартість згідно з цим Кодексом;
- 2) 7 відсотків доходу - у разі включення податку на додану вартість до складу єдиного податку.

Для фізичних осіб - підприємців, які здійснюють діяльність з виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напівдорогоцінного каміння,

ставка єдиного податку встановлюється у розмірі, визначеному підпунктом 2 підпункту 293.3.1 або підпунктом 2 підпункту 293.3.2 пункту 293.3 цієї статті.

293.4. Ставка єдиного податку встановлюється для платників єдиного податку першої - третьої і п'ятої груп у розмірі 15 відсотків:

- 1) до суми перевищення обсягу доходу, визначеного у підпунктах 1, 2, 3 і 5 пункту 291.4 статті 291 цього Кодексу;
- 2) до доходу, отриманого від провадження діяльності, не зазначеної у свідоцтві платника єдиного податку, віднесеного до першої або другої групи;
- 3) до доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж зазначений у цій главі;
- 4) до доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування.

293.5. Ставки єдиного податку для платників четвертої та шостої груп встановлюються у подвійному розмірі ставок, визначених пунктом 293.3 цієї статті:

- 1) до суми перевищення обсягу доходу, визначеного у підпунктах 4 і 6 пункту 291.4 статті 291 цього Кодексу;
- 2) до доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж зазначений у цій главі;
- 3) до доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування.

293.6. У разі здійснення платниками єдиного податку першої і другої груп кількох видів господарської діяльності застосовується максимальний розмір ставки єдиного податку, встановлений для таких видів господарської діяльності.

293.7. У разі здійснення платниками єдиного податку першої і другої груп господарської діяльності на територіях більш як однієї сільської, селищної або міської ради застосовується максимальний розмір ставки єдиного податку, встановлений цією статтею для відповідної групи таких платників єдиного податку.

293.8. Ставки, встановлені пунктами 293.3 - 293.5 цієї статті, застосовуються з урахуванням таких особливостей:

- 1) платники єдиного податку першої групи, які у календарному кварталі перевищили обсяг доходу, визначений для таких платників у пункті 291.4 статті 291 цього Кодексу, з наступного календарного кварталу за заявою переходять на застосування ставки єдиного податку, визначеної для платників єдиного податку другої або третьої або п'ятої групи, або відмовляються від застосування спрощеної системи оподаткування.

Такі платники до суми перевищення зобов'язані застосувати ставку єдиного податку у розмірі 15 відсотків.

Заява подається не пізніше 20 числа місяця, наступного за календарним кварталом, у якому допущено перевищення обсягу доходу;

2) платники єдиного податку **другої групи**, які перевищили у податковому (звітному) періоді обсяг доходу, визначений для таких платників у **пункті 291.4 статті 291 цього Кодексу**, в наступному податковому (звітному) кварталі за заявою переходять на застосування ставки єдиного податку, визначеної для платників єдиного податку **третьої** або **п'ятої групи**, або відмовляються від застосування спрощеної системи оподаткування.

Такі платники до суми перевищення зобов'язані застосувати ставку єдиного податку у розмірі 15 відсотків.

Заява подається не пізніше 20 числа місяця, наступного за календарним кварталом, у якому допущено перевищення обсягу доходу;

3) платники єдиного податку **третьої групи**, які перевищили у податковому (звітному) періоді обсяг доходу, визначений для таких платників у **пункті 291.4 статті 291 цього Кодексу**, у наступному податковому (звітному) кварталі за поданою ними заявою переходять на застосування ставки єдиного податку, визначеної для платників єдиного податку **п'ятої групи**, або відмовляються від застосування спрощеної системи оподаткування.

Такі платники до суми перевищення зобов'язані застосувати ставку єдиного податку у розмірі 15 відсотків.

Заява подається не пізніше 20 числа місяця, наступного за календарним кварталом, у якому допущено перевищення обсягу доходу.

Платники єдиного податку **четвертої та шостої груп**, які перевищили у податковому (звітному) періоді обсяг доходу, визначений для таких платників у **пункті 291.4 статті 291 цього Кодексу**, до суми перевищення застосовують ставку єдиного податку у подвійному розмірі ставок, визначених пунктом 293.3 цієї статті для **четвертої та шостої груп**. Платники **четвертої групи** в наступному податковому (звітному) кварталі мають право за поданою ними заявою перейти на застосування ставки єдиного податку, визначеної для платників податку **шостої групи**, або відмовитися від застосування спрощеної системи оподаткування у порядку, встановленому цією главою. Платники **шостої групи** зобов'язані у порядку, встановленому цією главою, перейти на сплату інших податків і зборів, встановлених цим Кодексом.

Платники єдиного податку **п'ятої групи**, які перевищили у податковому (звітному) періоді обсяг доходу, визначений для таких платників у **пункті 291.4 статті 291 цього Кодексу**, до суми перевищення застосовують ставку єдиного податку у розмірі 15 відсотків, а також зобов'язані у порядку, встановленому цією главою, перейти на сплату інших податків і зборів, встановлених цим Кодексом;

4) ставка єдиного податку, визначена для **третьої і четвертої груп** у розмірі 3 відсотки, а для **п'ятої і шостої груп** у розмірі 5 відсотків, може бути обрана:

а) суб'єктом господарювання, який **zareestrovаний платником податку на додану вартість** відповідно до **розділу V цього Кодексу**, у разі переходу ним на спрощену систему оподаткування шляхом подання **заяви** щодо переходу на спрощену систему оподаткування не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу;

б) платником єдиного податку **третьої або четвертої групи**, який обрав ставку єдиного податку в розмірі 5 відсотків, або платником єдиного податку **п'ятої або шостої групи**, який обрав ставку єдиного податку в розмірі 7 відсотків, у разі добровільної зміни ставки єдиного податку шляхом подання **заяви** щодо зміни ставки єдиного податку не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку календарного кварталу, в якому буде застосовуватися нова

ставка та реєстрації такого платника єдиного податку платником податку на додану вартість у порядку, встановленому [розділом V цього Кодексу](#);

в) суб'єктом господарювання, який не зареєстрований платником податку на додану вартість, у разі його переходу на спрощену систему оподаткування шляхом реєстрації платником податку на додану вартість відповідно до [розділу V цього Кодексу](#) і подання [заяви](#) щодо переходу на спрощену систему оподаткування не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу, в якому здійснено реєстрацію платником податку на додану вартість;

г) виключено;

5) у разі [анулювання реєстрації платника податку на додану вартість](#) у порядку, встановленому [розділом V цього Кодексу](#), платники єдиного податку зобов'язані перейти на сплату єдиного податку за ставкою у розмірі 5 відсотків (для платників єдиного податку третьої або четвертої групи) або в розмірі 7 відсотків (для платників єдиного податку п'ятої або шостої групи) або відмовитися від застосування спрощеної системи оподаткування шляхом подання [заяви](#) щодо зміни ставки єдиного податку чи відмови від застосування спрощеної системи оподаткування не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу, в якому здійснено анулювання реєстрації платником податку на додану вартість.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI,
від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 294. Податковий (звітний) період

294.1. Податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку першої та другої груп є календарний рік.

Податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку третьої - шостої груп є календарний квартал.

294.2. Податковий (звітний) період починається з першого числа першого місяця податкового (звітного) періоду і закінчується останнім календарним днем останнього місяця податкового (звітного) періоду.

294.3. Для суб'єктів господарювання, які перейшли на сплату єдиного податку із сплати інших [податків і зборів](#), встановлених цим Кодексом, перший податковий (звітний) період починається з першого числа місяця, що настає за наступним податковим (звітним) кварталом, у якому таким особам виписано [свідоцтво платника єдиного податку](#), і закінчується останнім календарним днем останнього місяця такого періоду.

294.4. Для [зареєстрованих](#) в установленому порядку фізичних осіб - підприємців, які до закінчення місяця, в якому відбулася державна реєстрація, подали [заяву](#) щодо обрання спрощеної системи оподаткування та ставки єдиного податку, встановленої для першої або другої групи, перший податковий (звітний) період починається з першого числа місяця, наступного за місяцем, у якому виписано [свідоцтво платника єдиного податку](#).

Для зареєстрованих в установленому [законом](#) порядку суб'єктів господарювання (новостворених), які до закінчення місяця, в якому відбулася державна реєстрація, подали [заяву](#) щодо обрання спрощеної системи оподаткування та ставки єдиного податку,

встановленої для третьої - шостої групи, перший податковий (звітний) період починається з першого числа місяця, в якому відбулася державна реєстрація.

294.5. Для суб'єктів господарювання, які утворюються в результаті реорганізації (крім перетворення) будь-якого платника податку, що має непогашені **податкові зобов'язання** чи **податковий борг**, які виникли до такої реорганізації, перший податковий (звітний) період починається з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому погашено такі податкові зобов'язання чи податковий борг і подано **заяву** щодо обрання спрощеної системи оподаткування.

294.6. У разі **державної реєстрації припинення юридичних осіб** та **державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця**, які є платниками єдиного податку, останнім податковим (звітним) періодом вважається період, у якому подано до контролюючого органу **заяву** щодо відмови від спрощеної системи оподаткування у зв'язку з припиненням провадження господарської діяльності.

294.7. У разі зміни податкової адреси платника єдиного податку останнім податковим (звітним) періодом за такою адресою вважається період, у якому подано до контролюючого органу **заяву** щодо зміни податкової адреси.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 05.07.2012 р. N 5083-VI,
від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 295. Порядок нарахування та строки сплати єдиного податку

295.1. Платники єдиного податку **першої і другої груп** сплачують єдиний податок шляхом здійснення авансового внеску не пізніше 20 числа (включно) поточного місяця.

Такі платники єдиного податку можуть здійснити сплату єдиного податку авансовим внеском за весь податковий (звітний) період (квартал, рік), але не більш як до кінця поточного звітного року.

У разі якщо сільська, селищна або міська рада приймає рішення щодо зміни раніше встановлених ставок єдиного податку, єдиний податок сплачується за такими ставками у порядку та строки, визначені **підпунктом 12.3.4 пункту 12.3 статті 12 цього Кодексу**.

295.2. Нарухування авансових внесків для платників єдиного податку першої і другої груп здійснюється контролюючими органами на підставі **заяви** такого платника єдиного податку щодо розміру обраної ставки єдиного податку, заяви щодо періоду щорічної відпустки та/або заяви щодо терміну тимчасової втрати працездатності.

295.3. Платники єдиного податку третьої - шостої **груп** сплачують єдиний податок протягом 10 календарних днів після граничного строку подання **податкової декларації** за податковий (звітний) квартал.

295.4. Сплата єдиного податку здійснюється за місцем податкової адреси.

295.5. Платники єдиного податку **першої і другої груп**, які не використовують працю найманих осіб, звільняються від сплати єдиного податку протягом одного календарного місяця на рік на час відпустки, а також за період хвороби, підтвердженої копією **листка (листоків) непрацездатності**, якщо вона триває 30 і більше календарних днів.

295.6. Суми єдиного податку, сплачені відповідно до абзацу другого [пункту 295.1](#) і [пункту 295.5 цієї статті](#), підлягають зарахуванню в рахунок майбутніх платежів з цього податку за заявою платника єдиного податку.

Помилково та/або надміру сплачені суми єдиного податку підлягають поверненню платнику в [порядку](#), встановленому цим Кодексом.

295.7. Єдиний податок, нарахований за перевищення обсягу доходу, сплачується протягом 10 календарних днів після граничного строку подання [податкової декларації](#) за податковий (звітний) квартал.

295.8. У разі припинення платником єдиного податку провадження господарської діяльності [податкові зобов'язання](#) із сплати єдиного податку нараховуються такому платнику до останнього дня (включно) календарного місяця, в якому до контролюючого органу подано [заяву](#) щодо відмови від спрощеної системи оподаткування у зв'язку з припиненням провадження господарської діяльності.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 296. Ведення обліку і складення звітності платниками єдиного податку

296.1. Платники єдиного податку ведуть облік у порядку, визначеному [підпунктами 296.1.1 - 296.1.3 цього пункту](#).

296.1.1. Платники єдиного податку [першої і другої груп](#) та платники єдиного податку [третьої та п'ятої групи](#), які не є платниками [податку на додану вартість](#), ведуть [книгу обліку доходів](#) шляхом щоденного, за підсумками робочого дня, відображення отриманих доходів.

[Форма](#) книги обліку доходів, [порядок](#) її ведення затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

296.1.2. Платники єдиного податку [третьої та п'ятої групи](#), які є платниками [податку на додану вартість](#), ведуть облік доходів та витрат за [формою](#) та в [порядку](#), що встановлені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

296.1.3. Платники єдиного податку [четвертої та шостої груп](#) використовують дані спрощеного бухгалтерського обліку щодо доходів та витрат з урахуванням положень [пункту 44.2 статті 44 цього Кодексу](#).

296.2. Платники єдиного податку [першої та другої груп](#) подають до контролюючого органу [податкову декларацію](#) платника єдиного податку у строк, встановлений для річного податкового (звітного) періоду, в якій відображаються обсяг отриманого доходу, щомісячні авансові внески, визначені [пунктом 295.1 статті 295 цього Кодексу](#).

Така податкова декларація подається, якщо платник єдиного податку не допустив перевищення протягом року обсягу доходу, визначеного у [пункті 291.4 статті 291 цього Кодексу](#), та/або самостійно не перейшов на сплату єдиного податку за ставками, встановленими для платників єдиного податку [другої, третьої або п'ятої групи](#).

296.3. Платники єдиного податку [третьої - шостої груп](#) подають до контролюючого органу [податкову декларацію](#) платника єдиного податку у строки, встановлені для квартального податкового (звітного) періоду.

296.4. Податкова декларація подається до контролюючого органу за місцем податкової адреси.

296.5. Отримані протягом податкового (звітного) періоду доходи, що перевищують обсяги доходів, встановлених [пунктом 291.4 статті 291 цього Кодексу](#), відображаються платниками єдиного податку в податковій декларації з урахуванням особливостей, визначених [підпунктами 296.5.1 - 296.5.5 цієї статті](#).

296.5.1. Платники єдиного податку першої та другої груп подають до контролюючого органу [податкову декларацію](#) у строки, встановлені для квартального податкового (звітного) періоду, у разі перевищення протягом року обсягу доходу, визначеного у [пункті 291.4 статті 291 цього Кодексу](#), або самостійного прийняття рішення про перехід на сплату податку за ставками, встановленими для платників єдиного податку другої, третьої або п'ятої [групи](#).

При цьому у податковій декларації окремо відображаються обсяг доходу, оподаткований за ставками, визначеними для платників єдиного податку першої та другої груп, обсяг доходу, оподаткований за ставкою 15 відсотків, обсяг доходу, оподаткований за новою ставкою єдиного податку, обраною згідно з умовами, визначеними цієї главою, авансові внески, встановлені [пунктом 295.1 статті 295 цього Кодексу](#).

Подання податкової декларації у строки, встановлені для квартального податкового (звітного) періоду, звільняє таких платників від обов'язку подання податкової декларації у строк, встановлений для річного податкового (звітного) періоду.

296.5.2. Платники єдиного податку [другої групи](#) у [податковій декларації](#) окремо відображають:

- 1) щомісячні авансові внески, визначені [пунктом 295.1 статті 295 цього Кодексу](#);
- 2) обсяг доходу, оподаткований за кожною з обраних ними ставок єдиного податку;
- 3) обсяг доходу, оподаткований за ставкою 15 відсотків (у разі перевищення обсягу доходу).

296.5.3. Платники єдиного податку [третьої](#) або [п'ятої групи](#) у [податковій декларації](#) окремо відображають:

- 1) обсяг доходу, оподаткований за кожною з обраних ними ставок єдиного податку;
- 2) обсяг доходу, оподаткований за ставкою 15 відсотків (у разі перевищення обсягу доходу).

296.5.4. Платники єдиного податку четвертої та шостої груп у [податковій декларації](#) окремо відображають:

- 1) обсяг доходу, що оподаткований за відповідною ставкою єдиного податку, встановленою для таких платників [пунктом 293.3 статті 293 цього Кодексу](#);
- 2) обсяг доходу, що оподаткований за подвійною ставкою єдиного податку, встановленою для таких платників [пунктом 293.3 статті 293 цього Кодексу](#) (у разі перевищення обсягу доходу).

296.5.5. У разі застосування іншого способу розрахунків, ніж зазначений у цій главі, здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування, провадження діяльності, не зазначеної у [свідоцтві платників єдиного податку](#) першої і другої груп, платники єдиного податку в [податковій декларації](#) додатково відображають окремо доходи, отримані від здійснення таких операцій.

296.6. Сума перевищення обсягу доходу відображається у податковій декларації за податковий (звітний) період, у якому відбулося таке перевищення.

При цьому отримана сума перевищення доходу, встановленого для платників єдиного податку [першої і другої груп](#), не включається до обсягу доходу, з якого сплачується наступна обрана ставка такими платниками єдиного податку.

296.7. [Податкова декларація](#) складається наростаючим підсумком з урахуванням норм [пунктів 296.5 і 296.6 цієї статті](#). Уточнююча податкова декларація подається у порядку, встановленому цим Кодексом.

296.8. Платники єдиного податку для отримання довідки про доходи мають право подати до контролюючого органу податкову декларацію за інший, ніж квартальний (річний) податковий (звітний) період, що не звільняє такого платника податку від обов'язку подання податкової декларації у строк, встановлений для квартального (річного) податкового (звітного) періоду.

Така податкова декларація складається з урахуванням норм [пунктів 296.5 і 296.6 цієї статті](#) та не є підставою для нарахування та/або сплати [податкового зобов'язання](#).

296.9. [Форми](#) податкових декларацій платника єдиного податку, визначених [пунктами 296.2 і 296.3 цієї статті](#), затверджуються в порядку, встановленому [статтею 46 цього Кодексу](#).

296.10. Платники єдиного податку [першої - третьої груп](#) не застосовують [реєстратори розрахункових операцій](#).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 297. Особливості нарахування, сплати та подання звітності з окремих податків і зборів платниками єдиного податку

297.1. Платники єдиного податку звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з таких податків і зборів:

- 1) [податку на прибуток підприємств](#);
- 2) [податку на доходи фізичних осіб](#) у частині доходів (об'єкта оподаткування), що отримані в результаті господарської діяльності фізичної особи та оподатковані згідно з цією главою;
- 3) [податку на додану вартість](#) з операцій з постачання товарів, робіт та послуг, місце постачання яких розташоване на [митній території України](#), крім податку на додану вартість, що сплачується фізичними особами та юридичними особами, які обрали ставку єдиного податку, визначену [підпунктом 1 підпункту 293.3.1 пункту 293.3](#) або [підпунктом 1 підпункту 293.3.2 пункту 293.3 статті 293 цього Кодексу](#);

- 4) [земельного податку](#), крім земельного податку за земельні ділянки, що не використовуються ними для провадження господарської діяльності;
- 5) збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності;
- 6) збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства.

297.2. Нарахування, сплата та подання звітності з податків і зборів інших, ніж зазначені у [пункті 297.1 цієї статті](#), здійснюються платниками єдиного податку в порядку, розмірах та у строки, встановлені цим Кодексом.

У разі ввезення товарів на [митну територію України](#) податки і збори та митні платежі сплачуються платником єдиного податку на загальних підставах відповідно до закону.

297.3. Платник єдиного податку виконує передбачені цим Кодексом функції податкового агента у разі нарахування (виплати, надання) оподатковуваних податком на доходи фізичних осіб доходів на користь фізичної особи, яка перебуває з ним у трудових або цивільно-правових відносинах.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 298. Порядок обрання або переходу на спрощену систему оподаткування, або відмови від спрощеної системи оподаткування

298.1. Порядок обрання або переходу на спрощену систему оподаткування здійснюється відповідно до [підпунктів 298.1.1 - 298.1.4 цієї статті](#).

298.1.1. Для обрання або переходу на спрощену систему оподаткування суб'єкт господарювання подає до контролюючого органу [заяву](#).

Заява подається за вибором платника податків в один із таких способів:

- 1) особисто платником податків або уповноваженою на це особою;
- 2) надсилається поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення;
- 3) засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством.

298.1.2. Зареєстровані в установленому [порядку](#) фізичні особи - підприємці, які до закінчення місяця, в якому відбулася державна реєстрація, подали [заяву](#) щодо обрання спрощеної системи оподаткування та ставки єдиного податку, встановленої для [першої](#) або [другої групи](#), вважаються платниками єдиного податку з першого числа місяця, наступного за місяцем, у якому виписано [свідоцтво платника єдиного податку](#).

Зареєстровані в установленому законом порядку суб'єкти господарювання (новостворені), які протягом 10 днів з дня державної реєстрації подали заяву щодо обрання спрощеної системи оподаткування та ставки єдиного податку, встановленої для третьої - шостої груп, вважаються платниками єдиного податку з дня їх державної реєстрації.

298.1.3. Суб'єкт господарювання, який утворюється в результаті реорганізації (крім перетворення) будь-якого платника податку, що має непогашені [податкові зобов'язання](#) чи

податковий борг, які виникли до такої реорганізації, може бути зареєстрований як платник єдиного податку (шляхом подання не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу заяви) з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому здійснено погашення таких податкових зобов'язань чи податкового боргу.

298.1.4. Суб'єкт господарювання, який є платником інших **податків і зборів** відповідно до норм цього Кодексу, може прийняти рішення про перехід на спрощену систему оподаткування шляхом подання **заяви** до контролюючого органу не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу. Такий суб'єкт господарювання може здійснити перехід на спрощену систему оподаткування один раз протягом календарного року.

Перехід на спрощену систему оподаткування суб'єкта господарювання, зазначеного в абзаці першому цього підпункту, може бути здійснений за умови, якщо протягом календарного року, що передує періоду переходу на спрощену систему оподаткування, суб'єктом господарювання дотримано вимоги, встановлені в **пункті 291.4 статті 291 цього Кодексу**.

До поданої заяви додається розрахунок доходу за попередній календарний рік, який визначається з дотриманням вимог, встановлених цією главою.

При цьому якщо суб'єкт господарювання протягом календарного року, що передує року обрання спрощеної системи оподаткування, самостійно прийняв рішення про припинення фізичної особи - підприємця, то при переході на спрощену систему оподаткування до розрахунку доходу за попередній календарний рік включається вся сума доходу, отриманого такою особою в результаті провадження господарської діяльності за такий попередній календарний рік.

Форма розрахунку доходу за попередній календарний рік, що передує року переходу на спрощену систему оподаткування, затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

298.1.5. За умови дотримання платником єдиного податку вимог, встановлених цим Кодексом для обраної ним групи, такий платник може самостійно перейти на сплату єдиного податку, встановленого для інших груп платників єдиного податку, шляхом подання заяви до контролюючого органу не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного кварталу. При цьому у **платника єдиного податку третьої та п'ятої групи**, який є платником податку на додану вартість, анулюється свідоцтво платника податку на додану вартість у порядку, встановленому цим Кодексом.

298.2. Відмова від спрощеної системи оподаткування здійснюється в порядку, визначеному **підпунктами 298.2.1 - 298.2.3 цієї статті**.

298.2.1. Для відмови від спрощеної системи оподаткування суб'єкт господарювання не пізніше ніж за 10 календарних днів до початку нового календарного кварталу (року) подає до контролюючого органу **заяву**.

298.2.2. Платники єдиного податку можуть самостійно відмовитися від спрощеної системи оподаткування у зв'язку з переходом на сплату інших **податків і зборів**, визначених цим Кодексом (за умови відсутності непогашених **податкових зобов'язань** чи **податкового боргу** з єдиного податку та/або інших податків і зборів, які платники єдиного податку сплачують відповідно до цієї глави), з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому подано **заяву** щодо відмови від спрощеної системи оподаткування у зв'язку з переходом на сплату інших податків і зборів.

298.2.3. Платники єдиного податку зобов'язані перейти на сплату інших податків і зборів, визначених цим Кодексом, у таких випадках та в строки:

1) у разі перевищення протягом календарного року встановленого обсягу доходу платниками єдиного податку першої - третьої [груп](#) та нездійснення такими платниками переходу на застосування іншої ставки - з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому відбулося таке перевищення;

2) у разі перевищення протягом календарного року обсягу доходу, встановленого [підпунктом 5 пункту 291.4 статті 291](#), платниками єдиного податку першої - третьої груп, які використали право на застосування інших ставок, встановлених для п'ятої групи, - з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому відбулося таке перевищення;

у разі перевищення протягом календарного року обсягу доходу, встановленого [підпунктом 4 пункту 291.4 статті 291](#), платниками єдиного податку четвертої групи, які використали право на застосування іншої ставки, встановленої для шостої групи, - з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому відбулося таке перевищення;

3) у разі перевищення протягом календарного року встановленого обсягу доходу платниками єдиного податку п'ятої і шостої [груп](#) - з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому відбулося таке перевищення;

4) у разі застосування платником єдиного податку іншого способу розрахунків, ніж зазначені у [пункті 291.6 статті 291 цього Кодексу](#), - з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, у якому допущено такий спосіб розрахунків;

5) у разі здійснення [видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування](#), або невідповідності вимогам організаційно-правових форм господарювання - з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, у якому здійснювалися такі види діяльності або відбулася зміна організаційно-правової форми;

6) у разі перевищення чисельності фізичних осіб, які перебувають у трудових відносинах з платником єдиного податку, - з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, у якому допущено таке перевищення;

7) у разі здійснення видів діяльності, не зазначених у [свідоцтві платника єдиного податку](#) - фізичної особи - підприємця, - з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, у якому здійснювалися такі види діяльності;

8) у разі сплати до закінчення граничного строку погашення [податкового боргу](#), що виник у платника єдиного податку протягом двох послідовних кварталів, - з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, у якому погашено такий податковий борг.

298.3. У [заяві](#) зазначаються такі обов'язкові відомості:

1) найменування суб'єкта господарювання, код за ЄДРПОУ (для юридичної особи) або прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи - підприємця, реєстраційний номер [облікової картки](#) платника податків (ідентифікаційний номер) або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання в установленому порядку відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків);

2) дані документа, що підтверджує державну реєстрацію юридичної особи або фізичної особи - підприємця відповідно до закону;

- 3) податкову адресу суб'єкта господарювання;
- 4) місце провадження господарської діяльності;
- 5) обрані фізичною особою - підприємцем [першої](#) та [другої груп](#) види господарської діяльності згідно з [КВЕД ДК 009:2010](#);
- 6) обрані суб'єктом господарювання група та ставка єдиного податку або зміна групи та ставки єдиного податку;
- 7) кількість осіб, які одночасно перебувають з фізичною особою - підприємцем у трудових відносинах, та середньооблікова чисельність працівників у юридичної особи;
- 8) дата (період) обрання або переходу на спрощену систему оподаткування.

298.3.1. До [заяви](#) включаються відомості (за наявності) про:

- 1) зміну найменування суб'єкта господарювання (для юридичної особи) або прізвища, імені, по батькові фізичної особи - підприємця, або серії та номера паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання в установленому порядку відмовилися від прийняття реєстраційного номера [облікової картки](#) платника податків);
- 2) зміну податкової адреси суб'єкта господарювання;
- 3) зміну місця провадження господарської діяльності;
- 4) зміну видів господарської діяльності;
- 5) зміну організаційно-правової форми юридичної особи;
- 6) дату (період) відмови від застосування спрощеної системи у зв'язку з переходом на сплату інших податків і зборів, встановлених цим Кодексом;
- 7) дату (період) припинення платником єдиного податку провадження господарської діяльності;
- 8) зміну групи та ставки платника єдиного податку.

298.3.2. Інформація про період щорічної відпустки і терміни тимчасової втрати працездатності з обов'язковим доданням копії [листка непрацездатності](#) подається за заявою у довільній формі.

298.4. У разі зміни найменування юридичної особи, прізвища, імені, по батькові фізичної особи - підприємця або серії та номера паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання в установленому порядку відмовилися від прийняття реєстраційного номера [облікової картки](#) платника податків) [заява](#) подається протягом місяця з дня виникнення таких змін.

298.5. У разі зміни податкової адреси суб'єкта господарювання, місця провадження господарської діяльності, видів господарської діяльності заява подається платниками єдиного податку [першої](#) і [другої груп](#) не пізніше 20 числа місяця, наступного за місяцем, у якому відбулися такі зміни.

298.6. У разі зміни податкової адреси суб'єкта господарювання, місця провадження господарської діяльності заява подається платниками єдиного податку третьої - шостої груп разом з [податковою декларацією](#) за податковий (звітний) період, у якому відбулися такі зміни.

298.7. [Форма](#) та [порядок](#) подання заяви встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI,
від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 299. Порядок видачі, отримання та анулювання свідоцтва платника єдиного податку

299.1. [Свідоцтво платника єдиного податку](#) видається суб'єкту господарювання, який подав до контролюючого органу [заяву](#) щодо обрання або переходу на спрощену систему оподаткування.

299.2. Бланк свідоцтва платника єдиного податку є документом суворого обліку. Облік бланків свідоцтв платників єдиного податку здійснюється контролюючими органами.

299.3. Свідоцтво платника єдиного податку видається безстроково виключно суб'єкту господарювання або уповноваженій ним особі та не може передаватися для провадження господарської діяльності іншим особам.

299.4. Платникам єдиного податку [першої](#) і [другої груп](#), які провадять кілька видів господарської діяльності, на які встановлено різні ставки єдиного податку, видається одне [свідоцтво платника єдиного податку](#).

299.5. Свідоцтво платника єдиного податку видається контролюючим органом безоплатно протягом 10 календарних днів з дня подання суб'єктом господарювання [заяви](#).

299.6. У випадках, передбачених [підпунктом 298.1.2 пункту 298.1 статті 298 цього Кодексу](#), свідоцтво видається у день отримання контролюючим органом заяви щодо обрання спрощеної системи оподаткування.

299.7. У разі втрати або зіпсуття свідоцтва платника єдиного податку такому платнику видається дублікат свідоцтва в порядку, встановленому цією статтею для видачі свідоцтва платника єдиного податку.

299.8. У разі відмови у видачі свідоцтва платника єдиного податку контролюючий орган зобов'язаний надати протягом 10 календарних днів з дня подання суб'єктом господарювання [заяви](#) письмову вмотивовану відмову, яка може бути оскаржена суб'єктом господарювання у встановленому порядку.

299.9. Підставами для прийняття контролюючим органом рішення про відмову у видачі суб'єкту господарювання [свідоцтва платника єдиного податку](#) є виключно:

1) невідповідність такого суб'єкта господарювання вимогам [статті 291 цієї глави](#);

2) наявність у суб'єкта господарювання, який утворюється в результаті реорганізації (крім перетворення) будь-якого платника податку, непогашених [податкових зобов'язань](#) чи [податкового боргу](#), що виникли до такої реорганізації;

3) недотримання вимог [підпункту 298.1.4 пункту 298.1 статті 298 цього Кодексу](#).

299.10. [Форма](#) свідоцтва платника єдиного податку та [порядок](#) видачі свідоцтва встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

Встановлена центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, форма свідоцтва є обов'язковою до застосування на всій території України.

299.11. У [свідоцтві платника єдиного податку](#) зазначаються такі відомості:

1) найменування суб'єкта господарювання, код за ЄДРПОУ (для юридичної особи) або прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи - підприємця, реєстраційний номер облікової картки платника податків (ідентифікаційний номер) або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання в установленому порядку відмовилися від прийняття реєстраційного номера [облікової картки](#) платника податків);

2) дані документа, що підтверджує державну реєстрацію юридичної особи або фізичної особи - підприємця відповідно до закону;

3) податкова адреса суб'єкта господарювання;

4) місце провадження господарської діяльності;

5) обрані фізичною особою - підприємцем [першої](#) та [другої груп](#) види господарської діяльності згідно з [КВЕД ДК 009:2010](#);

6) дата (період) обрання або переходу на спрощену систему оподаткування;

7) ставка єдиного податку та група платника податку;

8) дата виписки [свідоцтва](#).

299.12. До раніше виданого свідоцтва платника єдиного податку в день подання платником єдиного податку [заяви](#) контролюючим органом вносяться зміни щодо:

1) найменування суб'єкта господарювання (для юридичної особи) або прізвища, імені, по батькові фізичної особи - підприємця, або серії та номера паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання в установленому порядку відмовилися від прийняття реєстраційного номера [облікової картки](#) платника податків);

2) податкової адреси суб'єкта господарювання;

3) місця провадження господарської діяльності;

4) видів господарської діяльності.

299.13. За бажанням платника єдиного податку раніше видане свідоцтво може бути замінено у разі наявності у такого платника податку обставин, визначених у [пункті 299.12 цієї статті](#), та отримано нове свідоцтво у порядку, визначеному цією статтею.

До отримання нового [свідоцтва](#) платник єдиного податку здійснює господарську діяльність на підставі раніше виданого свідоцтва, яке повертається контролюючому органу у день отримання нового свідоцтва.

299.14. Оригінал свідоцтва платника податку зберігається у платника податку та пред'являється працівникам контролюючих органів, яким надано відповідні функціональні повноваження на проведення перевірки. Копія свідоцтва платника податку повинна розміщуватися на робочому місці найманого працівника.

299.15. [Свідоцтво](#) платника податку анулюється за рішенням контролюючого органу у випадках та у строки:

1) подання платником податку [заяви](#) щодо відмови від застосування спрощеної системи оподаткування у зв'язку з переходом на сплату інших [податків і зборів](#), визначених цим Кодексом, - в останній день календарного кварталу, в якому подано заяву щодо такої відмови;

2) припинення юридичної особи (крім перетворення) або припинення підприємницької діяльності фізичною особою - підприємцем відповідно до закону - в день отримання контролюючим органом від державного реєстратора повідомлення про проведення державної реєстрації такого припинення;

3) несплати протягом двох послідовних кварталів у порядку, встановленому цим Кодексом, [податкового боргу](#), що виник у платника єдиного податку, - в останній день календарного місяця, в якому закінчився граничний строк погашення податкового боргу;

4) здійснення [видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування](#), або невідповідності вимогам організаційно-правових форм господарювання - в останній день податкового (звітного) періоду, в якому здійснювалися такі види діяльності або відбулася зміна організаційно-правової форми;

5) перевищення чисельності фізичних осіб, які перебувають у трудових відносинах з платником єдиного податку, - в останній день податкового (звітного) періоду, в якому допущено таке перевищення;

6) перевищення протягом податкового (звітного) кварталу (календарного року) обсягу доходу, який дає право на застосування спрощеної системи оподаткування в наступному податковому (звітному) кварталі (календарному році), - в останній день податкового (звітного) періоду, в якому відбулося таке перевищення;

7) застосування платником єдиного податку іншого способу розрахунків, ніж зазначені у [пункті 291.6 статті 291 цього Кодексу](#), - в останній день податкового (звітного) періоду, в якому допущено такий спосіб розрахунків.

299.15.1. Анульоване [свідоцтво платника єдиного податку](#) підлягає поверненню до контролюючого органу, який його видав, протягом 10 днів з дня анулювання.

299.16. У разі виявлення контролюючими органами під час проведення перевірок порушень платником єдиного податку вимог, встановлених цією главою, свідоцтво платника єдиного податку анулюється за рішенням контролюючого органу на підставі акта перевірки.

299.17. У разі якщо після анулювання свідоцтва платника єдиного податку не погашено [податковий борг](#), який виник внаслідок обставин, зазначених у [пункті 299.15 цієї статті](#), погашення такого податкового боргу здійснюється у порядку, встановленому [главою 9 розділу II цього Кодексу](#).

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 300. Відповідальність платника єдиного податку

300.1. Платники єдиного податку несуть відповідальність відповідно до цього Кодексу за правильність обчислення, своєчасність та повноту сплати сум єдиного податку, а також за своєчасність подання [податкових декларацій](#).

ГЛАВА 2. ФІКСОВАНИЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ ПОДАТОК

Стаття 301. Платники податку

Науково-практичний коментар

301.1. Платниками податку з урахуванням обмежень, встановлених [пунктом 301.6 цієї статті](#), можуть бути [сільськогосподарські товаровиробники](#), у яких [частка сільськогосподарського товаровиробництва](#) за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 відсотків.

У селекційних центрах, на підприємствах (в об'єднаннях) з [племінної справи у тваринництві](#) до продукції власного виробництва також належать [племінні \(генетичні\) ресурси](#), придбані в інших селекційних центрах, на підприємствах (в об'єднаннях) із племінної справи у тваринництві та реалізовані вітчизняним підприємствам для осіменіння маточного поголів'я тварин.

Якщо сільськогосподарський товаровиробник утворюється шляхом злиття, приєднання, перетворення, поділу або виділення згідно з відповідними нормами [Цивільного кодексу України](#), то норма щодо дотримання частки сільськогосподарського товаровиробництва, яка дорівнює або перевищує 75 відсотків за попередній податковий (звітний) рік, поширюється на:

усіх осіб окремо, які зливаються або приєднуються;

кожну окрему особу, утворену шляхом поділу або виділу;

особу, утворену шляхом перетворення.

301.2. [Сільськогосподарські товаровиробники](#), утворені шляхом злиття або приєднання, можуть бути платниками податку в рік утворення, якщо [частка сільськогосподарського товаровиробництва](#), отримана за попередній податковий (звітний) рік всіма товаровиробниками, які беруть участь у їх утворенні, дорівнює або перевищує 75 відсотків.

301.3. [Сільськогосподарські товаровиробники](#), утворені шляхом перетворення платника податку, можуть бути платниками податку в рік перетворення, якщо [частка сільськогосподарського товаровиробництва](#), отримана за попередній податковий (звітний) рік, дорівнює або перевищує 75 відсотків.

301.4. Сільськогосподарські товаровиробники, утворені шляхом поділу або виділення, можуть бути платниками податку з наступного року, якщо частка сільськогосподарського товаровиробництва, отримана за попередній податковий (звітний) рік, дорівнює або перевищує 75 відсотків.

301.5. Новоутворені сільськогосподарські товаровиробники можуть бути платниками податку з наступного року, якщо частка сільськогосподарського товаровиробництва, отримана за попередній податковий (звітний) рік, дорівнює або перевищує 75 відсотків.

301.6. Не може бути зареєстрований як платник податку:

301.6.1. суб'єкт господарювання, у якого понад 50 відсотків доходу, отриманого від продажу [сільськогосподарської продукції](#) власного виробництва та продуктів її переробки, становить дохід від реалізації декоративних рослин (за винятком зрізаних квітів, вирощених на угіддях, які належать сільськогосподарському товаровиробнику на праві власності або надані йому в користування, та продуктів їх переробки), диких тварин і птахів, хутряних виробів і хутра (крім хутрової сировини);

301.6.2. суб'єкт господарювання, що провадить діяльність з виробництва [підакцизних товарів](#), крім виноматеріалів виноградних ([коди згідно з УКТ ЗЕД 2204 29 - 2204 30](#)), вироблених на підприємствах первинного виноробства для підприємств вторинного виноробства, які використовують такі виноматеріали для виробництва готової продукції;

301.6.3. суб'єкт господарювання, який станом на 1 січня базового (звітного) року має податковий борг, за винятком [безнадійного](#) податкового боргу, який виник внаслідок дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI)

Стаття 302. Об'єкт оподаткування

[Науково-практичний коментар](#)

302.1. Об'єктом оподаткування податком для [сільськогосподарських товаровиробників](#) є площа сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень) та/або [земель водного фонду](#) (внутрішніх [водойм](#), [озер](#), [ставків](#), [водосховищ](#)), що перебуває у власності сільськогосподарського товаровиробника або надана йому у користування, у тому числі на умовах оренди.

Стаття 303. База оподаткування

[Науково-практичний коментар](#)

303.1. Базою оподаткування податком для [сільськогосподарських товаровиробників](#) є [нормативна грошова оцінка](#) одного гектара сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень), проведена за станом на 1 липня 1995 року, для [земель водного фонду](#) (внутрішніх [водойм](#), [озер](#), [ставків](#), [водосховищ](#)) - нормативна грошова оцінка одного гектара ріллі в Автономній Республіці Крим або в області, проведена за станом на 1 липня 1995 року.

Стаття 304. Ставки податку

[Науково-практичний коментар](#)

304.1. Розмір ставок податку з одного гектара сільськогосподарських угідь та/або [земель водного фонду](#) для [сільськогосподарських товаровиробників](#) залежить від категорії (типу) земель, їх розташування та становить (у відсотках бази оподаткування):

а) для ріллі, сіножатей і пасовищ (крім ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях, а також ріллі, сіножатей і пасовищ, що перебувають у власності сільськогосподарських товаровиробників, які спеціалізуються на виробництві (вирощуванні) та переробці продукції рослинництва на закритому ґрунті, або надані їм у користування, у тому числі на умовах оренди) - 0,15;

б) для ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях, - 0,09;

в) для багаторічних насаджень (крім багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях) - 0,09;

г) для багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях, - 0,03;

г) для [земель водного фонду](#) - 0,45;

д) для ріллі, сіножатей і пасовищ, що перебувають у власності [сільськогосподарських товаровиробників](#), які спеціалізуються на виробництві (вирощуванні) та переробці продукції рослинництва на закритому ґрунті, або надані їм у користування, у тому числі на умовах оренди, - 1,0.

Під спеціалізацією на виробництві (вирощуванні) та переробці продукції рослинництва на закритому ґрунті слід розуміти перевищення частки доходу, отриманого від реалізації такої продукції та продукції її переробки двох третин доходу (66 відсотків) від реалізації усієї власновиробленої [сільськогосподарської продукції](#) та продуктів її переробки.

Перелік гірських зон та поліських територій визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 305. Податковий (звітний) період

Науково-практичний коментар

305.1. Базовим податковим (звітним) періодом для податку є календарний рік.

305.2. Базовий податковий (звітний) рік починається з 1 січня і закінчується 31 грудня того ж року.

305.3. Попередній податковий (звітний) рік для новоутворених [сільськогосподарських товаровиробників](#) - період з дня державної реєстрації до 31 грудня того ж року.

305.4. Податковий (звітний) рік для сільськогосподарських товаровиробників, що ліквідуються, - період з початку року до їх фактичного припинення.

Стаття 306. Порядок нарахування та строки сплати податку

Науково-практичний коментар

306.1. [Сільськогосподарські товаровиробники](#) самостійно обчислюють суму податку щороку станом на 1 січня і не пізніше 20 лютого поточного року подають відповідному

контролюючому органу за місцезнаходженням платника податку та місцем розташування [земельної ділянки](#) податкову декларацію на поточний рік за [формою](#), встановленою у порядку, передбаченому [статтею 46 цього Кодексу](#).

306.2. Сплата податку проводиться щомісяця протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) місяця, у розмірі третини суми податку, визначеної на кожний квартал від річної суми податку, у таких розмірах:

- а) у I кварталі - 10 відсотків;
- б) у II кварталі - 10 відсотків;
- в) у III кварталі - 50 відсотків;
- г) у IV кварталі - 30 відсотків.

306.3. Платники податку, утворені протягом року шляхом злиття, приєднання або перетворення у звітному податковому періоді, у тому числі за набуті ними площі нових земельних ділянок, уперше сплачують податок протягом 30 календарних днів місяця, що настає за місяцем їх утворення (виникнення права на земельну ділянку), а надалі - у порядку, визначеному [пунктом 306.2 цієї статті](#).

306.4. Платники податку, що припиняються шляхом злиття, приєднання, перетворення, поділу у податковому (звітному) періоді, зобов'язані подати у період до їх фактичного припинення контролюючим органам за своїм місцезнаходженням та місцем розташування [земельних ділянок](#) уточнену [податкову декларацію](#) з податку.

306.5. Якщо протягом податкового (звітного) періоду у платника податку змінилася площа сільськогосподарських угідь та/або [земель водного фонду](#) у зв'язку з набуттям (втратою) на неї [права власності](#) або [користування](#), такий платник зобов'язаний:

уточнити суму [податкових зобов'язань](#) з податку на період починаючи з дати набуття (втрати) такого права до останнього дня податкового (звітного) року;

подати протягом 20 календарних днів місяця, що настає за звітним періодом, контролюючим органам за місцезнаходженням платника податку та місцем розташування земельної ділянки [декларацію](#) з уточненою інформацією про площу земельної ділянки, а також відомості про наявність земельних ділянок та їх [нормативну грошову оцінку](#).

306.6. У разі якщо платник податку (орендодавець) надає [сільськогосподарські угіддя](#) та/або [землі водного фонду](#) в [оренду](#) іншому платникові податку (орендарю), орендована площа земельних ділянок не може включатися до декларації з податку орендаря, а враховується у такій [декларації](#) орендодавця.

306.7. Якщо платник податку (орендар) орендує сільськогосподарські угіддя та/або [землі водного фонду](#) в особи (орендодавця), яка не є платником податку, орендована площа земельних ділянок включається до декларації з податку орендаря.

306.8. Платники податку перераховують в установлений строк загальну суму коштів на відповідний рахунок місцевого бюджету за місцем розташування [земельної ділянки](#).

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI)

Стаття 307. Особливості оподаткування платників податку окремими податками і зборами

Науково-практичний коментар

307.1. Платники податку не є платниками таких податків і зборів:

- а) податку на прибуток підприємств;
- б) земельного податку (крім земельного податку за земельні ділянки, що не використовуються для ведення сільськогосподарського товаровиробництва);
- в) збору за спеціальне використання води;
- г) збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності (у частині провадження торговельної діяльності).

307.2. Податки і збори, не зазначені у пункті 307.1 цієї статті, сплачуються платником податку в порядку і розмірах, установлених цим Кодексом, а єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування - в порядку, визначеному Законом України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування".

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 308. Порядок набуття та скасування статусу платника податку

Науково-практичний коментар

308.1. Сільськогосподарські товаровиробники для набуття і підтвердження статусу платника податку щороку, до 20 лютого, подають станом на 1 січня поточного року:

загальну податкову декларацію з податку на поточний рік щодо всієї площі земельних ділянок, з яких справляється податок (сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ, багаторічних насаджень), та/або земель водного фонду внутрішніх водойм (озер, ставків та водосховищ), - контролюючому органу за своїм місцезнаходженням (місцем перебування на податковому обліку);

звітну податкову декларацію з податку на поточний рік окремо щодо кожної земельної ділянки - контролюючому органу за місцем розташування такої земельної ділянки;

розрахунок частки сільськогосподарського товаровиробництва - контролюючим органам за своїм місцезнаходженням та/або за місцем розташування земельних ділянок за формою, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику;

відомості (довідку) про наявність земельних ділянок - контролюючим органам за своїм місцезнаходженням та/або за місцем розташування земельних ділянок.

У відомості (довідці) про наявність земельних ділянок зазначаються відомості про кожний документ, що встановлює право власності та/або користування земельними ділянками, у тому числі про кожний договір оренди земельної частки (паю).

308.2. Сільськогосподарські товаровиробники, утворені протягом року шляхом злиття, приєднання або перетворення, подають протягом 20 календарних днів місяця, що настає за місяцем його утворення, до контролюючих органів за своїм місцезнаходженням та за місцем розташування земельних ділянок декларацію з податку за період від дати утворення до кінця поточного року для набуття статусу платника податку, а також усіх прав і обов'язків щодо погашення податкових зобов'язань або боргів, які передані йому як правонаступнику.

308.3. Довідка про набуття або підтвердження статусу платника податку видається протягом 10 робочих днів з дати подання сільськогосподарським товаровиробником податкової декларації або заяви контролюючим органом за місцезнаходженням такого платника (місцем перебування на податковому обліку).

308.4. Дохід сільськогосподарського товаровиробника, отриманий від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки (крім підакцизних товарів, за винятком виноматеріалів виноградних (коди згідно з УКТ ЗЕД 2204 29 - 2204 30), вироблених на підприємствах первинного виноробства для підприємств вторинного виноробства, які використовують такі виноматеріали для виробництва готової продукції, включає доходи, отримані від:

реалізації продукції рослинництва, що вироблена (вирощена) на угіддях, які належать сільськогосподарському товаровиробнику на праві власності або надані йому в користування, а також продукції рибництва, виловленої (зібраної), розведеної, вирощеної у внутрішніх водоймах (озерах, ставках і водосховищах), та продуктів її переробки на власних підприємствах або орендованих виробничих потужностях;

реалізації продукції рослинництва на закритому ґрунті та продуктів її переробки на власних підприємствах або орендованих виробничих потужностях;

реалізації продукції тваринництва і птахівництва та продуктів її переробки на власних підприємствах або орендованих виробничих потужностях;

реалізації сільськогосподарської продукції, що вироблена із сировини власного виробництва на давальницьких умовах, незалежно від територіального розміщення переробного підприємства.

У разі якщо сільськогосподарське підприємство утворюється шляхом злиття, приєднання, перетворення, поділу або виділення, у рік такого утворення до суми, отриманої від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки (крім підакцизних товарів, за винятком виноматеріалів виноградних (коди згідно з УКТ ЗЕД 2204 29 - 2204 30), вироблених на підприємствах первинного виноробства для підприємств вторинного виноробства, які використовують такі виноматеріали для виробництва готової продукції, включаються також доходи, отримані протягом останнього податкового (звітного) періоду від надання супутніх послуг:

послуги із збирання врожаю, його брикетування, складування, пакування та підготовки продукції до збуту (сушіння, обрізування, сортування, очистка, розмелювання, дезінфекція (за наявності ліцензії), силосування, охолодження), які надаються покупцю такої продукції сільгоспідприємством-виробником (з моменту набуття права власності на таку продукцію за договором до дати її фактичної передачі покупцю);

послуги з догляду за худобою і птицею, які надаються її покупцю сільгоспідприємством-виробником (з моменту набуття права власності на таку продукцію за договором до дати її фактичної передачі покупцю);

послуги із зберігання **сільськогосподарської продукції**, які надаються її покупцю сільгосппідприємством-виробником (з моменту набуття права власності на таку продукцію за договором до дати її фактичної передачі покупцю);

послуги з відгодівлі та забою свійської худоби і птиці, які надаються її покупцю сільгосппідприємством-виробником (з моменту набуття права власності на таку продукцію до дати її фактичної передачі покупцю).

308.5. Якщо платники податку не можуть виконати вимогу щодо 75-відсоткового критерію **частки сільськогосподарського товаровиробництва** у зв'язку із виникненням обставин непереборної сили у попередньому податковому (звітному) році, до таких платників податку в наступному податковому (звітному) році не застосовується вимога, згідно з якою частка сільськогосподарського товаровиробництва повинна дорівнювати або перевищувати 75 відсотків.

Такі платники податку для підтвердження статусу платника податку подають **податкову декларацію** разом із рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних рад про наявність обставин непереборної сили та перелік суб'єктів господарювання, що постраждали внаслідок таких обставин.

308.6. Реєстрація **сільськогосподарського товаровиробника** платником податку скасовується:

308.6.1. у разі подання платником податку письмової заяви щодо добровільного зняття з такої реєстрації;

308.6.2. за рішенням контролюючого органу:

а) якщо такий платник податку ліквідується, у тому числі шляхом злиття, приєднання або перетворення;

б) у разі встановлення за результатами **документальної перевірки** недотримання платником податку положень **статті 301** цієї глави. При цьому такий платник податку зобов'язаний перейти до сплати податків за загальною системою оподаткування починаючи з наступного місяця після місяця, у якому було встановлено таке порушення.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 309. Відповідальність платників податку

309.1. У разі якщо у податковому (звітному) році **частка сільськогосподарського товаровиробництва** становить менш як 75 відсотків, **сільськогосподарський товаровиробник** сплачує податки у наступному податковому (звітному) році на загальних підставах.

309.2. Платники податку несуть відповідальність відповідно до цього Кодексу за правильність обчислення, своєчасність подання **податкових декларацій** та сплати сум податку.

ГЛАВА 3. ЗБІР У ВИГЛЯДІ ЦІЛЬОВОЇ НАДБАВКИ ДО ДІЮЧОГО ТАРИФУ НА ЕЛЕКТРИЧНУ І ТЕПЛОВУ ЕНЕРГІЮ, КРІМ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ, ВИРОБЛЕНОЇ КВАЛІФІКОВАНИМИ КОГЕНЕРАЦІЙНИМИ УСТАНОВКАМИ

Стаття 310. Платники збору

Науково-практичний коментар

310.1. Платниками збору є оптовий постачальник **електричної енергії** та виробники електричної енергії, які мають ліцензію на право здійснення **підприємницької діяльності** з виробництва електричної енергії і продають її поза **оптовим ринком електричної енергії**, та теплової енергії (далі - юридичні особи).

Стаття 311. Об'єкт оподаткування збором

Науково-практичний коментар

311.1. Об'єктом оподаткування збором є:

- а) для оптового постачальника **електричної енергії** - вартість відпущеної електричної енергії без урахування **податку на додану вартість**;
- б) для **юридичних осіб** - вартість відпущеної електричної енергії, що продається поза **оптовим ринком електричної енергії**, зменшена на вартість електричної енергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками та/або з **відновлюваних джерел енергії**, а для гідроенергії - виключно у частині виробленої малими гідроелектростанціями без урахування податку на додану вартість.

Стаття 312. Ставки збору

Науково-практичний коментар

312.1. Ставка збору становить 3 відсотки від вартості фактично відпущеної платником збору **електричної енергії** без урахування **податку на додану вартість**.

Стаття 313. Порядок обчислення і сплати збору

Науково-практичний коментар

313.1. Базовий податковий (звітний) період для збору дорівнює календарному місяцю.

313.2. **Податкові декларації** збору подаються платниками збору контролюючим органам у строки, визначені для місячного податкового (звітного) періоду, за місцем податкової реєстрації.

313.3. **Форма** податкової декларації встановлюється у порядку, передбаченому **статтею 46 цього Кодексу**.

313.4. **Податкове зобов'язання** із збору за базовий податковий (звітний) період визначається виходячи з ставки збору і вартості фактично відпущеної **електричної енергії**, яка є об'єктом оподаткування згідно із **статтею 311 цього Кодексу**.

313.5. Юридичні особи - виробники електричної енергії на малих гідроелектростанціях спрямовують кошти у розмірі збору на будівництво нових та реконструкцію і модернізацію діючих малих гідроелектростанцій.

Контроль за цільовим використанням таких коштів здійснює національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики.

313.6. Збір сплачується платниками збору у строки, визначені для місячного податкового (звітного) періоду, за місцем податкової реєстрації.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

ГЛАВА 4. ЗБІР У ВИГЛЯДІ ЦІЛЬОВОЇ НАДБАВКИ ДО ДІЮЧОГО ТАРИФУ НА ПРИРОДНИЙ ГАЗ ДЛЯ СПОЖИВАЧІВ УСІХ ФОРМ ВЛАСНОСТІ

Стаття 314. Платники збору

[Науково-практичний коментар](#)

314.1. Платниками збору є суб'єкти господарювання та їх відокремлені підрозділи, які провадять діяльність з постачання природного газу споживачам на підставі укладених з ними договорів.

Стаття 315. Об'єкт оподаткування збором

[Науково-практичний коментар](#)

315.1. Об'єктом оподаткування збором є вартість природного газу в обсязі, відпущеному кожній категорії споживачів у звітному періоді, яка визначається на підставі актів приймання-передачі газу, підписаних платником та відповідним споживачем (для населення - на підставі облікових документів), з урахуванням відповідного тарифу.

Стаття 316. Ставки збору

[Науково-практичний коментар](#)

316.1. Збір справляється у розмірі 2 відсотків на обсяги природного газу, що постачаються для таких категорій споживачів:

а) підприємства комунальної теплоенергетики, теплові електростанції, електроцентралі та котельні суб'єктів господарювання, зокрема блочні (модульні) котельні (в обсязі, що використовується для надання населенню послуг з опалення та гарячого водопостачання, за умови ведення такими суб'єктами окремого приладового та бухгалтерського обліку тепла і гарячої води);

б) бюджетні установи;

в) промислові та інші суб'єкти господарювання та їх відокремлені підрозділи, що використовують природний газ.

316.2. На обсяги природного газу, що постачається для населення, збір справляється у розмірі 4 відсотків.

Стаття 317. Порядок обчислення і сплати збору

[Науково-практичний коментар](#)

317.1. Споживачами є такі категорії: населення, бюджетні установи, підприємства комунальної теплоенергетики, теплові електростанції, електроцентралі та котельні суб'єктів господарювання, в тому числі блочні (модульні) котельні, інші суб'єкти господарювання та їх відокремлені підрозділи, які використовують природний газ для виробництва товарів та надання послуг, на інші власні потреби.

317.2. Під діючим тарифом слід розуміти ціну природного газу для відповідної категорії споживачів без урахування тарифів на його транспортування і постачання споживачам та суми податку на додану вартість.

317.3. Базовий податковий (звітний) період для збору дорівнює календарному місяцю.

317.4. Податкові декларації збору подаються платниками збору контролюючим органам у строки, визначені для місячного податкового (звітного) періоду, за місцем податкової реєстрації.

Форма податкової декларації встановлюється у порядку, передбаченому статтею 46 цього Кодексу.

Збір сплачується платниками збору у строки, визначені для місячного податкового (звітного) періоду, за місцем податкової реєстрації.

РОЗДІЛ XV. ЗБІР ЗА КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ УКРАЇНИ

[Науково-практичний коментар](#)

Стаття 318. Платники збору

318.1. Платниками збору є загальні користувачі радіочастотного ресурсу України, визначені законодавством про радіочастотний ресурс, яким надано право користуватися радіочастотним ресурсом України в межах виділеної частини смуг радіочастот загального користування на підставі:

318.1.1. ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України;

318.1.2. ліцензії на мовлення та дозволу на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою;

318.1.3. дозволу на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою, отриманого на підставі договору з власником ліцензії на мовлення;

318.1.4. дозволу на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою.

318.2. Не є платниками збору спеціальні користувачі, перелік яких визначено законодавством про радіочастотний ресурс, та радіоаматори.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 319. Об'єкт оподаткування збором

[Науково-практичний коментар](#)

319.1. Об'єктом оподаткування збором є ширина **смуги радіочастот**, що визначається як частина смуги радіочастот загального користування у відповідному регіоні та зазначена в ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України або в дозволі на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою для технологічних користувачів та користувачів, які користуються радіочастотним ресурсом для розповсюдження телерадіопрограм.

Стаття 320. Ставки збору

N з/п	Вид радіозв'язку	Діапазон радіочастот	Ставка збору за 1 МГц смуги радіочастот на місяць, гривень
1.	Радіорелейний зв'язок фіксованої радіослужби	0,03 - 300 ГГц	0,42
2.	Радіозв'язок фіксованої, рухомої сухопутної та морської радіослужб	0,03 - 470 МГц	408,62
3.	Радіозв'язок у системі охоронної та охоронно-пожежної сигналізації	30 - 470 МГц	408,62
4.	Радіозв'язок з використанням радіоподовжувачів	30 - 470 МГц	204,95
5.	Радіозв'язок у системі передавання даних з використанням шумоподібних сигналів	1427 - 2400 МГц 2400 - 2483,5 МГц 5150 - 5850 МГц	10,32
6.	Радіозв'язок у системі з фіксованим абонентським радіодоступом стандарту DECT	30 - 3000 МГц	20,62
7.	Транкінговий радіозв'язок	30 - 470 МГц	1267,09
8.	Пошуковий радіозв'язок	30 - 960 МГц	16 344,64
9.	Радіолокаційна та радіонавігаційна радіослужби	30 - 3000 МГц 3 - 30 ГГц	41,24
10.	Радіозв'язок супутникової рухомої та фіксованої радіослужб	30 - 3000 МГц 3 - 30 ГГц	27,07
11.	Стільниковий радіозв'язок	300 - 2200 МГц	10 183,17
12.	Радіозв'язок у багатоканальних розподільчих системах для передавання та ретрансляції телевізійного зображення, передавання звуку, цифрової інформації	2 - 7 ГГц 10 - 42,5 ГГц	18,05 6,45
13.	Передавання звуку залежно від потужності:	30 кГц - 30 МГц	
	до 1 кВт включно		489,82
	від 1,1 до 10 кВт включно		736,03
	від 10,1 до 100 кВт включно		1041,53
	від 101 до 500 кВт включно		1225,85
	від 501 кВт і вище		2036,63
14.	Передавання та ретрансляція телевізійного зображення залежно від потужності:	30 - 300 МГц	

	від 1 до 10 Вт включно		20,62
	від 10,1 до 100 Вт включно		61,88
	від 101 Вт до 1 кВт включно		101,83
	від 1,1 до 5 кВт включно		163,71
	від 5,1 до 20 кВт включно		306,79
	від 20,1 кВт і вище		408,62
15.	Передавання звуку залежно від потужності:	66 - 74 МГц 87,5 - 108 МГц	
	до 100 Вт включно		153,39
	від 101 Вт до 1 кВт включно		306,79
	від 1,1 до 10 кВт включно		489,82
	від 10,1 кВт і вище		613,56
16.	Передавання та ретрансляція телевізійного зображення залежно від потужності:	300 - 880 МГц	
	до 10 Вт включно		14,18
	від 10,1 до 100 Вт включно		28,36
	від 101 Вт до 1 кВт включно		61,88
	від 1,1 до 5 кВт включно		122,47
	від 5,1 до 20 кВт включно		244,91
	від 20,1 кВт і вище		306,79
17.	Види радіозв'язку (служби, системи, радіотехнології, радіоелектронні засоби, випромінювальні пристрої), що не зазначені у пунктах 1 - 16 цієї статті	9 кГц - 400 ГГц	613,56

(У редакції законів України
від 22.12.2011 р. N 4235-VI,
від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 321. Порядок обчислення збору

Науково-практичний коментар

321.1. Базовий податковий (звітний) період для збору дорівнює календарному місяцю.

321.2. [Перелік користувачів радіочастотного ресурсу](#) - платників збору та/або зміни до нього подаються центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, із зазначенням виду зв'язку, [смуги радіочастотного ресурсу](#), регіонів користування радіочастотним ресурсом двічі на рік: до 1 березня та до 1 вересня поточного року, станом на 1 січня та 1 липня відповідно за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, за погодженням з центральним органом з

регулювання у сфері телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку.

321.3. Платники збору обчислюють суму збору виходячи з виду [радіозв'язку](#), розміру встановлених ставок та ширини смуги радіочастот по кожному регіону окремо.

321.4. Платники збору, яким надано право користуватися радіочастотним ресурсом України на підставі [ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України](#), сплачують збір починаючи з дати видачі ліцензії.

У разі продовження терміну дії ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України збір сплачується з початку терміну дії продовженої ліцензії.

Інші платники збору сплачують збір починаючи з дати видачі [дозволу](#) на експлуатацію радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв. Сплата збору здійснюється платниками збору з дати видачі першого дозволу на експлуатацію [радіоелектронного засобу](#) та [випромінювального пристрою](#) в даній [смугі радіочастот](#) у відповідному регіоні незалежно від загальної кількості дозволів, наданих платнику збору в такій смугі радіочастот у певному регіоні.

321.5. Розрахунки збору подаються платниками збору до контролюючих органів у строки, визначені для місячного податкового (звітного) періоду, за місцем податкової реєстрації.

321.6. [Форма](#) розрахунку встановлюється у порядку, передбаченому [статтею 46 цього Кодексу](#).

321.7. Платники збору подають до контролюючих органів копії [ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України](#), ліцензій на мовлення та [дозволів](#) на експлуатацію радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв у місячний строк після їх видачі.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 322. Порядок сплати збору

Науково-практичний коментар

322.1. Збір сплачується платниками збору у строки, визначені для місячного податкового (звітного) періоду, за місцем податкової реєстрації.

322.2. У разі несплати збору або сплати його в неповному обсязі платниками збору протягом шести місяців контролюючі органи подають інформацію про таких платників збору до національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, для вжиття до них заходів згідно із законодавством.

Інформацію про платників збору, які користуються радіочастотним ресурсом для розповсюдження телерадіопрограм, які протягом шести місяців не сплатили збір або сплатили його в неповному обсязі, контролюючі органи подають до Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення для вжиття до них заходів згідно із законодавством.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

РОЗДІЛ XVI. ЗБІР ЗА СПЕЦІАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ВОДИ

Науково-практичний коментар

Стаття 323. Платники збору

Науково-практичний коментар

323.1. Платниками збору є водокористувачі - суб'єкти господарювання незалежно від форми власності: **юридичні особи**, їх **філії**, відділення, **представництва**, інші відокремлені підрозділи без утворення юридичної особи (крім бюджетних установ), **постійні представництва** нерезидентів, а також фізичні особи - підприємці, які використовують воду, отриману шляхом забору води з **водних об'єктів** (первинні водокористувачі) та/або від первинних або інших водокористувачів (вторинні водокористувачі), та використовують воду для потреб гідроенергетики, **водного транспорту** і **рибництва**.

323.2. Не є платниками збору водокористувачі, які використовують воду виключно для задоволення питних і санітарно-гігієнічних потреб населення (сукупності людей, які знаходяться на даній території в той чи інший період часу, незалежно від характеру та тривалості проживання, в межах їх житлового фонду та присадибних ділянок), у тому числі для задоволення виключно власних питних і санітарно-гігієнічних потреб юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та платників єдиного податку.

Для цілей цього розділу під терміном "санітарно-гігієнічні потреби" слід розуміти використання води в туалетних, душових, ванних кімнатах і умивальниках та використання для утримання приміщень у належному санітарно-гігієнічному стані.

(Із доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Стаття 324. Об'єкт оподаткування збором

Науково-практичний коментар

324.1. Об'єктом оподаткування збором є фактичний обсяг води, який використовують водокористувачі, з урахуванням обсягу втрат води в їх системах водопостачання.

324.2. Об'єктом оподаткування збором за спеціальне використання води без її вилучення з **водних об'єктів** є:

324.2.1. для потреб гідроенергетики - фактичний обсяг води, що пропускається через турбіни гідроелектростанцій для вироблення **електроенергії**;

324.2.2. для потреб **водного транспорту** - час використання **поверхневих вод** вантажним самохідним і несамохідним флотом, що експлуатується (залежно від тоннажності), та пасажирським флотом, що експлуатується (залежно від кількості місць).

324.3. Об'єктом оподаткування збором за спеціальне використання води для потреб **рибництва** є фактичний обсяг води, необхідної для поповнення **водних об'єктів** під час розведення риби та інших водних живих ресурсів (у тому числі для поповнення, яке пов'язане із втратами води на фільтрацію та випаровування).

324.4. Збір не справляється:

324.4.1. за воду, що використовується для задоволення питних і санітарно-гігієнічних потреб населення (сукупності людей, які знаходяться на даній території в той чи інший період часу, незалежно від характеру та тривалості проживання, в межах їх житлового фонду та присадибних ділянок), у тому числі для задоволення виключно власних питних і санітарно-гігієнічних потреб юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та платників єдиного податку;

324.4.2. за воду, що використовується для протипожежних потреб;

324.4.3. за воду, що використовується для потреб зовнішнього благоустрою територій міст та інших населених пунктів;

324.4.4. за воду, що використовується для пилозаглушення у шахтах і кар'єрах;

324.4.5. за воду, що забирається науково-дослідними установами, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України, для проведення наукових досліджень у галузі рисосіяння та для виробництва елітного насіння рису;

324.4.6. за воду, що втрачена в магістральних та міжгосподарських каналах зрошувальних систем та магістральних водогонів;

324.4.7. за підземну воду, що вилучається з надр для усунення шкідливої дії вод (підтоплення, засолення, заболочення, зсуву, забруднення тощо), крім кар'єрної, шахтної та дренажної води, що використовується у господарській діяльності після вилучення та/або отримується для використання іншими користувачами;

324.4.8. за воду, що забирається для забезпечення випуску молоді цінних промислових видів риби та інших водних живих ресурсів у водні об'єкти;

324.4.9. за морську воду, крім води з лиманів;

324.4.10. за воду, що використовується садівницькими та городницькими товариствами (кооперативами);

324.4.11. за воду, що забирається для реабілітації, лікування та оздоровлення реабілітаційними установами для інвалідів та дітей-інвалідів, підприємствами, установами та організаціями фізкультури та спорту для інвалідів та дітей-інвалідів, які засновані всеукраїнськими громадськими організаціями інвалідів відповідно до закону.

324.5. Збір за спеціальне використання води для потреб гідроенергетики не справляється з гідроакумуючих електростанцій, які функціонують у комплексі з гідроелектростанціями.

324.6. Збір за спеціальне використання води для потреб водного транспорту не справляється:

324.6.1. з морського водного транспорту, який використовує річковий водний шлях виключно для заходження з моря у морський порт, розташований у пониззі річки, без використання спеціальних заходів забезпечення судноплавства (попуски води з водосховищ та шлюзування);

324.6.2. під час експлуатації водних шляхів стоянковими (нафтоперекачувальні станції, плавнафтобази, дебаркадери, доки плавучі, судна з механічним обладнанням та інші стоянкові судна) і службово-допоміжними суднами та експлуатації водних шляхів річки Дунаю.

Стаття 325. Ставки збору

Науково-практичний коментар

325.1. Ставки збору за спеціальне використання поверхневих вод

Басейни річок, включаючи притоки всіх порядків	Ставка збору, гривень за 100 куб. метрів
Дніпра на північ від міста Києва (Прип'яті та Десни), включаючи місто Київ	32,84
Дніпра на південь від міста Києва (без Інгульця)	31,23
Інгульця	47,63
Сіверського Дінця	64,04
Південного Бугу (без Інгулу)	36,11
Інгулу	44,31
Дністра	19,68
Вісли та Західного Бугу	19,68
Пруту та Сірету	14,78
Тиси	14,78
Дунаю	13,17
Річок Криму	65,66
Річок Приазов'я	78,84
Інших водних об'єктів	36,11

325.2. Ставки збору за спеціальне використання підземних вод

Найменування регіону	Ставка збору, гривень за 100 куб. метрів
Автономна Республіка Крим (крім міста Севастополя)	60,73
місто Севастополь	60,73
Області:	
Вінницька	52,49
Волинська	54,22
Дніпропетровська	45,99
Донецька	62,41
Житомирська	52,49

Закарпатська	34,48
Запорізька:	
Веселівський, Мелітопольський, Приазовський, Якимівський райони	52,49
інші адміністративно-територіальні одиниці області	47,63
Івано-Франківська:	
Богородчанський, Верховинський, Долинський, Косівський, Надвірнянський, Рожнятівський райони	82,09
інші адміністративно-територіальні одиниці області	45,99
Київська:	
Білоцерківський, Бородянський, Броварський, Васильківський, Іванківський, Кагарлицький, Києво-Святошинський, Макарівський, Миронівський, Обухівський, Поліський райони	38,16
інші адміністративно-територіальні одиниці області	45,02
Кіровоградська	60,73
Львівська	47,63
Луганська	68,94
Миколаївська	68,94
Одеська	57,47
Полтавська:	
Великобагачанський, Гадяцький, Зіньківський, Лохвицький, Лубенський, Миргородський, Новосанжарський, Решетилівський, Хорольський, Шишацький райони	35,51
інші адміністративно-територіальні одиниці області	39,58
Рівненська:	
Володимирецький, Здолбунівський, Костопільський, Рівненський, Сарненський, Острозький райони	42,36
інші адміністративно-територіальні одиниці області	49,20
Сумська:	
Глухівський, Сумський, Роменський, Шосткинський райони	39,58
інші адміністративно-територіальні одиниці області	45,06
Тернопільська	64,04
Харківська	49,24
Херсонська	49,24
Хмельницька:	
Деражнянський, Красилівський, Летичівський, Старокостянтинівський, Хмельницький, Полонський, Шепетівський райони	41,06
інші адміністративно-територіальні одиниці області	62,41

Черкаська	35,51
Чернівецька	57,47
Чернігівська:	
Городнянський, Корюківський, Ічнянський, Сосницький, Щорський, Талалаївський райони	49,24
інші адміністративно-територіальні одиниці області	38,49
місто Київ	49,05

325.3. Ставка збору за спеціальне використання води для потреб гідроенергетики становить 6,38 гривні за 10 тис. куб. метрів води, пропущеної через турбіни гідроелектростанцій.

325.4. Ставки збору за спеціальне використання поверхневих вод для потреб водного транспорту з усіх річок, крім Дунаю, становлять:

325.4.1. для вантажного самохідного і несамохідного флоту, що експлуатується, - 0,1094 гривні за 1 тоннаж-добу експлуатації;

325.4.2. для пасажирського флоту, що експлуатується, - 0,0122 гривні за 1 місце-добу експлуатації.

325.5. Ставки збору за спеціальне використання води для потреб рибництва становлять:

325.5.1. 33,51 гривні за 10 тис. куб. метрів поверхневої води;

325.5.2. 40,29 гривні за 10 тис. куб. метрів підземної води.

325.6. Ставки збору за спеціальне використання води, яка входить виключно до складу напоїв, становлять:

325.6.1. 31,17 гривні за 1 куб. метр поверхневої води;

325.6.2. 36,35 гривні за 1 куб. метр підземної води.

325.7. Ставка збору за спеціальне використання шахтної, кар'єрної та дренажної води становить 7,22 гривні за 100 куб. метрів води.

325.8. Для теплоелектростанцій з прямоочною системою водопостачання збір за фактичний обсяг води, що пропускається через конденсатори турбін для охолодження конденсату, обчислюється із застосуванням коефіцієнта 0,005.

325.9. До ставок збору [житлово-комунальні підприємства](#) застосовують коефіцієнт 0,3.

325.10. За умови використання води з лиманів платниками збору застосовується ставка збору, встановлена за спеціальне використання [поверхневих вод](#) відповідно до показника "Інші водні об'єкти", зазначеного у [пункті 325.1 цієї статті](#).

325.11. За умови використання води з каналів платниками збору застосовуються ставки збору, встановлені за спеціальне використання води **водного об'єкта**, з якого забирається вода в канал.

325.12. За умови використання води із змішаних джерел водопостачання застосовуються ставки збору, встановлені для джерел, з яких формуються (наповнюються) змішані джерела.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 22.12.2011 р. N 4235-VI,
від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 326. Порядок обчислення збору

Науково-практичний коментар

326.1. Водокористувачі самостійно обчислюють збір за спеціальне використання води та збір за спеціальне використання води для потреб гідроенергетики і **рибництва** шокварталу наростаючим підсумком з початку року, а за спеціальне використання води для потреб **водного транспорту** - починаючи з першого півріччя поточного року, у якому було здійснено таке використання.

326.2. Збір обчислюється виходячи з фактичних обсягів використаної води (**підземної, поверхневої**, отриманої від інших водокористувачів) **водних об'єктів** з урахуванням обсягу втрат води в їх системах водопостачання, встановлених у **дозволі на спеціальне водокористування**, лімітів використання води, ставок збору та коефіцієнтів.

За обсяги води, переданої водокористувачем - постачальником іншим водокористувачам без укладення з останніми **договору** на поставку води, збір обчислюється і сплачується таким водокористувачем - постачальником.

326.3. Водокористувачі, які використовують воду із змішаного джерела, обчислюють збір, враховуючи обсяги води в тому співвідношенні, у якому формується таке змішане джерело, що зазначається в дозволах та договорах на поставку води, з урахуванням втрат води в їх системах водопостачання, ставок збору та коефіцієнтів.

326.4. Водокористувачі, які використовують воду з каналів, обчислюють збір виходячи з фактичних обсягів використаної води з урахуванням втрат води в їх системах водопостачання, встановлених лімітів використання води, ставок збору, встановлених для **водного об'єкта**, з якого забирається вода в канал, та коефіцієнтів.

326.5. Збір за спеціальне використання води для потреб гідроенергетики обчислюється, виходячи з фактичних обсягів води, пропущеної через турбіни гідроелектростанцій, та ставки збору.

326.6. За умови експлуатації водних шляхів вантажними самохідними і несамохідними суднами збір за спеціальне використання води для потреб **водного транспорту** обчислюється виходячи з фактичних даних обліку тоннаж-доби та ставки збору, а пасажирськими суднами - виходячи з місця-доби та ставки збору.

326.7. Справляння збору за спеціальне використання води для потреб гідроенергетики, **водного транспорту** і **рибництва** не звільняє водокористувачів від сплати збору за спеціальне використання води.

326.8. Збір за спеціальне використання води для потреб **рибництва** обчислюється виходячи з фактичних обсягів води, необхідної для поповнення **водних об'єктів** під час розведення риби та інших водних живих ресурсів (у тому числі для поповнення, яке пов'язане із втратами води на фільтрацію та випаровування), та ставок збору.

326.9. Водокористувачі, які застосовують для потреб охолодження обладнання оборотну систему водопостачання, обчислюють збір виходячи із фактичних обсягів води, використаної на підживлення оборотної системи. За всі інші обсяги фактично використаної води збір обчислюють на загальних підставах.

326.10. Обсяг фактично використаної води обчислюється водокористувачами самостійно на підставі даних первинного обліку згідно з показаннями вимірювальних приладів.

За відсутності вимірювальних приладів обсяг фактично використаної води визначається водокористувачем за технологічними даними (тривалість роботи агрегатів, обсяг виробленої продукції чи наданих послуг, витрати **електроенергії**, пропускна спроможність водопровідних труб за одиницю часу тощо). У разі відсутності вимірювальних приладів, якщо можливість їх встановлення існує, збір сплачується у двократному розмірі.

326.11. Обсяг фактично використаної води на державних системах у зрошувальному землеробстві визначають органи водного господарства.

326.12. Органи, що видають **дозволи на спеціальне водокористування**, щороку до 20 січня подають контролюючим органам та органам водного господарства інформацію про водокористувачів, яким видано такі дозволи.

Водокористувачі, яким видано дозволи на спеціальне водокористування та які здійснюють постачання води іншим водокористувачам, щороку до 20 січня подають контролюючим органам та органам водного господарства перелік водокористувачів - абонентів.

У разі зміни умов водокористування, видачі протягом року нових дозволів на спеціальне водокористування, укладення **договорів** на поставку води водокористувачі, які отримали переоформлені дозволи на спеціальне водокористування, договори на поставку води, зобов'язані протягом 10 днів повідомити про це контролюючим органам та органам водного господарства.

326.13. У разі якщо водокористувачі, які повністю утримуються за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, використовують обсяги води для **господарської діяльності**, направленої на отримання доходу в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах, збір обчислюється на загальних підставах з усього обсягу використаної води з урахуванням обсягу втрат води в їх системах постачання.

Стаття 327. Особливості обчислення збору при встановленні лімітів використання води

Науково-практичний коментар

327.1. У разі перевищення водокористувачами встановленого річного ліміту використання води збір обчислюється і сплачується у п'ятикратному розмірі виходячи з фактичних обсягів використаної води понад встановлений ліміт використання води, ставок збору та коефіцієнтів.

327.2. За понадлімітне використання води збір обчислюється за кожним джерелом водопостачання окремо згідно з установленими ставками збору та коефіцієнтами.

327.3. За відсутності у водокористувача дозволу на спеціальне водокористування із встановленими в ньому лімітами використання води збір справляється за весь обсяг використаної води, що підлягає оплаті як за понадлімітне використання.

Стаття 328. Порядок сплати збору

Науково-практичний коментар

328.1. Базовий податковий (звітний) період для збору дорівнює календарному кварталу.

328.2. Платники збору обчислюють суму збору наростаючим підсумком з початку року та складають податкові декларації за [формою](#), встановленою в порядку, передбаченому [статтею 46 цього Кодексу](#).

328.3. [Податкові декларації](#) збору подаються платниками збору контролюючим органам у строки, визначені для квартального податкового (звітного) періоду, за місцем податкової реєстрації.

[Податкова декларація](#) за спеціальне використання води для потреб [водного транспорту](#) за перший квартал не подається.

328.4. Збір сплачується платниками збору у строки, визначені для квартального податкового (звітного) періоду, за місцем податкової реєстрації.

Збір за спеціальне використання води для потреб [водного транспорту](#) за перший квартал не сплачується.

328.5. Філії, відділення, інші відокремлені підрозділи водокористувача, які мають банківські рахунки, ведуть окремий [бухгалтерський облік](#) своєї діяльності, складають окремий баланс, подають [податкові декларації](#) та сплачують збір за своїм місцем податкової реєстрації.

328.6. Якщо до складу водокористувача входять структурні підрозділи, які не мають банківських рахунків, не ведуть окремого бухгалтерського обліку своєї діяльності, не складають окремого балансу, то [декларації](#) збору подаються і збір вноситься водокористувачем, до складу якого входять такі структурні підрозділи, за місцем знаходження [водних об'єктів](#) та за ставками збору, встановленими для цих водних об'єктів.

328.7. Платники збору подають одночасно з податковими деклараціями контролюючим органам копії [дозволу на спеціальне водокористування](#), [договору](#) на поставку води та статистичної звітності про використання води.

328.8. У межах встановленого в дозволі на спеціальне водокористування ліміту використання води збір включається до складу витрат згідно з [розділом III цього Кодексу](#), а за понадлімітне використання справляється з прибутку, що залишається у розпорядженні водокористувача після оподаткування.

Збір за спеціальне використання води для потреб гідроенергетики і [водного транспорту](#) повністю включається до складу витрат згідно з [розділом III цього Кодексу](#).

328.9. У разі несплати збору або сплати його в неповному обсязі платниками збору протягом шести місяців контролюючі органи подають інформацію про таких платників збору до органів, що видають [дозволи на спеціальне водокористування](#), для вжиття стосовно них заходів згідно із законом.

РОЗДІЛ XVII. ЗБІР ЗА СПЕЦІАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ

Стаття 329. Платники збору

Науково-практичний коментар

329.1. Платниками збору є лісокористувачі - **юридичні особи**, їх **філії**, відділення, інші відокремлені підрозділи, що не мають статусу юридичної особи, **постійні представництва** нерезидентів, які отримують доходи з джерел їх походження з України або виконують агентські (представницькі) функції стосовно таких **нерезидентів** або їх засновників, фізичні особи (крім фізичних осіб, які мають право безоплатно без **видачі спеціального дозволу** використовувати **лісові ресурси** відповідно до лісового законодавства), а також фізичні особи - підприємці, які здійснюють **спеціальне використання лісових ресурсів** на підставі спеціального дозволу (**лісорубного квитка** або **лісового квитка**) або відповідно до умов договору довгострокового тимчасового користування лісами.

Стаття 330. Об'єкт оподаткування збором

Науково-практичний коментар

330.1. Об'єктом оподаткування збором є:

330.1.1. **деревина, заготовлена в порядку рубок головного користування;**

330.1.2. **деревина, заготовлена під час проведення заходів:**

а) щодо поліпшення якісного складу лісів, їх оздоровлення, посилення захисних властивостей (у деревостанах віком понад 40 років - рубки догляду за лісом, вибіркові санітарні рубки, вибіркові лісовідновні рубки, рубки, пов'язані з реконструкцією, ландшафтні рубки і рубки переформування; незалежно від віку деревостанів - суцільні санітарні та суцільні лісовідновні рубки);

б) з розчищення **лісових ділянок**, вкритих ліською рослинністю, у зв'язку з будівництвом гідровузлів, трубопроводів, шляхів тощо;

330.1.3. **другорядні лісові матеріали** (заготівля живиці, пнів, лубу та кори, деревної зелені, деревних соків та інших другорядних лісових матеріалів, передбачених нормативно-правовими актами з ведення лісового господарства);

330.1.4. **побічні лісові користування** (заготівля сіна, випасання худоби, заготівля дикорослих плодів, горіхів, грибів, ягід, лікарських рослин, збирання ліскової підстилки, заготівля очерету та інших побічних лісових користувань, передбачених нормативно-правовими актами з ведення лісового господарства);

330.1.5. **використання корисних властивостей лісів** для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей та проведення науково-дослідних робіт.

Стаття 331. Ставки збору

Науково-практичний коментар

331.1. Ставки збору за заготівлю деревини основних лісових порід

Найменування лісової породи	Розряд	Ставка за 1 щільний куб. метр деревини, гривень			
		ділової (без кори)			дров'яної (з корою)
		великої	середньої	дрібної	
Перший пояс лісів					
Сосна					
	1	85,64	54,77	21,06	2,17
	2	60,86	39,12	15,21	1,66
	3	49,12	31,64	12,20	1,33
	4	36,94	23,48	9,03	1,00
	5	24,34	15,64	6,02	0,67
Модрина					
	1	38,47	32,60	12,70	2,83
	2	27,71	23,48	9,03	2,17
	3	21,86	18,90	7,19	1,66
	4	16,30	14,03	5,35	1,17
	5	11,08	9,46	3,68	0,84
Ялина, ялиця					
	1	53,15	45,32	17,38	2,01
	2	39,45	33,59	13,04	1,33
	3	31,64	27,07	10,36	1,17
	4	23,81	20,22	7,69	0,84
	5	15,98	13,37	5,19	0,67
Дуб (крім дуба коркового)					
	1	224,69	107,97	35,95	3,68
	2	161,17	77,49	25,74	2,68
	3	129,07	61,68	20,73	2,17
	4	96,96	46,65	15,55	1,51
	5	63,53	30,84	10,36	1,17
Ясен, клен (крім явора)					
	1	84,26	71,97	35,95	3,68
	2	60,43	51,66	25,74	2,68
	3	48,40	41,13	20,73	2,17
	4	36,35	31,10	15,55	1,51
	5	23,83	20,57	10,36	1,17
Бук					
	1	161,99	104,20	34,78	3,17

	2	115,36	74,12	24,75	2,17
	3	92,78	59,44	19,90	1,84
	4	69,71	44,38	14,88	1,33
	5	46,65	29,72	9,87	0,84
Береза, вільха чорна, граб звичайний, в'яз, липа					
	1	12,54	10,79	8,02	2,83
	2	8,77	7,53	5,78	2,17
	3	7,02	6,27	4,76	1,66
	4	5,26	4,52	3,51	1,17
	5	3,51	3,01	2,25	0,84
Осика, вільха сіра, тополя					
	1	7,26	6,27	4,76	2,01
	2	5,26	4,52	3,26	1,33
	3	4,27	3,51	2,77	1,17
	4	3,26	2,77	2,01	0,84
	5	2,01	1,75	1,26	0,33
Другий пояс лісів					
Сосна					
	1	73,02	46,63	17,89	1,84
	2	51,72	33,26	12,87	1,33
	3	41,29	26,73	10,36	1,17
	4	31,29	19,90	7,69	0,84
	5	20,87	13,37	5,19	0,50
Модрина					
	1	32,94	28,37	10,86	2,68
	2	23,81	20,22	7,69	1,84
	3	18,90	15,98	6,18	1,51
	4	14,03	12,07	4,67	1,17
	5	9,46	8,16	3,17	0,67
Ялина, ялиця					
	1	46,94	40,11	15,38	1,66
	2	33,59	28,68	11,03	1,17
	3	26,73	22,82	8,86	1,00
	4	20,22	17,29	6,68	0,84
	5	13,37	11,42	4,34	0,50
Дуб (крім дуба коркового)					

	1	191,25	92,16	30,75	3,01
	2	137,09	65,84	21,90	2,17
	3	109,01	52,67	17,38	1,66
	4	81,58	39,12	13,22	1,33
	5	54,83	26,32	8,86	0,84
Ясен, клен (крім явора)					
	1	71,72	61,44	30,75	3,01
	2	51,41	43,88	21,90	2,17
	3	40,87	35,11	17,38	1,66
	4	30,60	26,08	13,22	1,33
	5	20,57	17,56	8,86	0,84
Бук					
	1	137,92	88,40	29,42	2,68
	2	98,30	62,83	21,06	1,84
	3	78,75	50,41	16,89	1,51
	4	59,17	37,61	12,70	1,17
	5	39,62	25,21	8,37	0,84
Береза, вільха чорна, граб звичайний, в'яз, липа					
	1	10,27	8,77	6,77	2,51
	2	7,53	6,51	4,76	1,84
	3	6,02	5,02	4,01	1,33
	4	4,52	4,01	2,77	1,17
	5	3,01	2,51	2,01	0,67
Осика, вільха сіра, тополя					
	1	6,27	5,51	4,01	1,66
	2	4,52	4,01	2,77	1,17
	3	3,51	3,26	2,51	1,00
	4	2,77	2,25	1,75	0,84
	5	1,75	1,75	1,26	0,50

331.2. Ставки збору за заготівлю деревини неосновних лісових порід

Найменування лісової породи	Розряд	Ставка за 1 щільний куб. метр деревини, гривень	
		ділової (без кори)	дров'яної

		великої	середньої	дрібної	(з корою)
Перший пояс лісів					
Самшит					
	1	395,22	337,78	168,85	3,68
	2	282,36	241,24	120,70	2,68
	3	225,94	193,09	96,46	2,17
	4	169,52	144,69	72,39	1,51
	5	112,85	96,55	48,31	1,17
Бархат, горіх					
	1	246,25	210,65	105,32	3,68
	2	176,05	150,46	75,23	2,68
	3	140,69	120,37	60,19	2,17
	4	105,57	90,28	45,30	1,51
	5	70,46	60,19	30,09	1,17
Груша, кизил, явір					
	1	197,61	169,02	84,43	3,68
	2	141,18	120,61	60,36	2,68
	3	112,85	96,55	48,31	2,17
	4	84,76	72,48	36,28	1,51
	5	56,43	48,40	24,24	1,17
Абрикос, вишня, ялівець, обліпіха, слива (крім терну), черешня, шовковиця, яблуня					
	1	147,70	126,14	63,03	3,68
	2	105,57	90,04	44,96	2,68
	3	84,26	71,97	35,95	2,17
	4	63,45	53,91	26,92	1,51
	5	42,13	36,11	18,06	1,17
Каштан, дуб корковий					
	1	123,13	105,32	52,67	3,68
	2	88,02	75,23	37,61	2,68
	3	70,46	60,19	30,09	2,17
	4	52,92	45,14	22,58	1,51
	5	35,11	30,09	15,21	1,17
Барбарис, гледичія, кипарис, шипшина					
	1	98,80	84,26	42,30	3,68
	2	70,46	60,19	30,09	2,68
	3	56,17	48,15	24,07	2,17

	4	42,13	36,11	18,06	1,51
	5	28,33	24,33	12,20	1,17
Акація, бересклет, бірючина, глід, граб східний, тамарикс, калина, крушина, ліщина, горобина, бузок, скумпія, свидина, терен, черемха					
	1	73,99	63,19	31,59	3,68
	2	52,92	45,14	22,58	2,68
	3	42,13	36,11	18,06	2,17
	4	31,86	27,08	13,71	1,51
	5	21,32	18,06	9,03	1,17
Верба, чагарники (крім зазначених в інших позиціях)					
	1	24,57	21,06	10,54	2,01
	2	17,56	15,05	7,53	1,33
	3	14,04	12,04	6,02	1,17
	4	10,54	9,03	4,52	0,84
	5	7,02	6,02	3,01	0,67
Другий пояс лісів					
Самшит					
	1	334,77	286,12	143,11	3,01
	2	238,98	204,38	102,15	2,17
	3	191,34	163,50	81,92	1,66
	4	143,43	122,63	61,35	1,33
	5	95,79	81,75	40,96	0,84
Бархат, горіх					
	1	209,64	179,30	89,61	3,01
	2	149,70	128,14	64,03	2,17
	3	119,86	102,32	51,16	1,66
	4	89,77	77,24	38,28	1,33
	5	59,93	51,41	25,58	0,84
Груша, кизил, явір					
	1	167,26	142,94	71,55	3,01
	2	119,62	102,06	51,16	2,17
	3	95,79	81,75	40,96	1,66
	4	71,72	61,44	30,75	1,33
	5	47,91	40,87	20,39	0,84
Абрикос, вишня, ялівець, обліпіха, слива (крім терну), черешня, шовковиця, яблуня					
	1	125,89	107,33	53,84	3,01
	2	89,77	76,73	38,28	2,17

	3	71,72	61,44	30,75	1,66
	4	53,91	46,13	23,07	1,33
	5	35,86	30,60	15,38	0,84
Каштан, дуб корковий					
	1	104,83	89,77	44,96	3,01
	2	74,98	64,20	32,10	2,17
	3	59,93	51,41	25,58	1,66
	4	44,90	38,37	19,22	1,33
	5	29,84	25,58	12,87	0,84
Барбарис, гледичія, кипарис, шипшина					
	1	83,76	71,47	35,77	3,01
	2	59,69	51,16	25,41	2,17
	3	47,91	40,87	20,39	1,66
	4	35,86	30,60	15,38	1,33
	5	23,83	20,57	10,21	0,84
Акація, бересклет, бірючина, глід, граб східний, тамарикс, калина, крушина, ліщина, горобина, бузок, скумпія, свидина, терен, черемха					
	1	62,94	53,66	26,92	3,01
	2	44,90	38,37	19,22	2,17
	3	35,86	30,60	15,38	1,66
	4	26,84	23,07	11,53	1,33
	5	18,06	15,29	7,69	0,84
Верба, чагарники (крім зазначених в інших позиціях)					
	1	20,81	17,80	8,86	1,66
	2	15,05	12,79	6,36	1,17
	3	12,04	10,27	5,19	1,00
	4	9,03	7,77	3,85	0,84
	5	6,02	5,02	2,68	0,50

331.3. Ставки збору, встановлені [пунктами 331.1 і 331.2 цієї статті](#), застосовуються при [заготівлі деревини в порядку рубок головного користування](#) та під час проведення заходів щодо поліпшення якісного складу лісів, їх оздоровлення, посилення захисних властивостей (у деревостанах віком понад 40 років - рубки догляду за лісом, вибіркові санітарні рубки, вибіркові лісовідновні рубки, рубки, пов'язані з реконструкцією, ландшафтні рубки і рубки переформування; незалежно від віку деревостанів - суцільні санітарні та суцільні лісовідновні рубки) та заходів з розчищення [лісових ділянок](#), вкритих лісовою рослинністю, у зв'язку з будівництвом гідровузлів, трубопроводів, шляхів тощо.

331.4. Ставки збору за заготівлю деревини застосовуються з урахуванням розподілу лісів за поясами і розрядами.

331.5. Розподіл лісів за поясами:

331.5.1. до першого поясу належать усі ліси, за винятком лісів Закарпатської, Івано-Франківської та Чернівецької областей і лісів гірської зони Львівської області;

331.5.2. до другого поясу належать ліси Закарпатської, Івано-Франківської та Чернівецької областей і ліси гірської зони Львівської області.

331.6. Розряди встановлюються для кожного кварталу (урочища) виходячи з нижчезазначеної відстані між центром кварталу і найближчим нижнім складом лісозаготівельника, до якого деревина вивозиться безпосередньо з лісосіки, або пунктом відвантаження деревини залізницею:

Розряди	1	2	3	4	5
Відстань, кілометрів	до 10	10,1 - 25	25,1 - 40	40,1 - 60	60,1 і більше

331.7. Відстань (пряма) від центру кварталу (урочища) до нижнього складу або пункту відвантаження деревини залізницею визначається за картографічними матеріалами і коригується залежно від геоморфологічних умов місцевості за такими коефіцієнтами:

331.7.1. у лісах з рівнинним рельєфом - 1,1;

331.7.2. у лісах з горбистим рельєфом або у лісах, понад 30 відсотків площі яких зайнято **болотами**, - 1,25;

331.7.3. у лісах з гірським рельєфом - 1,5.

331.8. Пунктом відвантаження деревини залізницею вважається пункт (залізнична станція, роз'їзд), де дозволено здійснення такої операції, незалежно від наявності на ньому відповідних складів.

331.9. Зміна розподілу лісів за розрядами здійснюється у разі:

331.9.1. закриття діючих або відкриття нових пунктів (залізничних станцій чи роз'їздів) відвантаження деревини;

331.9.2. виявлення порушення встановленого порядку розподілу лісів за розрядами.

331.10. До великої деревини всіх лісових порід належать відрізки стовбура (у верхньому перетині без кори) діаметром від 25 сантиметрів і більше, до середньої - діаметром від 13 до 24 сантиметрів, до дрібної - діаметром від 3 до 12 сантиметрів.

До дров'яної деревини належать сортименти, які можна використовувати для технологічних потреб, а також не придатні для промислової переробки (дрова паливні).

На дров'яну деревину, використану для технологічних потреб, донараховується збір за результатами фактичної заготівлі у розмірі 70 відсотків установлених [пунктами 331.1 і 331.2 цієї статті](#) ставок збору за ділову дрібну деревину відповідної лісової породи.

Ставки збору за ділову і дров'яну деревину липи встановлені [пунктами 331.1 і 331.2 цієї статті](#) без урахування кори, а за дров'яну деревину решти лісових порід - з корою.

За ліквід з крони встановлюється збір у розмірі 40 відсотків, а за порубкові залишки, що підлягають використанню, - 20 відсотків ставок збору за дров'яну деревину відповідної лісової породи.

На деревину, заготовлену під час вибіркового рубок: головного користування ставки - збору знижуються на 20 відсотків, а заходів щодо поліпшення якісного складу лісів, їх оздоровлення, посилення захисних властивостей (у деревостанах віком понад 40 років - рубки догляду за лісом, вибіркові санітарні рубки, вибіркові лісовідновні рубки, рубки, пов'язані з реконструкцією, ландшафтні рубки і рубки переформування) - на 50 відсотків. Знижки у відсотках обчислюються з кожної ставки збору окремо.

331.11. За заготівлю другорядних лісових матеріалів, здійснення побічних лісових користувань та використання корисних властивостей лісів ставки збору встановлюються Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими радами.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 22.12.2011 р. N 4235-VI,
від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Стаття 332. Порядок обчислення збору

Науково-практичний коментар

332.1. Суб'єкти лісових відносин, які видають [спеціальні дозволи](#), до 10 числа місяця, що настає за звітним кварталом, направляють контролюючим органам [перелік](#) лісокористувачів, яким видано [лісорубні квитки](#) та [лісові квитки](#), за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового господарства.

332.2. Сума збору обчислюється суб'єктами лісових відносин, які видають спеціальні дозволи, і зазначається у таких дозволах.

332.3. Сума збору, зазначена в [лісорубному](#) та в [лісовому квитках](#), підлягає перерахунку суб'єктом лісових відносин, який видає спеціальні дозволи, у разі якщо:

- а) загальна кількість фактично заготовленої деревини під час її відпуску з обліком за площею перевищує зазначену в лісорубному квитку та кількість більше ніж на 10 відсотків;
- б) фактичний обсяг використання [лісових ресурсів](#) перевищує зазначений у лісовому квитку на весь обсяг такого перевищення.

Підставою для перерахунку є спеціальні дозволи та акти огляду місць використання лісових ресурсів.

Стаття 333. Порядок перерахунку збору

Науково-практичний коментар

333.1. Суб'єктом лісових відносин, який видає **спеціальні дозволи**, перерахунок збору за заготівлю деревини і заготівлю другорядних лісових матеріалів, побічні лісові користування та використання корисних властивостей лісів здійснюється також у разі:

333.1.1. виправлення технічних помилок, які можуть бути допущені під час проведення матеріальної і грошової оцінки лісосік, другорядних лісових матеріалів, побічних лісових користувань та використання корисних властивостей лісів, відпущених за **лісорубними квитками** або **лісовими квитками**, неправильного застосування сортиментних таблиць, поясів, розрядів та ставок збору, а також виправлення арифметичних помилок, допущених під час підрахунків;

333.1.2. анулювання **лісорубного** та/або **лісового квитка** у зв'язку з вилученням земель для інших потреб. В інших випадках анулювання або видачі дубліката лісорубного квитка та/або лісового квитка перерахунок збору не здійснюється і вся нарахована за такими квитками сума збору повністю сплачується до відповідних бюджетів;

333.1.3. надання лісокористувачеві відстрочки:

а) на заготівлю деревини - сума збору за заготівлю залишеної на пні деревини збільшується на 1,5 відсотка незалежно від строку, на який надано відстрочку;

б) на вивезення деревини - сума збору за невивезену вчасно деревину збільшується на 1,5 відсотка за кожний місяць відстрочки;

333.1.4. додаткового продовження строку вивезення, але не більш як на три місяці. При цьому лісокористувачем сума збору за обсяг невивезеної вчасно деревини збільшується на 5 відсотків за кожний місяць відстрочки.

333.2. Незалежно від способу обліку деревини, що відпускається на пні (за площею, пеньками, приблизною кількістю), лісокористувачі, які допустили неповну заготівлю деревини, що дозволена для вирубки за виписаними **лісорубними квитками**, або взагалі її не проводили, збір обчислюють і сплачують повністю за всю дозволену для заготівлі кількість деревини, що зазначена в дозволі.

333.3. Лісокористувачі, у яких за результатами діяльності здійснюється перерахунок збору, відображають донараховані суми збору в розрахунку за **формою**, встановленою у порядку, передбаченому **статтею 46 цього Кодексу**.

Стаття 334. Порядок сплати збору

Науково-практичний коментар

334.1. Базовий податковий (звітний) період для збору дорівнює календарному кварталу.

334.2. Лісокористувачі щокварталу складають розрахунок збору наростаючим підсумком з початку року за **формою**, встановленою у порядку, передбаченому **статтею 46 цього Кодексу**, у якому окремим рядком зазначається сума збору, сплачена відповідно до **підпунктів 334.2.1**

та [334.2.2 цього пункту](#), та подають його контролюючому органу за місцезнаходженням лісової ділянки у строки, визначені для квартального податкового (звітного) періоду, за винятком:

334.2.1. лісокористувачів, якими до отримання [лісорубних та лісових квитків](#) збір вноситься в каси суб'єктів лісових відносин, які їх видають:

а) фізичних осіб, а також фізичних осіб - підприємців, яким видано лісорубні та лісові квитки;

б) лісокористувачів (крім фізичних осіб, а також фізичних осіб - підприємців, яким видано лісові квитки), у яких сума збору в лісорубному чи лісовому квитках не перевищує 50 відсотків однієї [мінімальної заробітної плати](#), встановленої законом на 1 січня року, в якому сплачується збір;

334.2.2. лісокористувачів з іншої області, які сплачують збір повністю до видачі їм [спеціального дозволу](#) за місцезнаходженням [лісової ділянки](#), на якій здійснюється заготівля деревини.

334.3. Про надходження суми збору в касу суб'єкта лісових відносин, що видає спеціальні дозволи, у спеціально заведеній книзі робиться запис і лісокористувачеві видається квитанція. Одночасно в [лісорубних та лісових квитках](#) робиться позначка про сплату збору в касу (азначаються номер і дата квитанції про сплату).

334.4. Лісокористувачі сплачують збір у строки, визначені для квартального податкового (звітного) періоду.

Збір сплачується лісокористувачами щокварталу рівними частинами від суми збору, зазначеної в спеціальних дозволах, виданих у відповідному календарному році, крім сум збору, сплачених відповідно до [підпунктів 334.2.1 і 334.2.2 пункту 334.2 цієї статті](#).

334.5. При отриманні дозволу в поточному році (або донарахуванні суми збору) після чергового строку сплати збору лісокористувачі сплачують усі суми збору за строками, що минули.

РОЗДІЛ XVIII. ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ В УМОВАХ ДІЇ УГОДИ ПРО РОЗПОДІЛ ПРОДУКЦІЇ

Стаття 335. Порядок оподаткування інвестора під час виконання угоди про розподіл продукції

Науково-практичний коментар

335.1. Протягом строку дії [угоди про розподіл продукції](#) і в межах діяльності, пов'язаної з виконанням такої угоди, стягнення з [інвестора загальнодержавних та місцевих податків та зборів](#), передбачених цим Кодексом, крім передбачених [пунктом 335.2 цієї статті](#), замінюється розподілом виробленої [продукції](#) між державою та інвестором на умовах такої угоди.

[Податкові зобов'язання](#) не виникають у разі:

розподілу прибуткової та/або компенсаційної продукції та/або їх грошового еквівалента між інвестором (оператором) і державою, передачі операторові (інвесторові) прибуткової продукції, належної державі, для подальшого продажу;

передачі права власності від інвестора (оператора) до держави на майно, придбане або створене інвестором для виконання угоди про розподіл продукції і вартість якого відшкодована [компенсаційною продукцією](#) або з дня припинення дії угоди, а також користування інвестором (оператором) таким майном та його наступне повернення державі відповідно до [Закону України "Про угоди про розподіл продукції"](#) та угоди;

передачі майна, включаючи грошові кошти, сторонами угоди про розподіл продукції в користування інвестору (оператору) угоди в межах такої угоди, безоплатне користування таким майном інвестором (оператором) угоди та/або повернення такого майна інвестором (оператором) відповідній стороні угоди;

розподілу оператором компенсаційної та/або прибуткової продукції і передачі її грошового еквівалента між інвесторами;

продажу або іншого відчуження інвестором (оператором) компенсаційної та/або прибуткової продукції, крім податкових зобов'язань з податку на додану вартість за операціями з постачання компенсаційної та/або прибуткової продукції, набутої інвестором (оператором) у власність внаслідок її розподілу за угодою, та прибуткової продукції, належної державі і переданої інвестору (оператору) для подальшого продажу, які визначаються з урахуванням статті 337 цього Кодексу;

передачі майна, включаючи грошові кошти, сторонами угоди про розподіл продукції інвестору (оператору) для забезпечення виконання умов угоди про розподіл продукції в межах такої угоди та повернення такого майна інвестором (оператором) відповідній стороні угоди;

перерахування (передачі) коштів та/або майна інвестором-нерезидентом його постійному представництву для фінансування та забезпечення діяльності за угодою про розподіл продукції відповідно до програми робіт та кошторису витрат за угодою, іншої діяльності, передбаченої угодою, а також для виконання інших зобов'язань за угодою;

безоплатного користування інвестором (оператором) у межах діяльності, пов'язаної з виконанням угоди, будь-яким майном, у тому числі грошовими коштами, геологічною, геофізичною, геохімічною, техніко-економічною інформацією та іншими даними, технологіями та/або правами, наданими інвесторові відповідно до законодавства та угоди;

використання інвестором (оператором) продукції (в її природному стані або переробленої), необхідної для виконання робіт та здійснення іншої діяльності, передбачених угодою про розподіл продукції, у тому числі спалювання продукції, або втрати такої продукції, пов'язаних з виконанням робіт та здійсненням іншої діяльності, передбачених угодою;

безоплатного надання товарів, робіт, послуг чи грошових коштів інвестору (оператору) чи інвестором (оператором) протягом строку дії угоди про розподіл продукції та в межах діяльності, пов'язаної з виконанням такої угоди, у тому числі надання додаткових благ працівникам, виплати премій або бонусів на користь держави та виконання соціальних зобов'язань, передбачених угодою про розподіл продукції;

повернення інвестором (оператором) ділянок надр (їх частин) відповідно до законодавства та угоди про розподіл продукції.

Протягом строку дії угоди про розподіл продукції та в межах діяльності, пов'язаної з виконанням такої угоди, оподаткування інвестора (оператора) здійснюється з урахуванням особливостей, встановлених цим розділом Кодексу та угодою про розподіл продукції. У разі

розбіжностей між положеннями розділу XVIII та іншими положеннями цього Кодексу застосовуються правила, передбачені розділом XVIII цього Кодексу.

335.2. Під час виконання угоди про розподіл продукції інвестор (оператор) сплачує такі податки і збори:

- а) податок на додану вартість;
- б) податок на прибуток підприємств;
- в) плату за користування надрами для видобування корисних копалин.

Інвестор зобов'язаний нарахувати, утримати та сплатити до бюджету податок з доходів фізичних осіб із заробітної плати та інших винагород і виплат, нарахованих (виплачених) платнику податку згідно з розділом IV цього Кодексу, з урахуванням статті 340 цього Кодексу.

Інвестор-резидент або інвестор-нерезидент (його постійне представництво) зобов'язаний зареєструвати угоду про розподіл продукції за своїм місцезнаходженням як платника податків та при взятті на податковий облік подати контролюючому органу за місцем своєї реєстрації відповідне повідомлення у письмовій формі і такі документи:

засвідчену в нотаріальному порядку копію зареєстрованої угоди про розподіл продукції;

копію свідоцтва про державну реєстрацію угоди про розподіл продукції.

Після реєстрації інвестора (оператора) і угоди про розподіл продукції як платника податку інвестор зобов'язаний складати і подавати передбачені законодавством податкові декларації і звіти, нести відповідальність за належне виконання своїх обов'язків, пов'язаних з нарахуванням і сплатою податків та зборів, у порядку і розмірах, встановлених цим Кодексом. Податкові декларації і звіти подаються інвестором за кожним податком, збором, платежем окремо від звітів за результатами діяльності, не пов'язаної з виконанням угоди про розподіл продукції.

Форма свідоцтва про реєстрацію інвестора та угоди про розподіл продукції як платника податків затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

У разі укладення багатосторонньої угоди про розподіл продукції за участю кількох інвесторів обов'язки щодо реєстрації як платника податків за угодою, ведення окремого податкового та бухгалтерського обліку операцій, пов'язаних з виконанням угоди, нарахування та сплати податків і зборів та подання податкової звітності покладаються на інвестора (оператора).

Визначення інвестора (оператора) та його повноважень здійснюється в порядку, передбаченому законодавством про розподіл продукції.

335.3. Дія цього розділу не поширюється (крім випадків, передбачених статтею 337 цього Кодексу) на підрядників і субпідрядників, перевізників та інших осіб, у тому числі іноземних, які беруть участь у виконанні передбачених угодою про розподіл продукції робіт (надання послуг) на підставі договорів (контрактів) з інвестором.

Зазначені особи сплачують податки в порядку, встановленому цим Кодексом.

335.4. Податковий облік, пов'язаний з виконанням передбачених угодою про розподіл продукції робіт (наданням послуг), ведеться відповідно до цього Кодексу та угоди та окремо від обліку інших видів діяльності.

Якщо окремий облік не ведеться, застосовується порядок оподаткування без урахування особливостей, передбачених цим розділом.

До інвесторів за угодою про розподіл продукції у межах їхньої діяльності за угодою не застосовуються передбачені цим Кодексом правила про оподаткування спільної діяльності, оподаткування за договорами управління майном та оподаткування довгострокових договорів (контрактів).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 02.10.2012 р. N 5412-VI)

Стаття 336. Особливості сплати податку на прибуток

Науково-практичний коментар

336.1. Податок на прибуток сплачується інвестором (оператором) з прибутку, отриманого інвестором (інвесторами) від виконання угод про розподіл продукції, у розмірах, встановлених цим Кодексом на дату укладення угоди про розподіл продукції, з урахуванням статті 340 цього Кодексу та таких особливостей:

а) об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств є прибуток інвестора (інвесторів), який визначається виходячи з вартості прибуткової продукції, визначеної відповідно до законодавства про розподіл продукції, набутої інвестором (інвесторами) та/або оператором у власність у результаті розподілу продукції, зменшеної на суму сплаченого інвестором єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а також на суму інших витрат (включаючи накопичені витрати при виконанні робіт до появи першої прибуткової продукції), пов'язаних з виконанням угоди, але які не відшкодовуються (не підлягають відшкодуванню) компенсаційною продукцією відповідно до угоди.

Якщо вартість прибуткової продукції за угодою про розподіл продукції виражена в іноземній валюті, для цілей обчислення податку на прибуток підприємств така вартість перераховується в гривні в порядку, передбаченому угодою про розподіл продукції.

Будь-які інші доходи, отримані інвестором (оператором) протягом строку дії угоди від діяльності, пов'язаної з виконанням такої угоди, не розглядаються як об'єкт оподаткування та не враховуються під час його визначення;

б) склад витрат, що відшкодовуються компенсаційною продукцією, визначається відповідно до законодавства про розподіл продукції.

Витрати на придбання необоротних активів та витрати на виконання робіт з розвідування, облаштування і видобутку корисних копалин включаються в момент їх понесення в повному обсязі до складу витрат, що підлягають відшкодуванню компенсаційною продукцією у порядку, передбаченому законодавством про розподіл продукції.

Інші витрати, пов'язані з виконанням угоди про розподіл продукції, які враховуються під час обчислення об'єкта оподаткування від діяльності, пов'язаної з виконанням угоди, але які не відшкодовуються (не підлягають відшкодуванню) компенсаційною продукцією відповідно до угоди, визначаються за правилами, передбаченими для витрат, що враховуються при

обчисленні об'єкта оподаткування відповідно до [розділу III цього Кодексу](#), якщо інше не передбачено цим розділом чи угодою про розподіл продукції.

Угода про розподіл продукції може передбачати індексацію інших витрат, пов'язаних з виконанням угоди, понесених у період до початку розподілу продукції, які враховуються під час розрахунку об'єкта оподаткування, але які не відшкодовуються (не підлягають відшкодуванню) компенсаційною продукцією за відповідною угодою, в порядку, передбаченому угодою.

Податок на прибуток підприємств, що підлягає сплаті, визначається та сплачується виключно у грошовій формі;

в) якщо об'єкт оподаткування [інвестора](#) за результатами звітного періоду має від'ємне значення, дозволяється відповідне зменшення об'єкта оподаткування наступного періоду, а також кожного з наступних періодів до повного погашення такого від'ємного значення об'єкта оподаткування, але не більше строку дії [угоди про розподіл продукції](#);

г) для необоротних активів, вартість яких не відшкодовується (не підлягає відшкодуванню) [компенсаційною продукцією](#) відповідно до угоди, інвестор застосовує правила [амортизації](#), встановлені згідно з [розділом III цього Кодексу](#).

Інвестор (оператор) визначає податок на прибуток підприємств, що підлягає сплаті за підсумками кожного звітного податкового періоду, на підставі даних податкового обліку;

г) податок на прибуток підприємств від інших видів діяльності, не пов'язаних з виконанням угоди про розподіл продукції, сплачується інвестором відповідно до [розділу III цього Кодексу](#).

[Інвестор](#) зобов'язаний вести окремий податковий облік податку на прибуток підприємств, одержаного від виконання угоди про розподіл продукції, та податку на прибуток підприємств, одержаного від інших видів діяльності, не пов'язаних з виконанням цієї угоди;

д) пільги щодо податку на прибуток підприємств, передбачені у [розділі III цього Кодексу](#), при оподаткуванні прибутку, отриманого інвестором під час виконання угоди про розподіл продукції, не застосовуються, якщо інше не передбачено угодою.

Не підлягає утриманню податок на прибуток підприємств з доходу іноземного інвестора з джерелом його походження з України, отриманого від діяльності за [угодою про розподіл продукції](#), що виплачується інвестору його [постійним представництвом](#) відповідно до [розділу III цього Кодексу](#).

Не є об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств кошти та/або вартість майна, перераховані (передані) інвестором-нерезидентом його постійному представництву для фінансування та забезпечення діяльності за [угодою про розподіл продукції](#) відповідно до програми робіт та кошторису витрат;

е) Базовим податковим (звітним) періодом з податку на прибуток підприємств за угодою про розподіл продукції є календарний квартал.

Інвестор (оператор) подає щоквартально податкову декларацію з податку на прибуток за кожний звітний податковий квартал. Правило про складання податкової звітності та розрахунок об'єкта оподаткування з податку на прибуток підприємств наростаючим підсумком не застосовується.

Податок на прибуток підприємств за звітний період сплачується інвестором (оператором) до відповідного бюджету у строк, визначений для квартального податкового періоду.

Обов'язок з подання річної податкової декларації і сплати авансових внесків з податку на прибуток до [інвестора](#) (оператора) за угодою про розподіл продукції не застосовується.

Офіційне підтвердження щодо сплаченого податку на прибуток підприємств надається інвестору на його письмове звернення після граничних термінів сплати податку на прибуток не пізніше 10 календарних днів з дати надходження такого звернення до контролюючого органу, в якому такого інвестора взято на облік;

є) [інвестор](#) (оператор) за угодою про розподіл продукції звільняється від обов'язку подавати фінансову звітність і тимчасові та постійні податкові різниці разом з податковою декларацією з податку на прибуток підприємств;

ж) якщо інвестор-нерезидент діє за [угодою про розподіл продукції](#) через своє представництво, прибуток такого інвестора, одержаний від виконання угоди, оподатковується відповідно до цієї статті Кодексу та не підлягає оподаткуванню за правилами, встановленими цим Кодексом для оподаткування прибутку нерезидентів, які здійснюють свою діяльність на території України через постійне представництво.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 02.10.2012 р. N 5412-VI)

Стаття 337. Особливості сплати податку на додану вартість

Науково-практичний коментар

337.1. Постачання на митній території України компенсаційної та/або прибуткової продукції, набутої інвестором (оператором) у власність внаслідок її розподілу за [угодою про розподіл продукції](#), та прибуткової продукції, належної державі і переданої інвестору (оператору) для подальшого продажу, є об'єктом оподаткування податком на додану вартість, що обчислюється і сплачується у розмірах, порядку і строки, встановлені розділом V цього Кодексу на дату укладення угоди про розподіл продукції, з урахуванням статті 340 цього Кодексу.

337.2. За умови ввезення на митну територію України товарів та інших матеріальних цінностей, призначених для використання в рамках виконання угоди про розподіл продукції, у [митному режимі імпорту](#) податки (крім акцизного податку), які підлягають сплаті під час [митного оформлення](#) товарів, не справляються.

Виключено.

Ввезення на митну територію України продукції ([вуглеводної сировини, нафти і газу](#)), видобутої у [виключній \(морській\) економічній зоні](#) України, здійснюється без сплати податків (включаючи податок на додану вартість), за умови ввезення такої сировини відповідно до [угоди про розподіл продукції](#).

З урахуванням вимог [статей 21 та 22 Закону України "Про угоди про розподіл продукції"](#) у разі вивезення інвестором (оператором) з митної території України продукції, розподіленої відповідно до умов такої угоди, мито, акцизний податок, інші податки та обов'язкові платежі, що підлягають сплаті під час митного оформлення товарів, не справляються, крім податку на додану вартість, який справляється за нульовою ставкою.

У разі вивезення за межі **митної території України** для виконання угоди товарів та інших матеріальних цінностей, які раніше були придбані інвестором на митній території України, митні платежі, акцизний податок, інші податки та обов'язкові платежі не справляються, крім податку на додану вартість, який справляється за нульовою ставкою.

При отриманні інвестором послуг, призначених для виконання угоди про розподіл продукції, які постачаються **нерезидентом** на митній території України, податок на додану вартість не справляється.

Передбачені в цьому пункті умови оподаткування поширюються в межах діяльності, пов'язаної з угодою про розподіл продукції, також на **юридичних осіб** та постійні представництва нерезидентів (підрядників, субпідрядників, постачальників, перевізників та інших контрагентів), які беруть участь у виконанні робіт та іншої діяльності, передбаченої угодою про розподіл продукції, на основі **договорів** (контрактів) з **інвестором**.

У разі використання товарів (робіт, послуг) та інших матеріальних цінностей не за призначенням з інвестора (підрядників, субпідрядників, постачальників, перевізників та інших контрагентів) стягуються суми податків і зборів, не внесені у зв'язку з наданням пільг, якщо таке невиконання зобов'язань сталося з вини інвестора (підрядників, субпідрядників, постачальників, перевізників та інших контрагентів).

337.3. Якщо інвестор (оператор) за угодою про розподіл продукції вважає за доцільне добровільно зареєструватися як платник податку на додану вартість, така реєстрація здійснюється за його заявою.

Якщо **інвестор** (його **постійне представництво**), **zareєстрований** як платник податку на додану вартість за угодою про розподіл продукції, подає контролюючому органу **декларацію** (податковий розрахунок) з цього податку, яка (який) свідчить про відсутність оподатковуваних поставок/придбання протягом дванадцяти послідовних податкових місяців, **анулювання реєстрації** платника податку на додану вартість не відбувається.

337.4. Інвестор (оператор) за багатосторонньою угодою про розподіл продукції включає до складу податкового кредиту суми податку, сплачені (нараховані) будь-яким інвестором за угодою, у зв'язку з придбанням або виготовленням товарів/послуг, основних засобів на підставі наданих інвесторами податкових накладних, виданих постачальниками, придбання яких здійснено відповідно до програм і планів, затверджених у порядку, визначеному угодами про розподіл продукції.

При від'ємному значенні суми податку на додану вартість, розрахованої відповідно до цього Кодексу, така сума підлягає відшкодуванню інвестору (оператору), в порядку та строки, передбачені угодою про розподіл продукції, затвердженою Кабінетом Міністрів України. При цьому інвестор (оператор) має право на автоматичне бюджетне відшкодування такої суми в повному обсязі.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.06.2012 р. N 4915-VI, від 02.10.2012 р. N 5412-VI)

Стаття 338. Особливості справляння плати за користування надрами для видобування корисних копалин

[Науково-практичний коментар](#)

338.1. Порядок обчислення, ставки плати за користування надрами для видобування корисних копалин, умови та порядок її сплати та подання звітності під час виконання угод про розподіл продукції визначаються такими угодами.

Ставки плати за користування надрами для видобування корисних копалин не повинні бути меншими, ніж установлені розділом XI цього Кодексу на момент укладення угоди про розподіл продукції, з урахуванням статті 340 цього Кодексу.

Податковим (звітним) періодом для плати за користування надрами для видобування корисних копалин за угодою про розподіл продукції є календарний квартал.

Інвестор (оператор) за угодою про розподіл продукції веде консолідований податковий облік та подає податковий розрахунок з плати за користування надрами незалежно від числа спеціальних дозволів на використання надр у межах угоди про розподіл продукції.

Якщо інше не передбачено угодою про розподіл продукції, інвестор (оператор) за угодою про розподіл продукції подає податкові розрахунки з плати за користування надрами для видобування корисних копалин та сплачує таку плату за користування надрами до бюджету:

за місцезнаходженням ділянки надр, з якої видобуті корисні копалини, у разі розміщення такої ділянки надр у межах території України;

за місцем обліку платника у разі розміщення ділянки надр, з якої видобуто корисні копалини, в межах континентального шельфу та/або виключної (морської) економічної зони України.

338.2. Облік нарахованих і сплачених **інвестором** сум плати за користування надрами для видобування корисних копалин на умовах угоди про розподіл продукції ведеться в порядку, визначеному угодою.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 02.10.2012 р. N 5412-VI)

Стаття 339. Особливості здійснення контролю за виконанням угоди про розподіл продукції

Науково-практичний коментар

339.1. **Бухгалтерський облік** фінансово-господарської діяльності **інвестора**, пов'язаної з виконанням робіт (наданням послуг), передбачених **угодою про розподіл продукції**, провадиться окремо від обліку інших видів діяльності з метою уникнення подвійного відображення компенсаційних витрат інвестора. Порядок такого обліку, перелік звітів, зокрема з метою відшкодування витрат інвестора та розрахунку податку на прибуток, визначається угодою про розподіл продукції.

У разі якщо за угодою про розподіл продукції роботи проводяться на кількох ділянках **надр**, інвестор здійснює консолідований облік своєї **господарської діяльності**.

339.2. Звіти **інвестора** про діяльність, пов'язану з виконанням угоди про розподіл продукції, підлягають обов'язковій щорічній аудиторській перевірці.

339.3. З метою податкового контролю **інвестор**, який сплачує податки та збори під час виконання угоди про розподіл продукції, зобов'язаний зберігати первинні документи, пов'язані з нарахуванням і сплатою податків, протягом терміну зберігання, передбаченого законодавством.

[Документальні перевірки](#) виконання інвестором зобов'язань перед бюджетом зі сплати податків і зборів проводяться відповідно до цього Кодексу.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 02.10.2012 р. N 5412-VI)

Стаття 340. Гарантії у разі внесення змін до податкового законодавства

Науково-практичний коментар

Держава гарантує, що до прав та обов'язків [інвестора](#) при виконанні [податкових зобов'язань](#), визначених [угодою про розподіл продукції](#), буде застосовуватися законодавство, чинне на момент укладення угоди, крім випадків, коли законом зменшується розмір податків чи зборів або податки і збори скасовуються. Закон, яким зменшується розмір податків чи зборів або податки і збори скасовуються, інвестором застосовується з дня набрання ним чинності.

Розділ XVIII¹

ПОСАДОВІ ОСОБИ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ ТА ЇХ ПРАВОВИЙ І СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ

(Доповнено розділом XVIII¹ згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5083-VI; розділ XVIII¹ у редакції Закону України від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 341. Служба в контролюючих органах

341.1. Служба в контролюючих органах є професійною діяльністю придатних до неї за станом здоров'я, освітнім рівнем та віком громадян України, що пов'язана з формуванням державної податкової та митної політики в частині адміністрування податків, зборів, платежів, реалізацією податкової та митної політики, політики у сфері контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів, а також із здійсненням контролю за додержанням податкового, митного та іншого законодавства, контроль за яким покладено на контролюючі органи.

Стаття 342. Посадові особи контролюючих органів

342.1. Посадовою особою контролюючого органу може бути особа, яка має освіту за фахом та відповідає кваліфікаційним вимогам, встановленим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, якщо інше не передбачено законом, та на яку покладено виконання завдань, зазначених у цьому Кодексі та [Митному кодексі України](#).

342.2. При прийнятті на роботу посадовій особі може бути встановлено випробувальний термін відповідно до [Закону України "Про державну службу"](#).

342.3. На роботу до контролюючих органів не можуть бути прийняті особи, стосовно яких встановлено обмеження [законами України "Про державну службу"](#) та ["Про засади запобігання і протидії корупції"](#).

342.4. Посадові особи контролюючих органів є державними службовцями.

342.5. Посадові особи, які вперше зараховуються на службу до контролюючих органів і раніше не перебували на державній службі, складають присягу державного службовця відповідно до [Закону України "Про державну службу"](#).

342.6. Правовий статус посадових осіб контролюючих органів, їх права та обов'язки визначаються [Конституцією України](#), цим Кодексом та [Митним кодексом України](#), а в частині, що не регулюється ними, - [Законом України "Про державну службу"](#) та іншими законами.

342.7. Посадовим особам і працівникам контролюючих органів видається службове посвідчення, зразок якого затверджує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

342.8. Покладення на посадових осіб контролюючих органів обов'язків, не передбачених законом, забороняється.

Стаття 343. Спеціальні звання

343.1. Посадовим особам контролюючих органів присвоюються такі спеціальні звання:

головний державний радник податкової та митної справи;

державний радник податкової та митної справи I рангу;

державний радник податкової та митної справи II рангу;

державний радник податкової та митної справи III рангу;

радник податкової та митної справи I рангу;

радник податкової та митної справи II рангу;

радник податкової та митної справи III рангу;

інспектор податкової та митної справи I рангу;

інспектор податкової та митної справи II рангу;

інспектор податкової та митної справи III рангу;

інспектор податкової та митної справи IV рангу;

молодший інспектор податкової та митної справи.

343.2. Положення про спеціальні звання та порядок їх присвоєння, співвідношення з рангами державних службовців, розмір надбавок за спеціальне звання затверджуються Кабінетом Міністрів України.

(пункт 343.2 статті 343 набирає чинності одночасно з [Законом України "Про державну службу" від 17.02.2011 р.](#) згідно із [Законом України від 04.07.2013 р. N 404-VII](#))

У разі присвоєння посадовій особі спеціального звання відповідно до пункту 343.1 цієї статті надбавка за ранг державного службовця не виплачується.

343.3. Спеціальні звання посадовим особам присвоюються довічно. Позбавлення спеціальних звань здійснюється виключно за вироком суду у випадках, передбачених [Кримінальним кодексом України](#).

343.4. Посадові особи контролюючих органів мають формений одяг з відповідними знаками розрізнення, який видається безоплатно в межах кошторисних витрат. Допускається пошив форменого одягу посадовими особами з відшкодуванням витрат на такий пошив у межах норм забезпечення форменим одягом за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті на утримання контролюючого органу.

Зразки, норми забезпечення та строки носіння форменого одягу затверджуються Кабінетом Міністрів України, правила носіння - центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Стаття 344. Пенсійне забезпечення посадових осіб контролюючих органів

344.1. Пенсійне забезпечення посадових осіб контролюючих органів, крім діючих у них підрозділів податкової міліції, здійснюється в порядку та на умовах, передбачених [Законом України "Про державну службу"](#).

При цьому період роботи зазначених осіб (у тому числі тих, яким присвоєні спеціальні звання) у контролюючих органах зараховується до стажу державної служби та стажу роботи на посадах, віднесених до категорій посад державних службовців, що дає право на призначення пенсії відповідно до [Закону України "Про державну службу"](#) незалежно від місця роботи на час досягнення віку, передбаченого зазначеним Законом.

344.2. Пенсійне забезпечення працівників контролюючих органів, їх установ та організацій, які не є посадовими особами, здійснюється на підставах та в порядку, встановлених законодавством.

Стаття 345. Захист особистих і майнових прав посадових осіб контролюючих органів

345.1. Держава гарантує захист життя, здоров'я, честі, гідності та майна посадових осіб контролюючих органів та членів їхніх сімей від злочинних посягань та інших протиправних дій.

345.2. Образа посадової особи контролюючого органу, погроза вбивством, насильством, знищенням майна та насильницькі дії стосовно посадової особи контролюючого органу, а також умисне знищення чи пошкодження її майна та інші протиправні дії тягнуть за собою встановлену законом відповідальність.

Стаття 346. Відшкодування державою шкоди, завданої посадовій особі контролюючого органу

346.1. Працівники контролюючого органу підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, які спричинили втрату працездатності, у порядку, встановленому законом.

346.2. У разі загибелі посадової особи контролюючого органу у зв'язку з виконанням нею службових обов'язків сім'ї загиблого або особам, які перебували на його утриманні,

виплачується одноразова допомога в розмірі десятирічної заробітної плати загиблого за останньою посадою за рахунок коштів державного бюджету з подальшим стягненням цієї суми з винних осіб.

346.3. У разі заподіяння посадовій особі контролюючого органу під час виконання службових обов'язків тяжких тілесних ушкоджень, що перешкоджають зайняттю професійною діяльністю, цій особі виплачується одноразова допомога в розмірі п'ятирічної заробітної плати за останньою посадою за рахунок коштів державного бюджету з подальшим стягненням цієї суми з винних осіб.

346.4. У разі заподіяння посадовій особі контролюючого органу під час виконання нею службових обов'язків легких чи середньої тяжкості тілесних ушкоджень цій особі виплачується одноразова допомога в розмірі однорічної заробітної плати за останньою посадою за рахунок коштів державного бюджету з подальшим стягненням цієї суми з винних осіб.

346.5. Рішення про виплату одноразової допомоги приймається комісією контролюючого органу в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, за місцем роботи потерпілого на підставі обвинувального вироку суду або постанови слідчих органів чи прокурора про закриття кримінального провадження за нереабілітуючими підставами.

346.6. Шкода, завдана майну посадової особи контролюючого органу або членів її сім'ї у зв'язку з виконанням нею службових обов'язків, відшкодовується в повному обсязі за рахунок коштів державного бюджету з подальшим стягненням цієї суми з винних осіб.

346.7. Відшкодування шкоди, завданої майну посадової особи контролюючого органу або членів її сім'ї, здійснюється на підставі рішення суду.

346.8. Для обліку фактичних витрат, пов'язаних з виплатою одноразової допомоги та відшкодуванням шкоди, завданої майну посадової особи контролюючого органу або членів її сім'ї, контролюючі органи відкривають в установах банків спеціальні рахунки.

Стаття 347. Обов'язкове державне особисте страхування посадових осіб контролюючих органів

347.1. Посадові особи контролюючих органів підлягають обов'язковому державному особистому страхуванню за рахунок коштів державного бюджету на випадок загибелі або смерті на суму десятирічної заробітної плати за останньою посадою, а в разі поранення, контузії, травми або каліцтва, захворювання чи інвалідності, що сталися у зв'язку з виконанням службових обов'язків, - у розмірі від шестимісячної до п'ятирічної заробітної плати за останньою посадою (залежно від ступеня втрати працездатності).

347.2. Порядок та умови страхування посадових осіб контролюючих органів встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Розділ XVIII² ПОДАТКОВА МІЛІЦІЯ

(Доповнено розділом XVIII² згідно із
Законом України від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

Стаття 348. Податкова міліція та її завдання

348.1. Податкова міліція складається із спеціальних підрозділів по боротьбі з податковими правопорушеннями, що діють у складі відповідних контролюючих органів, і здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, виконує оперативно-розшукову, кримінально-процесуальну та охоронну функції.

348.2. Завданнями податкової міліції є:

запобігання кримінальним та іншим правопорушенням у сфері оподаткування та бюджетній сфері, їх розкриття, розслідування та провадження у справах про адміністративні правопорушення;

(абзац другий пункту 348.2 статті 348 набирає чинності з дня набрання чинності [Кримінальним процесуальним кодексом України](#) згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

розшук осіб, які переховуються від слідства та суду за кримінальні та інші правопорушення у сфері оподаткування та бюджетній сфері;

(абзац третій пункту 348.2 статті 348 набирає чинності з дня набрання чинності [Кримінальним процесуальним кодексом України](#) згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

запобігання і протидія корупції у контролюючих органах та виявлення її фактів;

забезпечення безпеки діяльності працівників контролюючих органів, захисту їх від протиправних посягань, пов'язаних з виконанням службових обов'язків.

Стаття 349. Структура податкової міліції

349.1. До складу податкової міліції належать:

головні управління (управління, відділи, відділення, сектори) центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику;

управління (відділи, відділення, сектори) податкової міліції відповідних державних податкових служб в Автономній Республіці Крим, областях, округах (на два і більше регіони), містах Києві та Севастополі;

головні відділи (відділи, відділення, сектори) податкової міліції відповідних державних податкових інспекцій у районах, містах (крім міст Києва та Севастополя), районах у містах, міжрайонних, об'єднаних та контролюючих органах, що здійснюють супроводження великих платників податків.

У складі податкової міліції діє спеціальний підрозділ, який проводить роботу по боротьбі з незаконним обігом алкогольних напоїв та тютюнових виробів.

349.2. Виключено.

Стаття 350. Повноваження податкової міліції

350.1. Податкова міліція відповідно до покладених на неї завдань:

350.1.1. приймає і реєструє заяви, повідомлення та іншу інформацію про кримінальні та інші правопорушення, віднесені законом до компетенції податкової міліції, здійснює в установленому порядку їх перевірку і приймає щодо них передбачені законом рішення;

(підпункт 350.1.1 пункту 350.1 статті 350 набирає чинності з дня набрання чинності [Кримінальним процесуальним кодексом України](#) згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

350.1.2. проводить відповідно до закону [оперативно-розшукову діяльність](#), а також досудове розслідування в межах наданої законом компетенції, вживає заходів щодо відшкодування завданих державі збитків;

(підпункт 350.1.2 пункту 350.1 статті 350 набирає чинності з дня набрання чинності [Кримінальним процесуальним кодексом України](#) згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

350.1.3. здійснює розшук осіб, які переховуються від слідства та суду за кримінальні та інші правопорушення у сфері оподаткування та бюджетній сфері;

(підпункт 350.1.3 пункту 350.1 статті 350 набирає чинності з дня набрання чинності [Кримінальним процесуальним кодексом України](#) згідно із Законом України від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

350.1.4. вживає заходів щодо виявлення і розслідування злочинів, пов'язаних з відмиванням, легалізацією, розкраданням коштів та іншими незаконними фінансовими операціями;

350.1.5. виявляє причини і умови, що сприяли вчиненню злочинів та інших правопорушень у сфері оподаткування та бюджетній сфері, вживає заходів до їх усунення;

350.1.6. у разі виявлення фактів, що свідчать про організовану злочинну діяльність, або дій, що створюють умови для такої діяльності, направляє матеріали з цих питань відповідним спеціальним органам по боротьбі з організованою злочинністю;

350.1.7. передає відповідним правоохоронним органам матеріали за фактами правопорушень, за які законом передбачено кримінальну відповідальність, якщо їх розслідування не належить до компетенції податкової міліції;

350.1.8. забезпечує безпеку діяльності контролюючих органів та їх працівників, а також захист працівників від протиправних посягань, пов'язаних з виконанням ними службових обов'язків;

350.1.9. здійснює заходи щодо запобігання і протидії корупції у контролюючих органах та виявлення фактів корупції, а також усунення наслідків корупційних правопорушень;

350.1.10. складає протоколи та розглядає справи про адміністративні правопорушення у випадках, передбачених законом;

350.1.11. збирає, аналізує, узагальнює інформацію щодо порушень у сфері оподаткування та бюджетній сфері, прогнозує тенденції розвитку негативних процесів кримінального характеру, пов'язаних з оподаткуванням.

350.1.12. виявляє кримінальні та інші правопорушення у сфері оподаткування, митній та бюджетній сферах, встановлює місцезнаходження платників податків, проводить опитування їх засновників, посадових осіб.

350.2. Особа начальницького чи рядового складу податкової міліції незалежно від займаної посади, місцезнаходження і часу у разі звернення до неї громадян або посадових осіб із заявою чи повідомленням про загрозу особистій чи громадській безпеці або у разі безпосереднього виявлення такої загрози повинна вжити заходів щодо запобігання правопорушенню і його припинення, рятування людей, надання допомоги особам, які її потребують, встановлення і затримання осіб, які вчинили правопорушення, охорони місця події і повідомити про це найближчому органу внутрішніх справ.

(Із доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 351. Права податкової міліції

351.1. Посадовим особам податкової міліції для виконання покладених на них обов'язків надаються права, передбачені підпунктами 20.1.2 (в частині отримання належним чином засвідчених копій документів), 20.1.4 (в частині проведення перевірок у встановленому цим Кодексом порядку), 20.1.8 і 20.1.20 пункту 20.1 статті 20 цього Кодексу, а також пунктами 1 - 4, абзацами другим, третім пункту 5, пунктами 6 - 14, підпунктами "а" і "б" пункту 15 (з урахуванням положень цього Кодексу), пунктом 16 з дотриманням встановлених цим Кодексом правил проведення податкових перевірок, [пунктами 17, 19, 23, 24, 25, 27, 28, 30 статті 11, статтями 12 - 15¹ Закону України "Про міліцію"](#).

На податкову міліцію поширюються вимоги, встановлені [статтями 3 і 5 Закону України "Про міліцію"](#).

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 352. Прийняття на службу до податкової міліції

352.1. На службу до податкової міліції приймаються на контрактній основі громадяни України, які мають відповідну освіту, здатні за своїми особистими, діловими, моральними якостями та станом здоров'я виконувати обов'язки відповідно до покладених на податкову міліцію завдань.

На службу до податкової міліції не може бути прийнято особу, яка має не погашену або не зняту в установленому порядку судимість за вчинення злочину, крім реабілітованої, або на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення.

352.2. Стосовно осіб, які претендують на службу в податковій міліції, за їх письмовою згодою проводиться спеціальна перевірка у порядку, встановленому [Законом України "Про засади запобігання і протидії корупції"](#).

352.3. Особи, які претендують на службу в податковій міліції, зобов'язані повідомити керівництву органу, на посаду в якому вони претендують, про працюючих у цьому органі близьких їм осіб.

352.4. Громадяни України, які вперше зараховуються на службу до податкової міліції на посади начальницького і рядового складу, складають присягу такого змісту:

"Я, (прізвище, ім'я, по батькові), вступаючи на службу до податкової міліції, присягаю на вірність Українському народові. Присягаю додержуватися [Конституції](#) і законів України, захищати права людини і громадянина, сумлінно виконувати свої обов'язки. Присягаю бути чесним і мужнім, пильно стояти на сторожі економічних інтересів Вітчизни, суворо зберігати державну та службову таємницю. Якщо я порушу присягу, готовий нести відповідальність, встановлену законом України".

Особа начальницького чи рядового складу податкової міліції підписує текст присяги, який зберігається в її особовій справі.

Стаття 353. Служба в податковій міліції

353.1. Особи начальницького і рядового складу податкової міліції проходять службу у порядку, встановленому законодавством для осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ.

353.2. Особи, прийняті на службу до податкової міліції, у тому числі слухачі та курсанти навчальних закладів за спеціальностями з підготовки кадрів податкової міліції, які перебувають на військовому обліку військовозобов'язаних, на час служби знімаються з нього і перебувають у кадрах податкової міліції центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

353.3. Особи, які закінчили вищі навчальні заклади центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, і яким присвоєно спеціальне звання начальницького складу податкової міліції, звільняються від призову на строкову військову службу.

353.4. Особам, яких прийнято на службу до податкової міліції на посади начальницького і рядового складу, присвоюються такі спеціальні звання:

353.4.1. вищий начальницький склад:

генерал-полковник податкової міліції;

генерал-лейтенант податкової міліції;

генерал-майор податкової міліції;

353.4.2. старший начальницький склад:

полковник податкової міліції;

підполковник податкової міліції;

майор податкової міліції;

353.4.3. середній начальницький склад:

капітан податкової міліції;

старший лейтенант податкової міліції;

лейтенант податкової міліції;

353.4.4. молодший начальницький склад:

старший прапорщик податкової міліції;

прапорщик податкової міліції;

353.4.5. рядовий склад:

рядовий податкової міліції.

353.5. Порядок присвоєння спеціальних звань молодшого начальницького та рядового складу податкової міліції визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

Спеціальні звання старшого і середнього начальницького складу податкової міліції присвоюються в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

Спеціальні звання вищого начальницького складу податкової міліції відповідно до [Конституції України](#) присвоює Президент України за поданням керівника центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

353.6. Особи начальницького і рядового складу податкової міліції мають формений одяг та знаки розрізнення і забезпечуються ними безкоштовно.

Опис та зразки форменого одягу, знаків розрізнення начальницького і рядового складу податкової міліції затверджуються Кабінетом Міністрів України.

353.7. На посадових і службових осіб податкової міліції поширюються вимоги та обмеження, встановлені [Законом України "Про засади запобігання і протидії корупції"](#).

Стаття 354. Заохочення та відповідальність посадових і службових осіб податкової міліції

354.1. Посадова чи службова особа податкової міліції у межах повноважень, наданих цим Кодексом та іншими законами, самостійно приймає рішення і несе за свої протиправні дії або бездіяльність дисциплінарну відповідальність згідно із [Дисциплінарним статутом органів внутрішніх справ](#) або іншу передбачену законом відповідальність.

354.2. У разі порушення посадовою чи службовою особою податкової міліції прав і законних інтересів громадянина відповідний контролюючий орган зобов'язаний вжити заходів до поновлення цих прав, відшкодування завданих матеріальних збитків та на вимогу громадянина публічно вибачитися.

354.3. Посадова чи службова особа податкової міліції, яка виконує свої обов'язки відповідно до наданих законом повноважень та у межах закону, не несе відповідальності за завдані збитки. Такі збитки компенсуються за рахунок держави.

354.4. Посадова чи службова особа податкової міліції, яка порушила вимоги закону або неналежно виконує свої обов'язки, несе відповідальність у встановленому законом порядку.

354.5. Дії або рішення податкової міліції, її посадових та службових осіб можуть бути оскаржені у встановленому законом порядку до суду чи прокуратури.

354.6. До посадових чи службових осіб податкової міліції можуть застосовуватися заходи заохочення згідно з [Дисциплінарним статутом органів внутрішніх справ](#) або іншими нормативно-правовими актами керівником центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, та керівниками державних податкових служб в Автономній Республіці Крим, містах Києві та Севастополі, областях, округах.

354.7. Посадова чи службова особа податкової міліції, яка повідомила про порушення вимог [Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції"](#) іншою посадовою чи службовою особою, не може бути звільнена з роботи чи змушена до звільнення або притягнута до дисциплінарної відповідальності у зв'язку з таким повідомленням.

Рішення про звільнення або притягнення до дисциплінарної відповідальності такої особи оскаржується в установленому законом порядку.

Стаття 355. Врегулювання конфлікту інтересів

355.1. У разі виникнення конфлікту інтересів під час виконання службових повноважень посадова чи службова особа податкової міліції зобов'язана негайно доповісти про це своєму безпосередньому керівникові. Безпосередній керівник посадової особи чи службової особи податкової міліції зобов'язаний вжити всіх необхідних заходів, спрямованих на запобігання конфлікту інтересів, шляхом доручення виконання відповідного службового завдання іншій посадовій особі, особистого виконання службового завдання чи в інший спосіб, передбачений законодавством.

Стаття 356. Правовий та соціальний захист осіб начальницького і рядового складу податкової міліції

356.1. Держава гарантує правовий та соціальний захист осіб начальницького і рядового складу податкової міліції та членів їхніх сімей. На них поширюються гарантії соціального і правового захисту, передбачені [статтями 20 - 23 Закону України "Про міліцію"](#) та [Законом України "Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ і деяких інших осіб та їх соціальний захист"](#).

356.2. Державний нагляд за охороною праці осіб начальницького і рядового складу податкової міліції здійснюється самостійними органами державного нагляду за охороною праці податкової міліції.

(Із доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Стаття 357. Матеріальне та соціально-побутове забезпечення осіб начальницького і рядового складу податкової міліції

357.1. Форми та розмір матеріального забезпечення осіб начальницького і рядового складу податкової міліції, включаючи грошове утримання, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

357.2. Пенсійне забезпечення осіб начальницького складу податкової міліції здійснюється у порядку, встановленому законом для осіб начальницького складу органів внутрішніх справ.

РОЗДІЛ ХІХ. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Науково-практичний коментар

1. Цей Кодекс набирає чинності з 1 січня 2011 року, крім:

[підпункту 20.1.15.2 пункту 20.1 статті 20 цього Кодексу](#), який набирає чинності з 1 січня 2015 року;

[статті 39 цього Кодексу](#), яка набирає чинності з 1 січня 2013 року;

абзацу третього [пункту 46.2 статті 46](#), який набирає чинності з 1 січня 2013 року;

[розділу III цього Кодексу](#), який набирає чинності з 1 квітня 2011 року;

[підпункту 164.2.8 пункту 164.2 статті 164 цього Кодексу](#) в частині включення до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу у вигляді процентів на [поточний](#) або [депозитний \(вкладний\)](#) банківський рахунок, вклад (депозитний) до [небанківських фінансових установ](#) згідно із законом або на [депозитний \(ощадний\) сертифікат](#) та абзаців другого - четвертого [пункту 167.2 статті 167 цього Кодексу](#) у частині оподаткування процентів, які набирають чинності з 1 січня 2015 року;

[підпункту 166.3.4 пункту 166.3 статті 166 цього Кодексу](#), який набирає чинності з 1 січня року, наступного за роком, у якому набере чинності закон про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування;

[підпункту 169.1.1 пункту 169.1 статті 169 цього Кодексу](#), який набирає чинності з 1 січня 2015 року. До 31 грудня 2014 року для цілей застосування цього підпункту податкова соціальна пільга надається в розмірі, що дорівнює 50 відсоткам розміру [прожиткового мінімуму](#) для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленому законом на 1 січня звітного податкового року, - для будь-якого платника податку;

[статті 265 цього Кодексу](#), яка набирає чинності з 1 січня 2013 року;

[пункту 276.5 статті 276 цього Кодексу](#), який набирає чинності з 1 січня 2015 року.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

2. Визнати такими, що втратили чинність:

1) з 1 січня 2011 року:

[Закон України "Про акцизний збір"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., N 12, ст. 172);

Закон України "Про Державний реєстр фізичних осіб - платників податків та інших обов'язкових платежів" (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., N 2, ст. 10; 1999 р., N 41, ст. 374; 2003 р., N 23, ст. 149);

Закон України "Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби" (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., N 40, ст. 297 із наступними змінами);

Закон України "Про патентування деяких видів підприємницької діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., N 20, ст. 82 із наступними змінами);

Закон України "Про ставки акцизного збору на деякі транспортні засоби та кузови до них" (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., N 32, ст. 151; 1997 р., N 34, ст. 212; 1999 р., N 52, ст. 464; 2001 р., N 4, ст. 16; 2005 р., NN 17 - 19, ст. 267; 2007 р., N 3, ст. 31; 2009 р., N 18, ст. 246);

Закон України "Про ставки акцизного збору і ввізного мита на деякі товари (продукцію)" (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., N 42, ст. 201 із наступними змінами);

Закон України "Про плату за землю" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., N 38, ст. 360 із наступними змінами);

Закон України "Про систему оподаткування" (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., N 39, ст. 510 із наступними змінами);

Закон України "Про податок на додану вартість" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., N 21, ст. 156 із наступними змінами);

Закон України "Про фіксований сільськогосподарський податок" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., N 5 - 6, ст. 39 із наступними змінами);

Закон України "Про ставки акцизного збору на тютюнові вироби" (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., N 8, ст. 32 із наступними змінами);

Закон України "Про економічний експеримент щодо стабілізації роботи підприємств легкої та деревообробної промисловості Чернівецької області" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., N 10, ст. 78);

Закон України "Про ставки акцизного збору на спирт етиловий та алкогольні напої" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., N 23, ст. 180 із наступними змінами);

Закон України "Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., N 10, ст. 44 із наступними змінами);

Закон України "Про податок з доходів фізичних осіб" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., N 37, ст. 308 із наступними змінами);

Закон України "Про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., N 11, ст. 150 із наступними змінами);

пункти 4, 5, 7, 8, 8¹ і 8² розділу II "Прикінцеві положення", додатки N 1 і N 2 до Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України" (Відомості Верховної

Ради України, 2008 р., N 27 - 28, ст. 253; 2009 р., N 16, ст. 223; 2010 р., NN 22 - 25, ст. 263, N 30, ст. 398);

[Декрет Кабінету Міністрів України від 26 грудня 1992 року N 18-92 "Про акцизний збір"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., N 10, ст. 82 із наступними змінами);

[Декрет Кабінету Міністрів України від 17 березня 1993 року N 24-93 "Про податок на промисел"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., N 19, ст. 208; 1995 р., N 16, ст. 111, N 30, ст. 229; 1996 р., N 45, ст. 237);

[Декрет Кабінету Міністрів України від 20 травня 1993 року N 56-93 "Про місцеві податки і збори"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., N 30, ст. 336 із наступними змінами);

[Постанова Верховної Ради УРСР від 25 червня 1991 року N 1252-XII "Про порядок введення в дію Закону Української РСР "Про систему оподаткування"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., N 39, ст. 511);

[Постанова Верховної Ради України від 11 грудня 1991 року N 1964-XII "Про введення в дію Закону України "Про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., N 11, ст. 151);

[Постанова Верховної Ради України від 18 грудня 1991 року N 1997-XII "Про порядок введення в дію Закону України "Про акцизний збір"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., N 12, ст. 173);

[Постанова Верховної Ради України від 21 лютого 1992 року N 2148-XII "Про ставки акцизного збору на окремі товари"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., N 21, ст. 298; 1993 р., N 20, ст. 214);

[Постанова Верховної Ради України від 3 липня 1992 року N 2536-XII "Про введення в дію Закону України "Про плату за землю"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., N 38, ст. 561);

[Постанова Верховної Ради України від 22 грудня 1994 року N 321/94-ВР "Про введення в дію Закону України "Про Державний реєстр фізичних осіб - платників податків та інших обов'язкових платежів"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., N 2, ст. 11);

[Постанова Верховної Ради України від 28 грудня 1994 року N 335/94-ВР "Про введення в дію Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., N 4, ст. 29, N 16, ст. 116);

[Постанова Верховної Ради України від 15 вересня 1995 року N 330/95-ВР "Про порядок введення в дію Закону України "Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., N 40, ст. 298; 1996 р., N 41, ст. 197);

[Постанова Верховної Ради України від 6 лютого 1996 року N 31/96-ВР "Про введення в дію Закону України "Про ставки акцизного збору та ввізного мита на тютюнові вироби"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., N 8, ст. 33);

[Постанова Верховної Ради України від 23 березня 1996 року N 99/96-ВР "Про введення в дію Закону України "Про патентування деяких видів підприємницької діяльності"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., N 20, ст. 83, N 32, ст. 153, N 38, ст. 176);

Постанова Верховної Ради України від 7 травня 1996 року N 179/96-ВР "Про введення в дію Закону України "Про ставки акцизного збору і ввізного мита на спирт етиловий та алкогольні напої" (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., N 28, ст. 132);

Постанова Верховної Ради України від 24 травня 1996 року N 217/96-ВР "Про введення в дію Закону України "Про ставки акцизного збору і ввізного мита на деякі транспортні засоби та шини до них" (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., N 32, ст. 152);

2) з 1 квітня 2011 року:

Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., N 4, ст. 28 із наступними змінами), крім пункту 1.20 статті 1 цього Закону, який діє до 1 січня 2013 року;

3) виключено;

4) з 1 січня 2018 року [стаття 209 цього Кодексу](#);

5) з 1 січня 2013 року [Закон України "Про збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., N 20 - 21, ст. 191; 2003 р., N 46, ст. 365; 2009 р., N 29, ст. 397; 2012 р., N 6, ст. 50, N 24, ст. 248; із змінами, внесеними [Законом України від 16 жовтня 2012 року N 5463-VI](#)).

(Із доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 06.12.2012 р. N 5519-VI)

3. У зв'язку з набранням чинності цим Кодексом припиняється відповідно до [пункту 4 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України](#) дія:

з 1 січня 2011 року:

1) [Указу Президента від 11 травня 1998 року N 453/98 "Про платників та порядок сплати акцизного збору"](#);

2) [Указу Президента України від 28 червня 1999 року N 761/99 "Про впорядкування механізму сплати ринкового збору"](#).

4. Кабінету Міністрів України:

запровадити починаючи з 1 січня 2011 року механізм компенсації втрати частини доходів у зв'язку з відміною податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів та відповідним збільшенням ставок акцизного збору з пального для фізичних осіб, які користувалися пільгами щодо сплати податку з власників транспортних засобів щодо одного легкового автомобіля (мотоколяски) з об'ємом циліндрів двигуна до 2500 куб. см чи одного мотоцикла з об'ємом циліндрів двигуна до 750 куб. см або одного човна моторного чи катера (крім спортивного) з довжиною корпусу до 7,5 м, а саме осіб, які зазначені:

у [пунктах 1 і 2 частини першої статті 14 Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи"](#);

[статтях 4 - 11 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"](#);

статтях 6 і 8 Закону України "Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні";

інвалідів незалежно від групи інвалідності (у тому числі дітей-інвалідів за поданням органів соціального захисту).

Щорічно передбачати кошти на зазначені цілі у державному бюджеті на відповідний рік;

абзац восьмий виключено;

щорічно до 1 червня вносити до Верховної Ради України проект закону про внесення змін до цього Кодексу щодо ставок оподаткування, визначених в абсолютних значеннях, з урахуванням індексів споживчих цін, індексів цін виробників промислової продукції з таких податків і зборів:

- 1) акцизний податок;
- 2) збір за першу реєстрацію транспортного засобу;
- 3) екологічний податок;
- 4) плата за користування надрами для видобування [корисних копалин](#);
- 5) плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин;
- 6) податок за [земельні ділянки](#), нормативну грошову оцінку яких не проведено;
- 7) виключено;
- 8) збір за користування радіочастотним ресурсом України;
- 9) збір за спеціальне використання води;
- 10) збір за спеціальне використання лісових ресурсів;

до 31 грудня 2011 року разом із зацікавленими релігійними організаціями розробити програму і внести до Верховної Ради України пропозиції щодо альтернативного обліку фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від ідентифікаційного номера (реєстраційного номерів облікової картки платника податків);

одночасно з поданням до Верховної Ради України проекту закону про Державний бюджет України на 2011 рік подати проект закону щодо внесення змін до [Бюджетного кодексу України](#) з метою приведення його норм у відповідність із Податковим кодексом України, у тому числі щодо зарахування частини екологічного податку (у 2013 році - 33 відсотки, з 2014 року - 50 відсотків) до спеціального фонду Державного бюджету України із спрямуванням таких коштів на фінансування виключно цільових проектів екологічної модернізації підприємств у межах сум сплаченого ними екологічного податку у порядку, що встановлюватиметься Кабінетом Міністрів України.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 05.07.2012 р. N 5083-VI)

5. Органам місцевого самоврядування забезпечити у місячний термін з дня набрання чинності цим Кодексом прийняття рішень щодо встановлення місцевих податків і зборів, визначених цим Кодексом.

У разі невстановлення місцевих податків і зборів, передбачених пунктом 10.3 статті 10 цього Кодексу, рішеннями місцевого самоврядування такі податки і збори сплачуються платниками у порядку, встановленому цим Кодексом за мінімальними ставками та без застосування відповідних коефіцієнтів.

РОЗДІЛ XX. ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

Підрозділ 1. Особливості справляння податку на доходи фізичних осіб

1. Податок на доходи фізичних осіб, нарахований, але не сплачений податковим агентом до бюджету всупереч порядку, що діяв до набрання чинності цим Кодексом, на дату набрання чинності цим Кодексом вважається податковим боргом за узгодженим податковим зобов'язанням та підлягає відображенню у податковому розрахунку за результатами першого звітного кварталу, протягом якого набирає чинності цей Кодекс, а також стягується з податкового агента із застосуванням заходів відповідальності, передбачених цим Кодексом.

2. Інвестиційний збиток, отриманий платником податку на доходи фізичних осіб на 1 січня року набрання чинності цим Кодексом, враховується при обчисленні інвестиційного прибутку, отриманого за операціями з цінними паперами чи деривативами, що перебувають в обігу на організованому ринку цінних паперів, починаючи з результатів за такий рік у частині збитків, понесених внаслідок продажу інвестиційних активів через професійних торговців цінними паперами. Обов'язок документального підтвердження розміру зазначених збитків покладається на платника податку.

3. Не підлягають оподаткуванню податком на доходи фізичних осіб кошти, що сплачені за роботи та/або послуги, виконані та надані на території України або за її межами у період підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу, зокрема (але не виключно) у вигляді заробітної плати, відшкодування видатків та добових таким особам (крім резидентів України незалежно від їх участі у проведенні зазначеного чемпіонату):

представникам або посадовим особам асоціацій - членів УЄФА;

членам делегацій, що беруть участь у чемпіонаті, у тому числі членам команд, які здобули право на участь у чемпіонаті;

фізичним особам, акредитованим УЄФА.

Дохід інших нерезидентів, отриманий у період підготовки та проведення чемпіонату із джерел походження з України, підлягає оподаткуванню на загальних підставах з урахуванням положень міжнародних договорів України про усунення подвійного оподаткування доходів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

4. Не підлягають оподаткуванню податком на доходи фізичних осіб кошти, що відповідно до закону, що регулює питання створення та функціонування фондів банківського управління, виплачуються в період дії цього Закону фізичним особам згідно з договорами довірчого управління, укладеними з учасниками фондів банківського управління, та договорами пенсійних вкладів, укладеними в період проведення такого експерименту (за винятком випадків, коли кошти знімаються такими фізичними особами з порушенням умов відповідно пенсійного вкладу або фонду банківського управління).

Встановити, що на період дії [закону](#), що регулює питання створення та функціонування фондів банківського управління, не підлягають оподаткуванню цим податком (не відображаються в його річній податковій декларації) та не включаються до складу загального місячного або річного оподаткованого доходу платника податку в межах норм, встановлених цим Кодексом, такі доходи:

доходи, що були нараховані платнику податку відповідно до умов [трудового](#) або цивільно-правового [договору](#) та згодом перераховані на його пенсійний вклад або на його рахунок учасника [фонду банківського управління](#), відкритий відповідно до закону, як під час їх нарахування, так і під час їх перерахування на такий вклад або такий рахунок;

кошти, що нараховуються та вносяться особою, яка не є платником податку, або її працедавцем (третьою особою) на користь платника податку на пенсійний вклад або рахунок учасника фонду банківського управління такого платника податку;

кошти, перераховані фізичною особою до власного пенсійного вкладу чи на власний рахунок у фонді банківського управління або до пенсійного вкладу чи на рахунок у фонді банківського управління членів сім'ї такої фізичної особи першого ступеня споріднення;

доходи, нараховані платнику податку за договором пенсійного вкладу або за договором довірчого управління, укладеного з уповноваженим [банком](#) відповідно до закону.

Виключено.

5. Якщо норми інших законів містять посилання на [неоподатковуваний мінімум доходів громадян](#), то для цілей їх застосування використовується сума в розмірі 17 гривень, крім норм адміністративного та кримінального законодавства в частині кваліфікації адміністративних або кримінальних правопорушень, для яких сума неоподаткованого мінімуму встановлюється на рівні [податкової соціальної пільги](#), визначеної [підпунктом 169.1.1 пункту 169.1 статті 169 розділу IV цього Кодексу](#) для відповідного року.

6. Виключено.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 21.04.2011 р. N 3292-VI, від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 06.09.2012 р. N 5211-VI, від 02.10.2012 р. N 5412-VI)

Підрозділ 2. Особливості справляння податку на додану вартість

1. У період до 1 січня 2015 року [податок на додану вартість](#) юридичними особами, які [зарєєстровані](#) платниками податку на додану вартість, при здійсненні ними операцій з постачання власної виробленої продукції (молока, молочної сировини, молочних продуктів, м'яса, м'ясопродуктів, іншої продукції переробки тварин (шкур, субпродуктів, м'ясо-кісткового борошна), виготовленої з поставлених молока або м'яса в живій вазі сільськогосподарськими підприємствами, визначеними [розділом V Кодексу](#), іншими юридичними і фізичними особами, у тому числі фізичними особами - підприємцями, які самостійно вирощують, розводять, відгодовують продукцію тваринництва, визначену [розділом V Кодексу](#) (далі - переробні підприємства), справляється з урахуванням таких особливостей:

1) норми цього пункту не поширюються на операції з постачання продукції, виготовленої переробними підприємствами з імпортованої сировини, сировини, поставленої не в живій

вазі, сировини, що не є сировиною власного виробництва сільськогосподарських підприємств, визначених [розділом V Кодексу](#), інших юридичних і фізичних осіб, у тому числі фізичних осіб - підприємців, які самостійно вирощують, розводять, відгодовують продукцію тваринництва, визначену цим Кодексом (далі - сільськогосподарські товаровиробники);

2) [податкова накладна](#) покупцю надається в порядку, встановленому [розділом V Кодексу](#);

3) переробне підприємство веде окремий облік операцій з постачання власно виробленої продукції (молока, молочної сировини, молочних продуктів, м'яса, м'ясопродуктів, іншої продукції переробки тварин (шкур, субпродуктів, м'ясо-кісткового борошна), виготовленої з поставлених молока або м'яса в живій вазі сільськогосподарськими товаровиробниками (далі - продукція), і з постачання інших товарів/послуг, у тому числі продукції, виготовленої із сировини, визначеної у підпункті 1 цього пункту, та складає [податкову декларацію з податку на додану вартість](#) і податкову декларацію з податку на додану вартість щодо діяльності з постачання продукції;

4) переробне підприємство суму сплаченого (нарахованого) податкового кредиту по виготовлених та/або придбаних товарах/послугах, основних засобах, які використовуються частково для виготовлення продукції, а частково для виготовлення інших товарів/послуг, розподіляє виходячи з частки використання таких товарів/послуг, основних засобів в операціях з постачання продукції та відповідно в операціях з постачання інших товарів/послуг, з урахуванням вимог [розділу V Кодексу](#);

5) переробне підприємство операції з вивезення за межі митної території України продукції у митному режимі експорту відображає у [податковій декларації з податку на додану вартість](#) і має право на відшкодування з бюджету податку на додану вартість, сплаченого (нарахованого) постачальникам товарів/послуг, вартість яких включена до вартості експортованої продукції. Таке відшкодування здійснюється у загальному порядку;

6) переробне підприємство позитивну різницю між сумою [податкових зобов'язань](#) звітного (податкового) періоду та сумою податкового кредиту звітного (податкового) періоду, визначену у [податковій декларації з податку на додану вартість](#) щодо діяльності з постачання продукції, сплачує до спеціального фонду Державного бюджету України та на спеціальний рахунок, відкритий ним в органі, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, у таких розмірах:

у 2012 році - до спеціального фонду Державного бюджету України - у розмірі 30 відсотків, а на спеціальний рахунок - у розмірі 70 відсотків;

у 2013 році - до спеціального фонду Державного бюджету України - у розмірі 40 відсотків, а на спеціальний рахунок - у розмірі 60 відсотків;

у 2014 році - до спеціального фонду Державного бюджету України - у розмірі 50 відсотків, а на спеціальний рахунок - у розмірі 50 відсотків.

Переробне підприємство суму податку на додану вартість, перераховану на спеціальний рахунок, використовує виключно для виплати сільськогосподарським товаровиробникам компенсації за продані ними молоко і м'ясо в живій вазі (далі - компенсація).

[Порядок](#) використання сплачених переробними підприємствами сум податку на додану вартість до спеціального фонду Державного бюджету України встановлюється Кабінетом Міністрів України;

7) переробне підприємство від'ємну різницю між сумою [податкових зобов'язань](#) звітного (податкового) періоду та сумою податкового кредиту звітного (податкового) періоду, визначену у [декларації з податку на додану вартість](#) щодо діяльності з постачання продукції, зараховує у зменшення податкових зобов'язань наступних звітних (податкових) періодів;

8) звітним (податковим) періодом є один календарний місяць;

9) переробне підприємство у строки, встановлені [пунктом 203.1 статті 203 Кодексу](#), подає до контролюючого органу [податкову декларацію з податку на додану вартість](#) і податкову декларацію з податку на додану вартість щодо діяльності з постачання продукції за місцем реєстрації переробного підприємства. У податковій декларації з податку на додану вартість щодо діяльності з постачання продукції окремо відображаються сума податку на додану вартість, що підлягає перерахуванню на спеціальний рахунок для виплати компенсації, та сума податку на додану вартість, що підлягає перерахуванню до спеціального фонду Державного бюджету України;

10) перерахування суми податку на додану вартість на спеціальний рахунок переробного підприємства для виплати компенсації здійснюється переробним підприємством до 15 числа місяця, наступного за звітним (податковим) періодом, до спеціального фонду Державного бюджету України - у строки, встановлені [пунктом 203.2 статті 203 Кодексу](#).

Для підтвердження перерахування сум податку на додану вартість на спеціальний рахунок переробне підприємство разом з [податковою декларацією з податку на додану вартість](#) щодо діяльності з постачання продукції надає [реєстр платіжних доручень](#) про фактично зараховані на такий спеціальний рахунок кошти за звітний (податковий) період і виписку [органу, що здійснює казначейське обслуговування](#) бюджетних коштів, з такого рахунка;

11) сума компенсації розподіляється між сільськогосподарськими товаровиробниками за поставлене ними молоко або м'ясо в живій вазі переробним підприємством щомісяця згідно з Розрахунком розподілу суми компенсації з урахуванням наступного:

а) компенсація для кожного сільськогосподарського товаровиробника визначається з урахуванням коефіцієнта, розрахованого як співвідношення суми компенсації, визначеної у [податковій декларації з податку на додану вартість](#) щодо діяльності з постачання продукції, до вартості закуплених молока або м'яса в живій вазі без урахування податку на додану вартість;

б) визначений коефіцієнт застосовується до всіх сільськогосподарських товаровиробників на гривню вартості поставленого молока або м'яса в живій вазі без урахування податку на додану вартість.

Форма Розрахунку розподілу суми компенсації та порядок його заповнення затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики, за попереднім погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну фінансову політику;

12) виплата компенсації сільськогосподарським товаровиробникам (юридичним особам за платіжними дорученнями шляхом перерахування на їх окремі рахунки, відкриті в обслуговуючих банках, фізичним особам - готівкою безпосередньо з каси переробного підприємства або згідно з договорами доручення) здійснюється переробним підприємством до 20 числа місяця, наступного за звітним (податковим) періодом.

Підтвердженням виплати сільськогосподарським товаровиробникам компенсації є [Відомості](#) про виплачені суми компенсації сільськогосподарським товаровиробникам.

Форма Відомості про виплачені суми компенсації сільськогосподарським товаровиробникам та порядок її заповнення затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики, за попереднім погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну фінансову політику;

13) суми податку на додану вартість, не перераховані на спеціальний рахунок або перераховані з порушенням терміну, встановленого цим пунктом, а також суми компенсації, не виплачені сільськогосподарським товаровиробникам або виплачені з порушенням терміну, встановленого цим пунктом, вважаються такими, що використані не за призначенням і підлягають стягненню до державного бюджету;

14) суми компенсації не включаються сільськогосподарськими товаровиробниками - платниками податку на додану вартість до бази оподаткування податком на додану вартість операцій з постачання молока і м'яса в живій вазі.

2. Тимчасово, до 1 січня 2019 року, звільняються від сплати податку на додану вартість операції з:

а) постачання техніки, обладнання, устаткування, визначених [статтею 7 Закону України "Про альтернативні види палива"](#), на території України;

б) імпорту за кодами [УКТ ЗЕД](#), визначеними [статтею 7 Закону України "Про альтернативні види палива"](#), техніки, обладнання, устаткування, що використовуються для реконструкції існуючих і будівництва нових підприємств з виробництва біопалива і для виготовлення та реконструкції технічних і транспортних засобів з метою споживання біопалива, якщо такі товари не виробляються та не мають аналогів в Україні, а також технічних та транспортних засобів, у тому числі самохідних сільськогосподарських машин, що працюють на біопаливі, якщо такі товари не виробляються в Україні.

Порядок ввезення зазначених техніки, обладнання, устаткування, технічних та транспортних засобів визначається Кабінетом Міністрів України.

У разі порушення вимог щодо цільового використання зазначених товарів платник податку зобов'язаний збільшити [податкові зобов'язання](#) за результатами податкового періоду, на який припадає таке порушення, на суму податку на додану вартість, що мала бути сплачена в день ввезення таких товарів, а також сплатити пеню, нараховану на таку суму податку, виходячи з 120 відсотків [облікової ставки Національного банку України](#), що діяла на день збільшення податкового зобов'язання, та за період із дня ввезення таких товарів до дня збільшення податкових зобов'язань.

3. Протягом дії [міжнародних договорів](#) України, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, з питань космічної діяльності щодо створення космічної техніки (включаючи агрегати, системи та їх комплектуючі для космічних комплексів, космічних ракет-носіїв, космічних апаратів та наземних сегментів космічних систем), але не пізніше 1 січня 2015 року, звільняються від сплати податку на додану вартість операції з:

а) ввезення на митну територію України у [митному режимі імпорту](#) товарів, визначених у [підпункті 4 пункту 4 розділу XXI "Прикінцеві та перехідні положення" Митного кодексу України](#), у межах граничних обсягів, встановлених Кабінетом Міністрів України, за умови цільового використання таких товарів у виробництві космічної техніки (включаючи агрегати, системи та їх комплектуючі для космічних комплексів, космічних ракет-носіїв, космічних апаратів та наземних сегментів космічних систем), [резидентами](#) - суб'єктами космічної діяльності, які отримали [ліцензію](#) на право здійснення такої діяльності та беруть участь у реалізації таких міжнародних договорів. Перелік таких резидентів - суб'єктів космічної

діяльності встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері космічної діяльності.

У разі порушення цільового використання товарів або перевищення граничних обсягів їх імпорту, встановлених Кабінетом Міністрів України, відповідний суб'єкт космічної діяльності, який фактично скористався правом на [податкову пільгу](#), вважається таким, що умисно ухиляється від оподаткування, і до нього застосовуються штрафні (фінансові) санкції відповідно до вимог чинного законодавства;

б) постачання на [митній території України](#) результатів науково-дослідних і дослідницько-конструкторських робіт, які виконуються платниками податку за рахунок кредитних коштів, залучених під гарантії Кабінету Міністрів України для фінансування ратифікованого Верховною Радою України [Договору між Україною та Федеративною Республікою Бразилія про довгострокове співробітництво щодо використання ракети-носія "Циклон-4" на пусковому центрі Алкантара](#), на користь резидентів - суб'єктів космічної діяльності, які отримали ліцензію на право її здійснення та беруть участь у реалізації цього Договору. З метою застосування цієї пільги Кабінет Міністрів України встановлює [порядок](#) ведення реєстру зазначених науково-дослідних і дослідньо-конструкторських робіт.

У разі порушення умов звільнення від оподаткування результатів науково-дослідних і дослідницько-конструкторських робіт, а саме при їх поставці для цілей, не передбачених зазначеним [Договором](#), платник податку, що фактично скористався правом на податкову пільгу, вважається таким, що умисно ухиляється від оподаткування, і до нього застосовуються штрафні (фінансові) санкції відповідно до вимог закону.

4. Тимчасово, до 1 січня 2016 року, суб'єкти літакобудування, що підпадають під дію норм [статті 2 Закону України "Про розвиток літакобудівної промисловості"](#), звільняються від сплати податку на додану вартість по операціях з:

ввезення на митну територію України в [митному режимі імпорту](#) товарів (крім підакцизних), що використовуються для потреб літакобудівної промисловості, якщо такі товари є звільненими від оподаткування ввізним митом згідно із [підпунктом 2 пункту 4 розділу XXI "Прикінцеві та перехідні положення" Митного кодексу України](#);

постачання на [митній території України](#) результатів науково-дослідних і дослідницько-конструкторських робіт, які виконуються для потреб літакобудівної промисловості.

У разі порушення вимог, встановлених цим підрозділом, до платників податку - суб'єктів літакобудування застосовуються норми [розділу II цього Кодексу](#).

5. Тимчасово, до 1 січня 2015 року, звільняються від оподаткування податком на додану вартість операції з виконання робіт та постачання послуг суб'єктами підприємницької діяльності - [резидентами](#) України, які одночасно здійснюють [видавничу діяльність](#), діяльність з виготовлення, розповсюдження книжкової продукції та виробництва паперу і картону. При цьому дохід такого суб'єкта підприємницької діяльності, отриманий від видавничої діяльності, діяльності з виготовлення, розповсюдження книжкової продукції та виробництва паперу і картону, має становити не менше 100 відсотків від загальної суми його доходу за перший звітний (податковий) період з часу створення такого суб'єкта підприємницької діяльності або не менше 50 відсотків від загальної суми його доходу за попередній звітний (податковий) рік.

6. Тимчасово, до 1 січня 2015 року, звільняються від оподаткування податком на додану вартість операції з виконання робіт та постачання послуг у [видавничій діяльності](#), діяльності з виготовлення та розповсюдження видавництвами, [видавничими організаціями](#),

підприємствами поліграфії, розповсюджувачами книжкової продукції, виробленої в Україні, операції з виробництва та/або постачання паперу і картону, вироблених в Україні для виготовлення книжкової продукції, учнівських зошитів, підручників та навчальних посібників українського виробництва, а також операції з постачання книжкової продукції, виробленої в Україні, крім [реклами](#), послуг з розміщення матеріалів рекламного та еротичного характеру і видань рекламного та еротичного характеру.

7. Тимчасово, до 1 січня 2015 року, звільняються від оподаткування податком на додану вартість:

операції із ввезення на митну територію України в [митному режимі імпорту](#) товарів, визначених [підпунктом 1 пункту 4 розділу XXI "Прикінцеві та перехідні положення" Митного кодексу України](#), для використання у власній виробничій діяльності;

операції з постачання товарів, визначених [підпунктом 1 пункту 4 розділу XXI "Прикінцеві та перехідні положення" Митного кодексу України](#), переробникам, видавництвам і підприємствам поліграфії на території України.

У разі нецільового використання зазначених товарів платник податку зобов'язаний збільшити [податкові зобов'язання](#) за наслідками податкового періоду, на який припадає таке порушення, на суму податку на додану вартість, що мала бути сплачена в момент імпорту таких товарів, а також сплатити пеню відповідно до закону.

8. На період до 1 січня 2015 року за нульовою ставкою оподатковується податком на додану вартість постачання товарів (крім [підакцизних товарів](#)) та послуг (крім послуг, що надаються під час проведення [лотерей](#) і розважальних ігор та послуг з постачання товарів, отриманих у межах договорів [комісії](#) (консигнації), [поруки](#), [доручення](#), довірчого управління, інших цивільно-правових [договорів](#), що уповноважують такого платника податку (далі - комісіонера) здійснювати постачання товарів від імені та за дорученням іншої особи (далі - комітента) без передання [права власності](#) на такі товари), що безпосередньо виготовляються підприємствами та організаціями [громадських організацій інвалідів](#), які засновані громадськими організаціями інвалідів і є їх власністю, де кількість інвалідів, які мають там основне місце роботи, становить протягом попереднього звітного періоду не менше 50 відсотків середньооблікової кількості штатних працівників, і за умови, що фонд оплати праці таких інвалідів становить протягом звітного періоду не менше 25 відсотків суми загальних витрат на оплату праці, що відносяться до складу витрат виробництва.

Безпосереднім вважається виготовлення товарів/послуг, внаслідок якого сума витрат, понесених на переробку (обробку, інші види перетворення) сировини, комплектуючих, складових частин, інших покупних товарів, які використовуються у виготовленні таких товарів, становить не менше 8 відсотків продажної ціни таких виготовлених товарів.

Зазначені підприємства та організації громадських організацій інвалідів мають право застосовувати цю пільгу за наявності реєстрації у відповідному контролюючому органі, яка здійснюється на підставі подання відповідної заяви платника податку про бажання отримати таку пільгу та позитивного рішення уповноваженого органу відповідно до [Закону України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні"](#).

При порушенні вимог цього пункту платником податку контролюючий орган скасовує його реєстрацію як особи, що має право на [податкову пільгу](#), а [податкові зобов'язання](#) такого платника податку перераховуються з податкового періоду, за наслідками якого були виявлені такі порушення, відповідно до загальних правил оподаткування, встановлених цим Кодексом, та з одночасним застосуванням відповідних фінансових санкцій.

Податкова звітність таких підприємств та організацій надається у порядку, встановленому законодавством.

9. До 1 вересня 2012 року податок на додану вартість не справляється під час ввезення на митну територію України товарів у митному режимі імпорту, що звільняються від оподаткування ввізним митом згідно з абзацом четвертим підпункту 3 пункту 4 розділу XXI "Прикінцеві та перехідні положення" Митного кодексу України.

При порушенні цільового використання таких предметів або при їх відчуженні на митній території України за будь-яку компенсацію до платників податків застосовуються штрафні (фінансові) санкції відповідно до вимог закону.

10. Встановити, що за податковими зобов'язаннями з податку на додану вартість, що виникли: з 1 січня 2011 року до 31 грудня 2013 року включно ставка податку становить 20 відсотків; з 1 січня 2014 року - 17 відсотків.

11. Реєстрація податкових накладних платниками податку на додану вартість - продавцями в Єдиному реєстрі податкових накладних запроваджується для платників цього податку, у яких сума податку на додану вартість в одній податковій накладній становить:

понад 1 мільйон гривень - з 1 січня 2011 року;

понад 500 тисяч гривень - з 1 квітня 2011 року;

понад 100 тисяч гривень - з 1 липня 2011 року;

понад 10 тисяч гривень - з 1 січня 2012 року.

Податкова накладна, в якій сума податку на додану вартість не перевищує 10 тисяч гривень, не підлягає включенню до Єдиного реєстру податкових накладних. Податкова накладна, виписана при здійсненні операцій з постачання піддакцизних товарів та товарів, ввезених на митну територію України, з 1 січня 2012 року підлягає включенню до Єдиного реєстру податкових накладних не залежно від розміру податку на додану вартість в одній податковій накладній.

До платників податку, для яких на дату виписки накладної цим підрозділом не запроваджено обов'язковість реєстрації податкової накладної в Єдиному реєстрі податкових накладних, не застосовуються норми абзаців восьмого і дев'ятого пункту 201.10 статті 201 цього Кодексу.

12. Тимчасово, до 1 січня 2016 року, звільняються від оподаткування податком на додану вартість операції з постачання національних фільмів, визначених Законом України "Про кінематографію", виробниками, демонстраторами та розповсюджувачами національних фільмів, а також постачання робіт та послуг з виробництва, у тому числі тиражування, національних фільмів та іноземних фільмів, дубльованих, озвучених, субтитрованих державною мовою на території України, а також постачання робіт та послуг з дублювання, озвучення та/або субтитрування державною мовою іноземних фільмів на території України.

13. Тимчасово, до 1 січня 2016 року, звільняються від оподаткування податком на додану вартість операції з постачання послуг з демонстрування, розповсюдження та/або публічного сповіщення національних фільмів та іноземних фільмів, дубльованих, озвучених та/або субтитрованих державною мовою на території України, демонстраторами, розповсюджувачами та/або організаціями мовлення (публічними сповіщувачами).

14. При від'ємному значенні сум податку на додану вартість, обрахованого в порядку, передбаченому в [пункті 200.1 статті 200 цього Кодексу](#), по підприємствах суднобудування і літакобудування відшкодування з бюджету здійснюється у податковому періоді, наступному за звітним періодом, у якому виникло від'ємне сальдо податку в порядку і строки, передбачені [статтею 200 цього Кодексу](#).

15. Тимчасово до 1 січня 2014 року від оподаткування податком на додану вартість звільняються операції з постачання на [митній території України](#) зернових культур [товарних позицій 1001 - 1008 згідно з УКТ ЗЕД](#) та технічних культур [товарних позицій 1205 і 1206 згідно з УКТ ЗЕД](#), крім першого постачання таких зернових та технічних культур сільськогосподарськими підприємствами - виробниками та підприємствами, які безпосередньо придбали такі зернові та технічні культури у сільськогосподарських підприємств - виробників, а також крім постачання таких зернових та технічних культур Аграрним фондом у разі їх придбання з податком на додану вартість.

Операції з вивезення в [митному режимі експорту](#) зернових та технічних культур, зазначених в абзаці першому цього пункту, звільняються від оподаткування податком на додану вартість.

При формуванні [податкового кредиту](#) по придбаних та/або виготовлених необоротних активах, які одночасно використовуються в оподатковуваних і не оподатковуваних податком на додану вартість операціях, зазначених у абзацах першому та другому цього пункту, норми [статті 199 цього Кодексу](#) не застосовуються, сплачені (нараховані) суми податку на додану вартість по таких необоротних активах включаються до податкового кредиту.

Норми цього пункту не застосовуються до операцій з постачання зернових культур [товарної позиції 1006](#) та [товарної підкатегорії 1008 10 00 00 згідно з УКТ ЗЕД](#) і такі операції оподатковуються податком на додану вартість у порядку, встановленому цим Кодексом.

16. У період з 1 січня 2012 року до 31 грудня 2013 року включно операції з постачання необроблених шкур та чиненої шкіри без подальшої обробки ([товарні позиції 4101 - 4103, 4301](#)), у тому числі операції з імпорту таких товарів, звільняються від оподаткування податком на додану вартість.

У разі вивезення в [митному режимі експорту](#) таких товарів нульова ставка не застосовується.

17. Виключено.

18. Виключено.

19. Операції з постачання УЄФА квитків та послуг, що є невід'ємною частиною квитка, тимчасово, до 1 вересня 2012 року, звільняються від оподаткування податком на додану вартість.

Тимчасово, до 1 вересня 2012 року, звільняються від оподаткування податком на додану вартість операції з ввезення на митну територію України у митному режимі імпорту товарів, визначених нормами абзацу третього [підпункту 3 пункту 4 розділу XXI "Прикінцеві та перехідні положення" Митного кодексу України](#).

Обсяги та [порядок](#) ввезення таких товарів затверджуються Кабінетом Міністрів України.

У разі порушення цільового використання таких товарів або їх відчуження на [митній території України](#) до платників податків застосовуються штрафні (фінансові) санкції відповідно до вимог закону.

20. На період дії процедури списання заборгованості згідно із [Законом України "Про деякі питання заборгованості за спожитий природний газ та електричну енергію"](#) для учасників списання заборгованості, визначених цим Законом, що є платниками податку на додану вартість відповідно до [розділу V цього Кодексу](#), податок на додану вартість попередньо віднесений до складу податкового кредиту та [податкових зобов'язань](#), не підлягає коригуванню і не змінює склад податкових зобов'язань та податкового кредиту звітного податкового періоду платників податку.

21. Для осіб, які перейшли на загальну систему оподаткування із [спрощеної системи оподаткування](#) і [зареєстровані](#) платниками податку на додану вартість, операції з постачання товарів/послуг, які були оплачені у вигляді авансів (передоплати) у період перебування таких платників податку на додану вартість на спрощеній системі оподаткування і оподатковані єдиним податком, не оподатковуються податком на додану вартість.

22. Виключено.

23. Тимчасово до 1 січня 2014 року від оподаткування податком на додану вартість звільняються операції з постачання, у тому числі операції з імпорту [відходів](#) та брухту чорних і кольорових металів та деревини [товарних позицій 4401, 4403, 4404 згідно з УКТ ЗЕД](#) (крім брикетів та гранул [товарної підкатегорії УКТ ЗЕД 4401 30 90 00](#)). Переліки таких відходів та брухту чорних і кольорових металів затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Операції з вивезення в [митному режимі експорту](#) товарів, зазначених у цьому пункті, звільняються від оподаткування податком на додану вартість.

24. Норма абзацу першого [пункту 188.1 статті 188 цього Кодексу](#), згідно з якою до бази оподаткування податком на додану вартість не включаються суми [збору на обов'язкове державне пенсійне страхування](#) на вартість послуг стільникового рухомого зв'язку, застосовується з дня набрання чинності цим Кодексом.

25. Тимчасово до 31 грудня 2012 року звільняються від оподаткування податком на додану вартість операції з постачання, у тому числі операції з ввезення на митну територію України спеціалізованих транспортних засобів, таких як автомобілі швидкої медичної допомоги [товарної позиції 8703 згідно з УКТ ЗЕД](#), які призначені для використання закладами охорони здоров'я і оплата вартості яких здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів або за замовленням відповідних розпорядників бюджетних коштів.

У разі нецільового використання зазначених товарів платник податку зобов'язаний збільшити податкові зобов'язання за наслідками податкового періоду, на який припадає таке порушення, на суму податку на додану вартість, що мала бути сплачена в момент імпорту (постачання) таких товарів, а також сплатити пеню відповідно до закону.

26. Тимчасово, на період виконання [програм Глобального фонду](#) для боротьби із СНІДом, туберкульозом та малярією в Україні, що виконуються відповідно до закону, звільняються від оподаткування податком на додану вартість операції з:

ввезення на митну територію України у митному режимі імпорту товарів (крім підакцизних), якщо такі товари оплачуються за рахунок [грантів](#) (субгрантів), наданих відповідно до програм Глобального фонду для боротьби із СНІДом, туберкульозом та малярією в Україні, що виконуються відповідно до закону. [Порядок](#) ввезення зазначених товарів визначається Кабінетом Міністрів України. У разі нецільового використання зазначених товарів платник податку збільшує податкові зобов'язання за результатами податкового періоду, на який припадає таке порушення, на суму податку на додану вартість, що мала бути сплачена в

момент імпорту таких товарів, а також зобов'язаний сплатити пеню відповідно до цього Кодексу;

постачання на митній території України товарів (крім підакцизних) та надання послуг, якщо такі товари/послуги оплачуються за рахунок [грантів \(субгрантів\)](#), наданих відповідно до [програм Глобального фонду](#) для боротьби із СНІДом, туберкульозом та малярією в Україні, що виконуються відповідно до закону. Порядок здійснення таких операцій визначається Кабінетом Міністрів України. У разі порушення вимог, встановлених цим порядком, платник податку, який фактично скористався правом на податкову пільгу, вважається таким, що умисно ухиляється від оподаткування, і до такого платника застосовуються штрафні (фінансові) санкції, встановлені цим Кодексом.

26¹. Тимчасово, з 1 січня 2013 року до 1 січня 2023 року, звільняються від оподаткування податком на додану вартість операції з постачання програмної продукції.

Для цілей цього пункту до програмної продукції відносяться:

результат комп'ютерного програмування у вигляді операційної системи, системної, прикладної, розважальної та/або навчальної [комп'ютерної програми](#) (їх компонентів), а також у вигляді інтернет-сайтів та/або онлайн-сервісів;

[криптографічні засоби захисту інформації](#).

27. На період дії контракту, укладеного для реалізації національного проекту "Повітряний експрес", затвердженого Кабінетом Міністрів України, яким передбачено:

спорудження залізничного пасажирського сполучення м. Київ - міжнародний аеропорт "Бориспіль";

будівництво міської кільцевої автомобільної дороги навколо м. Києва на ділянці Київ - Бориспіль;

будівництво дороги від Подільського мостового переходу до проспекту Ватутіна у м. Києві, справляння податку на додану вартість проводиться з урахуванням такого:

а) щодо операцій з ввезення на митну територію України у [митному режимі тимчасового ввезення](#) товарів, що ввозяться сторонами контракту, застосовується умовне повне звільнення від оподаткування податком на додану вартість.

Перелік та обсяги товарів, що ввозяться на митну територію України у митному режимі [тимчасового ввезення з умовним повним звільненням від оподаткування](#) у межах виконання національного проекту "Повітряний експрес", встановлюються Кабінетом Міністрів України;

б) звільняються від оподаткування:

операції з постачання послуг на митній території, пов'язаних з реалізацією національного проекту "Повітряний експрес", які надаються особою-нерезидентом, не зареєстрованою як платник податку на додану вартість, сторонам контракту.

Перелік послуг, які пов'язані з реалізацією національного проекту "Повітряний експрес" та підлягають звільненню від оподаткування, встановлюється Кабінетом Міністрів України;

операції з ввезення на митну територію України товарів у митному режимі [імпорту](#), що не виробляються в Україні або виробляються в Україні, але не відповідають вимогам проекту за

кодами згідно з [УКТ ЗЕД](#), передбачені підпунктом 9 пункту 4 розділу XXI "Прикінцеві та перехідні положення" Митного кодексу України.

Перелік та обсяги ввезення таких товарів визначаються Кабінетом Міністрів України;

операції з постачання виконавцем замовнику, які є сторонами контракту, спорудженого об'єкта (або його частин), передбаченого контрактом, під час реалізації національного проекту "Повітряний експрес".

У разі порушення вимог щодо цільового використання зазначених у цьому пункті товарів платник податку зобов'язаний збільшити податкові зобов'язання за результатами [податкового періоду](#), на який припадає таке порушення, на суму податку, що має бути сплачена в момент ввезення на митну територію України таких товарів, а також сплатити пеню, нараховану на таку суму податку, виходячи із 120 відсотків облікової ставки Національного банку України, що діяла на день збільшення податкового зобов'язання, та за період з дати ввезення на митну територію України таких товарів до дати збільшення податкових зобов'язань.

Термін "сторона контракту", зазначений у [розділі XX "Перехідні положення"](#) цього Кодексу, для цілей оподаткування визначає замовника та виконавця, серед яких замовником є державне підприємство, визначене Кабінетом Міністрів України як уповноважена особа з реалізації національного проекту "Повітряний експрес", а виконавцем - нерезидент, який є стороною контракту, укладеного із замовником для реалізації національного проекту "Повітряний експрес" та постійного представництва такого нерезидента.

28. Тимчасово, на період реалізації проектів (програм) за рахунок міжнародної технічної допомоги, яка надається відповідно до ініціативи країн Великої вісімки "Глобальне партнерство проти розповсюдження зброї та матеріалів масового знищення", звільняються під оподаткування податком на додану вартість операції з:

ввезення на митну територію України товарів у митному режимі імпорту, що не виробляються в Україні, визначених підпунктом 11 [пункту 4 розділу XXI "Прикінцеві та перехідні положення" Митного кодексу України](#). Перелік та порядок ввезення таких товарів визначаються Кабінетом Міністрів України. У разі нецільового використання зазначених товарів платник податку збільшує податкові зобов'язання за результатами податкового періоду, на який припадає таке порушення, на суму податку на додану вартість, що мала бути сплачена в момент імпорту таких товарів, а також зобов'язаний сплатити пеню відповідно до цього Кодексу;

постачання на митній території України товарів (крім підакцизних товарів і товарів груп 1 - 24 згідно з [УКТ ЗЕД](#)) та надання послуг, якщо такі товари/послуги оплачуються за рахунок міжнародної технічної допомоги, яка надається відповідно до ініціативи країн Великої вісімки "Глобальне партнерство проти розповсюдження зброї та матеріалів масового знищення". Перелік товарів/послуг та порядок здійснення таких операцій визначаються Кабінетом Міністрів України. У разі порушення вимог, встановлених цим порядком, платник податку, який фактично скористався правом на податкову пільгу, вважається таким, що умисно ухиляється від оподаткування, і до такого платника застосовуються штрафні (фінансові) санкції, встановлені цим Кодексом.

29. На період дії процедури списання заборгованості згідно із [Законом України "Про деякі питання заборгованості підприємств оборонно-промислового комплексу - учасників Державного концерну "Укроборонпром" та забезпечення їх стабільного розвитку"](#) для учасників процедури списання заборгованості, визначених цим Законом, які є платниками податку на додану вартість відповідно до [розділу V цього Кодексу](#), податок на додану вартість, попередньо віднесений до складу податкового кредиту та податкових зобов'язань,

не підлягає коригуванню і не змінює склад податкових зобов'язань та податкового кредиту звітного податкового періоду платників податку.

Не виникають податкові зобов'язання з податку на додану вартість у Державного агентства резерву України при переведенні матеріальних цінностей у грошову форму в межах виконання [Закону України "Про деякі питання заборгованості підприємств оборонно-промислового комплексу - учасників Державного концерну "Укроборонпром" та забезпечення їх стабільного розвитку"](#).

При відпуску палива з державного резерву відповідно до [Закону України "Про деякі питання заборгованості підприємств оборонно-промислового комплексу - учасників Державного концерну "Укроборонпром" та забезпечення їх стабільного розвитку"](#) в учасників процедури списання заборгованості не виникають податкові зобов'язання та податковий кредит з податку на додану вартість.

30. Тимчасово, до 1 липня 2013 року, зупинити дію підпункту "г" пункту 201.1 статті 201 цього Кодексу.

31. Операції з обслуговування іпотечних активів у складі іпотечного покриття відповідно до [Закону України "Про іпотечні облигації"](#), які здійснюються обслуговуючою установою - банком, який був первісним кредитором щодо таких іпотечних активів за дорученням емітента іпотечних облигацій, не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість.

Для цілей цього пункту під емітентом іпотечних облигацій слід розуміти фінансову установу, більш ніж 50 відсотків корпоративних прав якої належить державним банкам.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 21.04.2011 р. N 3292-VI, від 12.05.2011 р. N 3320-VI, який діє до 30.06.2012 р., враховуючи зміни, внесені [Законом України від 22.12.2011 р. N 4278-VI](#), від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 08.07.2011 р. N 3675-VI, зміни, внесені [підпунктом 1 пункту 2 розділу I Закону України від 08.07.2011 р. N 3675-VI](#), вводяться в дію одночасно з набранням чинності нормативно-правовим актом Кабінету Міністрів України щодо визначення обсягів та порядку ввезення товарів, що підпадають під пільговий режим оподаткування, від 20.09.2011 р. N 3741-VI, від 04.11.2011 р. N 4014-VI, від 22.12.2011 р. N 4268-VI, від 22.12.2011 р. N 4279-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI, зміни, внесені [абзацами дванадцятим - п'ятнадцятим пункту 97 розділу I Закону України від 24.05.2012 р. N 4834-VI](#), щодо доповнення пунктом 26 підрозділу 2 цього розділу [набирають чинності одночасно з набранням чинності \[законом про виконання програм Глобального фонду для боротьби із СНІДом, туберкульозом та малярією в Україні\]\(#\)](#), від 07.06.2012 р. N 4915-VI, від 04.07.2012 р. N 5043-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 05.07.2012 р. N 5091-VI, від 02.10.2012 р. N 5412-VI, від 02.10.2012 р. N 5414-VI,

Підрозділ 3. Особливості оподаткування податком на додану вартість операцій з ввезення на митну територію України устаткування, обладнання та комплектуючих, що не виробляються в Україні, платниками податку - підприємствами суднобудівної промисловості та суб'єктами господарювання, які реалізують інвестиційні проекти, схвалені відповідно до [Закону України "Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць"](#)

1. Вітчизняні підприємства суднобудівної промисловості (клас 35.11 група 35 КВЕД ДК 009:2005) при ввезенні у митному режимі імпорту на митну територію України устаткування, обладнання та комплектуючих, що не виробляються в Україні, для використання у господарській діяльності, за умови оформлення митної декларації, можуть за власним бажанням видавати контролюючому органу (а контролюючий орган зобов'язаний прийняти) податковий вексель на суму податкового зобов'язання з податку на додану вартість, визначену у такій митній декларації. Перелік устаткування, обладнання та комплектуючих, що ввозяться вітчизняними підприємствами суднобудівної промисловості та не виробляються в Україні, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Суб'єкти господарювання, які реалізують інвестиційні проекти у пріоритетних галузях економіки, схвалені відповідно до [Закону України "Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць"](#), тимчасово, з 1 січня 2013 року до 31 грудня 2022 року включно, при ввезенні у митному режимі імпорту на митну територію України устаткування (обладнання) та комплектуючих виробів до нього, що звільняються від оподаткування ввізним митом у порядку, визначеному підпунктом 10 пункту 4 розділу XXI ["Прикінцеві та перехідні положення" Митного кодексу України](#), за умови оформлення митної декларації, можуть за власним бажанням видавати контролюючому органу (а контролюючий орган зобов'язаний прийняти) податковий вексель на суму податкового зобов'язання з податку на додану вартість, визначену в такій митній декларації.

2. Для забезпечення виконання норм цього підрозділу податковий вексель не підлягає підтвердженню банком шляхом авалю.

Податковий вексель є податковим звітним документом і підлягає обліку та зберіганню за правилами і в строки, що встановлені для первинних бухгалтерських документів.

Векселедержателем є контролюючий орган за місцем реєстрації векселедавця як платника податку.

3. [Податковий вексель](#) видається на суму [податкового зобов'язання](#) з податку на додану вартість, нарахованого за [митною декларацією](#).

Сума податкового зобов'язання з податку на додану вартість за однією митною декларацією не може бути частково оплачена векселем, а частково - коштами. Вексель видається на повну суму [податкового зобов'язання](#) окремо за кожною митною декларацією.

Датою видачі векселя є дата подання митної декларації для [митного оформлення](#).

4. Податковий вексель складається у трьох примірниках із зазначенням суми податку в національній валюті виключно на вексельному бланку, що купується у банку, з урахуванням таких особливостей:

перший примірник податкового векселя - оригінал вексельного бланка, придбаного платником в установі банку;

другий і третій примірники податкового векселя - ксерокопії оригіналу вексельного бланка (неоформленого першого примірника), які мають однаковий із першим примірником номер вексельного бланка;

усі необхідні записи в кожному примірнику податкового векселя виконуються окремо, ксерокопіюванню не підлягають, повинні бути тотожними (крім порядкового номера примірника).

У митному органі, який здійснює митне оформлення ввезених на [митну територію України](#) устаткування, обладнання та комплектуючих, що не виробляються в Україні, залишається другий примірник векселя. Перший примірник векселя надсилається (передається) цим митним органом не пізніше ніж на третій день від дати надання векселя контролюючому органу, в якому особа [zareestrovana](#) як платник податку на додану вартість.

Третій примірник векселя залишається у платника податку, який його видав.

5. Строк погашення податкового векселя для підприємств суднобудівної промисловості настає на дату виникнення [податкових зобов'язань](#) по постачанню збудованого судна, для будівництва якого були ввезені устаткування, обладнання та комплектуючі, із застосуванням вексельної форми розрахунків з податку на додану вартість.

Строк погашення податкового векселя для суб'єктів господарювання, які реалізують інвестиційні проекти у пріоритетних галузях економіки, схвалені відповідно до [Закону України "Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць"](#), настає на 60-й календарний день з дня його видачі контролюючому органу.

Погашення [податкового векселя](#) здійснюється виключно шляхом перерахування коштів до Державного бюджету України.

Не дозволяється часткове погашення податкового векселя.

Обов'язки з погашення податкового векселя не можуть передаватися іншим особам, податковий вексель не підлягає індосаменту; [проценти](#) або інші види плати за користування податковим векселем не нараховуються.

6. У разі нецільового використання зазначених у пункті 1 цього підрозділу товарів платник податку зобов'язаний погасити податковий вексель у податковому періоді, на який припадає їх нецільове використання, а також сплатити пеню відповідно до цього Кодексу.

У разі несвоєчасного погашення податкового векселя до платника податку, який видав податковий вексель, застосовуються штрафні санкції у розмірі 1 відсотка суми податку на додану вартість, зазначеної у податковому векселі, за кожен день порушення строку, включаючи день погашення, але не більш як 50 відсотків суми векселя.

7. За умови дотримання вимог щодо формування сум податку на додану вартість, які можуть бути віднесені до [податкового кредиту](#), платник податку має право віднести до податкового

кредиту звітного (податкового) періоду суму податку на додану вартість за погашеними у такому звітному (податковому) періоді [податковими векселями](#).

8. До [податкової декларації з податку на додану вартість](#) платник податку на додану вартість додає перелік та копії податкових векселів, виданих протягом звітного (податкового) періоду, за який подається декларація.

9. Облік податкових векселів здійснюється контролюючими органами.

Облік податкових векселів контролюючими органами ведеться в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

Облік податкових векселів контролюючими органами за місцезнаходженням платника податку, яким видано податковий вексель, ведеться у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику.

Контроль за погашенням податкових векселів здійснюють контролюючі органи на підставі даних таких векселів, податкових декларацій та платіжних документів, що підтверджують сплату сум податку за погашеними векселями.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 05.07.2012 р. N 5083-VI,
від 06.09.2012 р. N 5211-VI,
від 04.07.2013 р. N 404-VII)

Підрозділ 4. Особливості справляння податку на прибуток підприємств

1. [Розділ III цього Кодексу](#) застосовується під час розрахунків з бюджетом починаючи з доходів і витрат, що отримані і проведені з 1 квітня 2011 року, якщо інше не встановлено цим підрозділом.

Методика [бухгалтерського обліку](#) тимчасових та [постійних податкових різниць](#) затверджується у порядку, передбаченому [Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні"](#), публікується до 1 квітня 2011 року та набуває чинності з 1 січня 2013 року. Суб'єкти господарювання - платники податку на прибуток подають [фінансову звітність](#) з урахуванням податкових різниць починаючи зі звітних періодів 2013 року.

У разі повернення авансів (інших платежів), отриманих до набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#) та врахованих у складі валових доходів, на суму такого повернення відбувається коригування доходу звітного податкового періоду, в якому такі аванси (інші платежі) були повернуті у порядку, передбаченому цим Кодексом. Для авансів, отриманих в [іноземній валюті](#), таке коригування відбувається за офіційним валютним курсом гривні до іноземної валюти, що діяв на дату здійснення такого повернення.

У разі повернення авансів (інших платежів), виданих до набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#) та врахованих у складі валових витрат, на суму такого повернення відбувається коригування витрат звітного податкового періоду, в якому такі аванси (інші платежі) були повернуті у порядку, передбаченому цим Кодексом.

У разі відвантаження товарів (виконання робіт, надання послуг) після набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#) в рахунок авансів, отриманих до такої дати, витрати, що формують собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг, та здійснені після дати набрання чинності цим Кодексом, за умови, що вони не були включені до складу валових витрат, визнаються витратами на дату відвантаження таких товарів (виконання робіт, надання послуг).

2. З дати набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#) платники податку на прибуток підприємств складають наростаючим підсумком та подають [декларацію з податку на прибуток](#) за такі звітні податкові періоди: другий квартал, другий і третій квартали та другий - четвертий квартали 2011 року.

Платники податку на прибуток підприємств, які починаючи з 2013 року подають річну податкову декларацію відповідно до пункту 57.1 статті 57 цього Кодексу, сплачують у січні - лютому 2013 року авансовий внесок з цього податку у розмірі 1/9 податку на прибуток, нарахованого у податковій звітності за дев'ять місяців 2012 року, протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця.

3. [Пункт 150.1 статті 150 Кодексу](#) застосовується:

у 2011 році з урахуванням такого:

якщо результатом розрахунку об'єкта оподаткування платника податку з числа резидентів за підсумками першого кварталу 2011 року є від'ємне значення, то сума такого від'ємного значення підлягає включенню до витрат другого календарного кварталу 2011 року.

Розрахунок об'єкта оподаткування за наслідками другого, другого і третього кварталів, другого - четвертого кварталів 2011 року здійснюється з урахуванням від'ємного значення, отриманого платником податку за перший квартал 2011 року, у складі витрат таких податкових періодів наростаючим підсумком до повного погашення такого від'ємного значення;

у 2012 - 2015 роках таким чином:

якщо результатом розрахунку об'єкта оподаткування платника податку з числа резидентів платників з доходом за 2011 рік 1 мільйон гривень та більше станом на 1 січня 2012 року є від'ємне значення (з урахуванням від'ємного значення об'єкта оподаткування станом на 1 січня 2011 року), то сума цього значення підлягає включенню до витрат:

звітних (податкових) періодів починаючи з I півріччя і наступних звітних періодів 2012 року у розмірі 25 відсотків суми такого від'ємного значення. У разі якщо 25 відсотків суми від'ємного значення об'єкта оподаткування не погашається протягом цього і за наслідками наступних податкових періодів 2012 року, то непогашена сума підлягає врахуванню при визначенні податкових зобов'язань у наступних [податкових періодах](#);

звітних (податкових) періодів 2013 року у розмірі 25 відсотків суми такого від'ємного значення та сум від'ємного значення, не погашених за 2012 податковий рік. У разі якщо 25 відсотків суми від'ємного значення об'єкта оподаткування не погашається протягом відповідних звітних (податкових) періодів 2013 року, то непогашена сума підлягає врахуванню при визначенні податкових зобов'язань у наступних періодах;

звітних (податкових) періодів 2014 року у розмірі 25 відсотків суми такого від'ємного значення та сум від'ємного значення, не погашених за 2013 податковий рік. У разі якщо 25 відсотків суми від'ємного значення об'єкта оподаткування не погашається протягом

відповідних звітних (податкових) періодів 2014 року, то непогашена сума підлягає врахуванню при визначенні податкових зобов'язань у наступних періодах;

звітних (податкових) періодів 2015 року у розмірі 25 відсотків суми такого від'ємного значення та сум від'ємного значення, не погашених за 2014 податковий рік. У разі якщо 25 відсотків суми від'ємного значення об'єкта оподаткування не погашається протягом відповідних звітних (податкових) періодів 2015 року, то непогашена сума підлягає врахуванню при визначенні податкових зобов'язань у наступних періодах до повного погашення такого від'ємного значення.

При цьому платники податку на прибуток ведуть окремий облік показника від'ємного значення об'єкта оподаткування, що склався станом на 1 січня 2012 року та включається до витрат наступних податкових періодів і сум, не погашених протягом 2012 - 2015 років. Таке від'ємне значення погашається в першу чергу. В другу чергу погашається від'ємне значення об'єкта оподаткування, що виникло після 31 грудня 2011 року.

Для підприємств з доходом за 2011 рік менше 1 мільйона гривень [пункт 150.1 статті 150 Кодексу](#) застосовується з урахуванням такого:

якщо результатом розрахунку об'єкта оподаткування платника податку за наслідками 2011 податкового року є від'ємне значення, то сума такого значення підлягає включенню до витрат звітного (податкового) періоду I півріччя 2012 року та наступних звітних (податкових) періодів до повного погашення такого від'ємного значення.

4. Операції з [цінними паперами](#) та [деривативами](#), що придбані до набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#), відображаються в обліку при визначенні податку на прибуток підприємств за правилами, що діяли на момент придбання таких цінних паперів.

5. Норми [пункту 159.1 статті 159 цього Кодексу](#) не поширюються на заборгованість, що виникла у зв'язку із затримкою в оплаті товарів, виконаних робіт, наданих послуг, якщо заходи щодо стягнення таких боргів здійснювалися до набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#). З метою оподаткування відображення в обліку продавця та покупця такої заборгованості здійснюється до повного погашення чи визнання такої заборгованості безнадійною у такому порядку:

порядок урегулювання сумнівної заборгованості, щодо якої заходи із стягнення розпочато до набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#).

Платник податку - продавець зобов'язаний збільшити дохід відповідного податкового періоду на суму заборгованості (її частини), попередньо віднесеної ним до складу витрат або відшкодованої за рахунок [страхового резерву](#) і у разі, якщо протягом такого податкового періоду відбувається будь-яка з таких подій:

а) суд не задовольняє позову (заяви) продавця або задовольняє його частково чи не приймає позову (заяви) до провадження (розгляду) або задовольняє позов (заяву) покупця про визнання недійсними вимог щодо погашення цієї заборгованості або її частини;

б) сторони [договору](#) досягають згоди щодо продовження строків погашення заборгованості чи списання всієї суми заборгованості або її частини (крім випадків укладення [мирової угоди](#) в межах процедур відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом, визначених [законом](#));

в) продавець, який не отримав відповіді на претензію протягом строків, визначених законом, або отримав від покупця відповідь про визнання наданої претензії, але не отримує оплати

(інших видів компенсацій у рахунок погашення заборгованості) протягом визначених у такій претензії строків та при цьому протягом наступних 90 днів не звертається до суду (господарського суду) із заявою про стягнення заборгованості або про [порушення справи про його банкрутство](#) чи стягнення заставленого ним майна.

На суму додаткового [податкового зобов'язання](#), розрахованого внаслідок такого збільшення, нараховується пеня у розмірах, визначених законом для несвоечасного погашення податкового зобов'язання. Зазначена пеня розраховується за строк з першого дня податкового періоду, наступного за періодом, протягом якого відбулося збільшення витрат, до останнього дня податкового періоду, на який припадає збільшення доходу, та сплачується незалежно від значення податкового зобов'язання платника податку за відповідний звітний період. Пеня не нараховується на заборгованість (її частину), списану або розстрочену внаслідок укладення [мирової угоди](#) відповідно до законодавства з питань банкрутства починаючи з дати укладення такої мирової угоди.

Якщо в майбутньому (з урахуванням строку позовної давності) такий продавець звертається до суду, то він має право збільшити витрати на суму оскаржуваної заборгованості;

у разі якщо платник податку оскаржує рішення суду в порядку, встановленому законом, збільшення доходу, передбачене цим пунктом, не відбувається до моменту прийняття остаточного рішення відповідним судом;

платник податку - покупець зобов'язаний збільшити доходи на суму непогашеної заборгованості (її частини), визнаної у порядку досудового врегулювання спорів або судом чи за [виконавчим написом](#) нотаріуса, у податковому періоді, на який припадає перша з подій:

а) або 90-й календарний день з дня граничного строку погашення такої заборгованості (її частини), передбаченого [договором](#), або визнаної претензією;

б) або 30-й календарний день від дня ухвалення рішення судом про визнання (стягнення) такої заборгованості (її частини) або вчинення нотаріусом виконавчого напису.

Строки, визначені абзацом "а" цього пункту, поширюються також на випадки, коли покупець не надав відповіді на претензію, надіслану продавцем, у строки, визначені законом.

Строки, визначені абзацом "б" цього пункту, застосовуються незалежно від того, розпочав державний виконавець або особа, прирівняна до нього згідно із законом, заходи з примусового стягнення боргу чи ні.

Зазначене в цьому підпункті збільшення доходу покупця не здійснюється стосовно заборгованості (її частини), яка погашається таким покупцем до настання строків, визначених абзацами "а" чи "б" цього підпункту.

Якщо у наступних податкових періодах покупець погашає суму визнаної заборгованості або її частину (самостійно чи за процедурою примусового стягнення), такий покупець збільшує витрати на суму такої заборгованості (її частини) за наслідками податкового періоду, на який припадає таке погашення.

Заборгованість, попередньо віднесена до складу витрат або відшкодована за рахунок [страхового резерву](#), яка визнається безнадійною внаслідок недостатності [активів](#) покупця, визнаного [банкрутом](#) у встановленому порядку або внаслідок її списання згідно з умовами [мирової угоди](#), укладеної відповідно до законодавства з питань банкрутства, не змінює [податкових зобов'язань](#) як покупця, так і продавця у зв'язку з таким визнанням.

6. Для визначення переліку об'єктів [основних засобів](#), інших [необоротних](#) та [нематеріальних активів](#) за групами відповідно до [пункту 145.1 статті 145 цього Кодексу](#) з метою нарахування амортизації з дати набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#) застосовуються дані [інвентаризації](#), проведеної за станом на 1 квітня 2011 року.

Вартість, яка амортизується, по кожному об'єкту основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів визначається як первісна (переоцінена) з урахуванням капіталізованих витрат на модернізацію, модифікацію, добудову, дообладнання, реконструкції тощо, а також суми накопиченої амортизації за даними [бухгалтерського обліку](#) на дату набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#).

Норми цього підпункту поширюються також на платників податку у разі їх переходу із [спрощеної системи оподаткування](#) на загальну.

До переоціненої вартості основних засобів не включається сума дооцінки основних засобів, що проведена після 1 січня 2010 року.

Якщо загальна вартість усіх груп основних засобів за даними бухгалтерського обліку менша, ніж загальна вартість усіх груп [основних фондів](#) за даними податкового обліку на дату набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#), то тимчасова [податкова різниця](#), яка виникає в результаті такого порівняння, амортизується як окремий об'єкт із застосуванням прямолінійного методу протягом трьох років.

Строк корисного використання об'єктів [основних засобів](#), інших [необоротних](#) та [нематеріальних активів](#) для нарахування [амортизації](#) з дати набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#) визначається платником податку самостійно з урахуванням дати введення їх в експлуатацію, але не менше мінімально допустимих строків корисного використання, визначених [пунктом 145.1 статті 145 цього Кодексу](#).

Первісна вартість основних засобів не збільшується на вартість придбання або поліпшення після дати набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#) в частині витрат, віднесених на збільшення балансової вартості об'єктів до такої дати.

7. Дохід не визначається щодо товарів (результатів робіт, послуг), відвантажених (наданих) після дати набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#) в частині вартості таких товарів (результатів робіт, послуг), оплаченої у вигляді авансів (передоплати) до такої дати, у тому числі в період перебування на спрощеній системі оподаткування.

Витрати не визначаються щодо товарів (результатів робіт, послуг), отриманих (наданих) після дати набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#), у частині вартості таких товарів (робіт, послуг), оплаченої у вигляді авансів (передоплати) до такої дати, у разі якщо такі аванси були враховані платником податку у складі валових витрат на дату їх оплати, а також у період перебування на [спрощеній системі оподаткування](#).

Для платників податку на прибуток, що перейшли із спрощеної системи оподаткування на загальну, одночасно з визнанням доходів від продажу товарів (виконання робіт, надання послуг) на загальній системі оподаткування до складу витрат включається собівартість таких товарів, робіт, послуг, що склалися в період перебування такого платника на спрощеній системі оподаткування, пропорційно сумі визнаних доходів.

Комісійні доходи (витрати) та інші платежі, пов'язані із створенням або придбанням кредитів, [вкладів \(депозитів\)](#), які були включені до об'єкта оподаткування у звітних податкових періодах до набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#), не враховуються при визначенні доходів і витрат відповідно до цього Кодексу.

8. За результатами діяльності до 31 грудня 2012 року страховики, які отримують доходи від провадження страхової діяльності, крім діяльності з виконання [договорів довгострокового страхування життя](#) та пенсійного страхування у межах недержавного пенсійного забезпечення відповідно до [Закону України "Про недержавне пенсійне забезпечення"](#), а також від діяльності, що не пов'язана із страхуванням, обчислюють та сплачують податок на прибуток таким чином:

протягом звітного податкового року страховики щокварталу сплачують податок за ставкою 3 відсотки суми страхових платежів, страхових внесків, страхових премій, отриманих (нарахованих) страховиками - резидентами протягом звітної періоду за [договорами страхування, співстрахування та перестраховування](#) ризиків на території України або за її межами;

за результатами звітної року страховики розраховують розмір податку на прибуток, що обчислюється від оподаткованого прибутку у порядку, встановленому [статтею 156 та підпунктом 134.1.1 пункту 134.1 статті 134 цього Кодексу](#), але не сплачують його.

На період дії порядку оподаткування доходів від страхової діяльності, передбаченого цим пунктом, доходи [страховика](#) від іншої діяльності, не пов'язаної із страховою діяльністю, а також доходи, одержані страховиком-цедентом у звітному періоді від перестраховиків за договорами перестраховування, зменшені на суму здійснених страховиком-цедентом страхових виплат (страхового відшкодування) у частині (у межах часток), в якій перестраховик несе відповідальність згідно з укладеними із страховиком-цедентом договорами перестраховування, оподатковуються в порядку, строки і за правилами, передбаченими цим Кодексом, за ставкою, визначеною відповідно до [пункту 151.1 статті 151 цього Кодексу](#).

9. Відображення в обліку з податку на прибуток підприємств операцій лізингу за [договорами оренди житла з викупом](#), що укладені після набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#), але не пізніше 31 грудня 2020 року, здійснюється в такому порядку:

підприємство-орендодавець збільшує суму доходів на суму нарахованого фізичній особі орендного платежу (з урахуванням частини орендного платежу, що надається в рахунок компенсації частини вартості об'єкта оренди);

підприємство-орендодавець збільшує суму витрат звітної періоду на частину собівартості об'єкта оренди, яка так відноситься до загальної собівартості цього об'єкта, як сума нарахованого у цьому періоді фізичній особі орендного платежу (у частині орендного платежу, що надається в рахунок компенсації частини вартості об'єкта оренди) до загальної суми орендних платежів (у частині орендних платежів, що надаються в рахунок компенсації частини вартості об'єкта оренди), що будуть нараховані за весь період оренди;

передача житла фізичній особі в оренду з викупом не змінює [податкових зобов'язань](#) підприємства-орендодавця;

передача житла у власність фізичній особі після закінчення строку дії [договору оренди житла з викупом](#) або достроково за умови повної сплати орендних платежів (з урахуванням частини орендного платежу, що надається в рахунок компенсації частини вартості об'єкта оренди) не змінює податкових зобов'язань підприємства-орендодавця.

10. Встановити ставку податку на прибуток підприємств:

з 1 квітня 2011 року по 31 грудня 2011 року включно - 23 відсотки;

з 1 січня 2012 року по 31 грудня 2012 року включно - 21 відсоток;

з 1 січня 2013 року по 31 грудня 2013 року включно - 19 відсотків, а для [суб'єктів індустрії програмної продукції](#), які застосовують особливості оподаткування, передбачені в [пункті 15 підрозділу 10](#) цього розділу, - 5 відсотків;

з 1 січня 2014 року - 16 відсотків, а для суб'єктів індустрії програмної продукції, які застосовують особливості оподаткування, передбачені в [пункті 15 підрозділу 10](#) цього розділу, - 5 відсотків.

Прибуток, отриманий від реалізації інвестиційних проектів суб'єктами господарювання, які реалізують інвестиційні проекти у пріоритетних галузях економіки, схвалені відповідно до [Закону України "Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць"](#), оподатковується за ставкою:

з 1 січня 2013 року по 31 грудня 2017 року включно - 0 відсотків;

з 1 січня 2018 року по 31 грудня 2022 року включно - 8 відсотків;

з 1 січня 2023 року - 16 відсотків.

11. До прийняття змін до законодавства про пенсійну реформу (впровадження [накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування](#)) платник податку має право включити до витрат кожного звітного податкового періоду (наростаючим підсумком) суму внесків на обов'язкове страхування життя або здоров'я працівників у випадках, передбачених законодавством, а також внесків, визначених абзацом другим [пункту 142.2 статті 142 цього Кодексу](#), загальний обсяг яких не перевищує 15 відсотків [заробітної плати](#), нарахованої такій найманій особі протягом податкового року, на який припадають такі податкові періоди.

12. Норми абзацу другого [пункту 137.21 статті 137 цього Кодексу](#) застосовуються до 1 січня 2014 року.

13. Тимчасово до 1 січня 2014 року датою збільшення доходів [підприємств житлово-комунального господарства](#) від надання [житлово-комунальних послуг](#) є дата надходження коштів від споживача на банківський рахунок або в касу платника податку, крім випадків, якщо таке надходження відбувається у рахунок погашення заборгованості за житлово-комунальні послуги, надані до дати набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#).

При цьому підприємства житлово-комунального господарства у складі собівартості реалізації житлово-комунальних послуг визнають витрати на придбання товарів, робіт, послуг у сумі фактично сплачених за них коштів, крім випадків якщо така сплата відбувається в рахунок погашення заборгованості за такі роботи, послуги, придбані до дати набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#).

Балансова вартість товарів (крім тих, що підлягають амортизації, та цінних паперів), сировини, матеріалів, комплектуючих виробів, напівфабрикатів, малоцінних предметів (далі - запасів), придбаних до дати набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#), а сплачених після цієї дати, визнаються в складі витрат у сумі фактично сплачених за них коштів.

Цей пункт не поширюється на платників податку - ліцензіатів з постачання електричної та/або теплової енергії.

14. У 2011 році норматив для [основних засобів](#), визначений у [підпункті 14.1.138 пункту 14.1 статті 14 цього Кодексу](#), встановлюється в розмірі 1000 гривень.

15. Тимчасово, до 1 січня 2020 року, звільняються від оподаткування:

прибуток виробників біопалива, отриманий від продажу біопалива;

прибуток підприємств, отриманий ними від діяльності з одночасного виробництва [електричної і теплової енергії](#) з використанням біологічних видів палива та/або виробництва теплової енергії з використанням біологічних видів палива;

прибуток виробників техніки, обладнання, устаткування, визначених [статтею 7 Закону України "Про альтернативні види палива"](#) для виготовлення та реконструкції технічних і транспортних засобів, у тому числі самохідних сільськогосподарських машин та енергетичних установок, які споживають біологічні види палива, одержаний від продажу зазначеної техніки, обладнання та устаткування, що були вироблені на території України.

16. Тимчасово, до 1 січня 2020 року, звільняється від оподаткування прибуток підприємств, отриманий ними від господарської діяльності з видобування та використання [газу \(метану\) вугільних родовищ](#), що здійснюється відповідно до [Закону України "Про газ \(метан\) вугільних родовищ"](#).

17. Тимчасово, строком на 10 років, починаючи з 1 січня 2011 року звільняються від оподаткування:

а) прибуток суб'єкта господарської діяльності, отриманий від надання готельних послуг ([група 55 КВЕД ДК 009:2005](#)) у готелях категорій "п'ять зірок", "чотири зірки" і "три зірки", у тому числі новозбудованих чи реконструйованих або в яких проведено капітальний ремонт чи реставрація існуючих будівель і споруд (за умови, що дохід від реалізації послуг з розміщення шляхом надання номера для тимчасового проживання складає не менше 50 відсотків сукупного доходу такого суб'єкта господарської діяльності за відповідний податковий (звітний) період, у якому застосовується пільга);

б) прибуток, отриманий від основної діяльності підприємств легкої промисловості ([група 17 - група 19 КВЕД ДК 009:2005](#)), крім підприємств, які виробляють продукцію на [давальницькій сировині](#).

При цьому на перехідний період до 1 січня 2012 року для підприємств легкої промисловості, які на час набрання чинності положеннями цього Кодексу мають укладені договори на виробництво продукції на [давальницькій сировині](#), термін виконання яких закінчується протягом встановленого періоду, дозволяється застосовувати положення зазначеного пункту;

в) прибуток, отриманий від основної діяльності підприємств галузі електроенергетики ([клас 40.11 група 40 КВЕД ДК 009:2005](#)), які виробляють [електричну енергію](#) виключно з [відновлювальних джерел енергії](#);

г) прибуток, отриманий від основної діяльності підприємств суднобудівної ([клас 35.11 група 35 КВЕД ДК 009:2005](#)) промисловості;

г) прибуток підприємств літакобудівної промисловості, отриманий від основної діяльності ([клас 30.30 група 30.3 розділ 30 КВЕД ДК 009:2010](#)), а також від проведення такими підприємствами науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт ([клас 72.19 група 72.1 розділ 72 КВЕД ДК 009:2010](#)), які виконуються для потреб літакобудівної промисловості;

д) прибуток підприємств машинобудування для агропромислового комплексу ([клас 29.31 і 29.32 групи 29.3 розділу 29 КВЕД ДК 009:2005](#)).

18. Тимчасово, до 1 січня 2015 року, звільняється від оподаткування прибуток видавництв, видавничих організацій, підприємств поліграфії, отриманий ними від діяльності з виготовлення на території України книжкової продукції, крім продукції еротичного характеру.

19. Тимчасово, до 1 січня 2016 року, не включаються до доходів суми коштів або вартість майна, отримані суб'єктами кінематографії (виробниками фільмів) та/або суб'єктами мультиплікації (виробники мультиплікаційних фільмів) і спрямовані на виробництво [національних фільмів](#).

20. Протягом строку дії [міжнародних договорів](#) України, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, з питань [космічної діяльності](#) щодо створення космічної техніки (включаючи агрегати, системи та їх комплектуючі для космічних комплексів, космічних ракет-носіїв, космічних апаратів та наземних сегментів космічних систем), але не пізніше 1 січня 2015 року, податковий період, за який визначаються [податкові зобов'язання](#) з податку на прибуток, дорівнює одному звітному календарному року для [резидентів](#) - суб'єктів космічної діяльності, які отримали [ліцензію](#) на право її здійснення та беруть участь у виконанні таких договорів (угод).

Якщо зазначені [договори](#) визнаються сторонами повністю виконаними до настання 1 січня 2015 року, то останній податковий період (у тому числі для визначення норм амортизаційних відрахувань) розраховується з початку календарного року до закінчення звітного кварталу такого року, на який припадає таке повне виконання договорів.

Платники податку, які підпадають під дію цього пункту і при цьому здійснюють види діяльності інші, ніж космічна, ведуть окремий податковий облік за такими та іншими видами діяльності за загальними правилами та у порядку, визначеному [пунктом 152.11 статті 152 цього Кодексу](#).

21. Пункти 15 - 19 цього підрозділу застосовуються з урахуванням такого:

суми вивільнених коштів (суми податку, які внаслідок застосування пунктів 15 - 19 цього підрозділу не сплачуються до бюджету та залишаються в розпорядженні платника податку) спрямовуються таким платником на створення чи переоснащення матеріально-технічної бази, збільшення обсягу виробництва (надання послуг), запровадження новітніх технологій та/або повернення кредитів (у тому числі отриманих до дня набрання чинності цим Кодексом), використаних на зазначені цілі, та сплату процентів за ними. При цьому якщо платником податку для погашення кредиту, використаного на зазначені цілі, та сплату процентів за ним отримано кредит (кредити) рефінансування, то для цілей цього пункту враховуються лише суми, які сплачуються платником за кредитом (кредитами) рефінансування;

зазначені напрями використання коштів мають бути пов'язані з діяльністю платника податку, прибуток (дохід) від якої звільняється від оподаткування;

з метою оподаткування суми вивільнених коштів визнаються доходами одночасно з визнанням витрат, понесених за рахунок цих коштів, у розмірі таких витрат;

[порядок](#) цільового використання сум вивільнених коштів встановлюється Кабінетом Міністрів України;

у разі невикористання на зазначені в цьому пункті цілі сум вивільнених коштів протягом 1095 днів з дати закінчення періоду, за результатами якого платник податку залишив такі кошти у своєму розпорядженні, платник податку зобов'язаний збільшити [податкові](#)

зобов'язання з цього податку за результатами податкового періоду, в якому спливає граничний термін використання сум вивільнених коштів, а також сплатити пеню, нараховану відповідно до цього Кодексу.

Для **платників податків**, зазначених у пунктах 15 - 19 цього підрозділу, протягом дії відповідного із цих пунктів визначення курсових різниць від перерахунку заборгованості (зобов'язання), вираженої в іноземній валюті, яка буде отримана або сплачена у фіксованій (або визначеній) сумі грошей або їх еквівалента, що виникає за операціями, пов'язаними з діяльністю, прибуток (дохід) від якої звільняється від оподаткування (у тому числі із створенням та переоснащенням матеріально-технічної бази), здійснюється на суму повного або часткового погашення заборгованості (зобов'язання) на дату здійснення такого погашення. Фінансовий результат, отриманий внаслідок перерахунку такої заборгованості (зобов'язання), обліковується разом з результатами діяльності платника податку, прибуток (дохід) від якої звільняється від оподаткування, відповідно до **пункту 152.11 статті 152 цього Кодексу** щодо ведення окремого обліку.

22. Установити, що у період проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Україні не підлягає оподаткуванню дохід (прибуток), отриманий УЄФА за результатами діяльності в Україні, у тому числі винагорода від продажу комерційних прав.

При визначенні прибутку для оподаткування не включаються до складу доходів суми коштів, отриманих у період підготовки до проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу, визначений **Законом України "Про організацію та проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Україні"**, від державного підприємства "Фінансування інфраструктурних проектів" на безповоротній або поворотній основі юридичними особами, відповідальними за виконання завдань і заходів, визначених **Державною цільовою програмою підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу**, відповідно до **Порядку використання запозичених коштів для виконання цієї програми**, який затверджується Кабінетом Міністрів України, та суми **процентів**, умовно нарахованих на суму отриманих коштів, визначених у цьому пункті.

Окремий облік доходу (прибутку), який звільняється від оподаткування, здійснюється відповідно до **пункту 152.11 статті 152 цього Кодексу**.

Тимчасово, на період дії державних гарантій за зобов'язаннями державного підприємства "Фінансування інфраструктурних проектів", не включається при визначенні об'єкта оподаткування позитивне (від'ємне) значення курсових різниць від перерахунку коштів, запозичених цим підприємством під державні гарантії для виконання **Державної цільової програми підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу**, відповідно до **Порядку використання запозичених коштів для виконання цієї програми**, який затверджується Кабінетом Міністрів України.

23. Норми **статей 135, 159, 192 та пункту 5 підрозділу 4 розділу XX Податкового кодексу України** не поширюються на заборгованість, до якої застосовується механізм списання на умовах, визначених **Законом України "Про деякі питання заборгованості за спожитий природний газ та електричну енергію"**.

24. До складу витрат платника податку включаються суми коштів, внесені платниками податку на рахунки учасників **фондів банківського управління** або за договорами пенсійних вкладів, відкритих відповідно до **закону**, що регулює питання створення та функціонування фондів банківського управління, у розмірі, що не перевищує 10 відсотків доходу такого платника податку за звітний період.

25. Витрати на сплату процентів, які відповідали вимогам [підпункту 5.5.1 пункту 5.5 Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств"](#), але не віднесені до складу витрат виробництва (обігу) згідно з положеннями [підпункту 5.5.2 цього пункту](#) до дати набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#), підлягають перенесенню на результати майбутніх податкових періодів із урахуванням обмежень, передбачених [статтею 141 цього Кодексу](#).

Сума перевищення авансового внеску з податку на прибуток підприємств, попередньо сплаченого платником до дати набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#) у зв'язку із нарахуванням [дивідендів](#) згідно з [підпунктом 7.8.2 пункту 7.8 Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств"](#), над сумою [податкових зобов'язань](#) з цього податку такого платника, що утворилася станом на дату набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#), враховується в майбутніх податкових періодах відповідно до [пункту 153.3 статті 153 цього Кодексу](#).

26. Балансова вартість товарів (крім тих, що підлягають [амортизації](#), та [цінних паперів](#)), сировини, матеріалів, комплектуючих виробів, напівфабрикатів, малоцінних предметів (далі - запасів) на складах, у незавершеному виробництві та залишках готової продукції станом на кінець звітного податкового періоду, що передував даті набрання чинності [розділом III цього Кодексу](#), визнається витратами в порядку, передбаченому [розділом III цього Кодексу](#).

27. Звільняється від оподаткування прибуток, отриманий сторонами контракту під час виконання контракту, укладеного для реалізації національного проекту "Повітряний експрес".

28. Норми [статей 135, 159, 192 та пункту 5 підрозділу 4 розділу XX](#) цього Кодексу не поширюються на заборгованість, до якої застосовується механізм списання на умовах, визначених [Законом України "Про деякі питання заборгованості підприємств оборонно-промислового комплексу - учасників Державного концерну "Укроборонпром" та забезпечення їх стабільного розвитку"](#).

29. Суб'єкти господарювання під час реалізації інвестиційних проектів у пріоритетних галузях економіки, схвалених відповідно до [Закону України "Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць"](#), тимчасово, з 1 січня 2013 року до 31 грудня 2022 року включно, податок на прибуток підприємств обчислюють з урахуванням таких особливостей:

1) під час нарахування амортизації основних засобів, що використовуються в період реалізації інвестиційного проекту та входять до груп 2 (капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом) і 3 (будівлі), може бути застосовано метод прискореного зменшення залишкової вартості, визначений [розділом III цього Кодексу](#);

2) сума податкових пільг з податку на прибуток підприємств, наданих суб'єкту господарювання відповідно до цього підрозділу під час реалізації інвестиційних проектів у пріоритетних галузях економіки, не може перевищувати обсяг інвестицій, фактично здійснених таким суб'єктом господарювання.

При досягненні таким суб'єктом господарювання суми податкових пільг з податку на прибуток у розмірі, що дорівнює сумі фактично здійснених інвестицій, прибуток, отриманий у звітних періодах, наступних за звітним періодом, в якому було досягнуто такого розміру податкових пільг, оподатковується на загальних підставах без застосування особливостей, передбачених цим підрозділом.

Суб'єкт господарювання подає разом з податковою декларацією з податку на прибуток інформацію в довільній формі про розмір податкових пільг, отриманих у звітних періодах відповідно до цього підрозділу;

3) ведуть окремий податковий облік доходів та витрат, пов'язаних з отриманням прибутку від реалізації інвестиційних проектів у пріоритетних галузях економіки, що звільняються від оподаткування за загальними правилами у порядку, визначеному пунктом 152.11 статті 152 цього Кодексу;

4) якщо протягом двох років з дня схвалення інвестиційного проекту або у наступні роки не досягнуто критеріїв, установлених [Законом України "Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць"](#), або в разі відмови суб'єкта господарювання від реалізації інвестиційного проекту суб'єкт господарювання втрачає право на застосування правил оподаткування з урахуванням особливостей, передбачених цим пунктом, та зобов'язаний сплатити податок на прибуток на загальних підставах за весь період реалізації інвестиційного проекту;

5) суми коштів, не сплачені до бюджету в результаті наданих пільг з податку на прибуток, використовуються платником податку на цілі та в порядку, передбачені пунктом 21 підрозділу 4 цього Кодексу;

6) порядок контролю за дотриманням норм цього пункту встановлюється Кабінетом Міністрів України.

30. Операції з відступлення прав вимоги за кредитними договорами, забезпеченими іпотекою на користь фінансової установи, що здійснює діяльність з надання фінансових кредитів за рахунок залучених коштів, з обов'язковим зобов'язанням їх зворотного відступлення, обліковуються з метою оподаткування як отримання фінансового кредиту в податковому обліку платника податку - попереднього кредитора та як надання фінансового кредиту в податковому обліку платника податку - нового кредитора, відповідно до підпунктів 153.4.1 та 153.4.2 пункту 153.4 статті 153 цього Кодексу на основі даних бухгалтерського обліку, якщо згідно з положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку відступлення прав вимоги за кредитними договорами, забезпеченими іпотекою, не призводить до припинення визнання таких прав вимоги в бухгалтерському обліку платника податку - попереднього кредитора та їх визнання в бухгалтерському обліку платника податку - нового кредитора.

При недотриманні умови такого зворотного відступлення зазначена операція оподатковується в загальному порядку на підставі пункту 153.5 статті 153 цього Кодексу.

Для цілей цього пункту під фінансовою установою слід розуміти фінансову установу, більш ніж 50 відсотків корпоративних прав якої належить державним банкам.

31. Від'ємний фінансовий результат за операціями з цінними паперами, деривативами, корпоративними правами, випущеними в іншій, ніж цінні папери, формі, сформований станом на 1 січня 2013 року, не враховується при визначенні фінансового результату за операціями з цінними паперами, деривативами, корпоративними правами, випущеними в іншій, ніж цінні папери, формі, в наступних звітних податкових періодах.

При визначенні прибутків/збитків у порядку, визначеному пунктами 153.8 і 153.9 статті 153 цього Кодексу, витрати, понесені (нараховані) платниками податків при придбанні цінних паперів, деривативів до 1 січня 2013 року, враховуються при їх подальшому відчуженні в повному обсязі на підставі первинних документів, що підтверджують здійснення витрат.

При цьому віднесення різниці між витратами, визначеними в абзаці другому цього пункту, та доходами (прибутками/збитками) за операціями з подальшого відчуження цінних паперів до прибутків/збитків, отриманих від операцій з цінними паперами, що перебувають або не перебувають в обігу на фондовій біржі, здійснюється залежно від того, чи визнавалися зазначені цінні папери в момент їх подальшого відчуження такими, що перебувають в обігу на фондовій біржі, відповідно до підпункту 153.8.2 пункту 153.8 статті 153 цього Кодексу.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 21.04.2011 р. N 3292-VI, від 12.05.2011 р. N 3320-VI, який діє до 30.06.2012 р., враховуючи зміни, внесені Законом України від 22.12.2011 р. N 4278-VI, від 07.07.2011 р. N 3609-VI, зміни, внесені до підрозділу 4 розділу XX Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, застосовуються з 01.04.2011 р., від 08.07.2011 р. N 3675-VI, від 17.11.2011 р. N 4057-VI, від 23.02.2012 р. N 4453-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI, від 04.07.2012 р. N 5043-VI, від 05.07.2012 р. N 5083-VI, від 05.07.2012 р. N 5091-VI, від 06.07.2012 р. N 5180-VI, від 06.09.2012 р. N 5211-VI, враховуючи зміни, внесені Законом України від 20.11.2012 р. N 5503-VI, від 02.10.2012 р. N 5412-VI, від 02.10.2012 р. N 5414-VI, від 06.12.2012 р. N 5519-VI)

Підрозділ 5. Особливості застосування ставок акцизного податку та екологічного податку

(назва із змінами, внесеними згідно із Законом України від 07.07.2011 р. N 3609-VI)

1. На спиртові дистиляти та спиртні напої, одержані шляхом перегонки виноградного вина або вичавок винограду (коди згідно з УКТ ЗЕД 2208 20 12 00, 2208 20 62 00), застосовуються такі ставки акцизного податку:

20 гривень за 1 літр 100-відсоткового спирту - з дня набрання чинності цим Кодексом до 31 грудня 2011 року;

27 гривень за 1 літр 100-відсоткового спирту - з 1 січня 2012 року до 1 січня 2013 року;

29 гривень за 1 літр 100-відсоткового спирту - з 1 січня до 31 грудня 2013 року;

32 гривні за 1 літр 100-відсоткового спирту - з 1 січня до 31 грудня 2014 року;

35 гривень за 1 літр 100-відсоткового спирту - з 1 січня до 31 грудня 2015 року;

38 гривень за 1 літр 100-відсоткового спирту - з 1 січня до 31 грудня 2016 року;

41 гривня за 1 літр 100-відсоткового спирту - з 1 січня до 31 грудня 2017 року;

з 1 січня 2018 року застосовується ставка акцизного податку, визначена підпунктом 215.3.1 пункту 215.3 статті 215 цього Кодексу.

2. За [податковими зобов'язаннями](#) з екологічного податку, що виникли:

з 1 січня 2011 року до 31 грудня 2012 року включно ставки податку становлять 50 відсотків від ставок, передбачених [статтями 243, 244, 245 і 246 цього Кодексу](#);

з 1 січня 2013 року до 31 грудня 2013 року включно ставки податку становлять 75 відсотків від ставок, передбачених [статтями 243, 244, 245, 246 цього Кодексу](#);

з 1 січня 2014 року ставки податку становлять 100 відсотків від ставок, передбачених [статтями 243, 244, 245 і 246 цього Кодексу](#).

3. Тимчасово, до 31 серпня 2011 року, встановити ставки акцизного податку на такі товари:

Код товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Опис товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Ставки акцизного податку у твердих сумах з одиниці реалізованого товару (продукції)	
		одиниці виміру	ставка
2710 11 25 00	інші спеціальні бензини	євро за 1000 кілограмів	132
	Бензини моторні: бензини моторні з вмістом свинцю 0,013 г/л або менше:		
2710 11 41 11	із вмістом не менш як 5 мас. % біоетанолу або не менш як 5 мас. % етил-трет-бутилового етеру або їх суміші:	євро за 1000 кілограмів	132
2710 11 41 31			
2710 11 41 91			
2710 11 45 11			
2710 11 49 11			
2710 11 41 19	інші бензини	євро за 1000 кілограмів	132
2710 11 41 39			
2710 11 41 99			
2710 11 45 99			
2710 11 49 99			
2710 11 51 00	з вмістом свинцю більш як 0,013 г/л	євро за 1000 кілограмів	132
2710 11 59 00			
2710 11 90 00	Інші легкі дистиляти	євро за 1000 кілограмів	132
	Важкі дистиляти (газойлі) із вмістом сірки:		
2710 19 31 40	більш як 0,2 мас. %	євро за 1000 кілограмів	60
2710 19 35 40			
2710 19 49 00			

2710 19 31 30	більш як 0,035 мас. %, але не більш як 0,2 мас. %	євро за 1000 кілограмів	39
2710 19 35 30			
2710 19 41 30			
2710 19 45 00			
2710 19 31 20	більш як 0,005 мас. %, але не більш як 0,035 мас. %	євро за 1000 кілограмів	32
2710 19 35 20			
2710 19 41 20			
2710 19 31 10	не більш як 0,005 мас. %	євро за 1000 кілограмів	22
2710 19 35 10			
2710 19 41 10			

4. Тимчасово до 31 грудня 2012 року звільняються від оподаткування акцизним податком операції з ввезення на митну територію України спеціалізованих транспортних засобів, таких як автомобілі швидкої медичної допомоги [товарної позиції 8703 згідно з УКТ ЗЕД](#), які призначені для використання закладами охорони здоров'я і оплата вартості яких здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів або за замовленням відповідних розпорядників бюджетних коштів.

У разі нецільового використання зазначених товарів платник податку зобов'язаний збільшити податкові зобов'язання за наслідками податкового періоду, на який припадає таке порушення, на суму акцизного податку, що мала бути сплачена в момент імпорту таких товарів, а також сплатити пеню відповідно до закону.

5. Тимчасово, до 31 грудня 2012 року, встановити ставки [акцизного податку](#) на такі товари:

Код товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Опис товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Базові ставки акцизного податку у твердих сумах з одиниці реалізованого товару (продукції)	
		одиниця виміру	ставка
	Легкі дистиляти:		
2710 11 11 00	для специфічних процесів переробки	євро за 1000 кілограмів	182*
2710 11 15 00	для хімічних перетворень у процесах, крім зазначених у товарній підкатегорії 2710 11 11 00	- " -	182*
	Бензини спеціальні:		
2710 11 21 00	уайт-спірит	- " -	182*
2710 11 25 00	інші спеціальні бензини	- " -	198*
	Бензини моторні:		
2710 11 31 00	бензини авіаційні	євро за 1000	30

		кілограмів	
	бензини моторні з вмістом свинцю 0,013 г/л або менше:		
2710 11 41 11	із вмістом не менш як 5 мас. % біоетанолу або не менш як 5 мас. % етил-трет-бутилового етеру або їх суміші:	- " -	198*
2710 11 41 31			
2710 11 41 91			
2710 11 45 11			
2710 11 49 11			
2710 11 41 19	інші бензини	- " -	198*
2710 11 41 39			
2710 11 41 99			
2710 11 45 99			
2710 11 49 99			
2710 11 51 00	із вмістом свинцю більш як 0,013 г/л	- " -	198*
2710 11 59 00			
2710 11 70 00	Паливо для реактивних двигунів	- " -	30
2710 11 90 00	Інші легкі дистиляти	- " -	198*
	Середні дистиляти:		
2710 19 11 00	для специфічних процесів переробки	- " -	182*
2710 19 15 00	для хімічних перетворень у процесах, не зазначених у позиції 2710 19 11 00	- " -	182*
	Гас:		
2710 19 21 00	паливо для реактивних двигунів	- " -	19
2710 19 25 00	інший гас	- " -	182*
2710 19 29 00	Інші середні дистиляти	євро за 1000 кілограмів	182*
	Важкі дистиляти (газойлі) із вмістом сірки:		
2710 19 31 40	більш як 0,2 мас. %	- " -	98**
2710 19 35 40			
2710 19 49 00			
2710 19 31 30	більш як 0,035 мас. %, але не більш як 0,2 мас. %	- " -	75**
2710 19 35 30			
2710 19 41 30			
2710 19 45 00			
2710 19 31 20	більш як 0,005 мас. %, але не більш як 0,035 мас. %	- " -	68**
2710 19 35 20			
2710 19 41 20			

2710 19 31 10	не більш як 0,005 мас. %	- " -	46**
2710 19 35 10			
2710 19 41 10			
2710 19 61 00	Тільки паливо пічне:	- " -	98**
2710 19 63 00			
2710 19 65 00			
2710 19 69 00			
2711 12 11 00	скраплений газ (пропан або суміш пропану з бутаном)	- " -	44
2711 12 19 00			
2711 12 91 00			
2711 12 93 00			
2711 12 94 00			
2711 12 97 00			
2711 13 10 00			
2711 13 30 00			
2711 13 91 00			
2711 13 97 00			

* До ставки у кожній наступній декаді додається коригуюча сума, яка не може бути більшою, ніж 50 відсотків такої ставки. Зазначена сума розраховується щодаки залежно від середньої ціни одного бареля нафти "Brent (DTD)", що склалася на біржі ICE за попередню декаду:

Середня ціна одного бареля нафти "Brent (DTD)", доларів США за барель	Значення коригуючої суми
менше 105	(105 - "Brent (DTD)" (середня ціна за декаду) / співвідношення середнього курсу євро до долара США за офіційним курсом, встановленим Національним банком України за відповідну декаду x кількість барелів нафти "Brent (DTD)" у тонні (7,62)
105 - 125	не застосовується
більше 125	(125 - "Brent (DTD)" (середня ціна за декаду) / співвідношення середнього курсу євро до долара США за офіційним курсом, встановленим Національним банком України за відповідну декаду x кількість барелів нафти "Brent (DTD)" у тонні (7,62)

** До ставки у кожній наступній декаді додається коригуюча сума, яка не може бути більшою, ніж 50 відсотків

такої ставки. Зазначена сума розраховується щодаки залежно від середньої ціни одного бареля нафти "Brent (DTD)", що склалася на біржі ICE за попередню декаду:

Середня ціна одного бареля нафти "Brent (DTD)", доларів США за барель	Значення коригуючої суми
менше 105	(105 - "Brent (DTD)" (середня ціна за декаду) / співвідношення середнього курсу євро до долара США за офіційним курсом, встановленим Національним банком України за відповідну декаду x кількість барелів нафти "Brent (DTD)" у тонні (7,62) x коефіцієнт (0,25)
105 - 125	не застосовується
більше 125	(125 - "Brent (DTD)" (середня ціна за декаду) / співвідношення середнього курсу євро до долара США за офіційним курсом, встановленим Національним банком України за відповідну декаду x кількість барелів нафти "Brent (DTD)" у тонні (7,62) x коефіцієнт (0,25)

Інформацію про результати обчислення коригуючої суми та середньої ціни одного бареля нафти "Brent (DTD)", яка склалася на біржі ICE за попередню декаду, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики в нафтогазовому комплексі, розміщує щодаки не пізніше 13.00 першого робочого дня поточної декади на власному офіційному веб-сайті у спеціальному розділі та подає центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, і центральному органу виконавчої влади в галузі митної справи.

6. На тютюнові вироби (за [кодом товару \(продукції\) згідно з УКТ ЗЕД 2402 20 90 10](#) "Сигарети без фільтра, цигарки", за [кодом товару \(продукції\) згідно з УКТ ЗЕД 2402 20 90 20](#) "Сигарети з фільтром") з 1 січня 2014 року застосовуються такі ставки акцизного податку та мінімальне акцизне податкове зобов'язання із сплати акцизного податку на тютюнові вироби:

Код товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Опис товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Ставки податку			
		специфічна		адвалорна	
		одиниці виміру	ставка	одиниці виміру	ставка
2402 20 90 10	Сигарети без фільтра, цигарки	гривень за 1 тис. штук	77,50	відсотків	12
2402 20 90 20	Сигарети з фільтром	гривень за 1 тис. штук	173,20	відсотків	12

Код товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Опис товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Мінімальне акцизне податкове зобов'язання	
		одиниця виміру	сума
2402 20 90 10	Сигарети без фільтра, цигарки	гривень за 1 тис. штук	101,60

2402 20 90 20	Сигарети з фільтром	гривень за 1 тис. штук	231,70
---------------	---------------------	------------------------	--------

;

На тютюнові вироби (за [кодом товару \(продукції\) згідно з УКТ ЗЕД 2402 20 90 10](#) "Сигарети без фільтра, цигарки", за [кодом товару \(продукції\) згідно з УКТ ЗЕД 2402 20 90 20](#) "Сигарети з фільтром") з 1 січня 2015 року застосовуються такі ставки акцизного податку та мінімальне акцизне податкове зобов'язання із сплати акцизного податку на тютюнові вироби:

Код товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Опис товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Ставки податку			
		специфічна		адвалорна	
		одиниці виміру	ставка	одиниці виміру	ставка
2402 20 90 10	Сигарети без фільтра, цигарки	гривень за 1 тис. штук	82,50	відсотків	12
2402 20 90 20	Сигарети з фільтром	гривень за 1 тис. штук	184,50	відсотків	12

Код товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Опис товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Мінімальне акцизне податкове зобов'язання	
		одиниця виміру	сума
2402 20 90 10	Сигарети без фільтра, цигарки	гривень за 1 тис. штук	108,20
2402 20 90 20	Сигарети з фільтром	гривень за 1 тис. штук	246,80

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.04.2011 р. N 3221-VI, від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 22.12.2011 р. N 4279-VI, від 15.05.2012 р. N 4677-VI, від 20.11.2012 р. N 5503-VI)

Підрозділ 6. Особливості справляння земельного податку

1. Протягом дії ратифікованих Верховною Радою України [міжнародних договорів](#) (угод) України з питань [космічної діяльності](#) щодо створення космічної техніки (включаючи агрегати, системи та їх комплектуючі для космічних комплексів, космічних ракет-носіїв,

космічних апаратів та наземних сегментів космічних систем), але не пізніше 1 січня 2015 року, [резиденти](#) - суб'єкти космічної діяльності, які отримали [ліцензію](#) на право її здійснення та беруть участь у реалізації таких договорів (угод), за земельні ділянки виробничого призначення згідно з [переліком](#), який затверджується Кабінетом Міністрів України, звільняються від сплати земельного податку.

2. До 1 січня 2016 року звільняються від сплати земельного податку суб'єкти літакобудування, що підпадають під дію норм [статті 2 Закону України "Про розвиток літакобудівної промисловості"](#), земельні ділянки яких безпосередньо використовуються для цілей виробництва кінцевої продукції, а саме: літальних апаратів, їх корпусів, двигунів, включаючи місця, призначені для їх зберігання (склади, ангари, місця для відстоювання), посадково-злітні смуги, а також місця, в яких розташовані пункти заправки (дозаправки) моторних літальних апаратів та контролю над польотами.

3. До 1 січня 2016 року звільняються від сплати земельного податку суб'єкти кінематографії (виробники [національних фільмів](#)), [перелік](#) яких затверджується Кабінетом Міністрів України, за [земельні ділянки](#), що використовуються для забезпечення виробництва національних фільмів.

4. До 1 січня 2016 року від сплати земельного податку звільняються суб'єкти суднобудівної промисловості ([клас 35.11 група 35 КВЕД ДК 009:2005](#)).

5. Звільняються від сплати [земельного податку](#) сторони контракту, укладеного для реалізації національного проекту "Повітряний експрес", за [земельні ділянки](#), відведені в установленому порядку для спорудження об'єкта, передбаченого проектом, до дня передачі виконавцем замовнику готового об'єкта.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 04.07.2012 р. N 5043-VI)

Підрозділ 7. Особливості порядку повернення торгових патентів

1. Торгові патенти, видані згідно з вимогами [Закону України "Про патентування деяких видів підприємницької діяльності"](#), строк дії яких не закінчився на момент набрання чинності цим Кодексом, підлягають поверненню до контролюючих органів за місцем їх придбання у тримісячний строк (але не пізніше закінчення строку їх дії).

2. Суб'єкти господарювання несуть відповідальність за дотримання порядку використання торгових патентів, виданих відповідно до [Закону України "Про патентування деяких видів підприємницької діяльності"](#), та за дотримання строку сплати за них, передбачену [главою 11 розділу II цього Кодексу](#).

Підрозділ 8. Особливості справляння єдиного податку та фіксованого податку

1. Встановити, що з 1 січня 2011 року до внесення змін до [розділу XIV Податкового кодексу України](#) в частині оподаткування суб'єктів малого підприємництва [Указ Президента України від 3 липня 1998 року N 727 "Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва"](#) (з наступними змінами) та абзаци шостий - двадцять восьмий [пункту 1 статті 14 розділу IV Декрету Кабінету Міністрів України від 26 грудня 1992 року N 13-92 "Про прибутковий податок з громадян"](#) застосовуються з урахуванням таких особливостей:

1) платники єдиного податку не є платниками таких податків і зборів, визначених Податковим кодексом України:

а) податок на прибуток підприємств;

б) податок на доходи фізичних осіб (для фізичних осіб - підприємців);

в) податок на додану вартість з операцій з постачання товарів та послуг, місце надання яких розташоване на митній території України, за винятком податку на додану вартість, що сплачується юридичними особами, які обрали ставку оподаткування 6 відсотків;

г) земельний податок, крім земельного податку за земельні ділянки, що не використовуються для ведення підприємницької діяльності;

г) плата за користування надрами;

д) збір за спеціальне використання води;

е) збір за спеціальне використання лісових ресурсів;

є) збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності;

2) нарахування, обчислення та сплата єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування здійснюються суб'єктами малого підприємництва, які сплачують єдиний податок відповідно до Указу Президента України від 3 липня 1998 року N 727 "Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва" (з наступними змінами) або фіксований податок відповідно до абзаців шостого - двадцять восьмого пункту 1 статті 14 розділу IV Декрету Кабінету Міністрів України від 26 грудня 1992 року N 13-92 "Про прибутковий податок з громадян", у порядку, визначеному Законом України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування";

3) єдиний податок або фіксований податок сплачується на рахунок відповідного бюджету в розмірі частини єдиного податку або фіксованого податку, що підлягають перерахуванню до цих бюджетів відповідно до норм Указу Президента України від 3 липня 1998 року N 727 "Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва" (з наступними змінами) та Закону України "Про внесення змін до Декрету Кабінету Міністрів України "Про прибутковий податок з громадян" (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., N 30 - 31, ст. 195) (крім єдиного податку, який сплачується у січні 2011 року за останній звітний (податковий) період 2010 року). При цьому розподіл коштів єдиного податку або фіксованого податку на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та/або до Пенсійного фонду України Державним казначейством України не здійснюється;

4) зарахування до бюджетів та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування (у тому числі пенсійного страхування) єдиного податку, який сплачується у січні 2011 року за останній звітний (податковий) період 2010 року, здійснюється у порядку та на умовах, які діяли до 1 січня 2011 року;

5) повернення сум єдиного податку та фіксованого податку, які були сплачені до 1 січня 2011 року помилково або надміру, а також зарахування сум погашення податкового боргу, що сформувався станом на 31 грудня 2010 року, здійснюються у встановленому порядку з урахуванням цього підрозділу;

б) у разі повернення авансів (інших платежів), отриманих в період перебування платника податків на [спрощеній системі оподаткування](#), з яких був сплачений єдиний податок, на суму такого повернення відбувається коригування суми виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у відповідності з коригуванням суми єдиного податку в порядку, передбаченому цим Кодексом.

2. Установити, що норми [підпункту 2 пункту 293.4 статті 293](#) та [підпункту 7 підпункту 298.2.3 пункту 298.2 статті 298 цього Кодексу](#) у 2012 році не застосовуються.

3. Не є підставою для прийняття контролюючим органом у 2012 році рішення про відмову у видачі фізичній особі - підприємцю свідоцтва платника єдиного податку наявність у такої особи на день подання заяви про застосування спрощеної системи оподаткування податкового боргу з єдиного і фіксованого податків, який виник за наслідками обліку в податкових органах у лютому 2011 року, а також податкового боргу, який виник з єдиного податку за січень 2012 року.

(Із доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3609-VI, від 24.05.2012 р. N 4834-VI)

Підрозділ 9. Особливості повернення сум податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, збору за забруднення навколишнього природного середовища, а також місцевих податків і зборів

1. Повернення сум податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, збору за забруднення навколишнього природного середовища, а також місцевих податків і зборів, які були сплачені до 1 січня 2011 року [помилково](#) або [надміру](#), зарахування до бюджетів таких податків і зборів, які сплачуються у першому кварталі 2011 року за останній звітний (податковий) період 2010 року, та сум, які сплачуються у рахунок погашення [податкового боргу](#), що сформувався станом на 31 грудня 2010 року, здійснюються у порядку та на умовах, які діяли до 1 січня 2011 року.

2. Фізичні особи, які є власниками транспортних засобів, що відповідно до законодавства підлягають [технічному огляду](#) один раз на два роки, при проходженні у 2011 році такого технічного огляду або знятті транспортних засобів з обліку зобов'язані пред'являти органам, що здійснюють зняття з обліку або технічний огляд транспортних засобів, квитанції або платіжні доручення про сплату за 2010 рік податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів за ставками, які діяли до 1 січня 2011 року, а фізичні особи, які були звільнені у 2010 році від його сплати, - документ, що дає право на користування такими пільгами. У разі неподання таких документів технічний огляд транспортних засобів та зняття їх з обліку не провадяться.

Підрозділ 10. Інші перехідні положення

1. Встановити, що погашення простроченої заборгованості суб'єкта господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) за кредитом (позикою), залученим державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) або під державну (місцеву) гарантію, а також за кредитом з бюджету (включаючи плату за користування такими кредитами (позиками) та пеню) здійснюється у порядку, визначеному [главою 9 розділу II цього Кодексу](#).

2. Збори (плата, внески), не встановлені цим Кодексом як [загальнодержавні](#) або [місцеві](#), але встановлені законодавчими актами України як обов'язкові платежі до набрання чинності цим Кодексом, справляються за правилами, встановленими цими законодавчими актами України,

до набрання чинності законом про адміністративні послуги та іншими законами, що регулюватимуть справляння відповідних зборів (плати, внесків).

2¹. Підлягають списанню:

податковий борг станом на 1 січня 2011 року Національної акціонерної компанії "Нафтогаз України" (крім податкового боргу з податку на додану вартість при здійсненні [митного оформлення](#) природного газу, ввезеного на [митну територію України](#) у минулих періодах) та її дочірніх підприємств ДК "Газ України", ДК "Укртрансгаз", ДК "Укргазвидобування", ДАТ "Чорноморнафтогаз", суб'єктів господарювання, що здійснюють постачання природного газу за регульованим тарифом, перед бюджетом (у тому числі податковий борг, який виник у зв'язку із порушеннями податкового, валютного та митного законодавства), а також грошові зобов'язання, які виникнуть у зв'язку із застосуванням механізму списання відповідно до [статті 2 Закону України "Про деякі питання заборгованості за спожитий природний газ та електричну енергію"](#);

реструктуризовані суми податків та зборів на умовах, визначених [Законом України від 23 червня 2005 року N 2711-IV "Про заходи, спрямовані на забезпечення сталого функціонування підприємств паливно-енергетичного комплексу"](#), підприємствам - виробникам електричної енергії, які мають ліцензію на право здійснення підприємницької діяльності з виробництва електричної енергії, а також грошові зобов'язання, які виникнуть у зв'язку із застосуванням механізму списання відповідно до [статті 2 Закону України "Про деякі питання заборгованості за спожитий природний газ та електричну енергію"](#);

податковий борг суб'єктів господарювання, що здійснюють постачання електричної енергії за регульованим тарифом, перед бюджетом, який виник внаслідок визначення контролюючими органами [податкового зобов'язання](#) суб'єкта господарювання через наявність небалансу технологічних витрат електроенергії (понаднормативних витрат електроенергії), що відносяться до періодів до 1 січня 2011 року;

визначені контролюючими органами станом на 1 січня 2011 року неузгоджені грошові зобов'язання та пені Національної акціонерної компанії "Нафтогаз України" (крім зобов'язань з податку на додану вартість при здійсненні [митного оформлення](#) природного газу, ввезеного на [митну територію України](#) у минулих періодах) та її дочірніх підприємств ДК "Газ України", ДК "Укртрансгаз", ДК "Укргазвидобування", АТ "Чорноморнафтогаз" та ДП "Енергоринок", за якими тривають процедури адміністративного або судового оскарження;

визначені контролюючими органами неузгоджені грошові зобов'язання та пені суб'єктів господарювання, що здійснюють постачання електричної енергії за регульованим тарифом, через наявність небалансу технологічних витрат електроенергії (понаднормативних витрат електроенергії), що відносяться до періодів до 1 січня 2011 року та за якими тривають процедури адміністративного або судового оскарження;

розстрочені Національній акціонерній компанії "Нафтогаз України" [податкові зобов'язання](#) (з урахуванням [процентів](#), нарахованих на такі розстрочені суми) з [податку на прибуток](#) та [податку на додану вартість](#).

Суми, списані відповідно до положень цього пункту та [Закону України "Про деякі питання заборгованості за спожитий природний газ та електричну енергію"](#), не включаються до валових доходів та валових витрат учасників процедури списання.

Відповідні рішення про списання зазначених сум приймаються контролюючими органами в межах їх компетенції у [порядку](#), передбаченому для списання безнадійного податкового боргу, протягом десяти робочих днів з дня подання заяви платника податків. У разі відмови

контролюючим органом у списанні згідно з цим пунктом платники податків можуть оскаржити такі дії в порядку, визначеному [главою 4 цього Кодексу](#).

Згідно з положеннями цього пункту списанню підлягають суми, що залишаються несплаченими станом на перше число місяця, у якому набрав чинності [Закон України "Про деякі питання заборгованості за спожитий природний газ та електричну енергію"](#).

На списанні відповідно до положень цього пункту суми не нараховуються штрафні санкції та пеня, передбачені цим Кодексом.

2². Підлягає списанню податковий борг (у тому числі встановлений судовими рішеннями та реструктуризований) станом на 1 липня 2012 року, не сплачений станом на дату набрання чинності цим Законом, платників податків - підприємств оборонно-промислового комплексу, які включені до [складу Державного концерну "Укроборонпром"](#) (далі - підприємства оборонно-промислового комплексу), перед бюджетом (у тому числі податковий борг, який виник у зв'язку з порушеннями податкового, валютного та митного законодавства), а також грошові зобов'язання, які виникнуть у зв'язку із застосуванням механізму списання відповідно до [статті 2 Закону України "Про деякі питання заборгованості підприємств оборонно-промислового комплексу - учасників Державного концерну "Укроборонпром" та забезпечення їх стабільного розвитку"](#).

Підлягає списанню податковий борг із сплати податку на додану вартість [Державного агентства резерву України](#), який виник у зв'язку з переведенням заборгованості Національної акціонерної компанії "Нафтогаз України", підприємств паливно-енергетичного комплексу перед Державним агентством резерву України, що списується відповідно до [статті 2 Закону України "Про деякі питання заборгованості підприємств оборонно-промислового комплексу - учасників Державного концерну "Укроборонпром" та забезпечення їх стабільного розвитку"](#).

Суми, списанні відповідно до положень цього пункту та [Закону України "Про деякі питання заборгованості підприємств оборонно-промислового комплексу - учасників Державного концерну "Укроборонпром" та забезпечення їх стабільного розвитку"](#), не включаються до доходів та витрат учасників процедури списання.

Контролюючі органи в межах їх компетенції у порядку, передбаченому для списання безнадійного податкового боргу, здійснюють списання зазначених сум протягом десяти робочих днів з дня подання заяви платника податків.

На списанні відповідно до положень цього пункту суми не нараховується пеня, штрафні санкції, що встановлені цим Кодексом.

3. Встановити, що в разі якщо законодавчими актами передбачені інші правила справляння податків, зборів, що регулюються цим Кодексом, застосовуються правила цього Кодексу.

4. Встановити, що до 1 січня 2015 року справляється збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства відповідно до [Закону України "Про збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства"](#).

5. У зв'язку з набранням чинності цим Кодексом штрафні санкції, які можуть бути накладені на платників податків за порушення нормативних актів Кабінету Міністрів України, центрального контролюючого органу, положень, прямо передбачених цим Кодексом, починають застосовуватися до таких платників податків за наслідками податкового періоду, наступного за податковим періодом, протягом якого такі акти були введені в дію.

6. Не застосовуються фінансові санкції до платників податку на прибуток підприємств та платників податків, що перейшли на загальну систему оподаткування, за порушення податкового законодавства за наслідками діяльності у другому - четвертому календарних кварталах 2011 року.

7. Штрафні санкції за порушення податкового законодавства за період з 1 січня по 30 червня 2011 року застосовуються у розмірі не більше 1 гривні за кожне порушення.

Штрафні санкції до платників єдиного податку за порушення у 2012 році порядку обчислення, правильності заповнення податкових декларацій платника єдиного податку та повноти сплати сум єдиного податку платниками не застосовуються.

8. У випадках, визначених цим Кодексом, до вступу в дію статті 39 цього Кодексу застосовується пункт 1.20 статті 1 Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств".

Положення підпункту 1.20.10 пункту 1.20 статті 1 Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" щодо донарахування податкових зобов'язань платнику податку контролюючим органом внаслідок визначення звичайних цін за процедурою, встановленою законом для нарахування податкових зобов'язань за непрямими методами, не застосовується.

9. Тимчасово, до розробки та впровадження в дію автоматизованої системи "Єдине вікно подання електронної звітності" відповідно до пункту 49.17 статті 49 цього Кодексу, діє Порядок з підготовки і подання податкових документів в електронному вигляді засобами телекомунікаційного зв'язку, затверджений наказом Державної податкової адміністрації України від 10 квітня 2008 року N 233 та зареєстрований у Міністерстві юстиції України 16 квітня 2008 року за N 320/15011.

10. Нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, Державної податкової адміністрації України та інших центральних органів виконавчої влади, прийняті до набрання чинності цим Кодексом на виконання законів з питань оподаткування, та нормативно-правові акти, які використовуються при застосуванні норм законів про оподаткування (в тому числі акти законодавства СРСР), застосовуються в частині, що не суперечить цьому Кодексу, до прийняття відповідних актів згідно з вимогами цього Кодексу.

11. Штрафні (фінансові) санкції (штрафи) за наслідками перевірок, які здійснюються контролюючими органами, застосовуються у розмірах, передбачених законом, чинним на день прийняття рішень щодо застосування таких штрафних (фінансових) санкцій (з урахуванням норм пункту 7 цього підрозділу).

12. Норми статті 69 цього Кодексу не застосовуються до зберігачів цінних паперів в період відкриття рахунків в цінних паперах при проведенні дематеріалізації цінних паперів відповідно до законодавства. Зобов'язання, передбачені в статті 69, мають бути виконані зберігачем по закінченню визначеного законодавством періоду дематеріалізації цінних паперів при зверненні фізичної особи, зазначеної у цій статті, щодо відкриття для неї таких рахунків та при відкритті нових рахунків.

13. У податкових (звітних) періодах 2012 року обчислення коригуючого коефіцієнта, встановленого абзацом першим пункту 259.1 статті 259 цього Кодексу, здійснюється шляхом ділення середньої ціни одного бареля нафти "Urals", що склалася на момент завершення проведення торгів нафтою на Лондонській біржі протягом поточного звітного (податкового) періоду, на базову ціну нафти. Під базовою ціною нафти розуміється ціна нафти "Urals", що дорівнює 100 доларів США за барель.

14. Установити, що до 1 січня 2014 року не застосовуються штрафні санкції за неподання або порушення строку подання фізичними особами до контролюючих органів відомостей про зміну даних, які вносяться до [Державного реєстру фізичних осіб - платників податків](#).

15. Особливості оподаткування суб'єктів індустрії програмної продукції

1.1. Тимчасово, з 1 січня 2013 року до 1 січня 2023 року, платник податків, який відповідає критеріям, встановленим у [підпункті 1.4 цього пункту](#) (далі - суб'єкт індустрії програмної продукції), має право застосовувати особливості оподаткування, передбачені цим пунктом.

1.2. Згідно з особливостями оподаткування податок на прибуток від здійснення видів економічної діяльності, визначених у [підпункті 1.5 цього пункту](#), нараховується суб'єктом індустрії програмної продукції за ставкою, визначеною [пунктом 151.1 статті 151 цього Кодексу](#).

1.3. Платники податку ведуть окремих облік доходів та витрат, пов'язаних з отриманням прибутку від здійснення видів економічної діяльності, визначених у [підпункті 1.5 цього пункту](#).

При цьому:

до складу витрат таких платників податку, пов'язаних з отриманням прибутку, що оподатковується за ставкою, визначеною [підпунктом 1.2 цього пункту](#), не включаються витрати, пов'язані з отриманням прибутку від іншої діяльності, ніж передбачена в [підпункті 1.5 цього пункту](#);

сума амортизаційних відрахувань, нарахованих на основні засоби, що використовуються для отримання прибутку, що оподатковується за ставкою, визначеною [підпунктом 1.2 цього пункту](#), не враховується у витратах, пов'язаних з отриманням прибутку від іншої діяльності, ніж передбачена в [підпункті 1.5 цього пункту](#).

У разі якщо основні засоби використовуються одночасно для отримання прибутку, що оподатковується за ставкою, визначеною [підпунктом 1.2 цього пункту](#), та прибутків від іншої діяльності, витрати платника податку, пов'язані з отриманням прибутку, що оподатковується за ставкою, визначеною [підпунктом 1.2 цього пункту](#), підлягають збільшенню на частку загальної суми нарахованих амортизаційних відрахувань, яка так відноситься до загальної суми нарахованих амортизаційних відрахувань звітного податкового періоду, як сума доходів від видів економічної діяльності, визначених у [підпункті 1.5 цього пункту](#), відноситься до доходів від усіх видів економічної діяльності такого [платника податку](#).

Аналогічно відбувається розподіл витрат, що одночасно пов'язані як з отриманням прибутку, що оподатковується за ставкою, визначеною [підпунктом 1.2 цього пункту](#), так і з отриманням прибутків від іншої діяльності.

1.4. Суб'єктом індустрії програмної продукції вважається суб'єкт господарювання, який протягом попередніх чотирьох послідовних звітних (податкових) кварталів сукупно одночасно відповідає таким критеріям:

1) питома вага доходів суб'єкта від здійснення видів економічної діяльності, визначених у [підпункті 1.5 цього пункту](#), становить не менш як 70 відсотків доходів від усіх видів економічної діяльності з реалізації товарів, виконання робіт, надання послуг;

2) первісна вартість [основних засобів](#) та/або [нематеріальних активів](#) суб'єкта перевищує 50 розмірів мінімальної заробітної плати, установлені законом на 1 січня звітного (податкового) року;

3) у суб'єкта відсутній податковий борг;

4) щодо суб'єкта судом не прийнято постанови про визнання боржника банкрутом відповідно до [Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом"](#).

Для новоутворених суб'єктів індустрії програмної продукції, які здійснюють діяльність протягом не менше двох повних звітних (податкових) кварталів до дня подання реєстраційної заяви в порядку, передбаченому [підпунктом 1.6 цього пункту](#), дозволяється при визначенні відповідності такого суб'єкта критеріям, встановленим цим пунктом, застосовувати показники господарської діяльності за період фактичної діяльності суб'єкта та за умови дотримання всіх зазначених критеріїв у фактичній кількості звітних (податкових) кварталів.

По закінченню двох повних звітних (податкових) кварталів з дня реєстрації новоутвореного суб'єкта індустрії програмної продукції як суб'єкта, який застосовує особливості оподаткування, контролюючий орган проводить документальну позапланову невідвідувальну перевірку платника щодо відповідності його діяльності критеріям, встановленим цим пунктом.

У разі невідповідності діяльності суб'єкта критеріям, встановленим цим пунктом, такий платник податків має провести нарахування податків і виконати дії в порядку та за правилами, передбаченими [підпунктом 1.7 цього пункту](#), а контролюючий орган приймає рішення про анулювання свідоцтва про реєстрацію суб'єкта індустрії програмної продукції як суб'єкта, який застосовує особливості оподаткування, у порядку, передбаченому в [підпункті 1.8 цього пункту](#).

Для цілей цього пункту не вважаються новоутвореними суб'єкти господарювання, які утворені після набрання чинності [Законом України "Про внесення змін до розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування суб'єктів індустрії програмної продукції"](#) шляхом реорганізації (злиття, приєднання, поділу, виділення, перетворення), приватизації та корпоратизації.

1.5. Видами економічної діяльності з реалізації товарів, виконання робіт та надання послуг в індустрії програмної продукції в цілях визначення наявності права суб'єкта індустрії програмної продукції на застосування особливостей оподаткування є:

1) видання програмного забезпечення, включаючи видання і реалізацію (продаж, прокат та/або надання ліцензій) системних пакетів програм, службових та ігрових програм, публікацію готового (несистемного) програмного забезпечення, у тому числі переклад або адаптацію несистемного програмного забезпечення для певного ринку за власний рахунок: операційні системи, бізнес та інші додатки; випуск комп'ютерних ігор для всіх платформ;

2) комп'ютерне програмування та всі види діяльності з написання, модифікування, тестування і забезпечення технічною підтримкою, документування програмного забезпечення (у тому числі з використанням комерційних або вільно розповсюджених модулів), включаючи розроблення структури і змісту та/або написання системи команд, необхідних для створення та виконання: системного програмного забезпечення (у тому числі відновлення), прикладних програм (у тому числі відновлення), баз даних, веб-сайтів (у тому числі їх аудіовізуальних елементів); налаштування програмного забезпечення, тобто

модифікацію та конфігурацію існуючих додатків, таким чином, щоб воно функціонувало в рамках інформаційної системи клієнта; розроблення індивідуального програмного забезпечення (на замовлення) та адаптування пакетів програм до потреб користувачів; написання програмних супроводжуючих інструкцій для користувачів;

3) консультування з питань інформатизації, включаючи планування та розроблення комп'ютерних систем, що поєднують комплектуюче устаткування, програмне забезпечення та комунікаційні технології, консультування щодо типу та конфігурації комп'ютерних технічних засобів і використання технологій програмного забезпечення: аналіз інформаційних потреб користувачів та пошук найоптимальніших рішень, консультування з питань створення продукції програмного забезпечення і надання допомоги щодо технічних аспектів комп'ютерних систем, консультування з питань обслуговування роботи програмного забезпечення та інформатизації;

4) діяльність з керування комп'ютерним устаткуванням, включаючи надання послуг з місцевого керування і діяльності комп'ютерних систем клієнтів, а також з оброблення даних та інші супутні послуги, експлуатацію на довготривалій (постійній) основі засобів обробки даних, що належать іншим користувачам;

5) створення та впровадження інформаційно-технічних комплексів, систем та мереж щодо: проектування та створення комплексів, систем та мереж на базі інформаційних технологій, систем передачі даних та систем збереження даних, монтажу і встановлення електронно-обчислювальних машин та іншого устаткування для оброблення інформації; обслуговування та супровід комплексів, систем і мереж, збудованих на базі інформаційних технологій; встановлення програмного забезпечення за винагороду, включаючи реалізацію, інсталяцію, впровадження, інтеграцію з іншими системами, підтримка (налагодження, консультування з питань розробки та експлуатації, модифікація та доробка, виправлення помилок); розроблення **криптографічних засобів захисту інформації**; надання права на використання програмного забезпечення, включаючи передачу майнових прав інтелектуальної власності на програмне забезпечення (комп'ютерні програми);

6) оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність, включаючи діяльність, пов'язану з базами даних: надання даних у певному порядку або послідовності шляхом їх вибору в режимі он-лайн або прямого доступу до оперативних даних, відсортованих згідно із запитом, для широкого чи обмеженого кола користувачів (комп'ютеризований менеджмент); оброблення, підготовку та введення даних із застосуванням програмного забезпечення користувача або власного програмного забезпечення.

1.6. Для отримання свідоцтва про реєстрацію як суб'єкта, який застосовує особливості оподаткування, суб'єкт індустрії програмної продукції подає до контролюючого органу за своїм місцезнаходженням реєстраційну заяву.

Реєстраційна заява про реєстрацію суб'єкта індустрії програмної продукції як суб'єкта, який застосовує особливості оподаткування, подається керівником або представником юридичної особи - платника (з документальним підтвердженням особи та повноважень) до відповідного контролюючого органу не пізніше як за 30 календарних днів до початку звітного (податкового) кварталу, з якого зазначений суб'єкт передбачає отримати право на використання особливостей оподаткування.

У реєстраційній заяві зазначаються підстави для реєстрації суб'єкта індустрії програмної продукції як суб'єкта, який застосовує особливості оподаткування.

Суб'єкт індустрії програмної продукції разом з реєстраційною заявою подає фінансову звітність, копії первинних документів (засвідчені підписом платника податку або його посадовою особою та скріплені печаткою (у разі її наявності) чи в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб, якщо такі документи створюються ним в електронній формі), що підтверджують право на використання особливостей оподаткування.

Для підтвердження права суб'єкта індустрії програмної продукції на застосування особливостей оподаткування контролюючий орган має право провести документальну позапланову невіїзну перевірку платника для встановлення достовірності поданих платником документів. Така перевірка може бути проведена протягом 10 робочих днів, що настають за днем отримання реєстраційної заяви.

Контролюючий орган мотивовано відмовляє суб'єкту індустрії програмної продукції в реєстрації його як суб'єкта, який застосовує особливості оподаткування, якщо за результатами розгляду реєстраційної заяви, поданих документів або проведеної документальної позапланової невіїзної перевірки встановлено, що зазначений суб'єкт не відповідає критеріям, визначеним у [підпункті 1.4 цього пункту](#).

Рішення про таку відмову має бути надіслано платнику податків у порядку, визначеному [статтею 42 цього Кодексу](#), протягом 15 робочих днів, що настають за днем отримання реєстраційної заяви.

Рішення про відмову в реєстрації не обмежує можливість повторного звернення суб'єкта індустрії програмної продукції до контролюючого органу з метою реєстрації як суб'єкта, який застосовує особливості оподаткування.

У разі відсутності підстав для відмови суб'єкту індустрії програмної продукції в реєстрації як суб'єкта, який застосовує особливості оподаткування, контролюючий орган зобов'язаний протягом 15 робочих днів з дня отримання реєстраційної заяви включити такого платника до реєстру суб'єктів, які застосовують особливості оподаткування діяльності в індустрії програмної продукції, та видати йому або надіслати поштою з повідомленням про вручення свідоцтво про реєстрацію такого суб'єкта як суб'єкта, який застосовує особливості оподаткування.

[Суб'єкт індустрії програмної продукції](#) має право застосовувати особливості оподаткування з першого числа місяця календарного кварталу, що настає за місяцем, в якому такого суб'єкта було включено до реєстру суб'єктів, які застосовують особливості оподаткування діяльності в індустрії програмної продукції. За порушення строків включення платника до реєстру суб'єктів, які застосовують особливості оподаткування діяльності в індустрії програмної продукції, та/або видачі йому відповідного свідоцтва посадові особи контролюючих органів несуть відповідальність відповідно до закону.

Форми реєстраційної заяви, заяви про анулювання реєстрації, свідоцтва про реєстрацію та порядок ведення реєстру суб'єктів, які застосовують особливості оподаткування діяльності в індустрії програмної продукції, затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, за погодженням з центральним органом виконавчої влади з питань науки, інновацій та інформатизації України.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, веде реєстр суб'єктів, які застосовують особливості оподаткування діяльності в індустрії програмної продукції, та щомісячно оприлюднює його на своєму веб-сайті.

У разі незатвердження центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну податкову і митну політику, зазначених у цьому пункті форм реєстраційні заяви платниками податків подаються у довільній формі.

1.7. У разі якщо суб'єкт, який застосовує особливості оподаткування, не відповідає критеріям, встановленим у [підпункті 1.4 цього пункту](#), то:

1) на такого суб'єкта не поширюються особливості оподаткування, встановлені цим пунктом. Такий суб'єкт зобов'язаний визначити податкове зобов'язання з податків, визначених особливостями оподаткування, за підсумками звітного (податкового) кварталу, в якому була допущена така невідповідність, і в порядку, передбаченому цим Кодексом, сплатити податок до бюджету в загальному порядку та сплатити пеню на суму збільшеного податку за період, починаючи з першого числа звітного (податкового) кварталу, в якому була допущена така невідповідність;

2) такий суб'єкт втрачає право застосовувати особливості оподаткування протягом чотирьох послідовних звітних (податкових) кварталів, наступних за звітним (податковим) кварталом, в якому була допущена така невідповідність;

3) такий суб'єкт вважається платником відповідних податків на загальних підставах з першого числа звітного (податкового) кварталу, в якому була допущена така невідповідність.

По закінченню чотирьох послідовних звітних (податкових) кварталів, наступних за звітним (податковим) кварталом, в якому була допущена невідповідність суб'єкта, який застосовує особливості оподаткування, критеріям, встановленим у [підпункті 1.4 цього пункту](#), суб'єкт індустрії програмної продукції може отримати свідоцтво про реєстрацію як суб'єкта, який застосовує особливості оподаткування, в порядку, передбаченому [підпунктом 1.6 цього пункту](#).

1.8. Свідоцтво про реєстрацію [суб'єкта індустрії програмної продукції](#) як суб'єкта, який застосовує особливості оподаткування, підлягає анулюванню в разі, якщо зазначений суб'єкт:

1) подає заяву про анулювання реєстрації як суб'єкта, який застосовує особливості оподаткування;

2) не відповідає критеріям, встановленим у [підпункті 1.4 цього пункту](#);

3) припиняє здійснення видів економічної діяльності, що надавали йому право застосовувати особливості оподаткування, у зв'язку з ліквідацією або реорганізацією.

У таких випадках:

[суб'єкт індустрії програмної продукції](#) як суб'єкт, який застосовує особливості оподаткування, зобов'язаний повернути контролюючому органу свідоцтво про реєстрацію як суб'єкта, який застосовує особливості оподаткування;

контролюючий орган анулює свідоцтво про реєстрацію суб'єкта індустрії програмної продукції як суб'єкта, який застосовує особливості оподаткування, та виключає його з реєстру суб'єктів, які застосовують особливості оподаткування діяльності в індустрії програмної продукції.

Рішення контролюючого органу може бути оскаржене платником податку в порядку, передбаченому [статтею 56 цього Кодексу](#).

16. Тимчасово, до 1 січня 2018 року, встановлюється збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства.

1.1. Платниками збору є суб'єкти підприємницької діяльності незалежно від форм власності та підпорядкування, які реалізують в оптово-роздрібній торговельній мережі та мережі громадського харчування алкогольні напої та пиво.

Виробники алкогольних напоїв та пива є платниками збору лише за умови реалізації ними цієї продукції в роздрібній торгівлі безпосередньо споживачам. У разі постачання такої продукції суб'єктам оптової та роздрібною торгівлі власного виробництва вони не є платниками збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства.

У разі реалізації алкогольних напоїв та пива за договорами комісії (консигнації) платниками збору є суб'єкти підприємницької діяльності (крім виробників-комітентів у разі здійснення ними оптової торгівлі алкогольних напоїв та пива), які отримують на свій рахунок кошти або інші види компенсації за продаж цієї продукції.

1.2. Особливості справляння збору суб'єктами господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, встановлюються главою 1 розділу XIV цього Кодексу.

1.3. Об'єктом оподаткування збором є виручка - товарооборот, одержаний на всіх етапах реалізації в оптово-роздрібній торговельній мережі та мережі громадського харчування алкогольних напоїв та пива, у тому числі за операціями, що не передбачають оплати у грошовій формі.

1.4. Ставка збору становить півтора відсотка від об'єкта оподаткування, визначеного підпунктом 1.3 цього пункту.

1.5. Збір сплачується на спеціальний рахунок центрального органу виконавчої влади, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, щомісяця у строки, визначені цим Кодексом для місячного звітного періоду.

(дію абзацу першого підпункту 1.5 пункту 16 підрозділу 10 розділу XX зупинено на 2013 рік згідно із Законом України від 06.12.2012 р. N 5515-VI, враховуючи зміни, внесені [Законом України від 04.07.2013 р. N 391-VII](#))

За несвоєчасну сплату збору справляються пеня та штрафи у порядку, визначеному цим Кодексом.

1.6. Нараховані суми збору залишаються на спеціальному рахунку центрального органу виконавчої влади, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів. Головним розпорядником цих коштів є центральний орган виконавчої влади, який здійснює державну політику у сфері виноградарства, садівництва і хмелярства. Суми збору розподіляються та використовуються таким чином: вісімдесят п'ять відсотків - на розвиток виноградарства і садівництва, п'ятнадцять відсотків - на розвиток хмелярства.

(дію підпункту 1.6 пункту 16 підрозділу 10 розділу XX зупинено на 2013 рік згідно із Законом України від 06.12.2012 р. N 5515-VI, враховуючи зміни, внесені

1.7. Забороняється нецільове використання зазначених коштів.

(дію підпункту 1.7 пункту 16 підрозділу 10 розділу XX зупинено на 2013 рік згідно із Законом України від 06.12.2012 р. N 5515-VI, враховуючи зміни, внесені Законом України від 04.07.2013 р. N 391-VII)

1.8. Механізм справляння збору та порядок використання цих коштів затверджуються Кабінетом Міністрів України.

17. Електронні перевірки, передбачені цим Кодексом, проводяться стосовно платників податків:

які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності - з 1 січня 2014 року;

суб'єктів господарювання мікро-, малого та середнього бізнесу - з 1 січня 2015 року;

інших платників податків - з 1 січня 2016 року.

18. З метою формування реєстру платників податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, та забезпечення взяття відповідними контролюючими органами на облік таких платників податку установити, що у першому базовому податковому (звітному) періоді (2013 рік) стаття 265 цього Кодексу для фізичних осіб застосовується з урахуванням таких особливостей:

1) відповідні контролюючі органи до 1 липня 2013 року з урахуванням норм статті 42 цього Кодексу надсилають власникам житлової нерухомості повідомлення за місцем їх проживання (реєстрації) про звірку кількості об'єктів житлової нерухомості, що перебувають у їх власності, та розмірів житлової площі таких об'єктів;

2) власники об'єктів житлової нерухомості на підставі оригіналів документів про право власності на об'єкти житлової нерухомості та про житлову площу таких об'єктів можуть здійснювати таку звірку до 31 грудня 2013 року (включно);

3) контролюючі органи за місцем проживання (реєстрації) платників податку в десятиденний строк після закінчення звірки надають відповідним контролюючим органам за місцезнаходженням об'єктів житлової нерухомості інформацію у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику;

4) у 2013 році контролюючі органи не нараховують податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, фізичним особам - платникам податку, і цей податок фізичними особами не сплачується.

19. Установити, що до 1 січня 2014 року органи, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, відповідно до [Закону України "Про Державний бюджет України на 2013 рік"](#) на підставі отриманого від відповідного контролюючого органу висновку із зазначенням суми податку на додану вартість, що підлягає відшкодуванню з бюджету, видають платнику податку, який подав до такого контролюючого органу заяву про

обрання способу відшкодування з бюджету суми податку на додану вартість шляхом отримання фінансового казначейського векселя, зазначену у висновку суму бюджетного відшкодування шляхом видачі у строки, визначені пунктом 200.13 статті 200 цього Кодексу, фінансових казначейських векселів строком обігу до п'яти років з дохідністю на рівні 5 відсотків річних.

Сума податку на додану вартість, що підлягає відшкодуванню з бюджету шляхом видачі фінансових казначейських векселів, поділяється на рівні частини, на кожен з яких видається окремий фінансовий казначейський вексель із строком платежу один, два, три, чотири та п'ять років.

Видача фінансового казначейського векселя прирівнюється до видачі платнику податку суми бюджетного відшкодування шляхом перерахування коштів з бюджетного рахунка на рахунок платника податку.

За заявою платника податку, поданою до органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, дата пред'явлення векселя до сплати може бути перенесена на будь-яку іншу дату, що настає за датою пред'явлення векселя до сплати, в межах календарного року, на який припадає дата сплати за векселем.

Платники податку мають право здійснювати сплату будь-якого узгодженого грошового зобов'язання, що сплачується до Державного бюджету України шляхом пред'явлення для сплати (не раніше настання строку платежу, визначеного у векселі) органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, фінансового казначейського векселя, виданого відповідно до цього пункту. Таке пред'явлення прирівнюється до сплати узгодженого грошового зобов'язання шляхом перерахування коштів з рахунка платника податку на бюджетний рахунок.

Сума позитивного значення різниці між сумою будь-якого узгодженого грошового зобов'язання, що сплачується до Державного бюджету України, і сумою фінансових казначейських векселів, що пред'являються до сплати в рахунок такого узгодженого грошового зобов'язання, сплачується платником податку до бюджету коштами у порядку, встановленому цим Кодексом.

Сума від'ємного значення різниці між сумою будь-якого узгодженого грошового зобов'язання, що сплачується до Державного бюджету України, і сумою фінансових казначейських векселів, що пред'являються до сплати в рахунок такого узгодженого грошового зобов'язання, за бажанням платника податку на підставі поданої ним відповідної заяви може або відшкодуватися йому з бюджету коштами у порядку, встановленому цим пунктом, або на таку суму можуть видаватися нові фінансові казначейські векселі, в яких дата пред'явлення векселя до сплати може бути перенесена на будь-яку іншу дату, що настає за датою пред'явлення векселя до сплати, в межах календарного року, на який припадає дата сплати за векселем.

Виплата доходу за фінансовими казначейськими векселями відбувається в момент їх пред'явлення до сплати органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів.

Порядок видачі, обігу, обліку та сплати за фінансовими казначейськими векселями, виданими відповідно до цього пункту, затверджується Кабінетом Міністрів України відповідно до закону.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 12.05.2011 р. N 3320-VI,

який діє до 30.06.2012 р., враховуючи зміни, внесені
Законом України від 22.12.2011 р. N 4278-VI,
від 07.07.2011 р. N 3609-VI,
від 22.12.2011 р. N 4235-VI,
від 24.05.2012 р. N 4834-VI,
від 05.07.2012 р. N 5091-VI,
від 02.10.2012 р. N 5414-VI,
від 20.11.2012 р. N 5503-VI,
від 06.12.2012 р. N 5519-VI,
від 04.07.2013 р. N 403-VII,
від 04.07.2013 р. N 404-VII,
від 04.07.2013 р. N 407-VII)

Президент України

**м. Київ
2 грудня 2010 року
N 2755-VI**

В. ЯНУКОВИЧ

© ТОВ "Інформаційно-аналітичний центр "ЛІГА", 2013
© ТОВ "ЛІГА ЗАКОН", 2013

